

ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ
ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΡΓΑ

18Α

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ
ΛΔ'.-ΡΚΔ'.

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΣΧΟΛΙΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ
ΤΩΝ

ΝΗΠΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΑΣΚΗΤΙΚΩΝ
18Α

ΕΠΟΠΤΗΣ - ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΕΛΕΥΘ. Γ. ΜΕΡΕΤΑΚΗΣ, Π. ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΠΕ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΜΕΡΕΤΑΚΗ
«ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ»
ΠΑΤΕΡΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1996

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Υ

Τ Ο Υ

Σ Τ Ο Υ Δ Ι Τ Ο Υ

Α Π Α Ν Τ Α Τ Α Ε Ρ Γ Α

18Α

Copyright :

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΜΕΡΕΤΑΚΗΣ

Μενελάου 3, Θεσσαλονίκη

Τ. Θ. 400 90. 560 00 Θεσσαλονίκη

Τηλ. 031/283 280. Οικίας 031/696 653.

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΥΔΙΟΥ
ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥ ΜΑΘΗΤΑΣ
ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ ΛΔ'.-ΡΚΔ'.

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΥΔΙΟΥ
ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥ ΜΑΘΗΤΑΣ
(ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν τῆς οἰκείας σωτηρίας μέχρι θανάτου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κυβερνήτου ἰδιόν ἐστι τοῦ
ἀπευθύνειν τὸ πλοῖον πρὸς τὴν προκειμένην ὁρμὴν, εἰς τὸ ἀποσῶ-
σαι αὐτὸ πρὸς λιμένα σωτήριον. Καὶ μὴν καὶ ποιμένος γνώρισμά
5 ἐστὶ τοῦ τὸ ποῖμνιον αὐτοῦ εἰσελαύνειν καὶ ἐξελαύνειν ἀπὸ τε νομῶν
εἰς νομάς καὶ παρὰ ψυχρὸν ὕδωρ ἀναπαύειν καὶ προσλαλεῖν αὐτὸ
διὰ σύριγγος καὶ φρουρεῖν αὐτὸ ἀθηριάλωτον διὰ ἀγρυπνίας, καὶ
ὅσα ἄλλα ἐφαρμόξει τῷ ἀγαθῷ ποιμένι. Ὡσαύτως καὶ τῷ στρατη-
γούντι ἰδιόν ἐστι λαὸν ἄγειν ἄριστα καὶ παραθήγειν αὐτὸν διὰ
10 παρακλητικῶν λόγων οὐ μόνον εὖ μᾶλα φέρειν τὰ δυσχερῆ τῆς ὁ-
δοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ συμβολῆς πολέμου χωρεῖν ἀνδρείως κατὰ
τῶν ἐναντίων. Οὕτω καὶ γὰρ ὁ τάλας καὶ ἀνάξιος ταύτην τὴν φροντί-
δα πεπιστευμένος τῆς καθ' ὑμᾶς προστασίας, τὴν τσπεινὴν μου ψυ-
χὴν προθεῖναι ὀφείλω μέχρις αἵματος ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας
15 ὑμῶν τοῦτο γάρ ἐστὶν ἰδιον, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τῷ ἀγαθῷ
καὶ ἀψευδεῖ ποιμένι. Ἐντεῦθεν μοι ἀγῶνες ἐπεισέρχονται αἰεὶ καὶ
λύπαι καὶ μέριμναι, φροντίδες τε καὶ ἀδολεσχίαι, ἀγρυπνίαι τε καὶ
ὀλιγορῖαι, καὶ πανταχόθεν περιέλκομαι καὶ ἐξ οἰκείας δυνάμεως
ἀντισχεθῆναι ἀπορῶν πρὸς τὸν Θεὸν καταφεύγω τὸν φιλόανθρωπον,

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ,
ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΟΥ
ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ
(ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ)

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 34η.

Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραμελοῦμε τὴ σωτηρία μας
μέχρι τὸν θάνατο.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἰδιαίτερο γνώρισμα τοῦ κυ-
βερνήτη εἶναι νὰ κατευθύνει τὸ πλοῖο ἀνάλογα πρὸς τὴν κάθε φορά
κίνηση τῶν κυμάτων, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ τὸ ὀδηγήσει σῶο σὲ λιμάνι
σωτήριο. Ἄλλὰ καὶ τοῦ ποιμένα γνώρισμα εἶναι νὰ βάζει καὶ νὰ βγάζει
τὸ ποίμνιό του ἀπὸ τὴ μιὰ βοσκή στὴν ἄλλη, νὰ τὸ ἀναπαύει κοντὰ σὲ
δροσερὸ νερό, νὰ μιλάει μ' αὐτὸ μὲ τὴ φλογέρα, νὰ τὸ φυλάγει ἀπὸ τὰ
θηρία μὲ τὴν ἀγρυπνία, καὶ ὅλα ὅσα ταιριάζουν στὸν καλὸ ποιμένα.
Ἐπίσης γνώρισμα καὶ τοῦ στρατηγοῦ εἶναι νὰ ὀδηγεῖ τὸν λαό του ἄρι-
στα καὶ νὰ τὸν παρακινεῖ μὲ ἐνθαρρυντικὰ λόγια ὅχι μόνο νὰ δείχνει
μεγάλῃ ὑπομονὴ στὶς δυσκολίες τοῦ δρόμου, ἀλλὰ καὶ σὲ καιρὸ κηρύ-
ξεως πολέμου νὰ βαδίσουν μὲ ἀνδρεία ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἔτσι καὶ
ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἀνάξιος στὸν ὁποῖο ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ φροντίδα
τῆς προστασίας σας, ὀφείλω νὰ προσφέρω τὴν ταπεινὴ μου ψυχὴ μέ-
χρις αἵματος γιὰ τὴ σωτηρία ὅλων σας. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι, σύμφωνα μὲ
τὰ λόγια τοῦ Κυρίου¹, τὸ γνώρισμα τοῦ καλοῦ καὶ ἀληθινοῦ ποιμένα.
Ἀπὸ αὐτὸ μου προκαλοῦνται πάντοτε καὶ στενοχώριες καὶ μέριμνες
καὶ φροντίδες καὶ φλυαρίες καὶ ἀγρυπνίες καὶ ἐνδοιασμοί, καὶ ἀπὸ πα-
ντοῦ σύρομαι καί, μὴ μπορώντας νὰ ἀντισταθῶ, καταφεύγω στὸν φι-
λάνθρωπο Θεό, ζητώντας καὶ παρακαλώντας τον, νὰ μὴ ὀργιστεῖ ἀπὸ

αἰτῶν καὶ δεόμενος, ἵνα μὴ τῇ ἀθυμῖα καὶ ἀδρανεΐα παροργισθεῖς ἐπάρη τὴν κραταιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐκ τῆς διασώσεως ὑμῶν. Ἔνεκα δὲ τῆς ὑμῶν πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως ἐπιμένων ἐπιμενεῖ σκέπων καὶ φυλάττων τὸ πλήρωμα ὑμῶν εἰς δόξαν καὶ 5 ἔπαινον τῆς αὐτοῦ μεγαλωσύνης, δι' ὑμῶν καὶ τὸν ἁμαρτωλὸν ἐκδραζόμενος περισώζεσθαι· τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶ διεξάγειν ψυχὰς λογικὰς καὶ τοσοῦτον πλήθος περικρατεῖσθαι.

Ἐγὼ οὖν, τέκνα μου, ὁμολογῶ καὶ ἀπέχω τοὺς ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοῦ ἀγῶνας καὶ μόχθους καὶ ιδρωῶτας ὑμῶν καὶ ὅτι καθ' ἑκάστην 10 ἡμέραν τείνεσθε ἔνθεν καὶ ἔνθεν διὰ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν ἔργων, τληπαθοῦντες καὶ μηδαμόθεν ἄνεσιν λαμβάνοντες, νυκτὶ μὲν ἀγρυπνοῦντες, ψάλλοντες καὶ προσευχόμενοι, ἡμέρα δὲ τὰ ἔργα ἀναλαμβάνοντες καθ' ὃ ἕκαστος ὑμῶν εὐφυῶς ἔχει, καὶ ὡσὰν μέλλισαι ἐφιπτάμενοι ἐκ τῆσδε πρὸς τήνδε τὴν διακονίαν καὶ ἐκ τοῦ 15 τῆδε καθίσματος εἰς τὸν ἕτερον τόπον. Καὶ ἐν τούτοις πᾶσι χαρᾷ χαίρω, τὸν μισθὸν ὑμῶν πολὺν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποκαραδοκῶν ἐτομιάζεσθαι. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ἕως ἂν διὰ θανάτου ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, οὐκ ἔστιν οὐδὲ πρὸς μικρὸν ἀμελεῖσθαι τῆς σωτηρίας, ἐπεὶ τὸ πᾶν ἀπολώλαμεν, διὰ τοῦτο ὑπομνήσκω καὶ τανῦν. Προσέ- 20 χετε, μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἀπὸ ἀκηδίας καὶ χαννώσεως καὶ συλλογισμῶν ἀκαίρων, καὶ συνεισέλθῃ ἐντεῦθεν ὄλεθρος καὶ πτώσις κατὰ ψυχὴν ὑμῖν, ἀλλὰ νεάζοντες τῇ προθυμίᾳ συναποπεράνωμεν καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἐλλειπούσης ἡμῖν ὀλιγοήμερου καὶ ἐπικαίρου ζωῆς, ἵνα μετὰ ἀγῶνων καλῶν καὶ σπουδασμάτων ἱερω- 25 τάτων καὶ καιροθωμάτων σεπτοτάτων μετέλθωμεν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐκ τοῦ τῆδε βίου ληψόμενοι τὸν ἁμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ.

Βλεπέτω λοιπὸν ἕκαστος, πῶς τῇ διακονίᾳ παρίσταται λειτουργῶν τῷ Κυρίῳ, μὴ ἀμελῶς, μὴ ῥαθύμως, μὴ ὀκνηρῶς, μὴ ἐπιπλά- 30 στως· οὐκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῷ Θεῷ γινωσκέτω προσκρούειν, εἰς ὃν ἡ λειτουργία. Ἡμεῖς γὰρ τί ἐπέχομεν, ἢ μόνον συνδούλου τάξιν, ὑπομνήσκοντες τὰ τοῦ δεσπότη ἐντάλματα; Ὡστε καὶ οἱ ὑπακούοντες καὶ οἱ παρακούοντες οὐχ ἡμῖν ὀφλήσουσιν ἢ θεραπεύσουσιν, ἀλλὰ τῷ τὰς ἐντολὰς δεδωκότι ἀγαθῷ δεσπότη καὶ Θεῷ. Εἴτε οὖν καλ-

τῆ λιποψυχία καὶ ἀδράνειά μου, καὶ ἀποσύρει τὸ δυνατὸ χέρι του ἀπὸ τῆ διάσωσής σας. Ἐξαιτίας ὅμως τῆς ἀγάπης σας πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς εἰλικρινοῦς πίστεώς σας, θὰ συνεχίσει νὰ σᾶς σκεπάζει καὶ νὰ σᾶς φυλάγει ὅλους, πρὸς δόξα καὶ ἔπαινο τῆς μεγαλωσύνης του, ἀναγκαζόμενος μέσα ἀπὸ σᾶς νὰ διασώσει καὶ ἔμένα τὸν ἁμαρτωλό. Γιατὶ πραγματικᾶ εἶναι δύσκολο νὰ κατευθύνει κανεὶς ψυχὲς λογικὲς καὶ νὰ χαλιναγωγεῖ τόσο μεγάλο πλῆθος.

Ἐγὼ λοιπὸν, τέκνα μου, ὁμολογῶ ὅτι ἀπέχω ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες καὶ κόπους καὶ ἰδρῶτες σας γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι κάθε μέρα καταπιέζεστε ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὰ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ ἔργα, ταλαιπωροῦμενοι καὶ μὴ βρίσκοντας ἀπὸ πουθενὰ ἀνεση, τῆ νύχτα ἀγρυπνώντας, ψάλλοντας καὶ προσευχόμενοι, ἐνῶ τὴν ἡμέρα ἀναλαμβάνοντας τὰ ἔργα ποὺ ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς ἔχει ἀνάλογα μὲ τὴν κλίση του, πετώντας σὰν μέλισσες ἀπὸ τὸ ἓνα διακόνημα στὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ στὸ ὁποῖο διαμένεται σὲ ἄλλο τόπο. Καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ χαίρομαι, πιστεύοντας μὲ βεβαιότητα ὅτι ὁ μισθός σας ἐτοιμάζεται πολὺς στοὺς οὐρανούς². Ἀλλ' ἐπειδὴ μέχρι ποὺ νὰ φύγουμε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τὸ θάνατο δὲν μποροῦμε οὔτε γιὰ λίγο νὰ παραμελήσουμε τὴ σωτηρία, γιατί θὰ χάσουμε τὰ πάντα, γι' αὐτὸ σᾶς ὑπενθυμίζω καὶ τώρα· Προσέχετε μήπως οἱ καρδιὲς σας γίνουν βαρεῖές³ ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία, τὴ χάνωσι καὶ τοὺς ἄκαιρους λογισμοὺς, καὶ ἔξαιτίας αὐτοῦ μπεῖ μέσα τους ἡ καταστροφή καὶ ἡ πτώσι τῆς ψυχῆς σας, ἀλλὰ μὲ νεανικὴ προθυμία ἃς φέρουμε εἰς πέρας ὅλοι μαζί καὶ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ὀλιγοήμερης καὶ πρόσκαιρης ζωῆς ποὺ μᾶς μένει, ὥστε μὲ ἀγῶνες καλὺς καὶ ἱερώτατες προσπάθειες καὶ σεβαστὰ κατορθώματα νὰ μεταβοῦμε στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα ἀπὸ τὴν ἐδῶ ζωὴ, καὶ νὰ λάβουμε τὸ ἁμαρᾶντινο στεφάνι τῆς δικαιοσύνης⁴ ἀπὸ τὸν μισθαποδότη Θεό⁵.

Ἄς προσέχει λοιπὸν ὁ καθένας πῶς παρίσταται μὲ τὴ διακονία του ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὑπηρετώντας τον ὄχι μὲ ἀμέλεια, ὄχι μὲ ραθυμία, ὄχι μὲ ὀκνηρία, ὄχι ἐπίπλαστα. Ἄς γνωρίζει ὅτι δὲν προσκρούει σὲ ἄνθρωπο, ἀλλὰ στὸν Θεό, στὸν ὁποῖο ἀναφέρεται ἡ ὑπηρεσία. Γιατὶ ἐγὼ τί θέσι κατέχω; Θέσι συνδούλου, ποὺ ὑπενθυμίζει τὶς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου. Ὡστε λοιπὸν καὶ αὐτοὶ ποὺ ὑπακοῦουν καὶ αὐτοὶ ποὺ παρακοῦουν δὲν τὸ κάνουν ἀπὸ ὀφειλὴ σὲ μένα, οὔτε καὶ ὑπηρετοῦν ἔμένα, ἀλλὰ ἐκεῖνον ποὺ ἔδωσε τὶς ἐντολές, τὸν ἀγαθὸ Κύριο καὶ Θεό. Εἴτε

4. Α' Πέτρο. 5, 4. Β'. Τιμ. 4, 8.

5. Ἑβρ. 11, 6.

αἰτῶν καὶ δεόμενος, ἵνα μὴ τῇ ἀθυμῖα καὶ ἀδρανεῖα παροργισθεῖς ἐπάρη τὴν κραταιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐκ τῆς διασώσεως ὑμῶν. Ἔνεκα δὲ τῆς ὑμῶν πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ εὐλικρινοῦς πίστεως ἐπιμένων ἐπιμενεῖ σκέπων καὶ φυλάττων τὸ πλήρωμα ὑμῶν εἰς δόξαν καὶ 5 ἔπαινον τῆς αὐτοῦ μεγαλωσύνης, δι' ὑμῶν καὶ τὸν ἁμαρτωλὸν ἐκδιαζόμενος περιοκῶζεσθαι· τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶ διεξάγειν ψυχὰς λογικὰς καὶ τοσοῦτον πλήθος περικρατεῖσθαι.

Ἐγὼ οὖν, τέκνα μου, ὁμολογῶ καὶ ἀπέχω τοὺς ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοῦ ἀγῶνας καὶ μόχθους καὶ ἰδρωῖτας ὑμῶν καὶ ὅτι καθ' ἑκάστην 10 ἡμέραν τείνεσθε ἔνθεν καὶ ἔνθεν διὰ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν ἔργων, τληπαθοῦντες καὶ μηδαμόθεν ἄνεσιν λαμβάνοντες, νυκτὶ μὲν ἀγρυπνοῦντες, ψάλλοντες καὶ προσευχόμενοι, ἡμέρᾳ δὲ τὰ ἔργα ἀναλαμβάνοντες καθ' ὃ ἕκαστος ὑμῶν εὐφυῶς ἔχει, καὶ ὡσὰν μέλλισαι ἐφιπτάμενοι ἐκ τῆσδε πρὸς τήνδε τὴν διακονίαν καὶ ἐκ τοῦ 15 τῆσδε καθίσματος εἰς τὸν ἕτερον τόπον. Καὶ ἐν τούτοις πᾶσι χαρᾷ χαίρω, τὸν μισθὸν ὑμῶν πολὺν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποκαραδοκῶν ἐτοιμάζεσθαι. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ἕως ἂν διὰ θανάτου ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, οὐκ ἔστιν οὐδὲ πρὸς μικρὸν ἀμελῆσαι τῆς σωτηρίας, ἐπεὶ τὸ πᾶν ἀπολώλαμεν, διὰ τοῦτο ὑπομνήσκω καὶ τανῦν. Προσέ- 20 χετε, μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἀπὸ ἀκηδίας καὶ χαννώσεως καὶ συλλογισμῶν ἀκαίρων, καὶ συνεισέλθῃ ἐντεῦθεν ὄλεθρος καὶ πτώσις κατὰ ψυχὴν ὑμῖν, ἀλλὰ νεάζοντες τῇ προθυμίᾳ συναποπεράνωμεν καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἐλλειπούσης ἡμῖν ὀλιγοήμερου καὶ ἐπικαίρου ζωῆς, ἵνα μετὰ ἀγῶνων καλῶν καὶ σπουδασμάτων ἱερω- 25 τάτων καὶ καιρθωμάτων σεπτοτάτων μετέλθωμεν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐκ τοῦ τῆσδε βίου ληψόμενοι τὸν ἁμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ.

Βλεπέτω λοιπὸν ἕκαστος, πῶς τῇ διακονίᾳ παρίσταται λειτουργῶν τῷ Κυρίῳ, μὴ ἀμελῶς, μὴ ῥαθύμως, μὴ ὀκνηρῶς, μὴ ἐπιπλά- 30 στως οὐκ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ γινωσκέτω προσκρούειν, εἰς ὃν ἡ λειτουργία. Ἡμεῖς γὰρ τί ἐπέχομεν, ἢ μόνον συνδούλου τάξιν, ὑπομνήσκοντες τὰ τοῦ δεσπότη ἐντάλματα; Ὡστε καὶ οἱ ὑπακούοντες καὶ οἱ παρακούοντες οὐχ ἡμῖν ὀφλήσουσιν ἢ θεραπεύσουσιν, ἀλλὰ τῷ τὰς ἐντολὰς δεδωκότι ἀγαθῷ δεσπότη καὶ Θεῷ. Εἴτε οὖν καλ-

τῆ λιποψυχία καὶ ἀδράνεια μου, καὶ ἀποσύρει τὸ δυνατὸ χέρι του ἀπὸ τῆ διάσωσής σας. Ἐξαιτίας ὅμως τῆς ἀγάπης σας πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς εἰλικρινοῦς πίστεώς σας, θὰ συνεχίσει νὰ σᾶς σκεπάζει καὶ νὰ σᾶς φυλάγει ὅλους, πρὸς δόξα καὶ ἔπαινο τῆς μεγαλωσύνης του, ἀναγκαζόμενος μέσα ἀπὸ σᾶς νὰ διασώσει καὶ ἐμένα τὸν ἁμαρτωλό. Γιατί πραγματικὰ εἶναι δύσκολο νὰ κατευθύνει κανεὶς ψυχές λογικῆς καὶ νὰ χαλιναγωγῆι τόσο μεγάλο πλῆθος.

Ἐγὼ λοιπὸν, τέκνα μου, ὁμολογῶ ὅτι ἀπέχω ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες καὶ κόπους καὶ ἰδρωῖτες σας γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι κάθε μέρα καταπιέζεστε ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὰ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ ἔργα, ταλαιπωροῦμενοι καὶ μὴ βρίσκοντας ἀπὸ πουθενὰ ἄνεση, τῆ νύχτα ἀγρυπνώντας, ψάλλοντας καὶ προσευχόμενοι, ἐνῶ τὴν ἡμέρα ἀναλαμβάνοντας τὰ ἔργα ποῦ ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς ἔχει ἀνάλογα μὲ τὴν κλίση του, πετώντας σὰν μέλισσες ἀπὸ τὸ ἓνα διακόνημα στὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ στὸ ὁποῖο διαμένεται σὲ ἄλλο τόπο. Καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ χαίρομαι, πιστεύοντας μὲ βεβαιότητα ὅτι ὁ μισθός σας ἐτοιμάζεται πολὺς στοὺς οὐρανοὺς². Ἄλλ' ἐπειδὴ μέχρι ποῦ νὰ φύγουμε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τὸ θάνατο δὲν μπορούμε οὔτε γιὰ λίγο νὰ παραμελήσουμε τὴ σωτηρία, γιὰτι θὰ χάσουμε τὰ πάντα, γι' αὐτὸ σᾶς ὑπενθυμίζω καὶ τώρα· Προσέχετε μήπως οἱ καρδιές σας γίνουν βαρεῖς³ ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία, τὴ χαλνωση καὶ τοὺς ἄκαιρους λογισμοὺς, καὶ ἐξαιτίας αὐτοῦ μπεῖ μέσα τους ἡ καταστροφή καὶ ἡ πτώση τῆς ψυχῆς σας, ἀλλὰ μὲ νεανικὴ προθυμία ἃς φέρουμε εἰς πέρας ὅλοι μαζί καὶ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ὀλιγοήμερης καὶ πρόσκαιρης ζωῆς ποῦ μᾶς μένει, ὥστε μὲ ἀγῶνες καλὺς καὶ ἱερώτατες προσπάθειες καὶ σεβαστὰ κατορθώματα νὰ μεταβοῦμε στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα ἀπὸ τὴν ἐδῶ ζωὴ, καὶ νὰ λάβουμε τὸ ἁμαράντινο στεφάνι τῆς δικαιοσύνης⁴ ἀπὸ τὸν μισθαποδότη Θεοῦ⁵.

Ἄς προσέχει λοιπὸν ὁ καθένας πῶς παρίσταται μὲ τὴ διακονία του ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὑπηρετώντας τον ὄχι μὲ ἀμέλεια, ὄχι μὲ ραθυμία, ὄχι μὲ ὀκνηρία, ὄχι ἐπίπλαστα. Ἄς γνωρίζει ὅτι δὲν προσκρούει σὲ ἄνθρωπο, ἀλλὰ στὸν Θεό, στὸν ὁποῖο ἀναφέρεται ἡ ὑπηρεσία. Γιατί ἐγὼ τί θέση κατέχω; Θέση συνδούλου, ποῦ ὑπενθυμίζει τὶς ἐντολές τοῦ Κυρίου. Ὡστε λοιπὸν καὶ αὐτοὶ ποῦ ὑπακούουν καὶ αὐτοὶ ποῦ παρακούουν δὲν τὸ κάνουν ἀπὸ ὀφειλὴ σὲ μένα, οὔτε καὶ ὑπηρετοῦν ἐμένα, ἀλλὰ ἐκεῖνον ποῦ ἔδωσε τὶς ἐντολές, τὸν ἀγαθὸ Κύριο καὶ Θεό. Εἴτε

4. Α' Πέτρο. 5, 4. Β' Τιμ. 4, 8.

5. Ἐβρ. 11, 6.

λιγραφεῖ τις, εἴτε ἄλλο ποιεῖ, ποιείτω ὡς ἐνώπιον Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπων, καὶ καθαρὸν ἔσται τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐπιμετρούμενον κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ. Τὴν γλῶσσαν χρεῖα φυλάττειν ἀπὸ ματαιολογίας καὶ τὸν ὀφθαλμὸν φρουρεῖν ἀπὸ ἐναντίας θεωρίας, τὴν τε καρδίαν τηρεῖν ἀπὸ λογισμῶν καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ἀσφαλίζεσθαι τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ, ἐν μετριοφροσύνῃ πρὸς ἀλλήλους διεξέρχεσθαι, ἐν ἀγάπῃ ἀπαρησιάστῳ μετ' ἀλλήλων συνανακίρνασθαι, ὁμιλεῖν δὲ τὰ προσήκοντα καὶ ἄπτεσθαι τὰ συμφέροντα καὶ λογίζεσθαι τὰ ἔνθεα, ἵνα οὕτω χαίρωμεν καὶ συγχαίρωμεν, τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἐνεργοῦντες καὶ ἐπικερδῶς τὰς ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν διεξανύοντες, τὸν Θεὸν ἔχοντες ἐν τῷ οὕτως ἡμᾶς πολιτεύεσθαι βοηθόν, ἀντιλήπτορα, καὶ τὴν πρεσβείαν τῆς ἁγίας Θεοτόκου κραταιὰν σκέπην, τῶν τε δεσποτῶν ἡμῶν τῶν μεγάλων ἁγίων, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ὧν καὶ τὰ μοναστήρια κατέχομεν. Καί, «εἰ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;» καὶ, «εἰ Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς ἡμῶν, τίνα φοβηθησόμεθα;» καὶ, «εἰ τῆς Θεοτόκου τὴν βοήθειαν ἔχομεν καὶ τῶν ἁγίων, τίς ἡμῶν κυριεύσει;». Οὐδεὶς οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ δαίμονες ἀφ' ἡμῶν πόρρω ἀφέξονται καὶ ἄνθρωποι ἐπαινέσουσιν, ἐχθροὶ πτοηθήσονται καὶ οὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἀντιστήσεται· εἰ δὲ ἐναντίως, τὰ ἐναντία ἡμῖν συμβῆσεται.

Διό, πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, φυλάττωμεν ἑαυτοὺς ἐν καταστάσει καθηκούσης, καὶ μάλιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει παροικοῦντες, καὶ φύγωμεν ἀπὸ τοῦ λαλεῖν τὰ ἀλλότρια· ἀλλότρια γὰρ ἡμῶν εἰσι καὶ τὸ περὶ βασιλέων ὁμιλεῖν καὶ τὸ περὶ ἀρχόντων διαλέγεσθαι καὶ περὶ τοῦδε καὶ τοῦδε ἐξερευνᾶν. «Ἄ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ», φησὶν. Ἄλλη ἢ περὶ ἡμᾶς φροντίς, ἀλλοῖαι αἱ ὁμιλίας. Οἱ οὖν τοῦ κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ σωματικοὶ τὰ σωματικά, ἡμεῖς δὲ τὰ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, τὰ περὶ ὠφελείας ψυχῆς, τὰ περὶ ἀρετῶν, τὰ περὶ θίου τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, τὰ περὶ μεταστάσεως, τὰ περὶ ὑπαντήσεως τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ περὶ ἀπολογίας τῆς ἐν τῷ θήματι τοῦ Χριστοῦ, τὰ περὶ ἀνταποδόσεως, τὰ περὶ βασιλείας οὐρανῶν, οὕτως ὡς οἱ ἄγγελοι διαφαινόμενοι, τὸ ὅσον ἐφ' ἡμῖν, φωτίζοντες καὶ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ περιαντλουμένους, ἐπεὶ

λοιπὸν κάποιος καλλιγραφεῖ, εἴτε κάνει κάτι ἄλλο, νὰ τὸ κάνει σὰν νὰ τὸ κάνει μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ ὄχι στοὺς ἀνθρώπους, καὶ τότε τὸ ἔργο του θὰ εἶναι καθαρὸ καὶ θὰ μετρηθεῖ ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμη ποὺ ἔχει μέσα του ἀπὸ τὸν καρδιογνώστη Θεό. Πρέπει νὰ φυλάγετε τὴ γλῶσσα ἀπὸ ματαιολογίες καὶ νὰ φρουρεῖτε τὰ μάτια σας ἀπὸ τὸ νὰ βλέπουν πράγματα ἀντίθετα, νὰ προσέχετε τὴν καρδιὰ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς καὶ νὰ ἀσφαλίζετε τὶς αἰσθήσεις μὲ τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, νὰ ζεῖτε μὲ μετριοφροσύνη μεταξὺ σας, νὰ συναναστρέφεστε μεταξὺ σας μὲ ἀγάπη χωρὶς ἐλευθεροστομίες, νὰ λέτε αὐτὰ ποὺ πρέπει, νὰ καταπιάνεστε μὲ ὅσα εἶναι συμφέροντα καὶ νὰ σκέφτεστε τὰ θεόπνευστα, ὥστε ἔτσι νὰ χαιρόμαστε καὶ νὰ συγχαιρόμαστε ἐκτελώντας τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, διανύοντας ἐπωφελῶς τὶς ἡμέρες τῆς ἐδῶ ζωῆς μας καὶ ἔχοντας στὸν τρόπο αὐτὸν τῆς πολιτείας μας τὸν Θεὸ βοηθὸ καὶ προστάτη, καὶ τὴ μεσιτεία τῆς ἁγίας Θεοτόκου δυνατὴ σκέπη, καθὼς καὶ τῶν κυρίων μας τῶν μεγάλων ἁγίων, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, τῶν ὁποίων τὰ μοναστήρια κατέχουμε. Καὶ ἂν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας, ποιὸν θὰ φοβηθοῦμε; Καὶ ἂν ἔχουμε τὴ βοήθεια τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων, ποῖος μπορεῖ νὰ μᾶς κυριέψει; Κανένας μὲ κανένα τρόπο, ἀλλὰ καὶ οἱ δαίμονες θὰ φεύγουν μακριὰ ἀπὸ μᾶς, καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ μᾶς ἐπαινοῦν, οἱ ἐχθροὶ θὰ φοβηθοῦν, καὶ κανένας δὲν θὰ μᾶς ἀντισταθεῖ κατὰ πρόσωπο. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχουμε τὴ βοήθεια αὐτῶν, θὰ μᾶς συμβοῦν τὰ ἀντίθετα.

Γι' αὐτὸ πατέρες μου καὶ ἀδελφοί μου, ἅς διατηροῦμε τοὺς ἑαυτοῦς μας στὴ κατάστασι ποὺ πρέπει, καὶ μάλιστα κατοικώντας στὴν πόλιν αὐτὴ, καὶ ἅς ἀποφεύγουμε νὰ λέμε αὐτὰ ποὺ εἶναι ξένα. Γιατὶ εἶναι ξένα σὲ μᾶς καὶ τὸ νὰ μιᾶμε γιὰ τοὺς βασιλεῖς, καὶ τὸ νὰ συζητοῦμε γιὰ τοὺς ἄρχοντες, καὶ τὸ νὰ διερευνοῦμε γι' αὐτὸ καὶ γιὰ ἐκεῖνο. «Νὰ σκέφτεσαι», λέγει, «αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα διατάχθηκες»⁶. Εἶναι διαφορετικὴ ἢ φροντίδα ἢ δική μας, διαφορετικὲς καὶ οἱ ὁμιλίες. Ὅσοι λοιπὸν εἶναι τοῦ κόσμου, φροντίζουν γιὰ τὰ τοῦ κόσμου, καὶ οἱ σωματικοὶ τὰ σωματικά. Ἐμεῖς ὅμως φροντίζουμε γιὰ τὸν δικὸν μας βασιλιά, γιὰ τὴν ὠφέλεια τῆς ψυχῆς, γιὰ τὶς ἀρετὲς, γιὰ τὸν βίον τῶν ἁγίων πατέρων μας, γιὰ τὸν θάνατον, γιὰ τὴ μετὰστασι, γιὰ τὴν προϋπάντησι τῶν ἁγίων ἀγγέλων, γιὰ τὴν ἀπολογία στὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ γιὰ τὴν ἀνταπόδοσι, γιὰ τὴ βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐμφανιζόμενοι ἔτσι ὅπως οἱ ἄγγελοι, ὅσο μᾶς εἶναι δυνατόν, καὶ φωτίζοντας αὐτοὺς ποὺ καταποντίζονται

τάχα ἐκ τῆς ματαίας ὀμιλίας συμβαίνει ἡμᾶς καὶ εἰς ἃ μὴ θέμις καὶ κατηγορίας ἐν τισι δέχεσθαι.

Προσέχετε οὖν ἐκ τοῦ δεῦρο καὶ φυλάξατε τὸ στόμα ὑμῶν τοῦ λαλεῖν τὰ μὴ ἀνήκοντα, καὶ προσεπεκτείνεσθε ἐπὶ ταῖς ἀγαθοεργίαις 5 ὑμῶν, ζῆλον ἀναλαμβάνοντες ἔτι μᾶλλον θερμότερον ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἐνστάσεως τῆς ἀληθείας αὐτοῦ προαιρούμενοι καὶ θανεῖν, καὶ τὰς προθέσεις ὑμῶν τὰς τηλικαύτας ὁ Θεὸς ὡς πράξεις λογιζόμενος μαρτυρίου στεφάνοις ὑμᾶς καταστέψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπ' ὀλίγον νῦν οὐκ ἀποκνήσω δέ, εἰ ὑπερέυχε- 10 σθέ μοι καὶ ὑπάρχει μοι δύναμις, καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς τὰ αὐτὰ ποιεῖν, διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπομνήσεως ὑπομνησκόμενος καὶ γὰρ καὶ διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς νουθεσίας νουθετούμενος καὶ συνετιζόμενος· ἀδελφικῶς γὰρ καὶ ἀγαπητικῶς καὶ οὐκ ἀβεντικῶς οὐδὲ ἐξουσιαστικῶς ἢ πρὸς ὑμᾶς ὀμιλία ἡμῶν καὶ γίνεται καὶ γενήσεται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ- 15 ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΕ'.

**Ὅτι, ὑπομένουσιν ἡμῖν ἐν τῇ μαρτυρικῇ ὑποταγῇ,
ἀποληψόμεθα τὰ αἰώνια γέρα.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κεκοπιακότες ἐστὲ ἤδη ἐκ τῆς 20 παρελθούσης ἀγρυπνίας τοῦ ὀσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα, ἅριτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ παρόντος κανόνος τοῦ ἐν ἀγίοις καὶ θαυματοποιοῦ πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, καὶ ὁ κόπος ὑμῶν ὄσιος καὶ ψυχωφελῆς, οὐκ ἀπολλύμενος, ἀλλὰ σωζόμενος, τηρούμενος εἰς ἡμέραν ἀνταποδόσεως δικαιοκρισίας Θεοῦ. Καὶ τάχα ἀποκνεῖ πως 25 ἡ ἀκοὴ δέχεσθαι λόγον. Ἄλλ' ἵνα ἐκκόψωμεν τὴν συνήθειαν, καὶ τὸ παρὸν βραχέα τινὰ διαλεξώμεθα, ὑπομνήσκοντες ὑμᾶς καὶ προθυμοποιούμενοι, ὅτι τὸ ἔργον ὑμῶν χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ συνεργία τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἐν προκοπῇ ἐστὶ, καὶ καθ' ἐκάστην ὡς εἶπεῖν προστιθέμενον καὶ 30 ἐπανξόμενον καὶ τελούμενον οὐκ ἐξ ὑμῶν, φθαρτῶν καὶ ἐπικλήρων, ἀλλ' ἐξ ἐργασίας τῶν ἁγίων καὶ ζωοποιῶν αὐτοῦ ἐντολῶν. Καὶ εὐγε, εὐγε, ὅτι καὶ τηλικούτον τὸ πραγματευόμενον ὑμῖν καὶ ἐνεργούμενον καὶ σπουδαζόμενον καὶ ἐπὶ σωτηρία τῶν τιμίων ὑμῶν ψυχῶν.

στον κόσμο, γιατί ἀπὸ τὴ μάταιη ὁμιλία συμβαίνει καὶ ἔμεῖς νὰ δεχόμεσθε καὶ κατηγορίες γι' αὐτὰ πού δὲν ἐπιτρέπεται.

Προσέχετε λοιπὸν ἀπὸ τώρα καὶ προφυλάξτε τὸ στόμα σας ἀπὸ τοῦ νὰ λέγει αὐτὰ πού δὲν πρέπει, καὶ ἐπεκτείνετε τὶς ἀγαθοεργίες σας, δείχνοντας πιὸ θερμὸ ζῆλο γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, προτιμώντας καὶ νὰ πεθάνετε γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῆς ἀλήθειάς του, καὶ ὁ Θεὸς λογιαριάζοντας τὶς προθέσεις σας αὐτὲς ὡς πράξεις, θὰ σᾶς στεφανώσῃ μὲ τὰ στεφάνια τοῦ μαρτυρίου τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Καὶ αὐτὰ βέβαια τώρα μὲ συντομία. Δὲν θὰ ἀποφύγω ὅμως, ἂν προσευχηθεῖτε γιὰ μένα καὶ ἔχω τὴ δύναμη, νὰ κάνω τὸ ἴδιο καὶ στὴ συνέχεια, γιατί μὲ τὴν ὑπόμνησή μου σὲ σᾶς τὰ θυμᾶμαι καὶ ἐγώ, καὶ μὲ τὴ νουθεσία μου σὲ σᾶς νουθετοῦμαι καὶ συνετίζομαι καὶ ἐγώ. Καθόσον ἡ ὁμιλία μου σὲ σᾶς γίνεται καὶ θὰ γίνεται ἀδελφικὰ καὶ μὲ ἀγάπη, καὶ ὄχι αὐθεντικὰ, οὔτε ἐξουσιαστικὰ, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 35η.

**Ὅτι, ἂν δείξουμε ὑπομονὴ στὴ μαρτυρικὴ ὑποταγὴ μας,
θὰ ἀπολαύσουμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἴσαστε ἤδη κουρασμένοι ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατέρα μας Σάββα πού πέρασε, καὶ τελευταῖα ἀπὸ τὸν κανόνα αὐτὸν τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ πατέρα μας Νικολάου, καὶ ὁ κόπος σας εἶναι ἅγιος καὶ ψυχωφελής, πού δὲν χάνεται, ἀλλὰ διασώζεται, διατηρούμενος γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἀνταπόδοσης τῆς δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἴσως ἡ ἀκοὴ νὰ δυσκολεύεται νὰ δεχθεῖ τὸν λόγο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀλλάξουμε τὴ συνήθεια, καὶ σήμερα θὰ σᾶς πῶ λίγα πράγματα, γιὰ νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω καὶ νὰ σᾶς δείξω, ὅτι τὸ ἔργο σας μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, προοδεύει, καὶ κάθε μέρα μπορούμε νὰ ποῦμε προστίθεται καὶ αὐξάνεται καὶ τελειοποιεῖται, ὄχι ἀπὸ σᾶς, πού εἴσαστε φθαρτοὶ καὶ προσωρινοί, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἁγίων καὶ ζωοποιῶν ἐντολῶν του. Εὔγε σας λοιπὸν, γιατί εἶναι τόσο μεγάλο τὸ ἔργο μὲ τὸ ὅποιο ἀσχολεῖσθε καὶ πραγματοποιεῖτε καὶ μὲ προθυμία ἐκτελεῖτε γιὰ τὴ σωτηρία τῶν τίμων ψυχῶν σας.

Ἄλλοι μὲν ἄλλα αἰροῦνται τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ μὲν περὶ τοῦ οἰκοδεσποτιῆσαι, ὁ δὲ περὶ τοῦ εὐπραγῆσαι καὶ δοξασθῆναι ἐκ τῶν τοῦ αἰῶνος τούτου ὀνειροπολουμένων ἀξιωμαίων, ἕτερος δὲ περὶ τοῦ γῆμαι ἢ παιδοποιῆσαι ἢ πολυκτηματιῆσαι ἐν ἀγροῖς ἢ ἐν δού-
 5 λοῖς πλεῖστα γὰρ καὶ ποικίλα τὰ τοῦ κόσμου τούτου ἐπιθυμήματα. Ὑμεῖς δὲ τούτοις πᾶσι χαίρειν προσειπόντες, εἰς ἄλλον κόσμον διὰ τῆς ὑψηλῆς πολιτείας μετενεχθέντες, τὰ ὑπερκόσμια καὶ οὐράνια καὶ ἐφίεσθε καὶ ἐπιζητεῖτε, καὶ ἐν τούτοις ἡ καρδία ὑμῶν καὶ ἡ μέριμνα καὶ ἡ ἀδολεσχία, μήτι γὰρ ἄλλο, ἢ ἵνα καθαρθῆτε τελείως ἐκ
 10 τῶν παθῶν καὶ κτήσησθε «καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην», προσευχήν τε ἄοκνον, σπουδὴν ἀνένδοτον, κατανύξεως δάκρυα, ἀμεριμνίαν παντελῆ, οὐ λέγω φίλων καὶ συνήθων, ἀλλ' ἤδη καὶ αὐτῶν τῶν τεκόντων καὶ πάσης σχεδὸν τῆς ματαιοπόνου ἀδολεσχίας. Καὶ οὕτως ἐστὶν εὐδοκία Θεοῦ· καὶ γὰρ ὁρῶ ἕνα ἕκαστον ὑ-
 15 μῶν, πῶς αἰεὶ ἐνίσταται καὶ ἐναθλεῖ καὶ ἐκδιάζεται ἐαυτὸν ἀπορηγῆναι παντὸς πάθους ἐνοχλοῦντος καὶ μετὰ Θεοῦ μόνου γενέσθαι τῇ διαθέσει.

Οὕτω τοιγαροῦν, ὑπομένουσιν ἐν τῇ μαρτυρικῇ ταύτῃ ὑποταγῇ, δώσειεν ὑμῖν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν «ἰσχὴν καὶ κραταίωσιν» ἀποτρέ-
 20 ψασθαι ὑμᾶς πᾶσαν ἐμπαθῆ καὶ σατανικὴν ἀντιπαράστασιν καὶ εὐμαρῶς διανύσαι τὸν προκειμένον ὑμῖν τρισμακάριστον ἀγῶνα, καθάπερ καὶ τοῖς προβεβιωκόσιν ἁγίοις ἀνδράσι καὶ θεοφόροις πατράσιν ἡμῶν. Μὴ γὰρ κἀκεῖνοι σῶμα περικεείμενοι καὶ ὁμοιοπαθεῖς ἡμῖν ὄντες δίχα πόνων καὶ ἀγώνων διεξῆλθον τὸν τῆδε βίον;
 25 Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ πολλὰ πολυτρόπως ἐνηθληκότες καὶ διαγωνισάμενοι καὶ διὰ πάσης ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως, ἐγκρατείας τε καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς, ὑποτάξαντες τὴν σάρκα τῷ πνεύματι ἀνέδρομον εἰς τὸ τῆς πολιτείας ὕψος καὶ ἐκτήσαντο, ἃ ἐκτήσαντο, τὸ δοξασθῆναι αὐτούς

30 Ἐπιμνησθῶμεν τοίνυν τὰ τοῦ πανοσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα κατορθώματα εἰς ἐφόδιον τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ μὴ ἀμνημονήσωμεν τὰ τοῦ ὀματαγοῦς ἡμῶν προτερήματα· ὑποτακτικὸς γὰρ ὢν, ὡς ἴστε, ὑπήκοος ἦν ἄκρω, εὐπρόθυμος, εὐδούλευτος, καὶ τὰς ἐσχάτας δια-

Ἄλλοι βέβαια ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους προτιμοῦν ἄλλα πράγματα. Ἔτσι ἄλλοι θέλουν νὰ γίνουν κύριοι τοῦ σπιτιοῦ τους, ἄλλοι νὰ εὐημερήσουν καὶ νὰ δοξαστοῦν ἀπὸ τὰ ἀξιώματα τοῦ κόσμου αὐτοῦ ποὺ ὄνειρεύονται, καὶ ἄλλος πάλι νὰ συνάψει γάμο καὶ νὰ κάνει παιδιά, ἢ νὰ ἀποκτήσει πολλὰ κτήματα σὲ χωράφια ἢ δούλους. Εἶναι δηλαδή πάρα πολλές καὶ διάφορες οἱ ἐπιθυμίες τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Σεῖς ὅμως, ἀφοῦ τὰ ἐγκαταλείψατε ὅλα αὐτὰ καὶ μεταφερθήκατε μὲ τὴν ὑψηλὴ πολιτεία σας σὲ ἄλλον κόσμο, ἐπιθυμεῖτε καὶ ἐπιζητεῖτε τὰ ὑπερκόσμια καὶ οὐράνια, καὶ σ' αὐτὰ εἶναι στραμμένη ἡ καρδιὰ καὶ ἡ φροντίδα καὶ ἡ ἐνασχόλησή σας, καὶ δὲν θέλετε τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ καθαρθεῖτε τελείως ἀπὸ τὰ πάθη καὶ νὰ ἀποκτήσετε «καρδιὰ συντριμμένη καὶ ταπεινωμένη»¹, προσευχὴ ἀκούραστη, προθυμία ἀνυποχώρητη, δάκρυα κατανύξεως, πλήρη ἀμεριμνησία, δὲν ἐννοῶ μόνο γιὰ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γνωστοὺς, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ αὐτῶν τῶν γονέων, καὶ κάθε μάταιης ἐνασχόλησης. Καὶ ἔτσι ἔρχεται ἡ εὐνοια τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ βλέπω τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς πῶς ἀντιστέκεται πάντοτε καὶ ἀθλεῖται καὶ πιέζει τὸν ἑαυτό του γιὰ νὰ ἀποκοπεῖ ἀπὸ κάθε πάθος ποὺ τὸν ἐνοχλεῖ, καὶ νὰ ἀφοσιωθεῖ μόνο στὸν Θεό.

Ἀφοῦ λοιπὸν μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ὑπομένετε σ' αὐτὴ τὴ μαρτυρικὴ ὑποταγὴ, εἶθε νὰ σᾶς δώσει ὁ Χριστὸς ὁ Θεὸς μας, «ἀντοχὴ καὶ δύναμη»², ὥστε νὰ ἀποτρέψετε κάθε ἐμπαθῆ καὶ σατανικὴ ἀντιπαράθεση καὶ εὐκόλα νὰ διανύσετε τὸν τρισμακάριστο ἀγῶνα ποὺ ἔχετε μπροστὰ σας, ὅπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς ἅγιους ἄνδρες καὶ θεοφόρους πατέρες μας ποὺ ἔζησαν προηγουμένως. Μήπως δηλαδή καὶ ἐκεῖνοι ἔχοντας σῶμα καὶ ὄντας ὁμοιοπαθεῖς μὲ ἐμᾶς, χωρὶς πόνους καὶ ἀγῶνες πέρασαν τὴν ἐδῶ ζωὴ; Ὁχι βέβαια, ἀλλὰ ἀφοῦ ἄθλησαν πολὺ καὶ μὲ πολλοὺς τρόπους, καὶ ἀγωνίσθηκαν μὲ πολλὴ ὑπακοή καὶ ταπείνωση, μὲ ἐγκράτεια καὶ ἄλλη ἀρετὴ, ἀφοῦ ὑπέταξαν τὴ σὰρκα στὸ πνεῦμα, ἀνέβηκαν στὸ ὕψος τῆς πολιτείας καὶ ἀπέκτησαν αὐτὰ ποὺ ἀπέκτησαν, δηλαδή τὴ δόξα.

Ἄς θυμηθοῦμε λοιπὸν τὰ κατορθώματα τοῦ πανόσιου πατέρα μας Σάββα σὰν ἐφόδιο τῶν ψυχῶν μας, καὶ ἄς μὴ λησμονήσουμε τὰ προτερήματα τῆς ὁμοίας μὲ τὴ δική του ὑποταγῆς μας. Γιατὶ σὰν ὑποτακτικὸς ποὺ ἦταν, ὅπως γνωρίζετε, ἦταν ὑπάκουος στὸ ἔπαρκο, πολὺ πρόθυμος, ἐργατικὸς, καὶ ὅταν ἀναλάμβανε τὰ τελευταῖα διακονήματα

2. Ψαλμ. 67, 36.

κονίας λαμβάνων ἔχαιρεν ὡς δοξαζόμενος, κοπιῶν μὲν ταῖς χερσὶν
 νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ὑδροφορῶν, ξυλοφορῶν, πρῶτος ἐρχόμε-
 νος εἰς τὴν ψαλμοδίαν καὶ ἔσχατος ἐξερχόμενος καὶ εἴ τι ἄλλο περὶ
 αὐτοῦ ὅσιον γέγραπται· οὐ γὰρ σχολὴ μακρηγορεῖν, διὰ τὴν ὥραν.
 5 Μιμησώμεθα οὖν τοῦτον, τέκνα, καὶ ἡμεῖς (δυνατὸν γὰρ ἐστίν), ὁ
 μὲν ἐν τούτῳ, ὁ δὲ ἐν ἄλλῳ πλεονεκτήματι συντρέχοντες καὶ συνα-
 μιλλώμενοι ἀλλήλοις ἐν τοῖς κατορθώμασι· καὶ πρὸ πάντων γε ἐκεῖ-
 νο φυλαξώμεθα, τὸ μή τι οἰκειοδούλως πράσσειν, μηδὲ αὐτὰ τὰ δο-
 κοῦντα ἡμῖν καλὰ, ἄνευ τῆς καθηκούσης διερωτήσεως. Πρὸς δὲ
 10 τούτοις οὐδὲ ἐκεῖνο σιωπῆσαι ἄξιον, εἰ καὶ μέμψεως ἔχει αἰτίαν, ὅτι
 οὐκ οἶδ' ὅπως τοῦτο πράττεται καὶ ἐνεργεῖται παρὰ τισιν ἀμνήτοις
 καὶ καταφρονηταῖς, λέγω δὲ τὸ γενέσθαι ἀπωλείας, μᾶλλον δὲ κλο-
 πὰς συχνότερως· ἐπὶ γὰρ εἰς τὰ οἰκεῖα καλίκια ἢ τὰ ὀρτάρια
 ἢ τὰ γραφεῖα ἢ ἄλλα τινά, ἢ ἐν τῷ κοιταρίῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἀσφα-
 15 λείας, ἀπιῶν εἰς τινὰ ἀπόκρισιν, ἢ καὶ μακρότερον ἀποδημῶν, ὑπο-
 στρέφων οὐχ εὐρίσκει ἃ κατέλιπε. Καὶ τοῦτο ὅλον διαδόλου ἔργον,
 καὶ τοῦτο ὀλέθριον καὶ ταρακτικὸν ἐν ἀδελφότητι. Πρῶτον μὲν
 λῦπαι καὶ ἔχθραι, ὑποψίαί τε καὶ καταλαλιαὶ διὰ τοὺς ὑπευθύνους
 καὶ εἰς τοὺς ἀνευθύνους, ἔπειτα καὶ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ μακαρί-
 20 ου ἀποστόλου κλέπται βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. «Κλέ-
 πται» δὲ εἰπὼν οὐ προσέθηκε “χρυσίου ἢ ἀργυρίου ἢ ἱματισμοῦ
 πολυτελοῦς”, ἀλλὰ ἀπλῶς τὴν φωνὴν ἐξέδωκεν ἐφ' ὅτου οὖν καὶ
 βραχυτάτου πράγματος.

Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ κλέπτετε σακκορράφια, βελό-
 25 νια, πινακίδια, κηροῦλια, λουρίδια, ἐγχείρια μαχαίρια, ζωνάρια,
 προσθήσω δὲ καὶ κρομμύδια καὶ σκιδία καὶ ἀρτίδια καὶ λαχανίδια
 καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· οἱ γὰρ τοιαῦτα κλέπτοντες, καὶ πάλιν λέγω,
 βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Οὐ φοβεῖ ὑμᾶς ὁ ἀποστο-
 λικὸς ὄρος· μήτοι ἐγὼ εἰμι ὁ τάλας ἐπαπειλῶν; γνωρίζετε τὰ ἀναγι-
 30 νωσκόμενα. Διὰ τοῦτο οὖν, παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀξίως περιπατήσωμεν
 τῆς κλήσεως ἡμῶν, ἧς ἐκλήθημεν, καθαρῶς, ὀσίως καὶ δικαίως, τῶν
 προειρημένων πάντων ἀπηλλαγμένοι, ἵνα κληρονόμοι ἐσώμεθα τῶν
 αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

χαιρόταν σάν νά δοξαζόταν, κοπιᾶζοντας μέ τὰ χέρια του νύχτα καί μέρα, κουβαλώντας νερό, κουβαλώντας ξύλα, ἐρχόμενος πρῶτος στήν ψαλμωδία καί βγαίνοντας τελευταῖος, καί ὅ,τι ἄλλο ὅσιο ἔχει γραφεῖ γι' αὐτόν, γιατί δέν ὑπάρχει χρόνος νά μακρηγορήσω, ἕξαιτίας τῆς ὥρας. Ἄς τόν μιμηθοῦμε λοιπόν, τέκνα μου, καί ἐμεῖς (γιατί εἶναι δυνατόν), ἄλλος σ' αὐτό, καί ἄλλος σ' ἐκεῖνο τὸ πλεονέκτημα, βοηθώντας καί ἀμιλλώμενοι ὁ ἓνας τόν ἄλλο σ'α καταρθώματα. Ἄλλά πρὶν ἀπὸ ὅλα ἄς φυλάξουμε ἐκεῖνο, τὸ νά μὴ κάνουμε κάτι μέ δική μας θέληση, οὔτε ἀκόμα καί αὐτὰ ποὺ μᾶς φαίνονται καλὰ, χωρὶς νά πάρουμε τὴν κανονικὴ ἔγκριση. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτά, δέν πρέπει οὔτε ἐκεῖνο νά ἀποσιωπήσουμε, ἂν καί αὐτὸ δίνει ἀφορμὴ μομφῆς. Ὅτι δηλαδή δέν ξέρω πῶς γίνεται καί πραγματοποιεῖται αὐτὸ ἀπὸ μερικοὺς ἀμύητους καί περιφρονητῆς, καί ἐννοῶ τὶς ἀπώλειες ποὺ συμβαίνουν, ἢ καλύτερα τὶς κλοπές, πολὺ συχνά. Γιατί, ὅταν κάποιος ἀφήσει τὰ ὑποδήματά του ἢ τὰ ὀρτάρια ἢ τὰ ὄργανα γραφῆς ἢ κάτι ἄλλο, στὸν κοιτώνα ἢ σὲ ἄλλο ἀσφαλῆ τόπο, πηγαίνοντας σὲ κάποια ἀποστολή, ἢ καί ὅταν ἀπουσιάζει περισσότερο, ἐπιστρέφοντας δέν βρίσκει αὐτὰ ποὺ ἀφησε. Αὐτὸ εἶναι καθαρὰ ἔργο τοῦ διαβόλου, εἶναι καταστροφικὸ καί συνταρακτικὸ μέσα στήν ἀδελφότητα. Γιατί κατ' ἀρχὴν προκαλοῦνται στενοχώριες καί ἐχθρότητες, ὑποψίες καί κακολογίες γιὰ τοὺς ὑπεύθυνους καί τοὺς ἀνεύθυνους. Ἐπειτα, σύμφωνα μέ τὸν μακάριο ἀπόστολο, οἱ κλέφτες δέν θὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ³. Καί λέγοντας κλέφτες, δέν πρόσθεσε, “χρυσάφιου ἢ ἀργύρου, ἢ πολυτελῶν ἐνδυμάτων”, ἀλλὰ γενικὰ ἀνέφερε τὴ λέξη καί γιὰ τὸ πιὸ μικρὸ πρᾶγμα.

Γι' αὐτὸ, σᾶς παρακαλῶ, μὴ κλέβετε σακκοράφες, βελόνια, πινακίδια, κερᾶκια, λουρίδες, μαχαιρίδια, ζωνάρια, καί, θὰ προσθέσω ἀκόμα καί κρεμμύδια καί σῦκα καί ψωμάκια καί λαχανίδες καί ἄλλα ὅμοια μέ αὐτὰ. Γιατί αὐτοὶ ποὺ κλέβουν τέτοια, ἐπαναλαβμάνω, δέν θὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Δέν σᾶς φοβίζει ὁ ἀποστολικὸς κανόνας; Μήπως ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ σᾶς ἀπειλῶ; Γνωρίζετε αὐτὰ ποὺ διαβάζονται. Γι' αὐτὸ λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ, ἄς περπατήσουμε ὅπως ἀξίζει στήν κλήση μας, στήν ὁποία κληθήκαμε⁴, καθαρὰ, ὅσα καί δίκαια, ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ προείπαμε, γιὰ νά γίνουμε κληρονόμοι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, μαζὶ μέ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καί ἡ δύναμη, στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΣΤ΄.

*Περὶ τοῦ πρὸς ἕν μόνον ἀποβλέπειν, εἴτουν τὸ σῶμα
τῶν ἑαυτῶν ψυχῶν.*

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, οὐκ ἔν ταύτῃ τῇ κατηγήσει
5 εἶμι πεπορθῶς (ἄπαγε, οὐ γὰρ ἐστὶ τινος ἀξία), ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ Κυ-
ρίου μου ἀγαθότητι, τῇ φρουρούσῃ καὶ συνετιζούσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν εἰς τὸν φόβον αὐτοῦ, δι' ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ταπεινὸν μου στόμα
ἀνοίγεται μικρὸν τι πρὸς διάλεξιν τῆς ἐπιδεομένης χρείας, εἰς κα-
ταρτισμὸν τῆς τιμιότητος ὑμῶν, συνεπικουρούσης δηλονότι καὶ τῆς
10 εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν. Καὶ πολλὰ μὲν εἰρηκάμεν
πρότερον, καὶ πάλιν δὲ ἐροῦμεν, καὶ ἐροῦντες οὐ παυσόμεθα, καὶ
ἕως ἄν εἶμι ἐν τῷ δυστήνῳ σαρκίῳ μου οὐκ ἀνήσω. Οὐκ ἀνόνητος
δέ, ὡς οἶμαι, γίνεται ἡ διάλεξις, ἀγαπητοί, ἀλλὰ τῇ ἐθελοσώστῳ
προαιρέσει ὑμῶν. Εἰ καὶ μηδαμινή, ὅλως εἰς βάθος που χωροῦσα
15 τῶν καθαρῶν ὑμῶν καρδιῶν καὶ ἐνέσπειρε καὶ ἀνεβλάστησε καὶ
ἤνεγκε τὸν καρπὸν οὐκ ὀλίγον, οὐδὲ φθειρόμενον, ἀλλ' εἰς αἰῶνα
διαμένοντα. Τὸ ἔργον ὑμῶν οὐκ ἀπολλύμενον, οὐδὲ ἀπορροῦμενον,
ἀλλ' «ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδά-
των», δαυϊτικῶς εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ τῇ ἀσκητικῇ ζωῇ πεφυτευμένον δεῖ-
20 κνυται καὶ θάλλει καὶ ἀνθοφορεῖ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι τὸν καρ-
πὸν ὑμῶν ἀποδώσειεν τῷ δεσπότη Θεῷ.

Τοιγαροῦν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε, καὶ τὴν τηλικαύτην χαρὰν
μηδὲν ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν τῶν εἰωθότων συμπύπτειν καθ' ἑκάστην λυ-
πηρῶν καὶ θλιβερῶν ὄρατῶς τε καὶ ἀοράτως, πρὸς ἕν μόνον ἀπο-
25 σκοπούντων. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σῶμα, ἡγεῖ-
σθαι τὰ πάντα δεύτερα, καὶ τὰ ἐξ ἐγκρατείας πονήματα καὶ τὰ ἐξ
ἐπιτιμίων κολαφίσματα καὶ τὰ ἐκ προσκρούσεων ἀλγήματα καὶ τὰ
ἐξ ὑπακοῆς ἐπιφορτώματα καὶ τὰ ἐξ ἐργοχειρῶν ἰδρώματα καὶ τὰ ἐξ
ἀγρυπνιῶν ὀλιγορήματα καὶ τὰ ἐκ τῶν κατὰ τὰς ὠρισμένας ὥρας
30 ψαλμωδιῶν συμβαίνοντα ὀγλήματα καὶ εἴ τι ἄλλο, ὡς εἰς ὁδὸν πο-
ρευόμενοι καὶ ἀμφότερα παρατρέχοντες, τὰ τε ἡδέα, τὰ τε δυσχερῆ,
καὶ πρὸς οὐδὲν καθελκόμενοι, ἀλλὰ πρὸς τὸ κατάλυμα σπουδῇ πολ-

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 36η.

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει σὲ ἓνα μόνο νὰ ἀποβλέπουμε,
στὸ σῶμα τῶν ψυχῶν μας.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, δὲν στηρίζω τὴν πεποίθησή μου σ' αὐτὴν τὴν κατήχηση (μακριὰ μιὰ τέτοια σκέψη, γιατί δὲν ἔχει καμμιά ἀξία), ἀλλὰ στὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου μας, ἡ ὁποία φρουρεῖ καὶ συνετίζει τὶς καρδιές σας μὲ τὸν φόβο του, μὲ τὴν ὁποία ἀνοίγεται καὶ τὸ δικό μου ταπεινὸ σῶμα λίγο γιὰ νὰ κάνω τὴν ἀναγκαία ὁμλία, πρὸς καταρτισμὸ τῆς τιμιότητάς σας, μὲ τὴ βοήθεια φυσικὰ καὶ τῆς εὐχῆς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας. Καὶ βέβαια εἶπα πολλὰ προηγουμένως, ἀλλὰ θὰ πῶ καὶ πάλι, καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ λέγω, καὶ ὅσο βρίσκομαι μέσα σ' αὐτὸ τὸ δύστυχο σαρκίο, δὲν θὰ παύσω νὰ τὸ κάνω. Καὶ δὲν γίνεται, ὅπως νομίζω, ἀνώφελα ἢ διὰλεξη, ἀγαπητοί μου, ἀλλὰ ἀνταποκρίνεται στὴ θέλησή σας γιὰ σωτηρία. Καὶ μολονότι εἶναι μηδαμινή, εἰσχωρῶντας ὅμως ὅπωςδήποτε στὸ βάθος τῶν καθαρῶν καρδιῶν σας, ἔσπειρε καὶ βλάστησε καὶ ἔφερε πολὺ καρπὸ, ποὺ δὲν φθείρεται, ἀλλὰ παραμένει στὸν αἰῶνα. Τὸ ἔργο σας δὲν καταστρέφεται, οὔτε σβήνει καὶ χάνεται, ἀλλὰ «σὰν δένδρο φυτεμένο στὴ συμβολὴ τῶν ὑδάτων»¹, γιὰ νὰ μιλῆσω σὰν τὸν Δαβίδ, ἐμφανίζεται φυτεμένο σ' αὐτὴ τὴ μοναχικὴ ζωὴ καὶ θάλλει καὶ βγάζει ἀνθούς καὶ στὸν μέλλοντα αἰῶνα θὰ ἀποδώσει τὸν καρπὸ σας στὸν δεσπότη Θεό.

Λοιπὸν νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε, καὶ τὴν τόσο μεγάλη χαρὰ δὲν θὰ σᾶς τὴν πάρει τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ποὺ συνηθίζουν νὰ συμβαίνουν κάθε μέρα λυπητερὰ καὶ θλιβερὰ, ὄρατὰ καὶ ἀόρατα, ἂν ἀποβλέπετε σὲ ἓνα καὶ μόνο. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν σας, τὸ νὰ τὰ θεωρεῖτε ὅλα δευτερεύοντα, καὶ τοὺς κόπους τῆς ἐγκράτειας, καὶ τὰ πλήγματα τῶν ἐπιτιμιῶν, καὶ τοὺς πόνους ἀπὸ τὶς συγκρούσεις, καὶ τὰ ἐπὶ πλέον βάρη ἔξαιτίας τῆς ὑπακοῆς, καὶ τοὺς ἰδρωτὲς τῶν χειρωνακτικῶν ἐργασιῶν, καὶ τὶς ἀμέλειες κατὰ τὶς ἀγρυπνίες, καὶ τὶς ἐνοχλήσεις ποὺ συμβαίνουν ἀπὸ τὶς ψαλμωδίες τῶν καθορισμένων ὥρῶν, καὶ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, σὰν νὰ βαδίζετε σὲ δρόμο καὶ τὰ παραβλέπετε καὶ τὰ δύο, καὶ τὰ εὐχάριστα καὶ τὰ δυσάρεστα, καὶ δὲν παρσύρεστε ἀπὸ κανένα, ἀλλὰ τρέχετε μὲ μεγάλη βιασύνῃ πρὸς τὸ κατάλυμα σας προτοῦ νὰ δύσει ὁ

1. Ψαλμ. 1, 3.

λῆ ἐπειγόμενοι πρὶν ἢ δύναι τὸν ἥλιον. Τί δέ ἐστι τὸ κατάλυμα, ἀ-
 δελφοί μου, ἀλλ' ἢ ὁ θάνατος; τίς δὲ ἢ λεχθεῖσα ἑσπέρα, ἀλλ' ἢ ἡ τῆς
 ζωῆς ταύτης ἐν τάφῳ κατάδυσις, οὐ μὴν οὕτω καταλύσαι, ὡς ἐν ζο-
 φερῶ καὶ δυσωδεστάτῳ χωρίῳ κατακλειόμενοι, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον
 5 μὲν λόγον ὡς Χριστιανοὶ ἀληθινοί, ἔπειτα δὲ ὡς ἐν τῷ ἁγίῳ σχήματι
 τούτῳ ἐναθλήσαντες ὑποτακτικῶς ἀναλάμψαι εἰς ζωὴν αἰώνιον;
 Καὶ ἡ ἡμέρα ἀπέραντος, ἣτις ὑπὸ τοῦ ἀπροσίτου ἐκείνου φωτός
 δημιουργεῖται εἰς ἀνάπαυσιν αἰώνιαν, τοῦτο μὲν μετὰ τὴν τελευταί-
 αν ἀποκατάστασιν, ἡνίκα καὶ τὰ νῦν διαλυόμενα ἡμῶν σώματα ἐν
 10 ἀφθαρσίᾳ ἀναλάβωμεν, πρὸς τὸ τῶν αὐτῶν συμμετασχεῖν ὑμῖν ἀ-
 γαθῶν, ὡς συγκοπιάσαντα· τοῦτο δὲ καὶ εὐθύς μετὰ τὴν ἀποβίωσιν,
 καὶ οὐ τελείως, ἐπειδὴ «ψυχαὶ δικαίων ἐν χειρὶ Κυρίου, καὶ οὐ μὴ
 ἄψηται αὐτῶν θάνατος», καθὼς γέγραπται. Ὅπου δὲ χεὶρ Κυρίου,
 τί ἐκεῖ οὐ καλὸν καὶ ἀναπαυστικὸν καὶ θεραπευτικόν; Ὡστε δῆλον
 15 ὅτι, ὡς πάντες οἱ ἅγιοι καὶ δίκαιοι καὶ σεσωσμένοι, καὶ ὑμεῖς οἱ κα-
 λῶς τὸν ἀΐωνα ὑμῶν τελειοῦντες ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀποθέσεως τοῦ σώ-
 ματος ἐν αἰσθήσει τῶν ἡτοιμασμένων ὑμῖν ἀγαθῶν γινόμενοι ἐν
 χαρᾷ μέλλετε εἶναι διηνεκεῖ καὶ θυμηδία.

Μὴ οὖν λοιπὸν τις νυσταζέτω, μηδὲ καθευδέτω, μηδὲ ρεγχέτω,
 20 μηδὲ ὑππιαζέσθω, μηδ' οὖν ὄκνειτω, μηδὲ γογγυζέτω, μηδὲ ἀπομε-
 νέτω, μηδὲ ὀπισθοποδείτω τοῦ οὐρανίου δρόμου τούτου καὶ θεοστε-
 φανώτου καὶ πολυάθλου, ἀλλ' οἱ πάντες πανταχόθεν τὰ πάντα ἐρα-
 νιζόμενοι, πολὺν τὸν μισθὸν ὑμῖν πορίζεσθε. Ὁ γραφεὺς μὴ ἐκλυέ-
 σθω τοῦ γράφειν, ὁ κανοναρχῶν μὴ ἀτονεῖτω τοῦ σαλπίζειν, τοῦ
 25 ὑποψάλλειν, τοῦ διεγείρειν τὰς θείας χοροστασίας· ὁ φωτισμὸς μὴ
 ἀκηδιάτω τοῦ ὑφάπτειν καὶ κοσμίξειν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἱερά φω-
 ταγωγήματα· ὁ κελλαρίτης, ὁ ὄψοποιός, ὁ τραπεζάριος, ὁ μὲν ἐπιδι-
 δούς, καθ' ὃ τι ἂν τις χρεῖαν ἔχη, μετὰ πολλῆς ἐπιτηρήσεως, εὐσπλα-
 χνίας τε καὶ συμπαθείας καὶ διακρίσεως τῶν προσώπων (ἄλλως γὰρ
 30 οὗτος καὶ ἄλλως ἐκεῖνος), ὁ δὲ ἐψῶν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν καὶ τῷ πυρὶ
 μαχόμενος, πρὸς τὸ κάλλιστα καὶ ἡδύτατα ἀπεργάζεσθαι τὰ βρώμα-
 τα τῶν ἀδελφῶν· ὁ δὲ ἕτερος ἐν τῷ ἰσόσταθμον τὸν ἄρτον νέμειν, τὸν
 ἀπαλώτερόν τε καὶ ξηρότερον καὶ ἀχρειότερον μὴ ὡς ἔτυχε προσ-
 ριπτεῖν, ἀλλὰ κατὰ διάκρισιν τοῖς ὑψηλοτέροις καὶ μέσοις καὶ ἐσχά-
 35 τοις ἐπιμερίζειν (οὕτω τὰ σύνθετα, τὰ ἐλαιόκοκκα, τὰ κάρυα, τὰ

3. Ἰσως ὁ κανδηλανάφτης.

ἥλιος. Καὶ ποῖο εἶναι τὸ κατάλυμα, ἀδελφοί μου, παρὰ ὃ θάνατος; Ποῖο εἶναι τὸ βράδυ πού ἀναφέρθηκε, παρὰ ἡ βύθιση τῆς ζωῆς αὐτῆς στὸν τάφο, ὅπου δὲν θὰ καταλύσουμε σὰν μέσα σέ σκοτεινὸ καὶ βρωμερώτατο τόπο, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον βέβαια λόγο σὰν Χριστιανοὶ ἀληθινοί, καὶ ἔπειτα, ἐπειδὴ ἀγωνισθήκαμε μὲ ὑποταγὴ μὲ αὐτὸ τὸ ἅγιο σχῆμα, θὰ λάμπουμε στὴν αἰώνια ζωὴ; Καὶ ἡ μέρα ἡ ἀτέλειωτη, ἡ ὁποία δημιουργεῖται ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἀπλησίαστο φῶς γιὰ νὰ ἀναπαυόμαστε αἰώνια, ἀφ' ἑνὸς μὲν μετὰ τὴν τελευταία ἀποκατάσταση, ὅταν θὰ ξαναπάρουμε ἀφθαρτα καὶ τὰ σώματά μας πού τώρα διαλύονται, γιὰ νὰ πάρουν κι' αὐτὰ μαζί μας μέρος στὰ ἀγαθὰ, ἐπειδὴ κοπίασαν μαζί μας, καὶ ἀφ' ἑτέρου, ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατό μας, ἔστω καὶ ὄχι τελείως, ἐπειδὴ «οἱ ψυχῆς τῶν δικαίων βρίσκονται στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν τις ἀγγίζει αὐτὲς ὁ θάνατος»², ὅπως εἶναι γραμμένο. Καὶ ὅπου εἶναι τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ τί δὲν εἶναι καλὸ καὶ ἀναπαυτικὸ καὶ θεραπευτικὸ; Ὡστε εἶναι φανερὸ, ὅτι ὅλοι οἱ ἅγιοι καὶ δίκαιοι καὶ σωσμένοι, καὶ σεῖς πού δίνετε τὸν ἀγῶνα καλῶς, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴ σας ἀπὸ τὰ σώματα, ἀφοῦ πάρετε μιὰ αἴσθησι τῶν ἀγαθῶν πού ἔχουν ἐτοιμαστῆ γιὰ σᾶς, θὰ ζεῖτε σέ διαρκῆ χαρὰ καὶ εὐθυμία.

Ἄς μὴ νυστάζει λοιπὸν κανένας, οὔτε νὰ κοιμᾶται, οὔτε νὰ ροχαλίζει, οὔτε νὰ ξαπλώνει, οὔτε νὰ γογγύζει, οὔτε νὰ καθυστερεῖ, οὔτε νὰ στρέφει τὰ πόδια του πρὸς τὰ πίσω ἀπὸ αὐτὸν τὸν οὐράνιο καὶ στεφανωμένο ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ πολὺαθλο δρόμο, ἀλλὰ ὅλοι, συγκεντρώνοντας ἀπὸ παντοῦ τὰ πάντα, νὰ ἐξασφαλίζετε μεγάλο μισθό. Ὁ γραφέας ἄς μὴ σταματᾷ νὰ γράφει, ὁ κανονάρχης νὰ μὴ κουράζεται νὰ σαλπίζει, νὰ ὑποψάλλει, νὰ ἀφυπνίζει τοὺς θεῖους χορούς τῶν ψαλτῶν. Ὁ φωτιστὴς³ νὰ μὴ ἀμελεῖ νὰ ἀνάβει καὶ νὰ ὁμορφαίνει τὰ ἱερὰ φωταγωγῆματα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀποθηκάριος, ὁ μάγειρας, ὁ τραπεζᾶρης, ὁ ἕνας νὰ δίνει στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τις ἀνάγκες του, μὲ μεγάλη προσοχή, καλωσύνη καὶ συμπάθεια καὶ διάκριση τῶν προσώπων (γιατὶ ἄλλες εἶναι οἱ ἀνάγκες τοῦ ἑνός, καὶ ἄλλες τοῦ ἄλλου), ὁ μάγειρας πάλι, ἀγωνιζόμενος μὲ τὴ φωτιὰ νὰ ἐτοιμάζει τὰ ἀπαραίτητα φαγητὰ τῶν ἀδελφῶν ὅσο καλύτερα καὶ εὐχάριστα μπορεῖ. Καὶ ὁ ἄλλος νὰ μοιράζει τὸ ψωμὶ σὲ ἴση ποσότητα, καὶ τὸ φρέσκο καὶ τὸ πιὸ ξερό, καὶ τὸ χειρότερο νὰ μὴ τὸ πετᾷ στὴν τύχη, ἀλλὰ νὰ τὸ μοιράζει μὲ διάκριση στοὺς ἀνώτερους καὶ στοὺς μέσους καὶ στοὺς τελευταίους (ἔτσι καὶ τὰ σύνθε-

2. Σοφ. Σολ. 3, 1.

3. Ἴσως ὁ κανδηλανάφτης.

λάχανα, τὰ κοχλιάρια, τὰ θανκάλια) καὶ μηδὲ τοῦ ἐσχάτου παροπτάνεσθαι τὸ χρειώδες, ὡς τοῦ Κυρίου τὴν ἐπὶ τούτοις ὑπηρεσίαν ἀναδεχομένου, καθὼς διδάσκει ὁ θεῖος καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Βασίλειος

5 Τοιγαροῦν ἐκ τῶν προρρηθέντων διακονιῶν οἱ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐνειλημμένοι ἀναλάβετε τὸν νοῦν καὶ οὕτω ποιεῖτε, πρό γε πάντων ὁ οἰκονομῶν, ὁ παροικονομῶν, καὶ πρό γε τούτων ὁ δεύτερα φέρων, ὁ πρωτοπρεσβύτερός τε καὶ ὁ πρωτοεπιστημονάρχης, ὁ πρωτοκαλλιγράφος, ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος, ἔνταῦθα γὰρ καὶ
 10 ἡ θάσσανος. Βλέπε, Λουκιανέ, ἡλίχην διακονίαν κατεπιστεύθης! Δοξασθήτω ὁ Θεὸς ἐν σοὶ δι' αὐτῆς. Πρὸς τούτοις ὁ πρωτοκηπουρός καὶ ὁ πρωτοσκυτεὺς οὐδ' οὗτος ἔχει μικρὸν τὸν ἀγῶνα. Βλέπε, Θεοδόσιε, ὁποίαν διακονίαν ἐπέχεις! εὐφρανον τὸν δεσπότην σου Κύριον ἐν αὐτῇ. Σὺ δὲ ποῦ διέφυγες ἡμῖν, πρωτονοσοκόμη; Ἡ οὐκ
 15 οἶδας ὅτι τῶν ἀθλούντων ὁ μέγιστος εἶ, εἶπερ συνιῶν κατέχεις σου τὴν διακονίαν; Εἰ γὰρ μέγας ὁ ἀσθενῶν καὶ ὑποφέρων εὐχαρίστως, πόσου ἄξιος ὁ τοῦτον ἐξυπηρετούμενος θεοπρεπῶς καὶ ἀόκνως; Βλέπε σύ τε καὶ οἱ μετὰ σοῦ, πῶς θεραπεύετε τοὺς νοσεροὺς καὶ πῶς συγκαίεσθε ταῖς καύσεσιν αὐτῶν, πῶς συνεξολιγωρεῖτε τοῖς ἐξολι-
 20 γωρήμασιν αὐτῶν. Εἰς Θεὸν καὶ εἰς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι. Στρωνύσθωσαν τοίνυν αἱ στρωμναί, ὡς εἶπεῖν, καθ' ἑκάστην, διδόσθω καὶ τὰ πρὸς χρείαν ἀόκνως καὶ εὐκαίρως. Γινέσθωσαν αἱ ἀλοιφαί, τὰ ἐπιθέματα, αἱ φαρμακοποσίαι, τὰ ἄλλα θεραπεύματα, κατ' ἀξίαν δὲ προσώπου ἕκαστον, καὶ βρωμα καὶ πόμα καὶ στρωμα καὶ εἴ τι τῶν
 25 ἄλλων. Καὶ ἐὰν ταῦτα ἀκούοντες καὶ ποιῆτε καὶ ἐνεργῆτε, μακάριοί ἐστε καὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσεσθε.

Οὕτω γοῦν μεγάλοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι αἱ ὑπηρεσίαι ὑμῶν, καὶ ἱεροτελεῖς καὶ ἀγιοπρεπεῖς, καὶ τρισμακάριστος ὁ οὕτω ποιῶν, κἂν μεμβρανᾶς, κἂν σκυτεὺς, κἂν ἀγκιστραῶς, κἂν θυρωρός, κἂν κερ-
 30 μεύς, κἂν κατηναρᾶς, κἂν θυρσεὺς (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἂν τραπεζᾶς, κἂν ἀλιεὺς (οὐδὲ τὸν τρόπον παρατρέχω), κἂν ζωγράφος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος, θείας μορφᾶς δημιουργῶν καὶ προσκηνη-

4. Κατηνάριον = ὑποκοριστικὸν τοῦ ἄκατος, ἐξ οὗ καὶ κατηναρᾶς.

τα, τὶς ἐλίες, τὰ καρύδια, τὰ λαχανικά, τὰ κουτάλια, τὰ κύπελλα), καὶ νὰ μὴ παραβλέπει οὔτε τὸ παραμικρὸ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν Κύριο ἔχει ἀναλάβει αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν, ὅπως διδάσκει ὁ θεῖος καὶ μέγας πατέρας μας Βασίλειος.

Λοιπὸν μὲ βάσιν τὰ προαναφερθέντα διακονήματα, ὅσοι ἀσχολεῖστε μὲ τὰ ὑπόλοιπα, λάβετε τὸ νόημα καὶ κάνετε τὸ ἴδιο, καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλους ὁ οἰκονόμος, ὁ βοηθὸς τοῦ οἰκονόμου, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτοῦ ὁ δευτερεύων, ὁ πρωτοπρεσβύτερος καὶ ὁ πρωτεπιστάτης, ὁ πρωτοκαλλιγράφος καὶ ὁ πρωτοβεσιπᾶριος, ἰδιαίτερα μάλιστα αὐτός, γιατί ἐδῶ χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή. Πρόσεξε, Λουκιανέ, πόσο μεγάλο διακόνημα σοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ! Ἄς δοξασθεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ σένα μέσω τοῦ διακονήματος αὐτοῦ. Καὶ μαζί μὲ αὐτοῦ καὶ ὁ πρωτοκηπουρός καὶ ὁ πρωτοὑποδηματοποιός. Οὔτε αὐτός ἔχει μικρὸν ἀγῶνα. Πρόσεχε, Θεοδόσιε, ποιὸ διακόνημα ἔχεις στὴν ἐξουσία σου! Κάνε τὸν Δεσπότη σου Κύριο νὰ εὐφρανθεῖ μὲ αὐτό. Καὶ σὺ πρωτονοσοκόμε πῶς μοῦ διέφυγες; Ἡ μήπως δὲν ξέρεις, ὅτι εἶσαι ὁ πῖο μεγάλος ἀπὸ αὐτοῦς πού ἀγωνίζονται, ἂν κατανοεῖς τὸ διακόνημα πού κατέχεις; Γιατί, ἂν εἶναι μεγάλος αὐτός πού εἶναι ἀσθενὴς καὶ ὑποφέρει εὐχαρίστως τὴν ἀσθένειαν, πόσο μᾶλλον αὐτός πού τὸν ἐξυπηρετεῖ ὅπως θέλει ὁ Θεὸς καὶ ἀκούραστα; Πρόσεχε σὺ καὶ οἱ βοηθοί σου πῶς θεραπεύετε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πῶς καίγεστε μὲ τὸν πυρετὸ τους, καὶ πῶς συμμετέχετε μαζί τους στὶς ἀδιαθεσίαις τους. Στὸν Θεὸ καὶ σὲ σᾶς ἔχουν στραμμένα τὰ βλέμματά τους. Νὰ στρώνονται λοιπὸν τὰ στρώματά τους κάθε μέρα, καὶ νὰ τοὺς δίνονται καὶ αὐτὰ πού ἔχουν ἀνάγκη ἀκούραστα καὶ στὴν κατάλληλη στιγμή. Νὰ τοὺς παρέχονται οἱ ἀλοιφές, τὰ ἐμπλαστρα, τὰ φάρμακα καὶ τὰ ἄλλα θεραπευτικὰ μέσα ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενός, καὶ ἡ τροφή καὶ τὸ πιτό καὶ τὸ στρώμα καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζονται. Καὶ ἂν αὐτὰ ἀκούοντάς τα τὰ κάνετε καὶ τὰ ἐφαρμόζετε, εἴσατε μακάριοι καὶ θὰ ὀνομασθεῖτε υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.

Τόσο μεγάλες λοιπὸν καὶ ἀξιοθαύμαστες εἶναι οἱ ὑπηρεσίαις σας, καὶ ἱερεῖς καὶ ἀγιοπρεπεῖς, καὶ εἶναι τρισμακάριστος αὐτός πού τὶς ἐκτελεῖ ἔτσι, εἴτε αὐτός κατασκευάζει μεμβράνες, εἴτε εἶναι ὑποδηματοποιός, εἴτε κατασκευάζει ἀγκίστρια, εἴτε εἶναι θυρωρός, εἴτε κεραμοποιός, εἴτε βαρκάρης⁴, εἴτε βυρσοδέψης (καὶ προπαντὸς αὐτός), εἴτε τραπεζοκόμος, εἴτε ψαράς (δὲν παραλείπω οὔτε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὸ ἀσκεῖ), εἴτε ζωγράφος (καὶ προπαντὸς αὐτός, πού δημιουργεῖ

τάς), κἄν κανισκᾶς, κἄν οἰνοχόος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἄν ὀράριος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἄν κτηνίτης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἄν ὑφάντης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἄν σελλοποιός, κἄν εἴ τις οὐν ἄλλος Μακάριοι πάντες, ἐργάται Θεοῦ πάντες, γεωργοὶ τοῦ τῆς 5 τρυφῆς παραδείσου. Πάντας οὖν ὁ Κύριός μου καὶ Θεός, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, διαφυλάξει ἐνεργοῦντας τὰς ζωοποιούς αὐτοῦ ἐντολάς, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΖ'.

Περὶ τοῦ μὴ δυσκινήτους ἡμᾶς, ἀλλ' εὐκινήτους εἶναι πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Πατέρες μου καὶ τέκνα, εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, μάλιστα ἐν ταῖς παρούσαις ἡμέραις, διαγνοὺς τὴν ἐπίδοσιν 15 τῆς προθυμίας ὑμῶν ἐπὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς ἐθελουσίαις ἀτμασίαις, πῶς ἑαυτοὺς ἐπιδίδοιτε, καὶ ὁ μὲν δεσμεῖται, ὁ δὲ σιδήρῳ περιβάλλεται, ὁ δὲ σχοινίῳ δέδεται περὶ τὸν τράχηλον, προπομπὴν ποιούμενος ἐπὶ πάσης τῆς ἀδελφότητος, ὁ δ' ἄλλος λυσίζωνος παριστάμενος, ἢ ἑτέρως πως, ἵνα μὴ καθ' ἓνα καταλέγω- 20 μεν, καὶ οὕτω πέπεισμαι, ὅτι ἡ ἀθλιότης μου μόνη ἐμποδίζει, ἐπεὶ οὐδὲν τὸ κωλύον τὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἀνδραγαθήματα ἐπιδείκνυσθαι. Καὶ πρὸς ταῦτα τί εἶπω; Ὅτι οὐκ εἶμι ἄξιος καλεῖσθαι ὑμῶν πατήρ, οὐδὲ διδάσκαλος, οὐδὲ καθηγούμενος, διὰ τὴν καλλίστην ὑμῶν πεποίθησιν καὶ ἐνάρετον διαγωγὴν. Εὐχομαι δ' ὅμως μηδὲν 25 ὑμᾶς ἐγκόπτεσθαι ἐκ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, ἀλλ' ἢ μεγαλοψύχως ἐπὶ πάσης ἐργασίας πνευματικῆς ἀθλεῖν νομίμως ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἀμωμήτου ὑποταγῆς. Ἐκαστος δὲ ἴδιον χάρισμα ἔχει, καθὼς γέγραπται, καὶ ὁ μὲν τοῦτο, ὁ δὲ ἐκεῖνο. Ὡστε καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοί μου ἠγαπημένοι, ἰδιοποιεῖσθε τὰ ἀλλήλων κατορθώματα καὶ χαίρετε τῇ

5. Ὁ ὑπεύθυνος τοῦ κανισκίου (πανέρι στὸ ὄποιο ἔβαζαν τὸ ψωμί).

θεῖες καὶ προσκυνητὲς μορφές), εἴτε κανισκάς¹, εἴτε οἰνοχόος (καὶ μάλιστα αὐτός), εἴτε κατασκευαστῆς ἀμφίων (καὶ αὐτὸς ἰδιαίτερα), εἴτε κτηνίτης (καὶ αὐτὸς ἰδιαίτερα), εἴτε ὑφάντης (καὶ μάλιστα αὐτός), εἴτε σελλοποιός, εἴτε ὅποιοσδήποτε ἄλλος. "Ὅλοι εἶναι μακάριοι, ὅλοι εἶναι ἐργάτες τοῦ Θεοῦ, εἶναι γεωργοὶ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς. "Ὅλους λοιπὸν ὁ Κύριός μου καὶ Θεός, μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, θὰ σᾶς διαφυλάξει ἐφόσον ἐκτελεῖτε τὶς ζωοπάροχες ἐντολές του, γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ πανάγιο καὶ ζωοποιὸ Πνεῦμα του, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 37η.

**Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἶμαστε δυσκίνητοι, ἀλλὰ εὐκίνητοι,
πρὸς τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ.**

Πατέρες μου καὶ τέκνα, εὐχαριστῶ τὸν Θεό μου πάντοτε γιὰ σᾶς¹, ἰδιαίτερα τὶς μέρες αὐτές, διαπιστώνοντας τὴν ἐπίδοση τῆς προθυμίας σας σὲ ὅλα θέβαια τὰ ἄλλα, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ στοὺς ἐθελοντικούς ἀτιμασμούς ποὺ ὑποβάλλετε τοὺς ἑαυτοὺς σας, ὥστε ὁ ἓνας νὰ φυλακίζεται, ὁ ἄλλος νὰ δένεται μὲ ἀλυσίδες, ἄλλος νὰ δένει σχοινὶ γύρω ἀπὸ τὸν λαιμό του, προπορευόμενης ὅλης τῆς ἀδελφότητος, ἄλλος νὰ παρουσιάζεται μὲ λυμένη τὴ ζωὴ του, ἢ κάπως ἀλλιῶς, γιὰ νὰ μὴ ἀπαριθμῶ τὸ καθένα χωριστὰ, καὶ ἔτσι εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι μόνο ἡ δική μου ἀθλιότητα ἀποτελεῖ ἐμπόδιο, γιατί τίποτε δὲν σᾶς ἐμποδίζει νὰ δείξετε τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν πατέρων μας. Καὶ μπροστὰ σὲ ὅλα αὐτὰ τί νὰ πῶ; "Ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομάζομαι πατέρα σας, οὔτε δάσκαλος, οὔτε ἡγούμενος, ἐξαιτίας τῆς πάρα πολὺ καλῆς πίστεως σας καὶ τῆς ἐνάρετης διαγωγῆς σας. Καὶ εὐχομαι νὰ μὴ ἐπηρεάζεστε καθόλου ἀπὸ τὴ δική μου ἀθλιότητα, ἀλλὰ νὰ ἀγωνίζεστε νόμιμα κάθε πνευματικὴ ἐργασία μέσα στὸ μαρτύριο τῆς ἀμεμπτης ὑποταγῆς σας. Ὁ καθένας μάλιστα ἔχει ἰδιαίτερο χάρισμα, ὅπως εἶναι γραμμένο², καὶ ὁ ἓνας ἔχει αὐτό, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἐκεῖνο. "Ὡστε καὶ σεῖς, ἀδελφοί μου ἀγαπημένοι, νὰ ὠφελεῖστε ἀπὸ τὰ κατορθώματα τῶν ἄλλων καὶ νὰ χαίρεστε γιὰ τὴν πρόοδό τους. Σύ, γιὰ παράδειγμα, ὑφίστασαι τὴν τάδε ἀτίμωση, ὁ ἄλ-

1. Α' Κορ. 1, 4. Α' Θεσσ. 1, 2.

2. Α' Κορ. 7, 7.

ἑτεροίων προκοπῇ. Σὺ τυχὸν φέρεις τὴν τοιάνδε ἀτιμίαν, ἕτερος δὲ νικᾷ ἐν τῇ πολυεργίᾳ, καὶ ἄλλος πλεονεκτεῖ ἐν τῇ σιωπῇ, καὶ ἕτερος ὑπερέχει ἐν τῇ εὐηκοίᾳ, καὶ ἀμφοτέροι τὰ ἀμφοτέρα ἔχετε ἀλλήλοις, καὶ καθ' ὃ τις ἔχει χάρισμα, ἐν τούτῳ ἐπειγέσθω, φεύγων τὸ κενόδο-
5 ξον καὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· μεῖζον λογιζόμενος κατόρθωμα.

Ἐὰν τοίνυν οὕτως ἐσμέν καὶ εἰς ἀλλήλους συγκιονόμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους δεσμούμεθα τῇ ἐνώσει τῆς ἀγάπης, προκόψομεν μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ὁ Θεὸς δοξασθήσεται ἐν τῷ ἔργῳ ἡμῶν καὶ ἀκουστή ἢ πολιτεία ἡμῶν γενήσεται ἐν πολλῷ μέρει τῆς οἰκουμένης.
10 Μηδεὶς δὲ ἔστω, παρακαλῶ, ἰδιοθελῆς καὶ ἰδιόρρυθμος· «οὐαὶ γάρ», φησί, «οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες». Μηδεὶς νωθρὸς καὶ παρεμμένος, ἵνα μὴ ἀκούσῃ, «ἴθι πρὸς τὸν μύρομηκα, ὃ ὀκηρέε»· μηδ' αὖ πάλιν ἀπληροφόρητος καὶ ἐπαμφοτερίζων ταῖς κρίσεσιν, ἵνα μὴ καὶ οὗτος ἐπακούσῃ τοῦ λέγοντος, «ἀνήρ
15 δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ». Ἀλλὰ πάντες εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς ἐντολῆς, εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι διὰ τῆς τῶν κρυπτῶν ἐξαγορεύσεως, μὴ κρατούμενοι ὑπὸ τῆς κενῆς δόξης, μηδὲ καθελκόμενοι ὑπὸ τῶν μυσαρῶν ἡδονῶν, μηδὲ ἐξελκόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ὃ γὰρ τοιοῦτος
20 ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ καὶ στάσιν μὴ ἔχοντι, μηδὲ θάσιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀπειρή ἐξ ὑμῶν πάντων τὰ τοιαῦτα. Ὅσα δὲ εἰσιν ἐπαινετὰ καὶ κρείττονα, καὶ κτήσοισθε καὶ καταπλουτήσοιτε καὶ ἀποθησανυρίσοιτε ἐν ταῖς τιμίαις ὑμῶν ψυχαῖς, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ὁ οὖν τις ὑμῶν
25 ἐργάζεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν, εἴτε ἐπαινετὸν εἴτε ψεκτόν, παρατρέχων ἐστίν· ἀμείβεται γὰρ ὡς ῥοῦς ποταμιαῖος, καὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ αἰσθησιν τῆς χθὲς ἡμέρας πρὸς τὴν παροῦσαν ἀποσώζειν ἔχει. Ἀλγεῖ τις ὑπὲρ ἐντολῆς, κοπιᾷ, θρηνεῖ, ὑπομένει, ἰδροῖ, καρδουλκεῖται, στενοχωρεῖται, ἀδημονεῖ ἢ τυχὸν καὶ ὄνειδίζεται καὶ
30 ἕτερά τινα πανθάνει πρὸς ὥραν ἢ αἰσθησιν, καὶ εὐθύς παρέδραμε καὶ μένει ὃ ὑπομεμενηκῶς εἰς αἰῶνας αἰώνων, τηρούμενος πρὸς μισθαποδοσίαν. Πάλιν οὖν ἡδονεύεται τις, γελᾷ, τρυφᾷ, ἀτακτεῖ,

3. Ἦσ. 5, 21.

4. Παροιμ. 6, 6.

λος πάλι νικᾷ μὲ τὴν πολλή του ἐργασία, ἄλλος εἶναι καλύτερος στή σιωπή, καὶ ἄλλος ὑπερέχει στὴν ὑπακοή, καὶ οἱ δύο ἔχετε μεταξύ σας καὶ τὰ δύο αὐτὰ. Καὶ ἀνάλογα μὲ τὸ χάρισμα ποὺ ἔχει ὁ καθένας, σ' αὐτὸ νὰ ἐπιδίδεται, ἀποφεύγοντας τὴν κενοδοξία, καὶ νὰ σκέφτεται τὸ μεγαλύτερο κατόρθωμα τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐάν λοιπὸν εἴμαστε τέτοιοι καὶ σμίγουμε μεταξύ μας καὶ δενόμαστε μὲ τὰ δεσμὰ τῆς ἀγάπης, θὰ προκόβουμε ὀλοένα περισσότερο καὶ θὰ δοξάζεται ὁ Θεὸς μέσα ἀπὸ τὸ ἔργο μας καὶ θὰ ἀκουσθεῖ ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ζωῆς μας σὲ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. Κανένας, παρακαλῶ, νὰ μὴ ἔχει δικό του θέλημα καὶ ἰδιοτροπία. Γιατὶ λέγει· «ἄλλοί-μονο σὲ ἐκείνους ποὺ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς συνετοὺς, καὶ αὐτο-παραουσιάζονται ὡς σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες»³. Κανένας νὰ μὴ εἶναι νωθρὸς καὶ χαλαρωμένος, γιὰ νὰ μὴ ἀκούσει τὸ «πήγαινε στὸ μυρμηγκι, ὀκνηρέ»⁴. Οὔτε πάλι νὰ εἶναι ἀπληροφόρητος καὶ νὰ εἶναι δίγνωμος στὶς κρίσεις του, γιὰ νὰ μὴ ἀκούσει καὶ αὐτὸς ἐκεῖνον ποὺ λέγει· «ἄνθρωπος δίγνωμος, εἶναι ἀκατάστατος σ' ὅλες τὶς ἐνέργειες τῆς ζωῆς του»⁵. Ἄλλὰ ὅλοι νὰ εἴστε εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι στὴν ἐκτέλεση τῶν ἐντολῶν, εἰλικρινεῖς καὶ ἄμεπτοι μὲ τὴν ἐξομολόγηση τῶν κρυφῶν, νὰ μὴ κυριαρχεῖτε ἀπὸ τὴν ἄσκοπη δόξα, οὔτε νὰ παρασύρεστε ἀπὸ τὶς μισητὲς ἡδονές, οὔτε νὰ σύρεστε ἔξω ἀπὸ τὴ δική σας ἐπιθυμία. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ εἶναι τέτοιος, μοιάζει μὲ τρικυμία θάλασσης, ποὺ κινεῖται ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ φέρεται ἐδῶ κι' ἐκεῖ, καὶ δὲν ἔχει σταματημό, οὔτε θεμέλιο στὴν καρδιὰ του. Ἄλλὰ μακριὰ ἀπὸ σᾶς ὅλα αὐτὰ. Ἀντίθετα, ὅσα εἶναι ἀξιέπαινα καὶ ἀνώτερα, εἴθε αὐτὰ νὰ ἀποκτήσετε καὶ μ' αὐτὰ νὰ πλουτίσετε καὶ αὐτὰ νὰ ἀποταμιεύσετε στὶς τίμες ψυχές σας, γιὰ νὰ ἐπιτύχετε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ κάνει ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς κάθε μέρα, εἴτε αὐτὸ εἶναι ἀξιέπαινο εἴτε ἀξιοκατάκριτο, εἶναι περαστικό. Κυλάει σὰν τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, καὶ τόσο πολὺ μάλιστα, ὥστε οὔτε κἂν αἴσθησις νὰ ἀφήνει τῆς χθεσινῆς ἡμέρας πρὸς τὴ σημερινή. Ὑποφέρει κάποιος περισσότερο ἀπὸ ὅσο ὀρίζει ἢ ἐντολή, κοπιᾷ-ζει, θρηνεῖ, κάνει ὑπομονή, ἰδρώνει, καρδιοχτυπᾷ, στενοχωρεῖται, ἀγωνιᾷ, ἢ ἐνδεχομένως καὶ ἐμπαίζεται καὶ παθαίνει ἢ αἰσθάνεται κάποια ἄλλα προσωρινά, ὅλα αὐτὰ φεύγουν ἀμέσως καὶ μένει αὐτὸς ποὺ τὰ ὑπέφερε στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων, ὅπου τοῦ ἐπιφυλάσσεται ἀνάλογη ἀνταμοιβή. Ἀντίθετα, ἐπιδίδεται κάποιος στὶς ἡδονές, γελάει, ρίχνεται

5. Ἰακ. 1, 8.

6. Ἰακ. 1, 6.

στην νιᾶ, παίζει, ἄργεῖ, ἀνυποτακτεῖ, παρρησιάζεται, περπερεύεται, φθονεῖ, βασκαίνει, ὀργίζεται, θυμοῦται, δυσπιστεῖ, πονηρεύεται, παρακούει, ὑψηλοφρονεῖ, ῥαθυμεῖ καὶ τὰ ὅμοια, μετὰ τὸ οὐδὲν πρὸς τὴν παροῦσαν ὥραν ὠφελεῖσθαι, ἔτι καὶ θησαυρίζει ἐαυτῷ κρῖμα
 5 ἀπαραίτητον ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, ἐπιλογισώμεθα καὶ ἐλώμεθα τὴν κακίαν· εἰ μὴ γὰρ οὕτω διακρίνωμεν τὰ πράγματα, οὐ δυνάμεθα βλέπειν ὀρθῶς, τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ κακοῦ διαφορὰν ποιούμενοι. Ἄλλ' ἐπεὶ χάριτι Χριστοῦ ἐβλέψαμεν, φύγωμεν ἀπὸ τοῦ σκοτούς,
 10 προσεγγίσωμεν δὲ τῷ φωτὶ καὶ τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς ἐπικλήρου ἡμῶν ζωῆς τελέσωμεν εὐαρεστοῦντες Θεῷ, ἵνα ἐπιτιπύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τοῖς ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστήσασιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ παναγίῳ Πατρὶ καὶ τῷ ζωοποιῷ Πνεύ-
 15 ματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΗ'.

Ἔστι ἡ ταπεινὴ ἡμῶν κατήχησις πολὺ κέρδος εἴωθε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐμποιεῖν χάριτι Χριστοῦ.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐρωτῶ, τίνας ἔνεκεν γίνεται ἡ κατή-
 20 χησις; Ἄρα ἵνα μόνον πρὸς ὥραν ἀναγνωσθῆ καὶ τέρψωμεν ὑμῶν τὰς ἀκοὰς τυχόν, ἢ αὐτοὶ ἐπαινέσητέ με ἐκ διαθέσεως ἢ καὶ πρὸς χάριν; Οὐδαμῶς. Μὴ οὕτω, τέκνα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ῥέσκεται, ἵνα ἐνωτίζησθε τὰ λεγόμενα καὶ ἡ δύναμις ἐνιζάνη ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν καὶ φέρῃ τινὰ καρπὸν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, συνεπικουρούσης
 25 τῆς εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν. Ἐγὼ δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐν τοῖς πολλοῖς οὕτως ὁρῶ, ὅτι ἅμα τῆς ἀναγνώσεως καὶ εὐθύς παρῆλθε τὰ λεγόμενα καὶ ὡς ὅτι οὐδὲ ἐσημάνθη ὑμῖν τι περὶ τῶν προορηθέντων· εὐθύς γὰρ ἐξερχόμεθα, μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐμπίπτομεν κατηγορήμασιν. Ὁ μὲν γὰρ ἄρχεται ἀκαίρως
 30 συντυγχάνειν, ὁ δὲ ἀφαρεῖ ἐπερωτᾶν, ἄλλος γογγύζειν, ἕτερος ἀπο-

στις ἀπολαύσεις, ἀτακτεῖ, ἀκολασταίνει, παίζει, μένει ἀργός, ἀπειθαρχεῖ, ἀθυροστομεῖ, ἐπαίρεται, φθονεῖ, βασκαίνει, ὀργίζεται, θυμώνει, δυσπιστεῖ, πονηρεύεται, παρακούει, ὑπερηφανεύεται, τεμπελιάζει, καὶ τὰ ὅμοια· αὐτὸς μαζί με τὸ ὅτι σὲ τίποτε δὲν ὠφελεῖται τὴν παροῦσα στιγμή, ἀποταμιεύει ἀπαραίτητη τιμωρία γιὰ τὸν ἑαυτὸ του τὴν ἡμέρα τῆς ἀνταπόδοσης καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ⁷.

Γι' αὐτὸ, ἀδελφοί μου, ἅς σκεφθοῦμε σοβαρὰ τὴν κακία καὶ ἅς τὴ νικήσουμε. Γιατί, ἂν δὲν διακρίνουμε ἔτσι τὰ πράγματα, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε σωστὰ, κἀνοντας διὰκριση μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἀλλὰ ἐπειδὴ με τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ εἶδαμε, ἅς φύγουμε ἀπὸ τὸ σκοτάδι, καὶ ἅς προσεγγίσουμε τὸ φῶς, καὶ τίς ὑπόλοιπες μέρες τῆς προδσκαιρης ζωῆς μας νὰ τίς περάσουμε ὄντας ἀρεστοὶ στὸν Θεὸ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὰ ἀγαθὰ πὸν μᾶς ἔχει ὑποσχεθεῖ μαζί με ὅλους τοὺς ἁγίους πὸν μέσω τῶν αἰῶνων τὸν εὐαρέστησαν, με τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί με τὸν πανάγιο Πατέρα καὶ τὸ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 38η.

**ἽΟτι ἡ ταπεινή μου κατήχηση προκαλεῖ μεγάλο κέρδος
στις ψυχές μας με τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ.**

ἽΑδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐρωτῶ γιὰ ποιὸν λόγο γίνεται ἡ κατήχηση; ἽΑραγε μόνον γιὰ νὰ διαβαστεῖ πρὸς στιγμήν καὶ νὰ εὐχαριστήσω ἐνδεχομένως τὰ αὐτιά σας, ἡ γιὰ νὰ με ἐπαινέσετε ἀπὸ μέσα σας, ἡ καὶ γιὰ νὰ μοῦ κάνετε χάρη; Καθόλου. ἽΟχι ἔτσι, τέκνα μου, ἀλλὰ λέγεται γι' αὐτὸ, γιὰ νὰ ἀκούσετε αὐτὰ πὸν λέγονται καὶ ἡ δύναμή τους νὰ καθίσει μέσα στις ψυχές σας καὶ νὰ φέρει κάποιον καρπὸ με τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ, με τὴ βοήθεια καὶ τῆς προσευχῆς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας. ἽΕγὼ πάντως κατὰ τὸ πλεῖστον στοὺς πολλοὺς παρατηρῶ, ὅτι μὸλις διαβαστεῖ, ἀμέσως ξεχνιοῦνται αὐτὰ πὸν λέγονται καὶ δὲν μένει κανένα σημεῖο ἀπὸ αὐτὰ πὸν εἰπώθηκαν πρῖν. Γιατί ἀμέσως θγαίνουμε, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσή της, καὶ ξαναπέφτουμε πάλι στις ἴδιες κατηγορίες. ἽΟ ἕνας δηλαδὴ ἀρχίζει πάλι νὰ συζητᾶ χωρὶς λόγο, ὁ ἄλ-

δυσπετεῖν πρὸς τὸ καλοῦν ἔργον, ἄλλος ἐνδιαβάλλειν καὶ διεγείρειν μάχας, ἕτερος λοιδορεῖν, καὶ ὁ μὲν ὑποκρύπτεσθαι παρὰ τὰς γωνίας τοῦ μοναστηρίου, ὁ δὲ ἡλίου λάμποντος μόλις ἐξανίστασθαι τῆς κοίτης καὶ καθέζεσθαι ἐν τῷ ἐργοχειρῶ· τὰς γὰρ νωθείας καὶ τὰς ἐκλύσεις καὶ τοὺς νυσταγμοὺς καὶ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα καὶ τὴν τοῦ ὄλου σώματος ἐξάτονον ὄκλασιν πάρειμι λέγειν.

Μὴ οὕτω τοιγαροῦν, τέκνα· μηδαμῶς, ἵνα μὴ ἀκούσητε· «οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με εὐλογεῖ, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ, 10 μάτην δὲ σέβονται με». Ἄλλ' ἐπὶ ἀκούσωμεν τοῦ σωτηρίου λόγου, εἴτε διὰ κατηχήσεως, εἴτε δι' ἐπακροάσεως τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν, καθ' οἷαν ὥραν συμβῆ, γενηθήτω ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν κίνησις φόβου Θεοῦ, σπινθήρ ἀγάπης αὐτοῦ, ἐπιθυμία προκοπῆς, ἔφεσις ἐργασίας τῶν ἁγίων ἐντολῶν, ἵνα ἀξιωθῶμεν τῆς αὐτοῦ βασιλείας, 15 ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ πρόπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΘ'.

Ἔστι τοῖς καλῶς εὐδρομοῦσιν ἀπόκεινται
οἱ τῆς δικαιοσύνης στέφανοι.

20

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὀφειλέτης ὑμῶν εἰμι τοῦ ἀλείφειν ὑμᾶς λόγοις παρακλητικοῖς, εἴπερ καὶ δυναίμην ὁ πτωχὸς καὶ εὐτελής, πρὸς τοὺς προκειμένους ἀγῶνας καὶ συμπροθυμεῖσθαι περὶ τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας Διὰ τοῦτο ἡ ὀλιγοστή καὶ πενιχρὰ 25 κατήχησις αὕτη. Δέξασθε τοιγαροῦν λόγον παρακλήσεως καὶ τὸ νῦν καὶ συνεγέρθητε καὶ προθυμίας πλησθέντες τελεῖτε τὸν δρόμον τὸν πνευματικόν (δρομεῖς γὰρ ἐστε ὡς ἀληθῶς τοῦ δεσπότου Θεοῦ) καὶ διανύετε δρόμον, οὐχ οἷον οἱ ἐπὶ γῆς τρέχοντες ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ διάυλον βραχὺν καὶ εὐπεριόριστον, ἀλλὰ τὸν ἀπὸ γῆς εἰς οὐ- 30 ρανὸν φέροντα, πολυετῆ τε καὶ πολυστάδιον· οὐδὲ ἐν μικρᾷ τινι γωνίᾳ μιᾶς πόλεως, θεατὰς τοσοῦτους γε καὶ τοσοῦτους ἔχοντες, ἀλλ',

1. Ἐβρ. 12, 12. Ἦσ. 35, 3.

λος ἐρωτᾷ ἀπροκάλυπτα νὰ μάθει κάτι, ἄλλος γογγύζει, ἄλλος δυσφορεῖ γιὰ τὸ καλὸ ἔργο, ἄλλος διαβάλλει καὶ προκαλεῖ ἔριδες, ἄλλος βρίζει, καὶ ὁ ἓνας κρύβεται στὶς γωνίες τοῦ μοναστηριοῦ, ἐνῶ ὁ ἄλλος σηκώνεται ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ ἀρχίζει τὴ δουλειὰ του ὅταν ἤδη ὁ ἥλιος λάμπει. Ἐποφεύγω νὰ ἀναφέρω τὶς νωθρότητες καὶ τὶς ἀτονίες, τὰ νυστάγματα καὶ τὰ χαλαρωμένα χέρια, τὰ παράλυτα γόνατα καὶ τὴν ἀκαμψία ὅλου γενικὰ τοῦ σώματος¹.

Ἦσχι ἔτσι λοιπὸν, τέκνα μου, γιὰ νὰ μὴ ἀκούσετε· «αὐτὸς ὁ λαὸς μὲ τιμᾷ μόνο μὲ τὰ χεῖλη του, ἐνῶ ἡ καρδιά του ἀπέχει πολὺ ἀπὸ μένα, καὶ ἄδικα μὲ λατρεύουν»². Ἐλλὰ ὅταν ἀκοῦμε τὸν σωτήριο λόγο, εἴτε μὲ τὴν κατήχηση, εἴτε μὲ τὴν ἀκρόαση τῶν θεόπνευστων Γραφῶν, ὅποια ὥρα καὶ ἂν γίνεται, νὰ δημιουργεῖται μέσα στὴν καρδιά σας κίνηση φόβου Θεοῦ, σπινθήρας ἀγάπης του, ἐπιθυμία γιὰ πρόοδο, πόθος γιὰ ἐφαρμογὴ τῶν ἀγίων ἐντολῶν του, γιὰ νὰ ἀξιωθοῦμε τὴ βασιλεία του, τὴν ὅποια εὐχομαί νὰ ἐπιτύχουμε ὅλοι μας μὲ τὴ χάρι καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιὰτὶ σὺ αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἐμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 39η.

**Ἦσχι αὐτοὺς ποὺ τρέχουν στὸ δρόμο καλά, τοὺς περιμένουν
τὰ στεφάνια τῆς δικαιοσύνης.**

Ἐδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ὀφείλω νὰ σᾶς προει-
μάσω γιὰ τοὺς ἀγῶνες ποὺ σᾶς περιμένουν μὲ λόγια προτρεπτικά, ὅσο ὁ φτωχὸς καὶ τιποτένιος μπορῶ, καὶ νὰ δείξω καὶ ἐγὼ μαζί σας τὸν πόθο μου γιὰ τὶς καλύτερες ἐλπίδες. Γιὰ αὐτὸ γίνεται αὕτη ἡ λιγοστὴ καὶ φτωχὴ κατήχηση. Δεχθεῖτε λοιπὸν καὶ τώρα λόγο προτρεπτικὸ καὶ διεγερθεῖτε ὅλοι μαζί καὶ γεμᾶτοι προθυμία τρέξετε τὸν πνευματικὸ δρόμο (γιὰτὶ στὴν πραγματικότητα εἴσατε δρομεῖς τοῦ δεσπότη Θεοῦ) καὶ διατρέχετε τὸν δρόμο, ὄχι ὅπως τὸν τρέχουν οἱ γῆϊνοι σὲ μιὰ στιγμή τοῦ χρόνου, σὰν ἓνα δρόμο σύντομο καὶ περιορισμένο, ἀλλὰ σὰν δρόμο ποὺ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανὸ, πολὺχρονο καὶ πολλῶν σταδίων. Οὔτε σὲ κάποια μικρὴ γωνία κάποιας πόλης, ἔχοντας τόσοι

1. Ἐβρ. 12, 12. Ἦσ. 35, 3.

2. Ἦσ. 29, 13.

ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τῆς οἰκουμένης, τὰ ἀπειροπληθῆ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ δικαίων ἐπόπτας κεκτημένοι· καὶ ὁ στέφανος ὑμῖν νικῶσι καὶ τὰ ἔπαθλα οὐ φθαρτά, ὡς οἷα φθαρτὸς δίδωσι βασιλεύς, ἀλλὰ ἄφθαρτα καὶ ἀπρόσιτα, κατὰ τὸν αὐτὸν δια-
5 νομέα, ἄφθαρτον ὄντα καὶ παμβασιλέα Θεὸν τῶν ἀπάντων. Οὐδὲ πάλιν ἡ χαρὰ τῆς νίκης λύπη σύγκρατος ἐπὶ μικραῖς ἡμέραις τε ἵσταμένη καὶ αὐθις διαλυομένη, οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ χαρὰ ἄλυπος καὶ ἀνώδυνος καὶ τῆς εὐφροσύνης ταύτης οὐκ ἔσται τέλος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας.

10 Μακάριοι μὲν οὖν, πρῶτον μὲν ὅτι ἐν τοιούτῳ σταδίῳ εἰσεληλύθατε διὰ τοῦ ἐπανηρημένου ὑμῖν σχήματος ἁγίου. Μακαρίους δὲ ὑμᾶς μᾶλλον ἂν τις ὀνομάσειε τότε, ὅποταν ἀποδραμόντας διὰ θανάτου στεφανοῖ ὑμᾶς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀρρήτῳ καὶ ἀθανάτῳ εὐζωίᾳ. Διὸ βλεπέτω ἕκαστος ὑμῶν, ἀγαπητοί, ὅπως τρέχῃ καὶ
15 ὅπως καταλαμβάνῃ τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς, διαβαίνων καὶ ὑπερβαίνων τοὺς συντρέχοντας πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου, πνεῦμα ἰσχύος λαμβάνων, ὑπομονῆς τε καὶ καρτερίας, καὶ μήτε ἐντεῦθεν, μήτε ἐκεῖθεν αἰνιγματωδῶς διαβλεπόμενος, ἀλλ' ὅλος συντεταγμένος ὢν πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ δρόμου, μὴ σκάζων ἐν τινι, μηδὲ περιτρεπόμενος ταῖς ἐναντίαῖς ὑπαντήσεσι. Καὶ γοῦν μὴ δειλιάσητε, ἐπεὶ πολὺ ἔστι τὸ διάστημα καὶ ὁ χρόνος. Ἄγγελον ἐνὶ ἐκάστῳ παρέσχεν
20 ἡμῖν ὁ ἀγωνοθέτης Θεὸς καὶ συνδιαμείβει τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑπερμαχεῖ κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπὶ παντὸς καιροῦ καὶ τόπου.

Ἐδράμετε τοιγαροῦν καλῶς ἀπὸ πρώτης ἡμέρας τῆς ἐνταῦθα
25 ὑμῶν ἐλεύσεως ἕως τοῦ παρόντος καί, εἰ καὶ τινες ὑποσκελίσθησαν, πάλιν ἀνωρθώθησαν. Καὶ εἰ ἐρραθυμήκασιν, ἀλλὰ αὐθις ἀνεκλήθησαν. Καὶ εἰ κατητόνησαν, ἀλλὰ θᾶπτον ἀνερρώσθησαν. Θελήσεως γὰρ καὶ προαιρέσεώς ἐστιν ἐμπράκτου χρεία, πρὸς τὸ εὐτονεῖν καὶ τρέχειν ἴσα καὶ ἵπποις καὶ πτηνοῖς, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ πάντα ταῦ-
30 τα, ἀκατάφθαστα καὶ ἀκατάληπτα, κἂν τυχὸν σωματικῶς χωλαίνων ἔστι τις ἢ μονόπους ἢ ἄπους ἢ κλινήρης· τοιοῦτο γὰρ τὸ μεγαλοδώρημα. Δράμοιτε καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος, παρακαλῶ, μὴ ἐλάττονα τῶν προτέρων, ἀλλὰ καὶ ἐπεικτικώτερα συντρέχοντες καὶ συναμιλλώμενοι τὴν καλὴν ἀμιλλαν ταύτην. Προτρέχειν δὲ ἔστιν ἐν τῷ ταπεινο-

μόνο θεατές, ἀλλά, ὅπως φαίνεται, σ' ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη, ἔχοντας ὡς θεατὲς τὰ ἀπειράριθμα τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ ὄλων τῶν ἁγίων καὶ δικαίων. Καὶ τὸ στεφάνι σὲ σᾶς ποὺ νικᾶτε καὶ τὰ ἔπαθλα δὲν εἶναι φθαρτὰ, σὰν ἐκεῖνα ποὺ δίνει ὁ θνητὸς βασιλιάς, ἀλλὰ ἀθάνατα καὶ ἀπλησίαστα, σὰν καὶ αὐτὸν ποὺ τὰ ἀπονέμει, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀθάνατος καὶ βασιλιάς τῶν ὄλων Θεός. Οὔτε καὶ ἡ χαρὰ τῆς νίκης εἶναι ἀνάμικτη μὲ λύπη, ποὺ ὑπάρχει γιὰ λίγες μέρες καὶ ὕστερα διαλύεται, ὄχι βέβαια, ἀλλὰ χαρὰ χωρὶς λύπη καὶ χωρὶς ὀδύνη, καὶ τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς δὲν ὑπάρχει τέλος στοὺς αἰῶνες.

Εἴστε λοιπὸν μακάριοι, κατὰ πρῶτον γιατί μπήκατε σὲ τέτοιο στάδιο μὲ τὴν ἐκλογή τοῦ ἁγίου σχήματός σας. Καλύτερα ὅμως θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ σᾶς ὀνομάσει μακάριους τότε μόνον, ὅταν φύγετε ἀπὸ τὴ ζωὴ μὲ τὸν θάνατο καὶ θὰ σᾶς στεφανώσῃ ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς στήν ἀπερίγραπτη καὶ ἀθάνατη εὐζωία. Γι' αὐτὸ ἅς προσέχει ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς, ἀγαπητοί μου, πῶς τρέχει καὶ πῶς πετυχαίνει τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς, περνώντας μέσα ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου ποὺ τρέχουν μαζί σας καὶ ξεπερνώντας τους, ἔχοντας λάβει πνεῦμα δυνάμεως, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, καὶ νὰ μὴ βλέπετε οὔτε πρὸς τὰ ἐδῶ, οὔτε πρὸς τὰ ἐκεῖ μὲ τρόπο αἰνιγματικὸ, ἀλλὰ προσανατολισμένοι στήν ἀποπεράτωση τοῦ δρόμου, νὰ μὴ χωλαίνετε σὲ τίποτε, οὔτε νὰ ἐκτρέπεστε ἀπὸ τὸ δρόμο σας μὲ τὰ ὅσα ἐχθρικὰ συναντᾶτε. Καὶ νὰ μὴ δειλιάσετε, ἐπειδὴ τὸ χρονικὸ διάστημα εἶναι πολὺ. Στὸν καθένα ἀπὸ μᾶς ὁ ἀγωνοθέτης Θεὸς ἔδωσε ἕναν ἄγγελο γιὰ νὰ μᾶς συνοδεύει στοὺς ἀγῶνες καὶ νὰ μάχεται ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σὲ κάθε τόπο καὶ χρόνον.

Τρέξατε λοιπὸν καλὰ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τοῦ ἐρχομοῦ σας ἐδῶ μέχρι τώρα, καί, ἂν καὶ μερικοὶ ἔπεσαν μὲ τρικλοποδιὰ, ὅμως σηκώθηκαν πάλι. Καὶ ἂν καὶ ἔδειξαν ραθυμία, ὅμως πάλι συνῆλθαν. Καὶ ἂν καὶ ἀτόνησαν, ὅμως πολὺ γρήγορα ἀνέκτησαν τὶς δυνάμεις τους. Γιατὶ χρειάζεται θέληση καὶ ἔμπρακτη προαίρεση, γιὰ νὰ ἔχει κανεὶς δύναμη καὶ νὰ τρέχει ἴσα μὲ τὰ ἄλογα καὶ τὰ πτηνὰ, ἢ καλύτερα καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ αὐτά, κατὰ τρόπο ἀφθαστο καὶ ἀσύλληπτο, ἀκόμα καὶ ἂν κάποιος εἶναι σωματικὰ χωλὸς, ἢ μὲ ἕνα πόδι, ἢ καὶ χωρὶς πόδια, ἢ κατὰκοιτος. Γιατὶ τέτοιο εἶναι τὸ μεγάλο δῶρο. Ἀρχίστε νὰ τρέχετε καὶ ἀπὸ τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ὄχι λιγώτερο ἀπὸ τοὺς προηγούμενους, ἀλλὰ τρέχοντας μαζί τους πιὸ γρήγορα καὶ ἀμιλλώμενοι μαζί τους τὴν καλὴ αὐτὴ ἄμιλλα. Καὶ προτρέχω σημαίνει νὰ εἶναι κάποιος πιὸ ταπει-

φρονέστερόν τινα εἶναι καὶ προάγειν ἐστὶν καὶ ὑπερβάλλειν ἐν τῷ
 ὑπηκοώτερον εἶναι καὶ εὐλαδέστερον καὶ ἀγογγυστικώτερον καὶ
 ψαλμικώτερον καὶ ἡσυχαστικώτερον, πολυεργαστικώτερόν τε καὶ
 εὐκτικώτερον, ἐξαγορευτικώτερόν τε καὶ ἀπαρρησιαστικώτερον,
 5 ἀκακώτερόν τε καὶ ἀφθονέστερον, πειστικώτερόν τε καὶ φιλοπα-
 τριώτερον, καὶ ὅσα ἄλλα κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα ἐνεργεῖται τῆς
 ἀρετῆς ιδιώματα. Τούτοις καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἔστω ὑμῶν τὸ τρέ-
 χειν καὶ δι' αὐτῶν ἐπαιρῶμεθα ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ ἀπὸ
 κόσμου εἰς οὐρανόν· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἀπλήστως δράμει, ὅτι
 10 πλουσιωτέρας στεφανωθήσεται καὶ ἀνακηρυχθήσεται ὑπὸ τοῦ δε-
 σπότητος Θεοῦ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ δήματος ἐκείνου.

Ἔστω οὖν ὑμῶν λοιπὸν ἡ ἀγάπη κοινὸν ἰδίωμα, χαρακτηρίζον
 ὑμᾶς δρομεῖς τοῦ μεγάλου βασιλέως, μᾶλλον δὲ μαθητάς, ἢ οἰκειό-
 τερον εἴπωμεν. Καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ μένοντες στέργετε τὰ εἰς ἀλλήλους,
 15 τὰς προτιμήσεις λέγω καὶ προχειρίσεις εἴτε διακονιῶν, εἴτε ἐργοχει-
 ρων, εἴτε στάσεων καὶ τάξεων. Καὶ ἀπέστω φθόνος καὶ ἀποσκορακι-
 ζέσθω θυμὸς καὶ πᾶν φαῦλον πράγμα, τὰ τῶν πλησίον εὐδοκμήμα-
 τα ἰδιοποιούμενοι καὶ χαίροντες ταῖς ἀλλήλων προκοπαῖς. Οὕτω
 γὰρ εὐδρομεῖν ἐστὶ καὶ οὕτω θεραπεύειν Θεὸν καὶ οὕτω τις νικᾷ,
 20 κἂν μηδὲν ἄλλο τι κέκτηται. Ἡ ἀγάπη γὰρ τὸ μέγα κλέος τῶν ἀρε-
 τῶν, τὸ δὲ διαπνεεῖσθαι, ὅτι ἐκεῖνος προεκρίθη ἐν τῷδε τῷ πράγματι
 καὶ ἐν τῇδε τῇ διακονίᾳ, σαθρὸν καὶ ἐπιβλαβὲς καὶ τῆς ἐναντίας
 μερίδος γνώρισμα. Μὴ δὴ οὕτως, μὴ δὴ, ὅτι “μᾶλλον ὠφειλὸν ἐγὼ
 ὑπὲρ τὸν δεῖνα ἀναπαύεσθαι” καὶ “πολυχρονιώτερος ὢν τοῦ δεῖνος,
 25 χρεῖά μοι τὸ ὑψηλότερον”. Οὐκ ὀρθῶς, ἀδελφοί.

Φεύγοιτε οὖν, δέομαι, τὰς τοιαύτας πανουργίας τοῦ διαβόλου,
 τὰ μισούμενα τοῖς πατράσι νεωτερίσματα, τὰ κωμωδιαζόμενα τοῖς
 ἀγίοις ἐκστρηνιάσματα· ἀλλ' εἴ τι καλόν, εἴ τι σεμνόν, εἴ τι πρέπει ἀ-
 γίοις, ὅσα ἐσχατιασμοῦ, κατὰ μίμησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 30 Χριστοῦ, τοῦ τὰ εὐτελεῖ καὶ ἐξουθενημένα ἐλομένου, ταῦτα καὶ σχοί-
 ητε καὶ ἔχοιτε καὶ κτᾶσθε καὶ κτίζεσθε, πορευόμενοι νηπίως καὶ ἀ-
 κάκως καὶ εἰλικρινῶς, ὡς ἄρνες Χριστοῦ, ὡς λαὸς ἐκλεκτὸς Κυρίου,

νός, καὶ ξεπερνῶ σημεῖναι νὰ ξεπερνᾶ τοὺς ἄλλους σὲ ὑπακοή καὶ εὐλάβεια καὶ νὰ εἶναι περισσότερο ἀγόγγυστος, νὰ ψάλλει περισσότερο, νὰ ἠσυχάζει περισσότερο, νὰ ἐργάζεται περισσότερο, νὰ προσεύχεται περισσότερο, νὰ ἐξομολογεῖται περισσότερο καὶ νὰ εἶναι λιγώτερο ἀθυρόστομος, λιγώτερο κακὸς καὶ λιγώτερο φθονερός, πιὸ πειστικὸς καὶ περισσότερο φιλόπατρις, καὶ ὅσα ἄλλα ἰδιώματα ἀρετῆς σημειώνονται στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα. Μὲ αὐτοὺς καὶ μὲ τέτοιους ἄς γίνεται τὸ τρέξιμό σας καὶ μὲ αὐτοὺς προχωροῦμε ἀπὸ τὴ μιᾶ δύναμη στὴν ἄλλη καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ἀνεβαίνουμε στὸν οὐρανό. Καὶ εἶναι μακάριος ἐκεῖνος ποὺ θὰ τρέξει μὲ ἀπληστία, γιατί θὰ στεφανωθεῖ πιὸ πλούσια καὶ θὰ ἀνακηρυχθεῖ ἀπὸ τὸν δεσπότη Θεὸ στὸ φοβερὸ ἐκεῖνο βῆμα.

” Ἄς εἶναι λοιπὸν κοινὸ γνῶρισμά σας ἡ ἀγάπη, ποὺ χαρακτηρίζει ἐσᾶς τοὺς δρομεῖς τοῦ μεγάλου βασιλιᾶ, ἡ καλύτερα τοὺς μαθητές, γιὰ νὰ μιλήσουμε πιὸ οἰκεῖα. Καὶ μένοντας στὴν ἀγάπη νὰ αἰσθάνεστε στοργὴ ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο, ἐννοῶ σχετικὰ μὲ τὶς προτιμήσεις καὶ τὶς ἀναθέσεις τῶν διακονημάτων ἢ τῶν ἐργοχειρῶν ἢ τῶν στάσεων καὶ τῶν θέσεων. Καὶ ἄς παραμεριστεῖ ὁ φθόνος καὶ ἄς πεταχτεῖ μακριὰ ὁ θυμὸς καὶ κᾶθε κακὸ πρᾶγμα, ὥστε νὰ θεωρεῖτε δικὰ σας τὰ κατορθώματα τῶν πλησίον καὶ νὰ χαίρεστε γιὰ τὶς προόδους ὁ ἓνας τῶν ἄλλων. Γιατί ἔτσι τρέχει κανεὶς καλῶς καὶ ἔτσι ὑπηρετεῖ τὸν Θεὸ καὶ ἔτσι νικᾶ, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε. Γιατί ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ μεγάλη δόξα τῶν ἀρετῶν, ἐνῶ τὸ νὰ ἐνοχλεῖται κανεὶς ἐπειδὴ ἐκεῖνος προτιμήθηκε γι’ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ σ’ αὐτὸ τὸ διακόνημα, εἶναι σάπιο καὶ ἐπιζήμιο, καὶ γνῶρισμα τῆς ἄλλης παράταξης. ” Ὅχι ἔτσι λοιπὸν, ὄχι ὅπως δὴποτε, ὅτι δηλαδή “ἐπρεπε νὰ ἀναπαύομαι ἐγὼ περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνον” καὶ “ἐπειδὴ εἶμαι γεροντότερος ἀπὸ τὸν τὰδε, χρειάζομαι τὸ πιὸ ἀνώτερο ἀξίωμα”. Δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό, ἀδελφοί μου.

Ἐποφεύγετε λοιπὸν, σᾶς παρακαλῶ, τὶς τέτοιου εἴδους πανουργίες τοῦ διαβόλου, τοὺς νεωτερισμοὺς ποὺ μισοῦνται ἀπὸ τοὺς πατέρες, τὶς ἀλαζονεῖες ποὺ διακωμωδοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀγίους. Ἄλλὰ ἂν κάτι εἶναι καλὸ, ἐὰν κάτι εἶναι σεμνόν, ἐὰν κάτι ταιριάζει στοὺς ἀγίους, ὅσα ἀναφέρονται σὰ ἐσχατα, κατὰ μίμηση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος προτιμοῦσε τὰ εὐτελῆ καὶ περιφρονημένα, αὐτὰ νὰ ἔχετε καὶ νὰ ἀποκτᾶτε καὶ νὰ χτίζετε, βαδίζοντας σὰν νήπια, χωρὶς κακία καὶ μὲ εἰλικρίνεια, σὰν ἄρνια τοῦ Χριστοῦ, σὰν λαὸς ἐκλεκτὸς τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ κάνετε τίποτε περισσότερο ἀπὸ αὐτὰ ποὺ εἶναι

μηδὲν παρὰ τὸ διατεταγμένον πράσσοντες. Εἰ δὲ καὶ γένηται, πάλιν ἐπανορθούμενοι δι' ἐπιτιμίων, ἵν' οὕτως ἀκούσητε τῆς ἐπιθυμουμένης φωνῆς ἐκείνης ἐν καιρῷ ἀνταποδόσεως «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν 5 ἀπὸ καταβολῆς κόσμου», ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ παναγίῳ Πατρὶ καὶ τῷ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Μ'.

10 **Περὶ τοῦ ἀπορρίψασθαι ἡμᾶς πᾶσαν ἀκηδίαν καὶ διεγερθῆναι πρὸς ἐργασίαν πνευματικὴν.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὥσπερ ἕκαστος ὑμῶν ἀπαιτούμενός ἐστι τὸ τῆς οἰκείας διακονίας ἔργον, οὕτω καὶ γὰρ χρεωστῶ ὑμῖν τὸν τῆς κατηχήσεως λόγον. Εἴθε δὲ τοιοῦτον εὐπόρουν 15 ποικίλον καὶ διάφορον, ὡς δύνασθαι πᾶσι προσφυῆ εἶναι, ἀρμόδιον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ· πολλοὶ γὰρ εἰσιν ἐν ὑμῖν, ἀδελφοί μου, οἱ χρήζοντες παρακλήσεως, οἱ ἐπιδεεῖς παραμυθίας, οἱ χρήζοντες στηριγμοῦ, ἄλλοι ὑπομνήσεως, ἕτεροι διορθώσεως, καὶ μέντοι τινὲς ἐλεγμοῦ καὶ ἄλλοι ἐπιτιμίου καὶ τινες συγκαταβάσεως, ἄλλοι ἀκρι- 20 βείας, ἔνιοι δὲ ἀτιμίας καὶ ἀδοξίας. Πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ διαφόρων τῶν ἡθῶν ἀναλόγως καὶ ὁ διδασκαλικὸς τρόπος ὀφείλει γίνεσθαι· ᾧ γὰρ τρόπῳ οὗτος θεραπεύεται, ἕτερος τυχὸν βλάπτεται, καὶ δι' οὗπερ ἄλλος εὐεργετεῖται, συμβαίνει τὸν ἕτερον καταλύεσθαι, καὶ καθ' οἷον λόγον τις οἰκοδομεῖται, συμβαίνει τὸν ἕτερον 25 ζημιοῦσθαι. Ὅθεν οὐ μικρὰ ἡ διακονία μου, ἀλλὰ τῷ ὄντι χαλεπὴ καὶ δυσάνυστος. Χρήσομαι δὲ αὐτῇ χειραγωγούμενος ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ οὐδ' αὐτῆς ἀμελήσαιμι, ἕως ἐμπνέω· μοχθήσω δὲ καὶ ἀγωνίσομαι τοὺς κυρίους μου καὶ πατέρας μου ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα.

30 Πάντες οὖν εὐδοκία Θεοῦ τῶν σωζομένων ἐστὲ καὶ πάντες ἐπὶ

καθορισμένα. Ἄλλὰ καὶ ἂν γίνῃ κάτι, νὰ τὸ ἐπανορθώσετε μὲ ἐπιτίμια, γιὰ νὰ ἀκούσετε ἔτσι τὴν ποθητὴ ἐκείνη φωνὴ τὸν καιρὸ τῆς ἀνταπόδοσης· «Ἐλᾶτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατέρα μου, κληρονομήστε τὴ βασιλεία πού εἶναι ἐτοιμασμένη γιὰ σᾶς ἀπὸ τότε πού ἔγινε ὁ κόσμος»¹, τὴν ὁποία εὐχομαι νὰ ἐπιτύχουμε ὅλοι μας, μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν πανάγιο Πατέρα καὶ τὸ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 40ῆ.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ἀπορρίψουμε κάθε ἀδράνεια
καὶ νὰ ἀφυπνισθοῦμε γιὰ ἐργασία πνευματικῆ.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ὅπως ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς ἀπαιτεῖ τὸ ἔργο τῆς διακονίας του, ἔτσι καὶ ἐγὼ σᾶς ὀφείλω τὸν λόγο τῆς κατήχησης. Καὶ μακάρι νὰ μπορούσα νὰ τὸν κᾶνω πολυποίκιλο καὶ διάφορον, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ εἶναι σὲ ὅλους προσφιλὴς καὶ κατάλληλος, μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ. Γιατὶ ὑπάρχουν, ἀδελφοί μου, ἀνάμεσά σας πολλοὶ πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἐνθάρρυνση, ἀπὸ παρηγοριᾶ, ἀπὸ ἐνίσχυση, ἄλλοι πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ὑπενθύμιση, ἄλλοι ἀπὸ διόρθωση, ἄλλὰ καὶ μερικοὶ ἀπὸ ἔλεγχο καὶ ἄλλοι ἀπὸ ἐπιτίμιο, μερικοὶ ἄλλοι ἀπὸ συγκατάβαση, ἄλλοι ἀπὸ αὐστηρότητα, καὶ μερικοὶ ἀπὸ ἀτιμία καὶ προσβολή. Ἐπειδὴ δηλαδὴ εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα τὰ ἦθη, καὶ ὁ διδακτικὸς λόγος πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος. Γιατὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο θεραπεύεται ὁ ἕνας, βλάπτει ἐνδεχομένως τὸν ἄλλο, καὶ ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖο εὐεργετεῖται ἄλλος, μὲ αὐτὸ καταστρέφεται κάποιος ἄλλος, καὶ ὁ λόγος μὲ τὸν ὁποῖο οἰκοδομεῖται κάποιος, ὁ ἄλλος ἐνδεχομένως ζημιώνεται. Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι εὐκόλη ἡ διακονία μου, ἀλλὰ, ἀντίθετα, εἶναι κοπιαστικὴ καὶ δύσκολα φέρεται εἰς πέρας. Θὰ τὴν χρησιμοποιῆσω λοιπὸν μὲ τὴ χειραγωγία τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ δὲν θὰ τὴν παραμελήσω ὅσο ἀναπνέω. Καὶ θὰ μοχθήσω καὶ θὰ ἀγωνιστῶ, ὑπενθυμίζοντας στοὺς κυρίους καὶ πατέρες μου αὐτὰ πού εἶναι ἀναγκαῖα.

Ἄλλοι λοιπὸν μὲ τὴν εὐνοια τοῦ Θεοῦ εἴσαστε ἀπὸ αὐτοὺς πού

1. Ματθ. 25, 39.

τῷ σωθῆναι ἐληλύθατε καὶ πάντων ὑμῶν οὐδὲν ἄλλο τὸ ζήτημα, ἢ
 τὸ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν. Ἄλλ' ἐπειδὴ διάβολός ἐστι παντὶ ἀγαθῷ ὑπε-
 ναντίος, πειραζόμεθα οἱ πολλοί, ὡς οὐ βουλόμεθα· τοὺς μὲν γὰρ ταῖς
 ἡδοναῖς φλογίζει συλλαμβανόμενος εἰς ἐπικουρίαν τὴν ἔμφυτον
 5 ὄρεξιν τῆς νεότητος, τοὺς δὲ τῇ φιλαρχίᾳ καταβάλλει, δι' ἣν καὶ
 αὐτὸς ἐκ τῶν ὑψίστων κατέπεσε, τοὺς δὲ ἀμελείᾳ χαννοῖ καὶ ἀκηδία
 δεσμεῖ καὶ ἄγει, ὡς θούλεται καὶ ὄπη θούλεται· ἀπιστία παραλύει
 καὶ ἰδιορρυθμία παραλαμβάνων παρασκευάζει ἔκτοπα πράττειν.
 Καὶ ἵνα τί ἐν καθ' ἐν λέγω, δι' ὧν ὑποσκελίζειν ἡμᾶς πειροῦται, καθ'
 10 ἑκάστην ἡμέραν πρὸς αὐτὸ τοῦτο παριστάμενος καὶ ἀναμένων τὴν
 κατάλυσιν ἡμῶν; Ἄλλ' ἐπιτιμήσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, ὁ εἰπὼν τῇ
 θαλάσῃ «σιῶπα, πεφίμωσο», καὶ ἀποσκορακίσει αὐτὸν πόρρω που
 ἀφ' ἡμῶν. Τοῦτο δὲ γίνεται, εἴαν περ εἰς ἑαυτοὺς γενώμεθα καὶ ἀνα-
 λογισώμεθα τὸν πρῶτον σκοπὸν τῆς ἐνταῦθα ἡμῶν ἐλεύσεως· πᾶ-
 15 σαν γὰρ θλίψιν καὶ στενοχωρίαν μέχρι θανάτου ὑπὸ μάρτυρι Θεοῦ
 καθωμολογήσαμεν ὑποστῆναι. Διὰ τοῦτο ἀπορρίψατε πάντες τὰ
 πάντα, οἱ ἀθυμοῦντες τὴν ἀθυμίαν, οἱ φιλαρχοῦντες τὴν φιλαρχίαν,
 οἱ ἀκηδιῶντες τὴν ἀκηδίαν, οἱ φιληδονοῦντες τὴν φιληδονίαν, οἱ
 ὑπερηφανευόμενοι τὴν ὑπερηφανίαν, οἱ κενοδοξοῦντες τὴν κενοδο-
 20 ξίαν, οἱ παρρησιαζόμενοι τὴν παρρησίαν, οἱ ἀτακτοῦντες τὴν ἀτα-
 ξίαν, οἱ πολυλογοῦντες τὴν πολυλογίαν, οἱ φιλοκοσμοῦντες τὴν φι-
 λοκοσμίαν, οἱ φιλοσαρκοῦντες τὴν φιλοσαρκίαν, οἱ συλλυπούμενοι
 τὴν ἄλογον λύπην· εἰ δὲ καὶ φθονεῖ τις, τὸν φθόνον, ἢ ἐρίζει, τὴν ἐρι-
 δα, ἢ μάχεται, τὴν μάχην, ἢ ἀργεῖ, τὴν ἀργίαν. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦ-
 25 τα τοῦ σκοτίους ἔργα, τῆς κακίας εἶδη, τοῦ πονηροῦ θελήματα καὶ
 εὐρήματα· τὰ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἢ εἰρήνη, ἢ πραότης, ἢ τα-
 πείνωσις, ἢ ὑπακοή, ἢ ἀφθονία, ἢ ἐργασία, ἢ ἐπιμέλεια, ἢ διέγερσις,
 ἢ ἀγάπη, ἢ πίστις, ἢ ἐλπίς, ἢ εὐταξία, ἢ προσευχή. Ταῦτα τὰ τοῦ φω-
 τὸς ἔργα, ταῦτα τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔπαθλα, τὰ τῶν ἁγίων κατορθώ-
 30 ματα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἰς τις ἔπαινος.

Παρακαλῶ ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου, ἀνανήψατε οἱ
 κεκαρωμένοι τοῖς τοιούτοις πάθεσι, γρηγορήσατε οἱ καθεύδοντες

σώζονται¹, καὶ ὅλοι ἔχετε ἔρθει ἐδῶ γιὰ νὰ σωθεῖτε, καὶ αὐτὸ ποῦ ὅλοι σεῖς ζητᾶτε δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἐπιτύχετε τὴ σωτηρία. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ διάβολος εἶναι ἀντίθετος σὲ κάθε καλό, ὑποκύπτουμε οἱ περισσότεροι στὸν πειρασμό, χωρὶς νὰ τὸ θέλουμε. Ἄλλους λοιπὸν τοὺς φλογίζει μὲ τὶς ἡδονές, ἔχοντας ὡς βοηθὸ του τὴν ἔμφυτη κλίση τῆς νιότης τους. Ἄλλους τοὺς νικᾷ μὲ τὴ φιλαρχία, ἕξαιτίας τῆς ὁποίας ἔπεσε καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰ ὕψη. Ἄλλους πάλι τοὺς ἀποχαυνώνει μὲ τὴν ἀδιαφορία καὶ τοὺς δένει καὶ τοὺς ὀδηγεῖ μὲ τὴν ἀφροντισιὰ ὅπως καὶ ὅπου θέλει. Τοὺς κάνει νὰ παραλύουν μὲ τὴν ἀπιστία καί, ἐκμεταλευόμενος τὴν ἰδιοτροπία τους, τοὺς προετοιμᾷ νὰ κάνουν πράγματα ἀσυνήθιστα. Γιατί ὅμως νὰ ἀναφέρω ἓνα πρὸς ἓνα αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα ἐπιχειρεῖ νὰ μᾶς ρίξει κάτω μὲ τρικλοποδιᾶ, παρουσιαζόμενος καθημερινὰ μπροστὰ μας γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν καὶ περιμένοντας τὴν πτώση μας; Ὅμως θὰ τὸν ἐπιτιμήσει ὁ Κύριος καὶ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶπε στὴ θάλασσα, «σῶπα, φιμώσου»², καὶ θὰ τὸν στείλει κάπου μακριὰ ἀπὸ μᾶς. Αὐτὸ ὅμως γίνεται, ἂν συνέλθουμε καὶ ἀναλογιστοῦμε τὸν ἀρχικὸ σκοπὸ τοῦ ἐδῶ ἔρχομοῦ σας. Γιατὶ ὑποσχεθήκαμε νὰ ὑποστοῦμε κάθε θλίψη καὶ στενοχώρια μέχρι θανάτου, μὲ μάρτυρα τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ ἀπορρίψατε ὅλοι τὰ πάντα, αὐτοὶ ποὺ κατέχεστε ἀπὸ ἀθυμία τὴν ἀθυμία, ὅσοι εἶστε φίλαρχοι τὴ φιλαρχία, ὅσοι ὑποφέρετε ἀπὸ ἀκηδία τὴν ἀκηδία, ὅσοι εἶστε φιλήδονοι τὴ φιληδονία, οἱ ὑπερήφανοι τὴν ὑπερηφάνεια, οἱ κενόδοξοι τὴν κενοδοξία, οἱ ἀθυροστομοὶ τὴν ἀθυροστομία, ὅσοι ἀτακτεῖτε τὴν ἀταξία, οἱ φλύαροι τὴ φλυαρία, ὅσοι ἀγαπᾶτε τὸν καλλωπισμὸ τὰ στολίδια, οἱ φιλόσαρκοι τὴ φιλοσαρκία, οἱ κατεχόμενοι ἀπὸ λύπη τὴν παρὰλογη λύπη. Ἄν πάλι κάποιος φθονεῖ, νὰ ἀποβάλλει τὸν φθόνον, ἂν λογομαχεῖ, τὴ λογομαχία, ἂν εἶναι φιλόνεικος, τὴ φιλονεικία, ἂν δὲν ἐργάζεται, τὴν ἀργία. Αὐτὰ καὶ τὰ παρόμοια εἶναι ἔργα τοῦ σκότους, μορφές τῆς κακίας, θελήματα καὶ ἐφευρέσεις τοῦ πονηροῦ. Ἀντίθετα τὰ θελήματα τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ μας εἶναι ἡ εἰρήνη, ἡ πραότητα, ἡ ταπείνωση, ἡ ὑπακοή, ἡ ἔλλειψη φθόνου, ἡ ἐργασία, ἡ φροντίδα, ἡ ἀφύπνηση, ἡ ἀγάπη, ἡ πίστη, ἡ ἐλπίδα, ἡ εὐταξία, ἡ προσευχή. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα τοῦ φωτός, αὐτὰ εἶναι τὰ ἔπαθλα τῆς δικαιοσύνης, τὰ κατορθώματα τῶν ἁγίων, ὁποιαδήποτε ἀρετὴ καὶ ὁποιοσδήποτε ἔπαινος.

Σᾶς παρακαλῶ, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, συνέλθετε οἱ βυθισμένοι στὰ πάθη αὐτά, ξυπνήστε, ὅσοι κοιμᾶστε, μπροστὰ στὰ τόσο μεγά-

τοῖς τηλικούτοις προσκόμμασιν. Εἰ θέλομεν οὖν ζῆσαι καλὴν ζωὴν καὶ εἰ ἀγαπῶμεν ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, ἀκούσωμεν τοῦ λέγοντος «ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν, ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν», καὶ «ποῦ οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου», ἀλλ' ἢ «ἐπὶ τοὺς φο-
5 βουμένους αὐτόν»; Ποῦ δὲ τὸ παρωργισμένον «πρόσωπον τοῦ Κυ-
ρίου», ἀλλ' ἢ «ἐπὶ τοὺς ποιούντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν»; Ὅλον τὸ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ νουθεσίαν ἡμῖν ἀ-
ρίστην ὑποδείκνυσιν, εἰ θέλομεν προσέχειν.

Καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. Ἐν ταῖς ἡμέραις δὲ ταύταις οὐκ ὀλίγοι
10 τῶν ἀδελφῶν ἀσθενοῦσιν· ἔστι γὰρ ὁ καιρὸς νοσερός. Βοηθήσωμεν οἱ ὑγιαίνοντες τοῖς κάμνουσιν, οἱ δὲ ἀσθενοῦντες τὴν παιδείαν Κυ-
ρίου ὡς σωτήριον δεξώμεθα καὶ ὑπομονητικῶς φέρωμεν καὶ εὐχαρί-
τως ἀποδεχώμεθα τὰ διδόμενα ἡμῖν. Ἦνίκα δ' ἂν ἀφεθῶμεν τῆς
νόσου, μὴ εἰκῆ καὶ μάτην περιφερώμεθα, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν
15 παριστάμεθα· οὐ γὰρ εἰσιν ἐν ἡμῖν δοῦλοι ἀργυρώνητοι, εἰς αὐτὸ
τοῦτο τὸ τῆς δουλείας χρῆμα ἀφωρισμένοι (ὅπερ ἡ ἁμαρτία προεξέ-
νησε καὶ ὁ ἀπόστολος παρεχώρησε τοῖς κατὰ κόσμον), ἀλλ' ἡμεῖς
αὐτοὶ ἑαυτῶν δοῦλοί τε καὶ δεσπόται, δουλεύοντες καὶ δουλευόμε-
νοι. Ὅστε προσέχειν ὀφείλει τις, ἵνα μᾶλλον δουλεύῃ καὶ μὴ δουλεύ-
20 ηται ἀκαίρως. Οἶδεν οὖν Κύριος ἕκαστον ἡμῶν καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ
καὶ τὴν διακονίαν. Οἶδεν οὖν τίνος ἐγένετο καὶ ὅστις ἦν πρότερον
καὶ ὅπως ἦν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πῶς ἐστὶν ἄρτι καὶ πῶς θιάζεται καὶ
ὑπομένει καὶ τίσι συνηρίθμηται καὶ πόσος ἐστὶν ἐν στάσει καὶ οἶους
ἔχει προηγουμένους καὶ ἐπομένους καὶ μεθ' ὧν ἐσθιᾶται καὶ συνα-
25 ναστρέφεται καὶ καθεύδει καὶ οἷοις κέχρηται ἱματίοις καὶ ὑπο-
δήμασι· καὶ πρὸς ταῦτα πάντα ὁ ἀκριβοῦς ζυγοστάτης, ὁ δίκαιος ἐξι-
σωτής, ὁ ἀλαθῆς ὀφθαλμός, «ἀποδώσει», καθὼς γέγραπται, «ἐκά-
στω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ».

Λοιπὸν μηδεὶς ἀθυμεῖτω, μηδεὶς ἕτερόν τι λογιζέσθω παρ' ὃ λο-
30 γίζεσθαι χρή· Θεῶ γὰρ πεφανερῶμεθα, ἀλλὰ καὶ παραστησόμεθα
ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ καὶ φορικοῦ αὐτοῦ κριτηρίου, ὅτε τῶν βεβιω-
μένων ἡμῖν ἀποτίννυμεν λόγον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ

λα ἐμπόδια. "Αν λοιπὸν θέλουμε νὰ ζήσουμε ζωὴ καλὴ καὶ ἂν ἐπιθυμοῦμε νὰ δοῦμε μέρες καλές, ἅς ἀκούσουμε ἐκεῖνον ποὺ λέγει· «Ἀπομακρύνσου ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ κάνε τὸ καλὸ. Ζήτησε τὴν εἰρήνην καὶ ἐπιδίωξέ την»³, καὶ «ποῦ εἶναι τὰ μάτια τοῦ Κυρίου», παρὰ «σὲ ἐκείνους ποὺ τὸν φοβοῦνται;»⁴. Καὶ ποῦ εἶναι στραμμένο τὸ ὀργισμένο «πρόσωπο τοῦ Κυρίου», παρὰ «σὲ ἐκείνους ποὺ κάνουν κακὰ, τὴν ἀνάμνηση τοῦ ὀνόματος τῶν ὁποίων θὰ ἐξαλείψει ἀπὸ τὴ γῆ;»⁵. "Ὅλο τὸ ὑπόλοιπο τοῦ ψαλμοῦ αὐτοῦ μᾶς δίνει ἄριστη νοουθεσία, ἂν θέλουμε νὰ προσέχουμε.

Καὶ αὐτὸ βέβαια ἔχει ἔτσι. Στὶς μέρες ὅμως αὐτὲς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς εἶναι ἄρρωστοι, γιατί ὁ καιρὸς εἶναι ἐπιβλαβὴς στὴν ὑγεία. "Ἄς βοηθήσουμε ὅσοι εἴμαστε ὑγιεῖς τοὺς ἀρρώστους, καὶ οἱ ἄρρωστοι ἅς δεχθοῦμε τὴ δοκιμασία τοῦ Κυρίου ὡς σωτήρια, ὑπομένοντας μὲ καρτερία καὶ δεχόμενοι μὲ εὐχαρίστηση αὐτὰ ποὺ μᾶς δίνονται. Καὶ ὅταν ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, ἅς μὴ περιφερόμαστε ἄσκοπα, ἀλλὰ νὰ εἴμαστε στὰ ἔργα μας, γιατί ἐμεῖς δὲν ἔχουμε δούλους πληρωμένους καὶ ὀρισμένους σ' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο τῆς διακονίας (τὸ ὁποῖο προξένησε ἢ ἁμαρτία καὶ ὁ ἀπόστολος τὸ παραχώρησε στοὺς κοσμικοὺς)⁶, ἀλλ' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμαστε δούλοι καὶ κύριοι τῶν ἑαυτῶν μας, ὑπηρετώντας καὶ ὑπηρετούμενοι. "Ὡστε ὁ καθένας πρέπει νὰ προσέχει, ὥστε μᾶλλον νὰ ὑπηρετεῖ καὶ ὄχι νὰ ὑπηρετεῖτε χωρὶς λόγο. "Ἀσφαλῶς ὁ Κύριος γνωρίζει τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς καὶ τὸ ἔργο του καὶ τὸ διακονημά του. Γνωρίζει ἐπομένως σὲ ποιὸν ἦρθε καὶ ποιὸς ἦταν προηγουμένως, τί ἦταν στὸν κόσμον καὶ πῶς εἶναι τώρα, πῶς καταπιέζεται καὶ ὑπομένει, μὲ ποιὸν συγκαταλέχθηκε, ποιὰ εἶναι ἡ στάση του, ποιὸν ἔχει προηγουμένους καὶ ἐπομένους, μὲ ποιὸν τρώει καὶ συναναστρέφεται καὶ κοιμᾶται, καὶ τί εἶδους ροῦχα καὶ ὑποδήματα χρησιμοποιεῖ, καὶ γιὰ ὅλα αὐτά, αὐτὸς ποὺ τὰ ζυγίζει ὅλα μὲ ἀκρίβεια, ὁ δίκαιος κριτής, τὸ ἀλάθητο μάτι, «θὰ ἀνταποδώσει», ὅπως εἶναι γραμμένο, «στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα του»⁷.

Λοιπὸν κανένας ἅς μὴ κατέχεται ἀπὸ ἀθυμία, κανένας ἅς μὴ συλλογίζεται κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὸ ποὺ πρέπει. Γιατί ἔχουμε ἐμφανιστεῖ μπροστὰ στὸν Θεό, καὶ θὰ παρουσιαστοῦμε μπροστὰ στὸ φοβερὸ καὶ φρικτὸ δικαστήριό του, ὅταν θὰ δώσουμε λόγο γιὰ ὅσα κάναμε στὴ ζωὴ μας, γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνη-

5. Ψαλμ. 33, 16-17.

6. Ρωμ. 6, 17-18.

7. Ρωμ. 2, 6.

καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΑ΄.

Περὶ τοῦ παρασκευάζειν ἑαυτοὺς διὰ τῶν ἀρετῶν
ἐν ταῖς συμβολαῖς τοῦ ἔχθρου.

5

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὁ κοπιῶν γεωργὸς ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ οὐ τὸ ἐπαχθές τοῦ κόπου λογιζόμενος ὀκνεῖ καὶ ἀναδύεται, ἀλλὰ πρὸς τὰ μέλλοντα κέρδη ἀποσκοπεύων εὐ̄ μάλα ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι πρὸς τοὺς ἰδρωτάς καὶ μόχθους τῶν σωματικῶν ταλαιπω-
10 ρημάτων. Ἐπεὶ οὖν καὶ ἡμεῖς ὥσπερ ἀγρὸν τινα ἕκαστος τὴν οἰκείαν ψυχὴν κεκτήμεθα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ δεῖ ἡμᾶς πάντως ἐργασίαν ἐν αὐτῇ πνευματικὴν ποιήσασθαι, ἵνα ἔχωμεν τὰ ἐφόδια τῆς ἐκεῖσε διατροφῆς καὶ ἀπολαύσεως (τοῦτο γὰρ ἀπαιτήσῃ δῆλον, ὅτι ὁ δημιουργήσας ἡμᾶς Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως), παρακαλῶ
15 καὶ ἀντιβολῶ καὶ δυσωπῶ πάντες ὁμοῦ κοινῇ ἐργασώμεθα τοὺς ἀγρούς ἡμῶν, νεώσωμεν νεώματα εὐσεβείας, σπείρωμεν, ἀλλὰ μὴ ἐπ' ἀκάνθαις τῶν παθῶν, ἀλλὰ κεκαθαρμέναις ταῖς ἀρούραις πάσης ὑλῆς ἁμαρτίας, οὕτω τὸν σπῆρον ἐγκαταθώμεθα· ὕσωμεν ὄμβρους πνευματικούς ἐν ταύταις, τὰ θεοκατάνυκτά φημι δάκρυα· περιθώμε-
20 θα φραγμοὺς ὄχρους, τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ μὴ λυμῆνασθαι αὐτὰς τοὺς νοητοὺς θῆρας· ἠλιολαμπήσωμεν αὐτὰς τῷ θάλπει τῆς πνευματικῆς ἀγάπης, ἵνα εὕρωμεν πληρῶσαι τὰς λογικὰς ἡμῶν χεῖρας δραγμάτων καὶ ἀμησώμεθα πολὺν τὸν σῖτον τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἐν τούτῳ οὖν κέκληκε Κύριος ὁ Θεὸς πᾶσαν ψυχὴν
25 ἐν τῷδε τῷ βίῳ, μάλιστα δὲ ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγγελικῷ σχήματι τούτῳ. Δειξάτω, δέομαι, ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς αὐτοῦ τὰ οἰκεῖα ἔργα εὐθαλῆ, εὐκαρπα, κυπρίζοντα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ, τοῦτο μὲν διὰ τῆς παντελοῦς τῶν κατὰ σάρκα σχέσεων ἀπαλλαγῆς, τοῦτο δὲ διὰ τῆς εὐηνίου ὑπακοῆς καὶ χριστομιμῆτου ταπεινο-
30 φροσύνης, ἡμέρα τῇ ἡμέρα βελτιούμενος καὶ μεταγόμενος καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν μεταφερόμενος διὰ τῆς λαμπροφωρίας τῶν ἀγαθῶν πράξεων, πᾶσαν παρακοὴν ἀπωθούμενος καὶ πᾶν νόημα αἰχμαλω-

ση, μαζί με τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 41η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προετοιμάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας
μὲ τὶς ἀρετὲς γιὰ τὶς ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ.**

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ὁ γεωργὸς ποὺ κοπιᾶζει στὸ χωράφι του, δὲν ὀδηγεῖται σὲ τεμπελιά καὶ ἄρνηση νὰ ἐργαστεῖ σκεπτόμενος τὸν βαρὺ κόπο, ἀλλὰ, ἀποβλέποντας στὰ μελλοντικὰ κέρδη, ἐπιδίδεται πολὺ περισσότερο στοὺς ἰδρωτὲς καὶ τοὺς κόπους τῶν σωματικῶν ταλαιπωριῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἔχουμε τὴν ψυχὴ μας ὁ καθένας σὰν ἓνα εἶδος χωραφιοῦ στὸν κόσμον αὐτόν, καὶ πρέπει ὅπως δὴποτε νὰ ἐργασθοῦμε σ' αὐτὴν πνευματικά, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὰ ἐφόδια τῆς ἐκεῖ διατροφῆς καὶ ἀπολαύσεώς μας (γιατὶ εἶναι φανερὸ, ὅτι αὐτὸ θὰ ζητήσῃ ἀπὸ μᾶς ὁ Θεὸς ποὺ μᾶς δημιούργησε τὴν ἡμέρα τῆς κρίσης), σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς τὸ ζητῶ μὲ πολλὴ ἐπιμονή· "Ὅλοι μαζί ἀπὸ κοινοῦ ἅς ἐργασθοῦμε τοὺς ἀγροὺς μας, ἅς ὀργώσουμε τὰ χέρσα χωράφια τῆς εὐσέβειας, ἅς σπεύρουμε, ὅμως ὄχι πάνω στὰ ἀγκάθια τῶν παθῶν, ἀλλὰ ἅς ρίξουμε τὸν σπόρον στὰ καθαρισμένα ἀπὸ κάθε ὕλη τῆς ἁμαρτίας χωράφια." Ἄς βρέξουμε βροχὲς πνευματικὲς σ' αὐτά, ἐννοῶ τὰ θεοκατάνυκτα δάκρυα. "Ἄς βάλουμε τριγύρω ὄχρους φράκτες, τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μὴ τὰ καταστρέψουν τὰ νοητὰ ἰθρία." Ἄς τὰ περιλούσουμε σὰν μὲ ἥλιο μὲ τὴ θερμὴ τῆς πνευματικῆς ἀγάπης, γιὰ νὰ βροῦμε καὶ νὰ γεμίσουμε τὰ λογικὰ μας χέρια μὲ χερσόβολα καὶ νὰ συνάξουμε πολὺ τὸ σιτάρι τῶν ἀγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ¹. Σ' αὐτὸ λοιπὸν κάλεσε ὁ Κύριος καὶ Θεὸς κάθε ψυχὴ στὴ ζωὴ αὐτή, καὶ προπαντὸς ἡμᾶς ποὺ ἀκολουθοῦμε αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸ σχῆμα. "Ἄς δείξει, παρακαλῶ, ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς τὰ ἔργα τῆς καλῆς του διαγωγῆς θαλερά, γόνιμα, ἀνθηρά, ὡς ὁσμὴ πνευματικῆς εὐωδίας στὸν Κύριον, ἀπὸ τὴ μιὰ μὲ τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀπαλλαγὴ του ἀπὸ τὶς σχέσεις του μὲ τὴ σάρκα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὴ εὐπειθῆ ὑπακοὴ καὶ τὴ χριστομίμητη ταπεινοφροσύνη του, βελτιωνόμενος μέρα μὲ τὴ μέρα καὶ μεταφερόμενος ἀπὸ δόξα σὲ ἄλλη δόξα μὲ τὴ λαμπροφορία τῶν ἀγαθῶν πράξεων, ἀπωθώντας κάθε παρακοὴ καὶ αἰχμαλωτίζοντας κάθε σκέψη

τίζων εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, στοιχῶν τῷ κοινῷ κανόνι τῆς ἀδελφότητος καὶ τὸ αὐτόμεμπτον ἀεὶ κατέχων, δι' οὗ δυνήσεται εὐμαρῶς τὸν πολυκέφαλον δράκοντα τῆς ὑπερηφανίας καὶ ἰδιορρυθμίας συντριῖναι καὶ ἀποκτεῖναι.

5 Εἰς ἐργασίαν τοίνυν ἐκλήθημεν, ὡς εἴρηται, ἀδελφοί· εἰς πόλεμον, εἰς μάχην οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ καθὼς φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος, «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἔπου-
10 ρανίοις». Μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἀπαρασκευάστος ἔστω τῆς μάχης, μηδὲ ἄοπλος, μηδὲ ἀπευδοκείτω ἐν ταῖς πολεμικαῖς συμβολαῖς, ἀλλ' οὖν μηδὲ ἕξνοπαθείτω τιτρωσκόμενος ἢ κεντούμενος ἢ συγκρουόμενος ταῦτα γὰρ ἰδιώματα τῶν πολεμούντων τυγχάνει. Θνήσκει δὲ ἐκεῖνος οὐχ ὁ ἅπαξ πληττόμενος ἢ καταπίπτων, οὐδὲ ὁ πολλάκις,
15 οὐδὲ ὁ μυριοντάκις, ἀλλ' ὃς ἑαυτὸν παραδίδωσιν ἐθελοντὶ τοῖς ἑαυτοῦ ἐχθροῖς εἰς τὸ σφάζεσθαι. Διό, ἀδελφοί καὶ πατέρες, προσέχωμεν καὶ ἐνιστάμεθα κραταιῶς τῷ πολέμῳ ὡς στρατιῶται Χριστοῦ. Πᾶς δὲ στρατιώτης, ὡς ἴστε, ἐν τῷ ἐκστρατεύειν καὶ φωσατεύειν πολλὰς τὰς ἐπαχθείας ἔχει, ἢ τὰς ἐκ τοῦ καύσωνος, ἢ τὰς ἐκ τῶν
20 ὄμβρων, ἐπεὶ καὶ τὰς ἐκ χειμῶνος οὐκ ἀβροδίαιτον ἐκεῖσε ζωὴν διεξάγει, ἀλλ' ἐσθ' ὅτε καὶ ἄρτου ἐπιδεῆς ἐστί καὶ ψυχροῦ ποτηρίου γλίχεται ἀπολαύειν, ὅλην τε τὴν ἡμέραν ἢ καὶ τὴν νύκτα συγκλονούμενος καὶ περιαγόμενος καὶ κατακονιορτούμενος καὶ λιποθυμούμενος, ἵνα τί; Ἴνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ, ἵνα μὴ λιποταξίου
25 καταγραφὴν λάβῃ, ἵνα ἐν καιρῷ τῶν ἀμοιβῶν πληρόρρογος γένηται.

Τοιοῦτο τοιγαροῦν καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἐκείνοις γὰρ πρόσκαιρα καὶ μηδαιμινὰ καὶ εὐτελῆ καὶ ῥέοντα, ἡμῖν δὲ ἀθάνατα καὶ αἰώνια καὶ ἄφθαρτα δίδονται παρὰ τοῦ βασιλεύοντος τῶν
30 ἀπάντων Θεοῦ. Διὸ ἀναγκαίως ἐπιμείνωμεν, τέκνα μου· ἐπιμείνωμεν, ἀγωνισώμεθα καὶ ἐπαγωνισώμεθα ἕκαστος, κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν καθαρῶς καὶ ἀνολιγῶρως δουλεύων τῷ Κυρίῳ, ὁ ἐντελλόμενος ἐν τῷ ἐντέλλεσθαι νουνεχῶς καὶ νηφαλέως, ὁ διακονῶν ἐν τῷ διακονεῖν ἀγογγύστως καὶ εὐπροθύμως. Φέρωμεν καὶ
35 ἡμεῖς πείνης καιρὸν καὶ δίψης καὶ ὄνειδισμοῦ καὶ ὕβρεως καὶ συγ-

του στήν ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ, ἀκολουθώντας τὸν κοινὸ κανόνα τῆς ἀδελφότητος, καὶ ἐφαρμόζοντας πάντοτε τὴν ἀρετὴ τῆς αὐτοκατάκρισης, μὲ τὴν ὁποία θὰ μπορέσει εὐκόλα νὰ συντριψῆι καὶ νὰ σκοτώσῃ τὸν πολυκέφαλο δράκο τῆς ὑπερηφάνειας καὶ τῆς ἰδιοτροπίας.

Ἔχουμε λοιπὸν κληθεῖ σὲ ἐργασία, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, ἀδελφοί, σὲ πόλεμο, σὲ μάχη ὅχι ὅποιαδήποτε, ἀλλὰ, ὅπως λέγει ὁ θεῖος ἀπόστολος: «γιατὶ δὲν παλεύουμε μὲ σὰρκα καὶ αἷμα, ἀλλὰ μὲ τὶς ἀρχές καὶ τὶς ἐξουσίες, μὲ τοὺς κοσμοκράτορες τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ κόσμου, μὲ τὰ πονηρὰ πνεύματα στοὺς οὐρανοὺς»². Ἄς μὴν εἶναι λοιπὸν κανένας ἀπροετοίμαστος γιὰ τὴ μάχη, οὔτε ἄοπλος, οὔτε νὰ ἀποφεύγει τὶς πολεμικὲς συμπλοκὲς, ἀλλὰ οὔτε νὰ ξαφνιάζεται ὅταν χτυπιέται ἢ πληγώνεται ἢ συγκρούεται. Γιατὶ αὐτὰ εἶναι τὰ γνωρίσματα ἐκείνων ποὺ πολεμοῦν. Ὅμως πεθαίνει ὅχι ἐκεῖνος ποὺ πληγώνεται ἢ πέφτει κάτω μὰ φορὰ, οὔτε πολλές, οὔτε μυριάδες φορὲς, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ παραδίνει τὸν ἑαυτό του ἐθελοντικὰ στοὺς ἐχθρούς του γιὰ νὰ σφαγεῖ. Γι' αὐτό, ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἄς προσέχουμε καὶ ἄς ἀντιστεκόμαστε μὲ ὅλη τὴ δύναμή μας στὸν πόλεμο ὡς στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ. Καὶ καθὲ στρατιώτης, ὅπως γνωρίζετε, ὅταν παίρνει μέρος σὲ ἐκστρατεία καὶ προετιμάζεται γιὰ μάχη, ἀντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες, ἢ ἀπὸ τὸν καύσωνα, ἢ ἀπὸ τὶς βροχές, ἀλλὰ καὶ αὐτὲς ποὺ προκαλεῖ ὁ χειμώνας. Δὲν περνᾷ ἐκεῖ ζωὴ ἀπολαυστική, ἀλλὰ μερικὲς φορὲς ἔχει ἔλλειψη καὶ ἀπὸ ψωμί, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπολαύσῃ ἓνα ποτήρι κρύο νερό, καθὼς ὅλη τὴ μέρα ἢ καὶ τὴ νύχτα συνταράσσεται καὶ περιφέρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ εἶναι κατασκονισμένος καὶ λιποθυμισμένος, καὶ αὐτὰ γιὰ ποιοὺ λόγους; Γιὰ νὰ ἀρεῖ σὲ ἐκεῖνον ποὺ τὸν στρατολόγησε³, γιὰ νὰ μὴ κατηγορηθεῖ ὅτι λιποτάκτησε, ὥστε τὴν ὥρα τῶν ἀμοιβῶν νὰ πληρωθεῖ καλά.

Τέτοιος λοιπὸν εἶναι καὶ ὁ δικὸς μας πόλεμος, ἀλλὰ ὅχι ὅμοιος. Γιατὶ σ' ἐκείνους οἱ ἀμοιβὲς εἶναι προσωρινές, μηδαμινές, εὐτελεῖς καὶ φευγαλέες, ἐνῶ σὲ μᾶς δίνονται ἀθάνατα καὶ αἰώνια καὶ ἀφθαρτα ἀγαθὰ ἀπὸ τὸν βασιλιὰ τῶν ὅλων Θεοῦ. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνουμε, τέκνα μου. Νὰ ἐπιμείνουμε, νὰ ἀγωνισθοῦμε, καὶ νὰ ἀγωνισθοῦμε σκληρὰ ὁ καθένας πιὸ πολὺ, ἀνάλογα μὲ τὸ διακῶνημα ποὺ ἔχει, δουλεύοντας στὸν Κύριο καθαρὰ καὶ μὲ προθυμία, ἐκεῖνος ποὺ δίνει ἐντολές, μὲ τὸ νὰ δίνει ἐντολὰς συνετεῶς καὶ νηφάλιες, καὶ ἐκεῖνος ποὺ ὑπηρετεῖ, μὲ τὸ νὰ ὑπηρετεῖ ἀγόγγυστα καὶ πρόθυμα. Ἄς ὑποφέρουμε καὶ ἐμεῖς κάποια περίοδο πείνας καὶ δίψας καὶ ἐπίπληξης καὶ βροσιᾶς καὶ

κρούματος καὶ κεντήματος, ἐπαγωγῆς καὶ διακελεύσεως, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμωδίαις καὶ προσευχαῖς, ὀλιγορήματα καὶ δυσθημήματα, τὰ ἀοράτως καὶ ὄρωμένως συμπύπτοντα ἡμῖν καὶ συντριβόντα καθ' ἑκάστην ἡμέραν διὰ τῶν προσόντων ἡμῖν ἔργοχει-
5 ρων καὶ διακονιῶν, ἵνα οὕτως, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι καὶ τὸν δρόμον τελέσαντες, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀποληψώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΒ'.

Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τε ἀπειλαῖς καὶ διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἐπειδὴ ἔργον μοι καὶ δια-
κονία ὁ λόγος τῆς κατηχήσεως, οὐκ ὀκνητέον οὐδὲ ἀμελητέον ταύ-
15 τῆς τῆς διακονίας, μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλλον ἐπεικτέον καὶ μεριμνητέον, τὸ μὲν ἵνα ὑμεῖς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἔχητε τὰ πρὸς ὑπόμνησιν καὶ παράκλησιν καὶ διεγερσιν εἰς σωτηρίαν ψυχῆς, τὸ δὲ ἵνα καὶ γὰρ ὁ
τάλας τὴν ἔμαντοῦ ταλαίπωρον ψυχὴν ἀνυπεύθυνον διατηρήσω ἐκ
τῆς τῶν ὀφειλόντων καταγγέλλεως, καὶ ἀνικανῶ δεόντως τοῦτο
20 πράσσειν· πιέζει γὰρ καὶ φοβεῖ μου τὴν ψυχὴν, ἥνικα ἀκούω τοῦ
θείου διδασκάλου τῆς οἰκουμένης Παύλου ᾧ δέ που φάσκοντος·
«καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεσειλάμην τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ». Ἄν οὖν καὶ γὰρ ὁ
ταλαίπωρος κατὰ τὸ ἐνδεχόμενόν μοι τὰ δέοντα μὴ ἀναγγεῖλω ὑμῖν
25 καὶ διαγορεύσω, πῶς ἵνα ἐκφεύξωμαι τοῦ ἀπαραιτήτου κριμάτων
τῆς σιωπῆς· Διὰ τοῦτο, σύγγνωτε, καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ κατηχήσει ἐλεγ-
κτικῶς πρὸς ὑμᾶς διεξῆλθον, κατηγορῶν καὶ κωμωδῶν τοὺς τινὰς
οὐχ ἵνα λυπήσω ἀλόγως, μὴ γένοιτο, οὐδ' ἵνα ἐκπληρώσω οἰκειὸν
πάθος (μὴ ὑπολάβοιτε), ἀλλ' ἵνα καταφοθήσω καὶ καταρτίσω καὶ
30 βελτιώσω ὁ ἀκατάρτιστος καὶ ἀβέβαιος. Πλὴν ὅτι ὁ ζῆλος ἐπὶ τούτῳ

σύγκρουσης καὶ κεντρίσματος καὶ θλίψης καὶ προτροπῆς, καὶ ἰδιαίτερα μάλιστα κατὰ τὶς νυχτερινῆς ἀκολουθίας καὶ προσευχῆς, ὀλιγωρίες καὶ ἀκεφίες, οἱ ὅποῖες μᾶς ἐπιτίθενται ἀόρατα καὶ ὄρατὰ καὶ μᾶς συντρίβουν καθημερινὰ μὲ τὰ χειρωνακτικὰ ἔργα καὶ διακονήματα ποῦ ἀσκοῦμε, ὥστε μὲ τὶς εὐχῆς τοῦ πατέρα μας, ἀφοῦ ἀγωνισθοῦμε τὸν ἄγωνα τὸν καλὸ καὶ φέρουμε εἰς πέρας τὸ δρόμο μας, νὰ λάβουμε τὸ στεφάνι τῆς δικαιοσύνης τὴν ἡμέρα ἐκείνη, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 42η.

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προσέχουμε καὶ τὶς ἀπειλές καὶ τὶς διδασκαλίες τῶν ἁγίων πατέρων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ἐπειδὴ ἔργο καὶ διακονία μου εἶναι ὁ λόγος τῆς κατήχησης, δὲν πρέπει νὰ κυριεύομαι ἀπὸ ὀκνηρία οὔτε νὰ παραμελῶ αὐτὴ διακονία μου, ἀλλὰ νὰ τὴν ἐκτελῶ καὶ νὰ φροντίζω γι' αὐτὴν ὅσο γίνεται περισσότερο, ὥστε καὶ σεῖς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ¹ νὰ ἔχετε αὐτὰ ποῦ χρειάζονται πρὸς ὑπενθύμιση καὶ παρακίνηση καὶ ἐγρήγορηση γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς σας, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος νὰ διατηρήσω τὴ δική μου ταλαίπωρη ψυχὴ ἀνυπεύθυνη γιὰ τὴν φανέρωση αὐτῶν ποῦ πρέπει, ἔστω καὶ ἂν εἶμαι ἀνίκανος νὰ τὸ κάνω αὐτὸ ὅπως πρέπει. Γιατὶ πιέζει καὶ φοβερίζει τὴν ψυχὴ μου, ὅταν ἀκούω τὸν θεῖο δάσκαλο τῆς οἰκουμένης Παῦλο νὰ λέγει αὐτὰ: «εἶμαι ἀθῶος ἀπὸ τὸ αἷμα ὅλων σας, γιατί δὲν παρέλειψα νὰ σᾶς κηρύξω ὀλόκληρο τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ»². Ἄν λοιπὸν ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, ὅπως ἔχω ὑποχρέωση, δὲν σᾶς διδάξω αὐτὰ ποῦ πρέπει, πῶς θὰ ξεφύγω ἀπὸ τὸ ἀναπόφευκτο ἀδίκημα τῆς σιωπῆς; Γι' αὐτὸ συγχωρήστε με, ποῦ καὶ τὴν προηγούμενη κατήχηση τὴν ἔκανα κατηγορώντας καὶ διακωμωδώντας μερικούς, ὄχι γιὰ νὰ τοὺς στενοχωρήσω ἔτσι χωρὶς λόγο, μὴ γένοιτο, οὔτε γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω δικό μου πάθος (μὴ σᾶς περάσει ἀπὸ τὸν νοῦ), ἀλλὰ γιὰ νὰ τοὺς φοβερίσω καὶ νὰ τοὺς διορθώσω καὶ νὰ τοὺς βελτιώσω, ἐγὼ ὁ ἀδιόρθωτος καὶ ἀσταθής. Ἀπλῶς σ' αὐτὸ μὲ ὤθησε ὁ

2. Πράξ. 20, 26-27.

καὶ ἡ προθυμία ἐξ ἀγάπης καὶ φειδοῦς τῆς περὶ ὑμᾶς σωτηρίας. Τοιγαροῦν, τέκνα μου, ἀκούοντες ἀκούετε καὶ συνιέντες συνιεῖτε τίνα τὰ παρὰ τῶν ἁγίων λεγόμενα καὶ ἐντελλόμενα ἡμῖν· ταῦτα γὰρ αὐτὰ εὐτελῶς πως, ἀναξίως, κατατολμῶμεν ἐν ταῖς κατηγήσεσιν 5 ὑποβάλλειν, ὑπομνήσκοντες καὶ διευκρινοῦντες ὑμῖν τὰ ἑαυτοῖς καὶ ὑμῖν ὅσια.

Τί δὴ οὖν λέγουσι καὶ τί ἐμβοῶσιν ἡμῶν καθ' ἑκάστην ταῖς ἀκοαῖς; Ἐκ δυοῖν τὸ παρὸν ὑπομνήσω. Ὁ μὲν γὰρ ἀπειλῶν τάδε φησί· «μὴ πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, 10 οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι». Καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ· «πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς 15 καὶ ὁ Θεὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν». Ὁ δὲ προσκαλούμενος τοιαῦτά φησι· «δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον Κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς». Καὶ ἐτέρωθι· «εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἑξομολογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις».

20 Τοῖνυν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ταῖς ἀπειλαῖς ἀσφαλίσώμεθα, καὶ τὰς διδασκαλίας ἐνστερνισώμεθα, καὶ δεῦτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσκυνοῦντες προσκυνήσωμεν καὶ προσκλαύσωμεν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ παρεθέντος θίου, ὑπὲρ τῶν καθ' ἡμέραν ὀφλισκομένων ἡμῖν ἐν γνώσει τε καὶ ἀγνοίᾳ, ἔργων, λόγων, ἐνθυμημάτων, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς 25 τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις καὶ δοξολογίαις, ἀλλὰ μὴ ἐν αἰσχρονοίαις καὶ δυσμενεῖαις καὶ παρακοαῖς καὶ ὑψηλοφροσύναις· «γογγύζει» φησί «τις; Ἄμαρτία αὐτῷ ἐστι». Μηδὲ γογγύζωμεν, μηδὲ ἀφηνιάζωμεν, μηδὲ αὐτοβουλῶμεν, μηδὲ οἰηματιζώμεθα, ὥς τινες ἐσμέν γὰρ γῆ καὶ σποδὸς καὶ τέφρα καὶ κόνις, καὶ μάλιστα οἱ λογιζόμενοι 30 ἐν ἀφροσύνῃ ἑαυτοὺς ἐνδόξους εἶναι κατὰ τε σωματικὴν ἢ πνευματικὴν ἐργασίαν. Ἐγὼ ὁρῶ ὅτι παρεξῆλθε τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου ἀφ' ἡμῶν· ἄλλο γὰρ ἐσμεν, παρ' ὃ εἰσιν οἱ λαϊκοί, ξένην τινὰ περιβεβλημένοι στολὴν καὶ πολιτείαν, ἄζυγες, ἀκτῆμονες, ἄκληροι,

ζήλος και ἡ προθυμία ἀπὸ ἀγάπη και ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ σωτηρία σας. Λοιπὸν, τέκνα μου, ἀκοῦστε καλά και καταλάβετε ποιά εἶναι αὐτὰ ποὺ λένε και μᾶς παραγγέλλουν οἱ ἅγιοι. Γιατὶ αὐτὰ τὰ ἴδια τολμῶ νὰ σᾶς παρουσιάσω μὲ τὶς κατηχήσεις μου κατὰ τρόπον εὐτελῆ και ἀνάξιο, ὑπενθυμίζοντας και διευκρινίζοντας σας ὅσα εἶναι σὲ μένα και σὲ σᾶς ἱερά.

Τί λένε λοιπὸν και τί φωνάζουν κάθε μέρα στὰ αὐτιά μας; Ἀπὸ τοὺς δύο θὰ ὑπενθυμίσω τὸ ἔξις· ὅτι δηλαδή ἐκεῖνος ποὺ ἀπειλεῖ λέγει τὰ ἔξις· «μὴν ἔξαπατᾶστε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτρεις, οὔτε μοιχοί, οὔτε θηλυπρεπεῖς, οὔτε ἀρσενοκοῖτες, οὔτε πλεονέκτες, οὔτε κλέφτες, οὔτε μέθυσοι, οὔτε ὕβριστές, οὔτε ἄρπαγες θὰ κληρονομήσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ»³. Και ἄλλοῦ πάλι· «κάθε πικρία και θυμὸς και ὀργὴ και κραυγὴ και κακολογία ἃς εἶναι μακριὰ ἀπὸ σᾶς μαζί μὲ κάθε κακία. Και νὰ εἴστε μεταξύ σας καλοί, εὐσπλαγχοι, και νὰ συγχωρεῖτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, ὅπως και ὁ Θεὸς συγχώρησε ἑσᾶς»⁴. Ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ προσκαλεῖ λέγει τὰ ἔξις· «ἐλᾶτε νὰ προσκυνήσουμε και νὰ πέσουμε μπροστὰ του δουρικᾶ και νὰ κλάψουμε μπροστὰ στὸν Κύριο ποὺ μᾶς ἔπλασε»⁵. Και κάπου ἄλλοῦ· «μπεῖτε στὶς πύλες τοῦ ναοῦ του μὲ δοξολογίες, και στὶς αὐλές του μὲ ὕμνους»⁶.

Λοιπὸν, τέκνα και ἀδελφοί μου, και ἀπέναντι στὶς ἀπειλές ἃς ἀσφαλιστοῦμε, και τὶς διδασκαλίες ἃς τὶς ἐνστερνιστοῦμε, και ἐλᾶτε ὅλοι μαζί νὰ προσκυνήσουμε και νὰ κλάψουμε μπροστὰ σ' αὐτὸν γιὰ τὸν προηγούμενο βίο μας, γιὰ τὰ καθημερινὰ ὀφειλήματά μας, και αὐτὰ ποὺ γνωρίζουμε και αὐτὰ ποὺ ἀγνοοῦμε, γιὰ τὰ ἔργα, τὰ λόγια και τὶς σκέψεις μας, και ἃς μποῦμε στὶς αὐλές του μὲ ὕμνους και δοξολογίες, ἀλλὰ ὄχι μὲ αἰσχρὲς σκέψεις και ἐχθρότητες και ἀνυπακοές και ὑπερηφάνειες. Γιατὶ λέγει· «γογγύζει κάποιος; Εἶναι ἁμαρτία γι' αὐτόν»⁷. Οὔτε νὰ γογγύζουμε, οὔτε νὰ ἐκτρεπόμαστε, οὔτε νὰ ἐνεργοῦμε αὐτοβούλως, οὔτε νὰ ὑπερηφανευόμαστε, σὰν μερικούς. Γιατὶ εἴμαστε «χῶμα και στάχτη»⁸, και τέφρα και σκόνη, και ἰδιαίτερα αὐτοὶ ποὺ σκέφτονται μὲ ἀφροσύνη, ὅτι εἶναι ἐνδοξοι και στὴ σωματικὴ και στὴν πνευματικὴ ἐργασία. Ἐγὼ βλέπω ὅτι ἔφυγε τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου αὐτοῦ ἀπὸ μᾶς. Γιατὶ εἴμαστε κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὸ ποὺ εἶναι οἱ λαϊκοί, ντυμένοι κάποια παράξενη στολὴ και πολιτεία, ἄγαμοι, ἀκτῆμονες, ἄτεκνοι, χωρὶς καμμιά σχέση μὲ τὰ τοῦ κόσμου, ἢ καλύτερα

6. Ψαλμ. 99, 4.

7. Θρηνοὶ Ἱερ. 3, 39.

8. Γεν. 18, 27.

ἄσχετοι, μᾶλλον δὲ ἄσαρκοι («οἱ γὰρ ἐν σαρκὶ ὄντες», φησί, «ἀρέσαι Θεῷ οὐ δύνανται»), ἐσταυρωμένοι τῷ κόσμῳ.

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀνηρημένος ἡμῖν βίος τηλικούτος, ἀξιολόγως τὰ τοῦ τηλικούτου βίου γνωρίσματα ἐπιφέρωμεν, ἵνα κυριολέκτως καὶ μὴ
5 ψευδωνύμως ὃ ἔσμεν κεκλήμεθα καὶ ἐσώμεθα ἔτι ὑπήκοοι, εὐσύ-
στροφοι, εὐκίνητοι, θεόφοβοι, χριστόφρονες, εὐλαβεῖς, ἀπαρησία-
στοι, φιλάλληλοι, ἄφθονοι, ἄμαχοι, ἀπέρπεροι, φιλήσυχοι, φιλεργοί,
ἐξαγορευτικοί, εὐπειθέστατοι, ὑπομονητικοί, εὐχάριστοι ἐν τοῖς κα-
τὰ πᾶν ὃ τι οὖν διδομένοις ἡμῖν, εἴτε βρώμασιν, εἴτε πόμασιν, εἴτε ἐν-
10 δύμασιν, εἴτε ὑποδήμασιν καὶ εἴ τι ἄλλο σύνεστιν, ἵνα, εὖ πράττον-
τες, κληρονόμοι τῆς ἐπιθυμουμένης καὶ ἐπιζητουμένης ἡμῖν βασι-
λείας οὐρανῶν, δι' εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, γενώμε-
θα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΓ'.

Περὶ τῶν ἀποδρασάντων ἀδελφῶν καὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς.

20 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πόθεν ὑμῖν ἄρξομαι τὴν
παροῦσαν κατήχησιν λέγειν, ἢ πάντως ἐκ τῆς προκειμένης ὑποθέσε-
ως τῶν ἐξ ἀβουλίας ἀποδρασάντων; Καὶ ὅτι μὲν εἴωθε τὰ τοιαῦτα
συμβαίνειν, πῶς οὐχί; Διότι καὶ ἐν σίτῳ ζιζάνια καὶ ἐν ἀμπελῶνι θά-
τος πέφυκε φύεσθαι. Ἀλλὰ τί; Ὅτι «υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὑψωσα, αὐ-
25 τοὶ δέ με ἠθέτησαν», γέγραπται, καταλιπόντες τὸ ἀγαθὸν φῶς τῆς
κατὰ Θεὸν ζωῆς καὶ πορευθέντες ἐν ὁδοῖς σκότους Ἡ οὐχί καὶ αὐ-
τὸ τὸ ἐν νυκτὶ πεφευγῆναι αὐτοὺς ἔργον αὐτοῖς ἐστὶ σκότους πεπρα-
γμένον; Ἀλλ' ὦ τῆς ἀβουλίας! ὦ τῆς καταφρονήσεως τῶν τοῦ Θεοῦ
κριμάτων! Ἠγήσαντο γὰρ πάντα νόμον Θεοῦ ἕωλον καὶ ἀνίσχυρον
30 εἶναι. Ἀλλὰ τί τούτους ἀποκλαίωμαι; Δέον σχετλιάσαι πρὸς τὸν
ἐχθρὸν καὶ πολέμιον τῆς ζωῆς ἡμῶν διάβολον, πρὸς τὸν ἀρχέκακον
ὄφιν, πρὸς τὸν ὠρουόμενον ὡς λέοντα, καθ' ἐκάστην ζητοῦντα τίνα

ἄσαρκοι (γιατὶ λέγει, «αὐτοὶ ποὺ ἔχουν σὰρκα, δὲν μποροῦν νὰ ἀρέσουν στὸν Θεό»⁹), σταυρωμένοι γιὰ τὸν κόσμον¹⁰.

Ἐφ' ὧν λοιπὸν ἡ ζωὴ ποὺ προτιμήσαμε εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε ἐφαρμόσουμε ἀντάξια τὰ γνωρίσματα αὐτῆς τῆς τόσο μεγάλης ζωῆς, ὥστε νὰ ὀνομαζόμεστε κυριολεκτικὰ καὶ ὄχι ψεῦτικα αὐτὸ ποὺ εἴμαστε, καὶ νὰ γίνουμε ὑπάκουοι, εὐκολοδοίκητοι, εὐκίνητοι, θεοσεβεῖς, χριστόφρονες, εὐλαβεῖς, χωρὶς ἐλευθεροστομίες, μὲ ἀγάπη ἀναμεταξύ σας, χωρὶς φθόνον, χωρὶς ἔριδες, χωρὶς ἀλαζονεία, φιλήσυχοι, φίλεργοι, ἐξομολογητικοί, πειθαρχικοί, ὑπομονητικοί, εὐχαριστημένοι γιὰ κάθε τι ποὺ σᾶς δίνεται, εἴτε αὐτὸ εἶναι τροφὴς εἴτε πιότα εἴτε ἐνδύματα εἴτε ὑποδήματα, καὶ ὅ,τι ἄλλο ὑπάρχει, ὥστε, ἐνεργώντας ἔτσι σωστά, νὰ γίνουμε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ποὺ ἐπιθυμοῦμε καὶ ἐπιζητοῦμε, μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας καὶ τῆ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 43η.

Γιὰ τοὺς ἀδελφοὺς ποὺ δραπέτευσαν, καὶ γιὰ νὰ προσέχουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἀπὸ ποῦ ἄλλοῦ ν' ἀρχίσω αὐτὴν τὴν κατήχησή μου, παρὰ ὅπωςδήποτε ἀπὸ τὴν τωρινὴ ὑπόθεση αὐτῶν ποὺ δραπέτευσαν ἀπὸ ἔλλειψη ἀποφασιστικότητας; Καὶ ὅτι βέβαια εἶναι συνηθισμένο νὰ συμβαίνουν αὐτά, πῶς νὰ πῶ ὄχι; Γιατὶ καὶ στὸ σιτάρι εἶναι φυσικὸ νὰ φυτρώνουν ζιζάνια καὶ στὸ ἀμπέλι ἡ βότση. Ὅμως γιατί; Βέβαια εἶναι γραμμένο, «γέννησα γιουὺς καὶ τοὺς μεγάλωσα, καὶ αὐτοὶ μὲ ἀρνήθηκαν»¹, ἐγκαταλείποντας τὸ ἀγαθὸ φῶς τῆς κατὰ Θεὸν ζωῆς, καὶ ἀκολουθώντας τοὺς δρόμους τοῦ σκότους². Ἡ μήπως καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἔφυγαν νύχτα δὲν εἶναι ἔργο τοῦ σκότους γι' αὐτοὺς³; Πόσο μεγάλη ἔλλειψη ἀποφασιστικότητας! Πόσο μεγάλη περιφρόνηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ! Γιατὶ νόμισαν πῶς κάθε νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι μάταιος καὶ ἀνίσχυρος. Ἀλλὰ γιατί κλαίω αὐτούς; Πρέπει νὰ ἀγανακτήσω πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ πολέμιον τῆς ζωῆς μας διάβολον, τὸ φίδι ποὺ εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ κακοῦ, αὐτὸ ποὺ ὠρύεται σὰν λι-

1. Ἦσ. 1, 2.

2. Παροιμ. 2, 13.

3. Ρωμ. 13, 12.

καταπιεῖν. Εὗρε δὴ οὖν τοὺς πειθομένους αὐτῶ, τοὺς ἐξελκομένους
καὶ δελεαζομένους ὑπὸ τῆς πανουργίας αὐτοῦ, καὶ τούτους διὰ πολ-
λου χρόνου προλαβόντως σαθρῶσας καὶ σαλεύσας καὶ εἰς τὸ περὶ-
γιον τῆς κακίας ἐνεγκῶν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἔπτωξε καὶ ἀπετυμπά-
5 νισεν, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἐξώγησε, καὶ ἀφαρπάσας ἔχει ὀπίσω
αὐτοῦ ἀκολουθοῦντας ἐπὶ ὄρη καὶ ἐρημίας καὶ βάραθρα καὶ τό-
πους, ἐφ' οὓς οὐκ ἐπισκοπεῖ Κύριος

Ταῦτα ὁ ἔλεεινὸς Εὐλάλιος, Πετρώνιος ὁ εὐθύπιωτος καὶ δίψυ-
χος καὶ ἀκατάστατος ἐν πάσαις τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Πῶς οὖν οὐ μὴ
10 πενθήσω καὶ σκυθρωπάσω ἐπὶ τῶ συντριμματι αὐτῶν, τέκνα καὶ
ἀδελφοί; Πῶς οὐ μὴ καταγάγω δάκρυα ἔλεεινά, ὅτι, ὅτε ἔφθασεν ὁ
χρόνος τῆς εὐδοξίας αὐτῶν, τότε ἠδόξησαν καὶ ἐμαράνθησαν, καὶ
ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς καρποφορίας αὐτῶν, τότε ἀπεψύγησαν καὶ
ἔπεσον ὡς φύλλα ἀπὸ δένδρου; Ἐλεεινὸν οὖν θέαμα ὄντως τοσοῦ-
15 τος κόπους καὶ μόχθους καὶ ἀγῶνας, εἶπερ ἄληθῶς καὶ πεποιῆκα-
σιν, ἐξάπινα ἀπολέσαι καὶ θήραμα αὐτοὺς γενέσθαι διαδόλου. ὦ,
ὦ τῆς πωρῶσεως αὐτῶν! Τίς οὐ στενάξει τοὺς ἀθλίους; τίς οὐ πενή-
σει τοὺς ἀξιοπενθήτους; Ἐγὼ μὲν οὖν ὅτι ἀπαιτηθήσομαι τὸν ὑπὲρ
αὐτῶν λόγον, ἐλλειλοπῶς τι τῶν δεόντων καὶ πράξει ἐν αὐτοῖς καὶ
20 λέξαι, συνήμι. Ἀλλὰ τί ἔδει ποιῆσαι τῶ ἀμπελῶνι, ἵν' οὕτως εἶπω
πάλιν, καὶ οὐκ ἐποίησα; Τὸ κατὰ τὴν ἐνοῦσάν μοι ταπεινὴν δύναμιν,
μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν πνευματικῶς καὶ αὐξῆσαι, ἐνουθέτησα, παρεκά-
λεσα, ἐπεστήριξα, διηγγειλάμην, ἠπειίλησα, ἐσθ' ὅτε καὶ ἐπετίμησα
καὶ τὰ ἄλλα πάντα, οἷον παρηγορήσασθαι ἐν καιρῶ θλίψεως, ἀνέξε-
25 σθαι ἡμέρας ὀλιγωρίας αὐτῶν, βαστάξει φορτίον ἐξαγορεύσεως
αὐτῶν, ἰατρεῦσαι μετὰ συμπαθείας, ἐκθρέψαι μετὰ φιλοστοργίας,
παιδεῦσαι μετὰ φιλοτεκνίας εἰς εὐθυγραφίαν, εἰς ἐργοχειρίαν, εἰς
ἀνάγνωσιν, εἰς πείραν λέξεως παραχωρήσας αὐτοῖς σχεδὸν πᾶν δι-
βλίον τῶν ὄντων ἐπὶ χειρας λαμβάνειν, ὅπερ οὐκ ἂν εὐκόλως εὔροι
30 τις καὶ ἡγουμενεύων καὶ γὰρ χάριτι Χριστοῦ πολλὴ ἡμῖν πάρεστι
δίβλων περιουσία. Αὐτοὶ δὲ ταῦτα πάντα οὐ συνῆκαν καὶ ἀνθ' ὧν
πεπόνθασιν ἀγαθῶν ἐγένοντο ἡμῖν εἰς πικρίαν. Βλέποντες γὰρ οὐκ
ἐβλεπον τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡσὶν αὐτῶν βαρέ-
ως ἤκουσαν ἐν ταῖς κατηχήσεσι καὶ τέλος εἰπεῖν ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνε-

ντᾶρι, ζητώντας κάθε μέρα ποιὸν νὰ καταπιεῖ⁴. Βρῆκε λοιπὸν ἐκείνους ποὺ πείθονται σ' αὐτόν, ποὺ παρασύρονται καὶ δελεάζονται ἀπὸ τὴν πανουργία του, καὶ ἀφοῦ προηγουμένως ἐπὶ πολὺν χρόνον τοὺς ἐφθειρε καὶ τοὺς κλόνισε καὶ τοὺς ἀνέδασε στὴν ἄκρη τῆς στέγης τοῦ κακοῦ⁵, μέσα σὲ μιὰ στιγμή τοῦ χρόνου τοὺς δειλίασε καὶ τοὺς θανάτωσε, ἢ καλύτερα τοὺς συνέλαβε αἰχμαλώτους καὶ ἀρπάζοντάς τους τοὺς ἔχει πίσω του νὰ τὸν ἀκολουθοῦν πάνω στὰ βουνὰ καὶ στὶς ἐρημιές καὶ στὰ βάραθρα καὶ στοὺς τόπους ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ ἐπίβλεψη τοῦ Κυρίου.

Αὐτὰ ἔπαθαν ὁ ἔλεεινὸς Εὐλάλιος, καὶ ὁ Πετρώνιος ποὺ ἔπεσε ἀμέσως, ὁ ἄστατος καὶ ἀκατάστατος σ' ὅλες τὶς ἐνέργειες. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ πενθήσω καὶ νὰ μὴ εἶμαι σκυθρωπὸς γιὰ τὴ συντριβὴ τους, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί μου; Πῶς νὰ μὴ χύσω δάκρυα συμπάθειας, γιατί, ὅταν ἔφτασε ὁ καιρὸς τῆς δόξας τους, τότε περιφρόνησαν τὴ δόξα καὶ μαρᾶθηκαν, καὶ ὅταν ἦρθε ὁ καιρὸς τῆς καρποφορίας τους, τότε πάγωσαν καὶ ἔπεσαν σὰν φύλλα ἀπὸ δέντρο; Εἶναι πραγματικὰ ἐλεεινὸ τὸ θέαμα, νὰ χάσουν ξαφνικὰ τόσους κόπους καὶ μόχθους καὶ ἀγῶνες, ἂν βέβαια τοὺς ἔκαναν ἀληθινὰ, καὶ νὰ γίνουν θηράματα τοῦ διαβόλου. Ἄλλοίμονο στὴν πώρωσή τους! Ποιὸς δὲν θὰ ἀναστενάξει γιὰ τοὺς ἄθλιους; Ποιὸς δὲν θὰ πενθήσει τοὺς ἀξιοθρήνητους; Ἐγὼ βέβαια καταλαβαίνω ὅτι θὰ δώσω λόγο γι' αὐτούς, ἐπειδὴ παρέλειψα νὰ κάνω ἢ νὰ πῶ σ' αὐτοὺς κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἔπρεπε. Ἄλλὰ τί ἔπρεπε νὰ κάνω στὸ ἀμπέλι, γιὰ νὰ τὸ πῶ ἔτσι πάλι, καὶ δὲν τὸ ἔκανα; Ἀνάλογα μὲ τὴ φτωχὴ μου δύναμη, ἀφοῦ τοὺς γέννησα πνευματικὰ καὶ τοὺς μεγάλωσα, τοὺς συμβούλεψα, τοὺς προέτρεψα, τοὺς στήριξα, τοὺς δίδαξα, τοὺς ἀπειλήσα, μερικὲς φορές καὶ τοὺς ἐπιτίμησα, καὶ ἔκανα ὅλα τὰ ἄλλα, παρηγορώντας τους σὲ καιρὸ θλίψης, ἀνεχόμενος τὶς μέρες τῆς ἀμέλειάς τους, κράτησα τὸ βάρος τῆς ἔξομολόγησής τους, τοὺς γιάτρεψα μὲ συμπάθεια, τοὺς ἔθρεψα μὲ ἀγάπη, τοὺς ἐκπαίδευσα μὲ πατρικὴ ἀγάπη νὰ γράφουν ὀρθὰ, στὴ χειροτεχνία, στὴν ἀνάγνωσι, καὶ γιὰ νὰ μάθουν τὴ γλώσσα τοὺς ἐπέτρεψα νὰ παίρνουν στὰ χέρια τους σχεδὸν κάθε βιβλίον ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ὑπῆρχαν, καὶ ποὺ δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ τὰ βρεῖ κανεὶς ἀκόμα καὶ ἂν εἶναι ἡγουμένος. Γιατὶ μὲ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ ἔχουμε πλῆθος βιβλίων. Αὐτοὶ ὅμως δὲν τὰ κατάλαβαν ὅλα αὐτὰ, καὶ ἔναντι ὅλων τῶν ἀγαθῶν ποὺ δέχθησαν μᾶς πίκραναν. Γιατὶ, ἂν καὶ ἔβλεπαν, δὲν ἔβλεπαν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ αὐτιά τους ἄκουαν βαρεῖὰ τὶς κατηχήσεις καὶ στὸ τέλος σκοτίσθηκε ἡ ἀσύνε-

τος αὐτῶν καρδία. Καὶ οἰόμενοι εἶναι σοφοὶ εἰς τὰ μάταια ἐμωράνθησαν καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιώματι ἀπωλείας. Φεῦ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἀπροσεξίας, δι' ἣν πίπτουσιν οἱ πίπτοντες καὶ ὀλισθαίνουνσιν οἱ ὀλισθαίνοντες!

5 Ἄλλ' ὑμεῖς, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, τῷ παραδείγματι αὐτῶν σωφρονίσθητε καὶ γινώτε ὅτι «ἐθαυμάστωσε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ» ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῷ μὴ ἐξυπάγεσθαι ταῖς τοῦ διαβόλου ἐπηρείαις, ἀλλ' ἐστάναι ἐδραιότητι τῆς πίστεως ὑμῶν ἀκινήτους ἀπὸ τῆς παραδοθείσης ὑμῖν ἁγίας ὑποταγῆς. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, παρακαλῶ, 10 μηδὲ, ὄντες υἱοὶ φωτός, γένησθε τέκνα σκότους καὶ ἀπειθείας, μηδὲ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίους ὑμῶν πόνους εἰκῆ καὶ μάτην κενῶσητε μετὰ τοῦ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχᾶς παραδοῦναι εἰς κρίσιν αἰώνιαν. «Ἀθετήσας γάρ», φησί, «τίς νόμον Μωσέως ἐπὶ δυοῖ καὶ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει». Πόσω δοκεῖτε χείρονος τιμωρίας ἀξιωθήσεσθαι 15 τοὺς τὰς ἐπὶ τῷ ἁγίῳ ἐπαγγέλματι ἡμῶν συνθήκας καὶ ὁμολογίας καὶ διαθήκας πατήσαντας καὶ παίγνιον ἠγησαμένους τὸ μυστήριον τῆς τελειώσεως ἡμῶν; Διὰ τοῦτο προσέχετε, παρακαλῶ, καὶ κατορθοῦντες πορεύεσθε τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, εὐχόμενοι δοθῆναι αὐτοῖς ἀνάνηψιν καὶ ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν θανατηφόρου αὐτῶν 20 πλάνης, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Πλὴν τοῦτο γνωστόν, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν ἀποδείκνυται τί μέλλει ἔσεσθαι ἐκ τῆς ἐνούσης αὐτῷ καταστάσεως, εἴτε σκευὸς ἐκλογῆς, εἴτε σκευὸς ἀπωλείας. Ὅτε γὰρ οὐ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, οὔτε κατὰ προσταγὴν τοῦ προεσιῶτος γίνεται τι τῶν γινομένων, εἴτε περὶ 25 ἀναγνώσεως εἰποῖς, εἴτε περὶ ψαλμωδίας, εἴτε περὶ εὐβουλίας, εἴτε περὶ ἐγκρατείας, εἴτε περὶ εὐλαβείας, εἴτε περὶ ἀγρυπνίας, εἴτε περὶ ἄλλου τινὸς τῶν δοκούντων καλῶν καὶ δεόντων εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὸ τοῦ πράττοντος ἰδιόρρυθμον βούλημα καὶ θέλημα (ὅπερ καὶ ταραχὴν καὶ ἀνίαν ἐμποιεῖν εἴωθεν ἐν πάσῃ τῇ ἀδελφότητι, καθὼς καὶ 30 ἐν τοῖς προδηλωθεῖσιν ἔσχεν), δῆλον ὅτι ὁ τοιοῦτος ὄργανον κακίας ἀποδῆσεται, τοὺς τῆς ὑποταγῆς δεσμοὺς καταπατήσει, ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ ὡς ἐν πυρὶ καὶ σκότει πορευόμενος

Πάλιν δὲ καὶ τοῦτο ἐπισκεπτέον, ὅτι δικαίῳ λόγῳ ἀφορίζονται οἱ ἀσεβεῖς ἀπὸ τῶν εὐσεβῶν καὶ οἱ νόθοι ἀπὸ τῶν γνησίων καὶ οἱ 35 σκολιοὶ ἀπὸ τῶν εὐθυψύχων καὶ οἱ δόλιοι ἀπὸ τῶν εὐλαβῶν καὶ οἱ

6. Ρωμ. 1,21.

7. Ψαλμ. 30,22.

8. Ψαλμ. 30,22.

τη καρδιά τους⁶. Καὶ νομίζοντας ὅτι εἶναι σοφοί, ἔγιναν μωροὶ καὶ ἀντάλλαξαν τὴ δόξα τους μὲ τὸ ὁμοίωμα τῆς ἀπώλειας⁷. Ἀλλοίμονο γιὰ τὸ φθόνο καὶ τὴν ἀπροσεξία, ἕξαιτίας τῆς ὁποίας πέφτουν ἐκεῖνοι ποὺ πέφτουν καὶ γλιστροῦν ἐκεῖνοι ποὺ γλιστροῦν!

Σεῖς ὅμως, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί μου, σωφρονιστεῖτε ἀπὸ τὸ παράδειγμα αὐτῶν, καὶ μάθετε ὅτι «ὁ Θεὸς ἔδειξε μὲ τρόπο θαυμαστὸ τὸ ἔλεός του»⁸ σὲ σᾶς μὲ τὸ νὰ μὴ ὑπακούσετε στὶς ἐπιβολὲς τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ νὰ παραμείνετε, ἕξαιτίας τῆς στεθερότητας τῆς πίστεώς σας, ἀμετακίνητοι ἀπὸ τὴν ἅγια ὑποταγὴ ποὺ σᾶς παραδόθηκε. Μὴ γίνετε λοιπὸν ὅμοιοι μὲ αὐτούς, παρακαλῶ, οὔτε, ἐνῶ εἴσαστε υἱοὶ τοῦ φωτός⁹, νὰ γίνετε παιδιὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπειθείας, οὔτε νὰ πετάξετε στὸ κενὸ τοὺς πολλοὺς καὶ μακάριους πόνους σας ἄδικα καὶ νὰ παραδώσετε τὶς ψυχές σας σὲ τιμωρία αἰῶνια. Γιατὶ λέγει, «ὅταν κάποιος παραβεῖ τὸν νόμο τοῦ Μωυσῆ, μὲ τὴν κατάθεση δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, θανατώνεται»¹⁰. Πόσο χειρότερης τιμωρίας νομίζετε πῶς θὰ γίνουν ἄξιοι ἐκεῖνοι ποὺ καταπάτησαν τὶς ὁμολογίες καὶ συμφωνίες γιὰ τὴ δική μας ὑπόσχεση, καὶ θεώρησαν παιχνίδι τὸ μυστήριον τῆς τελείωσής μας; Γι' αὐτὸ προσέχετε, παρακαλῶ, καὶ βαδίζετε κατορθώνοντας τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ, προσευχόμενοι νὰ δοθεῖ ὁ αὐτοὺς ἀνάνηψη καὶ ἐπιστροφή ἀπὸ τὴ θανατηφόρο πλάνη τῆς ψυχῆς τους, ὅπως ἔγινε καὶ μὲ ἄλλους.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζετε καὶ αὐτό· ὅτι ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς δείχνει τί πρόκειται νὰ γίνῃ ἀπὸ τὴ σταθερότητα ποὺ ἔχει, εἴτε «ὄργανο ἐκλογῆς»¹¹, εἴτε ὄργανο ἀπωλείας. Γιατί, ὅταν κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ γίνεται δὲν γίνεται πρὸς τὸ συμφέρον ὅλων οὔτε κατ' ἐντολήν τοῦ ἡγουμένου, εἴτε πρόκειται γιὰ ἀνάγνωση, εἴτε γιὰ ψαλμωδία, εἴτε γιὰ σύνεση, εἴτε γιὰ ἐγκράτεια, εἴτε γιὰ εὐλάβεια, εἴτε γιὰ ἀγρυπνία, εἴτε γιὰ κάτι ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ ποὺ θεωροῦνται καλὰ καὶ πρέποντα, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν ἰδιοτροπή θέληση ἐκείνου ποὺ τὸ κάνει (πρᾶγμα ποὺ συνήθως προκαλεῖ ταραχὴ καὶ ἀνησυχία ὁ ὅλη τὴν ἀδελφότητα, ὅπως προκάλεσε μὲ ὅσα προαναφέρθηκαν), εἶναι φανερὸ ὅτι αὐτὸς θὰ ἀποβεῖ ὄργανο κακίας, θὰ καταπατήσῃ τοὺς κανόνες τῆς ὑποταγῆς, πορευόμενος πίσω ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες του, σὰν νὰ βαδίζει μέσα σὲ φωτιὰ καὶ σκοτάδι.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σκεφθεῖτε καὶ αὐτό· ὅτι δικαιολογημένα χωρίζονται οἱ ἀσεβεῖς ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ οἱ νόθοι ἀπὸ τοὺς γνήσιους καὶ οἱ στραβοὶ ἀπὸ τοὺς εὐθεῖς καὶ οἱ δόλιοι ἀπὸ τοὺς εὐλαβεῖς καὶ οἱ πο-

9. Α' Θεσσ. 5, 5.

10. Ἑβρ. 10, 28.

11. Πράξ. 9, 15.

πονηροὶ ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν. «Τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος», φησὶν, «ἢ τίς συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαρ;». Ὡστε καὶ ἡμεῖς πολλάκις δι' ἀνοχὴν τοὺς τοιούτους οὐκ ἐκκόπτομεν. Εἰ καὶ δοκοῦσιν ἐκ τέχνης λανθάνειν, αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ἀλίσκονται καὶ ἑαυτοὺς ἀφορίζουσι καὶ διιστῶσιν, εἰ θούλει δέ, ὡς ἔχει εἰς τὸ Γεροντικόν, ὅτι ὁ τόπος τοὺς μὴ ποιοῦντας τὸ ἔργον τοῦ τόπου ἐκδιώκει.

Εὐξασθε οὖν ἀνακληθῆναι αὐτούς, εὐξασθε δὲ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἀσθενοῦς ψυχῆ καὶ σώματι, ὅτι πάλιν νοσηλεύεσθαι ἠρξάμην, ἵνα τῶ ἐλέει αὐτοῦ ἐπισκοπῆ ἐν ἀμφοτέροις γένηται καὶ τοῖς οἰκτιρ-
10 μοῖς αὐτοῦ πάντες σωθείημεν ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ τῶ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΔ΄.

15 **Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν ἡμᾶς τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ θριαμβεύειν διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, περὶ τίνος ὑμῖν διαλέξομαι ἐν τῇ παρουσίᾳ κατηχήσει, ἢ πάλιν περὶ τῶν ἀποδρασάντων, μᾶλλον δὲ ἀπορραγέντων τοῦ καλοῦ ὑμῶν πληρώματος τριῶν οἰ-
20 κτίστων ἀδελφῶν ἡμῶν, τὸ μὲν ἵνα αὐτοὶ ἀσφαλέστεροι καὶ ἐδραιότεροι τῶ τῶν ἄλλων πτώματι γίνοισθε, τὸ δὲ ἵνα τὸ λυπηρὸν τῆς καρδίας μου ἔτι κουφίσω τούτους ἀποκλαυσάμενος. Καὶ γάρ, εἰ καὶ ἀνάξιος, ὅμως πατήρ εἰμι καὶ ποιμὴν, καὶ οὐδεὶς πατήρ ἐπ' ἀπωλεία υἱοῦ ἀνεκτῶς φέρει. Εἰ δὲ ἐπὶ σωματικοῦ οὕτως, πόσον γε
25 ἐπὶ πνευματικοῦ; Καὶ οὐδεὶς αὐθις ποιμὴν ἐπὶ θηριαλώτου προβάτου αὐτοῦ ἀπαθῶς ἔχει, ἀλλὰ λίαν ποτνιαῖ καὶ ἀνακαλεῖται τὸ ἀπολωλός.

Θηρίον οὖν ὄντως ἄρτι ἤρπασεν οὐ τὸν Ἰωσήφ, ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ τὰ ἐμὰ τέκνα, τὸν Πετρῶνιον, λέγω, τὸν Μάλχον καὶ τὸν Ἀέ-
30 τιον. Καὶ θηρίον πονηρὸν ὁ λύκος ὁ νοητός, ὁ ἀνήμερος δράκων, ὁ ὄφιν ὁ σκολιός, ὁ πάλαι μὲν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἐκβαλὼν τοῦ

νηροὶ ἀπὸ τοὺς ἀγαθοὺς. Γιατὶ λέγει· «τί ἐπικοινωνία μπορεῖ νὰ ἔχει τὸ φῶς μὲ τὸ σκοτάδι, ἢ ποιά συμφωνία μπορεῖ νὰ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸν Χριστὸ καὶ τὸν Βελίαρ;»¹². Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς πολλές φορές ἀπὸ ἀνεκτικότητα δὲν τοὺς ἀποκόπτουμε. Ἄν καὶ νομίζουν ὅτι ἔντεχνα ξεφεύγουν, ὅμως συλλαμβάνονται μόνον τοὺς καὶ χωρίζουν καὶ διαιροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς, καί, ἂν θέλεις, σύμφωνα μὲ τὸ Γερωντικὸ, ὁ τόπος διώχνει αὐτοὺς ποὺ δὲν κάνουν τὰ τοῦ τόπου.

Προσευχηθεῖτε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψουν αὐτοί, προσευχηθεῖτε καὶ γιὰ μένα τὸν ἀσθενῆ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα, γιατί πάλι ἄρχισα νὰ νοσηλεύομαι, ὥστε μὲ τὸ ἔλεος αὐτοῦ νὰ μᾶς ἐπισκεφθεῖ καὶ τοὺς δύο καὶ μὲ τὴν εὐσπλαγχνία του νὰ σωθοῦμε ὅλοι, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἄμην.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 44η.

Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ κρύβουμε τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς μας, ἀλλὰ νὰ τοὺς νικοῦμε μὲ τὴν ἔξομολόγηση.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, γιὰ ποιοῦ θέμα νὰ σᾶς μιλήσω στὴν κατήχηση αὐτή; Ἀσφαλῶς πάλι γι' αὐτοὺς ποὺ δραπέτευσαν, ἢ καλύτερα γιὰ τοὺς τρεῖς ἀξιολύπητους ἀδελφούς μας ποὺ ἀποσχίσθηκαν ἀπὸ τὸ καλὸ πλήρωμά σας, ἀπὸ τὴ μιὰ γιὰ νὰ γίνετε σεῖς πιὸ ἀσφαλεῖς καὶ σταθεροὶ μὲ τὴν πτώση τῶν ἄλλων, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη γιὰ νὰ ἐλαφρύνω τὴ λύπη τῆς καρδιάς μου περισσότερο κλαίοντάς τους. Γιατί, ἔστω καὶ ἀνάξιος, ὅμως εἶμαι πατέρας καὶ ποιμένας, καὶ κανένας πατέρας δὲν ὑποφέρει εὐκόλα τὴν ἀπώλεια γιοῦ του. Καὶ ἂν γιὰ τὸν σωματικὸ γιὸ συμβαίνει αὐτό, πόσο περισσότερο γιὰ τὸν πνευματικὸ; Οὔτε καὶ κανένας ποιμένας μένει ἀπαθὴς ὅταν ἕνα πρόβατό του συλληφθεῖ ἀπὸ ἄγριο θηρίο, ἀλλὰ θρηνεῖ δυνατὰ καὶ καλεῖ τὸ χαμένο πρόβατο νὰ ἐπιστρέψει.

Θηρίο λοιπὸν πραγματικὰ ἄρπαξε πρόσφατα, ὄχι τὸν Ἰωσήφ¹, ὅπως λέγει ἡ Γραφή, ἀλλὰ τὰ τέκνα μου, τὸν Πετρῶνιο, τὸν Μάλχο καὶ τὸν Ἀέτιο. Καὶ θηρίο κακὸ εἶναι ὁ νοητὸς λύκος, ὁ ἀνήμερος δράκος, τὸ στραβὸ φίδι, αὐτὸ ποὺ παλιὰ ἔβγαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰ ἀπὸ τὸν

1. Γεν. 37, 20, 35.

Παραδείσου δι' ἀπάτης καὶ πικρᾶς γεύσεως, νῦν δὲ τῷ αὐτῷ τοὺς
 προειρημένους ἐκ τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, ὡς ἐξ Ἑδὲμ ἄλλης, ἐξο-
 στρακίσας. Εἰ δὲ καὶ ἄλλους προεξήγαγεν, ἢ ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἢ ἐξ
 ἄλλοθι τόπου, οὐ καιρὸς λέγειν· καὶ γὰρ ὁ αὐτός ἐστι διάβολος, ὁ ἐξ
 5 αἰῶνος μέχρι συντελείας ἐργαζόμενος ἢ καὶ ἐργασάμενος τὰ τοι-
 αῦτα καὶ τηλικαῦτα. Πῶς οὖν λοιπὸν οὐ πενθήσω ἐπ' αὐτοὺς καὶ
 στενάξω; πῶς οὐκ ἀλγήσω τὴν ψυχὴν καὶ ἀθυμήσω ἐννοούμενος
 τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν; Οἱ τρεῖς παῖδες, οἱ τρεῖς νέοι, ἄνηθοι, ἀκατά-
 στατοι, ἀπαίδευτοι. Ἐρα πῶς οὐχὶ λαθῶν αὐτοὺς ὁ Σατανᾶς ὧδε
 10 κάκεισε περικρημνίσει καὶ συντριψίσει τὰ ὀστέα τῶν ψυχῶν αὐτῶν ὡς
 ἀγγεῖα ὀστράκινα; Οὐχ ὅτι δὲ οἱ προβεβηκότες καὶ γενειιάζοντες
 δύναιντ' ἂν διασώζεσθαι ἀπορρησόμενοι, ἠτιασάμην ἐκείνους,
 ἀλλ' ὅτι μετὰ τῆς πτώσεως εἰς κακὸν περισσότερον ἐπιφέρουσι καὶ
 τὸ νέον τῆς ἡλικίας. Ἄλλ' ὡ τῆς ἀβουλίας καὶ τῆς σκοτώσεως τῶν
 15 λογισμῶν αὐτῶν, μᾶλλον δὲ φεῦ τῆς ἐμῆς ταλαιπωρίας, δι' ἣν κάκει-
 νοι καὶ εἴ τις ἄλλος πτωματίζεται!

Τί οὖν; ἄρα (πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὑγιεῖς ἐπιστρέψω τὸν λόγον, τοὺς
 ἐστώτας, τοὺς σφζομένους), ἄρα ἐπιθυμήσομεν νοσηῖσαι καὶ ἡμεῖς
 ὡς ἐκεῖνοι; ἄρα σπεύσομεν πτωματισθῆναι ὡς αὐτοί; ἄρα ἐκζητήσο-
 20 μεν ἀπολέσθαι σὺν αὐτοῖς; Μηδαμῶς, ὦ τέκνα. Πῶς δέ, ἀλλ' ἢ ἐκ
 τοῦ μὴ ὑποδέχεσθαι τὴν συμβουλήν τοῦ ὄφεως, μηδὲ κρύπτειν τὸν
 ὄφειν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀλλὰ θᾶπτον θριαμβεύειν αὐτὸν κάκεινος ἐκ-
 φεύξεται ὡς ἀπὸ πυρός; Εἰ γὰρ τοῦτο οἱ προειρημένοι ἐφύλασσαν,
 οὐκ ἂν ὑπήχθησαν εἰς τὰ τοιαῦτα. Ἄλλ' ὑμεῖς, ὡς εἴρηται, φυλάξα-
 25 σθε, τέκνα καὶ πρόβατα ὄντες τοῦ Χριστοῦ. Μὴ γίνεσθε ἐθελοντὶ
 θήραμα τῷ διαβόλῳ καὶ εἰς παράδεισον ἐνδαισιώμενοι τῶν ἐντολῶν
 τοῦ Χριστοῦ μὴ δελεασθῆτε ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ὄφεως καθ' οἷονδῆ-
 ποτε τρόπον καὶ ἀπορριφῆτε εἰς τὸν τόπον τὸν σκοτεινὸν τῆς ἁμαρ-
 τίας. Ἀγγελικῶς διαζῶντες μὴ ζωωθῆτε διὰ τῆς φευκτῆς ἰδιορρυ-
 30 θμίας, ἀλλ' ἐπιμένοντες ἐπιμένετε καὶ τὰς ἐντολὰς ἐργαζόμενοι ἐρ-
 γάζοισθε καὶ μηδεὶς συνεδριαζέτω ἐπὶ πονηροῖς, μηδὲ συγκαθήσθω

Παράδεισο μὲ ἀπάτη² καὶ τὴν πικρόχολη βρώση, καὶ τώρα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἀπομάκρυνε αὐτοὺς ποῦ προανέφερα ἀπὸ τὴν κοινοβιακὴ ζωὴ, σὰν ἀπὸ ἄλλη Ἑδέμ. Τί ἂν ἔβγαλε πιὸ πρὶν καὶ ἄλλους ἀπὸ ἐδῶ ἢ ἀπὸ ἄλλον τόπο, δὲν εἶναι καιρὸς νὰ μιλήσω γι' αὐτό. " Ἀλλωστε ὁ ἴδιος ὁ διάβολος εἶναι αὐτὸς ποῦ σὲ ὄλους τὶς αἰῶνες καὶ μέχρι τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου ἔκανε καὶ κάνει ὅλα αὐτὰ τὰ τόσο φοβερά. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ πενθήσω γι' αὐτοὺς καὶ νὰ στενάξω; Πῶς νὰ μὴ νοιώσω πόνο στὴν ψυχὴ μου καὶ νὰ μὴ στενοχωρηθῶ σκεφτόμενος τὴν ἀπώλεια αὐτῶν; Τὰ τρία παιδιά, οἱ τρεῖς νέοι, ποῦ δὲν ἦταν ἀκόμα ἔφηβοι, ἀνήσυχοι, ἀπαίδευτοι. " Ἀραγε πῶς ὁ Σατανᾶς ποῦ τοὺς πῆρε δὲν θὰ τοὺς κρημνίσει ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ θὰ τσακίσει τὰ κόκκαλα τῶν ψυχῶν τους σὰν πῆλινα ἀγγεῖα; " Ὁχι βέβαια, ἐπειδὴ οἱ ἡλικιωμένοι καὶ αὐτοὶ ποῦ φέρουν γένεια θὰ μποροῦσαν νὰ διασωθοῦν ἀποσχιζόμενοι, θὰ δικαιολογοῦσα ἐκείνους, ἀλλὰ ἐπειδὴ μαζὶ μὲ τὴν πτώση τους ὀδηγοῦν σὲ μεγαλύτερο κακὸ καὶ τὴ νεαρὴ ἡλικία τους. Ἄλλὰ ἀλλοίμονό του ἕξαιτίας τῆς ἔλλειψης ἀποφασιστικότητος καὶ τῆς συσκοτίσεως τῶν λογισμῶν τους, ἢ καλῦτερα ἀλλοίμονο στὴν ταλαιπωρία μου, μὲ τὴν ὁποία καὶ ἐκεῖνοι καὶ ἴσως καὶ κάποιος ἄλλος ὀδηγεῖται σὲ πτώση!

Τί λοιπὸν; " Ἀραγε (στρέφω τὸν λόγο σὲ σᾶς τοὺς ὑγιεῖς, τοὺς παρόντες, ποῦ ἀκολουθεῖτε τὸν δρόμο τῆς σωτηρίας), ἄραγε θὰ ἐπιθυμήσουμε νὰ ἀρρωστήσουμε καὶ ἐμεῖς ὅπως ἐκεῖνοι; " Ἀραγε θὰ σπεύσουμε νὰ πέσουμε σὰν αὐτούς; " Ἀραγε θὰ ἐπιδιώξουμε νὰ χαθοῦμε μαζὶ μὲ αὐτούς; Μὲ κανένα τρόπο, τέκνα μου. Καὶ πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχουμε; Μὲ τὸ νὰ μὴ δεχόμαστε τὴ συμβουλή τοῦ φιδιοῦ, οὔτε νὰ κρῦβουμε τὸ φίδι στὴν καρδιά μας, ἀλλὰ νὰ τὸ νικάμε γρήγορα καὶ νὰ φεύγει σὰν νὰ ἔπιασε φωτιὰ. Γιατί, ἂν οἱ προαναφερθέντες τὸ τηροῦσαν αὐτό, δὲν θὰ καταντοῦσαν σ' αὐτά. Ἄλλὰ ἐσεῖς, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, φυλαχθεῖτε, ἀφοῦ εἶστε παιδιά καὶ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. Μὴ γίνεστε θεληματικὰ θηράματα τοῦ διαδόλου, καὶ ἀφοῦ ζεῖτε μέσα στὸν παράδεισο τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, νὰ μὴ δελεαστεῖτε ἀπὸ τὸ πονηρὸ φίδι μὲ κανένα τρόπο καὶ ριχθεῖτε στὸν σκοτεινὸ τόπο τῆς ἁμαρτίας. Ζώντας ἀγγελικὰ νὰ μὴ μεταβληθεῖτε σὲ ζῶα τῆς ἰδιορρυθμίας³ τὴν ὁποία πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε, ἀλλὰ νὰ ἐπιμένετε καρτερικὰ στὴν ἀγγελικὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐφαρμόζετε τὶς ἐντολές, καὶ κανένας σας νὰ μὴ συμμετέχει σὲ συνεδριάσεις γιὰ θέματα πονηρὰ, οὔτε νὰ κάθετε μαζὶ μὲ ἀσεβῆ. Γιατί εἶναι ἀσεβῆς

3. Δηλαδή ζώντας μὲ τὸν τρόπο ποῦ ζοῦν στὰ ἰδιόρρυθμα μοναστήρια.

μετὰ ἀσεβοῦς ἀσεβῆς γάρ ἐστι καὶ πονηρὸς ὁ συνδιάγων ἢ συλλαβῶν ἐπὶ ἀποδράσει ἢ ἄλλῳ τινὶ πάθει, ἐπὶ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεπομένου αὐτῶ.

Ἦνίκα τοίνυν ἀπομονάση σοι ὁ τοιοῦτος, ἀδελφέ, καὶ ἄρξηται
5 τὸν ἰὸν τῆς κακίας ἐκχέειν ἐκ γλώσσης αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἰρήκα-
μεν, ἀποπήδησον, πόρρω στήθι, βύσον τὰ ὦτα, ἵνα κἀκεῖνον καὶ
σεαυτὸν περισώσης. Ὅπηνίκα ἴδῃ σε λυπούμενον ἐκ συμβάντος
πειρασμοῦ, σὺ οὖν μὴ δέξῃ αὐτὸν συνεπιτιθέμενόν σοι, ὡς δικαίως
λυπούμενῳ ἢ ἀγανακτοῦντι· ὄφρις γάρ ἐστι καὶ δολιεύεταιί σε εἰσοικί-
10 σασθαι. Ἦνίκα ἄρξηται αἰτιᾶσθαι τὸν παράδεισον, ὃ ἐστι τὸ κονό-
διον, ἢ τοὺς συνδιαιωμένους σοι, οἵτινές εἰσιν οἱ ἀδελφοί. Τὸν ὀδεῖ-
να λέγων ἢ τὸν ὀδεῖνα, ἢ τὸ τίδε καὶ τὸ τίδε πρᾶγμα, ἀπορράπισον
αὐτόν, ἀντίφθεγξαι τὰ δέοντα, ἵνα κἀκεῖνον σωφρονίσῃς καὶ σεαυ-
τὸν διασώσης. Τί δὲ καὶ λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι; “Ἀπαλλαγῶμεν δὴ”,
15 φασίν, «ἐκ τῶν ἐνταῦθα· ὁ ἠγούμενος βαρὺς, ὁ ἐπιστημονάρχης ἀ-
συμπαθής, ὁ κελλαρίτης ἀδιάκριτος, ἡ ἀκριβολογία πολλή, ἡ χρεία
μηδαμινή, πάντες ἐγκελεύονται, πάντες ἐπιτάττουσιν· σπουδὴ ἐστὶν
ἐνεγκεῖν τὸ βάρος τοῦ κόπου ἢ σῶσαι ἢ σωθῆναι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
Δεῦρο, ἀπίωμεν”. Ποῦ, ἀλλ’ εἰς τὸ ἀνάθεμα; Μόνον γὰρ τῶ ἐξελθεῖν
20 καὶ εἰ ἦν ἰδεῖν τοὺς τοιούτους κατὰ ψυχὴν, εἶδεν ἂν αὐτούς τις ὑγι-
αίνων ὅλως ἐσκοτισμένους, ἐπτοημένους, δαμονῶντας, μηδὲν ἔχον-
τας ὑγιές, μήτε βούλημα, μήτε φρόνημα, ἀλλ’ ὧδε κἀκεῖσε μεταφε-
ρομένους καὶ μεταπίπτοντας ὡσὰν τὰ πλανώμενα πρόβατα. Καὶ μὴ
λογίσησθε, τέκνα, ὡς ὅτι κακίζειν αὐτούς θέλων ταῦτά φημι. Οὐ-
25 μενοῦν, ἀλλὰ καὶ πλείονα, ἃ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, πάρεισιν ἐν αὐτοῖς
Ἄλλ’ εὐξασθε καὶ ὑπερεύξασθε εὐρεθῆναι καὶ ἀνακληθῆναι αὐτούς
ἢ ἐξ ἑαυτῶν ἢ ἐκ χειρῶν ἡμῶν. Τὸ δὲ ὑμέτερον, ὡς προεῖρηται, ἵνα
ἀσφαλίσθησθε, φεύγοντες τὰ αἷτια τῆς συμπτώσεως, τὸν καλὸν ἀγῶ-
να ἀγωνιζόμενοι τῆς οὐρανίου στεφανώσεως ὑμῶν.

30 Ἦκουσαι δὲ μοί πως ὡς τινες ἀφυλάκτως τοὺς ἀπολισθήσαν-
τας κυρολογοῦσι. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν οὐκ οὐδὲ ἀκυρολογήτως ἄξιοι
ἐπιμνημονεύεσθαι, ὑμῖν δὲ ἄλλως οὐκ ἔστιν ἢ ψιλὴν τὴν προσηγο-
ρίαν αὐτῶν λέγειν μετὰ ἐλεεινολογίας· οὐδὲ γὰρ οἱ ἀπόστολοι τὸν

καὶ πονηρὸς αὐτὸς ποῦ ζεῖ μαζί μὲ ἄλλον, ἢ τὸν παίρνει μαζί του γιὰ ἀπόδραση ἢ γιὰ κάποιο ἄλλο πάθος, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλεια καὶ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου ποῦ τὸν ἀκολουθεῖ.

“Ὅταν λοιπὸν σὲ ἀπομονώσει ἓνας τέτοιος, ἀδελφέ, καὶ ἀρχίσει νὰ χύνει ἀπὸ τὴ γλῶσσα του τὸ δηλητήριο τῆς κακίας, ὅπως εἶπα πολλές φορές, φύγε ἀπὸ κοντὰ του, στάσου μακριὰ του, βούλωσε τὰ αὐτιά σου, γιὰ νὰ σώσεις καὶ ἐκεῖνον καὶ τὸν ἑαυτὸ σου. “Ὅταν σὲ δεῖ λυπημένον ἀπὸ κάποιον πειρασμὸ ποῦ σοῦ συνέβη, ἐσὺ νὰ μὴ τὸν ἀφήσεις νὰ σοῦ ἐπιτεθεῖ κι’ αὐτός, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τάχα λυπᾶται καὶ ἀγανακτεῖ. Γιατὶ εἶναι φίδι καὶ χρησιμοποιεῖ δόλο γιὰ νὰ μπεῖ μέσα σου. “Ὅταν ἀρχίσει νὰ κατηγορεῖ τὸν παράδεισο, δηλαδή τὸ κοινόβιο, ἢ αὐτοὺς ποῦ ζοῦν μαζί σου, ποῦ εἶναι οἱ ἀδελφοί, ὅταν σοῦ μιλάει γιὰ τὸν τάδε ἢ τὸν τάδε, ἢ γιὰ τὸ τάδε καὶ τὸ τάδε πράγμα, ράπιζε τον, ἀπάντησέ του ὅπως πρέπει, ὥστε καὶ ἐκεῖνον νὰ τὸν σωφρονίσῃς, καὶ τὸν ἑαυτὸ σου νὰ σώσεις. Καὶ τί λένε λοιπὸν αὐτοί; “Ἄς ἀπαλλαγοῦμε λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰ ποῦ γίνονται ἐδῶ. Ὁ ἡγούμενος εἶναι δύσκολος, ὁ ὑπεύθυνος τῆς εὐταξίας ἀσυμπαθής, ὁ ἀποθηκάριος δὲν κάνει διάκριση, ἢ αὐστηρότητα μεγάλη, ἢ ἀνάγκη μηδαμινή, ὅλοι προτρέπουν, ὅλοι διατάζουν. Ἡ φροντίδα τους εἶναι νὰ σηκώσουμε τὸ βάρος τοῦ κόπου, παρὰ νὰ σώσουν ἢ νὰ σωθοῦν στὸν τόπο αὐτόν. “Ἐλα νὰ φύγουμε”. Νὰ πᾶτε ποῦ ἄλλοῦ, παρὰ στὸ ἀνάθεμα; Γιατὶ καὶ μόνο μὲ τὴν ἔξοδό τους, ἂν μποροῦσε κάποιος, ποῦ εἶναι ὑγιής, νὰ δεῖ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τους, θὰ τοὺς ἔβλεπε ἐντελῶς σκοτισμένους, φοβισμένους, δαιμονισμένους, νὰ μὴ ἔχουν τίποτε τὸ ὑγιές, οὔτε θέλημα, οὔτε φρόνημα, ἀλλὰ νὰ μεταφέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ νὰ πέφτουν σὰν τὰ χαμένα πρόβατα. Καὶ μὴ σκεφθεῖτε, τέκνα μου, ὅτι τὰ λέγω αὐτὰ θέλοντας νὰ τοὺς κατηγορήσω. “Ὁχι βέβαια, ἀλλὰ καὶ περισσότερα, τὰ ὁποῖα δὲν μπορῶ νὰ πῶ, συμβαίνουν σ’ αὐτοὺς. “Ὁμως προσευχηθεῖτε, προσευχηθεῖτε μὲ πολλὴ θέρμη νὰ βρεθοῦν καὶ νὰ ἐπιστρέψουν, ἢ ἀπὸ μόνοι τους, ἢ μὲ τὰ δικὰ μας χέρια. Τὸ δικό σας καθήκον, ὅπως εἶπα προηγουμένως, εἶναι νὰ ἀσφαλίζεστε, ἀποφεύγοντας τὰ αἷτια τῆς πτώσεως, συνεχίζοντας τὸν καλὸ ἀγῶνα τῆς οὐράνιας στεφάνωσής σας.

“Ἀκουσα ὅμως ὅτι μερικοὶ φανερὰ αὐτοὺς ποῦ ἔφυγαν τοὺς ὀνομάζουν κυρίους. Καὶ ἐκεῖνοι βέβαια δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ ἀναφέρονται οὔτε καὶ χωρὶς τὸ «κύριος», ἐνῶ σὲ σᾶς δὲν μένει τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἀναφέρετε ἀπλῶς τὸ ὄνομά τους, ἐλεεινολογώντας τους. Γιατὶ οὔτε οἱ

προδότην ἢ κυριολεκτοῦσιν ἢ ἀπόστολον ὀνομάζουσιν, ἀλλ' Ἰουδαν καὶ προδότην καὶ κλέπτην.

Πρὸς τούτοις ἤκουσται μοι ὅτι καὶ πάλιν ἀταξίαι γίνονται ἐν ταῖς ἐσπερίαις ὥραις ἐν τῷ ἀρισθηταρίῳ ζητοῦντος ἄλλου κροᾶσιν, 5 βρωμα, καὶ ταῦτα ἐν Τετραδοπαρασκευαῖς. Καὶ οὐκ οἶδατε ὅτι κατὰ τὴν ἐξωτικὴν καὶ προτέραν ἡμῶν διαγωγὴν διηλλάγημεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἰσελθόντες; Τοῦτο δὲ λέγω ἐν τῇ ἐλαιοφαγία καὶ οἰνοποσίᾳ τῶν ἡμισυεψητῶν ἐν ταῖς δυοῖς Τεσσαρακοσταῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Τετραδοπαρασκευαῖς Ἄλλ' ἐπειδὴ συμπαθῶ ὑμᾶς ἐκ 10 τῆς ἐμαντοῦ ἀσθενείας, διὰ τὸ τῆς πόλεως δύσκρατον ὀρίζω ἀπὸ τοῦ νῦν πάντας τοὺς θέλοντας ἐν ταῖς προλεχθείσαις ἡμέραις τῇ ἐσπέρα μίαν κροᾶσιν καὶ κλάσμα ἄρτου λαμβάνειν. Καὶ λοιπὸν μηκέτι γίνονται ἀταξίαι καὶ λογομαχίαι, ὡς ὅτι “ἐγὼ ὄφειλον λαβεῖν καὶ ἐγὼ πλεῖον κεκοπίακα”. Ἴδου τοίνυν καὶ διὰ τὰς δύο αἰτίας 15 καὶ τρίτον διὰ τὸ θορυβῶδες ἐποησάμεθα τὴν πάντων ἀνάπανσιν. Μηκέτι οὖν γίνονται οἱ θόρυβοι, ἐπεὶ ἐγγύθεν τὰ ἐπιτίμια καὶ οἱ ἀφορισμοί. Ἀσφαλίσασθε καὶ οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες καὶ οἱ οἰνοδοτοῦντες μετὰ τῶν λοιπῶν, ἵνα μὴ ταῦτοπαθήσητε.

20 Προσθετέον καὶ τοῦτο, ὅτι τινὲς οὐκ ἐν αἷς διακονίαις ἀπετάχθησαν ἐπιμένουσιν, ἀλλὰ παλιμβουλοῦσι καὶ ἀστατοῦσι, φερόμενοι καὶ μεταφερόμενοι ἐκ τῆσδε εἰς τήνδε ἀσκόπως· καὶ γίνονται λοιπὸν καὶ ἑαυτοῖς βλαβεροὶ καὶ τοῖς εὐτακτοῦσιν, ἑαυτοῖς μὲν, ὅτι, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, οὐ δύναται συνιδεῖν τὸ συμφέρον ἑαυτῶ 25 ἕκαστος, τοῖς δὲ εὐτακτοῦσιν εἰς τὸ παραζηλοῦν τὴν ἀταξίαν, ἔπειτα καὶ τοῖς ἐπιστημοναρχοῦσι φροντίδας καὶ ἀδολεσχίας διακενῆς διδόντες. Ἄλλὰ μὴ ἔστω τοῦτο· ἕκαστος δὲ ἐν ᾧ κέκληται διαμενέτω ὑπομονητικῶς καὶ ὡς διατέτακται στοιχείτω, κἂν ἐπὶ ἔργου, κἂν ἐπὶ μαθητοῦ, κἂν ἐπὶ τινος ἄλλου· τὸ γὰρ ἐκζητεῖν καὶ πολυπραγμονεῖν 30 καὶ ἐφίεσθαι τὸ οἴκειον θέλημα ἀποπληροῦν τῶν ἀτάκτων καὶ ἀπαιδεύτων καὶ πονηρευομένων.

Ὡστε λοιπὸν διαγιγνωσκομένης τῆς κακίας, μηκέτι μηδεὶς τοιοῦτόν τι πραττέτω, ἵνα μὴ ὑπόδικος γένηται τοῖς τῆς ἀταξίας ἐπιτι-

ἀπόστολοι τὸν προδότη τὸν ὀνομάζουν κύριο ἢ ἀπόστολο, ἀλλὰ Ἰούδα καὶ προδότη καὶ κλέφτη.

Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ ἄκουσα ἐπίσης, ὅτι καὶ πάλι γίνονται ἀταξίες τὶς βραδυνῆς ὥρες στὴν τραπεζαρία, ὅπου κάποιοι ζητοῦν κρασί καὶ φαγητό, καὶ μάλιστα τὶς Τετάρτες καὶ Παρασκευές. Δὲν ξέρετε ὅτι μπαίνοντας στὴν πόλη αὐτὴ ἀλλάξαμε τὴν προηγούμενη ζωὴ ποῦ κάναμε ἔξω; Καὶ ἀναφέρομαι στὴ χρῆση λαδιοῦ καὶ κρασιοῦ στὰ μισομαγειρευμένα κατὰ τὴν περίοδο τῶν δύο Τεσσαρακοστῶν καὶ τὶς Τετάρτες καὶ Παρασκευές. Ἐπειδὴ ὅμως σᾶς καταλαβαίνω λόγῳ τῆς δικῆς μου ἀσθενείας καὶ ἑξαιτίας τῆς τραχύτητος τῆς πόλης, ὀρίζω ἀπὸ τώρα ὅλοι ὅσοι θέλουν, κατὰ τὶς ἡμέρες ποῦ προαναφέρθηκαν, νὰ παίρνουν τὸ βράδυ ἓνα ποτήρι κρασί καὶ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ἔτσι λοιπὸν νὰ μὴ γίνονται πιά ἀταξίες καὶ λογομαχίες, ὅπως γιὰ παρὰδειγμα: “Ἐγὼ ἔπρεπε νὰ πάρω, καὶ ἐγὼ κόπιασα περισσότερο”. Νὰ λοιπὸν στὶς δύο ἀφορμές, καὶ τρίτον στὸν θόρυβο ποῦ δημιουργήθηκε, δώσαμε τὴ λύση σὲ ὅλα. Ἐπομένως νὰ μὴ δημιουργοῦνται στὸ ἑξῆς θόρυβοι, γιατί κοντὰ βρίσκονται τὰ ἐπιτίμια καὶ οἱ ἀφορισμοί. Προσεῖξτε καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῆς εὐταξίας καὶ οἱ ἐποπτεύοντας καὶ αὐτοὶ ποῦ δίνουν τὸ κρασί μαζί μὲ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ μὴ πάθετε καὶ σεῖς τὰ ἴδια.

Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἑξῆς. Μερικοὶ δὲν παραμένουν στὰ διακονήματα ἀπὸ τοὺς ἀνατέθηκαν, ἀλλὰ ἀλλάζουν γνώμη καὶ διαρκῶς μετακινοῦνται, φερόμενοι καὶ μετακινούμενοι ἄσκοπα ἀπὸ αὐτὸ τὸ διακόνημα σὲ ἄλλο, καὶ γίνονται ἔτσι καὶ στὸν ἑαυτὸ τους ἐπιζήμιοι, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἄλλους ποῦ εἶναι πειθαρχικοί. Στούς ἑαυτοὺς τους ἐπειδὴ, σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Βασίλειο, ὁ καθένας δὲν μπορεῖ νὰ δεῖ ποιὸ εἶναι ἐκεῖνο ποῦ τοῦ συμφέρει, στοὺς πειθαρχικοὺς πάλι, ἐπειδὴ δυσσαρεστοῦνται μὲ τὴν ἀταξία, ἀλλὰ καὶ στοὺς ὑπεύθυνους τῆς εὐταξίας δημιουργοῦν χωρὶς λόγο ἔγνοιες καὶ πρόσθετες ἀπασχολήσεις. Νὰ μὴ γίνεται λοιπὸν αὐτό, ἀλλ’ ὁ καθένας νὰ παραμένει μὲ ὑπομονὴ στὸ διακόνημα ποῦ κλήθηκε καὶ νὰ συμμορφώνεται στὶς διαταγὰς ποῦ πῆρε, εἴτε προῖκεται γιὰ ἔργο, εἴτε γιὰ μαθητὴ, εἴτε γιὰ ὅ,τιδήποτε ἄλλο. Γιατὶ τὸ νὰ ἐπιδιώκουν καὶ νὰ ἀσχολοῦνται ἐπίμονα καὶ νὰ θέλουν νὰ κάνουν τὸ δικό τους θέλημα, ἀνήκει στοὺς ἀτακτοὺς, τοὺς ἀπαίδευτους καὶ τοὺς πονηροὺς.

Ὡστε λοιπὸν, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἡ κακία, στὸ ἑξῆς κανένας νὰ μὴ κάνει κάτι τέτοιο, γιὰ νὰ μὴ τιμωρηθεῖ μὲ τὰ ἐπιτίμια τῆς ἀταξίας.

μίοις. Οὐκ οἶδατε τί λέγει ὁ ἅγιος Δωρόθεος; ὅτι «ὁ φθάσας εἰς τὴν κοπήν τοῦ θελήματος, ἔφθασεν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀναπαύσεως». Εἰ οὖν θέλει λοιπὸν καὶ θούλεται τις ἀναπαύεσθαι, τὴν ὁδὸν ταύτην κρατεῖτω, τὴν ἄρνησιν τῆς οἰκειάς θελήσεως, καὶ ἔξει καὶ τὴν πασραντίκα καὶ τὴν μέλλουσαν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν. Ὁ δὲ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δώη ὑμῖν δι' εὐχῆς τοῦ πατρός μου, τὸ αὐτὸ φρονεῖν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν, τὸ ὑπομένειν, τὸ φέρειν μέχρι θανάτου τὰ τῆς ἀσκήσεως σκάμματα, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ
 10 Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ μεγαλωσύνη, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ΄.

Περὶ τῆς φοβεράς ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ περὶ τοῦ
 ἀποστατήσαντος καὶ ἰουδαϊκῶς εἰς κριτήρια
 15 κοσμικὰ ἡμᾶς ἐνάγοντος.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί μὲν ὠφελεῖσθε αὐτοὶ ἐν τῇ ταπεινῇ μου κατηχήσει οὐκ ἔχω λέγειν· ὅτι δὲ ἐγὼ ὁ τάλας τῇ πρὸς ὑμᾶς ὑπομνήσει ἐπισυνάγω ἑμαυτὸν εἰς συναίσθησιν καὶ διέγερσιν καὶ ἐκφόβησιν τῶν τοῦ Θεοῦ κριμάτων καὶ τῆς ἐπικειμένης
 20 μοι ἀναξίως προστασίας καὶ πάννυ ὁμολογῶ. Ἰν' οὖν ἑμαυτὸν συνεντίξω, εἰ καὶ μὴ τινα ἄλλον, καὶ χρωῶμαι καὶ χρήσομαι τῷ ὑπομνηστικῷ πρὸς ὑμᾶς λόγῳ. Τίς δὲ ἐστὶ τοίνυν; Προσέχωμεν, ὅτι καιρὸς ἀγώνων ἐστὶν ἢ παροῦσα ζωὴ καὶ καιρὸς θλίψεων καὶ ἰδρώτων· οὐκ ἀγώνων δὲ καὶ θλίψεων καὶ ἰδρώτων, ὡς ἂν τις εἴποι τῶν αὐθωρῶν
 25 καὶ βραχυκαίρων, ἀλλὰ τῶν διηνεκῶν καὶ πολυετῶν καὶ συντελεστικῶν τοῦ αἰῶνος τοῦδε· οὐδ' αὖ πάλιν ἐπὶ μικροῖς καὶ ἐλαχίστοις καὶ ἀνθρωπίνους τῆς τηλικαύτης πυκτῆς ἢ ἀποτυχία ἢ ἢ ἐπίτευξις, ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια. Ἡ γὰρ ἐπιτυγχάνοντες δι' εὐτόνου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀνευδότου καὶ φυλακῆς τῶν ἁγίων
 30 ἐντολῶν βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἀθανασίαν καὶ ζωῆς αἰδιότητα καὶ

4. Ρωμ. 15, 5.

5. Πρβλ. Εὐχὴ Α' καὶ Β' τῆς Ἀκολουθίας τῆς Θ. Μεταλήψεως.

Δὲν ξέρετε τί λέγει ὁ ἅγιος Δωρόθεος; «Αὐτὸς ποὺ πέτυχε νὰ κόψει τὸ θῆλημά του, ἔφτασε τὸ μέτρο τῆς ἀνάπαυσης». Ἐὰν λοιπὸν κάποιος θέλει καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναπαυθεῖ, ἄς τηρήσει τὸν δρόμο αὐτόν, δηλαδή τὴν ἄρνηση τοῦ θελήματός του, καὶ θὰ ἔχει καὶ τὴν τωρινή, ἀλλὰ καὶ τὴ μελλοντικὴ ἀνάπαυση. Καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴθε νὰ σᾶς δώσει, μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου, νὰ ἔχετε τὸ ἴδιο φρόνημα⁴, νὰ συμμορφώνεστε σ' αὐτό, νὰ ὑπομένετε καὶ νὰ ὑποφέρετε μέχρι τὸν θάνατό σας τις δυσκολίες τῆς ἄσκησης, ὡς ἐφόδιο τῆς αἰώνιας ζωῆς⁵, γιὰ τὴν κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη καὶ ἡ μεγαλωσύνη, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 45η.

Γιὰ τὴ φοβερὴ ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ γι' αὐτὸν ποὺ ἀποστάτησε κατὰ τρόπον Ἰουδαϊκὸ καὶ μᾶς μηνύει σὲ κοσμικὰ δικαστήρια.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, σὲ τί ὠφελεῖστε σεῖς μὲ τὴν ταπεινὴ μου κατήχηση δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ὅτι ὅμως ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, μὲ τὴν ὑπόμνηση ποὺ σᾶς κάνω, συγκεντρῶνω τὸν ἑαυτό μου στὴ συναίσθηση καὶ διέγερση καὶ τὸν φόβο τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς προστασίας ποὺ μοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζω, τὸ ὁμολογῶ. Ἐτσι λοιπὸν χρησιμοποιοῦ καὶ θὰ χρησιμοποιοῦ τὸν ὑπομνηστικὸ λόγο μου πρὸς ἐσᾶς γιὰ νὰ συνετίσω, ἂν ὄχι καὶ κάποιον ἄλλο, τουλάχιστο τὸν ἑαυτό μου. Καὶ ποιὸς εἶναι λοιπὸν αὐτὸς ὁ λόγος μου; Νὰ προσέχουμε, γιατί ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι περίοδος ἀγώνων καὶ θλίψεων καὶ ἰδρώτων. Καὶ ὄχι ἀγώνων καὶ θλίψεων καὶ ἰδρώτων, ὅπως θὰ μπορούσε κάποιος νὰ πεῖ, στιγμιαίων καὶ βραχυπρόθεσμων, ἀλλὰ διαρκῶν καὶ πολυετῶν καὶ ποὺ τελειώνουν μὲ τὸν κόσμον αὐτόν. Οὔτε πάλι ἡ ἀποτυχία ἢ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς πυγμαχίας ἀφορᾶ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα καὶ ἀνθρώπινα, ἀλλὰ τὰ ἴδια τὰ θεῖα καὶ οὐράνια. Γιατί, ἡ κατορθώνουμε μὲ ἔντονη ὑπομονὴ καὶ ἀνυποχώρητη καρτερικότητα καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ἁγίων ἐντολῶν τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν ἀθανασία καὶ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ κληρονομοῦμε τὴν ἀπερίγραπτη καὶ πρωτάκουστη καὶ

τὴν ἄφραστον καὶ ἀνήκουστον καὶ ἀνενόητον τῶν αἰωνίων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν κληρονομοῦμεν, ἢ, ὃ μὴ γένοιτο, ἀποτυγχάνοντες δι' ἀμελείας καὶ ῥαθυμίας καὶ προσπαθείας καὶ ἀγαπήσεως τοῦ νῦν αἰῶνος καὶ τῶν ὀλλυμένων καὶ φθοροποιῶν ἡδονῶν ἀνθέξομεν κόλασιν αἰωνίαν καὶ αἰσχύνην ἀπέραντον καὶ τὴν ἐξ εὐωνύμων παράστασιν, ἀκούοντες τῆς φοβεραῆς ἐκείνης καὶ ἀνυποστάτου φωνῆς τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων καὶ δεσπότη Θεοῦ· «ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ ἠτοίμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ».

10 Ἄλλὰ μήποτε ταῦτα ἀκούσωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑποσταίημεν τὸν ἔλεεινὸν καὶ ἀνεκδιήγητον ἐκεῖνον χωρισμὸν, τὸν ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ δικαίων, αὐτῶν μὲν προσλαμβανομένων εἰς χαρὰν ἀνεκκλάλητον καὶ εἰς φῶς ἀνέκφραστον καὶ εἰς τρυφήν ἀκόρεστον («ἀνακλιθήσονται», γὰρ, φησὶν ὡς τὰ λόγια, «μετὰ Ἀβραάμ καὶ 15 Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ»), ἡμῶν δὲ ἀπαγομένων σὺν τοῖς δαίμοσι πρὸς πῦρ ἄσβεστον καὶ σκώληκα ἀτελεύτητον, πρὸς βρυγμὸν ὀδόντων, πρὸς χάος μέγα, πρὸς τάρταρα ἀνυπόστατα, πρὸς δεσμούς ἀλύτους, πρὸς καταχθόνια ζοφωδέστατα, καὶ ταῦτα οὐκ ὀλιγοκαίρως, οὐδὲ ἐνιαυσιαίως, οὐδὲ ἑκατονταετῶς, οὐδὲ χιλιονταετῶς, προσθήσω οὐ- 20 δὲ μυριονταετῶς· οὐ γὰρ ἔξει τέλος ἡ κόλασις, ὡς δοκεῖ τοῖς Ὠριγενιασταῖς, ἀλλ' εἰς αἰεὶ καὶ ὡσαύτως καὶ αἰωνίως, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου. Ποῦ οὖν τότε, καθὼς φασιν οἱ ἅγιοι, ἀδελφός ἢ πατήρ ἢ μήτηρ, πρὸς λύτρωσιν, πρὸς ἐκδίκησιν; Οὐδαμοῦ· «ἀδελφός», γὰρ φησιν, «οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος; οὐ δώσει τῷ Θεῷ 25 ἐξίλασμα ἑαυτοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ».

Ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω ἄλλως· ποῦ τότε, ἀδελφοί μου (ἄρξομαι γὰρ ἀπὸ τῶν μικροτέρων ἀνιῶν ἐπὶ τὰ βαρύτερα), ἢ τῶν ῥαθυμούντων ῥαθυμία καὶ ἢ τῶν ἀμελούντων ἀμέλεια, ἢ τῶν ἀντιλογούντων ἀντιλογία καὶ ἢ τῶν παρακουόντων παρακοή, ἢ τῶν ὑπερηφανευομένων 30 ὑπερηφανία, ἢ τῶν θρασυνομένων θρασύτης καὶ ἢ τῶν ἰδιορρυθμούντων αὐθάδεια, ἢ τῶν γαστριμαργούντων γαστριμαργία καὶ ἢ τῶν παρρησιαζομένων παρρησία, ἢ τῶν ἐκδικηθελῶν κατεπίτασις καὶ ἢ τῶν ψευδολογούντων πολυπροφάσιτος πρόφασις, καὶ ἔτι μᾶλλον ἢ

1. Β' Τιμ. 4, 10.

2. Ματθ. 25, 41.

3. Ματθ. 8, 11.

4. Ψαλμ. 48, 8-9.

ἀδιανόητη ἀπόλαυση τῶν αἰώνιων ἐκείνων ἀγαθῶν, ἥ, πράγμα πού εὔχομαι νὰ μὴ συμβεῖ, ἀποτυγχάνοντας ἀπὸ ἀμέλεια καὶ ραθυμία καὶ μεγάλη προσήλωση καὶ ἀγάπη αὐτοῦ τοῦ κόσμου¹ καὶ τῶν ἡδονῶν πού χάνονται καὶ προκαλοῦν φθορὰ, θὰ ἔχουμε καὶ αἰώνια κόλαση καὶ ντροπὴ πού δὲν θὰ ἔχει τέλος, καὶ τοποθέτηση στὰ ἀριστερὰ, καὶ θὰ ἀκούσουμε ἐκείνη τὴ φοβερὴ καὶ ἀνυπόστατη φωνὴ τοῦ κριτῆ τῶν ὄλων καὶ δεσπότη Θεοῦ· «Φύγετε ἀπὸ μένα, καταραμένοι, στὴ φωτιὰ τὴν αἰώνια, πού ἔχει ἐτοιμαστῆ γιὰ τὸν διάβολο καὶ τοὺς ἀγγέλους του»².

Ἄλλὰ νὰ μὴ τὰ ἀκούσουμε αὐτὰ ποτέ, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, οὔτε νὰ ὑποστοῦμε ἐκεῖνον τὸν ἐλεεινὸ καὶ ἀνεκδιήγητο χωρισμὸ ἀπὸ τοὺς ἅγιους καὶ δίκαιους, οἱ ὅποιοι θὰ ὀδηγηθοῦν σὲ ἀνεκκλάλητη χαρὰ καὶ σὲ ἀνέκφραστο φῶς καὶ σὲ ἀπόλαυση ἀχόρταγη (γιατί, λένε οἱ Γραφές, «θὰ καθίσουν στὸ τραπέζι μαζί μὲ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ»)³, ἐνῶ ἐμεῖς θὰ ὀδηγηθοῦμε μαζί μὲ τοὺς δαίμονες στὴ φωτιὰ πού δὲν σβήνει καὶ τὸ σκουλήκι πού δὲν πεθαίνει, στὸ τρίξιμο τῶν δοντιῶν, στὸ μεγάλο χάος, στὰ ἀβάσταχτα τάρταρα, στὰ ἄλυτα δεσμὰ, στὰ σκοτεινότερα ἔγκατα τῆς γῆς, καὶ ὅλα αὐτὰ ὄχι γιὰ λίγο καιρὸ, οὔτε γιὰ ἕναν χρόνον, οὔτε γιὰ χίλια χρόνια, θὰ προσθέσω ἀκόμα οὔτε γιὰ δέκα χιλιάδες χρόνια. Γιατί ἡ κόλαση δὲν θὰ ἔχει τέλος, ὅπως νομίζουν οἱ Ὠριγενιστές, ἀλλὰ θὰ ὑπάρχει πάντοτε καὶ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ αἰώνια, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Κυρίου. Ποῦ θὰ εἶναι λοιπὸν τότε, ὅπως λένε οἱ ἅγιοι, ὁ ἀδελφός ἢ ὁ πατέρας ἢ ἡ μητέρα, γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσουν καὶ νὰ πάρουν ἐκδίκηση; Πουθενά· γιατί λέγει· «ὁ ἀδελφός δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ἐξαγοράσει, καὶ θὰ τοὺς ἐξαγοράσει ἕνας ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος; Δὲν μπορεῖ νὰ δώσει ἄνθρωπος προσφορὰ στὸν Θεὸ γιὰ νὰ τὸν καταπραῖνει, οὔτε νὰ προσφέρει τίμημα μὲ τὸ ὅποιο νὰ ἐξαγοράσει τὴν ψυχὴ του»⁴.

Ἐγὼ ὅμως θὰ ρωτήσω διαφορετικὰ· Ποῦ θὰ εἶναι τότε, ἀδελφοί μου (θὰ ἀρχίσω δηλαδὴ ἀπὸ τὰ μικρότερα καὶ θ' ἀνεβῶ στὰ πιὸ βαρειά), ἡ ραθυμία αὐτῶν πού ραθυμοῦν, καὶ ἡ ἀμέλεια αὐτῶν πού παραμελοῦν, ἡ ἀντιλογία αὐτῶν πού ἀντιμιλοῦν καὶ ἡ ἀνυπακοὴ αὐτῶν πού δὲν ὑπακούουν, ἡ ὑπερηφάνεια αὐτῶν πού ὑπερηφανεύονται, ἡ θρασύτητα αὐτῶν πού ἀποθρασύνονται καὶ ἡ αὐθάδεια τῶν ἰδιόρρυθμων, ἡ γαστριμαργία αὐτῶν πού εἶναι λαίμαργοι καὶ ἡ ἐλευθεροστομία αὐτῶν πού εἶναι ἀθυρόστομοι, ἡ ἔνταση αὐτῶν πού θέλουν ἐκδίκηση, καὶ οἱ ποικίλες προφάσεις ἐκείνων πού ψευδολογοῦν, καὶ ἀκόμα περισ-

τῶν ἀρνησαμένων ἐξάρνησις τῆς ὑπὸ Θεῶ μάρτυρι ὁμολογίας καὶ ὑποταγῆς αὐτῶν, οἵτινες καταπατήσαντες τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς Διαθήκης αὐτοῦ κοινὸν ἠγησάμενοι καὶ λογισάμενοι μὴ εἶναι θάνατον καὶ ἀνάστασιν, μηδὲ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, ἀπορ-
 5 ραγέντες τῆς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι συναφείας, ἐστερημένοι τε αὐτοῦ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὡς φησί που γράφων ὁ μέγας Βασιλείος, ὧδε κἀκεῖσε ὡς πρόβατα πλανώμενα περιφερόμενοι εἰς κρημνοὺς καὶ βάραθρα τῶν οἰκείων φιληδονιῶν, οὐκ ἀρκούμενοι ἐπὶ τῇ φθασάσῃ
 θηριοδρωσίᾳ αὐτῶν ἕως τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ παντάπασι τελείαν
 10 ἀνάλωσιν ἐφιέμενοι καὶ μήτε φωνῆς ἐπακούοντες τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, μήτε ἀπειλῆς φοβούσης καὶ ὑποδεικνυούσης τὰ βελτίονα, ἀλλ' ἢ μᾶλλον καὶ τις αὐτῶν ἰουδαῖζειν τρώντι ἐλόμενος εἰς κριτήρια ἡμᾶς κοσμικὰ ἐναγαγεῖν ἤρξατο; Φεῖσαι οὖν, Κύριε, φεῖσαι τῆς τοιαύτης ἀναλγησίας καὶ περιφρονήσεως καὶ ἐπισκοτώσεως!

15 Ἄλλ' ἡμεῖς, τέκνα, «δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν ἐναντίον Κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς» καὶ ὑπὲρ μὲν ἐκείνων, ὡς φιλάδελφοι, καθὼς χρῆ ἐυξώμεθα καὶ ὑπερευξώμεθα ζητοῦντες τὴν ὑποστροφὴν καὶ ἀνάκλησιν αὐτῶν, ὑπὲρ δὲ ἑαυτῶν τὰ δέοντα συνεισενέγκωμεν καὶ εἰς βελτίωσιν ἐπαναχθῶμεν, ὑπὲρ τῶν παρεθέντων
 20 ἡμῖν ἀμελῶς συγχώρησιν ἐξαιτούμενοι· ὅτι γὰρ ἂν καὶ εἴπωμεν, ἀλλ' οὖν ἀκμὴν ἐν τῷ σταδίῳ ἐσμέν καὶ ἐν τῇ μάνδρᾳ σεσώσμεθα καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ποιμένα ἀγόμεθα, εἰ καὶ τυφλώττοντα. Καὶ οὐχ εἶλεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς, οὐδὲ ἐχειρώσατο ὁ ἀντικείμενος, οὐδὲ κατάβρωμα ἔλαβεν ὁ ἀνήμερος θῆρ· οὐ γὰρ ἐξέδωσε τῆς αὐλῆς, οὐδὲ ἐπὶ στόματος
 25 διὰ τραχήλυ σύρων παίει τὰς πλευράς τῆς ψυχῆς ἡμῶν τῇ κέρ-κω αὐτοῦ· ὡς πρόβατα γὰρ Χριστοῦ ἔνδον περιπεφράγμεθα. Κἂν πῶς ποτε ἀρρωστώμεν ἢ χωλεύωμεν ἢ σκωληκιῶμεν ἢ ἄλλο τι πάσχωμεν, ἐκεῖνος ὁμως ἔξωθεν σοφίζεται καὶ ἐπιβουλεύει «ζητῶν τίνα καταπή», πῶς δὲ ἐκπηδάσαντα ἐξ ἑαυτοῦ ἢ ὑποσυρέντα διὰ τινος
 30 λαθραίας ὀπῆς λογισμοῦ ἢ παραθυρίδος ἢ παρασπασμοῦ τῆς λογικῆς φρακτῆς Ταῦτα τοιγαροῦν σκοπῶμεν καὶ ἐν τούτοις μὴ ἀγνοῶμεν τὰ νοήματα τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἕκαστος κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ δύναμιν καὶ τὴν ὑπάρχουσαν διακονίαν ἐπειγέσθω καὶ ἐπειχθήτω, προκόπτων ἐν ταπεινώσει, ἐν ὑπακοῇ, ἐν ἐξαγορεύσει, ἐν

σότερο, ἢ μὲ μάρτυρα τὸν Θεὸ ἀπάρνηση τῆς ὁμολογίας καὶ ὑποταγῆς αὐτῶν ποὺ τὴν ἀρνήθηκαν, οἱ ὅποιοι, ἄφοῦ καταπάτησαν τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ καὶ θεώρησαν κοινὸ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης του, καὶ σκέφθηκαν ὅτι δὲν ὑπάρχει θάνατος καὶ ἀνάσταση, οὔτε κρίση καὶ ἀνταπόδοση, ἀποσχισθέντες ἀπὸ τὴν πνευματικὴ κοινότητα καὶ στερημένοι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως λέγει κάπου γράφοντας ὁ μέγας Βασίλειος, περιφερόμενοι ἔδῳ κι' ἐκεῖ, σὰν πρόβατα ποὺ περιπλανῶνται, σὲ γκρεμοὺς καὶ βάραθρα τῆς φιληδονίας τους, χωρὶς νὰ ἀρκοῦνται στὴν καταβρόχθησή τους ἀπὸ τὰ θηρία ποὺ τοὺς βρῆκε πρὸς τὸ παρὸν, ἀλλὰ ἐπιθυμώντας καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀπώλειά τους, οὔτε τὴν ταπεινὴ φωνή μου ἀκοῦνε, οὔτε τὴν ἀπειλὴ ποὺ τοὺς φοβερίζει καὶ τοὺς ὑποδεικνύει τὰ ἀνώτερα, ἀλλὰ μάλιστα ἓνας ἀπὸ αὐτούς, προτιμώντας κυριολεκτικὰ νὰ ἰουδαῖζει, ἄρχισε νὰ μᾶς καταγγέλλει σὲ κοσμικὰ δικαστήρια; Σπλαγχνίσου λοιπὸν, Κύριε, σπλαγχνίσου αὐτὴν τὴν ἀναλγησία καὶ περιφρόνηση καὶ ἐπισκώτιση τοῦ νοῦ του!

Σεῖς ὅμως, τέκνα μου, «ἐλάτε νὰ προσκυνήσουμε καὶ νὰ πέσουμε στὰ πόδια τοῦ Κυρίου ποὺ μᾶς δημιούργησε»⁵, καὶ γιὰ ἐκείνους βέβαια, σὰν φιλάδελφοι, ἄς προσευχηθοῦμε ὅπως πρέπει, ἄς προσευχηθοῦμε μὲ θερμῆ, ζητώντας τὴν ἐπιστροφή καὶ ἐπάνοδό τους, ἐνῶ γιὰ μᾶς ἄς προσφέρουμε αὐτὰ ποὺ πρέπει καὶ ἄς φροντίσουμε γιὰ τὴ βελτίωσή μας, ζητώντας συγχώρηση γι' αὐτὰ ποὺ ἀπὸ ἀμέλεια παραλείψαμε. Γιατί, ὅ,τι καὶ νὰ ποῦμε, βρισκόμαστε ἀκόμα στὸ στάδιο, ἔχουμε σωθεῖ μέσα στὴ μάνδρα, καὶ ὀδηγούμεστε ἀπὸ τὸν ἴδιο ποιμένα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι τυφλός, καὶ δὲν μᾶς κυρίευσε ὁ Σατανᾶς, οὔτε μᾶς αἰχμαλώτισε ὁ ἀντίπαλος, οὔτε μᾶς κατασπάρραξε τὸ ἀνήμερο θηρίο. Γιατὶ δὲν μᾶς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν αὐλή, οὔτε, σύροντάς μας μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὸν τράχηλο, χτυπᾷ τὰ πλευρὰ τῆς ψυχῆς μας μὲ τὴν οὐρὰ του, γιὰτὶ σὰν πρόβατα τοῦ Χριστοῦ εἴμαστε περιφραγμένοι μέσα στὴ μάνδρα. Καὶ ὅταν κάποτε ἀρρωσταίνουμε ἢ κουτσαίνουμε ἢ σκουληκιάζουμε ἢ παθαίνουμε κάτι ἄλλο, αὐτὸς ἀπὸ ἔξω σοφίζεται τεχνάσματα καὶ σκέφτεται «ζητώντας ποιὸν νὰ καταπιεῖ»⁶, καὶ πῶς θὰ πηδήξει ἔξω ἀπὸ μόνος του, ἢ συρόμενος μέσα ἀπὸ κάποιο κρυφὸ παράθυρο τοῦ λογιμοῦ, ἢ κάποιο σπάσιμο τοῦ λογικοῦ φράχτη. Ἄς τὰ προσέχουμε λοιπὸν αὐτὰ, καὶ ἄς μὴ ἀγνοοῦμε ὡς πρὸς αὐτὰ τοὺς λογισμοὺς τοῦ ἀντιπάλου, καὶ ὁ καθένας ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμή του καὶ τὸ διακόνημα ποὺ ἔχει ἄς βιάζεται καὶ ἄς πιέζει τὸν ἑαυτό του νὰ προοδεύει στὴν ταπείνωση, στὴν ὑπακοή,

κατανύξει, ἐν προσευχῇ, ἐν δάκρυσιν, ἐν γονυκλισίαις, ἐν στιχολογίαις, ἐν ἔργοις χειρῶν, ἐν ἀγάπῃ, ἐν ἀγνεΐᾳ, ἐν πάσῃ ἀγαθῇ ἀναστροφῇ, σκεῦος ἐκλεκτὸν Χριστοῦ ἀναδεικνύμενος καὶ υἱὸς φωτὸς χρηματίζων.

5 Ναί, ναί, τέκνα μου, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὑπομνήσκω καὶ δυσωπῶ ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον καὶ ἔφθασεν ἡ ὥρα καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς τῆς χαρᾶς ἡμῶν, τῆς ἀπολυτρώσεως, τῆς ἀγαλλιᾶσεως, τῆς ἐλευθερίας, τῶν στεφάνων, τῶν ἀμοιβῶν. Τάχα τοίνυν καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι καὶ μάλιστα οἱ ὁμοταγεῖς ἡμῶν, λέγω δὴ οἱ ἀποτακτικοί, ἤδη ἀπ' αὐ-
10 τοῦ τοῦ οὐρανοῦ ὁρῶντες τὰς προκοπὰς ὑμῶν χαίρουσι καὶ ἡδονταὶ (φιλεῖ γὰρ ἕκαστος χορὸς τῶν δικαίων τοὺς οἰκείους αὐτοῦ μᾶλλον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους), ἀγωνιζόμενοι εἰς ἐπαύξεισιν καὶ προσθήκην τοῦ λαχόντος αὐτοῖς κλήρου, ἵνα πλείονες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὧσι καὶ συγχορεύωσιν, ὑμνοῦντες τὴν μακαρίαν καὶ ἁγίαν Τριάδα, ὅτι αὐτῇ πρόπει
15 πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΣΤ.

*Περὶ τοῦ φέρειν εὐμαρῶς τὸ στάδιον τῆς ἀρίστης
ἡμῶν ὑποταγῆς.*

20 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἡ παροῦσα ὥρα καθάρασα ὑμᾶς καὶ φωτίσασα διὰ τῆς ὑμνολογίας καὶ προσευχῆς, μή τι ἄρα ἐπιδεής ἐστὶ τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν λόγου; Οὐδαμῶς Ἀλλὰ τὸ σύνηθες ἀποπληροῦντες πάλιν καὶ πάλιν ὑπομνησκόμεν, καὶ πάλιν προσαγορεύομεν ὑμᾶς ἀναγκαῖον γὰρ τὰ τέκνα ἡμῶν τὰ ἐπιπόθητα, τὰ
25 μέλη ἡμῶν τὰ τιμιώτατα, τὰ σπλάγχνα ἡμῶν τὰ οἰκειότατα, ἢ οὐκ οἶδ' ὅ τι καὶ φράσω ἀξιώτερον, δέον εἰπεῖν μᾶλλον τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός, τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, τὸ ἄθροισμα τῆς εὐσεβείας, τὸ σπράτευμα τῆς ἄνω βασιλείας, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁμήγουριν τὴν ἀγγελικὴν, τὸ ὡς ἀληθῶς «ἔθνος ἄ-
30 γιον καὶ βασιλείον ἱεράτευμα», οὗ τὸ πολίτευμα οὐκ ἐπίγειον, ἀλλ'

7. Λουκᾶ 16, 9.

2. Ἰω. 12, 36. Α' Θεσ. 5, 5.

1. Ἰω. 1, 2. 11, 52. Ρωμ. 8, 16. Φιλ. 2, 15. Α' Ἰω. 3, 1.

3. Α' Πέτρο. 2, 9.

4. Α' Πέτρο. 2, 9. Ἐξ. 19, 6.

στήν ἔξομολόγησι, στήν κατάνυξι, στήν προσευχή, στὰ δάκρυα, στίς γονυκλισίες, στίς στιχολογίες, στὰ χειρωνακτικά ἔργα, στήν ἀγάπη, στήν ἀγνότητα, καί σέ κάθε καλή συναναστροφή, ἀναδεικνυόμενος σκεῦος ἐκλεκτό⁷ τοῦ Χριστοῦ καί γινόμενος υἱός τοῦ φωτός⁸.

Ναί, ναί, τέκνα μου, σᾶς παρακαλῶ καί σᾶς ἱκετεύω, σᾶς ὑπενθυμίζω καί σᾶς ἐκλιπαρῶ. Ἐκδημία λίγο, καί ἔφτασε ἡ ὥρα καί ἐγγίζει ὁ καιρός τῆς χαρᾶς μας, τῆς ἀπολύτρωσις, τῆς ἀγαλλίασις, τῆς ἐλευθερίας, τῶν στεφανιῶν, τῶν ἀμοιβῶν. Ἴσως μάλιστα καί οἱ ἴδιοι οἱ ἅγιοι, καί μάλιστα αὐτοὶ ποὺ ἀνήκουν στήν ἴδια τάξι με μᾶς, ἐννοῶ αὐτοὺς ποὺ ἀπαρνήθησαν τὸν κόσμον, ἤδη ἀπὸ τὸν οὐρανὸ βλέποντας τίς προόδους σας χαίρονται καί εὐχαριστιοῦνται (γιατὶ κάθε χορὸς τῶν δικαίων ἀγαπᾷ τοὺς δικούς του περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους) ἀγωνιζόμενοι νὰ ἐπαυξήσουν καί νὰ προσθέσουν καί ἄλλους στὸν κληρο ποὺ τοὺς ἔλαχε, γιὰ νὰ εἶναι πιὸ πολλοὶ ἐκεῖ καί νὰ ψάλλουν ὅλοι μαζί ὑμνῶντας τὴ μακάρια καί ἁγία Τριάδα, γιὰτὶ σ' αὐτὴν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καί προσκύνησι, στὸν Πατέρα καί τὸν Υἱὸ καί τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 46η.

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ὑπομένουμε εὐκόλα τὸ στάδιο τῆς ἀριστης ὑποταγῆς μας.

Πατέρες μου καί ἀδελφοὶ καί τέκνα μου, ἡ ὥρα αὐτή, ἀφοῦ σᾶς καθάρισε καί σᾶς φώτισε με τὴν ὑμνολογία καί τὴν προσευχή, εἶχε τάχα ἀνάγκη τοῦ δικοῦ μου ταπεινοῦ λόγου; Καθόλου. Ἀλλὰ ἐκτελώντας τὸ συνηθισμένο ἔργο μου ξανά καί ξανά, σᾶς ὑπενθυμίζω καί σᾶς μιλῶ καί πάλι. Γιατὶ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὰ τέκνα μου τὰ πολυπόθητα, τὰ πολύτιμα μέλη μου, τὰ σπλάγχνα τὰ δικὰ μου, ἢ δὲν ξέρω τί πιὸ ἄξιο νὰ πῶ, μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ πῶ, τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ¹, τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός², τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ³ τοῦ Κυρίου, τὴ συνάθροιση τῆς εὐσέβειας, τὸ στράτευμα τῆς οὐράνιας βασιλείας, τὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀγγελικὴ ὁμήγυρη, τὸ πραγματικὸ «ἅγιο ἔθνος καί βασιλικὸ ἱερατεῖο»⁴, τοῦ ὁποίου ἡ πολιτεία δὲν εἶναι ἐπίγεια, ἀλλὰ οὐράνια⁵ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ δὲν εἶναι σαρκική, ἀλλὰ ἀνώτερη ἀπὸ τὴ σάρκα τοῦ ὁποίου

5. Φιλ. 3, 20.

οὐράνιον· οὐ ἡ ζωὴ οὐκ ἐν σαρκί, ἀλλ' ὑπὲρ σάρκα· οὐ τὸ ἔργον οὐ τι τῶν ἀπολλυμένων καὶ ρεόντων καὶ φθειρομένων, ἀλλ' ὅλον δι' ὅλου πνευματικὸν καὶ σωτήριον καὶ αἰώνιον· οὐ τὸ ἔνδυμα εὐτελὲς μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, ἔνδοθεν δέ, ὡς ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς, διὰ τοῦ
5 κάλλους τῶν ἀρετῶν πεποικιλμένον καὶ διηγλαιῖσμένον· οὐ ὁ κλῆρος καὶ ἡ μερίς οὐ χρυσὸς καὶ ἄργυρος καὶ λίθοι διαφανεῖς, οὐδέ τις ἱματισμὸς πολυτελής ἢ ἀγρῶν ἢ χωρῶν τόσων γε καὶ τόσων κατάσχεσις ἢ νομάδων καὶ ἀγγελῶν πολυπληθία καὶ εἴ τι τοιοῦτον (ἃ μικρὸν ὑστερον φθείρεται καὶ ἀπόλλυται), ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος καὶ ἡ βασι-
10 λεία τῶν οὐρανῶν καὶ οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἡ ἀθανασία καὶ ἡ μακαριότης, καὶ ὁ Παράδεισος ὁ τερπνὸς καὶ τὰ ἄλλα, «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσασιν αὐτῶ», ὡς γέγραπται.

15 Τοιαύτη τοιγαροῦν ἡ συνέλευσις ὑμῶν καὶ τηλικαύτη ἡ ἐργασία καὶ οὗτος ὁ τρόπος καὶ ὁ βίος, θαυμαστός τε καὶ ἐνάρετος, οὐκ ἐκ τῶν κατὰ κόσμον, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν κόσμον γνωριζόμενος, οὐκ ἐκ τῶν περιγείων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπουρανίων τιμώμενος. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὸ κατὰ σάρκα ὡς ἀγενεαλόγητοι καὶ ἀπόλιδες χρηματίζετε, ἕνα Πατέρα
20 ἔχοντες, τὸν τῶν ὅλων Θεόν, καὶ πόλιν τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ καὶ συμπολίτας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ἀγίους. Τί οὖν λοιπὸν θαυμαστόν, εἰ ἐνταῦθα κακοπαθοῦμεν, διὰ τῆς ἀσκήσεως παντοίως ἐλκόμενοι καὶ περιτρυχόμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι, ἐσθ' ὅτε καὶ ὑβριζόμενοι καὶ ὀνειδιζόμενοι καὶ καταλαλούμενοι καὶ χλευαζόμενοι παρὰ τινῶν, εἴ-
25 περ «ἀνατελεῖ» ἡμῖν «δικαιοσύνη καὶ πλήθος εἰρήνης» καὶ φῶς καὶ ζωὴ καὶ χαρὰ ἀνεκκλάλητος καὶ ἡ μετὰ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ὁμοδίαιτος εὐφροσύνη; Διὰ τοῦτο, δέομαι καὶ παρακαλῶ, κρατύνετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν ὑπομονῇ καὶ στερεώσατε τὰ φρονήματα ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, πάντα εὐμαρῶς φέροντες καὶ διαξάγοντες τῇ τῶν μεγάλων ἐλπίδων
30 προσδοκίᾳ· καὶ γὰρ ὅσον ὅσον καὶ ὁ βραχύτατος οὗτος καὶ ὀξύδρομος χρόνος παριπτεύει καὶ ἡμεῖς ἐγγίζομεν οὐ τῷ θανάτῳ, ἀλλὰ τῇ ζωῇ τῇ ἀκηράτῳ· θάνατος γὰρ οὐ κυριεύσει ὑμῶν, ἡνίκα προτεθνήκατε διὰ τῆς ἀποταγῆς τοῦ κόσμου τῇ προαιρέσει.

Ἐχώμεθα τοιγαροῦν τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ τῆς φροντίδος καὶ εἰς
35 ἕκαστος κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν προθύμως ἐπειγέσθω

τὸ ἔργο δὲν εἶναι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ χάνονται καὶ κυλοῦν καὶ φθείρονται, ἀλλὰ ὄλο ἐξολοκλήρου πνευματικὸ καὶ σωτήριον καὶ αἰώνιον· τοῦ ὁποῖου τὸ ἔνδυμα εἶναι φαινομενικὰ βέβαια εὐτελές, ἀπὸ μέσα ὅμως εἶναι στολισμένον καὶ ἀγλαϊσμένον μὲ τὴν ὁμορφιὰ τῶν ἀρετῶν σὰν μὲ χρυσᾶ κρόσσια· τοῦ ὁποῖου ἡ κληρονομία καὶ τὸ μερίδιον δὲν εἶναι χρυσᾶφι καὶ ἀσημι καὶ πολῦτιμα πετρᾶδια, οὔτε κανένα πολυτελές ἔνδυμα, οὔτε κατοχὴ ἀγρῶν καὶ χωραφιῶν τόσων καὶ τόσων, ἢ πλήθη ἀμέτρητα ἀγγελῶν, καὶ ὅτιδήποτε ἄλλο παρόμοιον ὑπάρχει (τὰ ὅποια ὕστερα ἀπὸ λίγο φθείρονται καὶ χάνονται), ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ⁶, καὶ ἡ ἀθανασία καὶ ἡ μακαριότητα, καὶ ὁ Παράδεισος ὁ εὐχάριστος καὶ τὰ ἄλλα, «τὰ ὅποια μάτι δὲν εἶδε καὶ αὐτὶ δὲν ἄκουσε καὶ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου δὲν συνέλαβε, τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἐτοίμασε ὁ Θεὸς γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔχουν εὐαρεστήσει αὐτὸν μέσω τῶν αἰώνων», ὅπως εἶναι γραμμένο⁷.

Τέτοια λοιπὸν εἶναι ἡ συνάθροισίς σας καὶ τόσο μεγάλη ἡ ἐργασία σας, καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος καὶ ἡ ζωὴ σας, θαυμαστὴ καὶ ἐνάρετη, ποὺ ἀναγνωρίζεται ὄχι ὡς κοσμικὴ, ἀλλὰ ὡς ὑπερκόσμιον, καὶ τιμᾶται ὄχι ἀπὸ τὰ ἐπίγεια, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἐπουράνια. Γι' αὐτὸ λοιπὸν καὶ κατὰ σάρκα φέρεστε ὡς ἀγενεαλόγητοι καὶ ἀπάτριδες, ἔχοντας ἓνα Πατέρα, τὸν Θεὸ τῶν ὅλων, πόλη τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, καὶ συμπολίτες σας τοὺς ἁγίους τῶν αἰώνων. Τί τὸ παράξενο λοιπὸν, ἐὰν κακοπαθοῦμε ἐδῶ, μὲ τὸ νὰ συρόμαστε μὲ τὴν ἀσκησὴ μὲ ποικίλους τρόπους, νὰ καταπονοῦμαστε καὶ νὰ ταλαιπωροῦμαστε, καὶ μερικὲς φορὲς νὰ βριζόμαστε καὶ νὰ κοροϊδεύομαστε ἀπὸ μερικούς, ἀφοῦ «θα ἀνατεῖλει γιὰ μᾶς δικαιοσύνη καὶ ἀφθονὴ εἰρήνη»⁸, καὶ φῶς καὶ ζωὴ καὶ χαρὰ ἀπερίγραπτη καὶ ἡ σύντροφος τῶν ἀγγέλων εὐφροσύνη; Γι' αὐτὸ σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς παρακαλῶ, δυναμῶστε τὶς ψυχὰς σας μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ στερεῶστε τὰ φρονήματά σας στὸν Κύριον, ὑπομένοντας τὰ πάντα μὲ εὐκολία καὶ πραγματοποιώντας τα μὲ τὴν προσδοκίαν τῶν μεγάλων ἐλπίδων. Γιατὶ ὅπου νᾶναι ὁ τόσο σύντομος καὶ ταχὺς χρόνος περνᾷει καλπάζοντας, καὶ ἐμεῖς πλησιάζουμε ὄχι στὸ θάνατον, ἀλλὰ στὴν αἰώνια ζωὴ, γιατί ὁ θάνατος δὲν θὰ γίνῃ ἐξουιστής σας, ἀφοῦ ἔχετε πεθάνει θεληματικὰ μὲ τὴν ἀπάρνησιν τοῦ κόσμου.

Ἄς ἀφοσιωθοῦμε λοιπὸν στὸ ἔργο μας καὶ στὴ φροντίδα μας καὶ ὁ καθένας, ἀνάλογα μὲ τὸ διακόνημα ποὺ ἐπιτελεῖ, νὰ προσπαθεῖ νὰ ἐκ-

ἐκτελεῖν καθαρῶς καὶ ὁσίως τὸ ἔργον αὐτοῦ, παριστῶν αὐτὸ ἄμω-
 μον τῷμισθαποδότη Θεῷ, ὁ οἰκονόμος ἐν ταῖς τοῦ οἰκονομείου διοι-
 κήσεσιν, ὁ ἐπιστημονάρχης ἐν ταῖς τῆς ἐπιστήμης ἀσχολίαις καὶ
 θεωρίαις καὶ διακρίσεσιν, ὁ κελαρίτης ἐν ταῖς τοῦ κελλαρίου διαδό-
 5 σεσιν, ὁ βεστιάριος ἐν ταῖς τῶν ἱματίων πλύσεσίν τε καὶ ῥαφαῖς καὶ
 ἀναλόγως καὶ κατ' ἀξίαν διανομαῖς, ὁ σκυτεὺς ἐν ταῖς τῶν ὑποδη-
 μάτων συγκοπαῖς τε καὶ συρραφαῖς, εὐλόγοις τε χρήσεσιν, ἀλλὰ μὴ
 παραχρήσεσιν, εἰ καὶ κοπωδέστατον τὸ πρᾶγμα. Οὕτως ὁ ὄψοποιὸς
 ἐν ταῖς ἐψήσεσι καὶ καύσεσι τῶν τε ὀσπρίων καὶ λαχάνων καὶ τῶν
 10 ξύλων ὡσαύτως ὁ τραπεζάριος ἐν ταῖς τοῦ ἄρτου διαθέσεσι καὶ
 ἐμμέτροις σταθμήσεσι καὶ εἴ τι τῶν ἄλλων συμβαίνει. Πρὸς τούτοις
 οἱ ἐν ἐκάστη διακονία οἱ τε θυρσεῖς ἐν τῷ εὐπροθύμως θυρσεύειν
 καὶ ἐπαρκεῖν τὰ πρὸς χρίαν τῇ ἀδελφότητι, οἱ τε χαλκεῖς ἐν τῷ χαλ-
 κεύειν εὐσυνειδήτως καὶ προσπορίζεσθαι τὰ δέοντα καὶ μὴ τι ἔξω
 15 τοῦ διατεταγμένου πράσσειν, οἱ τε μεμβρανοποιοὶ καὶ κανισκοποιοὶ
 ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ καὶ τῇ αὐτῇ διαθέσει· ἐπιβλέπων γὰρ ἐπιβλέπει ὁ
 Κύριος ἕκαστον καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τὸ πρόθυμον καὶ τὸ δύσθυ-
 μον καὶ τὸ ὀκνηρὸν καὶ τὸ προφασιστικόν. Καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ καλλι-
 γράφοι ταῦτα σκοπεῖτωσαν, καὶ οὐ μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑφάν-
 20 ται, οἱ τε τέκτονες καὶ οἱ χρυσοχόοι, οἱ ζωγράφοι τε καὶ οἱ ἀμφια-
 σταί, οἱ μάγκιπές τε καὶ οἱ κτηνῖται, οἱ διακονηταί τε καὶ οἱ ἐπιτη-
 ρηταί, οἱ ἀφυπνισταί τε καὶ οἱ κανδηλάριοι, οἱ ἀμπελουργοί τε καὶ
 οἱ κηπουργοί, οἱ πρωτοορδινάριοί τε καὶ οἱ διὰ μέσης, οἱ ἄλιεῖς τε
 καὶ οἱ κοσμητόρες καὶ εἴ τις ἄλλος μικρὸς καὶ μέγας διακονῶν τε καὶ
 25 διακονούμενος, ἀσθενῶν τε καὶ ὑγιαίνων· πάντα γὰρ ἐπιβλέπει, ὡς
 εἴρηται, καὶ πᾶσιν ἀμείβει ἄξια γέρα ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ.

Ἐπομνήσκων οὖν περὶ τούτων ἀεὶ μὲν μοι ἀναγκαῖον ὑπέμνη-
 σα δὲ ἄρτι μάλιστα, ἡνίκα καὶ ἑορταὶ ἅγιοι ἦκασι, φέρουσαι ἡμῖν
 μετὰ τῆς ἐνθέου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, εἰ μὴ προσέχομεν, καὶ τὰς
 30 ἐκ τοῦ πονηροῦ βλάβας ἐκ τῆς μᾶλλον παρὰ τὸν προλαβόντα χρό-
 νον ἀνέσεως καὶ ἀναπαύσεως σωματικῆς Ἄλλ' ὑμεῖς ὡς θεόφρονες
 πάντα θείως καὶ εὐσταθῶς ἀποπληρώσατε νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς
 χρόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ὑμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος

τελεῖ μὲ προθυμία καθαρὰ καὶ δίκαια τὸ ἔργο του, παρουσιάζοντάς το ἄμεμπτο στὸν μισθαποδότη Θεό, ὁ οἰκονόμος στὴ διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν, ὁ ὑπεύθυνος τῆς εὐταξίας στὶς ἀσχολίες τῆς τάξεως καὶ στὶς ἐποπτεῖες καὶ διακρίσεις, ὁ ἀποθηκάριος στὶς διανομὲς τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀποθήκης, ὁ ἱματοφύλακας στὸ πλύσιμο τῶν ἐνδυμάτων, τὸ ράψιμο αὐτῶν καὶ στὴν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀξία διανομὴ αὐτῶν, ὁ τσαγκάρης στὸν κόψιμο καὶ ράψιμο τῶν παπουτσιῶν καὶ στὶς λογικὲς χρήσεις, ἀλλὰ ὄχι καταχρήσεις, ἂν καὶ εἶναι δύσκολο τὸ πρᾶγμα. Αὐτὸ νὰ κάνει καὶ ὁ μάγειρας κατὰ τὸ βράσιμο τῶν ὀσπρίων καὶ τῶν λαχανικῶν καὶ τὸ κάψιμο τῶν ξύλων. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ τραπεζάρης κατὰ τὴ διανομὴ τοῦ ψωμοῦ καὶ τὸ μετρημένο ζύγισμα καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται. Ἐκτὸς αὐτῶν οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ κάθε διακόνημα, καὶ οἱ βυρσοδέψες μὲ πολλὴ προθυμία νὰ κατεργάζονται τὰ δέρματα καὶ νὰ φροντίζουν νὰ ἐπαρκοῦν γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς ἀδελφότητος, καὶ οἱ χαλκοματᾶδες νὰ κάνουν τὴ δουλειὰ τους εὐσυνείδητα, νὰ προμηθεύονται αὐτὰ πού εἶναι ἀπαραίτητα καὶ νὰ μὴ κάνουν τίποτε ἀπὸ αὐτὰ πού δὲν ἔχουν διαταχθεῖ, καὶ οἱ κατασκευαστὲς τῶν μεμβρανῶν καὶ τῶν πανεριῶν νὰ ἐνεργοῦν μὲ τὸ ἴδιο μέτρο καὶ τὴν ἴδια διάθεση. Γιατὶ ὁ Κύριος ἐπιβλέπει προσεκτικὰ τὸν καθένα καὶ τὸ ἔργο του, τὴν προθυμία ἢ τὴ δυσανασχέτισή του, τὴν ὀκνηρία καὶ τὶς προφάσεις του. Ἀκόμα πῶς πολὺ νὰ τὰ προσέξουν αὐτὰ οἱ καλλιγράφοι, καὶ ὄχι μόνο αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑφαντὲς καὶ οἱ νοσοκόμοι καὶ οἱ θυρωροὶ καὶ οἱ κτίστες καὶ οἱ χρυσοχόοι καὶ οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ράφτες καὶ οἱ φούρναροι καὶ οἱ φροντιστὲς τῶν κτηνῶν καὶ οἱ ὑπηρέτες καὶ οἱ ἐπόπτες καὶ οἱ ἀφυπνιστὲς καὶ οἱ κανδηλανάφτες καὶ οἱ ἀμπελοουργοὶ καὶ οἱ κηπουροὶ, οἱ πρωτοορδινᾶριοι καὶ οἱ μεσαῖοι καὶ οἱ ψαρᾶδες καὶ οἱ κοσμήτορες καὶ ὅποιος ἄλλος, μικρὸς καὶ μεγάλος, ὑπηρέτης ἢ ὑπηρετούμενος, ἀσθενὴς ἢ ὑγιής. Γιατὶ, ὅπως εἶπα, ὅλα τὰ ἐπιβλέπει⁹, καὶ σὲ ὅλους δίνει ἀντάξια βραβεῖα στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Τὸ νὰ σᾶς τὰ ὑπενθυμίζω αὐτὰ πάντοτε γιὰ μένα εἶναι ὑποχρέωση. Καὶ σᾶς τὰ ὑπενθύμισα τώρα, ἐπειδὴ ἔφτασαν καὶ οἱ ἅγιες γιορτές, οἱ ὁποῖες μαζὶ μὲ τὴν ἔνθεη χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση μᾶς φέρνουν, ἂν δὲν προσέχουμε, καὶ τὶς βλάβες τοῦ πονηροῦ ἀπὸ τὴ σωματικὴ χαλάρωση καὶ ἀνάπαυση πού εἶναι περισσότερη ἀπὸ τὸν προηγούμενο καιρὸ. Ἀλλὰ σεῖς, ὡς θεόφρονες, νὰ τὰ ἐκτελεῖτε ὅλα κατὰ τρόπο πού θέλει ὁ Θεὸς καὶ σταθερὰ καὶ τώρα καὶ στὸν ὑπόλοιπο χρόνον, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ

σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ΄.

5 Ὅτι δεῖ ἡμᾶς τὴν τῶν νηπίων μιμεῖσθαι ἀφελότητα,
διὰ τὸν δι' ἡμᾶς νηπιάσαντα Χριστόν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τὴν ἑορτὴν ἤδη ἐωρτάσα-
μεν τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ εἰκότα ἀπεπληρώσαμεν
εὐφρανθέντες καὶ ἀγαλλιασάμενοι ἐν ταῖς θείαις ὑμνωδίαις καὶ ταῖς
10 ἱεραῖς ἀναγνώσεσι, καὶ οὐδὲ παρὰ τὸ εἶκος γέγονε χάριτι Χριστοῦ,
ἀλλὰ καὶ εἴ τι σωματικὸν πρὸς παράκλησιν, καὶ τοῦτο μετὰ εὐταξίας
καὶ τῆς καθηκούσης συμμετρίας. Δεδώκαμεν δὲ καὶ τὸ ἅγιον σχῆμα
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀδελφοῖς κζ' (27) καὶ χαρὰ γέγονεν ἐν οὐρανῷ, καθὼς
γέγραπται. Εἰ γὰρ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, πόσον γε ἐπὶ
15 τοσοῦτῳ ἀριθμῷ; Οὕτως ἤδη τὰ πάντα χαρίζεται ἡμῖν ὁ Κύριος, δι'
εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, πλουσίως καὶ μεγαλοδώ-
ρως. Καὶ τί ἀνταποδώσομεν τῇ ἀγαθότητι αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν ἀνταπο-
δίδωσιν ἡμῖν, ἢ τὸ μιμεῖσθαι αὐτόν, καθ' ὅσον οἶόν τε; Βλέπετε,
τέκνα καὶ ἀδελφοί, τί γέγονε καὶ ἐξ οἴου ὕψους θεότητος εἰς οἶον
20 ταπεινώσεως μέτρον καθῆκεν ἑαυτόν. Θεὸς γὰρ ὢν καὶ Κύριος τοῦ
παντὸς δούλου μορφὴν ἀνέλαβε, κνηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου,
καὶ ὡς βρέφος ἐσπαργανώθη καὶ ὡς παιδίον ἐγαλακτοτροφήθη, καὶ
ταῦτα ταπεινῶς καὶ εὐτελῶς. Ὑπὸ γὰρ σπήλαιον ἐτέχθη καὶ ἐν
φάτῃ ἀνεκλίθη καὶ τὸ ὀρώμενον κατὰ μικρὸν ηὔξήθη καὶ ἐκ τοῦ
25 παιδίου τελεῖ εἰς μειράκιον καὶ οὕτως εἰς ἄνδρα τέλειον, ὅτε καὶ
καταδέχεται βαπτίζεσθαι πηγάζων ἡμῖν τῆς ἀναγεννήσεως τὸ
λύτρον· τὰ γὰρ ἐξῆς μεταληπτέα, λέγω δὴ τὴν παράδοσιν, τὰ ζωο-
ποιὰ αὐτοῦ πάθη, τὴν σταύρωσιν, τὸν θάνατον, τὴν τριήμερον ἀνά-
στασιν. Τοῦτο οὖν ὅλον, ὡς οἴδατε, δι' ἡμᾶς γέγονεν, ἵνα καὶ ἡμεῖς
30 ἐφ' ὅσον οἶόν τε παραζηλώμεν αὐτόν.

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἄσωμάτως ἐκ Πατρὸς πρὸ αἰώνων γεννηθεὶς δι' ἡ-
μᾶς ὕστερον ἐνσώματος ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου ἐτέχθη, γεννηθῶμεν

μέ τόν Πατέρα καί τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 47η.

**᾽Οτι πρέπει νὰ μιμούμαστε τὴν ἀφέλεια τῶν νηπίων,
ὅπως ὁ Κύριος ἔγινε νήπιο γιὰ χάρη μας.**

Ἄδελφοί μου καί πατέρες καί τέκνα μου, γιορτάσαμε ἤδη τὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων, καί ἐκτελέσαμε αὐτὰ ποὺ ἔπρεπε, δοκιμάζοντας εὐφροσύνη καί ἀγαλλίαση μὲ τὶς θεῖες ὑμνωδίες καί τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα, καί μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔγινε τίποτε ἀσυνήθιστο, ἀλλά, καί ἂν ἔγινε κάτι σωματικὸ γιὰ προτροπή, καί αὐτὸ ἔγινε μὲ τάξη καί στὸ μέτρο ποὺ ἔπρεπε. Ἐπίσης ἔδωσα καί τὸ ἅγιο σχῆμα ἀπὸ κοινοῦ μὲ σᾶς σὲ εἴκοσι ἑπτὰ ἀδελφούς, καί ἔγινε χαρὰ στὸν οὐρανό, ὅπως εἶναι γραμμένο¹. Γιατί, ἀφοῦ αὐτὸ γίνεται γιὰ ἕναν ἀμαρτωλὸ ποὺ μετανοεῖ, πόσο μᾶλλον γιὰ ἕνα τόσο μεγάλο ἀριθμό; Ἔτσι μέχρι τώρα μᾶς χαρίζει τὰ πάντα ὁ Κύριος, μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καί πατέρα σας, πλουσιοπάροχα καί μεγαλόδωρα. Καί τί μπορούμε νὰ ανταποδώσουμε στὴν ἀγαθότητά του, γιὰ ὅλα ὅσα μᾶς δίνει², παρὰ τὸ νὰ τὸν μιμούμαστε ὅσο μᾶς εἶναι δυνατόν; Βλέπετε, τέκνα μου καί ἀδελφοί, τί ἔγινε, κι' ἀπὸ ποιοῦ ὕψος τῆς θεότητος, σὲ ποιοῦ βαθμὸ ταπείνωσης κατέβασε τὸν ἑαυτοῦ του. Γιατί, ἐνῶ ἦταν Θεὸς καί Κύριος τοῦ παντός, ἔλαβε μορφή δούλου³, μὲ τὸ νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ τὴν ἁγία Θεοτόκο, καί σὰν βρέφος σπαργανώθηκε καί σὰν παιδί γαλουχήθηκε, καί μάλιστα ταπεινὰ καί φτωχά. Γιατί γεννήθηκε μέσα σὲ σπήλαιον καί κοιμήθηκε σὲ φάτνη⁴, καί αὐτὸ ποὺ βλέπεται, σιγά-σιγά μεγάλωσε καί ἀπὸ παιδί ἔγινε ἔφηβος καί στὴ συνέχεια ἄνδρας τέλειος, ὅποτε καί καταδέχθηκε νὰ βαπτισθεῖ, κάνοντας ἔτσι νὰ πηγᾶσει γιὰ μᾶς τὸ ἀντίλυτρο τῆς ἀναγέννησής μας. Καί τὰ στὴ συνέχεια εἶναι γνωστά, ἐννοῶ τὴν προδοσίαν, τὰ ζωοποιὰ πάθη του, τὴ σταύρωση, τὸν θάνατον, τὴν τριήμερην ἀνάστασιν. Ὅλα αὐτὰ, ὅπως γνωρίζετε, ἔγιναν γιὰ μᾶς, ὥστε καί ἡμεῖς, ὅσο μᾶς εἶναι δυνατόν, νὰ τὸν μιμηθοῦμε.

Ἄφοῦ λοιπὸν αὐτὸς ποὺ γεννήθηκε χωρὶς σῶμα ἀπὸ τὸν Πατέρα προαιώνια, γιὰ χάρη μας ἔπειτα γεννήθηκε σωματικὰ ἀπὸ τὴν ἁγία

2. Ψαλμ. 115, 3.

3. Φιλ. 2, 7.

4. Λουκᾶ 2, 7.

καὶ ἡμεῖς οἱ πρότερον σωματικῶς, ὕστερον πνευματικῶς, κοινῶς μὲν οἱ πάντες ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἰδίως δὲ οἱ ἀπομονάζοντες διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος Διὸ ὀφείλομεν, τέκνα, καὶ νηπιάζειν, καὶ μάλιστα οἱ νεωστὶ σχηματισθέντες, καὶ παιδίων μιμεῖσθαι ἀφελότη-
 5 τα, ἵνα, εἴαν τις παροξύνη ἢ παραπλήξη ἢ ὀνειδίση, μὴ εὐθύς θηριώ-
 μεθα ἢ ἐξαγριώμεθα, ἀναλογιζόμενοι τὴν σωματικὴν νεότητα ἢ τυ-
 χὸν τὸ γῆρας ἢ τὰ ἄλλα ἢ ὅτι ἐπετροπέυσαμεν ἢ ὅτι ὠκονομήσαμεν
 ἢ ἐπολιταρχήσαμεν ἢ ἐδεσποτεύσαμεν ἢ ἐκτητορεύσαμεν ἢ τι
 τοιοῦτον, ἐπεὶ οὕτω ἐγεννήθημεν κατὰ Χριστόν, ἀλλ' ἐν πᾶσι καὶ
 10 κατὰ πάντα ὑποτασσόμενοι τοῖς πνευματικοῖς γονεῦσιν· ὁ γὰρ τὰ
 πάντα ὑποτάσσω τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματος αὐτοῦ ὑπετάττετο,
 ὑποταγῆς μέτρα καὶ εὐπειθείας ἀποπληρῶν πρὸς τὴν τεκοῦσαν· τὸ
 γὰρ ὅτι ὀνειδίζετο καὶ ὑβρίζετο ἀκούων παρὰ τῶν δυσμενεστάτων
 γραμματέων καὶ Φαρισαίων «δαμόνιον ἔχεις» καὶ «ἐν Βεελζεβούλ
 15 ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια» καὶ «υἱὸς τοῦ τέκτο-
 νος» καὶ ὅσα ἄλλα ἐπονείδιστα, τί δεῖ καὶ λέγειν, ὁπότε καὶ ἐμπτυό-
 μενος καὶ ῥαπιζόμενος, σταυρούμενός τε καὶ προσηλούμενος καὶ
 λογχευόμενος, οὐδὲ φωνὴν ἠφίει, ἢ μόνον εὐχαριστήριον καὶ εὐκτή-
 ριον; «Πάτερ», γὰρ φησὶν, «ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν· οὐ
 20 γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσιν». Ἴδου οἱ θέλοντες σῶζεσθαι μιμησκέσθω-
 σαν τὰ τοιαῦτα ἐξ ὀλίγου πω, εἴπερ συγκληρονόμοι τῶν ἁγίων αἰ-
 ροῦνται γενέσθαι.

Βλέπετε δὴ οὖν λοιπὸν πάντες μὲν, μάλιστα δὲ οἱ ἀποκαθαρθέν-
 τες ἄρτι, πῶς μέλλετε ἑαυτοὺς διαφυλάττειν εὐλαβεῖς καὶ εὐθέτους
 25 καὶ εὐηκόους ἐν ἅπασι, μὴ ἀλλοιούμενοι ἐκ τῆς καλῆς ἀλλοιώσεως,
 μηδὲ μαμούμενοι τὸ καθαρὸν ὑμῶν ἐπάγγελμα. Εἰ δὲ οἱ ἄρτιπαγεῖς
 οὕτως, πόσῳ γε μᾶλλον οἱ προδεθηκότες χρεωστοῦμεν ἀσφαλεῖς καὶ
 ἀκράδαντοι εἶναι, τυποῦντες δι' ἑαυτῶν καὶ τοὺς κατωτέρους καὶ
 φωτίζοντες διὰ τῆς ἀγαθῆς πολιτείας; Οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο προη-
 30 γοῦνται λύχνοι, ἵνα σκοτίζωσιν, ἀλλ' ἵνα φαίνωσιν. Οὐδὲ διὰ τοῦτο
 προπορεύονται ὁδίται, ἵνα πλανῶσιν, ἀλλ' ἵνα σώσωσιν. Εἰ δὲ τὰ
 ἐναντία, τῶν ἐναντίων εἰσὶν, ὅπερ ἀπειή ἐφ' ὑμῖν λέγεσθαι. Διὰ τοῦ-

5. Ψαλμ. 8, 7. Α' Κορ. 15, 26-28. Ἐφ. 1, 22. Φιλ. 3, 21. Ἐβρ. 2, 8.

6. Ἰω. 7, 20. 8, 48. 52.

7. Ματθ. 12, 24. Μάρκ. 3, 22.

Παρθένο, ἃς γεννηθούμε καὶ ἑμεῖς, πού ἀρχικὰ γεννηθήκαμε σωματικά, τώρα πνευματικά, ὅλοι μαζί με τὸ ἅγιο βάπτισμα, καὶ ἰδιαίτερα οἱ μοναχοὶ με τὸ ἅγιο σχῆμα. Γι' αὐτὸ ὀφείλουμε, τέκνα μου, καὶ νὰ γίνουμε σὰν νήπια, ἰδιαίτερα μάλιστα αὐτοὶ πού ἔλαβαν τελευταῖα τὸ σχῆμα, καὶ νὰ μιμηθούμε τὴν ἀφέλεια τῶν παιδιῶν, ὥστε, ὅταν κάποιος μᾶς ἔξοργίσει ἢ μᾶς ἐπιπλήξει ἢ μᾶς βροίσει, νὰ μὴ γίνουμε ἀμέσως θηρία καὶ ἔξαγριωθούμε, σκεφτόμενοι τὴ σωματικὴ νεότητα ἢ ἐνδεχομένως τὰ γηρατειά, ἢ τὰ ἄλλα, δηλαδή ἢ ὅτι ἤμασταν ἐπίτροποι, ἢ οἰκονόμοι, ἢ πολιτικοὶ ἄρχοντες, ἢ δυνάστες, ἢ κτήτορες, ἢ κάτι ἄλλο παρόμοιο, γιατί τότε δὲν εἶχαμε γεννηθεῖ κατὰ Χριστόν, ἀλλὰ σὲ ὅλα καὶ γιὰ ὅλα ὑποτασσόμασταν στοὺς πνευματικὸς γονεῖς μας. Γιατὶ αὐτὸς πού ὑποτάσσει τὰ πάντα με ἓνα του λόγος⁵, ὑποτάχθηκε, ἐκπληρώνοντας τὰ μέτρα τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς πρὸς τὴ μητέρα του. "Ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα, ὅτι χλευαζόταν καὶ βριζόταν, ἀκούοντας ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, «ἔχει δαιμόνιο»⁶, καὶ «μὲ τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμονίων Βεελζεβούλ διώχνει τὰ δαιμόνια»⁷, καὶ «υἱὸς τοῦ μαραγκοῦ»⁸, καὶ τόσα ἄλλα ὑβριστικά, γιατί νὰ τὰ ἀναφέρω, ἀφοῦ καὶ ὅταν φτυνόταν καὶ ραπιζόταν καθὼς σταυρωνόταν καὶ καρφωνόταν καὶ τὸν τρυποῦσαν με τὴ λόγχη, αὐτὸς δὲν ἔβγαζε φωνή, παρὰ μόνο γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ παρακαλέσῃ; Γιατὶ λέγει· «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία τους, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν»⁹. Ὅριστε λοιπὸν, αὐτοὶ πού θέλουν νὰ σωθοῦν, ἃς θυμοῦνται αὐτὰ ἔστω καὶ λίγο, ἂν θέλουν νὰ γίνουν συγκληρονόμοι τῶν ἀγίων.

Βλέπετε λοιπὸν ὅλοι βέβαια, ἀλλὰ ἰδιαίτερα αὐτοὶ πού καθαρίστηκαν τώρα τελευταῖα, πῶς μπορεῖτε νὰ διατηρήσετε τοὺς ἑαυτοὺς σας εὐλαβεῖς καὶ σωστοὺς καὶ ὑπάκουους σὲ ὅλα, χωρὶς νὰ ἀποκλίνουν ἀπὸ τὴν καλὴ ἀλλοίωση, οὔτε νὰ μολύνουν τὸ καθαρὸ μας ἐπάγγελμα. Ἐὰν ὅμως πρέπει νὰ ἐνεργοῦν ἔτσι οἱ νεοπροσελθόντες, πόσο περισσότερο ἑμεῖς οἱ προχωρημένοι πρέπει νὰ εἴμαστε σταθεροὶ καὶ ἀσάλευτοι, παραδειγματίζοντας με τὸν ἑαυτό μας καὶ τοὺς νεώτερους καὶ φωτίζοντάς τους με τὴν καλὴ συμπεριφορὰ μας; Γιατὶ τὰ λυχνάρια δὲν προηγοῦνται γιὰ νὰ σκοτίζουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ φωτίζουν. Οὔτε καὶ οἱ ὁδηγοὶ τοῦ δρόμου προπορεύονται γιὰ νὰ παραπλανοῦν, ἀλλὰ γιὰ νὰ σώσουν τοὺς ὁδοιπόρους. Ἄν ὅμως συμβαίνουν τὰ ἀντίθετα, τότε εἶναι τῶν ἐχθρῶν, πρᾶγμα πού ἀποφεύγω νὰ σᾶς τὸ πῶ. Γι' αὐτὸ προσέχετε ἀπὸ

8. Ματθ. 13, 55.

9. Λουκᾶ 23, 34.

το προσέχετε ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν οἱ ἔφοροι καὶ ἐπιτηρηταί, οἱ τῆς εὐταξίας, οἱ τῶν διακονιῶν, οἱ τῶν ἐξουσιῶν, μή τι γένηται κατὰ πρόσκλησιν, κατὰ περιφρόνησιν, κατ' ὄκλασιν, ἀλλ' ἐν ἅπασιν οἱ πάντες θείως καὶ θερμῶς τὰ τοῦ Θεοῦ τελῶμεν καὶ συντελῶμεν, ἵνα 5 θεραπεύηται Χριστὸς δι' ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, ἵνα δοξάζεται, ἵνα χαίρη, ἐπεὶ καὶ οἱ ἅγιοι ἄγγελοι αὐτοῦ, ἐπεὶ καὶ οἱ ἅγιοι πάντες, καὶ μάλιστα οἱ πατέρες καὶ ὁμόσχημοι καὶ ὁμοταγεῖς ἡμῶν.

Καλὸν δέ ἐστι μὴδὲ τοῦτο ἀποκρύψαι, ὅτι καὶ ἡ ταπεινώσις μου μάλλον καὶ μάλλον ἀναπανομένη ἐστὶν εἰς τὴν ἀγιωσύνην ὑμῶν, ὅτι 10 κάλλιστα διευθύνεται ἤρξατο, ὅτι εὐτακτεῖ, ὅτι οὐ διαμάχεται, ὅτι γαληνιά. Ἄλλ' ἐκ «Θεοῦ τὸ δῶρον», οὐκ ἐξ ἐμοῦ, ἐξ εὐχῆς τοῦ πατρός μου, οὐκ ἐκ τῶν ἀνομιῶν μου, ἐξ ὑμῶν αὐτῶν τῆς ἀγαθῆς προθέσεως, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀμελείας μου. Δῶν δὲ ὑμῖν Κύριος ἔτι καὶ ἔτι δύναμιν καὶ κραταίωσιν καθαίρεσθαι καὶ ὑψοῦσθαι καὶ βελτι- 15 οῦσθαι καὶ λαμπρύνεσθαι, ἵνα λάμπητε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ἵνα εὐωδιάζητε τὴν εὐωδίαν τοῦ Πνεύματος, ὡς τὰ ὠραῖα φυτὰ τοῦ Παραδείσου, ἵνα πυκάζητε ὡς ῥόδα ἀμάραντα τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου. Ναί, παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, ὅσον ὅσον ἐπειχθησώμεθα, ἐπιγενώμεθα, ἐπιδραμούμεθα πρὸς ἀρπαγὴν τῆς βασιλείας οὐρα- 20 νῶν, πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς αἰδίου μακαριότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΗ΄.

25 Ὅτι πρὸς ὀλίγον ἡ ἐγκράτεια, ἡ δὲ ἀρετὴ μένει εἰς τὸ διηνεκές.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς ἤδη ἀρχόμενός εἰμι τὴν κατήχησιν ποιεῖσθαι, ὡς ἤδη ἀνέωγα τὸ στόμα μου τὸ ταπεινὸν πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοῦτο οὐκ ἐκ ταπεινοφροσύνης λέγω (οὐ γάρ ἐστιν 30 ἐν ἐμοί), ἀλλ' ἐκ συναισθήσεως τῶν τε ἀμυθῆτων μου ἁμαρτιῶν καὶ τῆς ἐκζητουμένης διδασκαλίας ἐν τοῖς ποιμέσι. Πόσον γὰρ καὶ ἡλί-

10. Ἐφ. 2, 8.

11. Ματθ. 11, 12.

τὸ κεφάλι μέχρι τὰ πόδια οἱ ἐπόπτες καὶ οἱ ἐπιμελητές, οἱ ὑπεύθυνοι τῆς τάξεως, τῶν διακονημάτων, τῶν ἐξουσιῶν, νὰ μὴ γίνεται τίποτε μὲ παρέκλιση, μὲ περιφρόνηση, ἢ στὸ γόνατο. Ἄλλὰ σὲ ὅλα ὅλοι νὰ ἐκτελοῦμε τὰ τοῦ Θεοῦ μὲ τρόπο ἄριστό στὸν Θεὸ καὶ μὲ θερμότητα, ὥστε μέσω ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν νὰ ὑπηρετεῖται ὁ Χριστὸς, νὰ δοξάζεται, νὰ χαίρεται, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι ἄγγελοί του, καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι, καὶ ἰδιαίτερα οἱ πατέρες καὶ αὐτοὶ ποὺ φέρουν τὸ ἴδιο σχῆμα καὶ ἀνήκουν στὴν ἴδια τάξη μὲ μᾶς.

Εἶναι ὅμως καλὸ νὰ μὴ σᾶς κρύψω οὔτε αὐτό, ὅτι καὶ ἡ ταπεινότητά μου αἰσθάνεται ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὴν ἀγιωσύνη σας, γιατί ἄρχισε νὰ διευθύνεται κατὰ τρόπο ἄριστο, γιατί εἶναι πειθαρχημένη, γιατί δὲν ἔχει ἔριδες, γιατί εἶναι γαλήνια. Ἄλλὰ «τὸ δῶρο εἶναι τοῦ Θεοῦ»¹⁰, καὶ δὲν ὀφείλεται σὲ μένα, ὀφείλεται στὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου, καὶ ὄχι στίς δικές μου ἁμαρτίες, ὀφείλεται στὴ δική σας ἀγαθὴ πρόθεση, καὶ ὄχι στὴ δική μου ἀμέλεια. Καὶ εὐχομαι νὰ σᾶς δίνει ὁ Κύριος συνεχῶς δύναμη καὶ ἐνίσχυση νὰ καθαρίζεστε, νὰ βελτιώνεστε καὶ νὰ λαμπρύνεστε, γιὰ νὰ λάμπετε στὸν κόσμον σὰν φωστῆρες, γιὰ νὰ ἀποπνέετε τὴν εὐωδία τοῦ Πνεύματος σὰν τὰ ὠραῖα φυτὰ τοῦ Παραδείσου, γιὰ νὰ στολίζετε σὰν ἀμάραντα ρόδα τὸ ἅγιο θυσιαστήριον. Ναί, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, νὰ βιαστοῦμε ὅσο μπορούμε περισσότερο, νὰ ἀπαιτήσουμε, νὰ ὀρμήσουμε γιὰ νὰ ἀρπάξουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν¹¹, γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, γιὰ νὰ ἀναπαυθοῦμε στὴν αἰώνια μακαριότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 48η.

Ὅτι ἡ ἐγκράτεια εἶναι προσωρινή, ἐνῶ ἡ ἀρετὴ μένει παντοτινά.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ἄρχισα καὶ πάλι τὴν κατήχησή μου σὲ σᾶς, ἀνοιξα πάλι τὸ ταπεινὸ στόμα μου πρὸς ἐσᾶς, καὶ αὐτὸ δὲν τὸ λέγω ἀπὸ ταπεινοφροσύνη (γιατί δὲν ὑπάρχει σὲ μένα), ἀλλὰ ἀπὸ συναίσθηση καὶ τῶν ἀναρίθμητων ἁμαρτιῶν μου, καὶ τῆς ἀπαιτούμενης ἀπὸ τοὺς ποιμένες διδασκαλίας. Γιατὶ ἀναλογίζομαι πόσα καὶ

κον καὶ πράσσειν καὶ λέγειν ὀφείλεται μοι ἐπὶ λυσιτελείᾳ τῶν τιμίων
 ὑμῶν ψυχῶν, κατὰ πᾶσαν, ὡς εἶπεῖν, ἡμέραν καὶ ὥραν! Εἰ γὰρ ὁ
 μέγας ἀρχιερεὺς τοῦ Θεοῦ, ὁ κῆρυξ τῆς μετανοίας, ὁ τῆς ἀληθείας
 ὑπεραθλήσας, τὸν Χρυσόστομον λέγω, μετὰ τὴν ἀπειρώς εἶπεῖν καὶ
 5 ἀπερίληπτον τῶν ἐκ θείας χάριτος διὰ τῶν χειλέων αὐτοῦ δίκην
 ποταμῶν ῥυέντων διδασκαλιῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὥσπερ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει θείων πατέρων, δέδοικε τὸ ἔργον τῆς προ-
 στασίας καὶ τρέμει καὶ βοᾷ που ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις, ὅτι «τὸ κατ'
 ἐμέ, ὡς ἔχω καὶ διάκειμαι, δύσκολόν ἐστι σωθῆναι τὸν ἐπιτροπεύ-
 10 οντα», τί ἵνα ἐγὼ φθέγξωμαι ὁ τάλας καὶ ἀκάθαρτος, ἡ κοπρία καὶ ὁ
 σκώληξ, ὁ ἄνους καὶ ἄφρων, ὁ ἄφρωνος καὶ ἄλογος; Καὶ οὐκ οἶδα τί
 εἶπω ἄξιον τῆς ἑαυτοῦ ἀναξιότητος. ὦ, πῶς εἰς τοῦτο ἐπῆλθον τὸ
 ἀξίωμα! ὦ, πῶς ῥυπαρὸς ὢν εἰς τὸ φωτίζειν ἄλλους προῆγμαι! ὦ,
 πῶς πόρρω ὢν Θεοῦ εἰς τὸ προσάγειν τοὺς ἀφεστηκότας ἐπιτέτα-
 15 γμαι! Δέον μέ ἐστι πρόβατον εἶναι καὶ εἰς ποιμένα κατέστην· δέον με
 εἶναι ἀρχόμενον, καὶ εἰς ἄρχοντα ἦλθον· δέον ὑποτιθεῖν τὸ οὖς εἰς
 ἀκρόασιν διδασμάτων καὶ τὰ ῥυπαρὰ χεῖλη ἀνοίγω εἰς διδασκαλίαν
 ἐτέρων. Ἄλλ' ἴδοι ὁ Θεὸς καὶ ἐπιβλέψοι καὶ κρίνοι κρίσιν (οὐκ οἶδα
 ποίαν εἶπω), διὰ τὴν καταδίκην μου, ἐφ' οἷς τρόποις ἦχθην ὑμῖν
 20 οὕτως.

Τί δεῖ οὖν πρὸς ταῦτα; ἄρα ἀπογνῶναι; Οὐδαμῶς. Ἐὰρ σιω-
 πῆσαι εἰς τὸ παντελές, εἰ καὶ ἄγλωττός εἰμι καὶ ἄσοφος; Οὐχ οὕτως,
 ἀλλὰ σὺν Θεῷ, συνεργούντων τε τῶν εὐχῶν τοῦ πατρός μου καὶ πα-
 τρός ὑμῶν, ἐπάροξασθαι αὐτίκα καὶ πάλιν ἐπαναλαβεῖν καὶ πάλιν
 25 ἀνενεγκεῖν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἴσως ὁ τῶν μεγάλων καὶ παραδοξοποιῶν
 πραγμάτων τερατουργὸς Θεὸς διὰ τὸ ὑμῶν ἐπωφελές θαυματουργ-
 γήσειε κἀνταῦθα καὶ ποιήσοι με τὸν τυφλὸν βλεπτικὸν καὶ τὸν
 κωφὸν ἀκουστήν καὶ τὸν λεπρὸν ὑγιῆ καὶ τὸν χωλὸν στερεὸν καὶ
 τὸν μογιλάλον εὐλαλον (δύναται γὰρ ὅσα θέλει), ὅπως καὶ ὀδηγήσω
 30 καὶ ἐνηγήσω καὶ καταρτίσω καὶ καθαρίσω καὶ περιποιήσωμαι ὑμᾶς
 εἰς «λαὸν περιούσιον», εἰ καὶ μέγα καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὸ ἐξαιτούμε-
 νον. Διὰ τοῦτο, τέκνα, «γνῶτε καὶ ἴδετε», φησὶν, «ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θε-
 ὸς, ὑψούμενος ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψούμενος ἐν τῇ γῆ». Ὑψωθήτω οὖν

1. Ἐξ. 19,5. Τίτ. 2,14.

2. Ψαλμ. 45,11.

πόσο μεγάλη ὀφείλω νὰ κάνω καὶ νὰ λέγω γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν τίμων ψυχῶν σας, κάθε, ὅπως θὰ λέγαμε, μέρα καὶ ὥρα! Γιατί, ἂν ὁ μέγας ἀρχιερέας τοῦ Θεοῦ, ὁ κήρυκας τῆς μετάνοιας, αὐτός πού ὑπεραγωνίστηκε γιὰ τὴν ἀλήθεια, ἔννοῶ τὸν Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἀπειρη, ὅπως θὰ λέγαμε, καὶ ἀσύλληπτη διδασκαλία του, πού μὲ τὴ θεία χάρη ἔτρεχε ἀπὸ τὰ χεῖλη του σὰν ποταμὸς σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἁγίους πατέρες, ἂν λοιπὸν αὐτὸς φοβόταν τὸ ἔργο τῆς προστασίας καὶ ἔτρεμε καὶ φώναζε κάπου στοὺς λόγους του, «ὦς πρὸς ἔμένα, ὅπως εἶμαι καὶ στὴν κατάστασι πού βρίσκομαι, εἶναι δύσκολο νὰ σωθεῖ αὐτὸς πού προΐσταται», τί νὰ πῶ ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἀκάθαρτος, ἡ κοπριὰ καὶ τὸ σκουλήκι, ὁ ἄμυαλος, ὁ ἄφρονος, ὁ ἄφωνος καὶ ἀπερίσκεπτος; Καὶ δὲν ξέρω τί νὰ πῶ ἄξιο τῆς ἀναξιοτήτας μου. "ὦ, πῶς ἀνέλαβα τὸ ἀξίωμα αὐτό! "ὦ, πῶς, ἐνῶ ἡμουν ρυπαρὸς, ἔχω τοποθετηθεῖ νὰ φωτίζω ἄλλους! "ὦ, πῶς, ἐνῶ εἶμαι μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ὀρίστηκα νὰ ὀδηγῶ αὐτοὺς πού εἶναι μακριὰ του! Μοῦ ἔπρεπε νὰ εἶμαι πρόβατο, καὶ ἔγινα ποιμένας. Μοῦ ἔπρεπε νὰ εἶμαι ἀρχόμενος, καὶ ἔγινα ἀρχοντας. "Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ τεντώνω τὸ αὐτί μου γιὰ νὰ ἀκούω διδασκαλίες, ἐγὼ ἀνοίγω τὰ ἀκάθαρτα χεῖλη μου γιὰ νὰ διδάξω ἄλλους. Ἄλλ' εὐχομαι ὁ Θεὸς καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ προσέξει καὶ νὰ λάβει τὴν ἀπόφασή του (δὲν ξέρω ποιὰν νὰ πῶ), γιὰ τὴν καταδίκη μου, γιὰ τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποῖους ἔφτασα νὰ εἶμαι τέτοιος σὲ σᾶς.

Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάνω μπροστὰ σ' αὐτὰ; "Ἀραγε νὰ ἀπογοητευθῶ; Καθόλου. "Ἀραγε νὰ σιωπήσω τελείως, ἂν καὶ εἶμαι ἄγλωσσος καὶ ἄσοφος; "Ὁχι ἔτσι, ἀλλὰ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, καὶ τὶς προσευχὰς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, νὰ ἀρχίσω καὶ πάλι νὰ ἀναλαμβάνω καὶ νὰ ξαναβρίσκω τὸν ἑαυτὸ μου, καὶ ἴσως ὁ δημιουργὸς τῶν μεγάλων καὶ θαυμαστῶν πραγμάτων Θεός, γιὰ τὴ δική σας ὠφέλεια νὰ θαυματοουργήσει καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ καὶ νὰ κάνει ἔμένα τὸν τυφλὸ νὰ βλέπω, καὶ τὸν κωφὸ νὰ ἀκούω καὶ τὸν λεπρὸ ὑγιῆ καὶ τὸν χωλὸ σταθερὸ καὶ τὸν βουβὸ ὀμιλητικὸ (γιατὶ μπορεῖ νὰ κάνει ὅλα ὅσα θέλει), γιὰ νὰ σᾶς καθοδηγήσω καὶ νὰ σᾶς διδάξω καὶ νὰ σᾶς ἐκπαιδεύσω καὶ νὰ σᾶς καθαρίσω καὶ νὰ σᾶς ἀναδείξω σὲ «λαὸ ἐκλεκτό»¹, ἂν καὶ αὐτὸ ποῦ ζητῶ εἶναι μέγας καὶ πάνω ἀπὸ αὐτὸ ποῦ ἀξίζω. Γι' αὐτό, τέκνα μου, «μάθετε καὶ δεῖτε», λέγει, «ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός, πού θαυμάζομαι ἀπὸ τὰ ἔθνη καὶ θὰ κυριαρχήσω σ' ὅλη τὴ γῆ»². Εὐχομαι λοιπὸν καὶ παρακαλῶ νὰ κυριαρχήσει καὶ σὲ σᾶς. Καὶ πῶς θὰ μπορούσε νὰ

καὶ ἐφ' ὑμῶν, δέομαι καὶ παρακαλῶ. Πῶς δὲ ἂν ἄλλως ὑψωθείη, ἢ
 διὰ τῆς μετεώρου καὶ ὑπερανεστῶσης πάντων τῶν χαμαιζήλων τῆς
 γῆς πραγμάτων, διὰ τῆς ἀγίας ὑμῶν πολιτείας, ἐν ἣ καὶ ἤρθητε χά-
 ριτι αὐτοῦ τοῦ ἀνορθοῦντος τοὺς κατερρηγμένους ἐκ τῶν χαμόθεν
 5 ὡς πρὸς οὐρανὸν αὐτόν, ἀγγελικῶς βιοῦντες καὶ συναναστρεφόμε-
 νοι; Εἰρήνη γάρ ἐστιν ἐν ὑμῖν καὶ ἀγάπη, καθὼς καὶ ἐν τοῖς ἀγγέ-
 λοις, μία ψυχὴ καὶ ἐν θέλημα, σύμπνοια καὶ συγκρότησις, ἀνηρη-
 μένων παντάπασι τῶν διαξενκτικῶν καὶ διαιρετικῶν ὑποθέσεων,
 ἅτινά ἐστιν ἰδιογνωμοσύνης μέρη καὶ σχέσεις, σαρκικαὶ φιλίαι, συγ-
 10 γενικαὶ ἀκολουθίαι.

Ἐπειδὴ εὐδοκία Θεοῦ καὶ εὐχαῖς τοῦ πατρός μου ἐκποδῶν εἰσιν
 ἀφ' ὑμῶν, εὐρίσκεται πάντως τὰ ἐναντία, ἢ ὁμοκτημοσύνη, μᾶλλον
 δὲ τὸ μηδὲν ἔχειν καὶ πάντα κατέχειν, ἢ ἀγαπητικὴ ἐπὶ πᾶσι διάθε-
 σις, ἢ τῶν σαρκικῶν γονέων ἀδελφῶν τε καὶ συγγενῶν πάντων ἀ-
 15 παλλοτριώσις· ὁμολογῶ γάρ καὶ κηρύττω τὸ ἀγαθὸν ὑμῶν, ὅτι, καί-
 περ ἀγχιθύρων ὄντων τῶν βλαβερῶν καὶ ὡς ἐπὶ μάχης καὶ πάλης
 καὶ ὡς ἐπὶ βαλανείων ψυχολέθρων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐστώτων, οὐ
 καταφλέγεσθε, οὐκ ἀποτρέπεσθε, οὐ καθέλκεσθε, ἀλλὰ τὸ δὴ μείζον,
 ὅτι καὶ δρᾶτε μᾶλλον ἢ πανθάνετε· ὠφελεῖτε γάρ καὶ τοῖς ἀκούουσι
 20 καὶ ὁμοσχήμεοις ὁμοταγέσιν ὑμῶν. Καὶ γάρ εἰσὶ τινες ἐν ὑμῖν, οἳ παν-
 τάπασι διὰ δεήσεως ἀπέστησαν τὸ ὅλως ὄραν πρόσωπον μητρικόν,
 ἢ ἀδελφικόν σχεδὸν εἰπεῖν, ἢ συγγενικόν. Καὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅλον
 δῶρον Θεοῦ; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ οὕτω φρονοῦντες ἔτι μᾶλλον καὶ
 μᾶλλον, τέκνα μου, στερεοῦσθε καὶ κραταιοῦσθε εἰς τὸ βελτιώτερον·
 25 καλὴ γὰρ ἢ πραγματεία, ἥς μείζων οὐκ ἔστιν ἄλλη. Καλὴ ἢ ἀπλανὴς
 αὕτη πλάνη, δι' ἣν οἱ ζητήσαντες εὗρον Θεόν. Καὶ πρὸς μίαν ὥραν
 ἢ ἡμέραν ἢ ἐγκράτεια ἐπὶ τε θεωρίας, ἐπὶ τε ἀκοῆς, ἐπὶ τε ἀπολαύσε-
 ως παντοίας ἄλλης, καὶ παρῆλθε καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ μενοῦνγε οὔτε
 παρέρχεται, οὔτε διαπίπτει, ἀλλ' εἰς τὸ διηνεκὲς διαμένει· ἀρετὴ γάρ
 30 ἔστι. Πῶς δέ; Ἀντὶ τῶν προειρημένων οὐ μικρὰ τις καὶ ὀλίγη, ἀλλ'
 αἰωνία καὶ ἀνείκαστος χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῆς ἐν τῷ μέλλοντι
 αἰῶνι ἀγαλλιάσεως.

Ἐπομείνατε οὖν λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεσθε καὶ διάξε-
 σθε προὔχειν ἀλλήλων ἐν τοῖς κατορθώμασιν, ἀνεπιφθόνως δέ· πάν-

ὑψωθεῖ, παρὰ μόνο μὲ τὴν ὑπερυψωμένη καὶ αὐτὴν ποὺ ἀνυψώνει πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ χαμερπῆ πράγματα τῆς γῆς τὴν ἅγια πολιτεία σας, μέσω τῆς ὁποίας καὶ ἀνυψωθήκατε μὲ τὴ χάρη ἐκείνου ποὺ ἀνορθώνει τοὺς πεσμένους κάτω ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό, ζώντας καὶ συναναστρεφόμενοι ἀγγελικά; Γιατὶ ὑπάρχει εἰρήνη μεταξύ σας καὶ ἀγάπη, ὅπως καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους, μιὰ ψυχὴ καὶ ἓνα θέλημα, σύμπνοια καὶ ἁρμονία, ἀφοῦ ἔχουν ἐκλείψει γιὰ πάντα ὅλες οἱ ὑποθέσεις ποὺ χωρίζουν καὶ διαιροῦν, ποὺ εἶναι ἀποτελέσματα καὶ σχέσεις τῆς διχογνωμίας, σαρκικῆς φιλίας, καὶ συγγενικοὶ δεσμοί.

Ἐπειδὴ μὲ τὴ θέληση τοῦ Θεοῦ καὶ τὶς εὐχῆς τοῦ πατέρα μου αὐτὰ ἔχουν ἐξαφανιστεῖ καὶ ὑπάρχουν ὅπωςδῆποτε τὰ ἀντίθετα, ἡ κοινοκτημοσύνη, ἡ καλῦτερα τὸ νὰ μὴ ἔχετε τίποτε καὶ νὰ κατέχετε τὰ πάντα, ἡ ἀγαπητικὴ διάθεση πρὸς ὅλους, ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τοὺς σαρκικοὺς γονεῖς, ἀδελφούς καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς, ὁμολογῶ λοιπὸν καὶ διακηρύττω τὴν ἀγαθότητά σας, γιατί, ἂν καὶ βρίσκονται κοντὰ στίς θύρες οἱ βλαπτικοί, καὶ εἶναι παρατεταγμένοι σὰν σὲ μάχη καὶ πάλη καὶ σὰν σὲ λουτρὰ ψυχοφθόρα μέσα σ' αὐτὴ τὴν πόλη, δὲν κατακαίεστε, δὲν ἐπιστρέφετε πίσω, δὲν παρασύρεστε, καὶ τὸ σπουδαιότερο εἶναι, ὅτι παρουσιάζετε δραστηριότητα μᾶλλον, παρὰ ἐπηρεάζεστε ἀπὸ αὐτὰ. Καθόσον ὠφελεῖτε καὶ αὐτοὺς ποὺ σᾶς ἀκοῦνε καὶ αὐτοὺς ποὺ φέρουν τὸ ἴδιο σχῆμα καὶ ἀνήκουν στὴν ἴδια τάξη μὲ σᾶς. Γιατὶ ὑπάρχουν μεταξύ σας μερικοί, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν προσευχὴ ἔπαψαν τελείως νὰ βλέπουν τὸ πρόσωπο μητέρας ἢ ἀδελφοῦ καὶ γενικὰ συγγενοῦς. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐξολοκλήρου δῶρο τοῦ Θεοῦ; Ναι, σᾶς λέγω, καὶ ἔχοντας αὐτὸ τὸ φρόνημα, τέκνα μου, σταθεροποιεῖστε ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ δυναμώνετε πρὸς τὸ καλῦτερο. Γιατὶ ἡ πραγματείά σας εἶναι καλὴ, καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀνώτερη. Εἶναι καλὴ αὐτὴ ἡ ἀλάθητη πλάνη, ἐξαιτίας τῆς ὁποίας ὅσοι τὴν ἀναζήτησαν βρῆκαν τὸν Θεό. Ἀκόμα καὶ μιᾶς ὥρας ἢ ἡμέρας ἐγκράτεια καὶ στὴ θέα καὶ στὴν ἀκοή, ἢ σὲ κάθε ἄλλη ἀπόλαυση, περνάει καὶ εἶναι σὰν νὰ μὴ ὑπῆρξε, κι' ὅμως οὔτε περνάει, οὔτε ξεπέφτει, ἀλλὰ παραμένει γιὰ πάντα, γιατί εἶναι ἀρετὴ. Πῶς ὅμως; Ἀντὶ αὐτῶν ποὺ προαναφέρθηκαν δὲν εἶναι μικρὴ καὶ λιγοστή, ἀλλὰ αἰώνια καὶ ἀφάνταστα μεγάλη ἡ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῆς ἀγαλλίασης τοῦ μελλοντικοῦ κόσμου.

Δεῖξτε ὑπομονὴν λοιπὸν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεστε καὶ καταβάλλετε προσπάθεια νὰ ὑπερέχει ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο στὰ κατορθώματα,

των γὰρ τὸ καλὸν εἰς ἕκαστον περιχωρεῖ καὶ ἕκαστον εἰς ἅπαντας, κατὰ θεϊαν ἀνάκρασιν. Καὶ θώμεθα, εἰ βούλεσθε, ἀπαρχὴν οὐ μόνον ἐκ τῆσδε τῆς κατηχήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσαν ἡμέραν (τοῦτο γὰρ δεδιδάγμεθα καὶ κεκελεύσμεθα πατρικῶς· οὐ γὰρ ἐστὶ στάσις τοῦ
5 καλοῦ), καὶ πάντως «ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν» πᾶς τις σωθῆναι θέλων αἰρεῖται εἰσερχεσθαι. Καὶ ἐὰν οὕτω διανοώμεθα καὶ οὕτω προσέχωμεν ἀκούοντες, καὶ ἐὰν οὕτω ἀκηδιάσωμεν, μέχρις ἂν τελευτήσωμεν, συναμιλλώμενοι ἀλλήλοις ἐν τῇ καλῇ ἀμίλλῃ ταύτῃ, εὖ ἴστε, οὐρανῶν ἡμῖν πύλαι ἀνοιγήσονται, ὁ Παράδεισος εἰσδέξε-
10 ται, οἱ χοροὶ τῶν μαρτύρων ἀγκαλίσονται, αἱ ἐπαύλεις τῶν δικαίων εἰσοικίσονται, αὐτὰ τῶν ἀγγέλων τὰ ἄπειρα τάγματα ὁμοχορεύσου- σιν ἐν χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ, τῇ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΘ΄.

Περὶ εὐχαριστίας καὶ εὐταξίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, καλῶν ὑμᾶς πρὸς κατήχη- σιν, ἤθελον ποικίλον καὶ διάφορον ἔχειν τὸν λόγον, ἵν' ὡς ἐπὶ τινος ἄλλου ἐστιάτορος παρετίθουν ὑμῖν πανδαισίαν δαψιλῆ, πλουσίως
20 δυναμένην τρέφειν τὰς ἱεράς ὑμῶν ψυχὰς· ἀλλ' ἐπεὶ εἰμι πέννης, μόλις γε καὶ ἄρτον ὑμῖν καὶ ὕδωρ βραχύτατον ταῦτα τὰ ὀλιγοστά ῥημάτια παρατίθημι. Δέχεσθε οὖν, παρακαλῶ, τὸ ἐλλεῖπον ἐν τῇ πολυπροθε- σία λογιζόμενοι. Χαίρω οὖν μεγάλως καὶ ὑπεραγάλλομαι ἐν ταῖς κατὰ Θεὸν ὑμῶν προκοπαῖς καὶ διαβιώσεσιν ἐν τῇ ὁμοψύχῳ ὑμῶν
25 διαγωγῇ καὶ ὑπεξαγωγῇ τῶν ὑποτακτικῶν τληπαθημάτων καὶ ὅτι οὕτως ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν συνήχθημεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλεί- ονες, αἰρούμενοι οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ θεο- πρεπῶς ἐν τῇ ἰχνηλατήσει τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων ἡμῶν πατέρων, μὴ διαιρούμενοι ταῖς γνώμαις, μηδὲ ἐθελοθησκοῦντες ταῖς ἐπιθυμι-

ὅμως χωρὶς φθόνο. Γιατὶ τὸ καλὸ ὅλων μεταβιδάζεται στὸν καθένα, καὶ τὸ κάθε καλὸ μεταβιδάζεται σὲ ὅλους, σύμφωνα μὲ τὴ θεϊκὴ ἀνάμιξη. Καὶ ἄς κάνουμε, ἂν θέλετε, ἀρχὴ ὄχι μόνο ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατήχηση, ἀλλὰ καὶ κάθε μέρα (καθόσον αὐτὸ διδαχθήκαμε καὶ τὸ διαταχθήκαμε πατρικᾶ, γιατί τὸ καλὸ δὲν ἔχει σταματημὸ), καὶ ὅπωςδήποτε καθέννας ποὺ θέλει νὰ σωθεῖ προτιμᾶ νὰ προχωρεῖ «ἀπὸ τὴ μιὰ δύναμη σὲ ἄλλη»³. Καὶ ἂν ἔτσι σκεφτόμαστε καὶ ἔτσι προσέχουμε αὐτὰ ποὺ ἀκοῦμε, καὶ ἂν ποτὲ δὲν ἀδιαφορήσαμε, μέχρι νὰ πεθάνουμε, προσπαθώντας νὰ ξεπεράσουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο σ' αὐτὴν τὴν καλὴ ἄμιλλα, γνωρίζετε καλὰ, ὅτι θὰ ἀνοιχτοῦν γιὰ μᾶς οἱ πύλες τοῦ οὐρανοῦ, θὰ μᾶς δεχθεῖ μέσα τοῦ ὁ Παράδεισος, θὰ μᾶς ἀγκαλιάσουν οἱ χορεῖες τῶν μαρτύρων, θὰ μᾶς δεχθοῦν ὡς κατοίκους τους οἱ ἐπαύλεις τῶν δικαίων, θὰ χορέψουν μαζί μας τὰ ἄπειρα τὰγματα τῶν ἀγγέλων μὲ ἀπερίγραπτη χαρὰ, τὴ χαρὰ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 49η.

Γιὰ τὴν εὐχαριστία καὶ τὴν εὐταξία.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, καλώντας σας γιὰ κατήχηση ἤθελα νὰ ποικίλω καὶ νὰ κάνω διαφορετικὸ τὸν λόγος μου, ὥστε, σὰν ἄλλος ἐστιάτορας, νὰ σᾶς παραθέσω γεῦμα πλουσιοπάροχο, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἐκθρέψει πλούσια τὶς ἱερές σας ψυχές. Ἐπειδὴ ὅμως εἶμαι φτωχὸς, σᾶς παραθέτω μόνο λίγο ψωμὶ καὶ νερό, τὰ λιγοστὰ αὐτὰ λόγια μου. Παρακαλῶ λοιπόν, δεχθεῖτε αὐτὸ ποὺ μοῦ λείπει, σκεπτόμενοι τὴν πολὺ μεγάλη μου πρόθεση. Χαίρομαι λοιπόν πολὺ καὶ νοιώθω πολὺ μεγάλη ἀγαλλίαση γιὰ τὶς κατὰ Θεὸν προόδους σας, τὴ διαβίωσή σας μὲ ὁμόψυχη διαγωγή, καὶ τὴν ὑπομονὴ τῶν ὑποτακτικῶν σας ταλαιπωριῶν, καὶ γιὰ τὸ ὅτι συναθροισθήκαμε ἔτσι στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ μας ἀπὸ κοινοῦ περισσότεροι, προτιμώντας νὰ βαδίσουμε, ὄχι ἔτσι ἀπλὰ καὶ στὴν τύχη, ἀλλὰ μὲ σταθερότητα καὶ ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό, στὰ ἴχνη τῶν ἁγίων καὶ μακάριων πατέρων, χωρὶς νὰ ἔχουμε διχασμένες γνώμες, οὔτε ἐπιθυμίες γιὰ μιὰ θρησκεία τῆς ἀρεσκείας μας¹,

1. Κολ. 2, 23.

αἰς, μηδὲ μεριζόμενοι ταῖς σαρκικαῖς σχέσεσι, μηδὲ κατατεμνόμενοι
 ταῖς ἰδιοκτημοσύναις, ἀλλ' ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι συμβιβαζόμε-
 νοι καὶ συναριθμούμενοι καὶ πρὸς μίαν ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμίαν καὶ
 πρὸς μίαν ἔφεσιν δουλεύειν καὶ εὐαρεστεῖν Κυρίῳ, ὡς ἐν ἄλλῃ τινὶ
 5 Παραδείσῳ ἐν ταύτῃ τῇ ἀγγελικῇ καὶ κοινοδιακῇ ζωῇ. Τοῦτο οὖν
 ὄλον Θεοῦ τὸ δῶρον, τῆς Θεοτόκου ἢ χάρις, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ
 Θεολόγου, τῶν μεγάλων ἡμῶν δεσποτῶν, ἢ εὐεργεσία, ὑμῶν αὐτῶν
 καλῶς βουλευσαμένων καὶ πτερωθέντων τῷ θείῳ πόθῳ καὶ ῥαγέντων
 κόσμου καὶ ἀναπετασάντων ἐκ τῶν χαμαιζήλων πραγμάτων ὡς εἰς
 10 οὐρανὸν αὐτὸν τῇ καλοβουλίᾳ.

Μακαρία οὖν ἡ ἱερὰ ὑμῶν πρόθεσις, μακαριωτέρα ἢ θεοκίνητος
 ἀναχώρησις, ὀλομακάριστος ἢ τηλικαύτη ἐπιδίωσις. Εἶπω τι καὶ
 ἕτερον μακάριοι καὶ οἱ τεκόντες ὑμᾶς καὶ αἱ κοιλίαι αἱ βαστάσασαι
 ὑμᾶς Καὶ οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος, διότι γραφικῶς σπέρμα ἐσχίκασιν
 15 ὑμᾶς ἐν Σιών καὶ οἰκείους ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγον κἀ-
 κείνοις πρόσεστι τὸ χαίρειν ἐφ' ὑμῖν, ἡνίκα μάλιστα ἀκούωσι καὶ
 μανθάνωσι τὰ περὶ ὑμῶν εὖ ἔχειν διὰ τῆς θείας καὶ ἐναρέτου καὶ
 ὑπομονητικῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ ἀγιάζεται ἡ ὀσφὺς αὐτῶν
 διὰ τῆς ἱερᾶς ἀπαρχῆς ὑμῶν καὶ οὐκ ἔστιν οὐτινοσοῦν οἰκία μὴ
 20 δεχομένη φωτισμὸν κατανυκτικὸν καὶ διὰ μόνης τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖ-
 ον ὑπομνηματίσεως Τοσοῦτου καὶ τηλικούτου ὄντος ὑμῖν τοῦ ἀγα-
 θοῦ καὶ ἡλίκης καὶ τηλικαύτης προσοῦσης ὑμῖν τῆς μεγαλοδωρεᾶς,
 καὶ οὕτω λέγω τῆς μελλούσης ἀνατέλλειν ὑμῖν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι
 εὐζωΐας καὶ ἀρρήτου ἀνταποδόσεως, πῶς οὐκ ἔστι μοι χαίρειν τῷ
 25 ταπεινῷ καὶ ἁμαρτωλῷ; Καὶ πῶς οὐκ ἐπιθυμητὸν τοῦ προθυμεῖσθαι
 παντοίοις ἔργοις καὶ λόγοις εἰς ἐπιμονὴν τῶν καλῶς θησαυριζομέ-
 νων καὶ οἰκοδομουμένων ταῖς ἱεραῖς ὑμῶν ψυχαῖς;

Ναὶ τοιγαροῦν χαίρω καὶ ἀγάλλομαι. Ἀλλ' ὅσον τὸ χαίρειν,
 τοσοῦτον ἀνάπαλιν καὶ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος μοι πρόσεστιν, ἵνα μὴ
 30 ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν ὑπεισέλθῃ τις ἀταξία, ἐπανα-
 τρέπουσα τὰ πολλοῖς μόχθοις καὶ πόνοις καὶ ἀγῶσι στηριχθέντα καὶ
 κτηθέντα ὑμῖν. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος κατὰ κοινου, ἐπεὶ καὶ πρὸς
 τὸν καθ' ἕκαστον, ὅπως μὴ τις ἰδιογνωμάξῃ καθ' ἑαυτὸν, μηδὲ ἀτονῇ
 ἀπὸ τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, μηδὲ σαλεύῃ τὸν πόδα ἐκ τῆς καθ'

οὔτε νὰ εἶμαστε διηρημένοι ὡς πρὸς τὶς σαρκικὲς σχέσεις, οὔτε μὲ χωριστὴ ὁ καθένας ἰδιοκτησία, ἀλλὰ συνενωμένοι μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα καὶ ἔχοντας ὅλοι τὴν ἴδια πραγματικὰ ἐπιθυμία καὶ προθυμία νὰ δουλεύουμε καὶ νὰ ἀρέσουμε στὸν Κύριο, σὰν μέσα σὲ ἄλλον Παράδεισο, σ' αὐτὴν ἔδῳ τὴν ἀγγελικὴ καὶ κοινοβιακὴ ζωὴ. Αὐτὸ ὅλο λοιπὸν εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ², χάρις τῆς Θεοτόκου, εὐεργεσία τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου, καὶ τῶν μεγάλων μας κυρίων, τὸ ὅτι σεῖς καλῶς ἀποφασίσατε καὶ ἀναπτρωθήκατε μὲ τὸν θεϊκὸ πόθο, καὶ ἀποκοπήκατε ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ πετᾶξατε ἀπὸ τὰ γήινα πρὸς τὸν οὐρανὸ μὲ τὴν καλὴ σας ἀπόφαση.

Εἶναι μακάρια λοιπὸν ἡ ἱερὴ σας πρόθεση, πῶς μακάρια ἡ θεοκίνητη ἀναχώρησή σας, καὶ παμμακάριστη ἡ τόσο μεγάλη διαβίωσή σας. Θὰ πῶ καὶ κάτι ἀκόμα· εἶναι μακάριοι καὶ οἱ γονεῖς σας καὶ οἱ κοιλιές ποὺ σᾶς βάσταξαν. Καὶ δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ λογικὸ αὐτὸ ποὺ λέγω, γιατί, σύμφωνα μὲ τὴ Γραφή, σᾶς ἔχουν ἀπογόνους στὴ Σιών καὶ συγγενεῖς στὴν Ἱερουσαλήμ³. Γιατὶ καὶ ἡ χαρὰ ἐκείνων δὲν εἶναι μικρὴ, ὅταν μάλιστα ἀκοῦνε καὶ μαθαίνουν, ὅτι εἶναι καλὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὴ θεία καὶ ἐνάρετη καὶ ὑπομονητικὴ ὑποταγὴ σας, γιατί καὶ αὐτῶν ἡ ὄσφυς (μέση) ἀγιάζονται μὲ τὴν ἱερῇ ἀρχῇ ποὺ κάνατε, καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα σπίτι ποὺ νὰ μὴ δέχεται κατανυκτικὸ φωτισμὸ καὶ μόνον μὲ τὴν ἀνάμνηση τοῦ συγγενοῦς του. Ἄφοῦ λοιπὸν εἶναι τόσο μεγάλο τὸ καλὸ σας καὶ τέτοιου εἴδους ἡ μεγάλη δωρεὰ ποὺ ἔχετε, καὶ δὲν ἀναφέρω ἀκόμα τὴν εὐζωία καὶ τὴν ἀπερίγραπτη ἀνταμοιβὴ ποὺ πρόκειται νὰ ἀνατεῖλει γιὰ σᾶς στὴ μελλοντικὴ ζωὴ, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ χαίρομαι ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλός; Καὶ πῶς νὰ μὴ ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι πρόθυμος μὲ διάφορα ἔργα καὶ λόγια νὰ συμβάλω στὴν ἐπιμονή σας σ' αὐτὰ ποὺ καλῶς ἀποταμιεύετε καὶ οἰκοδομεῖτε στὶς ἱερὲς σας ψυχές;

Ναί, λοιπὸν, χαίρομαι καὶ ἀγάλλομαι. Ἄλλὰ ὅσο μεγάλη εἶναι ἡ χαρὰ μου, ἄλλος τόσος, ἀντίστροφα, εἶναι ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος ποὺ ἔχω, μήπως, ἐξαιτίας τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, εἰσχωρήσει καμμιά ἀταξία, ἀνατρέποντας αὐτὰ ποὺ μὲ πολλοὺς μόχθους καὶ κόπους καὶ ἀγῶνες στηρίξατε καὶ ἀποκτήσατε. Καὶ ὁ πρῶτος βέβαια λόγος γιὰ ὅλους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν καθένα, εἶναι νὰ μὴ ἔχει ἰδιοτροπίες καὶ νὰ μὴ χαλαρώνει ἀπὸ τοὺς ἀσκητικoὺς ἀγῶνες, οὔτε νὰ μετακινεῖται καθόλου τὸ πόδι του ἀπὸ τὴν ὑπομονητικὴ στέρεη πέτρα τῆς ἀληθινῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν ἡγούμενον, οὔτε νὰ δεχθεῖ καθόλου μὲ ἄλλον τρόπο

ὑπομονήν στερεᾶς πέτρας τῆς ἀληθινῆς πρὸς τὸν κατηγοούμενον πίστεως, μηδ' ὅπως οὖν ἄλλως ὑποδέξεται τὸν ὄφιν τὸν πολυκέφαλον, τὸν δόλιον καὶ ποικιλότροπον εἰς ἐξαπάτησιν ἁμαρτίας τῆσδε ἢ τῆσδε, κατὰ τόνδε ἢ τόνδε τὸν τρόπον, ἐν τῇ τῆδε ἢ τῆδε δικαιορρη-
 5 μούσῃ καὶ προφασιλογίᾳ· πολύτεχνος γὰρ ὁ τῆς ἁμαρτίας εὐρετής, ὁ τῶν κακῶν σπορεύς, ὁ πικρὸς σοφιστής, ὁ τοῦ Θεοῦ ἀντάρτης, ὁ τῶν ἀγγέλων κατήγορος, ὁ ἐξ οὐρανῶν ἀπολισθήσας, ὁ εἰς γῆν ὡς ἀστραπὴ καταπεσών, ὁ εἰς τὸν Παράδεισον εἰσεληλυθὼς κλέπτῃς, ὁ τὸν προπάτορα ἡμῶν Ἀδὰμ, φεῦ τῆς ἀβουλίας, ἐξαπατήσας, ὁ ἔκτο-
 10 τε καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο πολυειδῶς καὶ ἄλλεπαλλήλως τὸ γένος καταμερίσας καὶ διαστήσας εἰς γλώσσας καὶ φυλὰς ἐθνικὰς ἀπιστίας καὶ ἀθεΐας, καὶ αὐτό γε τὸ χριστιανικόν· τὸ μὲν γὰρ εἰς αἰρέσεις πονηράς, τὸ δὲ εἰς πράξεις ἀθέσμους καὶ μυσαρὰς καὶ εἰς ταῦτὸν φερούσας ἀπωλείας ὄλισθον οὐ παύεται, ἀδελφοί, ὑποφέρειν.

15 Οὗτος καὶ ἡμᾶς πειράται τοξεῦσαι καὶ τρῶσαι καὶ θανατῶσαι τοῖς τῆς ἁμαρτίας θέλεσι. Καὶ μάλιστα γε οἴδατε οἶον ἀγῶνα κέκτηται καὶ πόλεμον ἄσπονδον, κατὰ τὸ πατρικῶς ἀποκαλυφθὲν ἡμῖν εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν τάγμα καὶ εἰς τοὺς καλῶς ἀγωνιζομένους, ὅτι περίδοξον νίκην καὶ μέγα τρόπαιον τὴν πτῶσιν τοῦ μοναχοῦ παρὰ τῶν
 20 ἀποστατικῶν αὐτοῦ δυνάμεων εἰσδέχεται. Διὰ τοῦτο, τέκνα καὶ ἀδελφοί, δυσωπῶ, παρακαλῶ, νουθετῶ, ἀσφαλῶς περιπατεῖτε, πάντοθεν περιπεφραγμένοι, ἐκατέρωθεν ἐνωπλισμένοι, ὀλοτελῶς θεωρακισμένοι, ἐν μηδενὶ διδόντες χώραν εἰσόδου αὐτῷ θανατικῆς. Τοῦτο δὲ ἐστὶ κατορθῶσαι ἐκ τῆς ἀγαθῆς πεποιθήσεως καὶ ἀκλι-
 25 νοῦς ὁμολογίας, ἐξαγορεύσεώς τε παντοδαποῦς, ταπεινώσεώς τε καὶ ὑπακοῆς ἀνυποκρίτου, ὑπομονῆς τε καὶ μακροθυμίας ἀνολιγώρου. Ναί, ναί, ἀντιβολῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, διὰ τὸν Θεόν, διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν, διὰ τὴν ζωὴν καὶ χαρὰν ἐκείνην, ἢ διὰ τὴν ἐναντίωσιν, λέγω δὴ διὰ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον καὶ τὰ μυρία θασανιστήρια, ἔτι
 30 καὶ ἔτι καθυπομείνωμεν, ὑποδράμωμεν, εὐθυπορήσωμεν, διεξέλθωμεν, ἀντιστῶμεν, διελάσσωμεν, καταφθάσωμεν, ἐκπεράσωμεν, ἀποπληρώσωμεν τὸ πέλαγος τὸ μέγα τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπως διὰ ὁσίου θανάτου ἀμειψώμεθα τοὺς ἁμαρταντίνους στεφάνους τῆς δικαιοσύνης, τὰ τῆς ἀθανασίας ἔπαθλα, τὰς μακαρίας τῆς αἰωνίου ζωῆς
 35 ἀνεκδιηγῆτους ἀναπαύσεις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ

τὸ πολυκέφαλο φίδι, τὸ δόλιο καὶ πολύτροπο γιὰ νὰ τὸν παρασύρει σ' αὐτὴν ἢ σ' ἐκείνη τὴν ἁμαρτία, μὲ αὐτὸν ἢ ἄλλον τρόπο, μὲ αὐτὴν ἢ ἐκείνη τὴν δικαιολογία καὶ πρόφαση. Γιατὶ εἶναι πολυμήχανος ὁ ἐφευρέτης τῆς ἁμαρτίας, ὁ σπορέας τῶν κακῶν, ὁ φαρμακερὸς σοφιστής, ὁ ἀντάρτης τοῦ Θεοῦ, ὁ κατήγορος τῶν ἀγγέλων, αὐτὸς ποὺ ξεγλίστρησε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἔπεσε στὴ γῆ σὰν ἀστραπή⁴, ὁ κλέφτης ποὺ μπῆκε στὸν Παράδεισο, αὐτὸς ποὺ ἐξαπάτησε τὸν προπάτορά μας Ἀδὰμ (ἄλλοίμονο γιὰ τὴν ἀναποφασιστικότητά του), αὐτὸς ποὺ ἀπὸ τότε καὶ μέχρι τώρα μὲ πολλοὺς τρόπους καὶ ἄλλεπάλληλα χώρισε καὶ διαίρεσε τὸ ἀνθρώπινο γένος σὲ γλῶσσες καὶ ἐθνικὲς φυλὲς ἀπιστίας καὶ ἀθείας, ἀκόμα καὶ αὐτὸ βέβαια τὸ χριστιανικὸ. Γιατὶ δὲν παύει, ἀδελφοί μου, νὰ ὀδηγεῖ ἄλλους σὲ πονηρὲς αἱρέσεις, καὶ ἄλλους σὲ πράξεις παράνομες καὶ μισητὲς ποὺ ὀδηγοῦν στὸν ἴδιο κατήφορο τῆς ἀπώλειας.

Αὐτὸς ἐπιχειρεῖ καὶ ἐμᾶς νὰ μᾶς χτυπήσει μὲ τὸ τόξο του καὶ νὰ μᾶς πληγώσει καὶ νὰ μᾶς θανατώσει μὲ τὰ βέλη τῆς ἁμαρτίας. Καὶ μάλιστα γνωρίζετε τί ἀγῶνα καὶ ἀσπονδο πόλεμο ἔκανε, σύμφωνα μὲ τὴν πατρικὴ ἀποκάλυψη ποὺ μᾶς ἔγινε στὸ ἅγιο τάγμα μας καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ καλῶς ἀγωνίζονται, γιατί θεωρεῖ ἔνδοξη νίκη καὶ μεγάλο τρόπαιο τὴν πτώση τοῦ μοναχοῦ ἀπὸ τὶς προσπάθειές του νὰ ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὸν κόσμο. Γι' αὐτὸ, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί μου, σᾶς ἱκετεύω, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς συμβουλεύω, νὰ βαδίζετε σταθερὰ, περιφραγμένοι ἀπὸ παντοῦ, ὄπλισμένοι καὶ ἀπὸ τὶς δύο μεριές, τέλεια θωρακισμένοι, χωρὶς νὰ τοῦ δίνετε κανένα χῶρο γιὰ τὴ θανατηφόρα εἴσοδό του. Καὶ αὐτὸ μπορεῖτε νὰ τὸ ἐπιτύχετε μὲ τὴν ἀγαθὴ πίστη καὶ τὴν ἀκλόνητη ὁμολογία, μὲ τὴν κάθε εἶδος ἐξομολόγηση καὶ τὴν ταπείνωση, μὲ τὴν ἀνυπόκριτη ὑπακοή, τὴν ὑπομονή καὶ τὴν χωρὶς ὀλιγωρία μακροθυμία. Ναί, ναί, σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς παρακαλῶ, γιὰ τὸν Θεό, γιὰ τὴν ἀνταπόδοση, γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν χαρὰ ἐκείνη, ἢ γιὰ τὰ ἀντίθετα, δηλαδή γιὰ τὴν αἰώνια φωτιὰ καὶ τὰ μύρια βασανιστήρια, ἃς δείξουμε καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη ὑπομονή, ἃς τρέξουμε, ἃς βαδίσουμε ἴσια, ἃς διανύσουμε τὸν δρόμο, ἃς ἀντισταθοῦμε, ἃς περᾶσουμε τρέχοντας, ἃς προφθάσουμε, ἃς διαπερᾶσουμε, ἃς ὀλοκληρώσουμε τὸ πέρασμα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πελάγους τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ὥστε μὲ τὸν ὅσιον θάνατό μας νὰ λάβουμε σὰν ἀμοιβὴ τὰ ἀμάραντα στεφάνια τῆς δικαιοσύνης, τὰ ἔπαθλα τῆς ἀθανασίας, τὶς μακάριες καὶ ἀπεργίγραπτες ἀναπαύσεις τῆς αἰώνιας ζωῆς μὲ τὸν Κύριόν μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ

δόξα καὶ τῷ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ν΄.

**Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς θίους τῶν ἁγίων ἀνδρῶν
καὶ τοῦ γενναίως φέρειν τὰς διακονίας.**

5

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὃν τρόπον οἱ μακρὰν ὁδὸν ἀνύοντες τόπους ἐκ τόπων μετέρχονται καὶ μονὰς ἐκ μονῶν ἀμείβουσι, πῆ μὲν διὰ λείας καὶ εὐπόρου τῆς ὁδοῦ, πῆ δὲ διὰ τραχείας καὶ δυσβάτου φερόμενοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὸν παρόντα θίον μετερχόμενοι χρόνους ἐκ χρόνων καὶ ἡμέρας ἐξ ἡμερῶν διαλλάσσομεν, ποτὲ μὲν δυσχερέσι καὶ θλιπτικοῖς, ποτὲ δὲ ἡδέσι καὶ χρηστοτέρις ὑπαντῶντες πράγμασι. Καὶ ὥσπερ ἐκεῖνοι οὐτε πρὸς τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἀποκνέουσιν, οὐδ' ὁπότερ' ἔτυχεν ὑπαντῶντες ἐναπομένουσιν, εἴτε ἀριστεροῖς, εἴτε δεξιοῖς, πρὸς τὸ πέρασ τῆς ὁδοῦ μόνον ἀποβλέποντες, οὕτω καὶ ἡμῖν πρόσσεστιν, ἀγωνιζομένοις τόνδε τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς ἀσκητικῆς διαδιώσεως καὶ ὁδεύουσι τήνδε τὴν καλὴν τρίβον τῆς ἐπὶ Θεὸν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν φερούσης, μὴ ἀκηδιᾶν, μηδὲ ἀποστρέφεσθαι, μηδὲ ἐξατονεῖν καθ' οἷον δήποτε τρόπον ἐκ τῶν συμπιπτόντων κατ' οἰκονομίαν τοῦ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον συγχωροῦντος Θεοῦ ἢ εὐδοκοῦντος θλιβερῶν ἐπιγίνεσθαι ἡμῖν· οὐ γὰρ ὄσιον τοῦτο, οὐδὲ εὐαπόδεκτον. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι διὰ μικρὰ καὶ μηδαμινὰ τοῦ παρόντος αἰῶνος οὐκ ἀπέχονται τῶν προκειμένων αὐτοῖς πόνων τῆς ὁδοιορίας, πόσω γε ἡμῖν ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῶν μεγάλων καὶ ἀθανάτων καὶ αἰωνίων πάντα ὑποδέχεσθαι καὶ πάντα διεξέρχεσθαι, ἵνα μόνον τύχωμεν τῶν ἐλπίζομένων;

Ναί, ναὶ τοιγαροῦν, ἀδελφοί μου, ἐνέγκωμεν ἔτι γενναιότερον καὶ εὐψυχώτερον, εἴ τι ἂν ὑπάρξη καὶ συμβαίη, τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἐπιπλήξεις καὶ ἐπιτιμῆσεις, τὰς χαμευνίας καὶ γονυκλισίας, τὸν καύσωνα τε καὶ τὸ ψῦχος, τὸν λιμόν τε καὶ τὴν δίψαν, τὸ εὐτελὲς τοῦ ἐνδύματος καὶ τοῦ ὑποδήματος, τὸ ῥυπῶδες τῆς ὄψεως καὶ τῆς κόμης, τὸ ἔσχατον τῆς στάσεως καὶ τῆς τιμῆς, τὸ ἀνένδοτον τῆς διακονίας καὶ τῆς εὐχῆς, τὸ ἄλλο

30

δύναμη, μαζί με τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε, καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 50η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ μιμούμαστε τὴ ζωὴ τῶν ἁγίων ἀνδρῶν
καὶ νὰ ὑπομένουμε γενναῖα τὰ διακονήματα.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ διανύουν μακρὸν δρόμο μεταβαίνουν ἀπὸ τόπο σὲ τόπο καὶ ἀλλάζουν τὴ μιὰ διαμονὴ μετὰ τὴν ἄλλη, καὶ ἄλλοτε βαδίζουν μέσα ἀπὸ ὀμαλὸ καὶ εὐκολοδιάβατο δρόμο, ἄλλοτε πάλι μέσα ἀπὸ δρόμο ἀνώμαλο καὶ δύσβατο, ἔτσι καὶ ἐμεῖς ποὺ διανύουμε τὴν παροῦσα ζωὴ, ἐναλλάσσουμε τὸν ἕνα χρόνον μετὰ τὸν ἄλλο καὶ τὴ μιὰ μέρα μετὰ τὴν ἄλλη, συναντώντας ἄλλοτε καταστάσεις δύσκολες καὶ θλιβερές, καὶ ἄλλοτε εὐχάριστες καὶ καλύτερες. Καὶ ὅπως ἐκεῖνοι οὔτε ἀπὸ τὸ μῆκος τοῦ δρόμου ἀποθαρρύνονται, οὔτε ὅ,τι καὶ ἂν τοὺς τύχει ἀπὸ τὰ δύο, εἴτε ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ εἴτε ἀπὸ τὰ δεξιὰ, σταματοῦν, ἐπειδὴ ἀποβλέπουν στὸ τέλος τοῦ δρόμου μόνον, ἔτσι καὶ ἐμεῖς, ποὺ ἀγωνιζόμαστε αὐτὸν τὸν καλὸ ἀγῶνα τῆς ἀσκητικῆς διαβίωσης καὶ βαδίζουμε αὐτὸν τὸν καλὸ δρόμον ποὺ ὁδηγεῖ στὸν Θεὸ καὶ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ μὴ ἀδιαφοροῦμε, οὔτε νὰ γυρίζουμε πίσω, οὔτε νὰ ἀποθαρρυνόμαστε μετὰ ὅποιοδήποτε τρόπο ἀπὸ τὰ θλιβερὰ συναπαντήματα ποὺ μᾶς συμβαίνουν κατ' οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, ὃ ὁποῖος ἐπιτρέπει ἢ εὐνοεῖ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον μας· καθόσον αὐτὸ δὲν εἶναι ὅσιο, οὔτε εὐκόλα ἀποδεκτό. Γιατί, ἂν ἐκεῖνοι ἕξαιτίας μικρῶν καὶ μηδαμινῶν πραγμάτων τοῦ παρόντος κόσμου δὲν παραιτοῦνται ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ὁδοιπορίας ποὺ ὑφίστανται, πόσο λοιπὸν ἀναγκαῖο εἶναι γιὰ μᾶς, γιὰ τὰ μεγάλα καὶ ἀθάνατα καὶ αἰώνια, νὰ τὰ δεχόμαστε ὅλα καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουμε τὰ πάντα, γιὰ νὰ κερδίσουμε αὐτὰ ποὺ ἐλπίζουμε;

Ναί, ναὶ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ὡς ὑπομένουμε ἀκόμα πιὸ γενναῖα καὶ θαρραλέα ὅ,τι καὶ ἂν ὑπάρχει μπροστὰ μας καὶ μᾶς συμβαίνει, τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, τὶς νηστεῖες, τὶς ἀγρυπνίες, τὶς ἐπιπλήξεις, τὰ ἐπιτίμια, τὶς κατακλίσεις καταγῆς, τὶς γονυκλισίες, τὸν καύσωνα καὶ τὸ κρῦο, τὴν πεῖνα καὶ τὴ δίψα, τὴν εὐτέλεια τῶν ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, τὴν ρυπαρότητα τοῦ προσώπου καὶ τῶν μαλλιῶν, τὸ νὰ εἴμαστε

εἴ τι σὺν τούτοις καταριθμεῖται ἐν τῇ ἀσκητικῇ ἡμῶν ζωῇ. Καὶ ὑπο-
 μένοντες μακάριοί ἐστε καὶ τρισμακάριοι, καὶ ἰδρουῦντες ἐν τοῖς πνευ-
 ματικοῖς ἀγῶσιν ἅγιοί ἐστε καὶ πανάγιοι, καὶ στέργοντες τὰς ἐπι-
 συμβάσεις τῶν νοητῶς καὶ αἰσθητῶς συμπιπτόντων πειρασμῶν
 5 ὑμῖν, ὥσπερ καὶ νῦν πλέον τὸ σωματικώτερον, αἰοῖδιοί ἐστε καὶ
 παναἰοῖδιοι. Καὶ γοῦν τίς ἐστι τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀγίων, καθὰ πολλά-
 κισ ἐροῦμεν, ὃς ἀνιδρωτὶ καὶ ἀπονητὶ τῶν τε ποικίλων πειρασμῶν
 καὶ θλίψεων νοητῶν καὶ αἰσθητῶν διεξῆλθε τοῦ παρόντος βίου; Οὐ-
 δαμῶς, ἀλλὰ κἄν τε Ἀβραὰμ τὸν μέγαν ἐν πατριάρχαις εἴποις καὶ
 10 τοὺς μετ' αὐτὸν πατριάρχας, προφήτας τε καὶ διδασκάλους, κἄν τε
 Παῦλον, τὸ τῶν ἀποστόλων κλέος, καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐ-
 τὸν πατέρας, κἄν τε Ἀντώνιον τὸ τῶν μοναζόντων αὔχημα καὶ τοὺς
 πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ὁσίους, κἄν τε Στέφανον, τὸ τῶν μαρτύρων
 πρώτιστον στέμμα, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ διὰ Χρι-
 15 στὸν μαρτυρήσαντας, πολλοὺς εὗροις καὶ ἀμετρήτους τοὺς ἀγῶνας,
 τοὺς δρόμους, τὰς πυκτεύσεις, τὰς ὑπωπιάσεις, τὰ σκάμματα, τὰ
 ἄθλα, τὰ αἵματα, τὰ λακίσματα, τὰς καύσεις, τὰς φλόγας, τὰς πυράς,
 τὰς ἐκθλίψεις, τὰς ἀποστραγγίσεις «περιῆλθον», γὰρ φησιν, «ἐν μη-
 λωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμε-
 20 νοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ
 σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες» οὕτως, καὶ οὐκ
 ἔστιν ἄλλοίως εὐαρεστεῖν Θεῷ, οὔτε ἄνευ πόνων διανύσαι μακρὰν
 ὁδόν, οὔτε ἄνευ ἀγώνων δραμεῖν καὶ νικῆσαι τὴν εὐκταιοτάτην
 νίκην. Πῶς οὖν ἡμῖν, αἰρουμένοις τὰ ἴσα ἐκείνοις, ἐπιτυχεῖν ἐστίν
 25 ἄλλως, ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον βιοτεύουσι καὶ διεξερχομένοις τὸν
 παραντίκα αἰῶνα;

Οὕτω τοιγαροῦν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, φρονοῦντες σταθερῶς
 καὶ ἀκλινῶς ἐπείγεσθε καὶ κατεπείγεσθε, τρέχετε καὶ συντρέχετε,
 ἀμιλλᾶσθε καὶ συναμιλλᾶσθε ἀλλήλοις, «κατὰ σκοπὸν διώκοντες
 30 πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως», μηδὲν ἠγούμενοι τῶν παρόν-
 των λυπηρῶν, παρέρχονται γὰρ, μηδὲ τῶν ἡδέων ὡς ἡδέων, ἀφίπταν-
 ται γὰρ· μόνον δὲ ἐκεῖνα καταλογίζεσθε ἀδιάπτωτα, τὰ αἰώνια καὶ
 ἀθάνατα ἀγαθὰ, ὑπὲρ ὧν τὰ ἀσκητικὰ ὑμῶν ἀθλήματα ἐπιδείκνυσθε,
 καὶ δέον ὑμᾶς λοιπὸν χαίρειν καὶ εὐφραίνεσθαι, κἄν ὅποιά ποτ' εἶεν.

1. Ἐβρ. 11, 37-39

2. Φιλίπ. 3, 12.

τελευταῖοι στή θέση καὶ στήν τιμή, τὴν ἐμμόνην σὸ διακόνημα καὶ τὴν προσευχὴν καὶ ὅ,τι ἄλλο μαζί μ' αὐτὰ συγκαταριθμεῖται στήν ἀσκητικὴν μας ζωὴν. Καὶ ὅταν ὑπομένετε εἴσατε μακάριοι καὶ τρισμακάριοι, καὶ ὅταν ἰδρῶντε τοὺς πνευματικούς ἀγῶνες εἴσατε ἅγιοι καὶ πανάγιοι, καὶ ὅταν δέχεσθε μὲ ὑπομονὴν τοὺς νοητοὺς καὶ αἰσθητοὺς πειρασμοὺς πού σᾶς συμβαίνουν, ὅπως καὶ τώρα πῶς τοὺς σωματικούς, εἴσατε ἀείμνηστοι καὶ πανεύφημοι. Ἐξάλλου ποιὸς ἀπὸ τοὺς ἁγίους τῶν αἰώνων, ὅπως πολλές φορές ἔχουμε πεῖ, πέρασε χωρὶς ἰδρώτα καὶ κόπο μέσα ἀπὸ τοὺς διάφορους πειρασμοὺς καὶ τὶς θλίψεις, νοητὲς καὶ αἰσθητὲς, τῆς ζωῆς αὐτῆς; Κανένας. Ἀντίθετα, εἴτε τὸν Ἀβραάμ, τὸν μεγάλο μεταξὺ τῶν πατριαρχῶν, ἀναφέρει, καὶ τοὺς μετὰ ἀπὸ αὐτὸν πατριάρχες, προφῆτες καὶ δασκάλους, εἴτε τὸν Παῦλο, τὴν δόξα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοὺς πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸν πατέρες, εἴτε τὸν Ἀντώνιο, τὸ καύχημα τῶν μοναζόντων, καὶ τοὺς πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸν ὁσίους, εἴτε τὸν Στέφανο, τὸ πρῶτο ἀπὸ ὅλα τὰ στέμματα τῶν μαρτύρων, καὶ ἐκείνους πού μαρτύρησαν μετὰ ἀπὸ αὐτὸν γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ ἕξαιτίας τοῦ Χριστοῦ, θὰ βρεῖς πολλοὺς καὶ ἀμέτρητους τοὺς ἀγῶνες, τοὺς δρόμους, τὶς πυγμαχίες, τὰ βασανιστήρια, τὰ ἐμπόδια, τὰ ἀθλήματα, τὰ αἵματα, τὰ ξεσχίσματα, τὶς καῦσεις, τὶς φλόγες, τὶς φωτιές, τὶς συνθλίψεις, τὶς καταπονήσεις· γιατί λέγει· «περιφέρονταν φορώντας δέρματα προβάτων, δέρματα αἰγῶν, ὑπομένοντας στερήσεις, θλίψεις καὶ κακουχίες, ἄνθρωποι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἦταν ἄξιος ὁ κόσμος, περιπλανώμενοι σὲ ἐρημίες καὶ βουνὰ καὶ σπήλαια καὶ σὲ τρύπες τῆς γῆς. Καὶ ὅλοι αὐτοί»¹, μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, καὶ δὲν ὑπάρχει δυνατότητα νὰ εὐαρεστήσουμε τὸν Θεὸ ἄλλιῶς, οὔτε χωρὶς κόπους νὰ διανύσουμε μακρὸν δρόμο, οὔτε χωρὶς ἀγῶνες νὰ τρέξουμε καὶ νὰ πετύχουμε τὴν νίκη πού τόσο εὐχόμεσθε. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν ἡμεῖς, πού προτιμήσαμε τὰ ἴδια μὲ ἐκείνους, νὰ ἐπιτύχουμε ἄλλιῶς, καὶ ὄχι ζώντας κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ διεξάγοντας ἔτσι τὸν πρόσκαιρο αὐτὸν ἀγῶνα;

Ἔτσι λοιπὸν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, πιστεύοντας σταθερὰ καὶ ἀμετακίνητα, νὰ διάξεστε πάρα πολύ, νὰ τρέχετε ὅλοι μαζί, νὰ δείχνετε ἄμλλα μεταξὺ σας, «ἔχοντας σὰν σκοπὸ τὸ βραβεῖο τῆς οὐράνιας κλήσης»², θεωρώντας ἓνα τίποτε τὶς παροῦσες θλίψεις, γιατί παρέρχονται, οὔτε τὰ εὐχάριστα νὰ τὰ θεωρεῖτε ὡς εὐχάριστα, γιατί ἔξαφανίζονται. Μόνο ἐκεῖνα νὰ θεωρεῖτε διαρκῆ, τὰ αἰώνια καὶ ἀθάνατα ἀγαθὰ, γιὰ τὰ ὁποῖα καταβάλλετε τὰ ἀσκητικά σας ἀθλήματα, καὶ πρέπει νὰ χαιρέσετε

Ἐν ταύτῃ τῇ μακαρίᾳ ζωῇ οὐχὶ ὑπὲρ τὸν ὀδεῖνα στρατηγοῦντά φημι
καὶ ὑπαρχον, ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀξιωματούντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐ-
τούς τοὺς τὰ βασιλικά διαδήματα φοροῦντας καὶ τὰ πορφύρεα καὶ
ἐπίφθονα ῥάκη ὑμεῖς μᾶλλον βασιλεύετε, τὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως
5 ἀρεστὰ πράττοντες καὶ αὐτῷ τῷ παμβασιλεῖ στρατευόμενοι· καὶ
«εἴπερ συμπάσχομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν», ὡς φησι ταῦτα τὸ μέγα
τοῦ Θεοῦ στόμα, ἡ φοβερά καὶ βροντῶσα τὰ πέρατα τοῦ Χριστοῦ
γλῶσσα, Παῦλος ὁ διαπρύσιος θεολόγος. Ἡμεῖς δὲ οἱ ταπεινοὶ καὶ
τάλανες πρὸς τοῖς προλαβοῦσι καὶ τάδε ὑπομνήσκομεν, ἵνα γενναίως
10 φέρητε τὰς διακονίας οἱ τὸν λόγον ἐπέχοντες καὶ τὰ πρῶτα ἔχοντες
μεθ' ἡμᾶς ἐν τῇ διανομῇ τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐδιακριτοῦ διοικήσεως
καὶ εἰρηνεύσεως τῆς ὅλης ἀδελφότητος οἱ δευτερεύοντες καὶ ἐπιστη-
μοναρχοῦντες ἐν τῇ ἐπιστατικῇ καὶ νηφαλέῳ καὶ φιλανθρώπῳ καὶ
ἀκαταφρονήτῳ διεκδικήσει τῶν θείων προσταγμάτων· οἱ οἰκονο-
15 μῶντες ἐν τῇ κεκρυμμένῃ καὶ συλλογιστικῇ, ἀπροσωπολήπτῳ τε καὶ
ἀγαπητικῇ καὶ εὐσυμπαθήτῳ κατ' ἀξίαν ἐκάστου τῶν ὀφειλόντων
διαδίδοσθαι σκεπασμάτων ἢ ἐνδυμάτων ἢ ὑποδημάτων ἢ βρωμάτων
ἢ πομάτων ἢ τινος ἄλλου τῶν κατὰ χρείαν, διανομῇ ἐπὶ τῆς ὅλης ἀ-
δελφότητος, οὐχὶ εἰς τὸν οἰκονόμον μόνον περιμοστούμενον τοῦτο, ἀλλὰ
20 καὶ εἰς τὸν παροικονόμον, τοὺς κελλαρίτας τε καὶ εἰς τοὺς ἀριστητα-
ρίους, τοὺς βεστιαρίους καὶ εἰς τοὺς σκυτεῖς, τοὺς θυρσεῖς τε καὶ εἰς
τοὺς νοσοκόμους, τοὺς κανονάρχας τε καὶ εἰς τοὺς βιβλιοφύλακας,
τοὺς πρωτοκαλλιγράφους τε καὶ εἰς τοὺς πρωτοαλιεῖς, εἰς τὸν πρωτο-
ορδινάριόν τε καὶ εἰς ἕκαστον τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ οἴκου διακο-
25 νίᾳ· πάντες γὰρ οἱ καταριθμούμενοι, οἱ μὲν καθολικώτερον, οἱ δὲ με-
ρικώτερον, ὅμως δ' οὖν διανέμετε καὶ διαδίδετε τοῖς ὑποβεθηκόσι
νοήματα, πράγματα, διακονήματα. Καὶ σκοπὸς ὑμῖν ὀφείλει προκεῖ-
σθαι θεοφιλῆς καὶ συμπαθῆς καὶ ἐπίφοβος ὑπὸ μάρτυρι Θεῷ, κριτῇ
τε καὶ ἔξεταστῇ, νῦν τε καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τοῦ μή τι κατὰ
30 πάθος, κατ' ἔχθραν, κατὰ μῆνιν, κατὰ μισαδέλφίαν, κατὰ καταφρόνη-
σιν ἐνδείξασθαι εἴτε λογικῶς, εἴτε πρακτικῶς. Εὖ δὲ πράττοντες, κατὰ
τοὺς προειρημένους θείους σκοπούς, εὖ οἶδα, ἀκούσοιτε «ἐπὶ ὀλίγα
ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου
σου».

35 Οἱ τε πάλιν εὐπειθοῦντες καὶ δεχόμενοι ὑπηκόως καὶ ταπεινῶς

3. Ρωμ. 8, 17. Β' Τιμ. 2, 12.

4. Φίλιπ. 2, 16.

καὶ νὰ εὐφραίνεστε, ὅποια καὶ ἂν εἶναι αὐτὰ. Σ' αὐτὴ τῇ μακάρια ζωῇ βασιλεύετε περισσότερο ἔσεῖς ὄχι μόνο πάνω ἀπὸ τὸν τάδε στρατηγὸ καὶ ὑπαρχο, ἢ ἄλλον ἀπὸ τοὺς ἀξιωματούχους, ἀλλὰ καὶ πάνω ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ φοροῦν τὰ βασιλικά στέμματα καὶ τὰ πορφυρὰ καὶ ἀξιοζήλευτα ἐνδύματα, ἔσεῖς ποὺ κάνετε αὐτὰ ποὺ ἀρέσουν στὸν μεγάλο βασιλιά καὶ ὑπηρετεῖτε ὡς στρατιῶτες τὸν ἴδιο τὸν βασιλιά τοῦ παντός. Καὶ «ἐφόσον πάσχουμε μαζί μὲ αὐτὸν, καὶ θὰ βασιλεύσουμε μαζί του»³, ὅπως λέγει τὸ μεγάλο στόμα τοῦ Θεοῦ, ἢ φοβερὴ γλῶσσα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ βροντοφωνάζει στὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ὁ διαπρῦσιος θεολόγος Παῦλος. Καὶ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ταλαίπωρος, μαζί μὲ αὐτὰ ποὺ προσηγήθησαν, ὑπενθυμίζω καὶ τὰ ἐξῆς· νὰ ἀσκεῖτε μὲ γενναιότητα τὶς διακονίες, αὐτοὶ ποὺ ἔχετε τὸν λόγο⁴ καὶ οἱ ἀνώτεροι, μετὰ ἀπὸ μένα, στὴ διανομὴ τοῦ λόγου καὶ τὴν πολὺ διακριτικὴ διοίκηση καὶ εἰρήνευση ὅλης τῆς ἀδελφότητος. Οἱ δευτερεύοντες καὶ οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν τάξιν νὰ ἐφαρμόζετε τὰ θεῖα προστάγματα μὲ ἐπιστάσια προσεκτικὴ καὶ φιλόανθρωπη καὶ ἀκαταφρόνητη. Οἱ οἰκονόμοι σιωπηρὰ καὶ ὑστερα ἀπὸ συλλογισμό, χωρὶς προσωποληψίες καὶ μὲ ἀγάπη καὶ στοργή, νὰ δίνετε ἀνάλογα μὲ τὴν θέσιν τοῦ καθενὸς τὰ ὀφειλόμενα σκεπάσματα ἢ ἐνδύματα ἢ ὑποδήματα ἢ τρόφιμα ἢ ποτὰ ἢ ὅ,τι ἄλλο χρειάζονται, κατὰ τὴν διανομὴν σὲ ὅλη τὴν ἀδελφότητα. Καὶ αὐτὸ νὰ γίνεται ὄχι μόνο ἀπὸ τὸν οἰκονόμο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν παραοικονόμο, τοὺς ἀποθηκάρχους, τοὺς τραπεζάρχους, τοὺς ὑπεύθυνους γιὰ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ὑποδήματα, τοὺς θυροδέψες, τοὺς νοσοκόμους, τοὺς κανονάρχους, τοὺς βιβλιοφύλακες, τοὺς πρωτοκαλλιγράφους, τοὺς πρωτοψαρᾶδες, τὸν πρῶτο ὑπεύθυνο τῆς τάξεως, καὶ τὸν καθένα ἀπὸ τοὺς πρῶτους σ' ὁποιοδήποτε διακόνημα. Γιατί ὅλοι οἱ ἀναφερόμενοι, ἄλλοι γενικώτερα καὶ ἄλλοι μερικώτερα, ὅμως διανέμετε καὶ δίνετε στοὺς κατώτερους σκέψεις, πράγματα, διακονήματα. Καὶ ὁ σκοπὸς σας πρέπει νὰ εἶναι θεοφιλῆς καὶ συμπαθῆς καὶ γεμᾶτος φόβου, μάρτυρα, κριτῆ καὶ δικαστῆ τὸν Θεό, τώρα καὶ στὸν μελλοντικὸν κόσμο, ὥστε νὰ μὴ δείξετε σὲ τίποτε ἐμπάθεια, ἐχθρὰ, θυμὸ, μῖσος πρὸς ἀδελφόν, περιφρόνηση, εἴτε μὲ τὸ νοῦ σας εἴτε στὴν πράξιν. Ἐν ἐνεργεῖτε λοιπὸν καλά, σύμφωνα μὲ τοὺς προαναφερθέντες θεϊκοὺς σκοποὺς, γνωρίζω καλὰ ὅτι θὰ ἀκούσετε· «στὰ λίγα φάνηκες ἀξιόπιστος, θὰ σὲ ἐγκαταστήσω σὲ πολλὰ· εἰσελθε στὴν χαρὰ τοῦ Κυρίου σου»⁵.

³Εκεῖνοι πάλι ποὺ εἶναι πειθαρχικοὶ καὶ δέχονται ὑπάκουα καὶ

ἀταράχως τε καὶ ἀνυπερηφάνως καὶ εἰρηναίως, τὰ παρὰ τῶν προε-
 χόντων ἐπιτάγματα, ἐπιτίμιά τε καὶ δοματήρια, ταῦτα καὶ ἐκεῖνα,
 οὕτω γε ἢ οὕτως, κατὰ τόνδε ἢ τόνδε τὸν χρόνον καὶ τρόπον, πολλὰ
 μὲν ἄλλα εὐκτικά καὶ μακαριστικά, πάντως δὲ ἐκεῖνο ὑμῖν ἔσται, ὃ
 5 προσευχόμενος ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς εἶρηκεν
 «οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον», φησί, «Πάτερ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
 μελλόντων πιστεύειν διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν ὧ-
 σιν», δῆλον ὅτι κατὰ τὸν τῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιᾶσεως τόπον
 τῆς ἀνεκλαλήτου καὶ ἀνεκφράστου ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγα-
 10 θῶν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
 τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΑ΄.

Περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τῆς ἀρίστης πολιτείας ἡμῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, καλὸν μὲν καὶ τὸ λαλεῖν
 15 καὶ ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα, ἤθελον δὲ μᾶλλον πρακτικῶς ὑμᾶς δι-
 δάσκειν καὶ συνετίζειν. Ἐγὼ δέ, ὡς ὁράτε, εἰμι πτωχὸς καὶ πένης
 τῶν ἀρετῶν, οὐδὲν κεκτημένος ζηλωτὸν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ὑμᾶς ἐπὶ
 καλῷ· ἐρῶ δὲ τῆς βελτιώσεως καὶ ἐπιθυμῶ τῆς διορθώσεως. Τοῦτ' ἂν
 γένοιτο δι' εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 20 διὰ τῆς ὑμῶν αὐτῶν ἱκετηρίας· πιστεύω γὰρ ὅτι ἰσχύει πρὸς σωτη-
 ρίαν μου. Καὶ πόθεν γὰρ καὶ ὃ εἰμι μικρόν; Πῶς, εἰ μὴ ἐκ τῶν προ-
 σευχῶν ὑμῶν στηριζόμενος;

Δεῦρο δὴ λοιπὸν καὶ γὰρ καὶ ὑμεῖς ἐκτιναξάμενοι τὸ ῥάθυμον τῆς
 ψυχῆς καὶ ὀκνηρὸν ἀσπασώμεθα τὴν δέουσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέ-
 25 λειαν, κατορθοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου μᾶλλον καὶ μᾶλλον.
 Δεῦρο κατεπειχθῶμεν εἰς τὸ νικᾶν ἀλλήλους οὐκ ἐν τῷ λέγειν, οὐδὲ
 ἐν τῷ λυπεῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰστᾶν τὸν οἰκεῖον λόγον (πονηρὰ γὰρ ταῦτα
 καὶ τῆς ἐναντίας μερίδος), ἀλλ' ἐν τῷ ἠττᾶσθαι καλῶς καὶ ὑποφέρειν
 ῥῆμα ἐμπαικτικόν, ὀνειδιστικόν, χλευαστικόν· ἀγαθὰ γὰρ ταῦτα καὶ
 30 τῆς μερίδος τῶν ἀγίων. Δεῦρο συναμιλληθῶμεν ἀλλήλοις οὐκ ἐν τῷ
 ταράσσειν καὶ ταράσσεσθαι, οὐδ' ἐν τῷ αἴρειν ὄφρουν κατὰ τῶν εὐτε-

ταπεινά, ἀτάραχα καὶ χωρὶς ὑπερηφάνεια καὶ εἰρηνικὰ τὶς ἐντολὰς τῶν πρῶτων, τὰ ἐπιτίμια καὶ τὶς δόσεις, αὐτὰ ἢ ἐκεῖνα, ἔτσι ἢ ἄλλιῶς, κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο καὶ χρόνο, θὰ ἔχετε καὶ πολλὰ ἄλλα πού εὐχόμεσθε καὶ εἶναι μακαριστὰ, ἀλλ' ὅπωςδήποτε θὰ ἔχετε ἐκεῖνο τὸ ὅποιο εἶπε προσευχόμενος ὁ Κύριος καὶ Θεός μας Ἰησοῦς Χριστός· «Δὲν σὲ παρακαλῶ μόνο γι' αὐτοὺς», λέγει, «Πατέρα, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἐκείνους πού πρόκειται νὰ πιστέψουν μὲ τὸν λόγο τους σὲ μένα, γιὰ νὰ εἶναι ὅλοι ἕνα»¹, δηλαδή στὸν τόπο τῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλίασης, τῆς ἀπερίγραπτης καὶ ἀνέκφραστης ἀπόλαυσης τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, μαζὶ μὲ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 51η.

Γιὰ τὸν ζῆλο καὶ τὴ φροντίδα τῆς ἄριστης πολιτείας μας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἶναι καλὸ βέβαια νὰ σᾶς μιλῶ καὶ νὰ σᾶς ὑπενθυμίζω αὐτὰ πού πρέπει, καὶ μάλιστα θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διδάσκω καὶ νὰ σᾶς συνετίζω μὲ τὸ παράδειγμά μου. Ἀλλά, ὅπως βλέπετε, ἐγὼ εἶμαι φτωχὸς καὶ γυμνὸς ἀπὸ ἀρετὲς καὶ δὲν ἔχω τίποτε τὸ ἀξιοζήλευτο γιὰ νὰ μὲ μμεῖστε γιὰ τὸ καλὸ σας. Ἀγαπῶ τὴ βελτίωση καὶ ἐπιθυμῶ τὴ διόρθωση. Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ γίνεῖ μὲ τὶς προσευχὰς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς παρακλήσεις τὶς δικές σας· γιατί πιστεύω ὅτι συμβάλλουν πρὸς σωτηρία μου. Ἄλλωστε ἀπὸ πού προῆλθε καὶ αὐτὸ τὸ λίγο πού εἶμαι; Πῶς θὰ συνέβαινε αὐτό, ἂν δὲν στηριζόμουν σὶς δικές σας προσευχὰς;

Ἐμπρὸς λοιπὸν καὶ ἐγὼ καὶ σεῖς, ἀφοῦ τινάξαμε τὴ ραθυμία καὶ ὀκνηρία τῆς ψυχῆς, ἅς ἀσπασθοῦμε τὸν ζῆλο καὶ τὴ φροντίδα πού πρέπει, ἐκτελώντας τὶς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου ὅσο γίνεται περισσότερο. Ἐλάτε νὰ παραβγοῦμε στὸ νὰ νικήσουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ὄχι στὰ λόγια, οὔτε στὸ νὰ τὸν στενοχωροῦμε, οὔτε σταματώντας τὸν λόγο του (γιατὶ αὐτὰ εἶναι πονηρὰ καὶ ἀνήκουν στὴν ἀντίθετη παράταξη), ἀλλὰ στὸ νὰ νικώμαστε καλῶς καὶ νὰ ὑπομένουμε λόγο κοροϊδευτικὸ, ὑβριστικὸ, χλευαστικὸ· γιατί αὐτὰ εἶναι καλὰ καὶ ἀνήκουν στὴν παράταξη τῶν ἁγίων. Ἐμπρὸς, ἅς παραβγοῦμε μεταξύ μας ὄχι στὸ νὰ συγχύζουμε καὶ νὰ συγχυζόμαστε, οὔτε στὸ νὰ ὑπερηφανευόμαστε ἀπέναντι τοὺς

λεστέρων, οὐδὲ ἐν τῷ ὑψαυγενεῖν κατὰ τῶν βελτιόνων (ταῦτα γὰρ τοῦ τραχηλιάσαντος κατὰ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἐξ οὐρανίου ὕψους εἰς τὰ τῆς γῆς κατώτατα ὀλισθήσαντος), ἀλλ' ἐν τῷ εἰρηνεῦειν καὶ εἰρηνεύεσθαι, πραῦνειν καὶ πραῦνεσθαι, συνεσταλμένα τε ἔχειν 5 τὰ ἦθη καὶ καταβεβλημένον τὸ φρόνημα· ταῦτα γὰρ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δι' ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἀνθρωπισθέντος καὶ τὸ ἀνθρώπινον σώσαντος διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου. Δευῖρο μιμησώμεθα ἀλλήλους οὐκ ἐν τῷ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι καὶ παραλείπειν ἐν ταῖς θείαις καὶ ἡμεριναῖς λειτουργίαις, οὐδὲ ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμω- 10 δίαῖς καὶ παραστάσεσι (ταῦτα γὰρ τῶν ῥαθύμων καὶ νηπιαζόντων), ἀλλ' ἐν τῷ εὐκινήτους εἶναι, προκαταλαμβάνοντας καὶ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς ἀπάρξεις τῆς ὑμνωδίας· ταῦτα γὰρ τῶν σπουδαίων καὶ ἐναρέτων. Καὶ ἵνα μὴ ἐν καθ' ἐν λέγων μηκύνω τὴν κατήχησιν, οἱ πάντες ἐν καλῷ ζηλώσωμεν ἀγάπῃ, τῇ εἰρηνικῇ καταστάσει, τῇ εὐ- 15 ζωϊκῇ ταπεινοφροσύνῃ. Φευξώμεθα τὰς πονηρίας, διαδράσωμεν τὰς κατ' ἀλλήλων ὑπονοίας, κραταιώσωμεν ἐν πίστει τὰς ψυχὰς τῇ πνευματικῇ συναφείᾳ. Μὴ τις Ἰούδας μηδ' αὐτῷ προδότης, μὴ μὴν δίψυχος καὶ ἀκατάστατος, μηδὲ ἀκρατῆς καὶ φιλόπορνος, μηδὲ σοβαρός καὶ κανχηστάριος, μηδὲ σκληροτραχῆλος καὶ ἀπίθανος, μήτε 20 μὴν ζητῶν ἡμέραν ἀπωλείας καὶ καιρὸν ἀσωτείας καὶ τρόπον κακουργίας

Μὴ οὖν, παρακαλῶ, μηδαμῶς ταῦτά τις ἐνεργεῖτω καὶ πραττέτω, ἀλλὰ τὰ καλά τε καὶ ὅσια καὶ εὐάρεστα, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀναμένων τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ καὶ προσαπεκδοχόμενος τὴν 25 ἡμέραν τῆς ἀποκαλύψεως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ἧ τὸ πᾶν μεταποιηθήσεται καὶ μεταστοιχειωθήσεται, ὁ οὐρανὸς ἐλισσόμενος, ὁ ἥλιος σκοτιζόμενος, οἱ ἀστέρες πίπτοντες, ἡ γῆ μεταλλασσομένη, πάσης πνοῆς ἐξανισταμένης καὶ διδούσης λόγον ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαραλογίστου θήματος ἐκείνου, κατέναν- 30 τι πάντων τῶν ἀπειρῶν ταγμάτων τῆς ἀγγελικῆς τάξεως, ὑπὲρ λόγων, ὑπὲρ ἔργων, ὑπὲρ ἐνθυμημάτων, ὡς γέγραπται. Ἀλλὰ «τίς σο-

2. Ἰακ. 1, 8.

3. Δευτ. 32, 35. Ἰερ. 18, 17. 26, 21.

4. Ρωμ. 2, 5.

κατώτερους, οὔτε νὰ σηκώνουμε ψηλὰ τὸν αὐχένα μας πρὸς ἐκείνους ποὺ εἶναι καλῦτεροί μας (γιατὶ αὐτὰ τὰ κάνει ἐκεῖνος ποὺ ὑπερηφανεύθηκε ἀπέναντι στὸν παντοκράτορα Θεὸ καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσε στὰ πιὸ χαμηλὰ τῆς γῆς), ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εἰρηνεύουμε τοὺς ἄλλους καὶ νὰ εἴμαστε καὶ ἐμεῖς εἰρηνικοί, νὰ καταπραΰνουμε τοὺς ἄλλους καὶ νὰ εἴμαστε καὶ ἐμεῖς πρᾶοι, καὶ νὰ ἔχουμε συνεσταλμένο ἦθος καὶ ταπεινὸ φρόνημα· γιατί αὐτὰ εἶναι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὃ ὁποῖος μὲ ὑπακοή καὶ ταπείνωση ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἔσωσε τὸ ἀνθρώπινο γένος μὲ τὸν σταυρικὸ του θάνατο.

Ἐμπρὸς νὰ μιμηθοῦμε ὃ ἓνας τὸν ἄλλο, ὄχι στὴν ὀκνηρία καὶ στὸ νὰ ἀποφεύγουμε καὶ νὰ παραλείπουμε τὶς ἡμερήσιες θεῖες λειτουργίες, οὔτε τὶς νυχτερινὲς ψαλμωδίες καὶ παρουσίες σ' αὐτὲς (γιατὶ αὐτὰ εἶναι τῶν ὀκνηρῶν καὶ ἐκείνων ποὺ συμπεριφέρονται σὰν νήπια), ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εἴμαστε ἀεικίνητοι καὶ νὰ καταφθάνουμε πρῶτοι τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ εἴμαστε παρόντες στὴν ἔναρξη τῆς ὑμνωδίας. Γιατὶ αὐτὰ εἶναι τὰ δείγματα ἐκείνων ποὺ ἔχουν ζῆλο καὶ εἶναι ἐνάρετοι. Καὶ γιὰ νὰ μὴ μακρύνω τὴν κατήχηση ἀναφέροντας τὸ καθένα χωριστά, ὅλοι ἄς μιμηθοῦμε τὴν ἀγάπη γιὰ τὸ καλὸ, τὴν εἰρηνικὴ κατάσταση, τὴ ταπεινοφροσύνη τῆς καλῆς ζωῆς. Ἄς ἀποφύγουμε τὶς πονηρίες, ἄς παραμερίσουμε τὶς μεταξὺ μας ὑπόνοιες, ἄς ἐνισχύσουμε μὲ πίστη τὶς ψυχές μας μὲ τὴν πνευματικὴ μας ἐνότητα. Νὰ μὴ ὑπάρχει κανένας Ἰουδας, οὔτε προδότης, οὔτε δίγνωνος καὶ ἀκατάστατος², οὔτε ἀκρατῆς καὶ φιλόπορνος, οὔτε ὑπερήφανος καὶ καυχησιάρης, οὔτε ἀπείθαρχος καὶ δύσπιστος, οὔτε νὰ ἀναζητᾶ ἡμέρα ἀπώλειας³, καὶ εὐκαιρία γιὰ ἀσωτεία καὶ τρόπο γιὰ κακουργία.

Μὴ λοιπὸν, παρακαλῶ, μὲ κανένα τρόπο νὰ μὴ τὰ ἐνεργεῖ ἢ νὰ τὰ κάνει κανεὶς αὐτὰ, ἀλλὰ νὰ κάνει τὰ καλὰ καὶ τὰ ὅσια καὶ τὰ εὐχάριστα, περιμένοντας μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του καὶ ἀναμένοντας μὲ πόθο τὴν ἡμέρα τῆς ἀποκάλυψης⁴ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὁποία τὸ σύμπαν θὰ μεταποιηθεῖ καὶ θὰ μεταβληθεῖ, καθὼς ὁ οὐρανὸς θὰ τυλιχθεῖ, ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ, τὰ ἀστέρια θὰ πέφτουν, ἡ γῆ θὰ μεταβάλλεται, οἱ ψυχὲς θὰ ἀναστηθοῦν καὶ θὰ δώσουν λόγο στὸ φοβερὸ ἐκεῖνο καὶ ἀλάθητο βῆμα, μπροστὰ σὲ ὅλα τὰ ἄπειρα τάγματα τῆς ἀγγελικῆς τάξεως, γιὰ τὰ λόγια, γιὰ τὰ ἔργα, γιὰ τὶς σκέψεις τους, ὅπως εἶναι γραμμένο⁵. Ἀλλὰ «ποιὸς εἶναι σο-

5. Ματθ. 24, 29-31. Μάρκ. 13, 24-27. Λουκᾶ 21, 25-27.

φὸς καὶ φυλάξει ταῦτα· τίς συννετὸς καὶ μερμνήσει ταῦτα» καὶ διὰ
 τοῦτο ἐν ἀνενδοιάσῳ καὶ ἀληθινῇ πίστει, ἐν ἀκλινεῖ ὁμολογίᾳ ἐν σε-
 μνῇ καταστάσει, ἐν πολιτείᾳ καθαρᾷ φυλάττων φυλάττει ἑαυτὸν καὶ
 θησαυρίζων θησαυρίζει τὰς θείας ἀρετάς· Μακάριος οὗτος ἐμοὶ τῆς
 5 καλῆς ἀναβάσεως, κἂν μῆτε εὐανάγνωστός ἐστι, μῆτε εὐλαλίστατος,
 μῆτε μελουρογόψαλτος, μῆτε λεξιλόγος, εἴπω δέ, μῆτε γράμματα ὅλως
 εἰδὼς ἐξ ἀδυναμίας φύσεως. Τί δὲ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἴπερ τὰ
 προειρημένα εὐφυῶς κέκτηται, μᾶλλον δὲ ἵνα κερδήσῃ ὅλον τὸν κό-
 σμον, κατὰ τὸ λόγιον, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ διὰ τῶν ἐναντί-
 10 ων πράξεων; Οὐαί, οὐαί! ἀβάλε ἀβάλε τῆς τηλικαύτης τυφλώσεως!
 Ὅπερ μὴ δῶη Θεὸς γενέσθαι ἐν τινι ὑμῶν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ φυσικὰ
 διὰ τε γλώττης καὶ χειρὸς καὶ γνώσεως θεοδώρητα κατορθώματα
 (οὐ γὰρ ἔχομέν τι ἐξ ἑαυτῶν· τὸ γὰρ μὴ οὕτω λογίζεσθαι, φέρει τὴν
 πτῶσιν) μετὰ ταπεινώσεως κατέχωμεν καὶ κοινωφελῆ ποιώμεθα ἐφό-
 15 δια, οὐ μᾶλλον δι' ἑαυτοὺς ἢ διὰ τοὺς πλησίον λογιζόμενοι λαβεῖν ἡ-
 μᾶς παρὰ Θεοῦ· ὁ γὰρ οὕτως ὑπολαμβάνων θεόσωστός ἐστιν, ἄπτω-
 τος, περικαλλής, ἀμφικαλλής, πειθήνιος, ἐράσμιος, χρησιμώτατος, τῷ
 ὄντι στόμα τῶν βραδυγλώσσων, γλῶσσα τῶν ἀγροικοτέρων, ψαλμὸς
 τῶν ἀφωνοτέρων, μέλος τῶν ἀμελουρογοτέρων, λέξις τῶν ἀμαθεστέ-
 20 ρων, διοίκησις τῶν ἀπειροτέρων, φρόνησις τῶν ἀπλουστέρων, γνῶ-
 σις καὶ παιδεύσις τῶν ἐλλμπανομένων. Τοιγαροῦν τὰ τοιαῦτα ὑπο-
 δυόμενοι γνωρίζετε ἑαυτοὺς υἱοὺς φωτός, φίλους Θεοῦ, ἄνδρας ἐνα-
 ρέτους, ἀνθρώπους θεομακαρίστους ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,
 25 νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΒ'.

Παραινετικὴ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἐπέστειλας ὄντως, ἀδελφὲ καὶ τέκνον, ἀξιεπαινέτως καὶ ὡς δέ-

6. Ὡσηὲ 14, 10.

7. Ψαλμ. 83, 6.

8. Ματθ. 16, 26.

φὸς νὰ τὰ τηρήσει αὐτά; Ποιὸς εἶναι συνετὸς γιὰ νὰ φροντίσει γι' αὐτά»;⁶ καί γι' αὐτὸ μὲ ἀναμφίβολη καὶ ἀληθινὴ πίστη, μὲ ἀμετακίνητη ὁμολογία, μὲ σεμνὴ ἐμφάνιση, μὲ πολιτεία καθαρὴ νὰ προφυλάξει τὸν ἑαυτὸ του καὶ θησαυρίζοντας ἔτσι νὰ ἀποταμιεύσει μέσα του τίς θεῖες ἀρετές; Αὐτὸς γιὰ μένα εἶναι μακάριος γιὰ τὴν καλὴ του ἀνύψωση⁷, ἔστω καὶ ἂν δὲν ξέρει καλὰ-καλὰ νὰ διαβάσει, οὔτε νὰ μιλᾷ καλὰ, οὔτε νὰ ψάλλει μελωδικὰ, οὔτε εἶναι λεξοπλάστης, καὶ θὰ πῶ, ἀκόμα καὶ δὲν ξέρει καθόλου γράμματα ἀπὸ φυσικὴ ἀδυναμία. Τί ὠφελεῖται δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος, ἂν αὐτὰ πού προαναφέρθηκαν τὰ ἔχει μὲ πολλὴ εὐφυΐα, καὶ σὲ βαθμὸ πού νὰ μπορεῖ νὰ κερδίσει ὅλο τὸν κόσμον, ὅπως λέγει ἡ Γραφή, ἀλλὰ ζημιωθεῖ τὴν ψυχὴ του⁸, μὲ τίς ἀντίθετες πράξεις του; Ἀλλοίμονο, ἀλλοίμονο! ἀλλοίμονο γιὰ τὴν τόση τύφλωση! Νὰ μὴ δώσει ὁ Θεὸς νὰ συμβεῖ σὲ κανέναν ἀπὸ σᾶς. Ἀλλὰ ἀκόμα καὶ αὐτὰ τὰ φυσικὰ προτερήματα τῆς γλώσσας, τῶν χειρῶν καὶ τῆς γνώσης, πού μᾶς δωρίστηκαν ἀπὸ τὸν Θεό (γιατὶ δὲν ἔχουμε τίποτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας, καὶ τὸ νὰ μὴ σκεφτόμαστε ὅτι ἔτσι εἶναι, φέρνει τὴν πτώση), νὰ τὰ κατέχουμε μὲ ταπεινοφροσύνη καὶ νὰ τὰ κάνουμε ἐφόδια ὠφέλιμα γιὰ τὸ κοινὸ, σκεπτόμενοι ὅτι δὲν τὰ ἐλάβαμε ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀλλὰ γιὰ τοὺς πλησίον. Γιατὶ αὐτὸς πού τὰ θεωρεῖ ἔτσι εἶναι θεόσωστος, δὲν πέφτει, εἶναι πολὺ ὠραῖος, καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ, ὑπάκουος, ἀγαπητὸς, πολὺ χρήσιμος, πραγματικὸ στόμα τῶν βραδύγλωσσων, γλώσσα τῶν ἀγράμματων, ψαλμὸς τῶν ἄφωνων, μέλος ὄσων δὲν ἔχουν μέλη νὰ ἐργασθοῦν, λέξη τῶν πιὸ ἀμαθῶν, καθοδηγητὴς τῶν ἀπειροτέρων, σύνεση τῶν ἀπλοϊκότερων, γνώση καὶ ἐκπαίδευση ὄσων ἔχουν ἑλλείψεις. Ὡστε λοιπὸν ὑποδυόμενοι τοὺς ρόλους αὐτοὺς ἀναδεικνύετε τοὺς ἑαυτοὺς σας υἱοὺς φωτός⁹, φίλους τοῦ Θεοῦ¹⁰, ἄνδρες ἐνάρετους, ἄνθρωπους θεομακάριστους μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 52η.

Προτρεπτικὴ πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς Σακκουδίωνα.

Μοῦ ἔγραψες πράγματι, ἀδελφέ καὶ τέκνο μου, κατὰ τρόπον ἀξιέ-

9. Α' Θεσσ. 5, 5.

10. Ἰακ. 2, 23.

ον ἦν τῇ προσηκούσῃ σου εὐλαβείᾳ. Καὶ ἀληθῶς ἐκεῖνοι ἀποτίκτου-
 σιν εὐθύτητα γραμμάτων, οἱ συλλαμβάνοντες ὁσίως τοὺς πόνους.
 Ἐπεὶ γὰρ καὶ αὐτὸς καὶ τὰ λοιπὰ μου πεποθημένα τέκνα τὸ γνήσιον
 ἀποσώζουσι τῆς πνευματικῆς στοργῆς πρὸς ἐμὲ τὸ δύστηνον, εἰκό-
 5 τως καὶ ἤλγησαν καὶ κατεστέναξάν τι καὶ ἀπεῖπον τῶν ἀφρόνων·
 δεῖγμα γὰρ ἀληθινῶν καὶ οὐ νόθων νιῶν τὸ μήτε τὰς τῶν ὀμαδέλ-
 φων, μήτε τὰς παρὰ τῶν ἔξω ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν γεννητόρων φέρειν
 ἀτιμίας. Οὗτοι μὲν οὖν μεταβληθέντες, καὶ μάλιστα ὁ Θαλάσσιος,
 μετεληλύθασιν ἐπὶ τῆς προτέρας αὐτῶν καταστάσεως ὁμολογοῦντες
 10 τὸ πτώμα καὶ τὴν ἀπαίδευτον ὑπόληψιν· εἰ γὰρ ἐφρόνον ὀρθῶς,
 ὑπέμνησαν ἂν ταπεινῶς, καὶ εἰ ὑπῆρχον φιλοπάτορες, ἐτήρησαν ἂν
 ἐκεῖνο, τὸ «μὴ ἀτιμίας αὐτὸν ἐν ὄλῃ ἰσχύι σου». Ἐπεὶ δὲ ἐναντίως
 ἐπορεύθησαν καὶ τῆς ἐναντίας μοίρας ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν. Τίς δὲ οὐ
 πίπτει, τέκνα; καὶ τίς οὐκ ὀλισθαίνει ἔξω τοῦ δέοντος; Ἄλλ' εὖ ὅτι
 15 διέγνωσαν τὴν ἀσυνεσίαν αὐτῶν καὶ προσῆλθον ἐν δάκρυσιν καὶ
 στεναγμοῖς μετ' ἐπιτιμιῶν.

Σοὶ δὲ ὁ Θεός, τέκνον οἰκονόμε, μᾶλλον δὲ ὑμῖν πᾶσι, τὸν τῆς
 οἰκειοπαθήσεως καὶ τῆς συλλυπήσεως καὶ τῆς ἐκθύμου καὶ ἐπαι-
 νετῆς κατ' αὐτῶν ἀπομανιώσεως τὸν μισθὸν δῶν· πείθομαι γὰρ εἰς
 20 ἐκεῖνο ὑμᾶς φθάσαι τὸ μέτρον, ὥστε καὶ ἀγιάσαι τὰς χεῖρας ὑμῶν ἐν
 αὐτοῖς, κατ' ἐκείνους τοὺς ἀκούσαντας ὑπὸ τοῦ ἱεροφάντου Μωϋσέ-
 ως· εἴ τίς ἐστι τοῦ Θεοῦ, ἴτω πρὸς με καὶ διελθέτω διὰ τῆς πύλης καὶ
 διὰ τῶν στενωπῶν, καὶ ὃν τινὰ τις ἀδελφὸν ἢ οἰκεῖον ἀπαντήσοι,
 ἐκκεντησάτω. Ἄλλ' ὅτι τοιαῦτα ἐνεγκόντος τοῦ καιροῦ διὰ τὸ ὑμῶν
 25 ἀνδρικόν, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἀνομίᾳ ἠρώμην, ἐνετραπὴν καὶ κατεδύθην καὶ
 ἠφρόνευσα. Συγκωρήσατε, τέκνα· τίς γὰρ ὢν; ὅτι σκότος καὶ βόθρος
 κακίας. Τί ἐφθεγξάμην; Ὅτι ἀγίων καὶ μεγάλων καὶ προφητῶν
 Θεοῦ ῥήματα καὶ προτερήματα.

Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀρκεῖ ταῦτα. Πολλῆς δὲ οὖν κατηχήσεως
 30 ἐν τῷ παρόντι γράμματι διεξελθεῖν ὕψος οὐκ ἔκρινα, ἀρκοῦντα
 λογισάμενός σε, τέκνον, εἰς πᾶσαν τῶν ἀδελφῶν ὑπόμνησιν καὶ
 παραίνεσιν καὶ παράκλησιν γίνεσθαι· καὶ γὰρ σοι κεχάρισται μετὰ
 τῆς συνέσεως καὶ λόγος ἀμφοτέρωθεν ὀνήσασθαι αὐτοῖς τὰ δέοντα.

1. Σοφ. Σειρ. 3, 13.

2. Ἐξ. 29, 33.

3. Ἐξ. 32, 26.

παινο καὶ ποὺ ἀρμῶζει στήν εὐλάβειά σου. Πραγματικὰ ἐκεῖνοι ποὺ συλλαμβάνουν ὅσα τοὺς πόνους γεννοῦν εἰλικρινῆ γράμματα. Ἐπειδὴ δηλαδή καὶ σὺ ὁ ἴδιος καὶ τὰ ἄλλα περιπόθητα τέκνα μου διασώζουν τὴν πνευματικὴ στοργή τους γιὰ μένα τὸν δυστυχῆ, δικαιολογημένα πόνεσαν καὶ ἀναστέναξαν καὶ ἀρνήθηκαν τοὺς ἄφρονες. Γιατὶ εἶναι δεῖγμα ἀληθινῶν καὶ ὄχι νόθων υἱῶν τὸ νὰ μὴ ἀνέχονται τὶς ἀτιμίες οὔτε τῶν ἀδελφῶν τους οὔτε τῶν ἀπ' ἔξω, ποὺ ἐκτοξεύονται πρὸς τοὺς γονεῖς τους. Αὐτοὶ λοιπὸν, καὶ μάλιστα ὁ Θαλάσιος, ἀφοῦ μεταμελήθηκαν, ἐπέστρεψαν στήν προηγούμενη κατάστασή τους, ὁμολογώντας τὴν πτώση τους καὶ τὴν ἀπερίσκεπτη ὑπόνοιά τους. Γιατὶ, ἂν σκέφτονταν σωστᾶ, θὰ θυμόντουσαν ταπεινὰ, καὶ ἂν ἀγαποῦσαν τὸν πατέρα τους, θὰ τηροῦσαν ἐκεῖνο τό: «νὰ μὴ προσβάλεις αὐτὸν (τὸν πατέρα σου) μὲ ὅλη τὴ δύναμή σου»¹. Ἐπειδὴ ὅμως ἀκολούθησαν ἀντίθετο δρόμο, ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι ἄξιοι τῆς ἀντίθετης μοίρας. Ποιὸς δὲν πέφτει, παιδιὰ μου, καὶ ποιὸς δὲν γλιστρᾷ περισσότερο ἀπὸ ὅσο πρέπει; Ὡστόσο εἶναι καλὸ τὸ ὅτι κατάλαβαν τὴν ἀπερισκεψία τους καὶ ἤρθαν μὲ δάκρυα καὶ στεναγμούς συνοδευόμενους ἀπὸ ἐπιτίμια.

Εἶθε λοιπὸν νὰ δώσει ὁ Θεὸς σὲ σένα, τέκνο μου οἰκονόμε, ἢ καλύτερα σὲ ὅλους ἐσᾶς τὴν ἀμοιβή καὶ γιὰ τὸ ὅτι τοὺς λυπηθήκατε, καὶ γιὰ τὴν ὀλόψυχη καὶ ἀξιέπαινη ἄρση τῆς ἐναντίου τους ὀργῆς. Γιατὶ εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι θὰ φτάσετε καὶ στὸ μέτρο ἐκεῖνο νὰ ἀγιάσετε τὰ χέρια σας² μὲ αὐτούς, ὅπως ἔγινε μὲ ἐκείνους ποὺ ἄκουσαν ἀπὸ τὸν ἱεροφάντη Μωυσῆ. Ἐὰν κανεῖς εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἄς ἔρθει σὲ μένα³, καὶ ἄς περᾶσει μέσα ἀπὸ τὶς πύλες καὶ τὶς στενωπούς⁴, καὶ ὅποιον ἀδελφὸ ἢ φίλο συναντήσῃ κανεῖς, νὰ τὸν σκοτώσῃ⁵. Αὐτὰ βέβαια σᾶς τὰ εἶπα εὐκαιριακὰ ἐξαιτίας τοῦ ἀνδρισμοῦ σας καὶ λόγῳ τῆς δικῆς μου ἁμαρτίας, ἀλλὰ ντράπηκα, βυθίστηκα σὲ λύπη καὶ φέρθηκα ἀνόητα. Συγχωρεῖστε με, τέκνα μου. Ποιὸς εἶμαι ἄλλωστε; Σκοτᾶδι καὶ βόθρος κακίας. Καὶ τί εἶπα; Λόγια καὶ προτερήματα ἀγίων καὶ μεγάλων καὶ προφητῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλὰ γι' αὐτούς εἶναι ἀρκετὰ αὐτά. Ὅμως ἔκρινα ὅτι δὲν εἶχα διάθεση νὰ κάνω μὲ τὸ γράμμα αὐτὸ μεγάλη κατήχηση, σκεφτόμενος ὅτι ἐσύ, τέκνο μου, εἶσαι ἐπαρκῆς γιὰ κάθε ὑπόμνηση, παραίνεση καὶ προτροπὴ τῶν ἀδελφῶν. Γιατὶ σοῦ ἔχει χαριστεῖ μαζί μὲ τὴ σύνεση καὶ εὐχέρεια λόγου γιὰ νὰ τοὺς ὠφελήσεις καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς μὲ αὐτὰ

4. Ματθ. 7, 13 Μάρκ. 13, 24.

5. Ἐξ. 32, 27.

Τὸ λοιπὸν οὖν ἀγαλλιᾶσθε, εὐφραίνεσθε οἱ ἀληθινοὶ Χριστοῦ δοῦλοι καὶ θεράποντες· ὑμῖν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἠτοίμασε τὸν στέφανον καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, εἴπερ τῆς αὐτῆς ἐχόμεθα καταστάσεως καὶ τὸν αὐτὸν διακρατοῦμεν ἀγαθὸν τρόπον, εἰρηνεύοντες, εὐτακτοῦντες, ἀ-
5 γνευόμενοι καὶ καθαιρόμενοι, εὐηκοοῦντες, ταπεινοφρονουῦντες, ἐργοχειροῦντες, ὑμνολογοῦντες, στιχολογοῦντες, ἐξαγγέλοντες καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἐπιβαλλόντων.

Ἐπεὶ δὲ ἐμνήσθην τῆς προσαγωγῆς τῶν ἀδελφῶν, τοῦτο κρίνομεν, τέκνα, ἵνα μὴ ἐκ μόνων τῶν ἀστικῶν τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν αὐξανόμενον, εἴη, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χρησίμων. Διὸ ἐπί-
10 τρεψον, ἀδελφεὲ καὶ τέκνον, πάντα τὸν ἐρχόμενον αὐτόθι χωρίτην παραπέμπεσθαι πρὸς ἡμᾶς διὰ σκάφους, ἐπεὶ πληθυννομένων τῶν ἀστικῶν, ὡς νομίζω, καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ εὐαγὲς ἡμῖν γίνεται. Ὁ Κύριος ὑμᾶς διαφυλάξει, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι. Ἡ χάρις
15 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΓ' (53)

Περὶ ἀρνήσεως κόσμου.

Πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριφυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀρκούντως ἴσως διὰ τῆς προσηκούσης
20 κατηχήσεως τὰ δέοντα ὑπεσημηνάμεθα ὑμῖν, τέκνα ἡμῶν πνευματικά καὶ ἡγαπημένα. Οὐκ ἄκαιρον δὲ ὅμως καὶ πάλιν τῇ ἐπισυμβαινούσῃ τῶν ἀδελφῶν ἐξελεύσει καθυπομνησαὶ ὑμᾶς τὰ αἰτῶ, μηδὲν λογιζόμενοι κοπῶδες ἐν τούτῳ· εἰ γὰρ αὐτοὶ ἔργοις κατατείνεσθε καὶ ταλαιπωρεῖτε τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα, κἂν λόγοις ἐγὼ οὐ χρε-
25 ωστῶ κάμνειν καὶ ἀνακουφίζειν ὑμῶν τὸ τῆς ψυχῆς νοερόν; Ὁ Θεὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ἐνδυναμώσει ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν καὶ ἐν τοῖς κατὰ ψυχὴν ἀγωνίσμασι, καὶ ἐν ἅπασιν ἀσινεῖς καὶ ἀτρώτους διαφυλάξει διὰ τῆς ἐπιχορηγουμένης δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐτοίμους ὄντας πρὸς πᾶσαν ὑπακοὴν τῶν ἐν-
30 τολῶν αὐτοῦ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑποτακτικὴν μέθοδον, ἐνορῶντας εἰς τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ «τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ». Καὶ τίνες εἶεν ἂν, ἢ οἱ τὰ τῆδε ἐν μηδενὶ τιθέμενοι, φημί δόξαν καὶ ἡδο-

πού πρέπει. Νὰ ἀγάλλεστε λοιπὸν καὶ νὰ χαίρεστε σεῖς οἱ ἀληθινοὶ δοῦλοι καὶ ὑπηρέτες τοῦ Χριστοῦ, γιατί πραγματικὰ γιὰ σᾶς ἔτοιμασε τὸ στεφάνι καὶ τὴ βασιλεία του, ἐὰν φυσικὰ μένουμε ἀφοσιωμένοι σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ διατηροῦμε τὸν ἴδιο καλὸ τρόπο, ζώντας εἰρηνικὰ, πειθαρχημένα, μὲ ἀγνότητα, μὲ καθαρότητα, μὲ ὑπακοή, μὲ ταπεινοφροσύνη, ἐργαζόμενοι χειρωνακτικά, ὑμνολογώντας, στιχολογώντας, κηρύττοντας καὶ κάνοντας ὅ,τι ἄλλο ἐπιβάλλεται.

Καὶ ἐπειδὴ θυμήθηκα τὴν εἰσδοχὴ τῶν ἀδελφῶν, ἡ γνώμη μου, τέκνα μου, εἶναι νὰ μὴ αὐξάνεται τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελφότητος μόνο μὲ προερχόμενους ἀπὸ τὴν ἀστική τάξη, ἀλλὰ καὶ μὲ χρήσιμους. Γι' αὐτὸ ἐπίτρεψέ με, ἀδελφέ μου καὶ τέκνο μου, τὸν κάθε χωρικὸ πού ἔρχεται ἐκεῖ νὰ τὸν στέλνεις μὲ σκάφος σὲ μᾶς, ἐπειδὴ αὐξάνονται οἱ ἀστοί, ὅπως νομίζω, καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ, καὶ εἶναι αὐτὸ δίκαιο γιὰ μᾶς. Ὁ Κύριος νὰ σᾶς διαφυλάξει, τιμιώτατοι ἀδελφοί. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἅς εἶναι μαζί μὲ ὅλους σας. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 53η.

Γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ κόσμου. Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῶν Τρουπυλιανῶν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες μου, ἴσως μὲ τὴν κατάλληλη κατήχηση σᾶς ἐπισημάναμε ἱκανοποιητικὰ αὐτὰ πού ἔπρεπε, τέκνα μου πνευματικὰ καὶ ἀγαπημένα. Ὅμως δὲν εἶναι ἄκαιρο μὲ τὴν ἔξοδο τῶν ἀδελφῶν, πού συμβαίνει πάλι, νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὰ ἴδια, χωρὶς νὰ αἰσθάνομαι καθόλου κόπο γι' αὐτό. Γιατί, ἐὰν ἐσεῖς βασανίζεστε καὶ ταλαιπωρεῖτε τὸ τίμιο σῶμα σας, ἐγὼ δὲν ὀφείλω ἔστω καὶ μὲ λόγια νὰ κουραστώ καὶ νὰ ἀνακουφίσω τὴ νοερὴ ψυχὴ σας; Ὁ Θεός, τιμιώτατοι ἀδελφοί, θὰ σᾶς ἐνισχύσει στὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας καὶ στὰ ψυχικὰ ἀθλήματα, καὶ σὲ ὅλα θὰ σᾶς διαφυλάξει ἀβλαβεῖς καὶ ἀπρόσβλητους, μὲ τὴν χορήγηση τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐπειδὴ εἶστε ἔτοιμοι γιὰ κάθε ὑπακοή τῶν ἐντολῶν του καὶ σὲ κάθε μέθοδο ὑποταγῆς, ἀποβλέποντας στὰ ἀγαθὰ πού περιμένουν «ἐκείνους πού ἔχουν ἀγαπήσει τὴν ἐμφάνισή του»¹. Καὶ ποιοὶ μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτοί, ἂν ὄχι ἐκεῖνοι πού περιφρόνησαν ὅλα τὰ τῆς ἐδῶ ζωῆς, ἐννοῶ τὴ δόξα καὶ τὴν ἡδονή, τὴν τρυφή καὶ ἀπόλαυ-

1. Β' Τιμ. 4, 8.

νήν, τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀλλὰ τῷ κόσμῳ
 ἑαυτοὺς σταυρώσαντες καὶ πρὸς τὴν οὐράνιον ἐνατενίζοντες θεω-
 ρίαν; Οὕτω καὶ οἱ ἔκπαλαι προπάτορες ἡμῶν καὶ καθεξῆς μέχρι τοῦ
 δεῦρο, καθὼς ἐστε καὶ ὑμεῖς ἠγαπημένοι Κυρίῳ, ἀρησάμενοι κό-
 5 σμον καὶ τὰ περὶ κόσμον καὶ δουλεύοντες αὐτῷ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀγ-
 γελικῷ τάγματι ἐδίουν. Κρατεῖτε τοίνυν, τέκνα, ὡς παρελάβετε, καὶ
 τὰς φλόγας τῶν παθῶν τῇ δρόσῳ τῆς ἀγνείας κατασθέννυτε, τὰς τῶν
 οἰκείων θελήσεων ἐφέσεις τῷ ξίφει τῆς ὑπακοῆς ἐκτέμνοντες, ἐργά-
 ται δόκιμοι γινόμενοι καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἐν χερσὶν
 10 ὑμῶν ἔργων δι' ἐκάστης ἐγκελεύσεως τοῦ προάγοντος, μάλιστα δέ,
 ἐπεὶ πάρεστιν ἄρτι, τοῦ οἰκονόμου καὶ ἀδελφοῦ ἡμῶν.

Ὁ κόπος οὖν ὑμῶν ὄλος ἔνθεος καὶ εὐαπόδεκτος ὑπὲρ ἀλλήλων
 γὰρ τληπαθεῖτε καὶ εἰς τὸν Κύριον ἐμβιδάζετε τὰ γεννήματα. Καὶ
 ὡσπερ καὶ αὐτὰ τὰ ἱερωθέντα χρήσει κακῇ τῶν τινῶν ἀνθρώπων καὶ
 15 γνώμη διεστραμμένη ἄδεκτα Θεῷ, οὕτω καὶ τὰ μὴ δοκοῦντα εἶναι
 αὐτοτελῆ θεῖα ἀναθήματα, χρήσει καλῇ καὶ λόγῳ εὐσεβείας ἱερά
 Θεῷ καὶ κειμήλια προσάγεται καὶ διαγορευέται. Διὰ τοῦτο ἱε-
 ρουργεῖτε, τέκνα, εὖ διοῦντες καὶ λειτουργεῖτε Θεῷ εὐηκοοῦντες καὶ
 διακονεῖτε Κυρίῳ ἔργῳ πράττοντες καὶ θύετε θύματα δεκτὰ ἐν τῇ
 20 συντετριμμένη καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῷ τεταπεινωμένῳ πνεύματι ὑμῶν.
 Καὶ λοιπὸν ἐστε ἱερεῖς εἰς ἕκαστος ὑμῶν Κυρίῳ καὶ λειτουργοὶ καὶ
 διάκονοι, καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἐν τούτοις, ὡς αἱ θεῖαι Γραφαὶ διαγο-
 ρεύουσιν.

Εὐσθενῶς τοίνυν καὶ εὐψύχως καὶ συναλλήλως ἢ πᾶσα ἀδελφό-
 25 τῆς ὑμῶν ὡς μία ψυχὴ ἢ τις εἰς ἀνὴρ ἐργαζέσθω καὶ τὰ πνευματικὰ
 καὶ τὰ σαρκικὰ ἔργα ἐνώπιον Κυρίου. Γινώσκετε ὅτι καὶ οἱ τοῦ
 πέραν μοναστηρίου ἀδελφοὶ ὑμῶν ὑγιαίνουσιν, ἐνθέως πορευόμενοι
 καὶ τακτικῶς ἀναστρεφόμενοι καὶ καλὰς ἀποδείξεις διὰ τῶν πρῶ-
 των ἱερῶν αὐτῶν ἔργων ἐνδεικνύμενοι. Ὁ Θεὸς καὶ αὐτοὺς καὶ ὑμᾶς
 30 διαφυλάξαι καὶ στηρίξαι καὶ θεβαιώσαι εὐχαῖς ἀγίαις τοῦ πατρὸς
 μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
 Ἀμήν.

ση σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ σταύρωσαν τοὺς ἑαυτοὺς του γιὰ τὸν κόσμ², καὶ ἔχουν στραμμένα τὰ βλέμματα τους πρὸς τὴν θεὰ τοῦ οὐρανοῦ; Ἔτσι καὶ οἱ προπάτορές μας ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τώρα, ὅπως εἶστε καὶ σεῖς ἀγαπημένοι ἀπὸ τὸν Κύριο, ἀφοῦ ἀρνήθηκαν τὸν κόσμον καὶ τὰ σχετικά μὲ τὸν κόσμον, ζοῦσαν στὸ ἱερὸ καὶ ἀγγελικὸ αὐτὸ τάγμα, δουλεύοντας ὡς δοῦλοι αὐτοῦ. Κρατεῖτε λοιπὸν, τέκνα μου, ὅλα ἔτσι ὅπως τὰ παραλάβατε, καὶ σβήνετε τὶς φλόγες τῶν παθῶν μὲ τὴν δροσιὰ τῆς ἀγνείας, κόβοντας τὶς ἐπιθυμίες τῶν παθῶν σας μὲ τὸ ξίφος τῆς ὑπακοῆς, καὶ γινόμενοι δοκιμασμένοι ἐργάτες καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σας μὲ τὴν κάθε ἐντολὴ τοῦ προϋσταμένου σας, καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ ἤδη ἔφτασε τώρα πρόσφατα, τοῦ οἰκονόμου καὶ ἀδελφοῦ μας.

Ὁ κόπος σας λοιπὸν ὅλος εἶναι θεόπνευστος καὶ εὐπρόσδεκτος. Γιατί ταλαιπωρεῖστε ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο καὶ διαβιδάζετε στὸν Κύριο τοὺς καρπούς σας. Καὶ ὅπως ἀκόμα καὶ αὐτὰ τὰ ἱερά, μὲ τὴν κακὴ χρῆση καὶ τὴν διεστραμμένη διάθεση μερικῶν ἀνθρώπων δὲν γίνονται δεκτὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ἔτσι καὶ αὐτὰ πού δὲν δείχνουν νὰ εἶναι αὐτοτελεῖ θεϊκὰ ἀφιερῶματα, μὲ τὴν καλὴ χρῆση καὶ τὰ εὐσεβῆ λόγια προσφέρονται ὡς ἱερά στὸν Θεὸ καὶ ὀνομάζονται πολῦτιμοι θησαυροί. Γι' αὐτὸ ἱεραργεῖτε, τέκνα μου, ζώντας καλά, ὑπηρετεῖτε τὸν Θεὸ μὲ ὑπακοή, καὶ διακονεῖτε τὸν Κύριο ἔμπρακτα, κάνοντας καὶ θυσιάζοντας σφάγια δεκτὰ μὲ τὴν συντριμμένη καρδιά σας καὶ τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ταπείνωση πνεῦμα σας³. Γιατί ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς εἶναι ἱερέας τοῦ Κυρίου καὶ λειτουργὸς καὶ διάκονος, καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα ψέμα σ' αὐτούς, ὅπως διαβεβαιώνουν οἱ ἅγιες Γραφές⁴.

Ἄς ἐργάζεται λοιπὸν ὀλόκληρη ἡ ἀδελφότητά σας μὲ εὐψυχία καὶ ἀνδρεία ὅλη μαζί σὰν μιὰ ψυχὴ, ἢ σὰν ἓνας ἄνδρας, τόσο τὰ πνευματικὰ ὅσο καὶ τὰ σαρκικὰ ἔργα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Νὰ ξέρετε ὅτι καὶ οἱ ἀδελφοί σας στὸ μοναστήρι τοῦ Πέραν ὑγιαίνουν, πορευόμενοι ὅπως θέλει ὁ Θεὸς καὶ συμπεριφερόμενοι μὲ τάξη, καὶ δίνουν καλὰ δείγματα μὲ τὰ πρῶτα ἔργα τους. Ὁ Θεὸς καὶ αὐτούς καὶ σᾶς νὰ σᾶς διαφυλάξει, νὰ σᾶς στηρίξει καὶ νὰ σᾶς σταθεροποιήσει μὲ τὶς ἅγιες εὐχὲς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

3. Ψαλμ. 50, 19.

4. Πρβλ. Μαλαχ. 2, 6-7.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΔ'.

Περὶ ὑπομονῆς.

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, νῦν τὴν ἀπ' ἀληθινῆς καὶ καθαρᾶς ὑμῶν
 5 διαθέσεώς τε καὶ πίστεως πρὸς τε Θεὸν καὶ τὴν ἐμὴν ταπείνωσιν,
 τέκνα ἠγαπημένα, ἐπιστολὴν ὑμῶν τιμίαν ἐδεξάμεθα, διδάσκουσαν
 καὶ ὑποδεικνύουσαν ἡμῖν ὅπως κινεῖσθε πρὸς ἀγάπην καὶ ὅπως
 γλίχεσθε τὴν ἁμαρτωλὸν μου συνάφειαν καὶ ὅπως ὡς νεοττοὶ ἐν κα-
 λιᾷ τοῖς αὐτόθι καθήμενοι κεχασμένοι ἐστὲ τὴν μητέρα καὶ τροφὸν
 10 ἀποῦσαν ἀποδέξασθαι. Ἄλλ' οὐκ εἰμι ἄξιος καλεῖσθαι ὑμῶν πατὴρ
 μὴ ἔχων τὴν πατρικὴν καὶ θεοαπόδεκτον κηδεμονίαν· ποῦ γὰρ ἐγὼ
 ἔφθασα εἰς μέτρον τελειότητος; Ἡ εἰς ποῖον ὕψος ἀναβέβηκα ἀρε-
 τῆς, ἵν' ἐκεῖνα τὰ τοῦ ἀποστόλου κατατολήσω εἰπεῖν, ὅτι ὡσὰν
 τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς ἔγγονα, οὕτως ἰμειρόμενος ὑμῶν εὐδοκῶ
 15 μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν
 ἑαυτοῦ ψυχὴν; Πόρρω ἀπέχω τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀνδρῶν,
 καθόσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς ὁ δὲ εἰμι, δι' ὑμᾶς εἰμι, καὶ
 ἰστάμενος καὶ περιπατῶν καὶ διαλεγόμενος καὶ φωτιζόμενος· καὶ
 χαίρω ὅτι μοι δέδωκεν ὁ Θεὸς οὐ μόνον τέκνα, ἀλλὰ κυρίους καὶ
 20 δεσπότης καὶ πατέρας, ἵνα πίπτοντά με ἀνεγείρωσι καὶ ὀλισθαίνον-
 τα ἐπανορθῶσι καὶ μὴ χρησιμεύοντα πεπονημένον δεικνύωσι· τοῦτο
 γὰρ νῦν πανθάνω. Ἀκούω γὰρ καλὸς ποιμὴν καὶ μεγάλης ποιμνῆς
 ἐπιστάτης καὶ κανόνων τηρητῆς καὶ ἠκριδωμένης πολιτείας ἠγή-
 τωρ, καὶ νέος τις καινολόγος Δημῶδης λόγος «κάλαμος γράφει»
 25 φησὶ «καὶ γραφεὺς καυχῆσεται, καὶ νικητὴν τὸν ἠνίοχον εὐμετάφο-
 ροὶ καὶ ταχινοὶ ἵπποι διεγνώρισαν». Μὴ τοίνυν λογίσηταί μοι Κύ-
 ριος τοῦ τὴν ἀκοὴν μείζονα τῆς πολιτείας μου εἶναι κατάκριμα· ὑ-
 μᾶς δὲ φωτίσει αὐτὸς ὁ δεσπότης Θεὸς καὶ τὰ προσκόμματα τὰ ἐκ
 τοῦ πολυσκανδαλίστου μου βίου ἀποκαθαρεῖ τῆς ψυχικῆς ὑμῶν
 30 ὄψεως, ἵνα τρέχητε καλῶς, ἵν' ἀκολουθῆτε ὀπίσω τοῦ Κυρίου ἀδια-
 σπάστως, ἵνα φέρητε εὐτόνως ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν ὤμων τὸν σταυρὸν

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 54η.

Γιὰ τὴν ὑπομονή.

Στοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, μόλις ἔλαβα τὴν πολύτιμη ἐπιστολή σας πού, μὲ εἰλικρινῆ καὶ καθαρὴ διάθεση καὶ πίστη στὸν Θεὸ καὶ στὴ δική μου ταπεινότητα, στείλατε, ἀγαπημένα μου παιδιὰ, ἢ ὅποια μὲ πληροφορεῖ καὶ μοῦ δείχνει, ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε καὶ ἐπιθυμεῖτε τὴν ἀμαρτωλή μου σχέση, καὶ ὅτι σὰν τὰ μικρὰ πουλιὰ στὴ φωλιὰ καθισμένοι ἐκεῖ ἔχετε ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, περιμένοντας νὰ ἔρθει ἡ μητέρα καὶ τροφὸς σας πού ἀπουσιάζει. Ὅμως δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομάζομαι πατέρας σας, ἀφοῦ δὲν ἔχω τὴν πατρικὴ καὶ ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεὸ κηδεμονία σας. Γιατὶ ἀπὸ ποῦ ὡς ποῦ ἔφτασα ἐγὼ τὸ μέτρο τῆς τελειότητος; Ἡ σὲ ποιὸ ὕψος ἀρετῆς ἀνέβηκα, γιὰ νὰ τολμήσω νὰ πῶ τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου, ὅτι, «ὅπως ἡ μητέρα φροντίζει τὰ παιδιὰ της, μὲ τέτοια θερμὴ ἀγάπη εἶμαι διατεθειμένος νὰ σᾶς μεταδώσω ὄχι μόνο τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ σᾶς προσφέρω καὶ τὴν ψυχὴ μου»¹; Ἀπέχω πάρα πολὺ ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς θεϊκοὺς ἄνδρες, ὅσο ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆ γῆ. Καὶ αὐτὸ πού εἶμαι, εἶμαι ἕξαιτίας σας, καὶ ὅταν στέκομαι καὶ ὅταν περπατῶ καὶ ὅταν συζητῶ καὶ ὅταν φωτίζομαι. Καὶ χαίρομαι, γιὰτὶ ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε ὄχι μόνο παιδιὰ, ἀλλὰ κυρίους καὶ δεσπότες καὶ πατέρες, ὥστε ὅταν πέφτω νὰ μὲ σηκώνουν, καὶ ὅταν γλιστρῶ νὰ μὲ ἐπανορθώνουν, καὶ ὅταν εἶμαι ἄχρηστος νὰ δείχνουν ὅτι ἔχω κάνει κάτι. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ παθαίνω τώρα. Ἀκούω δηλαδὴ νὰ λέγεται· Καλὸς ποιμένας, καὶ προϊστάμενος μεγάλης ποιμνῆς, καὶ τηρητὴς τῶν κανόνων, καὶ ἡγέτης αὐστηρῆς πραγματικῆς ζωῆς, καὶ πού ἔχει ἕναν καινούργιο τρόπο ὅταν μιλάει. Μιὰ λαϊκὴ παροιμία λέγει· «ὁ κονδυλοφόρος γράφει, καὶ ὁ γραφέας παινεύεται, καὶ τὸν ἡνίοχο τὸν ἀναδεικνύουν τὰ γρήγορα καὶ εὐκολοκίνητα ἄλογα». Ἄς μὴ μοῦ καταλογίσει λοιπὸν ὁ Κύριος ὡς ἀμαρτία τὸ ὅτι ἡ φήμη εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν πολιτεία μου. Καὶ σᾶς νὰ σᾶς φωτίσει ὁ Κύριος καὶ Θεὸς καὶ νὰ καθαρίσει τελείως ἀπὸ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σας τὰ προσκόμματα τῆς γεμάτης σκάνδαλα πολιτείας μου, γιὰ νὰ τρέχετε καλὰ, νὰ ἀκολουθεῖτε πίσω ἀπὸ τὸν Κύριο ἀδιάκοπα, καὶ νὰ φέρετε στοὺς ὤμους σας γενναῖα τὸν σταυρό του. Γιατὶ γνωρίζετε, παιδιὰ μου, ὅτι σταυρωθήκατε γιὰ τὸν

αὐτοῦ ἴστε γάρ, τέκνα, ὅτι ἐσταυρώθητε τῷ κόσμῳ, ὥσπερ καὶ ὁ κόσμος ὑμῖν, καὶ ἤρθητε ἐκ τῶν χαμαιζήλων καὶ ὑψώθητε ἐν τῇ ἐπουρανίῳ πολιτεία καὶ Θεῷ μόνῳ ζῆτε, τεθνηκότες τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. Τίς ὑμῶν πατήρ καὶ μήτηρ, ἀλλ' ἢ Θεός; Τίς ἀδελφός καὶ ἀγχιστεύς, 5 ἀλλ' ἢ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι καὶ ἡ καλὴ ἀδελφότης; Τίς ὑπαρξίς καὶ κατοικία καὶ εὐζωία, ἀλλ' ἢ ἡ ἐλπίς τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; Ὅπου ἡ πίστις ὑμῶν, ἐκεῖ ἔστωσαν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέποντες· ὅπου ἡ κατάσχεσις ὑμῶν, ἐκεῖ γρηγορεῖτω καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν· «ὅπου γὰρ ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ 10 ἔσται καὶ ἡ καρδιά σου», ὡς εἶρηκεν ὁ Κύριος· ἂν τε ἐν τοῖς κάτω, κάτω ἂν τε ἐν τοῖς ἄνω, ἄνω.

Βλέπετε, τέκνα μου, οἷων ἀγαθῶν ἠξιώθητε καὶ οἷας πολιτείας ἀγγελικῆς; Ὡς ἄγγελοι περιπατήσατε, τὸ κατὰ δύναμιν, μὴ καταπίπτοντες ἐν τοῖς συμβαίνουσι, κατὰ θυμοῦ ἰστάμενοι διὰ τῆς πραότη- 15 τος, κατὰ τῆς ἐπιθυμίας διὰ τῆς κολάσεως αὐτῆς. Μὴ σε νικησάτω μικρὰ ἠδονή, πολλὰ κολάζουσα καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ ἡμέραν ἐρεθίζουσα· «ὑπομένων γὰρ ὑπέμεινα τὸν Κύριον, καὶ προσέσχε μοι ἐν τῷ διάζεσθαι καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου», μετὰ τὴν χρονίαν παράτασιν τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ πάθους. Γινώσκετε νόμους ὑποτα- 20 γῆς οἱ ὑποτασσόμενοι καὶ νόμους ὑποτάξεως οἱ ἄρχοντες, τῇ προθέσει κάτω ὄντες οἱ πρῶτοι καὶ εὐσπλαγχνία καὶ ἀγάπη φερόμενοι, ἵν' ἔλκωνται φυσικῶς πῶς ὡς ὑπὸ σιδήρου οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν. Σύμμετρα ἔστωσαν καὶ τὰ λαλήματα ὑμῶν καὶ τὰ διηγήματα. Συγκαταβαίνειν δεῖ, ἀλλὰ πάλιν καὶ συνανελθεῖν· λαλήσαι, ἀλλὰ καὶ 25 σιωπῆσαι· χαροποιῶς καὶ ἰλαρῶς μειδιᾶσαι, πρὸς πνευματικὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν κατηφιᾶσαι σωφρονιστικώτερον καὶ μηδέτερον τῇ θατέρου ἀμετρία παραλυμῆνασθαι. Ἄγρυπνοι ἔστωσαν ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τοὺς κανόνας, ἰλαροὶ πρὸς ἀπόκρισιν, ἢ ῥίς οὐκ ἀνοιγομένη θυμικῶς, αἱ ὀφρύες οὐκ ἀνασπώμεναι ὑπερη- 30 φανεντικῶς, ἢ γλῶσσα οὐ τραχυλαλοῦσα κενοδόξως, πᾶσα αἴσθησις ὑμῶν καταστελλέσθω· πᾶν μέλος ὑμῶν παιδαγωγείσθω· τὰ χεῖλη χεῖλη αἰνέσεως· τὸ στόμα ὄργανον Θεοῦ ψαλμικόν· ὁ νοῦς διανοη-

κόσμο, ὅπως καὶ ὁ κόσμος γιὰ σα̅ς², καὶ ὑψωθήκατε ἀπὸ τὰ γήινα καὶ ἀνεβήκατε ψηλὰ στὴν ἐπουράνια πολιτεία καὶ ζεῖτε μόνο γιὰ τὸν Θεό, ἀφοῦ ἔχετε ἤδη πεθάνει γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ποιὸς εἶναι πατέρας καὶ μητέρα σας, παρὰ ὁ ἴδιος ὁ Θεός; Ποιὸς εἶναι ἀδελφός ἢ συγγενής σας, παρὰ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι καὶ ἡ καλὴ ἀδελφότητα; Ποιὰ εἶναι ἡ ὑπαρξή σας καὶ ἡ κατοικία σας καὶ ἡ ἀριστη ζωὴ σας, παρὰ ἡ ἐλπίδα τῶν ἀγαθῶν ποῦ σα̅ς περιμένουν καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὅπου βρίσκεται ἡ πίστη σας, ἐκεῖ νὰ εἶναι στραμμένα καὶ τὰ μάτια σας. Ὅπου ἀνήκετε, ἐκεῖ νὰ ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἡ καρδιά σας· γιατί, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος, «ὅπου βρίσκεται ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ βρίσκεται καὶ ἡ καρδιά σου»³. Ἄν βρίσκεται στὰ κάτω, βρίσκεται καὶ αὐτὴ κάτω· ἂν βρίσκεται στὰ οὐράνια, βρίσκεται κι' αὐτὴ στὰ οὐράνια.

Βλέπετε, τέκνα μου, ποιῶν ἀγαθῶν καὶ ποιᾶς πολιτείας γίνετε ἄξιοι; Νὰ περπατᾶτε λοιπὸν σὰν ἄγγελοι, ὅσο μπορεῖτε, χωρὶς νὰ χάνετε τὸ ἠθικὸ σας μὲ αὐτὰ ποῦ συμβαίνουν. Ἀπέναντι στὸν θυμὸ νὰ στέκεστε μὲ πραότητα, ἀπέναντι στὴν ἐπιθυμία μὲ τὸ νὰ τὴν τιμωρεῖτε. Νὰ μὴ σὲ νικᾷ μιὰ μικρὴ ἡδονή, ποῦ σὲ κολάζει πολὺ καὶ σὲ ἐρεθίζει κάθε ὥρα καὶ μέρα. Γιατὶ λέγει, «μὲ πολλὴ ἐγκαρτέρηση ὑπέμεινα τὸν Κύριο, καὶ μὲ πρόσεξε ὅταν καταπιεζόμουν, καὶ ἤκουσε τὴν παράκλησή μου»⁴, μετὰ τὴ μακροχρόνια παράταση τῆς ἀπαλλαγῆς μου ἀπὸ τὸ πάθος. Γνωρίζετε τοὺς νόμους τῆς ὑποταγῆς αὐτοὶ ποῦ ὑποτάσσεστε, καὶ τοὺς νόμους τῆς ὑποτάξεως οἱ ἄρχοντες, ὅτι οἱ πρῶτοι ὡς πρὸς τὴν πρόθεσή τους πρέπει νὰ εἶναι κάτω, καὶ νὰ φέρονται μὲ εὐσπλαγχνία καὶ ἀγάπη, γιὰ νὰ ἐλκύνονται σὰν ἀπὸ μαγνίτη οἱ καλοὶ ἀδελφοί μας. Νὰ εἶναι μετρημένα καὶ τὰ λόγια σας καὶ οἱ διηγήσεις σας. Πρέπει νὰ συγκαταβαίνετε, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνέρχεστε ὅλοι μαζί. Νὰ μιλάτε, ἀλλὰ καὶ νὰ σωπαίνετε. Νὰ μειδιᾶτε μὲ χαρὰ καὶ ἰλαρότητα γιὰ πνευματικὴ παρηγοριᾶ, ἀλλὰ καὶ νὰ κατσοφιάζετε γιὰ περισσότερο σωφρονισμό, καὶ κανένα ἀπὸ τὰ δύο νὰ μὴ τὸ καταστρέφετε μὲ τὴν ἀμετρία τοῦ ἄλλου. Νὰ εἶναι ἄγρυπνα τὰ μάτια σας στὴν τήρηση τῶν κανόνων, πρόσχαροι ὅταν δίνετε ἀπαντήσεις, ἡ μύτη σας νὰ μὴ ἀνοίγεται ἀπὸ τὸν θυμὸ, τὰ φρεῦδια σας νὰ μὴ σηκώνονται πρὸς τὰ πάνω μὲ ὑπερηφάνεια, ἡ γλώσσα σας νὰ μὴ μιλάει σκληρὰ μὲ κενοδοξία, καὶ κάθε μιὰ ἀπὸ τίς αἰσθήσεις σας νὰ εἶναι συγκρατημένη. Κάθε μέλος σας νὰ εἶναι παιδαγωγημένο· τὰ χεῖλη σας νὰ εἶναι χεῖλη ἐπαίνων· τὸ στόμα σας ὄργανο ψαλμωδίας τοῦ Θεοῦ· ὁ νοῦς σας νὰ σκέφτεται τὰ ἐπουράνια·

τικὸς τῶν ἐπουρανίων· αἱ χεῖρες ἔργων εὐσεβῶν ἐνέργειαι. Μή τις ἔστω παρακούων, μηδὲ ἰδιοθελῶν, μηδὲ βαρυνκαρδιάζων, μηδὲ βουλενόμενος τὰ ἄθεα καὶ ἐκβλητικὰ τοῦ κοινοβίου. Συνέλθετε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ. Ἀγαπήσατε ἀλλήλους ἀπαρρησιάστως Δό-
5 τε ἀλλήλοις δεξιὰς ἐπὶ τῇ θεοσώστῳ ὑμῶν διώσει.

Ταῦτα μὲν ἐχέτω ὁ τῆς κατηχήσεως λόγος, τὸ δὲ λοιπὸν εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐλεεινότητός μου, ἵν' ὁ ταῦτα νουθετῶν τὴν δοκὸν πρῶτον ἐκβάλῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τότε διαγορεύς τῶν ἀποκαρφισμάτων τοῦ πλησίον γένωμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
10 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΕ΄.

Παραινετικὴ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ
καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀπήγγειλεν ἡμῖν εἰσελθὼν ὁ οἰκονόμος,
15 τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὴν ἐν Κυρίῳ ἀποκατάστασιν ὑμῶν καὶ ὅπως
συνήλθετε εἰς ἀλλήλους οἷ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι, οἱ μὲν
κατὰ τὸ πρέπον ἀναλαβόντες τὴν προστασίαν καὶ διανείμαντες
ἐκάστῳ δεόντως τὰς διακονίας, οἱ δὲ ὑποδεχόμενοι αὐτὰς εὐηκόως
καὶ ταπεινοφρόνως ἐν τῇ καθηκούσῃ ὑποστολῇ καὶ εὐλαβείᾳ· εἶτα
20 ἐπὶ τούτοις πᾶσιν, ὅτι συνανεκράθητε τῇ ἀγάπῃ, φιλοῦντες καὶ
φιλούμενοι, ποθοῦντες καὶ ποθούμενοι, ὡς γενέσθαι ἐν πᾶσι μίαν
ψυχὴν καὶ διάνοιαν καὶ θέλημα ἐν τῇ μεσολαβούσῃ εἰρηναίᾳ ζωῇ
καὶ εὐταξίᾳ. Καὶ ὅσον εὐφράνθη ἡμῶν ἡ ταπεινὴ ψυχὴ καὶ ἀπενχα-
ριστήσαμεν τῷ Κυρίῳ τί δεῖ καὶ λέγειν; Οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι ἡμῖν τερ-
25 πνὸν καὶ ἐπιθυμητὸν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἢ τὸ ὑμᾶς εὖ θιουῦντας καὶ
τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου ἐνεργοῦντας ἀξίως τὴν κατὰ τὸ ἀγγε-
λικὸν ὑμῶν ἐπάγγελμα διανύειν ζωὴν.

Τοῦτο οὖν ἐπεὶ γέγονε καὶ εἰς ἕκαστος ἐγνώρισε τὸν καθηγού-
μενον αὐτοῦ ἀντὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν τε τόπον καὶ τὸν τρό-
30 πον τῆς διακονίας, παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ, μεινάτω ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ καὶ μακροθυμίᾳ, διαβιδάζων ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐπικερδῶς
καὶ σωτηρίως διὰ τῆς ἀνοθεύτου ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς αὐτοῦ.

τά χέρια σας νὰ κάνουν ἔργα εὐσεβῆ. Κανένας νὰ μὴ παρακούει, οὔτε νὰ θέλει νὰ κάνει τὸ δικό του, οὔτε νὰ βαρυγομᾷ, οὔτε νὰ σκέφτεται τὰ ἄθεα καὶ αὐτὰ ποὺ ὀδηγοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ κοινόβιο. Νὰ συναθροίξεσθε μεταξὺ σας μὲ ὁμοψυχία. Νὰ ἀγαπᾶτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, χωρὶς ἐλευθεροστομίες. Δώστε τὰ χέρια σας γιὰ τὴ θεόσωστη διαδίωσή σας.

”Ἄς σταματίσει λοιπὸν ἐδῶ ὁ λόγος τῆς κατήχησης καὶ νὰ προσεύχεστε γιὰ τὴν ἀθλιότητά μου, ὥστε ἐγὼ ποὺ τὰ συμβουλεύω αὐτὰ νὰ βγάλω πρῶτος τὸ δοκάρη ἀπὸ τὸ μάτι μου, καὶ τότε νὰ πῶ στὸν πλησίον μου νὰ βγάλει τὴν ἀγκίδα τῆ δικῆ του⁵, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 55η.

Παρανετική, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν μοναστηριῶν τοῦ Σακκουδίου καὶ τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, μοῦ ἀνήγγειλε ἐρχόμενος ὁ οἰκονόμος, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, τὴν ἀποκατάστασή σας μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου, καὶ ὅτι συναθροισθήκατε μεταξὺ σας, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἀνέλαβαν τὴν προστασία καὶ μοίρασαν στὸν καθένα τὰ διακονήματα μὲ τρόπο πρέποντα, ἐνῶ οἱ δεῦτεροι τὰ δεχθήκατε μὲ ὑπακοή καὶ ταπεινοφροσύνη μὲ τὴν πρέπουσα συστολή καὶ εὐλάβεια. Ἐπειτα, ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ὅτι σμίξατε μὲ ἀγάπη, αὐτοὶ ποὺ ἀγαπᾶτε καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἀγαπᾶτε, αὐτοὶ ποὺ ποθεῖτε καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ποθεῖτε, ὥστε γίνετε σὲ ὅλα μιὰ ψυχὴ καὶ σκέψη καὶ θέληση στὴ εἰρηνικὴ ἀνάμεσά σας ζωὴ καὶ τάξη. Τὸ πόσο χάρηκε ἡ ταπεινὴ μου ψυχὴ καὶ εὐχαρίστησα τὸν Κύριο τί χρειάζεται νὰ σᾶς τὸ πῶ; Γιατὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε γιὰ μένα εὐχάριστο καὶ ποθητὸ ἐδῶ στὴ γῆ, ἀπὸ τὸ νὰ ζεῖτε καλὰ καί, ἐφαρμόζοντας τὶς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου, νὰ διανύσετε ἐπάξια τὴ σύμφωνη μὲ τὸ ἀγγελικὸ σας ἐπάγγελμα ζωῆ.

Ἄφοῦ λοιπὸν ἔγινε αὐτὸ καὶ ὁ καθένας σας γνώρισε τὸν ἡγούμενό του, ἀντὶ γιὰ μένα τὸν ἁμαρτωλό, καὶ τὸν τόπο καὶ τὸν τρόπο τῆς διακονίας του, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἐκλιπαρῶ, ἄς παραμείνει ὁ καθένας σας μὲ πολλὴ ὑπομονὴ καὶ μακροθυμία, περνώντας τὴ μιὰ μέρα μετὰ τὴν ἄλλη μὲ τρόπον ἐπικερδῆ καὶ σωτήριο μὲ τὴν ἀνόθευτη ὑπακοή

Καὶ μηκέτι εἶη ἐν ὑμῖν ἑτεροθελία ἢ ἰδιογνωμία καὶ αὐτορροθυμία καὶ ἐθελοθηρησκεία· μηδ' αὖ γογγυσμὸς ἢ ψιθυρισμὸς ἢ φατριασμός· μὴ μὴν στρηνιασμός ἢ παρηρησία ἢ γέλωτες ἀκρατεῖς, ἀργία τε καὶ ὀλιγωρία, αὐθάδειά τε καὶ ὑπερηφανία, ἢ τι τῶν μὴ ἀρεσκόντων Κυρίου. Διὰ τοῦτο γὰρ γινώσκετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὅτι ἀπελίπομεν τὰ ἐν κόσμῳ, γονεῖς, ἀδελφοῦς, φίλους, οἰκείους, χώρας, πόλεις, δήμους, ἀγοράς, θέατρα, πᾶσαν τὴν ἐμπαθῆ καὶ φιλήδονον τοῦ βίου διαγωγὴν, ἵνα Χριστὸν κερδήσωμεν, ἵνα οὐρανίως πολιτευσώμεθα, ἵνα τὰ πάθη καταργήσωμεν, ἵνα τὰς ἀρετὰς πλουτήσωμεν, ἵνα, ὁσίως καὶ δικαίως πολιτευσόμενοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, κατὰ μίμησιν τῶν ὁσίων ἡμῶν πατέρων, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν.

Ἐπεὶ οὖν τοιαύτη ἡ ἐπαγγελία ἡμῶν καὶ ἡ προσδοκία, τοιοῦτον δειχθεῖη, παρακαλῶ, καὶ τὸ ἔργον ὑμῶν καὶ ἡ ἀναστροφή καὶ ἡ 15 διαγωγὴ, ὅπως κατὰ τὸ ὄνομα καὶ ἡ πολιτεία δείκνυται καὶ ὅπως διαλάμπη ὁ βίος ὑμῶν ταῖς ἀγαθαῖς εὐπραγίαις, διδούς χάριν τοῖς πλησιάζουσιν ὁμοσχήμεοις τε καὶ λαϊκοῖς, καὶ μὴν καὶ τοῖς ὁμοταγέσιν ὑμῶν ἀδελφοῖς, ὅπως δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καθὼς γέγραπται, ὅπως καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ χαίρωμεν, μᾶλλον καὶ μᾶλλον προθυμούμενοι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἔργον ἡμῶν, ὁρῶντες πρὸ προσώπου ἡμῶν οἷον καὶ ἠλίκον μισθὸν ταμιεύεσθε ἑαυτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Βλέπε τοιγαροῦν, τέκνον μου Σωφρόνιε, τὴν δοκιμὴν, ἣν ἐδοκιμάσαμεν ἐν σοί, ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐκλεξάμενοί σε εἰς τὸ προστῆναι 25 τῶν ἀδελφῶν σου, μὴ φανῆ ἀδόκιμος εἰς αἰσχύνην ἡμῶν καὶ ἐντροπήν, ἀλλ' οὕτω τὸ φῶς σου τῶν ἀρετῶν φρουκτωρεῖτω καὶ οὕτως ὁ τοῦ βίου σου ῥυθμὸς λαλείσθω, ὡς ὀνομαστόν σε γενέσθαι ἔτι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς σου καὶ μὴν καὶ ἐν τοῖς ἔξωθεν· πᾶς γὰρ ὁστισοῦν τὸν Θεὸν ἐν ἑαυτῷ σχοίη, διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντολῶν, 30 ὀνομαστός γίνεται καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ τοσοῦτον, ὅπόσον γε καὶ ἐπιδίδωσι τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Γενοῦ πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου πάραυτος, ἀγαθός, διδακτικός, ὑπομνηστικός τῶν δεόντων, ἐλεγκτικός τῶν ἀρμοζόντων, ἐπιτιμητικός τῶν προσηκόντων, ἰατρούων τοὺς ἀσθενοῦντας, ἀνεχόμενος τῶν ἐξ ἀπειρίας ἀγνοούν-

1. Κολ. 2,23.

2. Φίλιπ. 3,8.

3. Ματθ. 5,16.

καὶ ὑποταγή του. Καὶ νὰ μὴ ὑπάρχει μεταξύ σας διαφορετικὴ θέληση καὶ γνώμη καὶ ἰδιοτροπία καὶ θρησκεία τῆς ἀρεσκείας σας¹. Ἐπίσης οὔτε γογγυσμὸς ἢ ψιθυρισμὸς ἢ φατριασμὸς, οὔτε καὶ ἀκολασίαι ἢ ἐλευθεροστομία, ἢ γέλια ἀκράτητα, καὶ ἀργία καὶ ἀδιαφορία καὶ αὐθάδεια καὶ ὑπερηφάνεια, ἢ κἀτι ἀπὸ αὐτὰ πού δὲν ἀρέσουν στὸν Κύριο. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε, ὅπως γνωρίζετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ἐγκαταλείψαμε τὰ ἐγκόσμια, γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους, συγγενεῖς, χῶρες, πόλεις, δήμους, ἀγορές, θεάτρα, κἀθε ἔμπαθῆ καὶ φιλήδονη διαγωγή τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὸν Χριστό², γιὰ νὰ ζήσουμε οὐράνια, γιὰ νὰ καταργήσουμε τὰ πάθη, γιὰ νὰ αὐξήσουμε τίς ἀρετές, μὲ σκοπὸ, ἀφοῦ ζήσουμε ὅσια καὶ δίκαια στὸν κόσμον αὐτόν, μιμούμενοι τοὺς ὄσιους πατέρες μας, νὰ κερδίσουμε τὰ ἀγαθὰ πού μᾶς ὑποσχέθηκε ὁ Θεός.

Ἐπειδὴ λοιπὸν τέτοια εἶναι ἡ ὑπόσχεση καὶ ἡ προσμονὴ μας, τέτοιο νὰ εἶναι, παρακαλῶ, καὶ τὸ ἔργο σας καὶ ἡ συναναστροφή σας καὶ ἡ διαγωγή σας, ὥστε νὰ εἶναι ἡ πολιτεία σας ἀνάλογη μὲ τὸ ὄνομά σας, καὶ νὰ λάμψει ὁ βίος σας μὲ τίς ἀγαθὲς πράξεις σας, δίνοντας χάρη στοὺς πλησίον σας ὁμόσχημους καὶ λαϊκούς, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἀδελφούς σας πού ἀνήκουν στὸ ἴδιο τάγμα, γιὰ νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ οὐρανοῦ Πατέρα σας, ὅπως εἶναι γραμμένο³, καὶ νὰ χαιρόμαστε καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ὅσο γίνεται περισσότερο, ἐνθαρρυνόμενοι στὸ ἀγαθὸ ἔργο μας, βλέποντας μπροστά μας τί εἶδους καὶ πόσο μεγάλο μισθὸ ἀποταμιεύετε γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς σας στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Πρόσεχε λοιπὸν, τέκνο μου Σωφρόνιε, τὴν ἔρευνα πού ἔκανα γιὰ σένα, προκειμένου νὰ σὲ ἐκλέξω ἀνάμεσα ἀπὸ πολλοὺς ὡς προϊστάμενο τῶν ἀδελφῶν σου, νὰ μὴ φανεῖς ἀκατάλληλος καὶ μᾶς καταντροπιάσεις. Ἀλλὰ τὸ φῶς τῶν ἀρετῶν σου νὰ φωτίζει ἔτσι, καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς σου νὰ ἀκούεται τέτοιος, ὥστε νὰ γίνεις ὀνομαστός μεταξύ τῶν ἀδελφῶν σου, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἔξω. Γιατὶ καθένας πού ἔχει μέσα του τὸν Θεὸ μὲ τὴν τήρηση τῶν ἀγίων του ἐντολῶν, γίνεται ὀνομαστός στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ, τόσο πολὺ, ὅση εἶναι καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τους. Γίνε πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου σύμβουλος ἀγαθός, διδακτικὸς⁴, ὑπομνηστικὸς αὐτῶν πού πρέπει, ἐλεγκτικὸς αὐτῶν πού χρειάζεται, ἐπιτιμητικὸς αὐτῶν πού πρέπει⁵, θεραπεύοντας τοὺς ἀσθενεῖς, ἀνεχόμενος ἐκείνους πού ἀπὸ ἀπειρία ἔχουν ἄγνοια, κοπιάζοντας μαζὶ μὲ ἐκείνους

4. Α' Τιμ. 3,2. Β' Τιμ. 2,24.

5. Β' Τιμ. 4,2.

των, συγκοπιῶν τοῖς κάμνουσι, πάντα ποιῶν καὶ λέγων εἰς τὸ κοι-
νωφελές, ὅτι τὴν αὐτὴν σοι δέδωκα ἐξουσίαν, ἣν περὶ καὶ γὰρ ἔχω ὁ
ταπεινὸς παρὰ Θεοῦ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἡγεμονίᾳ. Δευτερεύοντά σου
κέκτησαι τὸν ἀδβᾶν Ἀκάκιον. Τὰ αὐτὰ τοιγαροῦν καὶ σοί, τέκνον
5 μου Ἀκάκιε, προσφθέγγομαι, ἐπειδὴ ἐν δυοῖς μίαν καρδίαν θέλω
εἶναι, μᾶλλον δὲ καὶ ἐν τῖς πᾶσιν, ὥστε τῷ ἐνὶ θελήματι καὶ τῇ μιᾷ
φρονήσει διοικεῖσθαι τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν. Ἐπίστηθι καὶ σύ, τέ-
κνον οἰκονόμε, τῇ διακονίᾳ σου προθύμως καὶ γρηγόρως, νηφαλέ-
ως καὶ σπουδαίως, ἀπροσκόπως καὶ ἀπροσπαθῶς Πάντες οἱ λοι-
10 ποί, οἳ τε προέχοντες ἐν ταῖς διακονίαις καὶ οἱ ὑπὸ τὰς διακονίας,
καὶ πρό γε τῶν ἄλλων σύ, τέκνον πρωτοξενγῖτα, δεῖξον τὴν προθυ-
μίαν ἐν τῷ ἔργῳ σου, ἵνα σε καὶ μᾶλλον ἀποδέχωμαι. Οὕτως οὖν καὶ
ὑμεῖς οἱ ἀμπελουργοί, οἱ κηπουροί, οἱ σκυτεῖς, οἱ ὄψοποιοί, οἱ κελ-
λαρίται, οἱ ἄρτοποιοί, οἱ ἀριστητᾶριοι, οἱ κανονάρχοι, οἱ ῥαφεῖς,
15 μέχρι καὶ τοῦ ἐσχάτου, ἵν' ὁ Θεὸς δοξάζεται ἐν τῷ ἔργῳ ὑμῶν, ἵνα
κτᾶσθε ζωὴν αἰώνιον ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν.

Τοὺς παλινδρομοῦντας ἀποδέξασθε καὶ συναριθμήσατε τοῖς
λοιποῖς ἀδελφοῖς, ποιοῦντες τὰ καθήκοντα· χαίρω γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνα-
κλήσει ἐνὸς ἐκάστου καὶ χαίρει καὶ ὁ Θεὸς μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐ-
20 τοῦ, μόνον εἰ κατὰ μίμησιν τοῦ ἀσώτου κράζουσι τὸ «ἡμαρτον» καὶ
ἐπιδείκνυται διὰ τοῦ βίου αὐτῶν τὰ ἀρεστὰ Κυρίου. Περὶ τῶν χρεῖ-
ων ὑμῶν τῶν σωματικῶν πάντα, ὡς προεῖρηται, ποιήσει ὁ μέγας
οἰκονόμος, διδούς ἐκάστῳ τὸ δίκαιον· πλὴν γενέσθω καὶ εἴ τι αὐτὸς
ὀρίζει καὶ ἐντέλλεται ὑμῖν· εἰ δέ τι φανῇ ὑμῖν βαρὺ ἐν τοῖς ἐντελλο-
25 μένοις, μετὰ τὸ ἐκπληρωθῆναι τὸ ἐνταλθέν, τότε δηλούσθω μοι, κα-
γὰρ ἐπισκέπτομαι καὶ ὁ γίνεται γενήσεται θεαρέστως.

Λοιπὸν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, χαίρετε ἐν Κυρίῳ, ἐργάζεσθε
ἐν προθυμίᾳ, περιπατεῖτε ἐν ἀκακίᾳ, ἀναστρέφεσθε ἐν ἀπλότητι.
Γινέσθω ἐξαγόρευσις τῶν κρυπτῶν, ὅτι τοῦτο σωτήριοιον ψυχῆς καὶ
30 ἀπαλλακτήριοιον παθῶν· γινέσθω ἡ ψαλμωδία καὶ ἡ στιχολογία, ἡ
ἀγρυπνία καὶ ἡ ἀνάγνωσις, κατὰ τὸ προσῆκον τοῦ κανόνος· ἡ
ἐκμάθησις τῶν ψαλμῶν, τῶν τροπαρίων, καθ' ὃ ἐπιτρέπει ὁ προη-
γούμενος· εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀπειργεῖ, οἶδεν ὁ ποιεῖ· πᾶς τις καταδεχέ-
σθω τὰ παρ' αὐτοῦ· Τὸ λοιπὸν εὐχεσθε καὶ ὑπερέχεσθε τῆς ἡμετέ-

πού κοπιάζουν, κάνοντας και λέγοντας τὰ πάντα γιὰ τὸ κοινὸ ὄφελος, γιὰτὶ σοῦ ἔδωσα τὴν ἴδια ἐξουσία, τὴν ὁποία κι' ἐγὼ ὁ ταπεινὸς ἔχω ἀπὸ τὸν Θεὸ σ' αὐτὴν τὴν ἡγεμονία. Δευτερεύοντά σου ἔχεις τὸν ἀδβᾶ Ἀκάκιο. Τὰ ἴδια λοιπὸν λέγω καὶ σέ σένα, τέκνο μου Ἀκάκιε, γιὰτὶ θέλω στοὺς δυὸ σας νὰ ὑπάρχει μιὰ καρδιά, ἢ καλύτερα καὶ σὲ ὅλους, ὥστε νὰ διοικοῦνται οἱ ἀδελφοί σας μὲ ἓνα θέλημα καὶ μιὰ σκέψη. Νὰ σταθεῖς καὶ σύ, τέκνο μου οἰκονόμε, στὴ διακονία σου πρόθυμα καὶ ἀγρυπνα, μὲ νηφαλιότητα καὶ μὲ ζῆλο, χωρὶς νὰ προβάλλεις ἐμπόδια καὶ ἀποφεύγοντας τὰ πάθη. Ὅλοι οἱ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ πού ὑπερέχουν στὰ διακονήματα καὶ αὐτοὶ πού ἔχουν κατώτερα διακονήματα, καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐσύ, τέκνο μου ἀρχιζευγολάτη, δεῖξε τὴν προθυμία στὸ ἔργο σου, γιὰ νὰ μοῦ γίνεις περισσότερο ἀποδεκτός. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ σεῖς οἱ ἀμπελουργοί, οἱ κηπουροί, οἱ τσαγκαρήδες, οἱ μάγειροι, οἱ ἀποθηκάριοι, οἱ ἀρτοποιοί, οἱ τραπεζάρχες, οἱ κανονάρχες, οἱ ραφτάδες, μέχρι καὶ τὸν τελευταῖο, γιὰ νὰ δοξάζεται μὲ τὸ ἔργο σας ὁ Θεός, γιὰ νὰ κερδίσετε τὴν αἰώνια ζωὴ μὲ τὴ διακονία πού κάνετε ὁ καθένας σας.

Αὐτοὺς πού ἐπιστρέφουν νὰ τοὺς δέχεσθε καὶ νὰ τοὺς ἀπαριθμεῖτε μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, κάνοντας αὐτὰ πού πρέπει. Γιὰτὶ χαίρομαι μὲ τὴν ἐπιστροφή τοῦ καθενός, ἀλλὰ χαίρεται καὶ ὁ Θεός μαζί μὲ τοὺς ἀγγέλους του⁶, ἀρκεῖ μόνον, μιμούμενοι τὸν ἄσωτο υἱό, νὰ φωνάζουν τὸ «ἀμάρτησα»⁷, καὶ νὰ δείχνουν μὲ τὴ ζωὴ τους αὐτὰ πού ἀρέσουν στὸν Κύριο. Γιὰ τίς οἰκονομικὰς ἀνάγκες σας ὅλα, ὅπως προεῖπα, θὰ τὰ φροντίσει ὁ μέγας οἰκονόμος, δίνοντας στὸν καθένα ὅ,τι δικαιούται. Ὅμως νὰ γίνεται καὶ ὅ,τι σᾶς ὀρίζει καὶ σᾶς διατάζει αὐτός. Καὶ ἂν κάτι ἀπὸ αὐτὰ πού σᾶς διατάζει σᾶς φανεῖ βαρὺ, ἀφοῦ ἐκτελέσετε αὐτὸ πού σᾶς διατάχθηκε, τότε νὰ τὸ ἀναφέρετε σὲ μένα, καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἐξετάσω, καὶ ὅ,τι μπορεῖ νὰ γίνῃ θὰ γίνῃ ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό.

Λοιπὸν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, νὰ χαίρετε ἐν Κυρίῳ⁸, νὰ ἐργάζεστε μὲ προθυμία, νὰ φέρεστε χωρὶς κακία, νὰ συναναστρέφεστε μὲ ἀπλότητα. Νὰ γίνεται ἐξομολόγησις τῶν κρυφῶν, γιὰτὶ αὐτὴ εἶναι σωτήρια τῆς ψυχῆς καὶ ἀπαλλακτῆριον ἀπὸ τὰ πάθη. Νὰ γίνεται ἡ ψαλμωδία καὶ ἡ στιχολογία, ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ ἀνάγνωσις, ὅπως προβλέπει ὁ κανόνας, καὶ ἡ ἐκμάθησις τῶν ψαλμῶν καὶ τῶν τροπαρίων, στὸ μέτρο πού ἐπιτρέπει ὁ προηγούμενος. Καὶ ἐὰν ἐκεῖνος σᾶς ἐμποδίζει, ξέρει τί κάνει· ὅλοι σας νὰ δέχεσθε ὅ,τι προέρχεται ἀπὸ αὐτόν. Ἐπίσης νὰ εὐχέσθε καὶ νὰ

ρας ταπεινώσεως, ἵνα δώῃ ἡμῖν Κύριος λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν καὶ φρόνησιν ἐν τῇ διασκέψει τῶν ὀφειλόντων, κάθαρσίν τε παθῶν καὶ εἰσδοχὴν Πνεύματος ἁγίου, ὅπως γενοίμεθα ὑμῖν εἰς ὄφελος, ὅπως διασώσομεν καὶ τὰς ἐναντῶν ἑλεεινὰς ψυχὰς ἐν αὐτῷ
 5 Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.
 Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΣΤ΄.

*Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν στρατείας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ
 Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.*

Τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὡς προέγραφα, πάντες ἐν Κυρίῳ ζητε καὶ
 10 ἀναστρέφεσθε, ἀρπάζοντες ὡσπερ θησαυρούς τινας τοὺς τῆς σωτηρίας ὑμῶν καρπούς, ἀποδιωτάμενοι πονηρίας κατὰ πᾶν ἐπιτήδευμα ἀταξίας. Διὰ τοῦτο μὴ ἔστω τις ἐν ὑμῖν ὀλεθριοπαρησιόαστος, κατεβλακευμένος, ἡδονοκυρίεντος, φιλαμαρτήμων, ὑλοπαθῆς, αἰσχροψυχος, μυσαρόνους· μὴ κλοποποιός, κἂν ἐν μικρῷ πράγματι·
 15 μὴ ζηλότυπος, ἐρεθιστής, συμβαλομάχος, μηδ' αὖ γογγυστής· μὴ δυσκίνητος, μηδὲ ἀεργός, μηδ' αὖ παράκουος· μήτε ὑπερήφανος, μήτε αὐθάδης· μὴ ἀλαζών, μὴ φιλαπεχθήμων, μὴ προφασιστής, ψευδολόγος, φατριαστής, εὐρεσίκακος, φιλόμαχος, ζητοφάγος, πολύυπνος, ἐπὶ σάρκα καὶ κόσμον καταβρίθων, ὡσπερ τὰ κτήνη· μηδὲ
 20 πάλιν Ἰούδας τις, μελετικὸς προδοσίας τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καὶ ἀποσπάσεως ἀδελφοῦ αὐτοῦ· τοιοῦτοι γὰρ εἰσιν οἱ ἑαυτοὺς ἀφαρπάζοντες ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀποδιδράσκοντες καὶ πλανώμενοι εἰς τοὺς τῆς ἀνομίας τόπους, καθὼς τινες ἐξετράπησαν, ἧ καὶ ἐκτραμήσονται τῶν λιποτακτικῶν· οὐ γὰρ ὑποφέρουσι τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας.
 25 Διὰ τοῦτο οὐδὲ λαμβάνουσι τὸν τοῦ ἀμπελῶνος μισθόν, οὐδὲ πάλιν ὡς στρατευσάμενοι τῷ παμβασιλεῖ Θεῷ ἐπιμένουσι τὸν τοῦ πολέμου καιρόν, ἵνα, πολεμήσαντες ἄριστα, εὐαρεστήσωσι τῷ Δεσπότη. Διὰ τοῦτο οὐδὲ τῶν θείων γερῶν καὶ δωρεῶν ἀπολαύσουσιν, ἀλλὰ καὶ λιποταξίῳ καταγραφέντες ἐμπτυσθήσονται καὶ ἐξοστρακισθήσονται

προσεύχεσθε πολὺ γιὰ τὴν ταπεινότητά μου, γιὰ νὰ μοῦ δίνει ὁ Κύριος λόγον ὅταν ἀνοίγω τὸ στόμα μου⁹ καὶ σύνεση ὅταν σκέπτομαι αὐτὰ πού πρέπει, καθὼς καὶ κάθαρση τῶν παθῶν καὶ ἀπόκτηση τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε νὰ ἀποδῶ χρήσιμος σὲ σᾶς, καὶ νὰ σώσω καὶ τὴ δική μου τὴν ἄθλια ψυχὴ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 56η.

Γιὰ τὴν πνευματικὴ μας στράτευση, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν μοναστηριῶν τοῦ Σακκουδίου καὶ τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου.

Τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ὅπως σᾶς ἔγραψα ἄλλοτε, ὅλοι ζεῖτε καὶ συμπεριφέρεστε ὅπως θέλει ὁ Κύριος, δρέποντας, σὰν νὰ εἶναι θησαυροί, τοὺς καρποὺς τῆς σωτηρίας σας, μένοντας μακριὰ ἀπὸ τὴν πονηρία σὲ κάθε ἀταξία πού δημιουργεῖτε. Γι' αὐτὸ ἄς μὴ ὑπάρχει ἀνάμεσά σας κανένας πού νὰ ἐκστομίζει λόγια ὀλέθρια ἢ βλακεῖες, νὰ εἶναι κυριευμένος ἀπὸ τὴς ἡδονῆς καὶ φίλος τῆς ἁμαρτίας, νὰ ἀγαπᾷ τὴν ὕλη καὶ νὰ ἔχει αἰσχροὺς ψυχὴ καὶ βδελυρὸ νοῦ. Νὰ μὴ εἶναι κανένας κλέφτης, ἔστω καὶ ἀσήμαντων πραγμάτων, οὔτε ζηλιάρης, καυγατζῆς, ἔτοιμος γιὰ φιλονεικία, οὔτε ἐπίσης γογγυστής. Νὰ μὴ εἶναι δυσκίνητος, οὔτε ἄεργος, οὔτε ἀνυπάκουος, οὔτε ὑπερήφανος, οὔτε αὐθάδης, οὔτε ἀλαζόνας, οὔτε νὰ ἀγαπᾷ τὴς ἔριδες, οὔτε νὰ προβάλλει προφάσεις, νὰ λέγει ψέματα, νὰ δημιουργεῖ φατρίες, νὰ ἔφευρίσκει κακὰ, νὰ ἀγαπᾷ τὴς συμπλοκές, νὰ εἶναι λαίμαργος, ὑπναρᾶς, καταφορτωμένος ἀπὸ τὰ βάρη τῆς σάρκας καὶ τοῦ κόσμου, σὰν τὰ κτήνη, οὔτε νὰ εἶναι κανένας Ἰούδας, πού νὰ μελετᾷ τὴν προδοσίαν τῆς ψυχῆς του καὶ τὴν ἀπόσπασιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Γιατί τέτοιοι εἶναι ἐκεῖνοι πού ἀρπάζουν τοὺς ἑαυτοὺς τους ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ δραπετεύουν καὶ περιπλανῶνται στοὺς τόπους τῆς παρανομίας, σὰν μερικοὺς πού ἔχουν ἐκτραπεῖ, ἢ θὰ ἐκτραποῦν ἀπὸ τοὺς λιποτάκτες. Γιατί δὲν ὑποφέρουν τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας. Γι' αὐτὸ δὲν παίρνουν καὶ τὸν μισθὸ τοῦ ἀμπελώνα¹, οὔτε καὶ ὡς στρατιῶτες τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ περιμένουν τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου, γιὰ νὰ πολεμήσουν ἄριστα καὶ νὰ ἀρέσουν ἔτσι στὸν Κύριό τους. Γι' αὐτὸ δὲν ἀπολαμβάνουν καὶ τὰ βραβεῖα καὶ τὴς δωρεῆς, ἀλλά, καταγραφόμενοι στὸ βιβλίον τῶν λιποτακτῶν, θὰ φτυστοῦν κατὰ πρόσωπον καὶ θὰ ἀπομα-

ται καὶ ἀποδιωχθήσονται ἐν καιρῷ τῶν ἀμοιβῶν, εἰ γὰρ ἐπὶ (τῆς) τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἐπικήρου βασιλέως, τοῦ ἰσοπαθοῦς καὶ αὐτοφυοῦς, οὕτως, τί ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἀθανάτου Βασιλέως τῶν βασιλέων καὶ Θεοῦ τῶν θεῶν καὶ Κυρίου τῶν κυρίων; Οὐ κατ' ἀξίαν 5 ἄρα κριθήσεται καὶ ἀποδοθήσεται ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ; Ἀλλὰ μηδαμῶς ἐν ὑμῖν, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, γινέσθω οὕτως, μηδὲ ὑποστήσητε εἰς τὰ ὀπίσω, μηδὲ ἐξατονήσητε πρὸς τὴν ἀσκησιν, μηδὲ τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς στρατείας ἡμῶν (ὀλίγος γὰρ ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας, ὅσον ῥανὶς πρὸς πέλαγος ἀπεριόριστον) 10 ἐνακηδιάσαντες, ἐκπέσομεν τῶν ἀτελευτήτων τιμῶν καὶ δοξῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Τοιγαροῦν, ὧ καλοὶ στρατιῶται, συναθληταί, συνασκηταί, συνοδοιπόροι (ὅπως ἂν γὰρ εἴπωμεν ἕκαστον, ἔνεστιν ὑμῖν τῶν λεχθέντων), δράμωμεν, διώξωμεν, κρούσωμεν, ἐπιμείνωμεν. Ἐγγὺς 15 Κύριος τοῦ στεφανῶσαι· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ οὐρανόθεν βλέπων τὸν ἕκαστου δρόμον καὶ τοὺς στεφάνους πλέκων τῷ ὑπομείναντι μέχρι τέλους. Διὰ τοῦτό ἐστε πάντες καθαροὶ διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως, πάντες εἰρηνικοὶ διὰ τῆς ταπεινώσεως, πάντες εὐκίνητοι διὰ τῆς φιλεργίας Ἡ κεφαλὴ ὡς κεφαλὴ σκοπεῖτω καὶ βλέπέτω τὰ συμφέροντα 20 τοῖς μέλεσιν· ὁ πρῶτος, ὧν ἐστὶ πρῶτος· ὁ οἰκονόμος, οὗς οἰκονομεῖ ἕκαστος τῶν διακονούντων, οὗς διακονεῖ. Ἀνδρίζεσθε, κελλαοῖται· συνειδήσει καθαρᾶ ἐκτελεῖτε τὸ ἔργον ὑμῶν. Διεγείρεσθε οἱ ὀψοποιοί, προθυμία πληροῦντες τὰ ἐψήματα τῆς ἀδελφότητος, τοῖς θεοῖς λόγοις καὶ ταῖς προσευχαῖς μᾶλλον ἀλίζοντες αὐτά· ὡσαύτως οἱ 25 τραπεζάριοι, τὴν ἴσην διανομὴν ἀπροσπαθῶς ἐκτιθέμενοι, μὴ λαθροφαγοῦντες, μηδὲ προσπαθῶς ἐπιδιδότες κρᾶσιν ἢ τι τῶν βρωμάτων· οἱ μάγκιπες, τὸν ἄρτον κάλλιστον προσφέροντες διὰ τῆς εὐχρείας ὑμῶν τῷ Κυρίῳ· τὸ γὰρ εἰς τοὺς ἀδελφούς γινόμενον εἰς Θεὸν ἀνατρέχει. Μὴ τι παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν ἐν τῇ διακονίᾳ ἢ 30 ἐσθίετε ἢ μεταδίδοτε. Οἱ ἐν τοῖς κήποις καὶ τοῖς παραδείσοις ἀποτεταγμένοι παντίοις λαχάνοις δεξιούσθε τοὺς ἀδελφούς, ἵν' ἐντεῦθεν πλουσιάξη ἢ χάρις ἐν ὑμῖν τοῦ Θεοῦ. Τί πρὸς τοὺς ἐφισταμένους τοῖς ἀμπελῶσιν εἴπωμεν, ἀλλ' ἢ ὡς ἀμπελῶσι Κυρίου ἐφίστα-

κρυνθοῦν καὶ θὰ ἐκδιωχθοῦν τὸν καιρὸ τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀμοιβῶν, γιατί, ἀφοῦ ἔτσι γίνεται στὴν περίπτωση τοῦ φθαροῦ καὶ θνητοῦ βασιλιᾶ, πὺ εἶναι ἴδιος στὰ πάθη καὶ στὴ φύση, πῶς δὲν θὰ γίνεῖ καὶ ἀπὸ τὸν μεγάλο καὶ ἀθάνατο βασιλιὰ τῶν βασιλέων, καὶ Θεὸ τῶν θεῶν, καὶ Κύριο τῶν κυρίων; Δὲν θὰ κριθεῖ δηλαδὴ ὁ καθένας ἀνάλογα μὲ τὴν ἀξία του καὶ δὲν θὰ τοῦ γίνεῖ ἀνταπόδοση ἀντίστοιχη πρὸς τὰ ἔργα του; Ἀλλὰ νὰ μὴ συμβεῖ καθόλου αὐτὸ σὲ σᾶς, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, οὔτε νὰ μείνετε πίσω, οὔτε νὰ ἀτονῆσει ἡ ἄσκησή σας, οὔτε τὸν λίγο καιρὸ τῆς ἐκστρατείας μας (γιατὶ εἶναι λίγος μπροστὰ στοὺς ἀπέραντους αἰῶνες, ὅσο ἡ σταγόνα νεροῦ μπροστὰ στὸ ἀπεριόριστο πέλαγος), μὲ τὴν ἀδιαφορία μας νὰ ἐκπέσουμε ἀπὸ τὶς χωρὶς τέλος τιμὲς καὶ δόξες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Λοιπόν, καλοὶ μου στρατιῶτες, συναθλητὲς, συνασκητὲς, συνοδοιπόροι (γιατὶ ὅπως καὶ ἂν ὀνομάσω τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ πὺ εἰπώθησαν ὑπάρχουν αὐτὰ σὲ σᾶς), ἄς τρέξουμε, ἄς ἐπιδιώξουμε, ἄς χτυπήσουμε τὴν πόρτα, ἄς ἐπιμείνουμε. Ὁ Κύριος πλησιάζει γιὰ νὰ μᾶς στεφανώσῃ. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι πὺ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ παρακολουθεῖ τὴν πορεία τοῦ καθενὸς καὶ πλέκει τὰ στεφάνια γιὰ ὅποιον ἔδειξε ὑπομονὴ ὡς τὸ τέλος. Γι' αὐτὸ νὰ εἶστε ὅλοι καθαροὶ μὲ τὴν ἐξομολόγησιν, ὅλοι γεμάτοι γαλήνη μὲ τὴν ταπείνωσιν, ὅλοι εὐκίνητοι μὲ τὴν ἀγάπην σας γιὰ δουλεία. Ὁ ἐπικεφαλῆς, σὰν κεφαλὴ, νὰ παρακολουθεῖ καὶ νὰ βλέπει αὐτὰ πὺ συμφέρουν στὰ μέλη. Ὁ πρῶτος αὐτῶν πὺ εἶναι πρῶτος, ὁ οἰκονόμος, αὐτοὺς πὺ οἰκονομεῖ, ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς πὺ διακονοῦν, αὐτοὺς πὺ διακονεῖ. Οἱ ἀποθηκάριοι νὰ φέρεστε μὲ ἀνδρεία, ἐκτελώντας τὸ ἔργον σας μὲ καθαρὴ συνείδησιν. Οἱ μάγειροι νὰ ξυπνᾶτε μὲ προθυμία καὶ νὰ ἐτοιμάζετε τὰ φαγητὰ τῆς ἀδελφότητος, ἀλατίζοντάς τα μὲ τὰ θεϊκὰ λόγια μᾶλλον καὶ μὲ τὶς προσευχάς. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ τραπεζοκόμοι νὰ κάνετε ἴση διανομὴ χωρὶς ἀπροθυμία, νὰ μὴ τρώτε κρυφά, οὔτε νὰ προσφέρετε τὸ κρασί ἢ κάποιον ἀπὸ τὰ τρόφιμα σὰν νὰ κάνετε ἀγκαρία. Οἱ ἄρτοποιοὶ νὰ προσφέρετε τὸ καλύτερον ψωμὶ στὸν Κύριον ἐκτελώντας σωστὰ τὴν διακονία σας, γιατί αὐτὸ πὺ γίνεται στοὺς ἀδελφούς μεταδίδεται στὸν Θεόν. Νὰ μὴ τρώτε κατὰ τὴν διακονία σας, οὔτε νὰ δίνετε περισσότερον ἀπὸ αὐτὸ πὺ ἔχετε διαταχθεῖ. Αὐτοὶ πὺ εἶστε ὀρισμένοι στοὺς κήπους καὶ τὰ περιβόλια, νὰ ἐφοδιάζετε μὲ κάθε εἶδους χορταρικὰ τοὺς ἀδελφούς, ὥστε ἀπὸ αὐτὸ νὰ αὐξάνει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σὲ σᾶς. Τί νὰ πῶ γιὰ τοὺς ἐπόπτες τῶν ἀμπελιῶν, παρὰ αὐτό, νὰ τὰ προσέ-

σθαι· Τί πρὸς τοὺς ἀροτριῶντας, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν διακονιῶν ἐσχάτως θώμεθα· Ὅπως τὰ νεώματα καὶ τὰ διβολήματα, τὰς καθάρσεις τῶν χωρῶν καὶ τὰς κατασπορὰς ὡς ἐν ὄψει Κυρίου ποιοῦντες. Οἶδα οἶους ἔχω ἐν ἐκάστη διακονίᾳ, προύχοντας τῇ προθυμίᾳ, στίλβοντας τῇ ὑπακοῇ, ἀστράπτοντας τῇ ταπεινοφροσύνῃ. Τοιούτους θέλω τοὺς πάντας εἶναι· ἐκ γὰρ τοῦ θέλειν μόνον τὸ γίνεσθαι πάρεστι. Βλέπετε καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ τὴν κανοναρχικὴν, πῶς καὶ γράφετε καὶ ψάλλετε καὶ ἀναγινώσκετε, μὴ κλεπτῶς, μηδὲ φιλαυτικῶς, μηδὲ ὡς πρὸς τὸ μαθεῖν μόνον καὶ πρὸς τὸ θηρᾶσαι λέξιν καὶ πρὸς τὸ ἀδιάπτωτον ἔχειν τὴν προφορὰν, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν τῇ οἰκείᾳ ψυχῇ, ἵνα πάντες ὡς ἐν ἔστε τῇ ὁμονοίᾳ καὶ τῇ αὐτοβουλίᾳ. Ὁ δὲ Κύριος καὶ Θεὸς τοῦ πατρός μου, ὁ εἰρηνοποίησας ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι τὰ σύμπαντα, ἔτι βραβεύσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, εἰς ὁμόνοιαν, εἰς δικαιοσύνην, εἰς πᾶσαν προκοπὴν ἀγαθήν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ΄.

Εὐχαριστήριος πρὸς Θεὸν ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς·
 ὁμοῦ καὶ παραίνεσις, πρὸς τὸ ὑποφέρειν γενναίως
 20 καὶ εὐχαρίστως τὰ ἐπερχόμενα θλιβερά.
 Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ Χριστοφόρῳ
 ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν Θεός, ὁ ταχὺς ἐν ἐλέει καὶ ἀγαθὸς ἐν οἰκτιρμοῖς, δυσωπηθεὶς ταῖς πρεσβείαις τῆς δεσποίνης
 25 ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ἅμα ταῖς ἰκεσίαις ὑμῶν, μετήγαγε τὸν πειρασμὸν καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς. Λοιπὸν χαριστήριον αἶνον ἀναπέμψωμεν κοινῇ πάντες, ὅτι οὕτως ὠκονόμησε καὶ μετέβαλε τὰ θλιβερά εἰς περιχαρῆ καὶ ἐξέτρεψε τὰς τοῦ πονηροῦ σκαιωρίας ἐκ μέσου, καθ'
 30 ἡμῶν κινηθείσας τῷ ὄντι. Πλήν, ὁ πέπονθα ἐγώ, διὰ τὰς ἁμαρτίας μου καὶ οὐ δι' ἄλλα λογιστέον μοι ἐν γὰρ τούτῳ εὐψυχῶ, ὅτι γίνεται μοι ἔκτισις ἁμαρτιῶν. Ἦδη δὲ ἐν τῷ πειρασμῷ ὥσπερ χρυσὸς ἐν χω-

χετε δηλαδή σάν νά εἶναι ἀμπέλια τοῦ Κυρίου; Τί νά πῶ σ' αὐτούς πού ὀργώνουν, γιά νά ἀναφέρω τελευταία τήν πιό μεγάλη ἀπό τίς διακονίες; Νά κάνουν τὰ ὀργώματα καί τὰ σβαρνίσματα, τὸ καθάρισμα τῶν χωραφιῶν καί τίς σπορές, σάν νά τὰ κάνουν μπροστά στὸν Κύριο. Γνωρίζω ποιούς ἔχω σὲ κάθε διακονία, πρώτους στήν προθυμία, λαμπροὺς στήν ὑπακοή, ἀστραφτεροὺς στήν ταπεινοφροσύνη. Τέτοιοι θέλω νά εἶναι ὅλοι. Γιατὶ μόνο ὅταν θέλουμε γίνεται κάτι. Νά προσέχετε καί σεῖς οἱ κανονάρχες, πῶς γράφετε καί ψάλλετε καί ἀναγινώσκετε, ὄχι μὲ δολιότητα, οὔτε ἐγωιστικά, οὔτε φροντίζοντας μόνο γιά τὴν ἐκμάθηση καί τὸ κυνήγι τῶν λέξεων καί γιά τὴν ἀπταιστη προφορὰ, ἀλλὰ γιά τὸ κοινὸ συμφέρον, γι' αὐτὸ πού ὠφελεῖ τὴν ψυχὴ σας, γιά νά εἴσαστε ὅλοι ἕνα μὲ τὴν ὁμόνοια καί τὴν ἴδια θέληση. Καί ὁ Κύριος καί Θεὸς τοῦ πατέρα μου, αὐτὸς πού ἔφερε εἰρήνη σὲ ὅλα² μὲ τὸ αἷμα του, θά σᾶς ἐνισχύσει μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα στήν ὁμόνοια, στὴ δικαιοσύνη, σὲ κάθε καλὴ προκοπή, ἐνωμένους μὲ τὸν Πατέρα καί τὸν Υἱὸ καί τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 57η.

**Εὐχαριστήρια στὸν Θεό, μὲ τὴν ἀποφυλάκισή μου,
ἀλλὰ μαζί καί παραίνεση γιά νά ὑποφέρουμε γενναῖα
καί μὲ εὐχαρίστηση τίς θλίψεις πού ἔρχονται.
Πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν μοναστηριῶν τοῦ Σακκου-
δίωνα καί τοῦ Ἀγίου Χριστοφόρου.**

Ἀδελφοὶ καί πατέρες, ὁ ἀγαθὸς μας Θεός, ὁ γρήγορος στὸ ἔλεος καί ἀγαθὸς στήν εὐσπαγχνία, ὑποκύπτοντας στίς ἐπίμονες παρακλήσεις τῆς κυρίας μας Θεοτόκου, τῶν κυριῶν μας Προδρόμου καί Θεολόγου, καί μὲ τίς δικές σας ἱκεσίες, ἀπομάκρυνε τὴ δοκιμασία καί μὲ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ φυλακή. Ἄς ἀναπέμψουμε λοιπὸν εὐχαριστήριον ὕμνο ὅλοι μαζί, ἐπειδὴ ρύθμισε ἔτσι τὰ πράγματα καί μετέβαλε τὰ θλιβερὰ σὲ χαρωπά, καί ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴ μέση τίς σκευωρίες τοῦ πονηροῦ, οἱ ὁποῖες πραγματικὰ εἶχαν στραφεῖ ἐναντίον μου. Ὡστόσο, αὐτὸ πού ἔπαθα ἐγώ, πρέπει νά θεωρηθοῦν ὡς αἰτία οἱ ἁμαρτίες μου καί ὄχι ἄλλες αἰτίες. Γι' αὐτὸ καί ἔχω θάρρος, ἐπειδὴ ἔγινε μ' αὐτὸ πληρωμὴ γιά τίς ἁμαρτίες μου. Ἦδη μὲ τὸν πειρασμὸ δοκιμαστήκαμε ὅλοι σάν

νευτηρίῳ ἐδοκιμάσθημεν ἅπαντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐνταῦθα· ὅσοι γὰρ
 Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἀδιστάκτῳ πίστει διέζων, μεμενήκασιν ὡσαύτως
 ἔχοντες μηδαμῶς παρατραπέντες, τὸναντίον δὲ καὶ ἐπιστηριχθέν-
 τες καὶ βεβαιωθέντες ἐκ τοῦ τυχόντος κινδύνου· ὅσοι δὲ χλιαρότητι
 5 καρδίας καὶ διψυχία καὶ φιλοσαρκία καὶ ἀμελεία διέτριβον, ἥδη
 ῥιπισθέντος τοῦ κακοῦ, ὥσπερ φύλλα πεπτώκασι καὶ ὥσπερ ζιζάνια
 δίκην κοσκίνου ἐξεβλήθησαν τοῦ μοναστηρίου ὑφ' ἑαυτῶν, ἵνα δει-
 χθῆ οἵτινες εἰκόμασι καθαρῶ σίτῳ· τοῦτο γὰρ ψάλλων ὁ θεῖος Δαβὶδ
 ἔλεγε· «διαχώρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν», δηλονότι τοὺς ἁμαρ-
 10 τωλοὺς καὶ ἀμελεῖς ἐκ τῶν ἐναρέτων καὶ ὁσίων. Ἄλλ' ὃ τοῦ πτώμα-
 τος, ὅτι οὕτως ἐξ οἰκείας ἀπροσεξίας «διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐτῶν
 παρὰ τὸν ἄδην» τῆς ἀπωλείας! Ὅμως ἀλγῶ ἐπ' αὐτοῖς καὶ πενθῶ
 καὶ οὐ παύομαι ἀνακαλούμενος, ἕως ἂν ἐμπνέω, ἴσως τινὲς αὐτῶν ἐκ
 μικροῦ σπινθῆρος θεογνωσίας ἀναφθέντες καὶ μετανοία χρησάμε-
 15 νοι ἀνασφήλωσι τῆς κακίας καὶ ἐπιστραφῶσι καὶ ἐπισυναχθῶσιν ὡς
 πρόβατα πεπλανημένα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρίας

Λοιπὸν τὸ ἐφ' ὑμῖν ἄρτι, ἵνα μὴ τῷ πτώματι αὐτῶν ὑμεῖς ἐμφο-
 βοὶ γένησθε, ἀλλὰ μᾶλλον θαρσαλέως σταίητε πρὸς τὸν ἀγῶνα τῆς
 εὐσεβείας, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀσκήσεως, πρὸς τὸν ἐκ χειρῶν
 20 κόπον, πρὸς τὸν ἐκ τῶν πολέμων ἰδρωῶτα, πρὸς τὰ συμβαίνοντα ἐκά-
 στοτε θλιβερά καὶ ἐπαχθῆ, καὶ τοῦτο μέχρις αἵματος, καὶ τοῦτο ἕως
 θανάτου· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἐπηγγειλάμεθα, ὡς ἴστε, ἐν τῷ λαμβάνειν
 ἡμᾶς τὸ ἅγιον σχῆμα. Καὶ οὐκ εἰκῆ κατηχῆθημεν, ἀλλ' ὥσπερ ἀλη-
 θεία ἐφωτίσθημεν καὶ καθήρθημεν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, υἱοὶ φωτὸς
 25 γεγεννημένοι, οὕτως ἀδιάψευστον καὶ τὴν ὁμολογίαν πεποιήμεθα,
 δι' ἔργων αὐτὴν πάντως πιστωσάμενοι. Τοίνυν ἕκαστος ἀναλογιζέ-
 σθω λοιπὸν, τί ἐξ ὧν ὑπέσχετο καὶ καθωμολόγησε πέπονθε, καὶ ἐν
 οἷς μὲν κατελήφθη, εὐχαριστεῖτω τῷ δόντι δύναμιν ὑπενεγκεῖν τὰ
 τοιαῦτα, πρὸς δὲ τὰ λειπόμενα εὐτρεπιζέσθω, ἔν' οὕτω τὸν τοῦ μαρ-
 30 τυρίου στέφανον ἀναδήσῃται, ἐπεὶ φησὶν, «οὐχ ὁ λέγων μοι Κύριε,
 Κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημά μου, οὗτός μού ἐστιν ὁ πιστὸς θερά-
 πων». Γενώμεθα τοίνυν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, εὐχάριστοι ἐπὶ τοῖς
 ἥδη γεγεννημένοις καὶ δῶμεν αἶνον τῷ κατευνάσαντι τὴν ταραχὴν
 καὶ θεοπρεπῶς πρὸς τὸ ἐξῆς περιπατήσωμεν, ἀποδεχόμενοι τὴν μι-

1. Σοφ. Σολ. 3,6.

2. Ψαλμ. 16,14.

3. Ψαλμ. 140,7.

χρυσὸς σὲ χωνευτήρι¹, καὶ ἰδιαίτερα ὅσοι βρίσκονται ἐδῶ. Γιατί, ὅσοι ζοῦσαν φωτισμένοι ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ μὲ πίστη ἀποφασιστική, ἔμειναν ὅπως ἦταν χωρὶς νὰ παρεκτραποῦν, ἀντίθετα μάλιστα ἐνισχύθησαν καὶ στερεώθηκαν ἀπὸ τὸν κίνδυνο ποῦ τοὺς ἀπειλήσε. Ἐνῶ ὅσοι ζοῦσαν μὲ χλιαρότητα καρδιάς καὶ ἀμφιβολία καὶ ἀγάπη πρὸς τὴ σὰρκα καὶ ἀμέλεια, ἤδη μὲ τὸ φύσημα τοῦ κακοῦ, σὰν νὰ ἦταν φύλλα, ἔπεσαν, καὶ σὰν ζιζάνια διώχθηκαν μόνοι τους ἀπὸ τὸ μοναστήρι, σὰν ἀπὸ κόσκινο, γιὰ νὰ φανεῖ ποιοὶ μοιάζουν μὲ καθαρὸ σιτᾶρι. Αὐτὸ ἄλλωστε ψάλλοντας ὁ θεϊκὸς Δαβὶδ ἔλεγε· «χώρισέ τους ἀπὸ τὴν παροῦσα ζωή»², χώρισε δηλαδή τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀμελεῖς, ἀπὸ τοὺς ἐνάρετους καὶ ὄσιους. Ἀλλὰ πόσο μεγάλη πτώση, ἀφοῦ ἀπὸ τὴ δική τους ἀπροσεξία «διασκορπίστηκαν τὰ ὀστᾶ τους στὸ στόμιο τοῦ ἄδη»³ τῆς ἀπώλειας! Ὅμως πονῶ γι' αὐτοὺς καὶ πενθῶ καὶ δὲν θὰ πάψω νὰ τοὺς καλῶ νὰ ἐπιστρέψουν, ὅσο θὰ ἀναπνέω, μήπως μερικοὶ ἀπὸ αὐτούς, ἀνάβοντας ἀπὸ μικρὸ σπινθήρα θεογνωσίας καὶ κάνοντας χρῆση τῆς μετάνοιας, ἀνανήψουν ἀπὸ τὴν κακία καὶ ἐπιστρέψουν, καὶ ἐνωθοῦν σὰν πρόβατα ποῦ παραπλανήθηκαν ἀπὸ τὸν κακὸ τους δρόμο⁴.

Λοιπὸν τώρα ὅσον ἀφορᾶ ἐσᾶς, γιὰ νὰ μὴ τρομοκρατηθεῖτε ἀπὸ τὴν πτώση τους, ἀλλὰ νὰ στέκεστε πιὸ θαρραλέα στὸν ἀγῶνα τῆς εὐσέβειας, στὰ σκάμματα τῆς ἄσκησης, στὸν χειρωνακτικὸ κῶπο, στὸν ἰδρώτα τῶν πολέμων, στὰ θλιβερὰ καὶ δυσάρεστα ποῦ συμβαίνουν κάθε φορὰ, καὶ μάλιστα μέχρις αἵματος καὶ μέχρι θανάτου. Γιατί αὐτὸ ἀκριβῶς ὑποσχεθήκαμε, ὅπως ξέρετε, ὅταν δεχόμεσταν τὸ ἅγιο σχῆμα. Καὶ δὲν διδαχθήκαμε μάταια, ἀλλὰ ὅπως φωτισθήκαμε μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ καθαρισθήκαμε ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας, καὶ γίναμε υἱοὶ τοῦ φωτός⁵, ἔτσι νὰ ἀποδείξουμε ὅτι τὴν ὁμολογία τὴν κάναμε εἰλικρινῆ, βεβαιώνοντάς τὴν ὁπωσδήποτε ἔμπρακτα. Ἄς ἀναλογιστεῖ λοιπὸν ὁ καθένας τί ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ὑποσχέθηκε καὶ ὁμολόγησε ἔπαθε, καὶ γιὰ τὰ θλιβερὰ βέβαια ποῦ τὸν βρῆκαν, ἄς εὐχαριστεῖ αὐτὸν ποῦ τοῦ ἔδωσε δύναμη νὰ τὰ ὑπομείνει, ἐνῶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα ἄς προετοιμάζεται, ὥστε μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ νὰ δεχθεῖ τὸ στεφάνι τοῦ μαρτυρίου, γιατί λέγει· «ὄχι ἐκεῖνος ποῦ μὲ λέγει Κύριε, Κύριε, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποῦ ἐκτελεῖ τὸ θέλημά μου, αὐτὸς εἶναι ὁ πιστὸς δοῦλος μου»⁶. Ἄς εἴμαστε λοιπὸν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, εὐχάριστοι γιὰ ὅσα ἤδη ἔχουν γίνεῖ, καὶ ἄς ἀπευθύνουμε δοξολογία σὲ Ἐκεῖνον ποῦ καθυσύχασε τὴν ταραχή, καὶ ἄς πορευθοῦμε στὸ

4. Ψαλμ. 118, 101.

5. Α' Θεσ. 5, 5.

6. Ματθ. 7, 21.

σθαποδοσίαν ἐν ἡμέρᾳ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας Θεοῦ, ὑπὲρ ὧν πράττομεν καὶ λέγομεν διὰ παντός τοῦ θίου ἡμῶν. Ὑπερευξώμεθα πάντων τῶν φιλανθρωπῶς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς διακειμένων, ἵν' ἀμείψῃται αὐτοὺς Κύριος τοῖς προσκαιροῖς τὰ αἰώ-
5 νια.

Περὶ τοῦ πότε ἐξελευσόμεθα, ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Κύριλλος ἀπαγγελεῖ, καὶ οὐ μόνον περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐλλειπομένων ἡμῖν ἐν τοῖς γράμμασι. Τὴν ἐπιστολὴν ἐπίδοτε εἰς τὸν Ἅγιον Χριστόφορον. Εὐχέσθαι ὑπὲρ ἡμῶν μὴ διαλείποιτε, τέκνα ἡμῶν ἠγαπη-
10 μένα καὶ περιπόθητα, ἵνα σωζώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΗ'.

**Περὶ ὁμονοίας πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ Χριστοφόρῳ
καὶ ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.**

15 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οὐχ ὅτι πρόφασις ἐγένετο τοῦ ἐπιστεῖλαι ἡμᾶς, διὰ τοῦτο ἐπιστέλλομεν, ἀλλ' εἰ καὶ μηδεὶς χρεῖα ἕτερα παρῆν, δι' αὐτὸ τὸ χρέος ἠναγκαζόμεθα ἂν ἐξαργῶς τοῦτο προᾶξαι. Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο πρόφασις, εὐθύμως καὶ νῦν προσφθεγγόμεθα ὑμῖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί. Ὑγιαίνετε τοιγαροῦν, ὑγιαίνετε καὶ τὴν ἀγαθὴν πολι-
20 τεῖαν ὑμῶν ἐξανύετε, ἀναλαμβάνοντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ ἐμπεριπατοῦντες ἐν ταῖς δικαιοσύναις αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο σκοποῦντες καὶ οὐχ ἕτερόν τι ἐπιθυμοῦντες, ἢ τὸ εὐαρεστῆσαι Θεῷ διὰ τῆς νεκρώσεως τῶν παθῶν καὶ ἀναλήψεως τῶν ἀρετῶν· ἐν τούτῳ γὰρ ἐξεληλύθαμεν ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθαμεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, κατα-
25 λιπόντες πᾶσαν τὴν τοῦ θίου ματαιότητα, πᾶσαν προσπάθειαν, πᾶσαν φιλίαν καὶ ἀγάπην, γονικὴν, ἀδελφικὴν, τεκνικὴν, υἱικὴν, συγγενικὴν, καὶ μὴν σαρκικὴν ἡδονὴν, βιωτικὴν δόξαν, πᾶν εἴ τι ἄλλο ἐπίκτηρον καὶ μάταιον.

Ἐπεὶ τοιγαροῦν οὕτω προεθέμεθα καὶ οὕτως ἐβουλευσάμεθα,
30 τὰ ἀκόλουθα τῷ σκοπῷ καὶ τῷ βουλεύματι ἡμῶν πράττομεν, ᾧ ἀδελφοί, ἰχνηλατοῦντες τοὺς θίους τῶν ἁγίων, ἐπόμενοι τοῖς διδάγμασιν αὐτῶν, ῥυθμιζόμενοι τοῖς παραδείγμασιν αὐτῶν, οὐκ ἐπι-

ἐξῆς ὅπως θέλει ὁ Θεός, περιμένοντας τὴν ἀνταμοιβή μας τὴν ἡμέρα τῆς ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ⁷, γι' αὐτὰ ποὺ κάνουμε καὶ λέμε σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ. Ἄς προσευχηθοῦμε γιὰ ὅλους αὐτοὺς ποὺ φέρονται μὲ φιλανθρωπία σ' ἐμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὥστε νὰ τοὺς ἀνταμείψει ὁ Κύριος, γιὰ αὐτὰ τὰ προῦσκαιρα, μὲ τὰ αἰῶνια.

Γιὰ τὸ πότε θὰ βγῶ ἀπὸ τὴ φυλακὴ, θὰ σᾶς ἐνημερώσει ὁ ἀδελφός μου Κύριλλος, καὶ ὄχι μόνο γι' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσα παραλείπω στὰ γράμματά μου. Τὴν ἐπιστολὴ νὰ τὴν δώσετε στὸν ἅγιο Χριστόφορο. Νὰ μὴ παραλείπετε νὰ προσεύχεστε γιὰ μένα, τέκνα μου ἀγαπημένα καὶ περιπόθητα, γιὰ νὰ σωθῶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στους αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 58η.

**Γιὰ τὴν ὁμόνοια, πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῶν μοναστηριῶν
τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου καὶ τοῦ Σακκουδίουνα.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, δὲν σᾶς γράφω ἐπειδὴ δόθηκε ἀφορμὴ νὰ σᾶς στείλω τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμα δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀνάγκη, ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ χρέος μου θὰ ἀναγκαζόμουν ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα νὰ τὸ κάνω. Ἐπειδὴ ὅμως δόθηκε ἀφορμὴ, μὲ εὐχαρίστηση καὶ τώρα σᾶς προσφωνῶ, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου. Νὰ εἶστε λοιπὸν ὑγιεῖς καὶ νὰ διανύετε τὴν καλὴ πολιτεία σας δεχόμενοι τίς ἐντολὲς τοῦ Κυρίου καὶ συμπεριφερόμενοι σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους του, χωρὶς νὰ ἀποβλέπετε σὲ τίποτε ἄλλο, οὔτε νὰ ἐπιθυμεῖτε κάτι ἄλλο, παρὰ τὸ νὰ ἀρέσετε στὸν Θεὸ μὲ τὴν νέκρωση τῶν παθῶν καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀρετῶν. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε φύγαμε ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἤρθαμε στὸ μοναστήρι, ἐγκαταλείποντας κάθε ματαιότητα τῆς ζωῆς, κάθε συμπάθεια, κάθε φιλία καὶ ἀγάπη, γονέων, ἀδελφῶν, παιδιῶν, υἱῶν, συγγενῶν, καὶ μάλιστα κάθε σαρκικὴ ἡδονή, βιωτικὴ δόξα, καθὼς καὶ κάθε τι ἄλλο προῦσκαιρο καὶ μάταιο.

Ἀφοῦ λοιπὸν τέτοια πρόφθεση εἶχαμε καὶ ἔτσι ἀποφασίσαμε, ἂς ἐνεργοῦμε, ἀδελφοί μου, σύμφωνα μὲ τὸν σκοπὸ καὶ τὴν ἀπόφασή μας, βαδίζοντας πάνω στὰ ἴχνη τῆς ζωῆς τῶν ἁγίων, ἀκολουθώντας τὰ διδάγματα τους, παραδειγματιζόμενοι ἀπὸ τὰ παραδείγματά τους, χωρὶς νὰ

βλέποντες ὧδε καὶ ὧδε, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, διὰ τῶν ἴσως κατὰ τὴν παροῦσαν γενεὰν παρακρουομένων καὶ παραφθειρόντων τὸ ἀκριβὲς τῆς πολιτείας, ἀλλ' ὁδῶ βασιλικῇ πορευόμενοι, ἐν ἧ ἔστιν ἡ ἀδιάκριτος ὑπακοή, ἡ θεομίμητος ταπεινοφροσύνη, ἡ οὐράνιος ἀπροσπάθεια, ἡ θεϊκὴ ἀγνεΐα, ἡ ἰσάγγελος ἀπάθεια, ἡ πραότης, ἡ εὐθύτης, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ προθυμία, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐργασία, ἡ εἴ τις ἄλλη θεοειδῆς πράξις, ἀλλ' οὐ δαιμονικῇ. Ἡ γὰρ παρακοή καὶ ὁ γογγυσμὸς καὶ ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ κενοδοξία, ἡ ἀργία καὶ ἡ παρορησία, ἡ προσπάθεια καὶ ἡ φιλοσαρκία καὶ αἱ ἄλλαι τῆς κακίας 5 ἐργασίαι ἐξ ἐναντίας ἴστανται τῶν ἀρετῶν. Καὶ τὰς μὲν Θεός ἐστιν ὁ γεννῶν, τὰς δέ, ὡς εἴρηται, ὁ Σατανᾶς, καὶ οὐδεμία «κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος», οὐδὲ «συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαρ». Υἱοὶ τοίνυν Θεοῦ γένοισθε, υἱοὶ εὐπειθείας, υἱοὶ ὑπακοῆς, ἀλλὰ μὴ τέκνα ὀργῆς, τέκνα ἀπειθείας, υἱοὶ ἀπωλείας.

15 Βλέπε τοίνυν, πῶς προσηγῆσαι τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τέκνων μου, ἀδελφὲ καὶ τέκνον Λουκιανέ, καθὼς σοι ἐνετειλάμην, καθὼς πρέπει καὶ καθήκει, ἔξω πάθους ὦν, ἔξω κενοδοξίας, ἔξω προσπαθείας, ἔξω πάσης πονηρᾶς πράξεως, ἵνα, ἐκ σοῦ τὸν τύπον λαμβάνοντες, τὸν θίον αὐτῶν καλλιγραφῶσιν. Ὡσαύτως καὶ σύ, τέκνον 20 μου Δομετιανέ, τῆς αὐτῆς ἔσο καταστάσεως, τὰ ἴσα τῶ ἀδελφῶ σου πράσων, εἰς περιποίησιν τῆς ἀδελφότητος. Ἐν τοῖς δυσὶ μία ψυχὴ γνωριζέσθω, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς πᾶσι. Μηδεὶς ἕτεροθελείτω, μηδεὶς ἰδιογνωμείτω, μηδεὶς ἀεργεῖτω, μηδεὶς γογγυζέτω, μηδεὶς νοθεύσθω. Πάντες πρόθυμοι, πάντες εὐχάριστοι, εὐκίνητοι, εὐκατάνυκτοι, εὐκλητοι, εὐπρόσιτοι, ἀλληλοχαρεῖς, ἀλληλοφιλεῖς, ἄφθονοι, ἄζηλοι, ἵν' οὕτως ἐπιγινώσκηται ἐν μέσῳ ὑμῶν ὁ Κύριος εἶναι· εἰ γὰρ «ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι», κατὰ τὴν ἐπιζητουμένην κατάστασιν, ἐκεῖ ἐστι, πῶς οὐχὶ ἐν ὑμῖν τοῖς πλείοσιν; Εἴ περ καὶ ἐπειχθείητε καθ' ἐκάστην φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ ὁ Θεός 30 ἐν ὑμῖν, τί τὸ λυποῦν ἢ στενοῦν ἢ ἀποπνίγον; Οὐδαμῶς, ἀλλὰ πάντα φορητά, κἂν ἐπίμονα εἶεν, εἴτε κατὰ ψυχὴν, εἴτε κατὰ σῶμα. Καὶ «εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; Ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ», φη-

1. Β' Κορ. 6, 14-15.

3. Ἰω. 17, 2.

2. Ἐφ. 2, 3. Β' Θεσσ. 2, 3..

4. Ματθ. 18, 20.

κοιτάζουμε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, σ' αὐτὰ πού ἴσως παρασύρουν πρὸς τὴν παροῦσα γενεὰ καὶ ἀλλοιώνουν τὴ σταθερότητα τῆς πολιτείας μας, ἀλλὰ πορευόμενοι στὸ δρόμο τὸν βασιλικὸ, στὸν ὁποῖο βρίσκεται ἡ χωρὶς διακρίσεις ὑπακοή, ἡ θεομίμητη ταπεινοφροσύνη, ἡ οὐράνια ἀπάθεια, ἡ θεϊκὴ ἀγνότητα, ἡ ἰσαγγελη ἀπάθεια, ἡ πραότητα, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ προθυμία, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐργασία, καὶ ὅποια ἄλλη πράξη θεϊκὴ, ἀλλὰ ὄχι δαιμονικὴ. Γιατὶ ἡ παρακοή καὶ ὁ γογγυσμὸς καὶ ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ κενοδοξία, ἡ ἀργία καὶ ἡ ἐλευθεροστομία, ἡ προσκόλλησις στὰ πάθη καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴ σὰρκα καὶ οἱ ἄλλες ἐργασίες τῆς κακίας, εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὶς ἀρετές. Καὶ τὶς ἀρετὲς βέβαια τὶς γεννᾷ ὁ Θεός, ἐνῶ τὶς κακίες, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, ὁ Σατανᾶς, καὶ καμμιά «ἐπικοινωνία δὲν ἔχει τὸ φῶς μὲ τὸ σκοτάδι, οὔτε συμφωνία μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Βελίαρ»¹. Εἴθε λοιπὸν νὰ γίνετε υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, υἱοὶ πειθαρχικοὶ καὶ ὑπάκουοι, καὶ ὄχι παιδιὰ τῆς ὀργῆς, παιδιὰ ἀπειθαρχα², υἱοὶ τῆς ἀπώλειας»³.

Πρῶσεχε λοιπὸν πῶς ἠγεῖσαι τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τέκνων μου, ἀδελφε καὶ τέκνο μου Λουκιανέ, ὅπως σοῦ παρήγγειλα, ὅπως πρέπει καὶ ἔχεις καθῆκον, χωρὶς πάθος, χωρὶς κενοδοξία, χωρὶς ἐμπάθεια, χωρὶς πονηρὴ πράξι, ὥστε, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμά σου, νὰ ρυθμίζουν τὴ ζωὴ τους ἀνάλογα. Καὶ σὺ ἐπίσης, τέκνο μου Δομετιανέ, νὰ ἐφαρμόζεις τὸ ἴδιο σύστημα, κάνοντας τὰ ἴδια μὲ τὸν ἀδελφὸ σου, γιὰ τὴ φροντίδα τῆς ἀδελφότητος. Νὰ ὑπάρχει καὶ στοὺς δυὸ σας, ἡ μᾶλλον σὲ ὅλους, μιὰ ψυχὴ. Κανένας νὰ μὴ ἔχει δικὸ του θέλημα, κανένας νὰ μὴ ἔχει δική του γνώμη, κανένας νὰ μὴ μένει ἀεργος, κανένας νὰ μὴ γογγύζει, κανένας νὰ μὴ κάνει κάτι νοθευμένο. Ὅλοι νὰ εἴστε πρόθυμοι, ὅλοι εὐχάριστοι, εὐκίνητοι, μὲ πολλὴ κατάνυξι, ἀξιοὶ τῆς κλήσεώς σας, εὐκολοπλησίαστοι, εὐχάριστοι ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, ἀγαπητοὶ ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, χωρὶς φθόνον, χωρὶς ζήλεια, ὥστε μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ νὰ διαπιστώνεται ὅτι ἀνάμεσά σας βρίσκεται ὁ Κύριος. Γιατί, ἂν «ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συναθροισμένοι», σύμφωνα μὲ τὴν περίπτωσι πού συζητοῦμε, «εἶναι ἐκεῖ»⁴, πόσο περισσότερο δὲν θὰ εἶναι ἀνάμεσα σὲ σᾶς πού εἴστε περισσότεροι; Καὶ ἐφόσον ἐπιτύχετε κάθε μέρα νὰ τηρεῖτε τὶς ἐντολές του καὶ νὰ βρίσκεται ὁ Θεὸς ἀνάμεσά σας, τί εἶναι αὐτὸ πού σᾶς λυπεῖ ἢ σᾶς στενοχωρεῖ ἢ σᾶς ἀποπνίγει; Τίποτε, ἀλλὰ ὅλα εἶναι ὑποφερτά, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἐπίμονα, εἴτε στὴν ψυχὴ εἴτε στὸ σῶμα. Καὶ «ἂν ὁ Θεὸς εἶναι μὲ τὸ μέρος μας, ποιὸς εἶναι ἐναντίον μας; Ἐκεῖνος πού δὲν

σίν, «οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων παρέδωκεν αὐτόν». Καὶ εἰ οὕτω φυλαξόμεθα εὐζωεῖν, πῶς οὐχὶ σὺν αὐτῷ κληρονόμοι βασιλείας οὐρανῶν γενησόμεθα;

Ναί, ναί, παρακαλῶ ὑμᾶς, τέκνα· ναί, δέομαι ὑμῶν ἐκτενωῶς·
 5 ἐκκαύσατε ἑαυτοὺς τῷ θείῳ φίλτρῳ, στομῶσατε ἑαυτοὺς τῇ προθυμῳίᾳ, κραταιώσατε ἑαυτοὺς τῇ ἀνδρείᾳ, καθάρατε ἑαυτοὺς τῇ ἀγνεΐᾳ, φωτίσατε ἑαυτοὺς ταῖς προσευχαῖς, ταῖς ἐντεύξεσι, ταῖς ψαλμωδίαῖς, ταῖς ἀγρυπνίαῖς, ταῖς κατανύξεσι, ταῖς ἐξαγορεύσεσι, τοῖς δάκρυσι, τοῖς στεναγμοῖς Ἀνακαλεῖσθε, ἀνακαλεῖσθε τὴν ἀρχαίαν
 10 πατριίδα, ἀφ' ἧς ἐκπεπτώκαμεν, λέγω δὴ τὸν Παράδεισον. Ἐπιζητεῖτε, ἐπιζητεῖτε τὸ ἀγγελικὸν ἀξίωμα, ὅπερ ἀφηρέθημεν διὰ τὸν πρῶτον ὄφιν, τὸν πικρὸν σύμβουλον, τὸν δόλιον ὑπασπιστήν. Οὐ τοίνυν ἐπὶ πολὺ ὁ χρόνος τῆς ζητήσεως καὶ γε φθάζει τὸ ζητούμενον καὶ ἀποληψόμεθα, ἅπερ ἀπωλέσαμεν. Τότε δὴ, τότε, ὅτε ὁ θά-
 15 νατος ἐνδημήσει, ἢ μετάθεσις ἢ ἀπὸ τῆς σαρκός, ἢ ἀπὸ τῆς φυλακῆς ἔξοδος. Οὐκ ἔστιν οὖν χαίρειν τινὰ ἐν φυλακῇ, οὐδὲ ἐκεῖσε διανοεῖσθαι ἔχειν τὸν κληρὸν καὶ τὴν κατάσχεσιν, εὐχεται δὲ πᾶς ἀπὸ τῆς φυλακῆς ῥυσθῆναι. Τοιοῦτοι τοίνυν ἐσώμεθα, ἐμπαράσκειν ταῖς ἀγαθαῖς πράξεσιν, ἵνα κράζωμεν μετὰ τοῦ θεοῦ Δαβὶδ πάντοτε·
 20 «ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου».

Ἐπεὶ δὲ θανάτου ἐμνήσθημεν, γινώσκετε, ἀδελφοί μου, ὅτι ἀδελφοί ἡμῶν ἐκοιμήθησαν ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτό Τίνες δὲ οὗτοι; Ὁ ἀββᾶς Θεοδόσιος, ὁ Νῶνος, ὁ Ὀνησιφόρος· ἢ τριάς πρὸς τὴν
 25 Τριάδα ἀπῆλθεν· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι αὐτῇ παρασταίῃ. Τί λοιπὸν ἀγωνιῶμεν περὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν; Ἐγγὺς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν· ἐπὶ θύραις τὸ στάδιον. Μὴ οὖν ὀλιγοψυχῆσωμεν, μηδὲ ἀκηδιάσωμεν τὴν ἐπιμονὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν, εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἀλλ' ὅσον ὅσον ἐπιμείνωμεν καὶ φθάσει ἢ χαρὰ, φθάσει ἢ
 30 ἡμέρα τῆς ἐξόδου ἡμῶν καὶ ἀπελευσόμεθα εἰς ζωὴν αἰώνιον, εἰς ἄκοπον ἀνάπαυσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν

λυπήθηκε τὸν δικὸν του Υἱὸν», λέγει, «ἀλλὰ τὸν παρέδωσε στὸν θάνατο γιὰ χάρη ὄλων»⁵. Καὶ ἂν φροντίσουμε νὰ ζοῦμε ἔτσι καλῶς, πῶς δὲν θὰ γίνουμε μαζί με αὐτὸν κληρονόμοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ;

Ναί, ναί, σᾶς παρακαλῶ, τέκνα μου. Ναί, σᾶς παρακαλῶ πάρα πολύ. Πυρακτώστε τοὺς ἑαυτοὺς σας μετὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ· δυναμῶστε τοὺς ἑαυτοὺς σας μετὰ τὴν προθυμία· ἐνισχύστε τοὺς ἑαυτοὺς σας μετὰ τὴν ἀνδρεία· καθαρίστε τοὺς ἑαυτοὺς σας μετὰ τὴν ἀγνεία· φωτίστε τοὺς ἑαυτοὺς σας μετὰ τὶς προσευχάς, μετὰ τὶς μελέτες, μετὰ τὶς ψαλμωδίας, μετὰ τὶς ἀγρυπνίας, μετὰ τὶς κατανύξεις, μετὰ τὶς ἐξομολογήσεις, μετὰ τὰ δάκρυα, μετὰ τοὺς στεναγμούς. Φέρνετε στὸ νοῦ σας, φέρνετε στὴ σκέψη σας τὴν ἀρχικὴ πατρίδα ἀπὸ τὴν ὁποία ξεπέσαμε, ἐννοῶ τὸν Παράδεισο. Ἐπιδιώκετε, ναί, ἐπιδιώκετε νὰ ξαναποκτήσετε τὸ ἀγγελικὸ ἀξίωμα ποὺ μᾶς ἀφαιρέθηκε ἕξαιτίας τοῦ πρώτου φιδιοῦ, τοῦ πικροῦ συμβούλου, τοῦ δόλιου ὑπερασπιστῆ. Δὲν εἶναι πολὺς ὁ χρόνος τῆς ἀναζήτησης αὐτῆς, γιατί ὅπου νᾶναι φθάνει αὐτὸ ποὺ ζητᾶμε καὶ θὰ λάβουμε αὐτὸ ποὺ χάσαμε, τότε βέβαια, τότε, ὅταν θὰ ἔρθει ὁ θάνατος, ἢ μετὰθεση ἀπὸ τὴν σὰρκα, ἢ ἔξοδος ἀπὸ τὴν φυλακή. Δὲν εἶναι δυνατόν δηλαδὴ κανεὶς νὰ χαίρεται ὅταν βρίσκεται στὴ φυλακή, οὔτε νὰ σκέπτεται ὅτι ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἔχει τὴν κληρονομία καὶ τὴν περιουσία του, ἀλλ' εὐχεται ὁ καθένας νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὴν φυλακή. Ἄς γίνουμε λοιπὸν τέτοιοι, προετοιμαζόμενοι μετὰ τὶς καλὰς πράξεις, γιὰ νὰ φωνάζουμε μαζί με τὸν Δαβὶδ· «βγάλε τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν φυλακή, γιὰ νὰ δοξολογήσω τὸ ὄνομά σου»⁶.

Καὶ ἐπειδὴ θυμήθηκα τὸν θάνατο, γνωρίζετε, ἀδελφοί μου, ὅτι ἀδελφοί μας κοιμήθηκαν εἰρηνικὰ μαζί. Ποιοὶ εἶναι αὐτοί; Ὁ ἁββᾶς Θεοδόσιος, ὁ Νόννος, ὁ Ὀνησιφόρος. Ἡ τριάδα πῆγε πρὸς τὴν Τριάδα. Καὶ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ στέκονται κοντὰ σ' αὐτήν. Γιατί λοιπὸν ἔχουμε ἀγωνία γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν; Ὁ Κύριος βρίσκεται κοντὰ⁷ γι' αὐτοὺς ποὺ δείχνουν ὑπομονὴ γι' αὐτὸν. Τὸ στάδιο εἶναι πάρα πολὺ κοντὰ. Ἄς μὴν ὀλιγοψυχῆσουμε λοιπὸν, οὔτε νὰ ἀδιαφορήσουμε στὸ νὰ ἐπιμένουμε στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μας, στὸ νὰ κάνουμε τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ ὅσο μπορούμε νὰ ἐπιμείνουμε περισσότερο, καὶ ὅπου νᾶναι φθάνει ἢ χαρὰ, φθάνει ἢ ἡμέρα τῆς ἐξόδου μας ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτῆ, καὶ θὰ πᾶμε στὴν αἰώνια ζωὴ, στὴν χωρὶς κόπους ἀνάπαυση μετὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

7. Ψαλμ. 33, 19. 144, 18. Φιλ. 4, 5.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΘ'.

Ἐπί εὐδοκίᾳ καὶ ἐπικρατήσει.

Πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριφυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφὲ καὶ τέκνον Ἀθανάσιε, ἐπεὶ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς λαβεῖν
 5 ἡμᾶς λύσιν τῆς ἐπικρατήσεως ἡμῶν, καθ' ὃ ἤμεν ὠρμημένοι, ἐξερχόμεθα εἰς τὸν Σακκουδίωνα. Καὶ πρῶτον μὲν δεόμεθα τῶν εὐχῶν ὑμῶν, εἰς τὸ διασωθῆναι ἡμᾶς ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐπὶ πᾶσιν, οἷς πράσσομεν καὶ λέγομεν, εὐρεθῆναι ἡμᾶς κατ' εὐαρέστησιν Κυρίου ποιούντας. Δεύτερον ὑπομνήσκομεν, ὅτι
 10 οὐκ ἀπαθῶς ἔχομεν περὶ ὑμῶν, οὔτε ἀμερίμνως, ἀλλ' ἐν τῇ ταπεινῇ ἡμῶν ψυχῇ ἔχομεν ὑμᾶς ἀνατεθεωρημένους κατὰ πάντα καιρὸν, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν νῦν, διότι ἐν πολλῷ κόπῳ καὶ πόνῳ σωματικῷ διὰ τὸ ἐνιστάμενον θέρος ἐστέ. Δυναμῶσαι οὖν ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεὸς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν εἰς τε τὸν ἔσω καὶ τὸν ἔξω ἄν-
 15 θρωπον, πρὸς τὸ ἐνεγκεῖν ὑμᾶς γενναίως τὰ τε ἀοράτως καὶ ὄρατῶς ἐπισυμπύπτοντα ὑμῖν. Εἰσὶ δὲ πολλά· τίς γὰρ συνήσει τὰς τοῦ διαβόλου πανουργίας, τὰς παγίδας καὶ τὰ σκάνδαλα; Νῆφε οὖν γρηγόρως, τέκνον Ἀθανάσιε, καὶ αὐτός, τέκνον Ἐφραΐμ, πρὸς τὸ καθηγεῖσθαι κατὰ λόγον, πρὸς τὸ κνυβερνᾶν θεοπρεπῶς τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν· οὐ
 20 γὰρ ἐστὶ μικρὸν τὸ ἔργον, οὐδὲ πολλῶν τὸ κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν σπανίων· «τίς γὰρ ἐστὶ», φησὶν, «ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὁ πιστός, ὃν εὐρῶν ὁ Κύριος αὐτοῦ καταστήσει ἐπὶ πάσης τῆς οἰκίας αὐτοῦ;».

Οἰκονομεῖτε οὖν τὰ πρὸς χρείαν τῶν ἀδελφῶν πνευματικῶς τε καὶ σωματικῶς, τέκνα μου, δεόντως, καὶ διεγείρετε ἑαυτοὺς ἐκάστοτε πρὸς τὰς ἐργασίας τὰς δεούσας, τὴν φιλανθρωπίαν τῇ ἀποτομίᾳ συγκιρνῶντες, τὸ ἀπαλὸν τῷ αὐστηρῷ, τὸ ἐπιτακτικὸν τῷ ἀνεκτικῷ, τὸ πρᾶον καὶ εὐσύμμικτον τῷ ἀπαρρησιάζεσθαι καὶ αἰδεστικῷ, κατὰ τὴν ἐκάστου ιδιότητα, κατὰ τὸ ἐκάστου πρόσφορον. Οἱ μὲν γὰρ δέονται κέντρον, ὡς διδάσκουσιν οἱ πατέρες, οἱ δὲ χαλινοῦ, ἄλλοι ἐπι-
 30 τμήσεως, οἱ δὲ ἀφέσεως, καὶ ἕτεροι ἐλεγμοῦ, ἄλλοι δὲ παροράσεως. Καὶ ἀπλῶς κατὰ τὸ πολυειδές τῶν χαρακτήρων πολυειδῆ εἰσὶ καὶ ποικίλα τὰ ἐκάστου ἤθη τε καὶ πάθη, καὶ πρὸς τοῖς ἐκάστου πάθεσι καὶ ἤθεσιν ὁ ἱατρικὸς λόγος ὀφείλει γίνεσθαι. Πλὴν ὅτι τοῖς ὑψαύ-

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 59η.

Γιὰ τὴν εὐνοια καὶ τὴν κατίσχυση τοῦ Θεοῦ.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τῶν Τριφυλιανῶν.

Ἄδελφὲ καὶ τέκνο μου Ἀθανάσιε, ἀφοῦ ἔδωσε ὁ Θεὸς νὰ βρῶ λύση γι' αὐτὸ ποὺ εἶχα ἐπιχειρήσει, μεταβαίνω τώρα στὸν Σακκουδίωνα. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τὶς προσευχὲς σας, γιὰ νὰ διασωθῶ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ στὴν ξηρὰ καὶ στὴ θάλασσα, καὶ σὲ ὅλα ὅσα κάνω καὶ λέω νὰ βρεθῶ ὅτι τὰ κάνω μὲ τρόπο ἀρεστό στὸν Κύριο. Δεύτερον, σὰς ὑπενθυμίζω ὅτι δὲν εἶμαι ἀδιάφορος οὔτε ἀμέριμος γιὰ σὰς, ἀλλὰ σὰς βλέπω μέσα στὴν ταπεινὴ μου ψυχὴ ὅλο τὸν καιρὸ, καὶ ἰδιαίτερα τώρα, γιατί κοπιᾶτε καὶ ὑποφέρετε πολὺ σωματικὰ λόγῳ τοῦ θέρους. Εἶθε νὰ σὰς δυναμώσει ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας καὶ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ, ὥστε νὰ ὑπομείνετε γενναῖα αὐτὰ ποὺ σὰς συμβαίνουν ἀόρατα καὶ ὄρατὰ. Καὶ εἶναι πολλὰ. Γιατί ποιὸς μπορεῖ νὰ καταλάβει τὶς πανουργίες, τὶς παγίδες καὶ τὰ σκάνδαλα τοῦ διαβόλου; Νὰ εἶσαι λοιπὸν νηφάλιος καὶ ἐπάγρυπνος, τέκνο μου Ἀθανάσιε, καὶ σὺ τέκνο μου Ἐφραίμ, ὥστε νὰ ἀσκεῖτε λογικὰ τὴν ἡγετικὴ ἐξουσία, καὶ νὰ κυβερνᾶτε τοὺς ἀδελφούς σας ὅπως θέλει ὁ Θεός. Γιατί δὲν εἶναι μικρὸ τὸ ἔργο σας, οὔτε κάτι ποὺ μποροῦν νὰ τὸ κάνουν πολλοί, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πολὺ σπάνια. Γιατί λέγει: «ποιὸς εἶναι ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὁ ἔμπιστος, τὸν ὁποῖο βρίσκοντάς τον ὁ κύριός του, τὸν διορίζει ἐπιστάτη ὅλου τοῦ σπιτιοῦ του;»¹.

Νὰ ρυθμίζετε λοιπὸν, τέκνα μου, αὐτὰ ποὺ χρειάζονται οἱ ἀδελφοὶ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ ὅπως πρέπει, καὶ νὰ τοὺς παρακινεῖτε κάθε φορὰ σὶς ἐργασίες ποὺ πρέπει, συνδυάζοντας τὴ φιλανθρωπία μὲ τὴν σκληρότητα, τὴν ἠπιότητα μὲ τὴν αὐστηρότητα, τὸ δεσποτικὸ μὲ τὴν ἀνοχή, τὴν πραότητα καὶ τὴν σύμμειξη μὲ τὸν περιορισμὸ τοῦ θάρρους καὶ τὸν σεβασμὸ, ἀνάλογα μὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ καθενός. Γιατί ἄλλοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κέντρισμα, ὅπως διδάσκουν οἱ πατέρες, ἄλλοι χρειάζονται χαλινάρι, ἄλλοι ἐπιτίμηση, ἄλλοι συγχώρηση, ἄλλοι ἔλεγχος, καὶ ἄλλοι πάλι νὰ τοὺς παραβλέπει κανεὶς. Καὶ γενικὰ ἀνάλογα μὲ τὴν ποικιλία τῶν χαρακτήρων τους, εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ τὰ ἦθη καὶ πάθη τοῦ καθενός, καὶ ὁ θεραπευτικὸς λόγος πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὶς συνήθειες καὶ τὰ πάθη τοῦ καθενός. Ὅμως

χεσι καὶ λανθάνειν δοκοῦσι, τὸ πάντα ἐπιμελῶς ἐπιτηρεῖν ἀναγκαιὸν τοῖς εἰς προὔπτον ἀπειθοῦσιν ἢ παρακούουσιν ἀναγκαία ἢ τῆς ἀγανακτήσεως ἐπιτίμησις, πρὸς τὸ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους αὐθαδιάζεσθαι. Ὑμεῖς δὲ πάντες χάριτι Χριστοῦ οὐκ ἐστὲ τέκνα ὀργῆς, οὐδὲ ἀπειθείας, ὑπακοῆς δὲ καὶ εὐπειθείας Θεοῦ υἱοὶ ἐχρηματίσατε· δι' αὐτὸν γὰρ ἐληλύθατε πάντες ἀπὸ κόσμου ἐνταῦθα καὶ δι' αὐτὸν αἵματος καὶ σαρκὸς κοινωνίαν ἐφύγετε καὶ ἔνεκα αὐτοῦ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων ἤρατε καὶ χάριν τῆς αὐτοῦ ἀγάπης πάντα σκύβαλα ἠγήσασθε. Καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπηγγελμένων παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι οὐδὲν εἰς προτίμησιν προεκρίνατε, ἀλλὰ καταλιπόντες καὶ γένος καὶ πατρίδα καὶ οἰκείους καὶ φίλους καὶ εἴ τι ἄλλο ἦν ὑμῖν κατὰ κόσμον ἐπιθυμητόν, ἐξήλθετε καὶ ἤκετε ὡς «ξένοι καὶ παρεπίδημοι» κόσμου εἰς τὸ μέγα τοῦτο τῆς μοναδικῆς πολιτείας ἐπάγγελμα. Ἀξιάγαστος ἢ ἀναχώρησις ὑμῶν, πολυμακάριστος ἢ αἵρεσις ὑμῶν. Καὶ τίς οὕτως ἀναβλέψειε καλῶς, ὡς ὑμεῖς; Ἀλλὰ παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα, ἵνα ἀξίως τῆς ὑψηλῆς πολιτείας ταύτης βιοτεύωμεν, ἵνα μὴ ἔξω κόσμου ὄντες τὰ ἔνδον κόσμον πράττωμεν, ἵνα μὴ σάρκας φυγόντες σαρκικῶς ζήσωμεν. Τοῦτο δέ, ὡς γίνεται καὶ ἔστι, γινώσκετε, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν· εἰ γὰρ φιληδονοῦμεν, εἰ γὰρ φιλοπαθοῦμεν, εἰ τὰ θελήματα ἡμῶν ἰστώμεν, εἰ πρωτείων ἀντιποιοῦμεθα, εἰ φιλονεικοῦμεν περὶ μανδύων, περὶ ἱματίων, περὶ κουκουλλίων, περὶ στάσεως, περὶ γραφείων, περὶ πινακιδίων, περὶ τινων οὖν ἄλλων μικρῶν καὶ μηδαμινῶν, πῶς οὐχὶ σαρκικοί ἐσμεν; πῶς οὐχὶ κοσμικὸν ἡμῶν τὸ ἀγώνισμα;

Μηδαμῶς οὖν ἀδελφοί μου, μηδαμῶς, μηδὲ τὸ ἀγιώτατον ἡμῶν τᾶγμα εἰς τοιαῦτα γελοιώδη καὶ νηπιώδη ιδιώματα ὑποβάλλωμεν. Δόξα μοναχοῦ τὸ ἀδοξεῖσθαι, τὸ ὀνειδίζεσθαι, τὸ φέρειν διὰ Θεὸν μέμψιν, ἀλλὰ μὴ ἄξια ὀνειδούς πράττειν· εἰ δὲ καὶ ἄξια, ἀρκετὸν τὸ φέρειν μόνον· τὸ δὲ καὶ ποιεῖν καὶ μὴ φέρειν παντάπασιν ἀλλότριον. Καλλώπισμα μοναχοῦ τὸ ἀκαλλώπιστα διώκειν· εὐμορφία μοναχοῦ οὐ τὸ διασεῖσθαι καὶ ἀλαζονεύεσθαι καὶ σοβαρεύεσθαι καὶ τὰ χειροῖδια πλύνειν καὶ στιβίδζεσθαι, ἢν οὕτως εἶπω, πορνικῶς, διὰ ζώσμα-

2. Ἐφ. 2,3.

3. Φίλιπ. 3,8.

4. Ἐβρ. 11,13.

αὐτοὺς ποὺ εἶναι ἐπηρμένοι καὶ νομίζουν ὅτι θὰ διαφύγουν τὴν προσοχή σας, εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς ἐπιτηρεῖτε πάντοτε μὲ προσοχή. Σ' ἐκείνους ποὺ ἀπειθαρχοῦν προκλητικῶς ἢ δείχνουν ἀνυπακοή εἶναι ἀναγκαῖα ἢ μὲ ἀγανάκτηση ἐπιτίμηση, γιὰ νὰ μὴ αὐθαδιάζουν καὶ οἱ ἄλλοι. Σεῖς ὅλοι βέβαια μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ δὲν εἴσαστε τέκνα ὀργῆς, οὔτε ἀπειθείας, ἀλλὰ ὑπακοῆς καὶ πειθαρχίας². Γίνατε υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸν ἄλλωστε ἦρθατε ὅλοι ἐδῶ ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ γιὰ χάρη αὐτοῦ ἀποφύγατε κάθε σχέση μὲ αἷμα καὶ σάρκα, καὶ ἕξαιτίας αὐτοῦ σηκώσατε τὸν σταυρὸ στὸν ὦμον σας, καὶ γιὰ χάρη τῆς ἀγάπης του τὰ θεωρήσατε ὅλα σκύβαλα³. Καὶ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἔχει ὑποσχεθεῖ αὐτὸς στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα δὲν προτιμήσατε τίποτε, ἀλλὰ, ἐγκαταλείποντας καὶ οἰκογένεια καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ ὅ,τι ἄλλο ἦταν σὲ σᾶς ἐπιθυμητὸ στὸν κόσμον, φύγατε καὶ ἦρθατε σὰν «ξένοι καὶ περαστικοὶ»⁴ ἀπὸ τὸν κόσμον σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἐπάγγελμα τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Ἀξιοθαύμαστη ἢ ἀναχώρησή σας, πολυμακάριστη ἢ προτίμησή σας. Καὶ ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ δεῖ πρὸς τὰ οὐράνια τόσο καλά, ὅσο ἔσεῖς; Ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, νὰ ζοῦμε ἀντάξια πρὸς αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν πολιτεία, ὥστε, βρισκόμενοι ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον, νὰ μὴ κάνουμε αὐτὰ ποὺ κάνει ὁ κόσμος, καὶ, ἐνῶ ἀποφύγαμε τὶς σάρκες, νὰ μὴ ζήσουμε σαρκικά. Καὶ γνωρίζετε πῶς συμβαίνει καὶ πῶς γίνεται αὐτό, ἔστω καὶ ἂν δὲν σᾶς τὸ λέω ἐγώ. Γιατί, ἂν ἀγαπᾶμε τὴν ἡδονή, ἂν ἀγαπᾶμε τὰ πάθη, ἂν διατηροῦμε τὰ θελήματά μας, ἂν ἐπιδιώκουμε πρωτεῖα, ἂν φιλονεικοῦμε γιὰ μανδύες, γιὰ ἱμάτια, γιὰ κουκουλλες, γιὰ θέσεις ποὺ θὰ στεκόμαστε, γιὰ γραφεῖα, γιὰ πινακίδια, καὶ γιὰ μερικὰ ἄλλα μικρὰ καὶ μηδαμινὰ, πῶς δὲν εἴμαστε σαρκικοὶ; πῶς δὲν εἶναι κοσμικὸς ὁ ἀγώνας μας;

Μὲ κανένα λοιπὸν τρόπο, ἀδελφοί μου, μὲ κανένα τρόπο τὸ ἀγιώτατο τάγμα μας νὰ μὴ τὸ ὑποτάξουμε σὲ τέτοιου εἴδους γελοῖα καὶ παιδαριώδη πράγματα. Δόξα τοῦ μοναχοῦ εἶναι τὸ νὰ ἀποφεύγει τὴ δόξα, νὰ βρίζεται, νὰ δέχεται γιὰ τὸν Θεὸ κατηγορίες, ἀλλὰ νὰ μὴ κάνει ἔργα ἀξιοκατὰκριτα. Καὶ ἂν εἶναι ἀξιοκατὰκριτα, εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἀνέχεται τὶς κατακρίσεις. Ὅμως τὸ νὰ κάνει ἔργα ἀξιοκατὰκριτα καὶ νὰ μὴ ἀνέχεται τὶς κατακρίσεις, εἶναι τελείως ξένο. Καλλώπισμα τοῦ μοναχοῦ εἶναι τὸ νὰ ἐπιδιώκει τὰ ἀκαλλώπιστα. Ὁμορφιὰ τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι τὸ νὰ κουνιέται καὶ νὰ ἀλαζονεύεται καὶ νὰ κάνει τὸν σπουδαῖο, νὰ πλένει τὰ μανίκια του καί, γιὰ νὰ τὸ πῶ ἔτσι, νὰ κυκλοφορεῖ κατὰ τρόπον

τος καὶ ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως, ἀλλὰ τὸ τὰ ἥθη τῆς ψυχῆς κατε-
 σταλμένα ἔχειν, τὸ κατὰ τῶν παθῶν ἴστασθαι ἀνευδότης, τὸ εἰρη-
 νεύειν ἐν ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἀτόπων· προσθήσω καὶ τὸ
 αὐχμηρὸν εἶναι καὶ ἀνιπτον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ δύσειμον, κακοφό-
 5 ρον, κακένδοντον, δι' ἐπωμίου ἐμπαλωμένου, διὰ κουκουλίου ὡσαύ-
 τως καὶ λοιπῶν φορεμάτων. Τὸ δὲ ζητεῖν ἀλλάγματα καινούργια
 καὶ λεπτότατα καὶ εὐδαφα, τοῦτο στρηνιασμός καὶ πορνείας εὐτρε-
 πισμός. Καὶ ὄντως μέγα ἐστὶ τὸ ἐκφυγεῖν τὰς παγίδας τοῦ διαδόλου
 καὶ μετὰ τὴν φυγὴν τῶν εἰρημένων. Τὸ δὲ καὶ μετὰ τούτων εἶναι
 10 τινα, πῶς οὐκ αὐτόκλητον καὶ αὐτοθύθιστον γενέσθαι τοῖς πάθε-
 σι; Δέομαι οὖν ὑμῶν, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἐλέησατε καμὲ
 τὸν ἀνήλεον καὶ ὑμᾶς τοὺς ἠλεημένους τῷ Κυρίῳ· μὴ με παραδώση-
 τε τῷ αἰωνίῳ πυρὶ ἔτι μᾶλλον κατακρίνεσθαι ἐκ τῆς κακίστης ὑμῶν
 ἀναστροφῆς μᾶλλον δὲ διὰ τῆς ἐναρέτου ὑμῶν διαγωγῆς καὶ τὸ ἐκ
 15 τῶν οἰκειῶν μου κακῶν ὄφλημα ἀπολυτρώσασθε, ἐνέγκατέ με εἰς
 ζωὴν ἀπὸ θανάτου.

Φυλάττετε τοίνυν τὰ διατεταγμένα· μὴ ἀποληθαργεῖτε τὰ πα-
 τρικά παραγγέλματα· μὴ παρακρούεσθε τοὺς λόγους τῶν ἁγίων μὴ
 ἀναισθητεῖτε ὡς βεβαρημένοι ταῖς ἀκοαῖς ἀπὸ πλημμελειῶν· μὴ, τὸ
 20 παρὸν ἠδὲ διώκοντες, τοῦ μέλλοντος ἀφρόντιστοι εἴστε· ἦξει, τέκνα
 μου, ἦξει καὶ οὐ χρονιεῖ ὁ μέλλων κρῖναι τὰ σύμπαντα, καὶ πρὸ τῆς
 κοινῆς ἐπιδημίας ἦξει ὁ μέλλων χωρίζειν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώμα-
 τος φοβερός ἄγγελος· ἦξει ὁ χρόνος τῆς ἀσθενείας· ἦξει ὁ χρόνος
 τῶν πυρετῶν· ἦξει ὁ χρόνος τῆς ἐκπνεύσεως. Φοβερὰ καὶ ταῦτα καὶ
 25 δύσοιστα καὶ τοσοῦτον, ὥστε μὴ φέροντες ἀποθνήσκωμεν. Τί λοι-
 πὸν μετὰ τὸν χωρισμὸν, ὅτε ἄγγελοι παραγίνονται; Ποῖον μέρος
 ἄρα νικήσει λαβέσθαι ὑμᾶς; Μικρὸν διήγημα ὑμῖν παραθήσω
 ἐνταῦθα, εἰ καὶ ἐπὶ προσώπου ἐξωτερικοῦ ἐστὶ, διὰ τὸ ὠφέλιμον.
 Λέγουσιν ἐν τῷ μέλλειν ἀποθνήσκειν τὸ πολυθρούλλητον λογοθέτην
 30 ἐκεῖνον Σταυράκιον, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ὧν τῶν τελευταίων ἀναπνοῶν,
 ἰδρῶν καὶ τρέμων καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας ἐφώνει λίαν ἀδρανῆ,
 ἀνακαλούμενος τὸ “βοηθεῖτε, ἐλεᾶτε” καὶ “Κύριε, ἐλέησον!” ὅσος
 λαὸς δαιμονικὸς μαῦρος καὶ δυσειδῆς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκβαίνει

πορνικόν, μέ ζῶνη καί ἐνδύματα καί ὑποδήματα, ἀλλά τὸ νὰ ἔχει τὰ ἦθη τῆς ψυχῆς του συνεσταλμένα, νὰ ἀντιστέκεται μέ δύναμη ἐναντίον τῶν παθῶν, καί νὰ εἶναι ἥρεμος, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ ἐπιθυμίες ἄτοπον πραγμάτων. Θὰ πρόσθετα ἀκόμα καί τὸ νὰ εἶναι ρυπαρὸς καί ἀνιφτός κατὰ τὸ πλεῖστον καί κακοντυμένος καί ρακένδυτος, μέ ὠμοφόριο μπαλωμένο, μέ κουκούλα καί ἄλλα φορῆματα τὸ ἴδιο. Ἐνῶ τὸ νὰ ζητᾶ ἄλλαξιές καινούργιες καί λεπτές καί μέ ὠραῖα χρώματα, αὐτὸ εἶναι δείγμα ἀκολασίας καί καλλωπισμὸς πορνικός. Πραγματικὰ εἶναι μεγάλο κατόρθωμα τὸ νὰ ἀποφύγει κανεὶς τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου καί μετὰ τὴν ἀποφυγὴ αὐτῶν ποὺ εἶπα. Τὸ νὰ ζεῖ ὅμως κανεὶς μέ αὐτά, δὲν εἶναι σὰν νὰ γκρεμίζεται καί νὰ βυθίζεται μόνος του μέσα στὰ πάθη; Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, ἔλεεῖστε καί ἐμένα τὸν ἀνάξιο ἐλέους καί σᾶς τοὺς ἐλεημένους ἀπὸ τὸν Κύριο. Μὴ μέ παραδώσετε στὴν αἰώνια φωτιὰ μέ τὸ νὰ κατακριθῶ ἀκόμα περισσότερο ἕξαιτίας τῆς τόσο κακῆς συμπεριφορᾶς σας. Ἀντίθετα, μέ τὴν ἐνάρετη διαγωγὴ σας γλυτῶστε με καί ἀπὸ τὸ χρέος μου γιὰ τὰ δικὰ μου κακά, καί ὀδηγεῖστε με ἀπὸ τὸν θάνατο στὴ ζωὴ.

Νὰ τηρεῖτε λοιπὸν αὐτὰ ποὺ σᾶς ἔχουν ὀριστεῖ. Νὰ μὴν λησμονεῖτε τὰ παραγγέλματα τῶν πατέρων. Μὴν ἀπορρίπτετε τοὺς λόγους τῶν ἁγίων. Μὴ γίνεστε ἀναίσθητοι σὰν νὰ ἐνοχλοῦνται τὰ αὐτιά σας ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες. Μὴν ἐπιδιώκετε τὴν τωρινὴ εὐχαρίστηση καί ἀδιαφορεῖτε γιὰ τὴν μέλλουσα. Θὰ ἔρθει, τέκνα μου, θὰ ἔρθει καί δὲν θὰ ἀργήσει Ἐκεῖνος ποὺ πρόκειται νὰ κρίνει τὰ σύμπαντα, καί πρὶν ἀπὸ τὴν κοινὴ ἔλευση, θὰ ἔρθει ὁ φοβερὸς ἄγγελος, ποὺ θὰ χωρίσει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα. Θὰ ἔρθει ὁ χρόνος τῆς ἀσθενείας. Θὰ ἔρθει ὁ χρόνος τῶν πυρετῶν. Θὰ ἔρθει ὁ χρόνος τοῦ θανάτου. Εἶναι φοβερὰ καί αὐτὰ καί ἀφόρητα, καί τόσο πολὺ μάλιστα, ὥστε μὴ μπορώντας νὰ τὰ ὑποφέρουμε πεθαίνουμε. Τί γίνεται λοιπὸν μετὰ τὸν χωρισμὸ, ὅταν ἔρχονται οἱ ἄγγελοι; Ποιὰ παράταξη ἄραγε θὰ κατορθώσει νὰ μᾶς πάρει; Θὰ σᾶς ἀναφέρω ἐδῶ μιὰ μικρὴ διήγηση, ἂν καί προέρχεται ἀπὸ πρόσωπο τοῦ ἕξω κόσμου, ἐπειδὴ εἶναι ὠφέλιμη. Λένε ὅτι ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει ὁ πολυθρύλλητος ἐκεῖνος λογοθέτης⁵ Σταυράκιος, ἐνῶ βρισκόταν σὶς τελευταῖες στιγμὲς του, ἰδρωμένος καί τρέμοντας καί τρίζοντας τὰ δόντια, φώναζε πολὺ ἀργὰ, καλώντας σὲ βοήθεια: “Βοηθῆστε με, ἔλεεῖστε με”, καί: “Κύριε, ἐλέησέ με. Τόσος πολὺς λαὸς δαιμονικός, μαῦρος καί

5. Ὁ ἀρχιγραμματέας δηλαδὴ τοῦ αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου.

καὶ ἔρχεται πρὸς με!”· πρὸς παραθαλασσίαν ἦν γὰρ κείμενος. Καὶ
 κἂν οἱ παρόντες οὐκ ἔθεώρουν, ἔθεώρει ἐκεῖνος καὶ ἠσθάνετο καὶ
 πικρῶς ἐλογοθετεῖτο ὁ λογοθετήσας πολλούς. Τίς οὖν, ὡς εἶπον, ἐφ’
 ἡμῶν νικήσει; Ἐπεὶ ὁ ἀγγελικὸς χορὸς, ἢ ὁ δαιμονικός; Ἐκεῖνοι ἡ-
 5 μᾶς πάντως ἀσπάσσονται εὐθύς, οὓς καὶ πεφιλήκαμεν· ἐὰν τὴν ἀγνεί-
 αν, τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὰς ἄλλας ἀρετάς, οἶδαμεν
 ὅτι οἱ ἄγγελοι· εἰ δὲ τὴν κενοδοξίαν, τὴν θρασύτητα, τὴν ἀντιλογί-
 αν, τὴν εὐτραπेलίαν, τὰ γελοία, τὴν ὑπερηφανίαν, οἶδαμεν πάντως
 ὅτι οἱ δαίμονες· δαίμονες γὰρ εἰσι τὰ πάθη, ὥσπερ καὶ αἱ ἀρεταὶ
 10 ἄγγελοι γὰρ εἰσι. Τίς οὖν νικήσει ἄρα; τίς λάβει τὴν ψυχὴν μου; Ἐ-
 λεήσατέ με, ἐλεήσατέ με. Ἀγαπήσωμεν κοινῇ πάντες τὰς ἀρετάς,
 ἵνα οἱ ἄγγελοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ ἐκεῖνοι νικήσωσι· μὴ τοὺς δαίμο-
 νας, ἵνα ἐκεῖνοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ νικήσωσι, καὶ οὐαὶ οὐαὶ καὶ ὄφε-
 λον μὴ ἐγεννήθημεν· δυνατοὶ γὰρ δυνατῶς ἔτασθήσονται, καὶ μάλι-
 15 στα ἐν τῷ σχήματι τούτῳ καὶ μάλιστα ἐὰν ἱερεῖς καὶ μάλιστα ἐὰν
 ἡγούμενοι εἶεν ἢ τινες τῶν προεχόντων.

Μὴ καταμέμψησθε τὸν λόγον μου· οὐ γὰρ καταπτοεῖν ὑμᾶς
 ἀθέσμως ἐπείγομαι, ἀλλὰ χρεωστῶν, ἀλλὰ ἀγαπῶν, ἀλλὰ φιλῶν τὰ
 ἐμὰ τέκνα προλέγω τὰ δέοντα. Εὖρω τοίνυν ὑμᾶς, εἵπερ κελεύει ὁ
 20 Θεὸς ζῆν καὶ ὑποστρέφειν, πάντας ὑγιαίνοντας, πάντας εὐδρο-
 μοῦντας, πάντας ὑπηκόους, πάντας εὐηνίους ἢ μὴ ὑποπεσόντας εἰς
 ὁ μὴ θέμις, ἢ ὑποπεσόντας εὐκόλως δεξαμένους τὰ ἐπιτίμια, κἂν ἐν
 ἐλλείψει ἔργου, κἂν ἐν κανόνος παραλείψει, ἐτέρας ὠρισμένης ψαλ-
 μαρδίας, κἂν ἐν παρακοῆς ἐγκλήματι, κἂν ἐν γογγυσμῷ, κἂν ἐν ψι-
 25 θυρισμῷ, κἂν ἐκ κλάσματος σκεύους, κἂν ἐτέρου τινὸς συντριμί-
 ματος· τὰ γὰρ ἐπιτίμια ὑποδεχόμενοι πάλιν ὑγιεῖς γίνεσθε καὶ οὐδὲ
 ἐγκληθήσεσθε οὔτε παρὰ Θεοῦ, οὔτε παρ’ ἐμοῦ. Μόνον ὑποτάγητε
 τοῖς πρώτοις ὑμῶν καὶ οἱ πρώτοι ἀλλήλοις, καὶ ὁ Κύριος τῆς εἰρή-
 νης, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἔστω μετὰ πάντων
 30 ὑμῶν, τέκνα ἠγαπημένα, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 νων. Ἀμήν.

δύσμορφος, βγαίνει ἀπὸ τῆ θάλασσα καὶ ἔρχεται πρὸς ἐμένα!”, ἐπειδὴ βρισκόταν σὲ παραθαλάσσιο μέρος. Καὶ μολονότι οἱ παρόντες δὲν τοὺς ἔβλεπαν, τοὺς ἔβλεπε καὶ τοὺς αἰσθανόταν ἐκεῖνος καὶ λογοδοτοῦσε πικρὰ αὐτὸς πού εἶχε λογοκρίνει πολλούς. Ποιὸς λοιπὸν, ὅπως εἶπα, θὰ νικήσει σὲ μᾶς; Ἐραγε ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων, ἢ τῶν δαιμόνων; Ὁπωσδήποτε θὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους εἶχαμε ἀγαπήσει. Ἐν ἀγαπήσαμε τὴν ἀγνεία, τὴν ὑπακοή, τὴν ταπεινοφροσύνη, τὶς ἄλλες ἀρετὲς, γνωρίζουμε ὅτι θὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν οἱ ἄγγελοι. Ἐν ὅμως ἀγαπήσαμε τὴν κενοδοξία, τὴ θρασύτητα, τὴν ἀντιλογία, τοὺς ἀστεϊσμούς, τὰ γέλια, τὴν ὑπερηφάνεια, ξέρουμε ὅτι θὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν ὁπωσδήποτε οἱ δαίμονες. Γιατὶ δαίμονες εἶναι τὰ πάθη, ὅπως καὶ οἱ ἀρετὲς εἶναι ἄγγελοι. Ποιὸς ἄραγε λοιπὸν θὰ νικήσει; ποιὸς θὰ πάρει τὴν ψυχὴ μου; Ἐλεῆστε με, ἐλεῆστε με. Ἐς ἀγαπήσουμε ὅλοι μαζὶ τὶς ἀρετὲς, γιὰ νὰ μᾶς παραλάβουν οἱ ἄγγελοι καὶ νὰ νικήσουν ἐκεῖνοι. Ὁχι τοὺς δαίμονες, γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρουν οἱ δαίμονες καὶ νικήσουν ἐκεῖνοι, καὶ ἀλλοίμονο, καλύτερα νὰ μὴ εἶχαμε γεννηθεῖ· γιατί οἱ δυνατοὶ θὰ ἐξεταστοῦν δυνατά, καὶ μάλιστα αὐτοὶ πού βρῖσκονται στὸ σχῆμα αὐτό, καὶ μάλιστα ἂν εἶναι ἱερεῖς, καὶ πολὺ περισσότερο ἂν εἶναι ἡγούμενοι ἢ κάποιοι ἀπὸ τοὺς πρῶτους.

Νὰ μὴ ψέξετε τὸν λόγο μου, γιατί δὲν θέλω νὰ σᾶς τρομοκρατήσω ἔτσι στὰ καλὰ καθούμενα, ἀλλ’ ἐπειδὴ εἶμαι ὑποχρεωμένος, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἀγαπῶ, ἀλλ’ ἐπειδὴ ποθῶ τὰ τέκνα μου, προλέγω αὐτὰ πού πρέπει. Εἶθε νὰ σᾶς βρῶ λοιπὸν, ἂν τὸ ἐπιτρέψει ὁ Θεὸς νὰ ζῶ καὶ νὰ ἐπιστρέψω, ὅλους ὑγιεῖς, νὰ τρέχετε ὅλοι καλὰ, νὰ εἴσαστε ὅλοι ὑπάκουοι, ὅλοι πειθαρχικοί, καὶ νὰ μὴ ἔχετε ὑποπέσει σὲ κάτι πού δὲν ἐπιτρέπεται, ἢ, ἂν ἔχετε ὑποπέσει, νὰ ἔχετε δεχθεῖ εὐκόλα τὰ ἐπιτίμια, εἴτε γιὰ παράλειψη κάποιου ἔργου, ἢ γιὰ παράλειψη κάποιου κανόνα, ἢ κάποιας ἄλλης ψαλμωδίας, ἢ γιὰ παράπτωμα παρακοῆς, ἢ γιὰ γογγυσμό, ἢ γιὰ ψιθυρισμὸ (συκοφαντία), ἢ γιὰ σπάσιμο κάποιου σκεύους, ἢ γιὰ κάποια ἄλλη τέτοια ζημιὰ. Γιατὶ ὅταν δέχεσθε τὰ ἐπιτίμια, γίνεστε πάλι ὑγιεῖς, καὶ οὔτε ἀπὸ τὸν Θεὸ θὰ κατηγορηθεῖτε, οὔτε ἀπὸ μένα. Μόνον νὰ ὑποταχθεῖτε τοὺς πρῶτους σας, καὶ οἱ πρῶτοι ἀναμεταξύ τους, καὶ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης, μὲ τὶς προσευχὰς τοῦ πατέρα μου νὰ εἶναι μὲ ὅλους σας, ἀγαπημένα μου τέκνα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ε΄.

Περὶ ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος ἡμῶν.
Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφὲ καὶ τέκνον μου Σωφρόνιε, ἔχου τῆς διακονίας σου ἀ-
5 νολιγώρως καὶ ἐπιμελῶς καὶ ἐπιτεταμένως ἀναγκαῖον γὰρ τὸ αὐτὸ
πάντοτε γράφειν καὶ διεγείρειν σου τὸ πρόθυμον. Νῆφε οὖν ἐν πᾶσι
διεξάγων τοὺς ἀδελφούς σου, συνεπόμενον ἔχων καὶ σύμβουλόν
σου τὸν ἀδβᾶν Ἀκάκιον, τὸ τέκνον μου. Ἐπισκόπει, τήρει τὰς διε-
ξόδους ἐκάστου, πῶς ἀναστρέφονται, πῶς κινοῦνται, πῶς διαγίνον-
10 ται, ὡς ἂν εἰς δόξαν Θεοῦ ἡ ζωὴ ἡμῶν διαφαίνεται καὶ ἡμῖν καὶ
τοῖς πέριξ ὑμῶν, κατὰ τοὺς κειμένους ὅρους καὶ κανόνας τῶν ἁγίων
πατέρων ἡμῶν, κατὰ τὰς ἐντολὰς τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, κατὰ τὰ
κειμένα ἐπιτίμια· ἐν ᾧ γὰρ τόπῳ ταῦτα πολιτεύεται καὶ ἐνεργεῖται,
ἐκεῖ Θεὸς θεραπεύεται, ἐκεῖ φῶς ἀναλάμπει, ἐκεῖ εἰρήνη ἐμπαρρη-
15 σιάζεται, ἐκεῖ χώραν ὁ Σατανᾶς οὐκ ἔχει, ἐκεῖ πόρρω τὰ πάθη. Ὅ-
που ταῦτα ἀνεπιμέλητα καὶ ἄπρακτα μένουσιν, ἐκεῖ πάντως τὸ ἐναν-
τίον, ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ κακά, ἀντὶ τοῦ φωτὸς σκότος, ἀντὶ τοῦ
Χριστοῦ ὁ Βελίαρ. Διὸ γρηγόρει, πρόσεχε, ἀναθεωρῶν τὰς καρδίας
τῶν ἀδελφῶν διὰ τῆς ἐξαγορευσεως καὶ τυπῶν αὐτοὺς εἰς πᾶν
20 ἔργον ἀγαθόν, μέσος ὢν καὶ μήτε ὡς δῆθεν ἡσυχίας καὶ προσευχῆς
καὶ ἀναγνώσεως ἔων τὰ πράγματα κατὰ τὴν σωματικὴν ζωὴν δια-
φθείρεσθαι, μηδ' αὖ πάλιν διὰ τῆς ἀνευδότητος καὶ ἐπιμόνου πρὸς
αὐτὰ σχολῆς καὶ τριβῆς τὸν νοῦν καταβαπτιζόμενος ἀπὸ τῆς περὶ
Θεὸν μνήμης καὶ θεωρίας· οὗτος γὰρ ὅρος εὐσεβείας. Καὶ εἵπερ σὺ
25 οὕτω θιοῖς, ἐπόμενόν ἐστι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς σου, κατὰ τὴν μίμησίν
σου, τὸ αὐτὸ ἀναλαμβάνειν καὶ πράττειν· οὔτε γὰρ διὰ τὸ ἐσθίειν
καὶ πίνειν καὶ ἐνδύεσθαι ἀπεταξέμεθα, ἢ ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ σωτή-
ριον ἡμῶν, οὔτε πάλιν διὰ τὸ ἀργοὺς ἡμᾶς καὶ ἀκινήτους καὶ ἀτρό-
φους καὶ ἀνευδύτους εἶναι ἐληλύθαμεν εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο, ἀλλὰ
30 διὰ τὸ κατὰ καιρὸν ἀμφοτέρω ἐπιτηδεῖως ἐπιτελεῖν, κατὰ τὸ ἀπο-
στολικὸν λόγιον, τὸ φάσκον· «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω», ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας ἀπόστολος φάσκει δωρεὰν ἄρτον

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 60ή.

Γιὰ τὴν ἀποκοπὴ τοῦ θελήματός μας.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.

Ἄδελφέ καὶ τέκνο μου Σωφρόνιε, νὰ ἀσκεῖς τὴ διακονία σου χωρὶς ἀδιαφορία, μὲ ἐπιμέλεια καὶ μὲ ὅλη τὴ δύναμή σου. Γιατὶ εἶναι ἀναγκαῖο νὰ σοῦ γράφω πάντοτε τὰ ἴδια καὶ νὰ σοῦ διεγείρω τὴν προθυμία. Νὰ εἶσαι προσεκτικὸς στὴν καθοδήγησι τῶν ἀδελφῶν σου, ἔχοντας συνακόλουθο καὶ σύμβουλό σου τὸ τέκνο μου, τὸν ἀββᾶ Ἀκάκιο. Νὰ προσέχεις, νὰ παρακολουθεῖς τὶς ἐξόδους τοῦ καθενός, πῶς συμπεριφέρονται, πῶς κινοῦνται, πῶς ζοῦν, ὥστε ἡ ζωὴ σας νὰ φαίνεται ὅτι γίνεται γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, τόσο σὲ μένα ὅσο καὶ στοὺς γύρω ἀπὸ σᾶς, σύμφωνα μὲ τοὺς ἰσχύοντες ὅρους καὶ κανόνες τῶν ἀγίων μας πατέρων, σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὰς τῆς ταπεινότητάς μου, σύμφωνα μὲ τὰ ἰσχύοντα ἐπιτίμια. Γιατί, σ' ὅποιον τόπο αὐτὰ βιώνονται καὶ τηροῦνται, ἐκεῖ λατρεύεται ὁ Θεός, ἐκεῖ λάμπει τὸ φῶς, ἐκεῖ ὑπάρχει εἰρήνη, ἐκεῖ ὁ Σατανᾶς δὲν βρῖσκει τόπο, ἐκεῖ ἀπομακρύνονται τὰ πάθη. Ἐνῶ ὅπου αὐτὰ παραμελοῦνται καὶ μένουν ἀνεφάρμοστα, ἐκεῖ συμβαίνει ὅπως ὅποτε τὸ ἀντίθετο. Ἀντὶ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ὑπάρχουν τὰ κακά, ἀντὶ γιὰ τὸ φῶς ὑπάρχει σκοτάδι, ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ βρῖσκεται ὁ Βελίαρ. Γι' αὐτὸ νὰ εἶσαι ἀγρυπνος, νὰ προσέχεις, νὰ ἐρευνᾶς τὶς καρδιὰς τῶν ἀδελφῶν μὲ τὴν ἐξομολόγησι, καὶ νὰ τοὺς δίνεις τὸ παράδειγμα γιὰ κάθε ἔργο ἀγαθόν, κρατώντας μέση στάσι, καὶ ὄχι μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς προσευχῆς καὶ ἀνάγνωσις νὰ ἀφήνεις τὰ πράγματα νὰ καταστρέφονται σύμφωνα μὲ τὴ σωματικὴ ζωὴ. Οὔτε πάλι μὲ τὴν ἀνυποχώρητη καὶ ἐπίμονη ἀπασχόλησι καὶ τριβῆ σου μ' αὐτά, νὰ πνίγεις τὸν νοῦ σου ἀπὸ τὴ μνήμη καὶ θέα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι κανόνας τῆς εὐσέβειας. Καὶ ἐφόσον σὺ θὰ ζεῖς ἔτσι, εἶναι ἐπόμονο καὶ οἱ ἀδελφοί σου, μιμούμενοι ἐσένα, νὰ ἀναλαμβάνουν καὶ νὰ κάνουν τὸ ἴδιο. Γιατὶ δὲν ἀρνηθήκαμε τὸν κόσμον γιὰ νὰ τρωῶμε καὶ νὰ πίνουμε καὶ νὰ ντυνόμαστε, οὔτε ἡ σωτηρία μας βρῖσκεται σ' αὐτά, οὔτε πάλι ἤρθαμε στὸ σχῆμα αὐτὸ γιὰ νὰ εἴμαστε ἀργοὶ καὶ ἀκίνητοι καὶ νὰ μὴ τρωῶμε καὶ νὰ εἴμαστε ἀντυτοὶ, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὰ κάνουμε κατὰ καιροὺς καὶ τὰ δύο ὅσο χρειάζεται, σύμφωνα μὲ τὸ ἀποστολικὸ λόγιον ποῦ λέγει· «ὅλα νὰ γίνονται μὲ εὐπρέπεια καὶ τάξι»¹, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ὁ μέγας ἀπόστολος λέγει, ὅτι

ποτὲ μὴ βεβρωκέναι, ἀλλὰ ταῖς χρεῖαις αὐτοῦ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὔσιν ἐπαρκεῖν τὸν ἐκ τῶν ἀγίων αὐτοῦ χειρῶν κόπον. Ταῦτα πράττε, ἐν τούτοις ἴσθι μηδεὶς σε τῆς νεότητος καταφρονεῖτω μὴ παρόρα τὰ ἐκζητήσεως χρῆζοντα, ἵνα μὴ, διὰ τῆς δῆθεν χρηστότητος
5 ἀψηλάφητα μένοντα τὰ μικρά, εἰς μείζονα κακὰ φέρῃς τὴν ἀδελφότητα. Λαθροφαγεῖ τις; Ἐπιτιμάσθω. Ἰδιαζόντως ἔχει τι ἄνευ εὐλογίας μέχρι καὶ τοῦ τυχόντος; Ἐπιτιμάσθω. Μεταδιδοῖ, μήτι ἔχων ἐξουσίαν, βρωμα ἢ ἀντικαταλλαγὴν ποιεῖται πινακιδίου ἢ τι τοιοῦτο; Ἐπιτιμάσθω. Γογγύζει; Ὡσαύτως. Παρακοὴν ὤφλησεν; Ἐπι
10 τιμάσθω. Οὐ θέλει ἐργάζεσθαι; Μηδὲ ἐσθιέτω. Φατριάζει ἢ κλέπτει; Ἀφοριζέσθω, καθὼς εἰσι τὰ ἐπιτίμια.

Ταῦτα δέ, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπακηκοότες, μὴ βαρέως φέρετε, μηδ' ἐξ ἀσπλαγχνίας δοκεῖτε ἐπιλέγειν με ταῦτα, ἀλλ' ἐξ ἄγαν φιλοστοργίας καὶ πόνου τῆς περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σωτηρίας,
15 ἐφ' αἷς λόγον ἀπαιτούμεθα. Καὶ τὸ κριμα βαρὺ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἀναγγεῖλωμεν καὶ ἀναγγέλλωμεν, ἐὰν μὴ ἀσφαλιζώμεθα καὶ νουθετῶμεν, ἐπεὶ καὶ πατρὸς ἀγαθοῦ ἔργον μὴ ἐὰν τὰ τέκνα ἀπαίδευτα, ἀλλὰ ταῖς μικραῖς ἀπειλαῖς καὶ προσκρούσεσι προοδοποιεῖσθαι αὐτοῖς τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν. Ψεκτὸς
20 δὲ καὶ βδελυκτὸς πατὴρ ὁ Ἡλί, καθὼς γέγραπται, εἰς τὸ μὴ κατὰ λόγον ἐπιπλήττειν καὶ σφοδρῶς ἐπιτιμᾶν τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς παρανομοῦντας, ὃς καὶ μετὰ τῶν υἱῶν ἀπώλετο διὰ ταύτην μόνην τὴν ὑπόθεσιν. Διὸ στήτε γενναίως πρὸς τὴν ἀσκησιν ὑμῶν, πρὸς τὰς διακονίας, ἕκαστος πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπιτήδευσιν, ἵνα τῇ κατ'
25 ἀρετὴν ὑμῶν προκοπῇ καὶ τὰ σωματικὰ συναυξάνωνται.

Προσαγορεύομεν ἅπαντας. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοί τιμιώτατοι.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΑ'.

Περὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς.

30 Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀναψύχωμεν, ὅσάκις ἂν ἐπιστῇ τις τῶν

ποτέ δὲν ἔφαγε δωρεάν ψωμί², ἀλλὰ τὶς ἀνάγκες τὶς δικές του καὶ τῶν συντροφῶν του τὶς ἐξασφάλιζε μὲ τὸν κόπο τῶν ἁγίων χειρῶν του³. Αὐτὰ νὰ κάνεις, μὲ αὐτὰ νὰ ζεῖς⁴. Κανένας νὰ μὴ σέ περιφρονεῖ ἐπειδὴ εἶσαι νέος⁵. Νὰ μὴ παραβλέπεις αὐτὰ ποὺ χρειάζονται ἔρευνα, ὥστε νὰ μὴ συμβεῖ, ἀφήνοντας ἀνεξέταστα τὰ μικρὰ λόγῳ τῆς δῆθεν καλωσύνης, νὰ ὀδηγεῖς ἔτσι τὴν ἀδελφότητα σὲ μεγαλύτερα κακά. Τρώει κρυφὰ κάποιος; Νὰ ἐπιτιμᾶται. Ἔχει κάτι τὸ ἰδιαίτερο χωρὶς εὐλογία, ἀκόμα καὶ τυχαῖο; Νὰ ἐπιτιμᾶται. Δίνει κάποιος φαγώσιμο χωρὶς νὰ ἔχει ἐξουσία, ἢ κάνει ἀνταλλαγὴ πινακιδίου ἢ κάτι τέτοιο; Νὰ ἐπιτιμᾶται. Γογγύζει; Τὸ ἴδιο. Ἐδειξε παρακοή; Νὰ ἐπιτιμᾶται. Δὲν θέλει νὰ ἐργάζεται; Οὔτε νὰ τρώει⁶. Συμμετέχει σὲ φατρίες ἢ κλέβει; Νὰ ἀφορίζεται, ὅπως ὀρίζουν τὰ ἐπιτίμια.

Ἀκούοντάς τα αὐτὰ, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, νὰ μὴ δυσανασχετεῖτε, οὔτε νὰ νομίζετε ὅτι τὰ λέγω ἀπὸ ἀσπλαχνία, ἀλλὰ ἀπὸ ὑπερβολικὴ ἀγάπη καὶ πόνο γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν σας, γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ δώσω λόγο. Καὶ τὸ κρῖμα θὰ πέσει βαρὺ στὸ κεφάλι μου ἂν δὲν σᾶς τὰ πῶ καὶ τὰ λέγω συνέχεια, ἂν δὲν σᾶς ἀσφαλίζω καὶ σᾶς συμβουλεύω, γιὰ τὴν καλοῦ πατέρα ἔργο εἶναι νὰ μὴ ἀφήνει τὰ παιδιά του ἀπαίδευτα, ἀλλὰ μὲ μικρὲς ἀπειλὲς καὶ χτυπήματα νὰ προετοιμάζει γι' αὐτὰ τὴν ἀπόλαυση τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ἀντίθετα ἢ Ἡλὶ ἦταν ἀξιοκατάκριτος καὶ μισητὸς πατέρας, ὅπως εἶναι γραμμένο, ἐπειδὴ δὲν ἐπέπληττε ὅπως ἔπρεπε, οὔτε ἐπιτιμοῦσε πολὺ τοὺς γιούς του ποὺ παρανομοῦσαν, καὶ ἔτσι πέθανε καὶ αὐτὸς μαζί μὲ τοὺς γιούς του, μόνο καὶ μόνο γι' αὐτὸ τὸ λόγο⁷. Γι' αὐτὸ νὰ μένετε γενναῖα στὴν ἀσκησὴ σας, στὰ διακονήματα, σὲ κάθε καλὴ ἐνασχόληση ἢ καθέννας, ὥστε, παράλληλα μὲ τὴν προοδὸς σας στὴν ἀρετὴ, ν' αὐξάνονται ἀντίστοιχα καὶ τὰ σωματικὰ.

Σᾶς χαιρετίζω ὅλους. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ εἶναι μαζί μὲ ὅλους σας, τιμιώτατοι ἀδελφοί μου.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 61η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προσέχουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας.
Πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίωνα.**

² Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀνακουφίζομαι κάθε φορὰ ποὺ ἔρχεται

5. Α' Τιμ. 4, 11.

6. Β' Θεσσ. 3, 10.

7. Α' Βασ. 3, 13. 4, 4-18.

ἀδελφῶν ἐκ τῶν αὐτόθι, ἢ ἀπαίρει ἐκ τῶν ἐνταῦθα, καὶ πρὸς τὸ ὄξυ ἀπαλλαττόμεθα μερίμνης διερωτῶντες καὶ διαμανθάνοντες τὰς ὑγείας ὑμῶν καὶ τὰ συμβαίνονται πολυτρόπως. Καὶ ὁπότε μὲν διδασκῶμεν καλῶς ἔχειν τὰ καθ' ὑμᾶς, εὐθυμίας καὶ χαρᾶς πληρούμεθα, ἐπὶ δὲ ἐναντίως, πληττόμεθα καὶ κατατιτρωσκόμεθα καὶ περιεχόμεθα τῇ λύπῃ. Τὸ δὲ νῦν ἔχον εὐμεταθηκότες παρὰ τοῦ προσηυτέρου Μελετίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Σιλουανοῦ ἠγαθύνθημεν καὶ παρεκλήθημεν κατὰ ψυχὴν οὐ μετρίως καὶ χάρις Θεῶ καὶ εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἐπὶ τῇ ἐν ἅπασι κατενοδώσει ὑμῶν. Καὶ
 10 μακάριοί ἐσμεν, τέκνα, εὐπραπτοῦντες καὶ εὐδιουῖντες καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας τὰς ἀπολαύσεις ἀποκαρπούμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ὑμῶν ταύτης καὶ μηδαμινῆς κακοπαθείας, ὅτι πᾶς ὁ μοναχικὸς κόπος, ὡς οἱ πατέρες βοῶσιν, ἐλαφρὸς ἐστὶ καὶ οἶον μικρά τις ἀνία πρὸς τὴν ἀτελεύτητον καὶ μακαρίαν εὐφροσύνην.

15 Ἐὰν οὖν ἐπιμένοντες ἐπιμένητε, ὡς εἴρηται, «χαίρετε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ἀλλὰ προσοχῆς χρεία καὶ ἐκάστοτε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας ἐπανάληψις τοῦ νοῦς ἡμῶν ποῦ ποτέ ἐσμεν καὶ ποῦ μέλλομεν μεθίστασθαι καὶ ποταπῇ ἢ ἀναχώρησις τοῦ κόσμου, ἢ ἀπάντησις τῶν ἀγγέλων, ἢ παράστασις τοῦ Θεοῦ, ἢ ἀνάκρισις τοῦ κριτοῦ, ἢ ἀπόδοσις τῆς ἐκ δεξιῶν καὶ τῆς ἐξ εὐωνύμων παραστάσεως. Τούτοις ὀρθρίζεσθε, τούτοις μελετᾶτε, ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθε. Ἦδη μαρτύρομαι ὑμῖν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἵνα, ἀξίως τοῦ ἐπαγγέλματος περιπατοῦντες, μὴ ἐκκλίνητε εἰς τὰ ἀριστερά, μηδὲ συληθῆτε εἰς τὴν ἁμαρτίαν,
 20 μηδὲ δελεασθῆτε εἰς τὴν παρησίαν καὶ μέχρι γελοιάσματος, γωνιάσματος, προσεγγίσεως παντὸς μέλους ἢ τινος ἄλλου τῶν γνωρίμων ὑμῶν. Βλέπετε, βοῶ, καὶ βοῶν οὐ παύσομαι· τὰ ὅσα ἀνοίξατε καὶ τὴν καρδίαν κἀητε καὶ σύνετε ἃ λέγω καὶ διαφυλάττεσθε ἀσινεῖς, κοπιῶντες ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, ἴν', ὡς
 30 ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος Θεοῦ, κομίσησθε τὸν μισθὸν πολὺν καὶ ἄπειρον.

Ἦκουσται μοι ὡς ἀλογία γίνεται ἐξ ὑμῶν λέγετε γὰρ καὶ ἀποχωρίζετε καὶ ἀπομερίζεσθε, “ζευγὸς ἐμὸν” φάσκοντες “καὶ μὴ μιχθῆ μου ὁ χόρτος, καὶ τοῦτο καὶ τὸ ἄλλο ἐμοὶ ὄρα”. Καὶ ταῦτα πα
 35 ραλυτικά εἰσι τῆς καταστάσεως. Τί λέγουσιν οἱ πατέρες; Ὅτι ἐνδέ-

κάποιος ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ἀδελφούς, ἢ ξεκινᾷ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ, ἐπειδὴ ἀμέσως ἀπαλλάσσομαι ἀπὸ τὴν μέριμνα, ρωτώντας καὶ μαθαίνοντας τὴν ὑγεία σας καὶ αὐτὰ πού συμβαίνουν κατὰ ποικίλους τρόπους. Καὶ ὅταν βέβαια ἀκούω ὅτι εἶναι ὅλα καλά, γεμίζω εὐθυμία καὶ χαρὰ, ὅταν ὅμως συμβαίνει τὸ ἀντίθετο, μελαγχολῶ καὶ πληγώνομαι καὶ κυριεύομαι ἀπὸ λύπη. Τώρα ὅμως μαθαίνοντας εὐχάριστα ἀπὸ τὸν πρεσβύτερο Μελέτιο καὶ τὸν ἀδελφὸ Σιλουανὸ εὐχαριστήθηκα καὶ παρηγορήθηκα ψυχικὰ πάρα πολὺ καὶ ὀφείλομε χάρις στὸν Θεὸ καὶ ἅς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένο, γιὰ τὸ ὅτι ὅλα τὰ δικὰ σας πηγαίνουν καλά. Καὶ εἶμαι εὐτυχής, τέκνα μου, πού εὐτυχεῖτε καὶ ζεῖτε καλά καὶ ἀποταμιεύετε τὶς ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν μὲ αὐτὴ σας τὴ μικρὴ καὶ μηδαμινὴ κακοπάθεια, γιὰτὶ ὅλος ὁ μοναχικὸς κόπος, ὅπως φωνάζουν οἱ πατέρες, εἶναι ἕλαφρὸς καὶ μοιάζει μὲ μιὰ μικρὴ θλίψη μπροστὰ στὴν ἀτέλειωτη καὶ μακάρια εὐφροσύνη.

Ἄν λοιπὸν ἐξακολουθήσετε νὰ ἐπιμένετε, ὅπως εἰπώθηκε, «νὰ χαίρεστε, γιὰτὶ ὁ μισθὸς σας θὰ εἶναι πολὺς στοὺς οὐρανοὺς»¹. Ἄλλὰ χρειάζεται προσοχὴ καὶ κάθε μέρα καὶ ὥρα νὰ ἐπαναλαμβάνουμε μὲ τὸν νοῦ μας ποῦ εἴμαστε τώρα, καὶ ποῦ πρόκειται νὰ μετατεθοῦμε, καὶ τί εἶδους εἶναι ἡ ἀναχώρηση ἀπὸ τὸν κόσμον, ἢ προϋπάντηση τῶν ἀγγέλων, ἢ παράσταση μπροστὰ στὸν Θεό, ἢ ἀνάκριση τοῦ κριτῆ, καὶ ἡ ἀνταπόδοση μὲ τὴν τοποθέτηση στὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ αὐτοῦ. Μὲ αὐτὰ νὰ σηκώνεστε τὸ πρωί, αὐτὰ νὰ μελετᾶτε, μὲ αὐτὰ νὰ συναναστρέφεστε. Σᾶς βεβαιώνω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων του, περπατώντας ἀντάξια πρὸς τὴν ἰδιότητά σας, νὰ μὴ παρεκκλίνετε πρὸς τὰ ἀριστερὰ, οὔτε νὰ συληθεῖτε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, οὔτε νὰ δελεαστεῖτε ἀπὸ τὴν παρρησία καὶ νὰ φτᾶσετε μέχρι καὶ τὴ γελοιοποίηση, στὸ ἀγκάλιασμα καὶ στὸ πλησίασμα κάθε μέλους, ἢ κάποιου ἄλλου ἀπὸ αὐτὰ πού σᾶς εἶναι γνωστὰ. Προσέχετε, φωνάζω καὶ δὲν θὰ πάψω νὰ φωνάζω. Ἄνοιξτε τὰ αὐτιά καὶ πυρποληθεῖτε στὴν καρδιὰ καὶ βάλετε καλά στὸ νοῦ σας αὐτὰ πού λέγω καὶ φυλαχθεῖτε ἀβλαβεῖς, κοπιᾶζοντας γιὰ μένα, γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς, γιὰ τοὺς φτωχοὺς, ὥστε, ὡς ἐργάτες τοῦ ἀμπελώνα τοῦ Θεοῦ, νὰ λάβετε μεγάλο καὶ ἄπειρο μισθό.

Ἄκουσα ὅτι γίνονται ἀπερίσκεπτα πράγματα ἀπὸ σᾶς. Λέτε δηλαδὴ καὶ ξεχωρίζετε καὶ μοιράζετε τὰ πράγματα, λέγοντας· “δικό μου ζευγάρι αὐτό, καὶ νὰ μὴ ἀνακατευτεῖ τὸ χορτάρι, καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο βλέπει σὲ μένα”. Αὐτὰ δείχνουν χαλάρωση τῆς κατάστασης. Τί λένε οἱ πατέ-

χεται μηδὲ πινακίδιον λέγειν τινὰ ἴδιον, μηδὲ γραφεῖον, καὶ ὑμεῖς, ὡς ἤρξασθε, ταχὺ διαμερίζεσθε καὶ τὰ οἰκήματα μεμέρισται καὶ ἡ ἀδελφότης. Οὐχὶ τῷ ἐμῷ θελήματι οἱ πάντες κάμνετε; οὐχὶ καὶ δι' ἐμέ ἐστε ἐν τοῖς αὐτόθι; Τί λοιπὸν ματαιοκοπεῖτε οἱ τοιοῦτοι; Ἄλλ' 5 εἰ καὶ ἐγένετο, ἅπ' ἄρτι μὴ γένηται. Ναί, τέκνα μου, ὑπομνήσκω ὑμᾶς μετὰ παρακλήσεως, μηδὲ εἰκῆ δρόμωμεν καὶ πυκτεύσωμεν, ὡς εἰς ἀέρα δέροντες, ἀλλ' ἐν πάσῃ ἀγαθῇ ἀναστροφῇ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ ἐπιτηδεύματι ἑαυτοὺς κατευθύνωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ 10 Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒ'.

Περὶ ἀκακίας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐξ ὅτε εἰσῆλθεν ὁ οἰκονόμος, μὴ μαθόν-
τες τὰ περὶ ὑμῶν, τέκνα, ἀσχάλλομεν καὶ ἀδημονοῦμεν, τί καὶ πο-
15 ταπῶς περισώξοισθε ὑγιαίνοντες ψυχικῶς τε καὶ σωματικῶς. Κἂν
γὰρ ᾧδε καθήμεθα, ὡς αὐτόθι ὄντες τὸ μεριμνᾶν ἔχομεν καὶ ὄραν
ὑμᾶς κατὰ ψυχήν. Τοῦτο νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τοῦτο πρὸς πᾶ-
σαν ὄραν καὶ ἁμαρτωλὸν εὐχήν ἡμῖν, ἵν' ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρακαλῆται καὶ ἀγαθύνηται καὶ δυ-
20 σωπῆται δι' ἱκεσιῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ πάντων
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ καὶ ἀγαθοπραγίᾳ ὑμῶν. Τίς
ἄρα ἡ κατάστασις ὑμῶν ἄρτι ἢ εὐκταία καὶ ζηλωτὴ καὶ εἰρηνικὴ
καὶ φίλη ἡμῖν, πάντων ὑπακουόντων καὶ πάντων ταπεινουμένων
καὶ πάντων διαγωνιζομένων, ἀγρυπνούντων, ψάλλοντων, προσευ-
25 χομένων, ἐξαγγελλούντων, εἰρηνευόντων, κοπιώντων, ὑποπιπτόν-
των, διαζομένων, ὑπομενόντων, κατενευγμένων; Ἐὰν γὰρ οὕτως
ἐστέ, ὄντως οἰκεῖ ἐν ὑμῖν Πνεῦμα ἅγιον καὶ ὡς ἀληθῶς μαθητεύετε
τῷ Σωτῆρι καὶ τοῦ ἁγίου σχήματος οὐ νοθεύετε τὴν σεβασμότητα,
καὶ τάχα ἕως τῆς εἰσόδου τοῦ οἰκονόμου, ἐπεὶ οὐχ ὀλικῶς ἀπεκα-
30 τεστάθητε· νῦν δὲ χάριτι Χριστοῦ χρονισάντων ὑμῶν, πάντως ὅτι

ρες; Ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἓνα μικρὸ πιάτο νὰ λέγει κάποιος δικό του, οὔτε ἓνα ὄργανο γραφῆς, καὶ σεῖς, ἔτσι πού ἀρχίσατε, γρήγορα θὰ μοιράσετε καὶ τὰ οἰκήματα καὶ θὰ χωριστεῖ ἡ ἀδελφότητα. Δὲν κάνετε ὄλοι τὸ θέλημά μου; Δὲν εἶστε καὶ γιὰ μένα ἐκεῖ; Γιατί λοιπὸν ματαιοπονεῖτε σεῖς πού τὰ κάνετε αὐτά; Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμα ἔγινε, ἀπὸ τώρα νὰ μὴ ξαναγίνει. Ναί, τέκνα μου, σᾶς ὑπενθυμίζω παρακαλώντας σας, νὰ μὴ τρέχουμε καὶ πυγμαχοῦμε ἄδικα, σάν νὰ χτυπᾶμε τὸν ἀέρα², ἀλλὰ ἄς κατευθύνουμε τὸν ἑαυτὸ μας μὲ καλὴ συμπεριφορὰ σὲ κάθε ἔργο καὶ λόγο καὶ ἀσχολία, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 62η.

**Γιὰ τὴν ἀκακία, πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς
τοῦ Σακκουδίουνα.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐπειδὴ ἀπὸ τότε πού ἦρθε ὁ οἰκονόμος δὲν ἔμαθα νέας σας, τέκνα μου, στενοχωριέμαι καὶ ἀγωνιῶ, τί καὶ μὲ ποιὸν τρόπο σώξεστε ὑγιαίνοντας ψυχικὰ καὶ σωματικὰ. Γιατί, ἂν καὶ κάθομαι ἐδῶ, φροντίζω καὶ σᾶς βλέπω μὲ τὴν ψυχὴ μου σάν νὰ βρίσκομαι ἐκεῖ. Αὐτὸ γίνεται νύχτα καὶ μέρα, αὐτὸ γίνεται κάθε ὥρα καὶ σὲ κάθε ἀμαρτωλὴ προσευχή μου, γιὰ νὰ παρακαλεῖται ὁ Θεὸς καὶ Πατέρας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ, καὶ νὰ εὐχαριστεῖται καὶ νὰ κάμπεται μὲ τίς ἱκεσίες τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας καὶ ὄλων τῶν ἀδελφῶν μας, γιὰ τὴ σωτηρία καὶ τὴν ἀγαθοεργία σας. Ποιὰ λοιπὸν εἶναι ἡ κατάστασή σας τώρα, αὐτὴ τὴν ὁποία εὐχομαι καὶ ζηλεύω, ἡ εἰρηνικὴ καὶ ἀγαπητὴ σὲ μένα, κατὰ τὴν ὁποία ὄλοι ὑπακούουν καὶ ὄλοι εἶναι ταπεινοὶ καὶ ὄλοι ἀμιλλῶνται, ἀγρυπνοῦν, ψάλλουν, προσεύχονται, ἐξομολογοῦνται, ζοῦν εἰρηνικὰ, κοπιᾶζουν, ὑποκύπτουν, ταλαιπωροῦνται, ὑπομένουν, ζοῦν μὲ κατάνυξη; Γιατί, ἂν βρίσκεστε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, πραγματικὰ κατοικεῖ μέσα σας τὸ ἅγιο Πνεῦμα, καὶ ἀληθινὰ εἶστε μαθητὲς τοῦ Σωτήρα καὶ δὲν νοθεύετε τὸν σεβάσιμο χαρακτήρα τοῦ ἁγίου σχήματος, ἔστω καὶ ἂν μέχρι τὸν ἐρχομὸ τοῦ οἰκονόμου δὲν εἶχατε τακτοποιηθεῖ ἐντελῶς. Τώρα ὅμως πού, μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ, πέρασε ἀρκετὸς

2. Α΄ Κορ. 9, 26.

ἐβεβαιώθητε καὶ ἐστηρίχθητε καὶ συνεστοιβάσθητε καὶ ἀπήρξασθε παντὸς ἀγαθοῦ καὶ σωματικοῦ πράγματος.

Σὺ μὲν οὖν, τέκνον Ἀκάκιε, ἀκάκως πορεύθητι («ἄκακοι γάρ», φησί, «καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι»), ἔχων καὶ τὸ πανουῶρον τοῦ ὄφρωσ· ἐπειδὴ γὰρ ἄρχων εἶ ἄρτι καὶ κεφαλὴ, τὸν ἐμὸν ἐπέχων τόπον, ὄρα τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ἔσω καὶ τοῖς ἔξω τὰ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ ἄκουε τέσσαρσιν ἀκοαῖς σου, μὴ τις ἀδελφῶν ἐξ ἀφυλαξίας ἐμπέση εἰς κρημνὸν καὶ θάραθρον ἁμαρτίας ἐν τῷ μὴ προαναγγέλλειν σε, ἐν τῷ μὴ διαμεριμνᾶν σε καὶ διαζητεῖν τοῦτον κάκεινον.
10 Καὶ πῶς; φησί. Σὺ, ἀδελφέ, τί οὕτω καὶ διατί τοιῶσδε οὐκ ἐπορεύθης; Ἡ καὶ ἀποδεχόμενος καὶ προσευχόμενος τοῖς ἀξίοις νόει ἃ σοι λέγω. «Δῶν γὰρ σοι Κύριος σύνεσιν».

Καὶ πρὸς ὑμᾶς λέγω· ἰδοὺμὶ οὖν πῶς αὐτῷ μέλλετε ὑποτάσσεσθαι οἱ πάντες τῶν ἀδελφῶν, καὶ μάλιστα γε οἱ πρῶτοι, ἐξ ὧν καὶ οἱ
15 ἄλλοι συνέψονται· εἶ τι γὰρ ὄρα ὁ ἔσχατος τοῦ πρὸ αὐτοῦ, τοῦτο καὶ ποιήσει. Σὺ τε πάλιν, ἀδελφε Διονύσιε, ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου, θεοφιλῶς διεξάγων τοὺς ἀδελφούς τοὺς συγκάμινοντάς σοι, ἐπερειδόμενος τῇ βουλῇ τοῦ Ἀκακίου· καὶ εἰρηνικὰ ἐν προαῦτητι ὁμίλει, ἔστιν ὅτε καὶ πληκτικόν· ἀλλ' οὐκ εἰσι τὰ τέκνα μου
20 νωθρὰ καὶ παρειμένα, μᾶλλον δὲ αὐτοκίνητα καὶ περιδέξια. Πάλιν δὲ σὺ, τέκνον Εὐόδιε, οἰκονόμει καλῶς τὸν ἀδελφόν σου καὶ ἐν τῇ βουλῇ τοῦ Ἀκακίου τὸ ὁμόψυχον πρὸς πάντας κέκτησο, οὕτως ὧν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἔσχατος τῇ προθέσει, κἂν τὸ πρωτεῖον ἔχῃς, καὶ ἐν οἷς ἂν λέγῃς καὶ πράττῃς τὸν Θεὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχε,
25 ἵνα διδῇς χάριν τοῖς ὀρῶσί σε, μηδ' αὖ παραφθείρων τὰ πράγματα τοῦ μοναστηρίου. Αὐτός, ἀδελφε Γρηγόριε, ὡς ἀσκὸς ἐλαίου μεστὸς ἔσο εἰς τὴν ἀδελφότητα, ἐπὶ πάντας διοδεύων καὶ τοὺς πάντας εἰς χρησιμότητα φέρων· ἱερεὺς Θεοῦ φωτιστικὸς γὰρ εἶ καὶ φωτίζειν ὀφείλεις. Ἐπειτα αὐτός, τέκνον ἀδελφε Δωρόθεε, συμψύχει τῷ Διονυσίῳ καὶ ἐν δυσὶ σώμασι μία ψυχὴ ἔστω καὶ βουλή, ἵν' εὐφραίνωνται
30 οἱ ἀδελφοί. Βλέπετε πῶς ὑμεῖς οἱ κελλαριῖται, ἵνα τὸν τῆς διακονίας μισθὸν λάβητε καὶ γὰρ ἀκούων τὰ περὶ ὑμῶν χαίρω. Σὺ, τέκνον Ἡ-

1. Ψαλμ. 24, 21.

2. Β' Τιμ. 2, 7.

χρόνος, ὅπως δὴ ποτε ἐνισχυθήκατε καὶ στηριχθήκατε καὶ συνδεθήκατε καὶ κἀνατε ἀρχὴ καθε ἀγωθοῦ καὶ σωματικοῦ ἔργου.

Σὺ λοιπόν, τέκνο μου Ἀκάκιε, νὰ πορεύεσαι χωρὶς κακία (γιατὶ λέγει· «ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἄνθρωποι μὲ ἀκολουθοῦσαν»¹), ἔχοντας καὶ τὴν πανουργίαν τοῦ φιδιοῦ. Ἐπειδὴ τώρα εἶσαι ἀρχοντας καὶ ἐπικεφαλῆς, κατέχοντας τὴ δική μου θέσιν, βλέπε μὲ τὰ μάτια τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ ποὺ κάνουν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ἄκουε μὲ τὰ τέσσερα αὐτιά σου, μήπως κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς ἀπὸ ἔλλειψιν παρακολούθησιν πέσει μέσα σὲ γκρεμὸ καὶ βάραθρον ἁμαρτίας, μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς προειδοποιεῖς, νὰ μὴ φροντίζεις μὰ ἀγωνία, καὶ νὰ μὴ ἀναζητᾷς αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον. Μὰ πῶς; λέγει. Σὺ, ἀδελφέ, γιατί ἐνήργησες ἔτσι, καὶ γιατί δὲν φέρθηκες ἔτσι; Ἡ, κί ἂν ἀκόμα ἐπιδοκιμάζεις καὶ προσεύχεσαι γιὰ τοὺς ἄξιους, ὅμως σκέψου αὐτὰ ποὺ σοῦ λέω. «Εἶθε ὁ Κύριος νὰ σοῦ δίνει σύνεση»².

Καὶ σὲ σᾶς λέγω· Θέλω νὰ δῶ πῶς θὰ ὑποταχθεῖτε σ' αὐτὸν ὅλοι οἱ ἀδελφοί, καὶ προπαντὸς οἱ πρῶτοι, τοὺς ὁποίους θὰ ἀκολουθήσουν καὶ οἱ ἄλλοι. Γιατί, ὅτι βλέπει ὁ τελευταῖος στὸν πρῶτο, αὐτὸ καὶ θὰ κάνει. Καὶ σύ, ἐπίσης, ἀββᾶ Διονύσιε, νὰ φροντίζεις μὲ τὰ χειρωνακτικὰ ἔργα σου, ὀδηγώντας ὅπως θέλει ὁ Θεὸς τοὺς ἀδελφούς ποὺ κοπιᾶζουν μαζί μὲ σένα, στηριζόμενος στὶς ἐντολὰς τοῦ Ἀκάκιου. Καὶ νὰ μιλᾷς ἤρεμα καὶ μὲ ὕφος πρᾶο, ἀλλὰ κάποτε καὶ μὲ ἐπίπληξιν. Βέβαια τὰ τέκνα μου δὲν εἶναι νωθρὰ καὶ ἀδιάφορα, ἀλλὰ εἶναι μᾶλλον αὐτενεργὰ καὶ ἐπιδέξια. Καὶ σύ, τέκνο μου Εὐδόδιε, νὰ ἐξυπηρετεῖς καλὰ τοὺς ἀδελφούς σου καὶ μὲ βᾶσιν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀκάκιου νὰ ἔχεις ὁμοψυχία μὲ ὅλους, ὥστε μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν νὰ φέρεσαι σὰν νὰ εἶσαι τελευταῖος, ἔστω καὶ ἂν ἔχεις τὰ πρωτεῖα, καὶ σ' αὐτὰ ποὺ λές ἢ κάνεις νὰ ἔχεις μπροστὰ στὰ μάτια σου τὸν Θεό, γιὰ νὰ εἶσαι εὐχάριστος σ' αὐτοὺς ποὺ σὲ βλέπουν, χωρὶς βέβαια νὰ ζημειῶνεις τὰ πράγματα τοῦ μοναστηριοῦ. Σὺ, ἀββᾶ Γρηγόριε, νὰ εἶσαι στὴν ἀδελφότητα σὰν ἀσκή γεμᾶτο μὲ λάδι, πηγαίνοντας σὲ ὅλους καὶ ὀδηγώντας τοὺς ὅλους στὸ καλόν. Γιατὶ εἶσαι ἱερέας τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔχεις σὰν ἀποστολὴ νὰ φωτίζεις καὶ ὀφείλεις νὰ φωτίζεις. Ἐπειτα ἐσύ, τέκνο μου ἀββᾶ Δωρόθεε, νὰ εἶσαι σύμψυχος μὲ τὸν Διονύσιο καὶ νὰ ὑπάρχει στὰ δύο σώματά σας μὰ ψυχὴ καὶ μὰ θέλησιν, γιὰ νὰ εὐφραίνονται οἱ ἀδελφοί. Σεῖς οἱ ἀποθηκάριοι νὰ προσέχετε πῶς ἐνεργεῖτε, γιὰ νὰ ἔχετε τὴν ἀμοιβὴ τῆς διακονίας σας, καὶ ἐγὼ ἀκούοντας γιὰ σᾶς νὰ χαίρομαι. Σὺ, τέκνον Ἡρακλᾶ, νὰ δουλεύεις τὸ ἀμπέλι

ρακλᾶ, τὴν ἄμπελον ὡς ἄμπελον Κυρίου ἐργάζου, πρὸ δὲ ταύτης σεαυτόν, ἵνα φέρῃς οἶνον κατανύξεως. Καὶ ἐνὶ ἑκάστῳ τῶν ἀδελφῶν τῇ αὐτῇ δυνάμει προσλέγομαι καὶ παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ τεκνία μου, οὕτω περιπατήσατε, ἵνα χαρῶμεν εἰς τὸν αἰῶνα. Περὶ γὰρ σοῦ, 5 τέκνον ἀβδᾶ Γεράσιμε, καὶ τῶν σὺν σοὶ ἐπὶ τὸ εἰσελθεῖν ὄντων οὐκ ἔχω πολλὰ λέγειν, ἢ ἵνα συντομεύσητε καὶ εἰσῆτε ἐνταῦθα.

Ὁ Χριστὸς ὑμᾶς φυλάξοι, τέκνα ποθεινότατα, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΓ΄.

10

Περὶ ταπεινοφροσύνης.

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία καὶ ἀνάπαισις τί ἄλλο ἢ τὸ ἀκούειν περὶ τῶν ἐμῶν τέκνων ὅτι ὑγιαίνουν ἐν τῇ κατὰ Θεὸν προκοπῇ καὶ μέντοι καὶ τῇ σωματικῇ εὐρωστίᾳ; Ἐπεὶ οὖν τοῦτο 15 εἰσελθόντες οἱ ἀδελφοὶ ἀπήγγειλαν, χαρᾶς πόσης ὅτι οὐ γεγόναμεν ἔμπλεοι, δοξάζοντες καὶ εὐχαριστοῦντες τῷ περιφρουροῦντι ὑμᾶς κατὰ πάντα Θεῷ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι; Καί γε ἐγκώκαμεν μάλιστα διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ Ἐπιφανίου τὴν ἐνουῖσαν ὑμῖν τάξιν καὶ εὐθύτητα καὶ θεοπραγίαν· ἐδίδαξε γὰρ πρῶτον μὲν ὅτι σύ, τέκνον 20 Ἀκάκιε, κατὰ σκοπὸν διώκεις καὶ περικρατεῖς τὸ ὅλον τῆς ἀδελφότητος διεγηγερομένως καὶ γρηγόρως καὶ θεοσυνέτως συμπαρεδρεύοντα ἔχων καὶ τὸν καλὸν Γρηγόριον, εἰς διομάλισιν καὶ γαληνότητα τῶν δυσκολούντων καὶ κλυδωνιζόντων ἔσθ' ὅτε πραγμάτων· ἔπειτα ὅτι καὶ αὐτός, ἀβδᾶ Διονύσιε, δι' ὃ εἶ φερωνύμως εἶπεῖν, νύσσεις 25 ἑαυτὸν εἰς ἀγάπην Θεοῦ καὶ εἰς θερμότητα πνευματικὴν, πατρικῶς καὶ μητρικῶς ὡς ἐγκόλπια τοὺς οἰκείους σου ἀδελφούς βρεφροτροφῶν οἶονεὶ καὶ περιέπων ἀμφοτέρα. Εἶτα ὅτι καὶ σύ, τέκνον Εὐόδιε, εὐοδοῦσαι ἐν Κυρίῳ καὶ εὐόδα ποιεῖς κατενώπιόν σου τὰ ἀρεστά καὶ Θεῷ καὶ ἡμῖν· ἔπειτα οἱ πάντες, κελλαριταί τε καὶ πρῶτοι 30 καὶ δεῦτεροι καὶ μέσοι καὶ ἔσχατοι, ὡς ὑπὸ μιᾶς κεφαλῆς καὶ μιᾶς ψυχῆς ἄγεσθε καὶ διεξάγεσθε, εἰρηνικῶς καὶ ὑποτακτικῶς τὰ πάν-

σάν νὰ εἶναι ἡ ἄμπελος τοῦ Κυρίου, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὸ, νὰ φροντίζεις τὸν ἑαυτὸ σου, γιὰ νὰ παράγεις κρασί κατάνυξης. Καὶ σὺ καθένα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς χωριστὰ μὲ τὸ ἴδιο νόημα προσθέτω σὲ ὅσα εἶπα, καὶ σὰς παρακαλῶ καὶ σὰς ἱκετεύω, τέκνα μου, ἔτσι νὰ φέρεστε, γιὰ νὰ χαίρομαι αἰώνια. Ὅσο γιὰ σένα, τέκνο μου ἀββᾶ Γεράσιμε, καὶ γι' αὐτοὺς πού εἶναι μαζί σου καὶ βρῖσκεστε στὸ στάδιο τῆς εἰσόδου στὴ μονή, δὲν ἔχω νὰ σὰς πῶ πολλὰ, παρὰ μόνο νὰ συντομεύσετε νὰ ἔρθετε ἐδῶ.

Ὁ Χριστὸς νὰ σὰς φυλάξει, πολυπόθητὰ μου τέκνα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 63η.

Γιὰ τὴν ταπεινοφροσύνη.

Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ ἐπιθυμία μου καὶ ἡ ἀνακούφισή μου τί ἄλλο εἶναι, παρὰ τὸ νὰ ἀκούω γιὰ τὰ τέκνα μου ὅτι ὑγιαίνουν στὴ σύμφωνη μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ προκοπή τους, ἀλλὰ καὶ στὴ σωματικὴ εὐεξία; Ὅταν λοιπὸν ἦρθαν οἱ ἀδελφοὶ καὶ μοῦ τὸ ἀνήγγειλαν αὐτὸ, πόση χαρὰ δὲν πῆρα, ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, δοξάζοντας καὶ εὐχαριστώντας τὸν Θεὸ πού μᾶς περιφρουρεῖ ὡς πρὸς ὅλα; Ἐμαθα ἰδιαίτερα, μὲ ὅσα μοῦ ἀνήγγειλε ὁ Ἐπιφάνιος, γιὰ τὴν τάξη πού ἔχετε, τὴν εὐκρίνεια καὶ τὰ θεάρεστα ἔργα πού ἐπιτελεῖτε. Γιατὶ μοῦ εἶπε πρῶτα, ὅτι σύ, τέκνο μου Ἀκὰκιε, ἔχεις βάλει σκοπὸ καὶ κρατᾶς σταθερὰ ὀλοκληρη τὴν ἀδελφότητα σὲ διέγερση καὶ ἀφύπνιση καὶ θεογνωσία, ἔχοντας συμπαραστάτη καὶ τὸν καλὸ Γρηγόριο στὴν ἐξομάλυνση καὶ γαλήνευση τῶν πραγμάτων πού σὰς δυσκολεύουν καὶ σὰς ἀναταράσσουν. Ἐμαθα ἐπίσης ὅτι καὶ σύ, ἀββᾶ Διονύσιε, συνεπὴς πρὸς τὸ ὄνομα πού φέρεις, κεντρίζεις τὸν ἑαυτὸ σου γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πνευματικὴ θερμότητα, τρέφοντας σάν βρέφη τοὺς ἀδελφούς σου, σάν μέσα στὴν ἀγκαλιά σου, μὲ τρόπο πατρικὸ καὶ μητρικὸ, καὶ φροντίζοντας τοὺς σωματικὰ καὶ πνευματικὰ. Ἐπίσης ἔμαθα ὅτι καὶ σύ, τέκνο μου Εὐόδιε, προοδεύεις μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου καὶ κάνεις εὐκολὰ μπροστὰ σου αὐτὰ πού ἀρέσουν σὸν Θεὸ καὶ σὲ μένα. Ἐπίσης ὅλοι, ἀποθηκάριοι καὶ πρῶτοι καὶ δεύτεροι, καὶ μεσαῖοι καὶ τελευταῖοι, ὀδηγεῖστε καὶ κατευθύνεστε εἰρηνικὰ καὶ πειθαρχημένα, σάν νὰ ἔχετε

τα καλῶς περαιούμενοι. Ἐν τούτοις ἡ χαρὰ ἡμῶν, ἐν τούτοις ἡ προκοπή, ἐν τούτοις ἡ εὐελπία. Καὶ ναί, ναί, τέκνα μου, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος τῆ χάριτι τοῦ Θεοῦ ἀναστρεφόμενοι φάνητε ὅποιοί ἐστε, ἀνόθευτοι καὶ ἀκατήλευτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, καὶ γνήσιοι υἱοὶ
5 τῆς ταπεινώσεώς μου, ἀποσωζόμενοι ὡς ἐν τῆ κατὰ πρόσωπον συντυχία καὶ ἐν τῆ διαὶ τοῦ γράμματος

Μὴ οὖν ἔστω τις παρεκτροπή ἢ παρακίνησις· ἀλλ' εἰ καὶ συμβαίῃ γενέσθαι, θᾶπτον εἶη προσεπανόρθωσις· καὶ γὰρ ἄνθρωποι ἐσμεν σφάλμασιν ὑποκείμενοι. Ἐάν τις μαχήσῃται, πάλιν προαῦνθήτω· ἐάν τις ἀντιλογήσῃ, ταπεινωθήτω, ἢ καὶ γογγύσῃ, ἀλλὰ θᾶπτον ἐξαιτήσῃ τὴν συγχώρησιν· καὶ μάλιστα γὰρ ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ τὴν εἰρήνην διωκόντων τὴν προότητα καταλαμβάνεσθε. Ἔστω σου ὁ λόγος, Ἀκάκιε, ἐν φόβῳ Θεοῦ, καὶ πρό γε τοῦ λόγου τὸ φρόνημα καὶ ἀρχικὸν καὶ ὑποτακτικὸν καὶ θεωρητικόν, ἀλλὰ καὶ παρορατικόν, συγκαταβαίνων ἀλλὰ καὶ συνανερχόμενος, μὴ καταλύων τὴν τάξιν, ἣνπερ ἔλαβες, διὰ τῆς ἀπλότητος, ἀλλὰ μηδὲ ὑπὲρ τὸ δέον ἀντιποιούμενος αὐτῆς διὰ τῆς μονορρεπείας καὶ αὐτοθελήσεως καὶ αὐτοκρατορίας καὶ αὐθεντίας. Μιμητὴν ἐμοῦ γενέσθαι οὐ τολμῶ σοι λέγειν, ἀλλὰ τῶν πατέρων· ἐν τῷ γὰρ οὕτω σε περιπατεῖν εὖ
20 ἴσθι, ὅτι πάντα καλὰ ἐνώπιόν σου φανήσονται καὶ «θῆρες ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι», κατὰ τὸ τοῦ Ἰωβ λόγιον, οὐχὶ ἄνθρωποι καὶ ἀδελφοὶ ὁμόψυχοι. Ἐὰν σὺ οὕτως, πόσον ὀφείλουσιν ὁ τε ἀδβᾶς Διονύσιος καὶ ὁ ἀδβᾶς Εὐόδιος καὶ οἱ λοιποὶ ὑποταχθῆναι; Ἡ τάχα ὡς κηρὸς τῷ μαλάσσουντι, ὡς χαλκὸς τῷ τύπτοντι καὶ ὡς ἄλογον τῷ ἄ-
25 γοντι.

Μὴ οὖν, τέκνα, ἀδολεσχήσητε, μηδὲ ἀντιλογήσητε, μηδὲ ἐκζητήσητε κυριότητος καὶ πρωτοφανείας καὶ ἐρεσχελίας, εἰς τὸ παρὰ τῶν κοσμικῶν οὕτως ὑμᾶς λαμβάνεσθαι· ἀποδοκιμασμένα γὰρ εἰσιν ἀπὸ Θεοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεώς μου· ἐμοὶ δὲ καὶ τῷ Θεῷ ἀγαθόν
30 ἔστι προσκολλᾶσθαι ἀλλήλοις διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τίθεσθαι ἐν Κυρίῳ τὰς ἐλπίδας ὑμῶν, οὐκ εἰς ἄνθρώπους, τοῦ ἐξαγγελθῆναι πάσας τὰς αἰνέσεις ὑμῶν οὐκ εἰς τόδε χωρίον, οὐδ' εἰς τόδε ἀγρίδιον καὶ πόλιν καὶ παροικίαν, ἀλλ' «ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών», καθὼς ὁ θεῖος Δαυὶδ ἀνακράζει. Ἐριδες καὶ ζῆλοι ἐν τοῖς

1. Ἰωβ 5, 23.

2. Ψαλμ. 9, 15.

ἓνα κεφάλι καὶ μιὰ ψυχὴ, ἐκτελώντας τὰ πάντα καλά. Σ' αὐτὰ ὀφείλεται ἡ χαρὰ μου, σ' αὐτὰ ἡ προκοπὴ, σ' αὐτὰ ἡ αἰσιοδοξία. Ναί, ναί, τέκνα μου, καὶ στὸ ἔξῃς, συμπεριφερόμενοι μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, δεῖξτε ποιοὶ εἴστε, ἀνόθευτοι καὶ εἰλικρινεῖς μαθητὲς τοῦ Κυρίου, καὶ γνήσιοι υἱοὶ τῆς ταπεινότητός μου, παραμένοντας στὴν κατάστασι πού ἦσασταν κατὰ τὴν προσωπικὴ συνάντησή μας, καὶ στὴν δι' ἀλληλογραφίας.

Ἄς μὴ ὑπάρχει λοιπὸν καμμιά παρεκτροπὴ ἢ μετακίνηση. Ἄλλὰ καὶ ἂν κάποτε συμβεῖ, νὰ γίνῃ πολὺ γρήγορα ἐπανόρθωσι, γιατί εἴμαστε ἄνθρωποι πού πέφτουμε σὲ σφάλματα. Ἄν κάποιος φιλονεικῆσει, νὰ καταπραῦνεται πάλι. Ἄν κάποιος προβάλλῃ ἀντιλογία, νὰ ταπεινωθεῖ, καὶ ἂν γογγύσῃ, νὰ ζητήσῃ γρήγορα συγχώρησι, καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πρώτους, πού ἐπιδιώκουν τὴν εἰρήνευσι, νὰ βρῖσκετε τὴν πραότητα. Ὁ λόγος σου, Ἀκάκιε, νὰ γίνῃ μὲ φόβον Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν λόγο ἡ σκέψις καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ ὑποταγὴ καὶ ἡ παρακολούθησι, ἀλλὰ καὶ ἡ παράβλεψις. Νὰ εἶσαι συγκαταβατικὸς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιστρέφῃς στὴν αὐστηρότητα, χωρὶς νὰ καταργεῖς τὴν τάξι πού παρέλαβες, μὲ τὴν ἀπλότητα, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ τὴν ἐπιδιώκῃς περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι πρέπει, μὲ τὴν μονομέρεια καὶ τὴ δικὴ σου θέλησι καὶ μὲ τρόπο ἀπολυταρχικὸ καὶ ἐξουσιαστικὸ. Δὲν τολμῶ νὰ σοῦ πῶ νὰ γίνῃς μιμητὴς μου, γίνε ὅμως τῶν πατέρων. Γιατί, ὅταν φέρεσαι ἔτσι, γνώριζε καλά, ὅτι ὅλα μπροστὰ σου θὰ ἐμφανίζονται καλά καὶ «τὰ ἄγρια θηρία θὰ εἶναι μαζί σου εἰρηνικά»¹, σύμφωνα μὲ τὸ ρητὸ τοῦ Ἰώβ, πόσο μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ὁμόψυχοι ἀδελφοί. Ἄν ἐσὺ πρέπει νὰ φέρεσαι ἔτσι, πόσο μᾶλλον πρέπει νὰ ὑποταχθοῦν καὶ ὁ ἄβδᾶς Διονύσιος καὶ ὁ ἄβδᾶς Εὐόδιος καὶ οἱ ὑπόλοιποι; Ὅπως ἀκριβῶς δηλαδὴ τὸ κερὶ ὑποτάσσεται σ' αὐτὸν πού τὸ πλάθει, ὁ χαλκὸς σ' αὐτὸν πού τὸν σφυρηλατεῖ, καὶ τὸ ἄλογο σ' αὐτὸν πού τὸ ὀδηγεῖ.

Λοιπὸν, τέκνα μου, νὰ μὴ φλυαρεῖτε, οὔτε νὰ ἀντιλέγετε, οὔτε νὰ ἐπιζητεῖτε ἐξουσίες καὶ πρωτεῖα καὶ νὰ χλευάζετε, γιὰ νὰ θαυμάζεστε ἔτσι ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς, γιατί αὐτὰ εἶναι ἀποδοκιμασμένα ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὴν ταπεινότητά μου. Ἀντίθετα, γιὰ μένα καὶ γιὰ τὸν Θεόν, ἀγαθὸ εἶναι τὸ νὰ ἀφοσιώνεστε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο μὲ ταπείνωσι καὶ νὰ ἀναθέτετε τίς ἐλπίδες σας στὸν Κύριον, καὶ ὄχι σὲ ἀνθρώπους, γιὰ νὰ ἀναγγελθοῦν ὅλοι οἱ ἔπαινοί σας ὅχι σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ, οὔτε σ' ἐκεῖνο τὸ χωράφι ἢ τὴν πόλιν ἢ τὴν παροικία, ἀλλὰ «στὶς πύλες τῆς θυγατέρας Σιών»², ὅπως ἀναφωνεῖ ὁ θεῖος Δαβίδ. Οἱ ἔριδες καὶ οἱ ζηλοφθονίες

κατὰ κόσμον, φθόνοι καὶ πρωτοκλισίαι καὶ πρωτοκαθεδρίαί ἐν τοῖς
 ματαιόφροσιν ἐν ἡμῖν δὲ τὰ ἀντικείμενα, ὑπόπτωσις, μικρολογία,
 ἐσχατωσύνη, ἰλαρότης, πραότης, ἀμαχότης, τὸ τυπτηθῆναι, εἰ τύχοι,
 καὶ ῥαπισθῆναι καὶ ἐν τούτῳ στρέψαι καὶ τὴν ἄλλην σιαγόνα, ἣ
 5 ἀγγαρευθῆναι μίλιον καὶ ἀπιέναι δύο, ὡς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Χρι-
 στὸς λέγει. Γνωῖτε οὖν τίνος ἐστὲ μαθηταὶ ἐκ τῶν οἰκείων ὑμῶν ἔρ-
 γων οἴδατε ὅτι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Διὰ
 τοῦτο πᾶσαν ἡμέραν καὶ πᾶσαν ὥραν ταῦτα ἀναθεωρεῖτε καὶ ἐκ-
 ζητεῖτε καὶ μεθοδεύετε, καὶ ἀντιφέρετε καὶ συλλαμβάνεσθε, πρὸς τὸ
 10 ὀρθοποδεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Θεοῦ, καὶ «εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου
 εὐλογημένον» ἀπὸ τοῦ νῦν ἄρχεσθαι ὑμᾶς κρειττοτέρως πορεύε-
 σθαι ἕως τοῦ αἰῶνος

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΔ΄.

Παραινετικὴ πρὸς τοὺς εἰς Τὰ Καθαρὰ ἀδελφούς.

15 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εἰ μὲν τῇ σωματικῇ ταύτῃ
 καὶ πρὸς μικρὸν διαστάσει συνείπετο καὶ ὁ κατὰ ψυχὴν διασπα-
 σμός, ἐθρήνησα ἂν ἐφ' ὑμᾶς πικρῶς «διαιρεθέντας ἐν τοῖς αὐτόθι»
 καὶ ἀπεκλαυσάμην μακρὸν καὶ ἕως θανάτου τὸ τοιοῦτον ἀλγεινὸν
 πάθος καὶ ἀθεράπευτον, καὶ οὐδεμία μοι παρηγορία οὐδὲ λόγος ἦν
 20 πρὸς ταῦτα, ἀλλὰ πάντα κατεβαλλόμεν ἂν, πάντα ἐποίουν, ἵνα συν-
 ηρμοσάμην ὑμᾶς πάλιν τῷ ἀδελφικῷ ὑμῶν σώματι καὶ περιήρθρω-
 σα τοῖς ἄλλοις καὶ τηλικούτοις μέλεσιν. Ἄλλ' ἐπεὶ οἰκονομία τὸ γε-
 γονὸς καὶ ἐπέκτασις τεκνικὴ καὶ πλατυσμός πνευματικὸς καὶ προ-
 κοπὴ τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν κοινοβίου, καὶ δόξα καὶ αἴνεσις εἰς Θεὸν
 25 καὶ καύχημα καὶ χαρὰ τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως ἢ τοῦ πνευματικοῦ
 τέκνου, τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν τε καὶ ἡγουμένου, ὥσπερ οὐκ ἐκεῖνος
 ἀλλ' οὐδ' ὑμεῖς συναπερράγητε, μένετε δὲ ἐν ἐμοί, καὶ ἐν ὑμῖν, οἱ
 πάντες κἂν εἰς τὰ πέρατα διαστῶμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν. Διὸ οὐ κλαίω, οὐδὲ ποτνιαῶμαι, οὐδὲ κατακόπτομαι, οὐδὲ κα-
 30 τατήκομαι οὔτε ἐφ' ὑμῖν, οὔτε ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ Σακκουδίῳ, οὔτε ἐν
 τοῖς ἄλλοις μοναστηρίοις, ἀλλὰ χαίρω καὶ κατατέρπομαι ὄρων μου

ὑπάρχουν στοὺς κοσμικοὺς, οἱ ζήλιες, οἱ τιμητικὲς θέσεις καὶ οἱ πρωτοκαθεδρίες στοὺς ματαιόφρονες. Ἐνῶ σ' ἑμᾶς τὰ ἀντίθετα· ὑποταγὴ μὲ ταπείνωση, λίγα λόγια (αὐτοταπείνωση), ἐπιδίωξη τῆς τελευταίας θέσης, εὐθυμία, πραῖτητα, ἀποφυγὴ λογομαχιῶν, ἀποδοχὴ χτυπημάτων, ἂν χρειαστεῖ, καὶ ραπισμάτων, καὶ στρέφοντας μάλιστα στὴν περιπτωση αὐτὴ καὶ τὸ ἄλλο σαγόνι μας, ἢ ἀγγαρευόμενοι γιὰ ἓνα μίλι, νὰ πηγαίνουμε δύο³, ὅπως λέγει ὁ διδάσκαλός μας Χριστός. Κάνετε γνωστὸ λοιπὸν τίνος μαθητὲς εἴσαστε μὲ τὰ ἔργα σας. Γνωρίζετε ὅτι εἴσαστε τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ κάθε μέρα καὶ κάθε ὥρα νὰ τὰ φέροντε αὐτὰ στὴ μνήμη σας καὶ νὰ τὰ ἐπιδιώκετε καὶ νὰ τὰ ἐνεργοποιεῖτε, καὶ νὰ προβάλλετε ἀντίσταση στὰ ἀντίθετα καὶ νὰ ἀλληλοβοηθεῖστε, γιὰ νὰ βαδίζετε σωστὰ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, καί, εἴθε νὰ εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἀρχίστε ἀπὸ τώρα νὰ βαδίζετε καλύτερα μέχρι τῆ συντέλεια τοῦ κόσμου.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 64η.

Προτρεπτικὴ, πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τῶν Καθαρὰ.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἂν στὸν σύντομο αὐτὸ σωματικὸ χωρισμὸ ἀκολουθοῦσε καὶ ὁ ψυχικὸς χωρισμός, θὰ θρηνοῦσα γιὰ σᾶς πικρὰ «γιὰ τὸν ἀποχωρισμὸ σας ἀπὸ τοὺς ἐδῶ» καὶ θὰ ἔκλαιγα γιὰ πολὺ καὶ μέχρι νὰ πεθάνω αὐτὸ τὸ τόσο ὀδυνηρὸ καὶ ἀθεράπευτο πάθος, καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε καμμιά παρηγοριὰ οὔτε δικαιολογία γι' αὐτὰ, ἀλλὰ θὰ τὰ θυσίαζα ὅλα καὶ θὰ ἔκανα τὰ πάντα, γιὰ νὰ σᾶς ξανασυνδέσω μὲ τὸ ἀδελφικὸ σας σῶμα καὶ νὰ σᾶς συναρμόσω μὲ τὰ ἄλλα, τὰ τόσο σπουδαῖα μέλη. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ γεγονός τακτοποιήθηκε καὶ ἔγινε αὔξηση τῶν τέκνων καὶ πνευματικὴ διεύρυνση καὶ προκοπὴ τοῦ ταπεινοῦ μας κοινοβίου, καὶ δόξα καὶ ἔπαινος στὸν Θεό, καὶ καύχημα καὶ χαρὰ τῆς ταπεινότητάς μου ἢ χαρὰ τοῦ πνευματικοῦ μου τέκνου καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἡγουμένου σας, ἀφοῦ οὔτε ἐκεῖνος ἀλλὰ οὔτε καὶ σεῖς ἀποκοπήκατε, ἀλλὰ «μένετε σέ μένα, καὶ ἐγὼ σέ σᾶς»¹, ὅλοι, ἔστω καὶ ἂν διασκορπιστοῦμε στὰ πέρατα τοῦ κόσμου μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ². Γι' αὐτὸ δὲν κλαίω, οὔτε θρηνώ, οὔτε χτυπῶ τὸ στήθος μου ἀπὸ τὴ θλίψη, καὶ δὲν λειώνω οὔτε γιὰ σᾶς οὔτε γι' αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται στὴ μονὴ τοῦ Σακκουδίωνα, οὔτε στὰ ἄλλα μοναστήρια, ἀλλὰ

τὴν προκοπὴν δι' ὑμῶν καὶ τὸ ἔργον μου πολυπλασιαζόμενον διὰ
 τῆς εὐχῆς τοῦ κυρίου μου πατρὸς καὶ πατρὸς ὑμῶν. Καὶ ὡς εἰς οἰκο-
 δομὴν ὑμᾶς μᾶλλον πέμψας καὶ ὡς ἀποστολικοὺς ἄνδρας, εἰς τὸ
 φωτίσαι πολλοὺς, καὶ ὡς ἐργάτας τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, γήθω
 5 καὶ ἀναθάλλω καὶ ἐγκαλλωπίζομαι ἐν τοῖς ἐμοῖς τέκνοις, κἂν ἔλει-
 νός εἰμι· εἰ δὲ καὶ δακρῦώ καὶ στένω ἀδιαλείπτως (ἀληθὲς γάρ),
 ἀλλὰ ἄλλοις τρόποις ἐξ ἀγάπης γάρ μου ταπεινῆς καὶ στοργῆς, κἂν
 ἀνάξιός εἰμι, φιλικῆς καὶ πατρικῆς καὶ κηδεμονικῆς, τὸ μὲν διὰ τὴν
 σωματικὴν στέρησιν (ὅποσα γὰρ ἂν εἴποι τις, ἐφίεται καὶ ὁ πνευμα-
 10 τικὸς πατήρ καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα καὶ σαρκὶ ἀλλήλους ὄραῖν), τὸ
 δὲ διὰ τὸ σῶμα ὑμῶν, ἵνα μὴ μόνον ὡς ἀπέλυσα, ἀλλὰ καὶ μειζόνως
 ἐνοικοδομηῆτε καὶ προσθήκη τῶν εἰς ἀρετὴν ἐπιδόσεων.

Δεῦρο δὴ οὖν, τέκνα μου, φυλάσσητε τὰς παρακαταθήκας ὑ-
 μῶν, ἃς παρελάβετε δι' ὁμολογίας ὑμῶν ἐν ἐπιθέσει τῶν ἁμαρτωλῶν
 15 μου χειρῶν κατενώπιον τοῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρις ἂν ἐμπνέ-
 ητε· καὶ δεῦτερον, καθὼς ὑμᾶς ἀπέτάξα ἐν τοῖς αὐτόθι, γένοισθε τῷ
 ἡγουμένῳ καὶ ἀδελφῷ μου καὶ τέκνῳ στηριγμὸς καὶ πλατυσμός,
 πάντα ποιοῦντες καὶ λέγοντες ἐπὶ συστάσει τῆς οὔσης ἢ καὶ ἐπισυ-
 ναγομένης ἀδελφότητος· καὶ ὡσὰν φύραμα καλὸν ὄλους εἰς ἑαυ-
 20 τοὺς ἀναξυμῶσατε καὶ τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης ἐξοπτήσαντες ἄροτος
 ἦτε ἡδὺς Θεῷ τε καὶ τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν τῷ ἡγουμένῳ. Καὶ μὴ λάβητε,
 τέκνα μου ἡγαπημένα, τὸν καιρὸν εἰς ἀνάπαυσιν σωματικὴν καὶ ἐκ-
 πλήρωσιν θεληματικὴν, ἀλλ' εἰς αἴνεσιν θεϊκὴν καὶ εἰς δόξαν εὐ-
 σεβῆ καὶ ἀνάπαυσιν ψυχικὴν καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπεὶ εὐθνεῖται ὁ τό-
 25 πος, εἰς μετρίαν καὶ ἀρκουσαν παράκλησιν σωματικὴν· τότε γὰρ
 ἔξει τὸ ἀκατάκριτον ἢ παράκλησις, ἐὰν προηγουμένην ἔχη τὴν
 πνευματικὴν ἀπόλαυσιν. Καὶ ἴδομί σε λοιπόν, ὦ τέκνον μου πεπο-
 θημένον Βαρσανούφιε, καὶ σέ, ὦ φίλτατόν μου τέκνον Γεράσιμε,
 ὅπως ἔχοιτε περιπατῆσαι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, ὑπὸ τῶν λό-
 30 γων τυπούμενοι τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν καὶ ἡγουμένου καὶ ὁμοψυ-
 χοῦντες αὐτῷ ἐν πᾶσι καὶ τρέχοντες εἰς δόξαν αὐτοῦ πνευματικὴν,
 καὶ εἰρηνεύοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑποτασσόμενοι θάτερος θα-
 τέρω· οὐχ οὕτω γὰρ ἔπεμπεν ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς ὁ Θεὸς τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ; «Καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν», φησὶν, «ἠρεῖτο ὑποταγῆναι

χαίρομαι και εὐχαριστιέμαι σὲ μεγάλο βαθμὸ βλέοντας τὴν προκοπὴ μου μέσα ἀπὸ σᾶς και τὸ ἔργο μου νὰ πολλαπλασιάζεται με τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου και πατέρα σας. Και ἐπειδὴ σᾶς ἔστειλα γιὰ πνευματικὴ οἰκοδομή, και σὰν ἄνδρες ἀποστολικοὶ νὰ φωτίσετε πολλούς, και σὰν ἐργάτες τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, χαίρομαι και εἶμαι γεμᾶτος εὐτυχία και καυχιέμαι γιὰ σᾶς τὰ τέκνα μου, ἔστω και ἂν εἶμαι ἄθλιος. Και ἂν δακρῶμαι και στενάξω ἀσταμάτητα (εἶναι ἀλήθεια αὐτό), τὸ κάνω γιὰ ἄλλους λόγους, ἀπὸ τὴν ταπεινὴ ἀγάπη μου και στοργή, ἔστω και ἂν εἶμαι ἀνάξιος, τὴ φιλική, τὴν πατρικὴ και κηδεμονικὴ, ἀπὸ τὴ μιά, ἐπειδὴ σᾶς στεροῦμαι σωματικὰ (γιατὶ ὅσα και νὰ πεῖ κανεὶς, ἐπιθυμεῖ και ὁ πνευματικὸς πατέρας και τὰ πνευματικὰ τέκνα και νὰ βλέπονται μεταξύ τους και σαρκικά), και ἀπὸ τὴν ἄλλη, γιὰ τὴ σωτηρία σας, ὥστε ὄχι μόνο ὅπως σᾶς ἔστειλα, ἀλλὰ νὰ οἰκοδομεῖστε περισσότερο και νὰ αὐξάνετε τὶς ἐπιδόσεις σας στὴν ἀρετή.

Ἐμπρὸς λοιπόν, τέκνα μου, φυλάξτε τὶς ἐντολές σας, τὶς ὁποῖες ἔλάβετε κατὰ τὴν ὁμολογία σας με τὴν ἐπίθεση τῶν ἁμαρτωλῶν μου χειρῶν μπροστὰ στὸ θῆμα τοῦ Χριστοῦ, ὅσο θὰ ἀναπνέετε. Και δεύτερον, ὅπως σᾶς παραχώρησα στοὺς ἐκεῖ, εἶθε νὰ γίνετε στὸν ἡγούμενο και ἀδελφὸ μου και τέκνο μου στήριγμα και ἀνακούφιση, τὰ πάντα κάνοντας και λέγοντας γιὰ τὴν συγκρότηση τῆς ὑπάρχουσας ἀδελφότητος ἢ και αὐτῆς ποὺ θὰ συναχθεῖ στὸ μέλλον. Και σὰν καλὸ προζύμι ζυμῶστε τοὺς ὅλους κάνοντάς τους σὰν ἐσᾶς, και με τὴ φωτιὰ τῆς ἀγάπης ψῆστε τους, ὥστε νὰ γίνετε ψωμὶ γλυκὸ και στὸν Θεὸ και στὸν ἀδελφὸ σας τὸν ἡγούμενο. Και νὰ μὴ ἐκλάβετε, ἀγαπημένα μου τέκνα, τὸν καιρὸ σὰν εὐκαιρία γιὰ ἀνάπαυση σωματικὴ και ἱκανοποίησι τῶν θελημάτων σας, ἀλλὰ πρὸς δοξολογία τοῦ Θεοῦ και δόξα εὐσεβῆ και ἀνάπαυση ψυχικὴ, και μετὰ ἀπὸ αὐτό, ὅταν καλυτερεύσουν τὰ πράγματα, γιὰ μετρημένη και ὄση χρειάζεται σωματικὴ ἀνάπαυση. Γιατὶ τότε μόνο ἢ ἀνάπαυση δὲν θὰ εἶναι κατακριτέα, ὅταν προηγεῖται αὐτῆς ἢ πνευματικὴ ἀπόλαυση. Και εἶθε λοιπόν νὰ σὲ δοῦμε, ποθητὸ μου τέκνο Βαρσανούφιε, και σένα, ἀγαπητὸ μου τέκνο Γεράσιμε, νὰ ἔχετε βαδίσει με ὁσιότητα και δικαιοσύνη, διαπλασσομένοι ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀδελφοῦ σας και ἡγουμένου, συμφωνώντας με αὐτὸν σὲ ὅλα και ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὴν πνευματικὴ του δόξα, ἔχοντας εἰρήνη μεταξύ σας και ὑποτασσόμενοι ὁ ἓνας στὸν ἄλλο. Δὲν ἔστειλε ἔτσι ὁ δεσπότης μας Χριστὸς και Θεὸς τοὺς μαθητές του; «Ὁ καθένας ἀπὸ αὐτούς», λέγει, «ἤθελε νὰ

τῶ μείζονι». Δέον λοιπὸν ἐν ἀγάπῃ ὑποτάσσεσθαι σε τῶ Βαρσανουφίῳ καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς φωστῆράς μου, Θεὸν ἐν πᾶσιν οἱ πάντες πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, τὸν τῆς δόξης Κύριον, ἀναμνημονεύοντες τὸν θάνατον καθ' ἡμέραν καὶ ὡς παρόντας λογιζόμενοι τοὺς ἀγγέλους καὶ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ σκήνου καὶ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἐκδημίαν καὶ τὴν εἰς Θεὸν ἐνδημίαν, τὸ φοβερώτατον λογοθέσιον, τὸ ἀπαραλόγιστον κριτήριον, τὸν ἀποφατικὸν λόγον τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς μὲν, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ, «πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰῶνιον, τὸ ἠτοιμασμένον 5 τῶ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ». Πρὸς δὲ τοὺς δικαίους, μεθ' ὧν καὶ ὑμεῖς, «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἠτοιμασμένην ἡμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Πρὸς ταῦτα οὐδὲν ὁ κόσμος, οὐδὲν ἡ ἐπίγειος χαρὰ, οὐδαμινὴ ἢ ἀνθρωπίνη δόξα, ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱματίων, ὁ μυρισμὸς τῶν ἀρωμάτων, ὁ 15 χορτασμὸς τῶν βρωμάτων, ὁ ἐμπλησμὸς τῶν πομάτων, τὰ μαγγανεύματα τῶν μαγειρευμάτων, αἱ κραιπάλαι, αἱ οἰνοποσίαι, αἱ ἀδηφαγία, αἱ ὀλλύμεναι ἡδοναὶ πᾶσαι καὶ ἄχρηστοι.

Ἔμεῖς οὖν, τέκνα μου, χορτάσατε τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια· μεθύσατε τὰ τοῦ Πνεύματος ὑπὲρ κόρον, ἀπολαύσατε τὰ ὄντως 20 ἡδέα καὶ γλυκερὰ ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον, τὰ λόγια τῆς χάριτος· καλλωπίσασθε τῇ ἀγνείᾳ, διακοσμήθητε τῇ ἐγκρατείᾳ, πλουτήσατε τῇ εὐπραξίᾳ, δοξάσθητε τῇ ταπεινοφροσύνῃ, ἀνέλθετε εἰς οὐρανοὺς τῇ ἀπαθείᾳ, μεγαλύνετε τὸν Κύριον σὺν τοῖς ἀγγέλοις, τοξεύσατε τὸν ἀντίπαλον τῇ θεοφοβίᾳ, ἀριστεύσατε μετὰ τοῦ ἁγίου Δαυΐδ, τῇ 25 τριαδικῇ ἐπικλήσει ὡς τρίλιθον πέμποντες κατὰ τοῦ νοητοῦ Γολιάθ τὴν ἀγίαν προσευχὴν ὑμῶν, πάντοτε φωτιζόμενοι, πάντοτε καθαιρόμενοι, πάντοτε οὐρανιούμενοι, ἵνα εἴρηται καὶ πρὸς ὑμᾶς ὡς ἀπὸ στόματος Κυρίου, «ὑμεῖς οὐκ ἐστὲ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», προσευχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀναξιότητος, ἵνα μὴ καταπίῃ με τέλεον ὁ 30 πειράζων, ἵνα λάβω ὄπλα δικαιοσύνης, ἵνα περιφράξωμαι ἔργοις εὐσεβείας, ἵνα προπορεύωμαι ὑμῶν, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, μωσαϊκῶς, ἵν' ἐπάρω ὀσίας χειρὰς χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν Ἀμαληκитῶν δαιμόνων, ἵν' εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῆς

ὑποταχθεῖ στὸν ἀνώτερό του». Πρέπει λοιπὸν καὶ σὺ μὲ ἀγάπη νὰ ὑποτάσῃσαι στὸν Βαρσανούφιο, καὶ σεῖς οἱ ὑπόλοιποι φωστῆρες μου, ἔχοντας μπροστὰ στὰ μάτια σας ὅλοι σὲ ὅλα τὸν Θεό, τὸν Κύριο τῆς δόξας, φέροντας στὴ μνήμη σας τὸν θάνατο κάθε μέρα καὶ σκεπτόμενοι τοὺς ἀγγέλους σὰν νὰ εἶναι παρόντες, καὶ τὴν ταφὴ τοῦ λειψάνου, καὶ τὴν ἀναχώρησιν ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ τὴν ἀφίξιν στὸν Θεό, τὴ φοβερώτατη λογοδοσία, τὸ ἀλάνθαστο κριτήριον, τὴν ἀρνητικὴν ἀπόφασιν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μας γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρῶτος εἶμαι ἐγώ³, «φύγετε ἀπὸ μένα καὶ πηγαίνετε στὴν αἰώνια φωτιᾶ, πού εἶναι ἐτοιμασμένη γιὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους του»⁴, καὶ στοὺς δίκαιους, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶστε καὶ σεῖς, «ἐλάτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατέρα μου, κληρονομήστε τὴ βασιλείαν πού εἶναι ἐτοιμασμένη γιὰ σᾶς ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου»⁵. Σὲ σύγκρισιν μὲ αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ὁ κόσμος, τίποτε ἢ ἐπίγεια χαρὰ, ἀνύπαρκτη ἢ ἀνθρώπινη δόξα, ὁ στολισμὸς τῶν ἐνδυμάτων, ἢ εὐωδία τῶν ἀρωμάτων, ἢ ἀπόλαυσιν τῶν τροφῶν, ὁ χορτασμὸς τῶν πιοτῶν, τὰ θέλητρα τῶν φαγητῶν, οἱ μέθες, οἱ οἰνοποσίες, οἱ λαιμαργίες, ὅλες οἱ ἡδονὲς πού χάνονται καὶ δὲ χρησιμεύουν σὲ τίποτε.

Σεῖς λοιπὸν, τέκνα μου, χορτάστε τὸν Θεὸ καὶ τὰ θεϊκὰ καὶ οὐράνια πράγματα. Μεθύστε τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος πίνοντας ὑπερβολικὰ, ἀπολαῦστε αὐτὰ πού εἶναι ἀληθινὰ καὶ γλυκὰ περισσότερο ἀπὸ τὸ μέλι καὶ τὴν κηρῦθρα⁶, τὰ λόγια τῆς χάριτος. Καλλωπιστεῖτε μὲ τὴν ἀγνείαν, διακοσμηθεῖτε μὲ τὴν ἐγκράτειαν, πλουτίστε μὲ τὴν ἀγαθοεργίαν, δοξαστεῖτε μὲ τὴν ταπεινοφροσύνην, ἀνεβεῖτε στοὺς οὐρανοὺς μὲ τὴν ἀπάθειαν, δοξολογήστε τὸν Κύριον μαζί μὲ τοὺς ἀγγέλους, τοξεύστε τὸν ἀντίπαλον μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, νικῆστε μαζί μὲ τὸν ἅγιον Δαβίδ, ἐκσφενδονίζοντας μὲ τὴν ἐπίκλησιν τῆς ἁγίας Τριάδας, σὰν τρεῖς πέτρες, τὴν ἅγια προσευχὴν σας ἐναντίον τοῦ νοητοῦ Γολιάθ, πάντοτε φωτισμένοι, πάντοτε καθαριζόμενοι, πάντοτε καθιστάμενοι οὐράνιοι, γιὰ νὰ λεχθεῖ καὶ σὲ σᾶς, σὰν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου, «σεῖς δὲν εἴσατε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν»⁷, προσευχόμενοι καὶ γιὰ τὴ δική μου ἀναξιότητα, γιὰ νὰ μὴ μὲ καταπιεῖ τελειωτικὰ ὁ διάβολος⁸, γιὰ νὰ λάβω ὄπλα δικαιοσύνης, γιὰ νὰ περικτειχισθῶ μὲ ἔργα εὐσέβειας, γιὰ νὰ πηγαίνω μπροστὰ ἀπὸ σᾶς, ἂν καὶ εἶναι τολμηρὸ νὰ τὸ πῶ, ὅπως ὁ Μωυσῆς, γιὰ νὰ σηκώσω τὰ ὄσια χέρια χωρὶς ὀργὴν καὶ ἀμφιβολίαν μπροστὰ στοὺς Ἀμαλη-

6. Ψαλμ. 18, 11.

7. Ἰω. 15, 19.

8. Α' Πέτρ. 5, 8.

ἐπαγγελίας τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων. Ἀλλὰ πολὺ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸν ἄσωτον καὶ ἀπεγνωσμένον τὸ αἴτημα· πλὴν οὐ κακὸν ἐπεθύμησα, οὐδ' ἵνα εἰς κακὸν εὐχῆσθε ἠτησάμην. Σώσαι ὑμᾶς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σῶσαι καὶ πάντας τοὺς ὧδε κάκειῖσε καθεξομέ-
5 νους ἀδελφούς ἡμῶν, τῇ προσευχῇ τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, καὶ σῶσαι εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΕ΄.

Περὶ ἀγάπης καὶ ἐξόδου ψυχῆς.

10

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, εὐαποδέκτως ἔχων πρὸς τὰ τίμια ὑμῶν γράμματα πάννυ, ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, ἀπολογία πρέπουσαν ἔ-
χοντα διὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ πνεύματος ταπεινώσεως, καὶ
ἐν τῷ λυπηθῆναι ὑμᾶς ὄντως εὐφράνθην, διότι πίστεως καὶ ἀγάπης
15 σημεῖον τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐφ' ὑμῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀθλίῳ πατρὶ «Ὁν γὰρ ἀγαπᾷ», φησί, «Κύριος, καὶ παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται». Συγχωρήσαι ὑμῖν ὁ Θεὸς καὶ πάλιν λέγω καὶ ἀλύπως πρὸς τὸ ἐξῆς ἔχειν ἐχομένους τῆς φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ὑμῶν. Ἀλλὰ δεῦρο ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ καθολικῆς κατηχή-
20 σεως

Γινώσκετε τοίνυν ἀληθῶς, ὧ τέκνα μου ἠγαπημένα, ὅτι οὐκ ἐν ἡμέρᾳ, οὐκ ἐν νυκτί, οὐκ ἐν ὠρισμένῃ ὥρᾳ ἄλλη τις εὐχή μοι ὑπάρχει προαρχομένη καὶ ἀπολήγουσα, ἢ τὸ ὑμᾶς σῶζεσθαι, διατηρουμένους, τῇ σκέπῃ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ εὐχῇ τοῦ πατρός μου καὶ πατρός
25 ὑμῶν, ἀσινεῖς καὶ ἀπροσκόπους ἐν ἅπασιν πράγμασιν. Ἐν τούτῳ καὶ ὁ πόνος μου καὶ ἡ ἀδολεσχία, μᾶλλον δὲ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, προσθήσω δὲ ὅτι καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη· καὶ οὐδὲν ἄλλο μοι περισπούδαστον, τέκνα μου, καὶ ἐπιθυμητόν, ἢ τὸ ὑμᾶς κερδηῆσαι καὶ ὑμᾶς τελειῶσαι καὶ ὑμᾶς παραστήσαι Θεῷ ζῶντι
30 θυσίαν καθαρὰν καὶ ἄμωμον. Ἀλλ' οὐπω ἠξίωμαι, οὐπω πέφθακα εἰς τηλικούτον μέτρον, πλὴν ὅτι ἐφίεμαι καὶ ἀγωνιῶ καὶ στέργω

κῆτες δαίμονες, γιὰ νὰ σᾶς εἰσαγάγω στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας τῶν καλῶν ἐνασχολήσεων⁹. Ἄλλὰ εἶναι μεγάλο τὸ αἴτημα αὐτὸ γιὰ μένα τὸν ἄσωτο καὶ ἀπελπισμένο. Ὅμως δὲν ἐπιθύμησα κάτι κακό, οὔτε σᾶς παρακάλεσα νὰ προσευχηθεῖτε γιὰ κάτι κακό. Εἶθε νὰ σᾶς σώσει ὁ Χριστὸς ὁ Θεὸς μας καὶ νὰ σώσει καὶ ἐμένα καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ βρίσκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ νὰ μᾶς σώσει στὴν οὐράνια βασιλεία του, αὐτὸς στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 65η.

**Γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἔξοδο τῆς ψυχῆς.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίου.**

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, παίρνω πάντοτε πολὺ εὐπρόσδεκτα τὰ πολύτιμα γράμματά σας, τιμιώτατοι ἀδελφοί μου, ποὺ περιέχουν τὴν πρέπουσα ἀπολογία μὲ συντριμμένη καρδιὰ καὶ πνεῦμα ταπείνωσης, καὶ πραγματικὰ χάρηκα μὲ τὴ λύπη σας, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι σημάδι πίστεως καὶ ἀγάπης, ὄχι μόνο σὲ σᾶς, ἀλλὰ καὶ σὲ μένα τὸν ἄθλιο πατέρα. Γιατὶ λέγει: «ὅποιον ἀγαπᾷ ὁ Κύριος τὸν παιδεύει, καὶ μαστιγώνει κάθε υἱὸ ποὺ τὸν παραδέχεται»¹. Εἶθε νὰ σᾶς συγχωρήσει ὁ Θεὸς καί, πάλι ἐπιλαμβάνω, νὰ εἶστε στὸ ἔξῃς χωρὶς λύπη, καὶ νὰ ἀφοσιωθεῖτε στὴ φροντίδα καὶ τὴν ἐπιμέλειά σας. Ἄλλὰ ἐμπρὸς ἃς ἔρθουμε καὶ στὴ γενικὴ κατήχηση.

Γνωρίζετε βέβαια πραγματικά, τέκνα μου ἀγαπημένα, ὅτι ὄχι μόνο τὴν ἡμέρα, οὔτε τὴ νύχτα, οὔτε σὲ ἄλλη καθορισμένη ὥρα κάνω καμμιά ἄλλη προσευχὴ ποὺ νὰ μὴ ἀρχίζει καὶ νὰ τελιώνει μὲ τὴν εὐχὴ νὰ σωθεῖτε σεῖς φυλαγόμενοι κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, ἀβλαβεῖς καὶ χωρὶς ἐμπόδια σὲ ὅλα τὰ πράγματα. Σ' αὐτὸ ἐπικεντρώνεται ὁ πόνος μου καὶ ἡ πολυλογία μου, ἡ καλύτερα ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ θὰ προσθέσω ἀκόμα καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη. Καὶ τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι γιὰ μένα σημαντικό, τέκνα μου, καὶ ἐπιθυμητὸ, ἀπὸ τὸ νὰ σᾶς κερδίσω καὶ νὰ σᾶς τελειοποιήσω καὶ νὰ σᾶς παρουσιάσω στὸν ζωντανὸ Θεὸ θυσία καθαρὴ καὶ ἄψογη. Ἄλλὰ δὲν ἀξιώθηκα ἀκόμα, δὲν ἔφτασα ἀκόμα σὲ τόσο μεγάλο βαθμὸ, ὥστόσο ὅμως ἐπιθυμῶ καὶ ἀγωνίζομαι

δυναμοῦντος Θεοῦ καὶ συνευδοκούντων ὑμῶν καὶ συνεργομένων καὶ συνεπομένων μοι. Ἀμήτωρ ἐγὼ καὶ ἀπάτωρ καὶ ἀγενεαλόγητος, ὡς παραφρονῶν λέγω. Εἰ δέ τις ἐρωτᾷ με, πόθεν ἦργμαι, ἀποκρινοῦμαι ἐξ ὑμῶν γενεαλογεῖσθαι· καὶ γὰρ αὐτοί μου πατήρ καὶ 5 μήτηρ καὶ ἀδελφοί μου καὶ τέκνα· πρὸ δὲ ὑμῶν πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν ὁ γεννήσας με Πνεύματι, ἐπεὶ πρό γε τούτου, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ πάντων καὶ δεσπότης. Μιμητῆς ὀφείλω τοίνυν γενέσθαι Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς τῶν ἀποστόλων. Ἠγάπησε καὶ ἠγαπήθη, καὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ οἰκεῖον αἷμα κενῶσαι τοὺς 10 ἀγίους μαθητάς, κατὰ ἀφομοίωσιν ἐκείνου, ὑπὲρ τῆς ὁμολογίας τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· τὰ γὰρ σωματικὰ τοῖς σωματικοῖς παρωμοίωται.

Ἀγαπήσατέ με, τέκνα μου, καὶ ὑμεῖς, καθὼς καὶ ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς, κἂν ἁμαρτωλός εἰμι, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ ὑμῶν· καὶ γὰρ ὁ ἔρως μου ὑμεῖς ἐστε καὶ ὁ γλυκασμός καὶ ἡ ἐπιθυμία. Μὴ νομί- 15 σσητε εἰκαιολογίαν εἶναί τινα ῥημάτων ταῦτα, ἀλλὰ πιστεύσατε κατὰ τὸν λόγον εἶναι καὶ τὴν ῥυπαρὰν καὶ ἀκάθαρτόν μου καρδίαν. Καὶ εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε, οὐχ εὐρήσετε· κἂν ἄρα εὐρήσετε, ἐξεστηκῶς εἰμι καὶ ἠλλοιωμένος, ἀλλ' οὐ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν. Σκέπτεσθε δὲ ὑμεῖς τὰ γινόμενα καὶ ὡς οἴδατε συμβιδάξετε αὐτὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ 20 τὸ λοιπὸν ἀγωνίζεσθε, τέκνα μου, καὶ τρέχετε τῷ πνευματικῷ δρόμῳ, ἄνω ἐπαίροντες τὰ ὄμματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν, ἀνασκοποῦντες τὰ οὐράνια, ἀναθεωροῦντες τὰ αἰῶνια, ἀναζητοῦντες ἐκάστοτε πῶς καὶ πότε· ἄρα ἐν χειμῶνι, ἐν θέρει, ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἐν νυκτί, ἐν γῆρει ἢ ἐν νεότητι, ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἢ ἐν τῷ μέλλοντι, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ ὥρᾳ· 25 Καὶ γε μᾶλλον ὑπὲρ πάντα τὸ ἔσχατον καὶ ἀληθινὸν ἦκει, ὁ θάνατος ἔρχονται οἱ μερισταὶ τῆς ψυχῆς, παραγίνεται ὁ ἀντίδικος ἐχθρός· λογοθετεῖται τὰ πρακτέα καὶ ῥητέα· τελεῖται νίκη ἢ ἥττα. Καὶ τούτοις ἑαυτοὺς κατασφαλιζόμενοι οὐ μὴ ἔσησθε εὐκολοὶ πρὸς ἁμαρτίαν, οὐ μὴ ἐμπέσητε εἰς τὸν βόθρον τῆς κακίας, ἀλλὰ ἴδοιτε τὰ ἀγαθὰ τῆς 30 ἄνω Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς αἰωνίου ζωῆς ὑμῶν.

Ἐχεσθε τοίνυν καὶ τῶν σωματικῶν ἔργων· διασπουδάξετε ἐν ἀμφοτέροις στόματι ὑμνεῖτε Θεόν· γλώσση λαλεῖτε ἀλήθειαν· χερσὶν ἐργάζεσθε τὸ κατὰ δύναμιν· ποσὶ περιπατεῖτε εἰς ὁδὸν εἰρήνης· ὄλον ὑμῶν τὸ σῶμα ἅγιον καὶ τὰ μέλη μέλη Χριστοῦ. « Ἄρας οὖν τὰ

καὶ ἐπιμένω, μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ συγκατάνευση τὴ δική σας, οἱ ὅποιοι ἔρχεστε μαζί μου καὶ μὲ ἀκολουθεῖτε. ὄντας ἐγὼ χωρὶς μητέρα καὶ πατέρα καὶ χωρὶς γενεαλογία, μιλῶ σὰν παρὰφρονas. Καὶ ὅταν κάποιος μὲ ρωτᾷ ἀπὸ πότε ἄρχισα, ἀπαντῶ ὅτι ἡ γενεαλογία μου ἀρχίζει ἀπὸ σᾶς. Γιατί σεῖς εἴσαστε πατέρας καὶ μητέρα καὶ ἀδελφία καὶ παιδιά μου. Καὶ πρὶν ἀπὸ σᾶς πατέρας μου καὶ πατέρα σας ἦταν αὐτὸς ποὺ μὲ γέννησε πνευματικά, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτόν, ἂν καὶ εἶναι τολμηρὸ νὰ τὸ πῶ, πατέρας μου εἶναι ὁ Θεὸς, ὁ Πατέρας καὶ Κύριος ὄλων. Ὁφείλω λοιπὸν νὰ γίνω μιμητὴς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ σεῖς τῶν ἀποστόλων. Ἀγάπησε αὐτοὺς καὶ ἀγαπήθηκε ἀπὸ αὐτοὺς τόσο πολὺ, ὥστε νὰ χύσουν τὸ αἷμα τους οἱ ἅγιοι μαθητὲς του, ὅπως ἐκεῖνος, γιὰ τὴν ὁμολογία τοῦ ὀνόματός του. Γιατί τὰ σωματικά μοιάζουν μὲ τὰ σωματικά.

Ἀγαπήστε με, τέκνα μου, καὶ σεῖς, ὅπως σᾶς ἀγάπησα καὶ ἐγὼ, πού, καὶ ἂν εἶμαι ἁμαρτωλὸς, ὅμως θυσιάζω τὴ ζωὴ μου γιὰ σᾶς. Γιατί σεῖς εἴστε ὁ ἔρωτάς μου καὶ ἡ ἀγαλλίαση καὶ ἡ ἐπιθυμία μου. Νὰ μὴ νομίσετε ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι ἀπερίσκεπτα, ἀλλὰ πιστέψτε ὅτι εἶναι λογικὰ καὶ βγαλμένα μέσα ἀπὸ τὴ λερωμένη καὶ ἀκάθαρτη καρδιά μου. Καὶ ἂν ζητήστε δοκιμή, δὲν θὰ βρεῖτε. Ἀλλὰ καὶ ἂν βρεῖτε, εἶμαι ἐκτὸς ἑαυτοῦ καὶ ἀλλοιωμένος, ἀλλὰ ὄχι μὲ τὴν καλὴ ἀλλοίωση. Σεῖς ὅμως νὰ σκέφτεστε αὐτὰ ποὺ ἔγιναν καὶ νὰ τὰ προσαρμόζετε ὅπως γνωρίζετε μέσα στὶς καρδιές σας, καὶ στὸ ἔξῃς, τέκνα μου, νὰ ἀγωνίζεστε καὶ νὰ τρέχετε στὸν πνευματικὸ δρόμο, ἔχοντας στραμμένα πρὸς τὰ πάνω τὰ μάτια τῆς διάνοιάς σας, ἐξετάζοντας καλὰ τὰ οὐράνια, ἐρευνώντας τὰ αἰώνια, ἀναζητώντας κάθε φορὰ πῶς καὶ πότε θὰ συμβοῦν. Ἀραγε χειμῶνα, καλοκαῖρι, μέρα, νύχτα, στὰ γεράματα ἢ στὰ νιάτα, τὸν χρόνο αὐτόν ἢ τὸν ἐπόμενο, αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἢ τὴν ὥρα; Ἀλλὰ πάνω ἀπὸ ὅλα τὸ τελευταῖο καὶ ἀληθινὸ, ὁ θάνατος, θὰ ἔρθει. Ἔρχονται αὐτοὶ ποὺ μοιράζουν τὴν ψυχὴ, ἔρχεται ὁ ἀντίδικος ἐχθρὸς. Λογοδοτοῦνται αὐτὰ ποὺ ἔγιναν καὶ εἰπώθηκαν. Συντελεῖται ἡ νίκη ἢ ἡ ἥττα. Ἀσφαλίζοντας λοιπὸν τὸν ἑαυτό σας μὲ αὐτὰ, δὲν θὰ εἴσαστε εὐκολοὶ στὴν ἁμαρτία, δὲν θὰ πέσετε στὸν βόθρο τῆς κακίας, ἀλλὰ εὐχομαι νὰ δεῖτε τὰ ἀγαθὰ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ², ὅλες τὶς μέρες τῆς αἰώνιας ζωῆς σας.

Νὰ ἀφοσιώνεστε λοιπὸν καὶ στὰ σωματικά ἔργα. Ἀσχοληθεῖτε μὲ ζῆλο καὶ μὲ τὰ δύο. Μὲ τὸ στόμα νὰ ὑμνεῖτε τὸν Θεό, μὲ τὴ γλῶσσα νὰ λέτε τὴν ἀλήθεια, μὲ τὰ χέρια νὰ ἐργάζεστε ὅσο σᾶς εἶναι δυνατόν, μὲ τὰ πόδια νὰ βαδίζετε στὸ δρόμο τῆς εἰρήνης. Ὅλο τὸ σῶμα σας εἶναι ἅγιο

μέλη τοῦ Χριστοῦ», φησί, «ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο». Διὰ
 τοῦτο φεύγετε τὴν παρρησίαν· μὴ τις πληγῆ, μὴ τις μωμηθῆ, μὴ
 συγκοιτάση νέος νέω· εἰδ' οὖν ἀλλὰ μηδὲ γέρον γέροντι, καὶ μάλι-
 στα ἄρτι ἐν τῷ καλοκαιρίῳ μὴ ἐν στιβάσι χόρτων, μὴ ἐν ὑποσκίῳ
 5 δένδρω, μὴ ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ. «Οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου μυριοπλα-
 σίως ἡλίου φωτεινότεροι», ὡς γέγραπται, «ἐπιβλέποντες ἐπὶ πάσας
 ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη». Μὴ γελοι-
 ἀζετε ἄσεμνα· μὴ συνεγγίζετε ὁμιλοῦντες ἢ καθεζόμενοι· μὴ ἐκθερ-
 μαίνετε τῇ συνεχείᾳ σάρκες σάρκας μὴ λαμβάνετε χορτασμοὺς κοι-
 10 λίας· μὴ πίνετε οἶνον (συμβουλευτικῶς λέγω) οἱ ὑγιαίνοντες· καὶ
 γὰρ τοῦτο αἰτησαμένων ἀδελφῶν γέγονεν· οὐκ οἶδα εἰ μὴ κατὰ ἀδυ-
 ναμίαν ἔργου ἢ κατὰ ἀσθένειαν. Ἄρκουσι τὰ ἔσωθεν κύματα· ἀρκεῖ
 τὸ φυσικὸν πῦρ· ἀρκεῖ ἡ φλόξ τῆς κινήσεως, εἰ δὲ βάλλοις τὸ οἰνικὸν
 πῦρ, ἐκκαυθήσῃ καὶ ἐμπρησθήσῃ ἐμπρησμόν τὸν ὀλέθριον· οὐ φέρει
 15 γὰρ ἡ σάρξ· κινεῖται, ἀναβράζει, ζητεῖ τὰ οἰκεία· ἀναγκαζομένη χω-
 ρεῖ κατὰ σκοτούς. Διὰ τοῦτο «ἄρσενες ἐν ἄρσεσι», φησὶν ὁ ἀπόστο-
 λος, «τὴν ἀσχημοσύνην τελοῦντες». Διὰ τοῦτο ἕκαστος ἐκκαίεται ἐν
 τῇ ὀρέξει τοῦ πλησίον· «τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν», πάλιν
 φησὶν, «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν». Φθάζει γὰρ καὶ εἰς ἀλογωτέρας
 20 ὁρμὰς καὶ παρασυμβλήσκειται τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁ ἄλους
 καὶ οὕτω λέγοιμι τὸ χαλεπώτατον πάθος καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὃν καὶ
 μονομερῶς πορνεῦον ἐκτὸς ἐτέρου σώματος.

Βλέπετε, τέκνα μου, ἀναγγέλλω ὑμῖν καὶ προασφαλίζομαι, προ-
 κηρύττω καὶ προφητεύω. Ἔστησεν ὁ Θεὸς ἡμέραν ἐτάσεως· κρινεῖ
 25 καὶ παραδώσει εἰς τὰ ἀνήκεστα βασανιστήρια μετὰ δαιμόνων τὰ
 αὐτὰ ἐργαζομένους. Προφθάσατε τῷ Κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, φανε-
 ροῦντες τὰ ὑποβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ διαβόλου τῷ ἀββᾶ Ἀκακίῳ,
 πάντα ἐν εὐσχημοσύνῃ ποιοῦντες, μετρίως τοὺς ὕπνους λαμβάνον-
 τες, ἀγρυπνοῦντες αὐτὸν τὸν ὀλίγον κανόνα ὑμῶν καὶ θᾶπτον ἐξεγει-
 30 ρόμενοι οἱ πάντες καὶ παριστάμενοι. Καὶ μακάριοί ἐστε· εἰ ἐὰν εὖρη
 ὑμᾶς ὁ Κύριος οὕτως ποιοῦντας, ἀποδώσει ὑμῖν τὴν βασιλείαν τὴν
 αἰώνιον. Ἴνα δὲ καὶ τοῦτο εἰδῆτε, ὅτι ὁ ταπεινὸς Ταράσιος ἀπέδρα-

καὶ τὰ μέλη σας μέλη τοῦ Χριστοῦ. «Νὰ πάρω λοιπὸν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὰ κάνω μέλη πόρνης; Μὴ γένοιτο»³. Γι' αὐτὸ νὰ ἀποφεύγετε τὴν ἐλευθεροστομία. Κανένας νὰ μὴ πληγεῖ, κανένας νὰ μὴ κατηγορηθεῖ, νὰ μὴ κοιμηθεῖ ἓνας νέος μὲ ἄλλον νέο μαζί, ἀλλὰ οὔτε καὶ γέρος μὲ ἄλλον γέροντα, καὶ μάλιστα τώρα τὸ καλοκαῖρι, οὔτε σὲ στρῶμα ἀπὸ χόρτα, οὔτε στὸν ἴσκιό δένδρου, οὔτε σὲ τόπο κρυφόν. «Τὰ μάτια τοῦ Κυρίου εἶναι μυριάδες φορὲς πρὸ φωτεινὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο, ὅπως εἶναι γραμμένο, «καὶ βλέπουν ὅλους τοὺς δρόμους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐρευνοῦν ὅλα τὰ κρυφὰ μέρη»⁴. Νὰ μὴν ἀστειεύεστε λέγοντας ἄσεμνα πράγματα. Ὅταν μιλάτε ἢ ὅταν κάθεστε, νὰ μὴ ἀκομπᾶτε μεταξύ σας. Νὰ μὴ θερμαίνετε πλησιάζοντας σὰρκες μὲ σὰρκες, νὰ μὴ χορταίνετε τὴν κοιλιὰ, νὰ μὴ πίνετε κρασί (συμβουλευτικὰ τὸ λέγω) ὅσοι εἶστε ὑγιεῖς. Γιατὶ αὐτὸ ἐγίνε ἀπὸ ἀδελφούς ποῦ τὸ ζήτησαν, χωρὶς νὰ ξέρω ἂν τὸ ἔκαναν ἀπὸ ἀδυναμία νὰ ἐργασθοῦν ἢ ἀπὸ ἀσθένεια. Εἶναι ἀρκετὰ τὰ ἐσωτερικὰ κύματα· ἀρκεῖ ἡ φυσικὴ φωτιὰ· ἀρκεῖ ἡ φλόγα τῆς κίνησης, ἂν λοιπὸν βάλεις καὶ τὴ φωτιὰ τοῦ κρασιοῦ, θὰ ἀνάψεις καὶ θὰ καεῖς ἀπὸ ἐμπρησμό καταστροφικό. Γιατὶ δὲν τὴν ὑποφέρει ἡ σάρκα. Κινεῖται, ἀναβράζει, ζητᾷ τὰ δικά της. Ἐπειδὴ ἀναγκάζεται, προχωρεῖ σὲ σκοτάδι. Γι' αὐτὸ, λέγει ὁ ἀπόστολος, «ἄνδρες μὲ ἄνδρες ἀσελοῦν μεταξύ τους»⁵. Γι' αὐτὸ ὁ καθένας καίεται μέσα τοῦ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία τοῦ πλησίον· γιατί λέγει πάλι, «ὅσα γίνονται ἀπὸ αὐτοὺς κρυφὰ, εἶναι αἰσχρὸ καὶ νὰ τὰ λέμε»⁶. Γιατὶ φτάνει καὶ σὲ πρὸ παράλογες ὁρμὲς «καὶ ἐξισώνεται μὲ τὰ ἀνόητα κτήνη»⁷ αὐτὸς ποῦ κυριεύεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία, καὶ δὲν λέγω τὸ πρὸ φοβερὸ πάθος ποῦ βρῖσκεται μέσα στοὺς ἴδιους μας καὶ πορνεύει μονομερῶς χωρὶς ἄλλο σῶμα.

Προσέχετε, τέκνα μου, σᾶς εἰδοποιῶ καὶ προσπαθῶ νὰ σᾶς ἀσφαλίσω ἐκ τῶν προτέρων, προλέγω καὶ προφητεύω. Ὁ Θεὸς ὄρισε τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως. Θὰ δικάσει καὶ θὰ παραδώσει σὲ ἀβάσταχτα βασανιστήρια μαζί μὲ τοὺς δαίμονες αὐτοὺς ποῦ τὰ κάνουν αὐτά. Προλάβετε τὸν Κύριο μὲ τὴν ἐξομολόγησι, φανερώνοντας τὶς ὑποβολές τοῦ διαβόλου στὸν ἀββᾶ Ἀκάκιο, κάνοντας τὰ πάντα μὲ σεμνότητα, νὰ κοιμᾶστε μέτρια, νὰ ἀγρυπνεῖτε τὸ σύντομο διάστημα τοῦ κανόνα σας, νὰ σηκώνεστε γρήγορα ὅλοι καὶ νὰ εἴσαστε παρόντες σ' αὐτόν. Καὶ θὰ εἴσαστε μακάριοι. Ἄν σᾶς βρεῖ ὁ Κύριος νὰ ἐνεργεῖτε ἔτσι, θὰ σᾶς ἀνταποδώσει τὴν αἰώνια βασιλεία. Καὶ γιὰ νὰ τὸ ξέρετε κι' αὐτὸ, ὁ ταπεινὸς Ταράσι-

6. Ἐφ. 5, 12.

7. Ψαλμ. 48, 13.

σεν, ἀλλ' ἐφανερώσεν ἑαυτὸν καὶ πάλιν ἀνθυποστρέψας διὰ γραμμάτων αὐτοῦ, πολλῆς ταπεινώσεως γέμων. Ὁ κύριος καὶ πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν πολλὰ ὑμᾶς προσαγορεύ(σ)ει, ὁ οἰκονόμος, ὁ παροικονόμος, ὁ πρωτοπρεσβύτερος, καὶ πρὸ τούτων ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, 5 ὁ ἡγούμενος τῶν Καθαρὰ, ἔπειτα πᾶσα ἡ ἀδελφότης. Ὁ Κύριος φυλάξει ὑμᾶς ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ αἰεὶ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΣΤ'.

Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ἀθλήσεως.

10

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χαιρετίζω ὑμᾶς καὶ νῦν διὰ τῆς τῶν γραμμάτων προσκυνήσεως, ἡγαπημένα καὶ περιπόθητά μου τέκνα, καὶ προσαγορεύω ἕνα ἕκαστον ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος. Ἐρωτῶ δὲ πῶς τὰ καθ' ὑμᾶς ἔχει, πῶς ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ φρουρεῖ 15 ὑμᾶς, πῶς ὁ φόβος τοῦ Κυρίου ἀγνίζει ὑμᾶς, πῶς τὰ δικαιώματα αὐτοῦ εὐφραίνει τὰς καρδίας ὑμῶν, πῶς ἡ τῆς εὐταξίας ἀρμονία συμβιδάζει ὑμᾶς, πῶς ἡ εἰλικρινὴς πίστις θεβαιοῖ ὑμᾶς, πῶς ἡ θεοκύρωτος ὁμολογία τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν συνάπτει ὑμᾶς, πῶς ἡ ἀνυπόκριτος ὑπακοὴ ἀνυψοῖ ὑμᾶς, πῶς ἡ χριστομίμητος ταπεινοφρο- 20 σύνη, ἡ εἴσοδος καὶ ἡ ἔξοδος ὑμῶν, ἡ τροφή καὶ ὁ πότος ὑμῶν, ἡ ὀλιγοσυντυχία καὶ ἀκραυγία ὑμῶν, ἡ ἐξαγόρευσις καὶ ἡ ἀνάστασις ὑμῶν. Εἶτα, πῶς καὶ τὰ κατὰ χεῖρα ἔργα ὑμῶν, πῶς ἡ δύναμις τῶν τιμίων ὑμῶν μελῶν, πῶς ὁ θερισμὸς τῶν πολυσπόρων χωρῶν. Ἡρξασθε, ἐμεσάσατε, ἐπληρώσατε; Ἀπαγγείλατε οὖν, ἐπιφθέγξασθε, 25 δότε ἀπόκρισιν οἱ πρῶτοι, οἱ μέσοι, οἱ τελευταῖοι· εὐφράνατέ με τὸν δεῖλαιον, τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν· καὶ γὰρ ἐν μερίμνῃ ἐσμέν περιτρώζουσαν ἔχοντες καὶ τὴν καρδίαν καὶ ἐναγώνιον, ἀδολεσχοῦσαν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μεταστάσει καὶ ἐπὶ τῇ ἀπολήψει τῆς σωματικῆς ὑμῶν ἀναχωρήσεως. Μὴ πού τις ἀτακτεῖ; μὴ πού τις 30 ἀφηνιάζει, ἀπογογγύζει, φιλοσαρκεῖ, παρρησιάζει; Μὴ πού τινες φιλιάζουσι μετὰ τοῦ διαδόλου, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεδριάζοντες, οἷον κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ λέγοντες, «διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν καὶ ἀπορρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν

ος ἀπέδρασε, ἀλλὰ ἐμφανίσθηκε πάλι ἐπιστρέφοντας καὶ πάλι μὲ γράμματά του, γεμᾶτα μεγάλη μετάνοια. Ὁ κύριος καὶ πατέρας μου καὶ πατέρας σας σᾶς στέλνει πολλὰ χαιρετίσματα, καθὼς καὶ ὁ οἰκονόμος, ὁ βοηθὸς τοῦ οἰκονόμου, ὁ πρωτοπρεσβύτερος, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς ὁ ἀδελφός σας, ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Καθαρά, καὶ ὅλη ἡ ἀδελφότητα.

Ὁ Κύριος νᾶ σᾶς φυλάει μὲ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια πάντοτε, τιμιώτατοι ἀδελφοί, γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει ἡ δόξα στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 66η.

Γιὰ τὴν πνευματικὴ μας ἄθληση.

Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, σᾶς χαιρετῶ καὶ τώρα μὲ τὸν ἀσπασμὸ τῶν γραμμάτων, ἀγαπημένα μου καὶ περιπόθητα τέκνα μου, καὶ χαιρετῶ τὸν καθένα σας χωριστὰ ἀγκαλιάζοντας καὶ φιλώντας τον. Σᾶς ἐρωτῶ νᾶ μάθω πῶς εἶστε, πῶς σᾶς φρουρεῖ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, πῶς σᾶς κρατᾶει ἀγνοῦς ὁ φόβος τοῦ Κυρίου, πῶς οἱ ἐντολές του εὐφραίνουν τὶς καρδιές σας¹, πῶς σᾶς συμφιλιώνει ἡ ἁρμονία τῆς εὐταξίας, πῶς ἡ εἰλικρινῆς πίστη σᾶς κρατᾶ σταθερούς, πῶς σᾶς συνδέει ἡ ἐπικυρωμένη ἀπὸ τὸν Θεὸ ὁμολογία τῆς ὑποταγῆς σας, πῶς σᾶς ἀνυψώνει ἡ ἀνυπόκριτη ὑπακοή σας, πῶς εἶναι ἡ χριστομίμητη ταπεινοφροσύνη σας, ἡ εἴσοδος καὶ ἡ ἔξοδος σας, ἡ τροφή καὶ τὸ πιτό σας, ἡ ἀραιὰ συνάντηση καὶ ἡ ἡρεμία σας, ἡ ἔξομολόγηση καὶ ἡ ἀνάστασή σας. Ἐπειτα σᾶς ἐρωτῶ, πῶς πᾶνε καὶ τὰ χειρωνακτικὰ ἔργα σας. Πῶς εἶναι ἡ δύναμη τῶν τίμιων μελῶν σας· πῶς πηγαίνει ὁ θερισμὸς τῶν γόνιμων χωραφιών. Ἀρχίσατε, φτάσατε στὴ μέση, τὸν ὀλοκληρώσατε; Πληροφορηστε με λοιπόν, μιλήστε μου, ἀπαντήστε οἱ πρῶτοι, οἱ μεσαῖοι, οἱ τελευταῖοι. Χαροποιεῖστε με τὸν δυστυχῆ, τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα σας. Γιατὶ φροντίζουμε ἔχοντας καὶ τὴν καρδιά μας ποὺ γογγύζει γεμάτη ἀπὸ παντοῦ ἀγωνία, καταγινόμενη μὲ τὴ μετατόπισή σας αὐτὴ καὶ τὴν ὠφέλεια ἀπὸ τὴ σωματικὴ αὐτὴ ἀναχώρησή σας. Μήπως κανένας ἀτακτεῖ; Μήπως κανένας ἐκτρέπεται, γογγύζει, ἀγαπᾶ τὴ σάρκα, εἶναι ἐλευθερόστομος; Μήπως μερικοὶ ἔχουν φιλία μὲ τὸν διάβολο, καὶ κατὰ κάποιον τρόπο συνεδριάζουν μαζὶ ἐναντίον τοῦ Κυρίου καὶ ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ του, λέγοντας· «ὡς σπάσουμε τοὺς δεσμούς τους, καὶ ὡς ἀποτι-

τῆς ὑποταγῆς ἡμῶν»; Ἄλλ' «ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς καὶ ὁ Κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λαλήσει πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς· ἐγὼ γὰρ κατεστάθην» ἐφ' ὑμᾶς, ἐξ ἐκουσίας ἐπιδόσεως ὑμῶν καὶ ἐθέλουσίου 5 δουλώσεως ὑμῶν, διαγγέλλειν ὑμῖν τὸ πρόσταγμα Κυρίου. Καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λέγω, διὰ τοῦτο ἀσφαλίζομαι, διὰ τοῦτο τὴν ἐρχομένην ῥομφαίαν προαναγγέλλω. Οὐδεὶς οὖν φεύξεται τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ· οὐδεὶς οὖν δύναται λῦσαι ἑαυτόν, οὐτ' ὑπ' ἀνθρώπου, οὐτ' ὑπ' ἀγγέλου, ἅπαξ δεθεὶς διὰ τῆς ἀποτακτικῆς ὁμολογίας· τὰ 10 φάρμακα κείσθωσαν διὰ τοὺς νοσοῦντας· εἰ δὲ μὴ γέ τις νοσηλεύεται, χάρις τῷ ἱατρῷ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν Θεῷ. Ἐκοπιάσατε καὶ γε κοπιᾶτε, ἠθλήσατε καὶ γε ἀθλεῖτε ὑπομένοντες τὸν Κύριον ἐν τῇ ἀσκήσει ὑμῶν, ἐν τῇ ὑποταγῇ ὑμῶν, ἐν τῇ κοπῇ τῶν θελημάτων ὑμῶν, ἐν τῇ συμβαινούσῃ στενώσει τῶν ἐπιθυμιῶν 15 ὑμῶν. Μὴ οὖν ἀπολέσητε τὰ προειργασμένα, ἀλλ' ὥσπερ σπεύρετε ἐν δάκρυσιν, ἐν στεναγμοῖς, ἐν κατηφείᾳ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, οὕτω θερίσετε ἐν ἀγαλλιάσει τότε, ὅτε ἀποδιδεῖ ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὁ τῶν ὄλων κριτής. «Ἔκουε οὐρανέ», φησὶν, «καὶ ἐνωτίζου γῆ, ὅτι Κύριος ἐλάλησε», μὴ ὅτι γε, ἀδελφοί μου, «υἱοὺς ἐγέννησα καὶ 20 ὑψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν»; Μὴ ὅτι «ἔγνω βουῆς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός μου οὐ συνῆκεν»; ἀλλ' «οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου» (πνευματικῶς λαμβανόμενα) καὶ «ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον».

25 Ἀκούετε τοίην, παρακαλῶ. Τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, τῷ αὐτῷ στοιχεῖτε, ἐν τῇ τοῦ προηγουμένου ὑμᾶς ὁδηγίᾳ ἐπόμενοι, ὡς καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκοντες, μὴ διὰ βρωμα ἢ πόμα ταρασσόμενοι ἢ παροξυνόμενοι ἢ γογγύζοντες. Τί λέγει ὁ ἀπόστολος; «εἰ διὰ βρωμα σκανδαλίζεται ὁ ἀδελφός μου», φησὶν, «οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, 30 ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω». Μὴ γένησθε υἱοὶ ἀπειθείας, μὴ γένησθε υἱοὶ πορνείας, μὴ γένησθε τέκνα ὀργῆς, τέκνα ἁμαρτίας, κρύπτοντες τὰ πάθη καὶ ἐν τόποις ἐν οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ ὁ Κύριος,

2. Ψαλμ. 2, 2.

3. Ψαλμ. 2, 4-5.

4. Ψαλμ. 125, 5.

5. Ἦσ. 1, 2.

6. Ἦσ. 1, 2.

7. Ἦσ. 1, 3.

8. Ψαλμ. 123, 3.

9. Ψαλμ. 127, 4.

10. Φιλ. 3, 16. Β' Κορ. 13, 11.

11. Α' Κορ. 15, 31.

12. Α' Κορ. 8, 13.

νάξουμε ἀπὸ πάνω μας τὸν ζυγὸ τῆς ὑποταγῆς μας»²; Ἄλλὰ «αὐτὸς ποὺ κατοικεῖ στοὺς οὐρανοὺς θὰ γελάσει περιφρονητικὰ εἰς ἄραρος τους, καὶ ὁ Κύριος θὰ τοὺς χλευάσει. Τότε θὰ μιλήσει σ' αὐτοὺς μὲ ὀργή καὶ μὲ τὴν ἔκρηξη τοῦ θυμοῦ του θὰ τοὺς συνταράξει. Γιατὶ ἐγὼ ἐγκαταστάθηκα»³ σὲ σᾶς ἀπὸ τὴν ἐκούσια δήλωση καὶ τὴν ἐθελοντικὴ ὑποταγή σας, γιὰ νὰ σᾶς ἀναγγέλλω τὸ πρόσταγμα τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὰ λέγω αὐτὰ, γι' αὐτὸ σᾶς ἀσφαλίζω, γι' αὐτὸ σᾶς προαναγγέλλω τὸν ἐρχομὸ τῆς ρομφαίας. Κανένας λοιπὸν δὲν θὰ ξεφύγει τὸ δυνατὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἐλευθερώσει τὸν ἑαυτό του, οὔτε μὲ ἄνθρωπο οὔτε μὲ ἄγγελο, ἀφοῦ μιὰ φορὰ δεσμεύτηκε μὲ τὴν ὁμολογία τῆς ἄρνησης τοῦ κόσμου. Γι' αὐτοὺς ποὺ ἀρρωσταίνουν ὑπάρχουν τὰ φάρμακα. Ἄν κάποιος δὲν νοσηλεύεται, αὐτὸ ὀφείλεται στὴ χάρη τοῦ γιατροῦ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων μας Θεοῦ. Κοπιᾶσατε καὶ κοπιᾶζετε, ἀγωνιστήκατε καὶ ἀγωνίζεστε ὑπομένοντας τὸν Κύριο στὴν ἀσκήσή σας, μὲ τὴν ὑποταγή σας, μὲ τὴν ἀποκοπὴ τῶν θελημάτων σας, μὲ τὸν περιορισμὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ποὺ σᾶς συμβαίνουν. Μὴ χάσετε λοιπὸν αὐτὰ ποὺ ἔχετε ἤδη κάνει, ἀλλὰ, ὅπως σπεύρατε μὲ δάκρυα, μὲ στεναγμούς, μὲ κατήφεια, μὲ πείνα καὶ δίψα, ἔτσι θὰ θερίσετε μὲ ἀγαλλίαση⁴ τότε, ὅταν ὁ κριτὴς τῶν ὄλων θὰ ἀνταποδώσει στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα του. «Ἐκούσε οὐρανέ», λέγει, «καὶ βάλε το καλὰ στὰ αὐτιά σου, σὺ γῆ, γιατί ὁ Κύριος μίλησε»⁵. Μήπως, ἀδελφοί μου, ἐννοεῖ τὸ «γέννησα υἱοὺς καὶ τοὺς δόξασα, καὶ αὐτοὶ μὲ ἀρνήθηκαν»⁶; Μήπως αὐτό, «τὸ βόδι γνωρίζει τὸν ἰδιοκτήτη του καὶ ὁ ὄνος τὴ φάτνη τοῦ Κυρίου του, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὅμως δὲν μὲ ἀναγνωρίζει καὶ ὁ λαὸς μου δὲν μὲ καταλαβαίνει»⁷; Ἄλλὰ «οἱ υἱοὶ σου κάθονται γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι σου σὰν νεοφυτεμένα δένδρα ἐλιᾶς»⁸ (μὲ πνευματικὴ σημασία), καὶ «νὰ, ἔτσι θὰ εὐλογηθεῖ ὁ ἄνθρωπος ποὺ φοβᾶται τὸν Κύριο»⁹.

Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ ἀκοῦτε, νὰ ἔχετε τὸ ἴδιο φρόνημα¹⁰, νὰ συμμορφώνεστε πρὸς αὐτό, ἀκολουθώντας τὴν ὁδηγία τοῦ προσηγουμένου σας, σὰν νὰ πεθαίνετε κάθε μέρα¹¹, χωρὶς τὰ ταράξετε ἢ νὰ ὀργίζεστε ἢ νὰ γογγύζετε γιὰ τὸ φαγητὸ ἢ τὸ πιωτό. Τί λέγει ὁ ἀπόστολος; «Ἄν γιὰ τὸ φαγητὸ σκανδαλίζεται ὁ ἀδελφός μου», λέγει, «δὲν θὰ φάω κρέας ποτέ, γιὰ νὰ μὴ σκανδαλίσω τὸν ἀδελφό μου»¹². Νὰ μὴ γίνετε υἱοὶ ἀπειθαρχοῦ¹³, νὰ μὴ γίνετε υἱοὶ τῆς πορνείας¹⁴, νὰ μὴ γίνετε παιδιὰ τῆς ὀργῆς¹⁵, παιδιὰ τῆς ἁμαρτίας, κρύβοντας τὰ πάθη σας σὲ μέρη ὅπου δὲν

13. Ἐφ. 2, 2. Κολ. 3, 6.

14. Ὡσηὲ 1, 2. 2, 6.

15. Ἐφ. 2, 3.

ὑπὸ τὸ τῆδε ἢ τῆδε δένδρον, ἢ ὑπὸ τὸ δάσος ἢ τὴν ἄμπελον, ἢ ὑπὸ κτίσμα τὸν Θεὸν παροργίζοντες διὰ τῆς ἀσελγείας καὶ ὡσπερ διὰ τὴν ἁγίαν Σωσάνναν οἱ μωροὶ πρεσβύτεροι κατακρινόμενοι θανάτῳ αἰωνίῳ. Ἄνω τὰς καρδιάς ὑμῶν, ἄνω τὸν ὀφθαλμὸν ὑμῶν· «Θεὸς ἐκδικήσεων Κύριος Οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα γυμνὰ καὶ τετραηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ». Τίς οὖν μὴ φρίξῃ; τίς μὴ ἐκσταθῆ; τίς μὴ ἐξαγγεῖλῃ; τίς μὴ ὑποταγῆ; τίς μὴ ἑαυτὸν μέχρῃς αἵματος Διὰ τοῦτο σύ, τέκνον παροικονόμε, ἐν συνέσει καὶ εὐλαβείᾳ ἡγοῦ τῶν πάντων· ἔπειτα σύ, τέκνον μου Ἀκάκιε, καὶ οἱ 10 λοιποὶ πρώτιστοι.

Ἵνα δὲ καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς γνῶτε ὅπως ἔχει, χάριτι Χριστοῦ ὑγιαίνομεν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ πάντοτε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπιδιδούς ἡμῖν, φυλάξαι καὶ στηρίξαι καὶ βραβεύσαι τὴν ζωὴν ὑμῶν, τὴν διαγωγὴν ὑμῶν καὶ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καταξιώσαι ἡμᾶς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς 15 μου ἀπολαβεῖν ὑμᾶς ἅπαντας ὑγιαίνοντας ψυχῇ καὶ σώματι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΖ'.

Περὶ καταστάσεως.

20 Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, γινώσκων γινώσκω ὅτι ἄρτι ἐν πολλῷ μόχθῳ ἐστὲ καὶ ἀγῶνι, συγκύπτοντες καὶ ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος φλογιζόμενοι καὶ ἰδρῶτι θερμῷ περιορροόμενοι ἐν τῷ θερίζειν ὑμᾶς τὸν σῖτον καὶ ἀναλέγεσθαι τοὺς στάχνας. Διὸ ἀρμό- 25 ζον ἐλογισάμεθα τοῖς οὕτω κοπιῶσι καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἀγωνιζομένοις διὰ τῆς κατηχήσεως προσφθέγξασθαι τὰ δέοντα. Εὐλογία οὖν Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ κατευλογῆσαι ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ὑψίστων νευρῶν καὶ κραταιῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὑμῶν, ἵνα τὸ μὲν πρὸς τὰς πνευματικὰς λειτουργίας, τὸ δὲ πρὸς 30 τὰς σωματικὰς χρείας ἔχητε ἰσχύειν καὶ ἀκαταπόνητοι διαμένειν.

Ἐγὼ τοίνυν ἐπίσταμαι τὰς θερινὰς ὥρας, ἡλίκαὶ καὶ κανσώδεις

ἐπιβλέπει ὁ Κύριος, κάτω ἀπὸ αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ δένδρον, ἢ μέσα στὸ δάσος, ἢ στὸ ἀμπέλι, ἢ μέσα σὲ κτίσμα, ἔξοργίζοντας τὸν Θεὸ μὲ τὴν ἀσέλγεια, καὶ κατακριθεῖτε ἔτσι σὰν τοὺς μωροὺς προεσφυτέρους ἕξαιτίας τῆς ἁγίας Σωσάννας, μὲ θάνατο αἰώνιο¹⁶. Νὰ ἔχετε στραμμένες ἐπάνω τὶς καρδιές σας, ἐπάνω τὰ μάτια σας. «Ὁ Κύριος εἶναι Θεὸς ποὺ ἐκδικεῖται»¹⁷. «Δὲν ὑπάρχει κτίση ποὺ δὲν εἶναι φανερὴ μπροστὰ σ' αὐτόν. "Ὁλα εἶναι γυμνά καὶ φανερά μπροστὰ στὰ μάτια του»¹⁸. Ποιὸς λοιπὸν δὲν θὰ φρίξει; ποιὸς δὲν θὰ ταραχθεῖ; ποιὸς δὲν θὰ τὸ διακηρύξει; ποιὸς δὲν θὰ ὑποταγεῖ; ποιὸς δὲν θὰ θυσιάσει τὸν ἑαυτό του; Γι' αὐτὸ καὶ σύ, τέκνο μου παραιοικονόμε, νὰ διοικεῖς ὅλους μὲ σύνεση καὶ εὐλάβεια. "Ἐπειτα καὶ σύ, τέκνο μου Ἀκάκιε, καὶ οἱ ὑπόλοιποι πρῶτοι.

Γιὰ νὰ μάθετε ὅμως καὶ τὰ δικὰ μου πῶς ἔχουν, μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ ὑγιαίνω. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ὅποιος μᾶς δίνει πάντοτε τὸ ἔλεός του, εἶθε νὰ σᾶς φυλάξει, νὰ σᾶς στηρίξει, καὶ νὰ βραβεύσει τὴ ζωὴ σας καὶ τὴ διαγωγὴ σας, καὶ στὸν κατάλληλο καιρὸ νὰ μὲ ἀξιώσει, μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου, νὰ σᾶς ἀπολαύσω ὅλους σας ὑγιεῖς καὶ στήν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 67η.

Γιὰ τὴν ἀποκατάσταση.

Πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίου.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα μου, γνωρίζω καλὰ ὅτι τὴν περίοδο αὐτὴν βρῖσκεστε σὲ πολὺ κόπο καὶ ἀγώνα, καθόσον σκύβετε καὶ καίεστε ἀπὸ τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ περιλούζεστε ἀπὸ ζεστὸ ἰδρώτα, θερίζοντας τὸ σιτᾶρι καὶ συλλέγοντας τὰ στάχυα. Γι' αὐτὸ ἔκρινα σκόπιμο νὰ ἀπευθύνω μὲ τὴ κατήχηση, σὲ σᾶς ποὺ τόσο κοπιᾶζετε καὶ ἀγωνίζεστε γιὰ μᾶς, λόγια κατάλληλα. Εἶθε λοιπὸν, τέκνα μου, νὰ εἶναι ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου μαζί σας καὶ νὰ σᾶς εὐλογήσει ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἀπὸ τὰ ὕψη, ἐνισχύοντας καὶ δυναμώνοντας τὶς ψυχὲς καὶ τὰ σώματά σας, ὥστε καὶ στὶς πνευματικὲς λειτουργίες καὶ στὶς σωματικὲς ἀνάγκες νὰ μπορέσετε νὰ ἀντέξετε καὶ νὰ μείνετε ἀκούραστοι.

Ἐγὼ βέβαια γνωρίζω καλὰ τὶς θερινὲς ὥρες, τὸ πόσο ζεστὲς εἶναι

εἰσὶ καὶ ὄσσην τὴν ἀχθηδόνα φέρουσιν, ὥστε, εἰ μὴ πολλὴ προθυμία
 εἶη, οὐκ ἂν δύναίτο τις εὐμαρῶς διαξελθεῖν αὐτάς. Παρακαλῶ οὖν
 ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ στῆτε πρὸς τὸν ἀγῶνα τὸν ἐκά-
 5 τερον καὶ ἐν εὐσημοσύνῃ καὶ καταστάσει τὸ πρῶτὸν παρίστασθε μετὰ
 τὴν ψαλμικὴν καὶ θεῖαν παράστασιν τῷ τυχόντι ἔργῳ καὶ ἀπάρχε-
 σθε ἐν ἑξομολογήσει Κυρίου, ἤγουν τῇ στιχολογίᾳ καὶ εὐχῇ. Καὶ
 δέομαι ἵν' ὁμοῦ οἱ πάντες φθέγγησθε τὰ θεῖα λόγια, ἐκτὸς τῶν ἀναγ-
 καζομένων ἐπιλαλεῖν καὶ διεγείρειν, καὶ οὗτοι δὲ μὴ ἀπολειπέσθωσαν
 παντάπασι τῆς ἱερολογίας. Καὶ οὕτω φθαζούσης τῆς τρίτης παύσα-
 10 σθε τοῦ ἔργου καὶ στῆτε καὶ ψάλατε τῷ Κυρίῳ ἐν συνέσει τὴν τρίτην
 καὶ ἀνατείνετε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸ παρασχε-
 θῆναι ὑμῖν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τονῶσει τῆς ψυχῆς
 καὶ τοῦ σώματος ὑμῶν, ἄνευ τοῦ καθίσματος δηλονότι· καὶ ἐν τρισὶ
 τέσσαρσιν ἢ καὶ πρὸς γονυκλισίαις προσεκτικῶς εὐξάμενοι, εἰς ἐφό-
 15 διον δυνάμεως ὑμῶν καὶ νοεραῶς καὶ αἰσθητῆς, γεύσασθε ὅπερ χο-
 ρηγεῖ ὁ Κύριος, πλὴν Τετραδοπαρασκευῆς, καθὼς ὑμῖν προεδή-
 λωκα. Τοῦτο δὲ παρατηρεῖσθω, ἵνα μὴ ἐν ταῖς ἐσθιάσει θορυβο-
 ποιῆται γίνωνται καὶ ὀχλαγωγίαι, μηδ' αὖ ἐν τοῖς θερισμοῖς ἔριδες
 καὶ ἐθελοθρησκείαι, ὡς ἐντεῦθεν φύεσθαι καὶ ταραχὰς καὶ λύπας,
 20 καὶ μέντοι καὶ παρακοὰς καὶ γέλοια καὶ παρρησίας ἀσέμνους. Μη-
 δαμῶς οὖν, τέκνα μου, τὰ τοιαῦτα γένηται, ἀλλ' εὐλογημένον εἶη τὸ
 ἔργον ὑμῶν καὶ δεδοξασμένον, ὡς ἐν ἐποψίᾳ Θεοῦ πραττόμενον.
 Ἀλλήλοις οὖν κοινωνεῖτε θερίζοντες καὶ τῷ ἐγγύθεν ὁ πλησίον ἐνα-
 πομένοντι ἐξ ἀδυναμίας ἢ ἐκ δυσκολίας τοῦ ἔργου ἐπαμυνέτω καὶ
 25 βοηθεῖτω, ἵνα τῷ συνισασμῷ εὐθερία γένηται καὶ τῶν πάντων συμ-
 προθυμία καὶ ἀπλῶς κατὰ τὴν τῶν προεχόντων διαταγὴν, ἀναπαυο-
 μένων ὑμῶν ἐν τῷ μεσέμβρω ἢ καὶ ἐν ταῖς νυξίν ὑπὸ δένδροις ἢ ὑπὸ
 στοαῖς. Βλέπετε ἀσφαλῶς, μὴ συμπλησιάζωσι καὶ συνεγγίζωσι σάρ-
 κες σαρκί, μηδὲ ἐναπομένωσι δύο δύο ὁμοῦ ἐν ἀποκρύφοις τόποις,
 30 μηδὲ παρρησιάζεσθω μιλάκιον μετὰ μιλακίου. Γρηγορεῖτε οἱ ἐπιτη-
 ροῦντες, προσέχετε οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες· ὁ σπορευὺς τῶν ζιζανίων
 ἀοράτως πάρεστι, μήπως συνεισέλθῃ λανθανόντως καὶ ὑποσπείρῃ
 τὸ φάρμακον τῆς ἀπωλείας καὶ ἐν τούτῳ παροργίσωμεν τὸν δεσπό-
 την ἡμῶν Θεόν. Διὰ τοῦτο γρηγορεῖτε.

καὶ πόση κούραση προκαλοῦν, ὥστε, ἂν δὲν ὑπάρχει μεγάλη προθυμία, δὲν θὰ μπορῆσει κανεὶς νὰ τὶς περᾶσει εὐκόλα. Σᾶς παρακαλῶ λοιπόν, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, νὰ εἶστε παρόντες στὸν διπλὸ ἀγώνα, καὶ μὲ εὐπρέπεια καὶ τάξη τὸ πρωὶ μετὰ τὴν ψαλμωδία καὶ τὴ θεία ἀκολουθία νὰ παρίσταστε στὸ ἔργο ποὺ ἐκτελεῖτε, καὶ νὰ ἀρχίζετε μὲ δοξολογία τοῦ Κυρίου, δηλαδή μὲ τὴ στιχολογία καὶ τὴν προσευχή. Καὶ παρακαλῶ τὰ θεϊκὰ λόγια νὰ τὰ ἀπαγγέλλετε ὅλοι μαζί, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ τὰ ἐπαναλαμβάνουν καὶ νὰ σᾶς τονώνουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ νὰ μὴ παραιτοῦνται ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἱερολογία. Καὶ ἔτσι ὅταν φτάνει ἡ τρίτη, νὰ σταματᾶτε τὸ ἔργο σας, νὰ στέκεστε ὄρθιοι καὶ νὰ ψάλλετε στὸν Κύριο τὴν τρίτη ὥρα μὲ φρόνηση, ὑψώνοντας τὰ χέρια σας στὸν οὐρανὸ, γιὰ νὰ σᾶς χορηγηθεῖ ἡ χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ τονώσει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα σας, χωρὶς φυσικὰ νὰ κάθεστε. Καὶ ἀφοῦ προσευχηθεῖτε προσεκτικὰ ἐπὶ τρία τέταρτα ἢ καὶ γονατιστοί, γιὰ νὰ πάρετε δύναμη καὶ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ, γευθεῖτε αὐτὸ ποὺ χορηγεῖ ὁ Κύριος, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Τετάρτη καὶ Παρασκευή, ὅπως σᾶς τὸ ἔχω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δηλώσει. Καὶ αὐτὸ νὰ γίνεται μὲ ἐπιτήρηση, γιὰ νὰ μὴ συμβαίνουν κατὰ τὸ φαγητὸ θόρυβοι καὶ ὀχλαγωγίαι, οὔτε στοὺς θερισμοὺς φιλονεικίαι καὶ θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀρεσκείας τοῦ καθενὸς, ὥστε ἀπὸ αὐτὰ νὰ φυτρώνουν καὶ ταραχὲς καὶ λύπαι, ἀλλὰ καὶ ἀνυπακοὲς καὶ γέλοια καὶ ἄσεμνες ἐλευθεροστομίαι. Νὰ μὴ γίνονται ποτέ, τέκνα μου, τέτοια, ἀλλὰ νὰ εἶναι τὸ ἔργο σας εὐλογημένο καὶ δοξασμένο, ἀφοῦ θὰ γίνεται μὲ τὴν ἐποπτεία τοῦ Θεοῦ. Νὰ συνεργάζεστε ὅταν θερίζετε, καὶ ὅταν ὁ διπλανὸς σας μένει πίσω ἀπὸ ἀδυναμία καὶ δυσκολία στὴ δουλειὰ νὰ τὸν ἐνισχύει καὶ νὰ τὸν βοηθεῖ ὁ πιὸ κοντινὸς, ὥστε μὲ τὴν ἰσοφάριση νὰ γίνεται ὁ θερισμὸς καλὰ καὶ μὲ τὴν ὁμόθυμη προθυμία ὅλων, καὶ ὅπωςδὴποτε, σύμφωνα μὲ τὴ διαταγὴ τῶν πρώτων, νὰ ἀναπαύεστε τὸ μεσημέρι ἢ καὶ τὶς νύχτες κάτω ἀπὸ δένδρα ἢ κάτω ἀπὸ ὑπόστεγα. Νὰ προσέχετε καλὰ νὰ μὴ πλησιάζουν καὶ νὰ μὴ ἀκουμποῦν μαζί οἱ σάρκες μὲ τὶς σάρκες, οὔτε νὰ ἀπομονώνονται δύο δύο μαζί σὲ μέρη κρυφά, οὔτε νὰ μιλοῦν μὲ ἐλευθεριότητα ἓνας ἐφθῆος μὲ ἄλλον. Νὰ εἶστε ἄγρυπνοι ὅσοι ἐπιτηρεῖτε, καὶ νὰ προσέχετε οἱ ὑπεύθυνοι. Ὁ σπορέας τῶν ζιζανίων εἶναι ἀόρατος παρών, νὰ προσέχετε μήπως μπεῖ μέσα σας κρυφὰ καὶ σπείρει χωρὶς νὰ καταλάβουμε τὸ δηλητήριον τῆς ἀπώλειαι, καὶ ἐξοργίσουμε ἔτσι τὸν Κύριο καὶ Θεὸ μας. Γι' αὐτὸ νὰ ἐπαγρυπνεῖτε.

Ἐν τῷ κανόνι τοίνυν, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγον ἐστὶν ἡ ψαλμωδία, μήτι
 γε καὶ αὐτὴ συγκεχυμένη ἔστω, ἀλλὰ νηφάλιος, καταρτίζουσα ὑμᾶς
 πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Εὐρίσκεσθε δὲ οἱ πάντες καὶ μηδεὶς ἐναπο-
 μενέτω καὶ εὐρεθῆ ἀκάνονος καὶ ἄψαλτος, εἴαν ἦν ὑπὲρ δέκα χειρῶν
 5 ἐργασάμενος, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἄξιος ὁ τοιοῦτος οὐδὲ ἐσθιάσεως τῆ
 τοιαύτῃ ἡμέρᾳ. Λέγομεν δὲ ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχεν ἀπονητί, ἀλλ' ὡς ἔ-
 οικε φροντίζοντες τὸ τῆς σωτηρίας ὑμῶν καὶ συγκαιόμενοι ταῖς
 προθυμίαις ὑμῶν παραιομένησκομεν, εἰς τὸ μὴ ἐκκλίνειν ὑμᾶς τὴν
 ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν τίς τι ἔχη λυπηρόν, μὴ κρουπέτω αὐτό, ἀλλ'
 10 ἀναφερέτω εἰς τοὺς τὰ πρῶτα ἔχοντας καὶ δι' αὐτῶν ἀναγγελλέσθω,
 καὶ οὕτω τὰ καλὰ βεβαιούσθω καὶ τὰ ἐστραμμένα διορθούσθω καὶ
 τὰ ἐπιμελείας χρήζοντα θεραπευέσθω. Μὴ τις ἀργεῖτω, μηδὲ ὁ τυ-
 χῶν ὁ γὰρ τοιοῦτος οὐ τῆς μερίδος τῶν ἀδελφῶν, οὐδὲ τῶν ζητούν-
 των τὸν Κύριον. Τέμνειν οὐκ ἰσχύεις, ἀδελφέ, ἢ οὐκ εὖ φυεῖς εἰ; αἴρε
 15 τὰ δράγματα. Αἴρειν τὰ δράγματα οὐ δύνη; Ἐκλεγε τοὺς στάχνας,
 κόμιζε ἕδωρ ἢ ἄλλο τι τῶν παρισταμένων, ἢ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἢ ἐν τῷ
 οἴκῳ καὶ ὁ Θεὸς δέχεται καὶ τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας, ὡς τὰ τῶν
 πολλὰ καταβαλλομένων ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ. Ὁ Χριστὸς μεθ' ὑμῶν
 νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΗ'.

Περὶ τοῦ καλῶς ποιμένειν τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ.
 Πρὸς τοὺς εἰς τὰ Καθαρά ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὰ καθ' ὑμᾶς εἰσελθόντες οἱ ἀδελφοὶ
 ἀπήγγειλαν ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἀπαγγελίᾳ αὐτῶν ἐχαροποίησαν
 25 ἡμᾶς τῷ ὄντι· καὶ γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἐστὶν οὐκ ὀλίγη, ἡνίκα ἀκούομεν
 ὅτι περισώξοισθε χάριτι Χριστοῦ οἱ πάντες, διακρατοῦντες τὴν κα-
 τάστασιν ὑμῶν καὶ ἐργαζόμενοι τὰ θεῖα ἐντάλματα, ἐν οἷς φωτιζό-
 μενοι υἱοὶ φωτὸς χρηματίζετε καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν ὑποδείκνυσθε. Καὶ τοιγαροῦν, τέκνα μου ἠγαπημένα, οὕ-
 30 τω φρονεῖτε καὶ οὕτω φρουρεῖσθε καὶ οὕτως ὑπεξάγεσθε ἡμέραν
 καθ' ἡμέραν, ἀναξωπτουόμενοι τῷ θείῳ ἔρωτι καὶ ἀνακαινιζόμενοι
 τῷ ἐνοικοῦντι ἐν ὑμῖν ἁγίῳ Πνεύματι, καταργοῦντες μὲν πᾶσαν ἡ-

Κατὰ τὸν κανόνα αὐτὸν λοιπὸν, ἐπειδὴ ἡ ψαλμωδία εἶναι σύντομη, νὰ μὴ εἶναι αὐτὴ συγκεχυμένη, ἀλλὰ νὰ εἶναι νηφάλια, καὶ νὰ προετοιμάζει σὲ κάθε ἔργο ἀγαθόν. Νὰ συμμετέχετε ὅμως ὅλοι καὶ νὰ μὴ ἀπουσιάζει κανένας καὶ βρεθεῖ νὰ μὴ κάνει τὸν κανόνα καὶ τὴν ψαλμωδία, ἔστω καὶ ἂν ἐργάστηκε περισσότερο ἀπὸ δέκα χέρια, γιατί αὐτὸς δὲν δικαιούται οὔτε καὶ νὰ φάει τὴν ἡμέρα αὐτή. Καὶ δὲν τὰ λέγω αὐτὰ στὴν τύχη χωρὶς πόνον, ἀλλὰ ἐπειδὴ φροντίζω γι' αὐτὸ πὺν συντελεῖ στὴ σωτηρία σας καὶ ἐπειδὴ καίομαι μαζί σας μὲ τὶς ἐπιθυμίες σας, σὰς τὰ ὑπενθυμίζω γιὰ νὰ μὴ παρεκκλίνετε ἀπὸ τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ἄν κάποιος ἔχει κάτι πὺν τὸν στενοχωρεῖ νὰ μὴ τὸ κρύβει, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀναφέρει στοὺς πρώτους, καὶ ἀπὸ αὐτοὺς θὰ διδάσκεται καὶ θὰ βεβαιώνεται γιὰ τὰ καλὰ, θὰ διορθώνεται γιὰ τὰ κακὰ καὶ θὰ θεραπεύεται ὡς πρὸς αὐτὰ πὺν χρειάζονται φροντίδα. Κανένας νὰ μὴ μένει ἀργός, οὔτε αὐτὸς πὺν παραβρίσκειται ἐκεῖ κατὰ τύχη. Γιατί αὐτὸς δὲν ἀνήκει στὴ μερίδα τῶν ἀδελφῶν, οὔτε ἐκείνων πὺν ἀναζητοῦν τὸν Κύριο. Δὲν μπορεῖς νὰ θερίζεις, ἀδελφέ, ἢ δὲν εἶσαι εὐφυής; Σήκωνε τὰ δεμάτια. Δὲν μπορεῖς νὰ σηκώνεις τὰ δεμάτια; Μάζευε στὰ στάχυα, φέρνε νερὸ ἢ κάτι ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ πὺν εἶναι ἀναγκαῖα, ἢ στὸ ὕπαιθρο ἢ στὸ σπίτι, καὶ ὁ Θεὸς δέχεται καὶ τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας¹, ὅπως καὶ ἐκείνων πὺν κατέβαλλαν τὰ πολλὰ στὸ ταμεῖο. Ὁ Χριστὸς νὰ εἶναι μαζί σας τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 68η.

**Γιὰ τὴν καλὴ διαποίμανση τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τῶν Καθαρά.**

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, τὰ δικά σας μοῦ τὰ ἀνέφεραν οἱ ἀδελφοὶ μὲ τὸν ἐρχομὸ τους ἐδῶ, καὶ μὲ τὴν καλὴ ἀγγελία τους πραγματικὰ μὲ χαροποίησαν. Γιατί εἰλικρινὰ χαίρομαι πάρα πολὺ ὅταν ἀκούω, ὅτι μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ σώζεστε ὅλοι, κρατώντας καλὰ τὴν τάξη σας καὶ ἐφαρμόζοντας τὶς θεϊκὲς ἐντολές, μὲ τὶς ὁποῖες φωτιζόμενοι γίνεστε υἱοὶ τοῦ φωτός καὶ ἀποδεικνύεστε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Λοιπὸν, τέκνα μου ἀγαπημένα, ἔτσι νὰ σκέφτεστε καὶ ἔτσι νὰ φυλάγεστε καὶ ἔτσι νὰ περνᾶτε τὶς μέρες ἐμψυχωνόμενοι μὲ τὸν θεϊκὸ ἔρωτα καὶ ἀνανεούμενοι μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα πὺν κατοικεῖ μέσα σας, καταργώντας

δονήν καὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν τῆς φθειρομένης σαρκός, ἀναβλαστάνοντες δὲ καὶ ἀναφύοντες ὡς παράδεισος Θεοῦ τὰς ἀειζώους ἀρετάς, πάντα στέγοντες, πάντα ὑπομένοντες ὑποτακτικῶς, ὑπηκόως, ἐξαγγελτικῶς, εὐεργετικῶς, ἀγαπητικῶς, συμπαθητικῶς, ἐν ἀλλήλοισι χρηστευόμενοι, ἐν ἀλλήλοισι χωρούμενοι, τὰ βάρη ἀλλήλων βαστάζοντες.

Καὶ γοῦν πρῶτος σὺ, τέκνον Βαρσανούφιε, βλέπε ἵνα τὴν διακονίαν, ἣν παρέδωκά σοι, ἄμωμον διατηρήσῃς ἐνώπιον τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα Θεοῦ· μὴ κατὰ πρόσκλησιν, μηδὲ κατὰ καταφρόνῃσιν, μηδὲ κατὰ ἀγανάκτησιν, μηδὲ κατὰ ἄλογον ταπείνωσιν, μηδὲ κατὰ ἔπαρσιν φρονήματος, ἀλλ' οὕτως καὶ οὕτως, συμβουλευτικῶς, οἰκτιρομονικῶς, «ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα». Οὕτως ἰμερόμενος εὐδόκει καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν τιθένα ὑπὲρ τῶν καλῶν σου ἀδελφῶν καὶ τέκνων μου. Μέγα τὸ ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. «Εἰ ἀγαπᾷς με» (τί εἶρηκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν ἅγιον Πέτρον;), «ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου». Καὶ σὺ, τέκνον, εἰ ἀγαπᾷς τὸν Χριστὸν καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, ποιμαίνει καλῶς τὰ τέκνα μου, μᾶλλον δὲ τὰ ἀρνία τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν δέ τινες ὡς ἐρίφια σκιριτῶσιν (ἀκούω γὰρ καὶ τι τοιοῦτον), κατάστειλον τὰ θρόαση αὐτῶν, δίδαξον αὐτούς ὡς «τὰ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων» τοῦ Χριστοῦ σταθήσονται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐν τῷ μέρει τῶν ἀπολλυμένων, ἐν τῇ μερίδι τοῦ Σατανᾶ. Ἐν τούτῳ φόβησον τὰς καρδίας καὶ πάταξον αὐτούς τῷ λόγῳ τῆς ἀπειλῆς, ἵνα γένωνται κἀκεῖνοι ὡς ἀρνία. Τὰ γὰρ ἀρνία ἡμερᾶ εἰσιν, ἄκακα, προῦπρόσωπα, εὐνομα, εὐποιήματα, ἀκραύγαστα, τὰ δὲ ἐρίφια πολύστριγγα, δυσκατεξάνυστα, δύσνομα, κακότροπα. Οὐαὶ τοῖς τοιούτοις, ὅτι πυρὸς αἰωνίου δίκη αὐτούς ἀναμένει. Μὴ οὖν τις γένηται, τέκνον μου, τοιοῦτος· μὴ, παρακαλῶ· ἐπεὶ ἀνάγκη τὸν ποιμένα λιμαγχονῆσαι καὶ ἄγξαι αὐτὰ καὶ ἀφορίσαι· ἀλλὰ συνίετε ἃ λέγω καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐργάζεσθε.

30 Βλέπε καὶ σὺ, τέκνον μου Δανιήλ, πῶς ἐφίστασαι, πῶς ἀναστρέφῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν σου. Φώτιζε αὐτούς, ἄλιζε αὐτούς, συνέτιζε αὐτούς μὴ καταδέχου τὰς ἀταξίας καὶ τὰς νεωτερικὰς παιδιάς, μηδὲ τὰς πολυκραυγοσύνας. Ἀγάπα τοὺς εὐκαταστάτους, τοὺς εὐλαβοπροσώπους, τοὺς ἀπαρρησιάστους, τοὺς καταστηματούχους.

1. Α' Κορ. 13, 7.

2. Γαλ. 6, 2.

3. Α' Θεσ. 2, 7.

κάθε ἡδονὴ καὶ κάθε ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς ποὺ φθείρεται, ξαναβλαστᾶνοντας καὶ φυτρώνοντας σὰν Παράδεισος τοῦ Θεοῦ τὶς ἀθάνατες ἀρετές, ἀνεχόμενοι τὰ πάντα¹, ὑπομένοντας τὰ πάντα μὲ ὑποταγὴν, μὲ ὑπακοήν, μὲ ἔξομολόγησιν, μὲ εὐεργεσίαν, μὲ ἀγάπην, μὲ συμπάθειαν, φερόμενοι μὲ καλωσύνην μεταξὺ σας, ὑποχωρώντας μεταξὺ σας, καὶ σηκώνοντας ὁ ἓνας τὰ βάρη τοῦ ἄλλου².

Καὶ πρῶτος ἐσύ, τέκνο μου Βαρσανοῦφιε, πρόσεχε νὰ κρατήσεις ἀψογῆ τὴ διακονίαν ποὺ σοῦ παρέδωσα μπροστὰ στὸ Θεὸ ποὺ δίνει ζωὴν στὰ πάντα, καὶ ὄχι μὲ προκλητικότητα, οὔτε μὲ περιφρόνησιν, οὔτε μὲ ἀγανάκτησιν, οὔτε μὲ παράλογη ταπείνωσιν, οὔτε μὲ ὑπερηφάνειαν, ἀλλὰ ἄλλοτε ἔτσι καὶ ἄλλοτε ἄλλιῶς, μὲ συμβουλὲς καὶ εὐσπλαγχνία, «σὰν τὴν τροφὴν ποὺ φροντίζει τὰ παιδιὰ τῆς»³. Φροντίζοντάς τους μὲ τέτοιον πόθο, νὰ εἶσαι ἕτοιμος ἀκόμα καὶ τὴ ζωὴν σου νὰ θυσιάσεις γιὰ τοὺς καλοὺς ἀδελφοὺς σου καὶ τέκνα μου. Εἶναι μεγάλο πρᾶγμα νὰ ποιμαίνει κανεὶς τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. Τί εἶπε ὁ Χριστὸς στὸν ἅγιον Πέτρο; «Ἄν μὲ ἀγαπᾶς, ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου»⁴. Καὶ σύ, τέκνο μου, ἂν ἀγαπᾶς τὸν Χριστὸν καὶ ἐμένα τὸν ἁμαρτωλό, ποιμαίνει καλὰ τὰ τέκνα μου, ἢ καλύτερα τὰ ἀρνιά τοῦ Χριστοῦ. Ἄν μερικοὶ ἀποσκιοῦν σὰν ἐρίφια, καταπράυνε τὸ θράσος τους, δίδαξέ τους, ὅτι «τὰ ἐρίφια θὰ σταθοῦν στὰ ἀριστερὰ τοῦ Χριστοῦ»⁵ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, μὲ τὸ μέρος τῶν χαμένων, μὲ τὴ μερίδα τοῦ Σατανᾶ. Μὲ αὐτὸ φοβέριξε τὶς καρδιὰς τους καὶ χτύπησέ τους μὲ λόγια ἀπειλητικὰ, γιὰ νὰ γίνουν καὶ ἐκεῖνοι σὰν ἀρνιά. Γιατὶ τὰ ἀρνιά εἶναι ἡμερᾶ, ἄκακα, ἔχουν πρᾶον πρόσωπο, εἶναι νομοταγῆ, εὐκολοδιοίκητα, δὲν κραυγάζουν, ἐνῶ τὰ ἐρίφια ἔχουν διαπεραστικὴ φωνή, συγκινοῦνται δύσκολα, παράνομα, κακότροπα. Ἀλλοίμονο σ' αὐτούς, γιὰ τὸν περιμένει καταδίκη αἰώνιας φωτιᾶς. Κανεὶς νὰ μὴ γίνῃ τέτοιος, τέκνο μου. Μὴ, σᾶς παρακαλῶ γιὰτὶ εἶναι ἀνάγκη ὁ ποιμένας νὰ τὰ κάνει νὰ ἀδυνατίσουν ἀπὸ τὴν πείναν, νὰ τὰ καταπιέσει, νὰ τὰ ἀφορίσει. Κατανοῆστε λοιπὸν αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ πῶ καὶ κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Πρόσεχε καὶ σύ, τέκνο μου Δανιήλ, πῶς προΐστασαι, πῶς συναναστρέφεις ἀνάμεσα στοὺς ἀδελφοὺς. Φώτιζέ τους, ἀλάτιζέ τους, σωφρονίζέ τους. Νὰ μὴν ἐπιτρέπεις τὶς ἀταξίες καὶ τὰ νεωτεριστικὰ παιχνίδια, οὔτε τὶς μεγάλες κραυγές. Νὰ ἀγαπᾶς τοὺς σταθεροὺς, αὐτοὺς ποὺ σέβονται τὰ πρόσωπα, ποὺ δὲν ἀύθαδιάζουν, ποὺ πειθαρχοῦν, ποὺ ἀ-

4. Ἰω. 21, 15-17.

5. Ματθ. 25, 33.

κούς, τοὺς φιλεργούς, τοὺς εὐηκόους, τοὺς ταπεινόφρονας, τοὺς ἀγογγύστους, τοὺς ἀγελοιάστους· τοὺς δὲ ἐναντίους μίσει ἀμίσως καὶ διόρθου καὶ ὑποδειγματίζεε τὰ κράτιστα, ἵνα μηδεὶς ἔστι Θεῶ ἐναντιούμενος καὶ ἀλλοτριούμενος· ἐναντιοῦται δὲ καὶ ἀλλοτριοῦται ὁ
5 ἄτακτος, ὁ ψίθυρος, ὁ γογγυστής, ὁ γελωτοποιός, ὁ παρηρησιαστής, ὁ λαθροφάγος. Ἄλλὰ μὴ εἶη τις τοιοῦτος ἐν ὑμῖν, πάντες δὲ θεοπρεπέστατοι καὶ θεοκίνητοι καὶ θεόδρομοι. Ὁ Κύριος φυλάξει ὑμᾶς, τέκνα ἠγαπημένα, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΘ'.

Περὶ ὑπομονῆς.

Πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριφυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀγαθῇ ὑμῶν καταστάσει, ἐπὶ τῇ ὑπακοῇ, ἐπὶ τῇ ταπεινοφροσύνῃ, ἐπὶ τῇ εὐ-
15 λαθείᾳ, ἐπὶ τῇ χρηστότητι, ἐπὶ ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς ὑμνο-
λογίαις καὶ στιχολογίαις ὑμῶν. Βλέπετε, τέκνα, ἵνα πάντα ἀπαρ-
λείπτως γίνηται. Τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἄλλως, εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἔχειν ὑμᾶς τὸν
φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἀποληῆσαι τὸ πῦρ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἐκ τῶν
καρδιῶν ὑμῶν· ἐπὶ γὰρ ἐκεῖνο ἀποσβεσθῆ ἀπὸ ψυχῆς τῆς οἴασου,ν,
20 ἐκεῖθεν ἀνατέλλουσιν ἀθυμίαι καὶ ῥαθυμίαι, τρίβολοι καὶ ἄκανθαι
τῶν παθῶν, χαννώσεις καὶ ἐκλύσεις σωματικάι, ὄκνοι καὶ ἀκηδίαί,
ὑπνοι ἄμετροι καὶ τροφαὶ ἀχόρταστοι καὶ εἴτι ἄλλο εἶδος τῆς κα-
κίας· πάρεμι γὰρ λέγειν τὰς περιφλέκτους ἡδονὰς καὶ τοὺς σκοτο-
μηνεῖς λογισμοὺς καὶ τὰς σχέσεις καὶ ἐφέσεις τῆς ἐπικήρου ζωῆς
25 Γνώρισμα δὲ τοῦ μὴ ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ ἅγιον καὶ
ἄυλον, τὸ τὴν ψυχὴν ἀεὶ προθυμεῖσθαι περὶ τὰ καλὰ εὐτόνως, κἂν
ἄτονῃ, καὶ ἀνολιγώρως, εἰ καὶ ὀλιγωρεῖ ἐκτελοῦσα τὰ καθήκοντα,
τὰς ὑπακοάς, τὰς ἐργασίας, τὰς στιχολογίας, τὰς ἐξαγορεύσεις, τὰς
τῶν χειρῶν ὑπουργίας, τὰς προσευχάς, τὰς ἐννόμους ἐγκρατείας,
30 τὰς κατὰ πᾶν ἄλλο τι οὖν ἐν τῇ μακαρίᾳ ὑποταγῇ ἐπιθεωρουμένας
ἐνεργείας. Ὁ τοιοῦτος τρισμακάριστος, ὁ τοιοῦτος θεοπόθητος, ὁ
τοιοῦτος πᾶσιν ἐπέραστος, ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας

γαποῦν τὴν ἐργασία, ποὺ εἶναι ὑπάκουοι, ταπεινόφρονες, ποὺ δὲν γογγύζουν, δὲν ἀστειολογοῦν. Τοὺς ἀντίθετους νὰ τοὺς μισεῖς χωρὶς μῖσος, καὶ νὰ τοὺς διορθῶνεις καὶ νὰ τοὺς σωφρονίζεις μὲ αὐστηρότητα, ὥστε κανένας νὰ μὴ ἐναντιώνεται στὸν Θεὸ καὶ ἀποξενώνεται. Ἐναντιώνεται βέβαια καὶ ἀποξενώνεται ὁ ἄτακτος, ὁ ψιθυριστὴς, ὁ γογγυστὴς, ὁ γελωτοποιός, ὁ ἀθυρόστομος, αὐτὸς ποὺ τρώει κρυφά. Ἄλλὰ εἶθε νὰ μὴ ὑπάρχει τέτοιος μεταξὺ μας, καὶ νὰ εἶναι ὅλοι ὅπως πρέπει στὸν Θεὸ, νὰ κινοῦνται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ νὰ βαδίζουν τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φυλάξει, ἀγαπημένα μου παιδιά, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 69η.

Γιὰ τὴν ὑπομονή.

Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τῶν Τριφυλιανῶν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, νὰ ἔχετε χάρη καὶ εἰρήνη γιὰ ὅλη τὴν καλή σας τάξη, τὴν ὑπακοή, τὴν ταπεινοφροσύνη, τὴν εὐλάβεια, τὴν ἀγαθωσύνη, τὶς νυχτερινὲς καὶ ἡμερήσιες ὑμνολογίες καὶ στιχολογίες σας. Προσέχετε, τέκνα μου, νὰ γίνονται ὅλα χωρὶς παραλείψεις. Καὶ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει ἀλλιῶς, παρὰ μόνο ὅταν ἔχετε τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν λείπει ἡ φωτιὰ τῆς ἀγάπης τοῦ ἀπὸ τὶς καρδιές σας. Γιατί, ὅταν σβήσει αὐτὴ ἀπὸ ὅποιαδήποτε ψυχὴ, ἀπὸ ἐκεῖ ξεφυτρώνουν λιποψυχίες καὶ ὀκηριές, τριβόλια καὶ ἀγκάθια τῶν παθῶν, νωθρότητες καὶ σωματικὲς παραλυσίαι, ἀπροθυμίαι καὶ ἀδράνεια, ὕπνοι ὑπερβολικοὶ καὶ τροφὲς ἀχόρταστες καὶ καθὲ ἄλλο εἶδος κακίας, γιατί παραλείπω νὰ ἀναφέρω τὶς ἡδονὲς ποὺ καίουν σὰν φλόγες, καθὼς καὶ τοὺς γεμάτους ἀσέλγεια λογισμοὺς καὶ τὶς σχέσεις καὶ ἐπιθυμίαι τῆς φθαρτῆς ζωῆς. Γνώρισμα τοῦ ὅτι δὲν σβήστηκε τὸ ἅγιο καὶ ἄυλο ἐκεῖνο πῦρ, εἶναι τὸ νὰ εἶναι ἡ ψυχὴ πάντοτε ἔντονα πρόθυμη πρὸς τὰ καλά, καὶ ὅταν ἀκόμα ἀτονεῖ, καὶ χωρὶς ἀμέλεια, ἂν καὶ δείχνει ὀλιγωρία ἐκτελώντας τὰ καθήκοντα, πρὸς τὶς ὑπακοές, τὶς ἐργασίες, τὶς στιχολογίες, τὶς ἔξομολογήσεις, τὶς χειρωνακτικὲς ἐργασίες, τὶς προσευχές, τὶς νόμιμες ἐγκράτειαι, ὅλες τὶς ἄλλες ἐνέργειαι ποὺ παρατηροῦνται στὴ μακάρια ὑποταγή. Ὁ ἀδελφὸς αὐτὸς εἶναι τρισμακάριστος, εἶναι ἀγαπητὸς ἀπὸ τὸν Θεὸ, εἶναι ἀξιαγάπητος σὲ ὅλους, ἀντανακλώντας μέσα ἀπὸ τὸ θησαυροφυ-

οἷον χρώματά τινα ἀναπέμπων τὰ θεῖα χαρίσματα ἐν τῇ προσωπικῇ εἰδέᾳ καὶ ἐπίχαρις καὶ περικαλλῆς θεοπρεπῶς τοῖς ὄρωσι δεικνύμενος. Εἰκόνα γὰρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ πως διὰ τῶν ἔξω αἰσθήσεων ὑποκαρκτηρίζει· οἱ γὰρ λογισμοῖς ἀτόποις ἐνεχόμενοι καὶ μὴ προαναγγεῖλαντες εἰς τὸ βοηθηθῆναι, κατὰ μικρὸν ἐκπεκτώκασιν τῆς θείας αὐτῶν ὁμολογίας, θήραμα τῷ διαβόλῳ γενόμενοι. Ἄλλ' εὐχόμεθα, ἵνα ὁ ἀνακαλούμενος καθ' ἑκάστην ἡμέραν πάντας τοὺς ἀποσμένους ἐπιστρέψῃ καὶ κείνους εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ποιμήνην, εἰς τὸ μὴ ἐκδαπανηθῆναι αὐτοὺς τελείως ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. Πλὴν τὴν δέουσαν ἔρευναν μὴ ἀμελήσητε καὶ αὐτοὶ ποιήσασθε· εἰ γὰρ οἱ θρέμματα ἄλογα ἀπολωλεκότες οὐκ ἀνεκτῶς φέρουσι τὴν ζημίαν, πόσῳ γε οἱ λογικὰ ἐμπεπιστευμένοι ὀφείλουσιν ἐπιζητεῖν τὰ ἀπολλύμενα; Ἐπεὶ δὲ οὗτοι πεπόνθασιν τὸ πτώμα, οἱ λοιποὶ ἀσφαλίσασθε· γέγραπται γάρ· «ἀσεβῶν καταπιπτόντων, οἱ δίκαιοι ἔμφοβοι ἔσονται».

15 Ἐμφοβοὶ τοίνυν ἔσεσθε καὶ ἀσφαλῶς διαβαίνετε· κρημνοὶ γὰρ ἐκατέρωθεν, ὑπὸ τοῦ διαβόλου κατασκευαζόμενοι. Διὰ τοῦτο μηδεὶς ἀνεξαγόρευτος μενέτω, μηδὲ ἰδιοθελῆς ὑπαρχέτω, μήτε φιλήδονος, μήτε φίλαντος· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐνισχυθέντες οἱ προειρημένοι καὶ πονηρὰ συνέδρια βουλευόμενοι, προκαταλαβούσης ἀδη-
20 φαγίας, μᾶλλον δὲ κλεψοφαγίας, φιλοσαρκίας τε καὶ φιλαμαρτίας, ὠλίσθησαν εἰς τὸ θόθρον τῆς ἀποδράσεως, ἔλεεινὰ ἄρτι βαδίζοντες καὶ οἴκτιστα, περιερχόμενοι ὧδε καὶ κείσε ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἐρωτώμενοι ψεύδονται· μὴ ψευδόμενοι αἰσχύνονται, ἐξ αὐτῆς ἀποκρίσεως καὶ τῆς ὀράσεως τὴν δήλωσιν τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐπιφε-
25 ρόμενοι ἔντρομοι, ἔμφοβοι, κατηφεῖς, ὀδυνηροί, εἰς γῆν ἀληθῶς τὸ πρόσωπον νεύοντες. Εὐχὴ ἀπ' αὐτῶν ἀπελήλαται· πρὸς τίνα γὰρ τὰς χεῖρας ἀροῦσιν, ἐξότε ἀπὸ Θεοῦ ἀποδιδράσκουσι; Ψαλμωδία καὶ ᾠδὴ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ἐξῆρται· τίνι γὰρ ψαλοῦσιν «ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον», ἠνίκα διὰ τῆς ὀλιγωρίας ἀπεθανατώθη-
30 σαν; Ὑπνος ἐν αὐτοῖς βαθὺς καὶ ῥαθυμία, δυσελπιστία, μᾶλλον δὲ ἀνελπιστία. Διὰ τοῦτο προσεύχεσθε μὲν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ εἰς ἐπιστροφὴν, προσεύχεσθε δὲ τὰ ὑπὲρ ὑμῶν εἰς στηριγμόν, λέγοντες καὶ κράζοντες «ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω», καὶ τὸ «πλεονάκεις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ γὰρ οὐκ

λάκιο τῆς καρδιᾶς του, σάν χρώματα, τὰ θεϊκὰ χαρίσματα στὸ πρόσωπό του, καὶ ἀναδεικνύεται θελκτικὸς καὶ πολὺ ὠραῖος καὶ ὅπως θέλει ὁ Θεὸς σὲ ἐκείνους ποὺ τὸν βλέπουν. Καθόσον μέσα ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς αἰσθήσεις δίνει τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς του. Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἔνοχοι γιὰ ἀπρεπεῖς λογισμοὺς καὶ δὲν τοὺς ἐξομολογοῦνται γιὰ νὰ βοηθηθοῦν, σιγὰ σιγὰ ξεπέφτουν ἀπὸ τὴ θεϊκὴ ὁμολογία τους καὶ γίνονται θύματα τοῦ διαβόλου. Ἀλλὰ προσεύχομαι αὐτὸς ποὺ προσκαλεῖ κάθε μέρα ὅλους τοὺς ἀπομακρυσμένους, νὰ φέρει καὶ ἐκείνους πίσω στὴν ποίμνη τους, γιὰ νὰ μὴ κατασπαραχθοῦν τελείως ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Ὡστόσο νὰ μὴν ἀμελήσετε καὶ οἱ ἴδιοι νὰ τοὺς ἀναζητήσετε. Γιατὶ, ἂν ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν χάσει κτήνη ἄλογα δὲν μποροῦν νὰ ὑποφέρουν τὴ ζημία, πόσο περισσότερο αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὴν εὐθύνη λογικῶν προβάτων ὀφείλουν νὰ ἀναζητήσουν αὐτὰ ποὺ χάνονται; Καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔπαθαν τὴν πτώση, ἀσφαλίστε τους οἱ ὑπόλοιποι. Γιατὶ εἶναι γραμμένο· «ὅταν οἱ ἀσεβεῖς πέφτουν κάτω, οἱ δίκαιοι φοβοῦνται»¹.

Φοβηθεῖτε λοιπὸν καὶ βαδίζετε σταθερὰ καὶ μὲ ἀσφάλεια, γιατί δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑπάρχουν γκρεμοί, τοὺς ὁποίους κατασκευάζει ὁ διάβολος. Γι' αὐτὸ κανένας νὰ μὴ μένει χωρὶς ἐξομολόγηση, οὔτε νὰ ἔχει δική του θέληση, οὔτε νὰ εἶναι φιλήδονος, οὔτε ἐγωϊστής. Γιατὶ μὲ αὐτὰ ἐνισχύθηκαν ἐκεῖνοι ποὺ προαναφέραμε καὶ πηγαίνοντας σὲ πονηρὰ συνῆδη, ὕστερα ἀπὸ πολυφαγία, ἢ καλύτερα κλεψοφαγία, καὶ ἀγάπη πρὸς τὴ σάρκα καὶ τὴν ἁμαρτία, γλίσπησαν στὸν βόθρο τῆς ἀπόδρασης, ζῶντας τώρα ἄθλια καὶ ἀξιολύπητα, καὶ περιφερόμενοι ἐδῶ κι' ἐκεῖ σάν πρόβατα πλανεμένα. Ὅταν ἐρωτῶνται λένε ψέματα. Ὅταν δὲν λένε ψέματα ντρέπονται, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἀπάντηση καὶ τὴν ἐμφάνισή τους φανερώνουν τὴν ἁμαρτία τους, ὄντας τρομαγμένοι, φοβισμένοι, κατηφεῖς, γεμᾶτοι ὀδύνη, καὶ ἔχοντας τὸ πρόσωπό τους σκυμμένο πραγματικὰ στὴ γῆ. Ἡ προσευχὴ ἀπὸ αὐτοὺς ἔχει φύγει. Σὲ ποιὸν ἄλλωστε νὰ ὑψώσουν τὰ χέρια, ἀφοῦ δραπετεύουν ἀπὸ τὸν Θεό; Ἡ ψαλμωδία καὶ οἱ ὕμνοι ἔχουν ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ τὸ στόμα τους. Γιατὶ σὲ ποιὸν θὰ ψάλλουν, «περίμενα μὲ πολλὴ ὑπομονὴ τὸν Κύριον»², τὴ στιγμὴ ποὺ μὲ τὴν ἀδιαφορία πέθαναν; Σ' αὐτοὺς ὑπάρχει ὕπνος βαθύς καὶ ὀκνηρία καὶ δυσπιστία, ἢ καλύτερα ἀπελπισία. Γι' αὐτὸ προσεύχετε βέβαια γιὰ τὴν ἐπιστροφή τους, ἀλλὰ νὰ προσεύχετε καὶ γιὰ σᾶς γιὰ νὰ στηριχθεῖτε, λέγοντας καὶ φωνάζοντας· «ἂν ἐκδηλωθεῖ ἐναντίον μου πόλεμος, σ' αὐτὴν ἐγὼ ἐλπίζω»³, καὶ τὸ· «πολλὲς φορὲς μὲ πολέμησαν

ἡδυνήθησάν μοι», καὶ «αὕτη ἡ κατάπανσις μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἡρετισάμην αὐτήν», ἵνα, ὡς στρατιῶται Χριστοῦ πολεμοῦντες καὶ μὴ καταπίπτοντες, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον διὰ τῆς ὑπομονῆς ἀπολαύοιτε.

5 *Ναί, ναί, τέκνα μου, παρακαλῶ ὑμᾶς, δέομαι πρὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν μὴ κατολιγορήσητε, μὴ δέξησθε τὸν διάβολον σύμβουλον, μὴ ἀτονήσητε ἀπὸ τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν ἐντάσεως· μικρὸν γὰρ ὅσον ὅσον καὶ ὁ χρόνος παρατρέχει, οἷ τε στέφανοι καταπλέκονται καὶ «μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἔλθὼν ὁ Κύριος εὐρήσει ποιήσαντα*
10 *οὕτως», καθὼς προσέταξεν. Περὶ τῶν ἀτακτησάντων ἄλλων, καθὼς ἀκήκοα, οὐκ ἐγράψατέ με· πλὴν εἰσίτωσαν ἐνταῦθα· οὐκ οἶδα, εἴαν τι δοκιμάζητε μετὰ συμβουλῆς γενέσθαι, πάντως δὲ τὰ ὀφειλόμενα ἐπιτίμια δεδώκατε.*

Ὁ Κύριος ὑμᾶς διαφυλάξαι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ο΄.

*Περὶ τοῦ ἐγκαρτερεῖν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἡμῶν.
Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.*

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, μεμαθηκῶς καὶ νῦν διὰ τοῦ οἰκονόμου τὰ καθ' ὑμᾶς ἐχαροποιήθη καὶ ἐλυπήθη, τὸ μὲν διὰ τὴν ὑμῶν τῶν
20 *προηγουμένων ἐν Κυρίῳ εὐζωΐαν καὶ ὑγείαν τῶν τε ὀρθοποδοῦντων ἀδελφῶν καὶ ὀρθοποδησάντων ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς εὐσεβείας ἐν ὑπομονῇ ἀγαθῇ καὶ θεαρέστῳ διαγωγῇ, τὸ δὲ διὰ τὴν γνώμην τῶν πάλιν σκολιασάντων καὶ ἀποδρασάντων, εἰ καὶ πάλιν ἀνεκλήθησαν. Ἀλλ' ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖον Κύριος φυλάττων φυλάξει καὶ*
25 *ἑδραιῶν ἑδραιώσει, εἰς τὸ ἀποτελέσαι τὸν δρόμον τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν διατριβῆς· πρὸς δὲ τοὺς σκολιοὺς ἐκεῖνο προσφθέγξομαι· «υἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε θαρυνκάρδιοι; Ἴνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος», ἐκζητοῦντες τὰ θελήματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν ἐν ἐριθείᾳ τῶν παθῶν ὑμῶν, οὐ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι φόβον*
30 *Θεοῦ καὶ κρίσιν ἀνταποδόσεως, πῦρ ἀτελεύτητον, σκότος ἐξώτερον, βρυγμὸν ὀδόντων καὶ τάρταρον ἀσυνείκαστον, ἀλλ' οὕτως ἀδεῶς*

4. Ψαλμ. 26, 3.

5. Ψαλμ. 128, 2.

6. Ψαλμ. 131, 14.

7. Ματθ. 24, 46.

στά νεανικά μου χρόνια, ἀλλά δὲν μπόρεσαν νὰ με καταβάλουν»⁴, καί· «αὐτὴ εἶναι ἡ αἰώνια ἀνάπαυσή μου· θὰ κατοικήσω ἐδῶ, γιατί τὴν διάλεξα»⁵, ὥστε σὰν στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ, πολεμώντας χωρὶς νὰ ἀποκάμνετε, νὰ ἀπολαύσετε μὲ τὴν ὑπομονή σας τὸ στεφάνι τῆς δικαιοσύνης.

Ναί, ναί, τέκνα μου, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἱκετεύω πεσμένος στὰ πόδια σας, μὴ δείξετε ἀδιαφορία, μὴ δεχθεῖτε σύμβουλό σας τὸν διάβολο, μὴν ἀτονήσετε ἀπὸ τὴν ἀγωνιστικὴ σας προσπάθεια. Γιατὶ λίγο ἀκόμα καὶ ὁ χρόνος περνᾶει, καὶ τὰ στεφάνια πλέκονται καὶ «εἶναι μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, πού, ὅταν θεῖ ἔρθει ἡ Κύριος, θὰ τὸν βρεῖ νὰ ἔχει ἐνεργήσει ἔτσι»⁶, ὅπως διέταξε. Γιὰ τοὺς ἄλλους πού ἀτάκτησαν, ὅπως ἄκουσα, δὲν μοῦ γράψατε. Ἄλλὰ ἄς ἔρθουν ἐδῶ. Δὲν γνωρίζω ἂν δοκιμάζετε νὰ γίνει κάτι μὲ τὴ συμβουλή· ὅπωςδήποτε ὅμως ἐπιβάλατε τὰ ἐπιτίμια πού ἔπρεπε.

Εἶθε νὰ σᾶς φυλάξει ὁ Κύριος στοὺς αἰῶνες. Ἄμην.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 70ῆ.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμένουμε στὴν ὁμολογία μας.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου.**

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, μαθαίνοντας καὶ τώρα ἀπὸ τὸν οἰκονόμο τὰ νέα σας, χάρηκα καὶ λυπήθηκα, ἀπὸ τὴ μιὰ γιὰ τὴν καλὴ ζωὴ καὶ ὑγεία τῶν προηγούμενων καὶ τῶν ἀδελφῶν πού ἀκολουθοῦν καὶ ἀκολούθησαν τὸν σωστό δρόμο στὸ θέμα τῆς εὐσεβοῦς ὑποταγῆς μὲ ἀγαθὴ ὑπομονὴ καὶ ἀρεστὴ στὸν Θεὸ διαγωγὴ, ἀπὸ τὴν ἄλλη, γιὰ τὴν ἀπόφαση αὐτῶν πού λοξοδρομήσαν καὶ δραπέτευσαν, ἔστω καὶ ἂν πάλι ἐπέστρεψαν. Ἄλλὰ ἐσᾶς εἶθε ὁ Κύριος νὰ σᾶς διαφυλάξει καὶ νὰ σᾶς στερεώσει, ὥστε νὰ ὀλοκληρώσετε τὸν δρόμο τῆς ἀθλητικῆς σας ζωῆς. «Ὅσο γι' αὐτοὺς πού λοξοδρομήσαν θὰ προσθέσω ἐκεῖνο· «υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, μέχρι πότε θὰ εἴστε ἀναίσθητοι; Γιατὶ ἀγαπᾶτε τὴ ματαιότητα καὶ ἀναζητᾶτε τὸ ψέμα»¹, ἐπιδιώκοντας τὰ θελήματα τῆς διάνοιάς σας μὲ τὴν ἱκανοποίησι τῶν παθῶν σας, χωρὶς νὰ ἔχετε μπροστὰ στὰ μάτια σας τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κρίσι καὶ ἀνταπόδοσι, τὴν ἀτελείωτη φωτιᾶ, τὸ σκοτάδι τὸ αἰώνιο, τὸ τρίξιμο τῶν δοντιῶν² καὶ τὰ ἀφάνταστα τάρταρα

1. Ψαλμ. 4, 3.

2. Ματθ. 8, 12, 13, 50, 22, 13, 24, 51, 25, 30. Λουκᾶ 13, 28.

καὶ αὐθαδῶς, ψευδῶς τε καὶ παικτῶς τὸν Θεὸν λογιζόμενοι, διὰ τῆς ἐκτροπῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν; Ἔως πότε ἐπιλανθάνεσθε τῶν κριμάτων αὐτοῦ; ἔως πότε οὐ λαμβάνετε αἴσθησιν μεταμελείας; ἔως τίνος τίθεσθε βουλάς πονηράς ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, προφασιζόμενοι 5 προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις ματαιίας; Οὐκ ἀνακαλεῖσθε οὖν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ πτώματος ὑμῶν; οὐκ ἀναφέρεσθε ἐκ τῆς σκοτώσεως ὑμῶν; οὐκ ἀναλαμβάνετε ἐκ τῆς ὀσμῆς ὑμῶν; Τίνος δοκεῖτε ἀποδιόσασθαι; τίνα δοκεῖτε ἀρνεῖσθαι; Ἄλλ' οὐχὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἐλάβετε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως διὰ τοῦ ἁγίου σχή- 10 ματος; οὐχὶ πῦρ ἐκκέκονται κατὰ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; Ἀρκεῖτω ὧδε. Μηκέτι προσθῆτε, μηκέτι ὁ διάβολος χαίρη ἐν ὑμῖν, μηκέτι θεραπεύητε τὸν ἀντίδικον. Ἀγαπήσατε τὸν ἀγαπήσαντα ὑμᾶς Κύριον· εἰσοκίσασθε τὸν ἀγαθὸν δεσπότην. Καὶ περὶ τῶν προτέρων αὐτὸς ἀγαθός ἐστιν, εὐπαρακλήτος, εὐμενής· συγχωρήσει ὑμῖν διὰ τῆς ταπει- 15 νώσεώς μου.

Τοῦτο παρακαλῶ καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ· ὀρθώσατε τὰ χαννώματα τῶν ψυχῶν ὑμῶν· στηρίξατε τὰς θάσεις τῶν καρδιῶν ὑμῶν· συνάξατε τὰ συντρούμματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν. Ταῦτά εἰσιν, ἃ συντάσσεσθέ μοι, ἃ καθομολογεῖτε. Οὐδὲ ἂν πῦρ καὶ μάχαιρα ἤπει- 20 λεῖτο, οὐδὲ ἂν θάσανοι καὶ ποιναὶ ἐντείνοντο, ὅλως ἐχρῆν ὑμᾶς ἐκκλῖναι. Ἀλλὰ νῦν ὑπὲρ μικροῦ πράγματος, ὑπὲρ πονηροῦ θελήματος, πᾶσαν καταπατήσαντες θείαν συνθήκην, ἱερὰν ὁμολογίαν, ἀπεπηδήσατε ὡς δαμάλεις οἰστρώσαι· ἐπορεύθητε ἐν τόπῳ ἀνύδρου καὶ ἀβάτῳ θεοσεβείας· ἠυλίσθητε, τὸ δὴ λεγόμενον, εἰς κόμας· 25 συνανεστράφητε ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ κοσμικοῖς· ἐφάγετε, ἐπίετε, ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς, καθάπερ τινὲς σῦες· Ἐκ δὲ τοιούτων σπερμάτων οἷα ἄρα ἀνίσχουσι γεώργια; Φεῦ τῆς τάλαιπωρίας μου! ἵνα με ἡ γῆ κατέπιεν! Καιρὸς ὄντως μοι εἰπεῖν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο· «πέσετε ἐπ' ἐμὲ τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ κατακαλύψατέ με τὸν ἄνομον, τὸν 30 ἁμαρτωλόν, διότι οὐς ἐγέννησα, ἠθέτησαν νόμους Θεοῦ· ἐμόλυναν σάρκα, προέδωκαν παρθενίαν, ἀπεμπολήσαντο τὴν ὑποταγήν, γεγόνασι παίγνιον δαιμόνων»! Μὴ γὰρ οὐχὶ ὧδε κάκει ἄγει τοὺς

3. Ψαλμ. 140, 4.

5. Ψαλμ. 62, 2.

4. Ψαλμ. 63, 6.

6. Ἱερ. 12, 3.

τοῦ ἄδη, καὶ σκεπτόμενοι τὸν Θεὸ χωρὶς φόβο καὶ μὲ αὐθάδεια, μὲ τρόπο ψεύτικο καὶ περιπαικτικὸ, μὲ τὴν ἐκτροπή σας ἀπὸ τὶς ἀσχολίες σας; Μέχρι πότε θὰ λησμονεῖτε τὶς ἐντολές του; Μέχρι πότε δὲν θὰ αἰσθάνεστε τὴν ἀνάγκη μεταμέλειας; Μέχρι πότε θὰ βάζετε πονηρὲς σκέψεις στὶς ψυχές σας, προβάλλοντας προφάσεις ἁμαρτωλές³, καὶ ἀσχολούμενοι μὲ μάταιες ἔξερευνήσεις⁴; Δὲν θέλετε νὰ ἀνακαλέσετε τὸν ἑαυτὸ σας ἀπὸ τὴν πώση σας; Δὲν θέλετε νὰ ἐπιστρέψετε ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ ὁποῖο περιήλθατε; Δὲν ἐπιχειρεῖτε νὰ συγκρατήσετε τὶς ὁρμές σας; Ἀπὸ ποιὸν νομίζετε ὅτι ἀποχωρίζεστε; ποιὸν νομίζετε ὅτι ἀρνεῖστε; Δὲν ἀρνεῖστε τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ἐλάβετε τὴν ἡμέρα τῆς ἀπολυτρώσεώς σας μὲ τὸ ἅγιο σχῆμα; Δὲν καίει φωτιὰ στὸ κεφάλι σας; Φτάνει μέχρι ἐδῶ. Νὰ μὴ προσθέσετε ἄλλα πιά, νὰ μὴ χაίρεται ὁ διάβολος γιὰ σᾶς, νὰ μὴ ὑπηρετεῖτε στὸ ἔξῃς τὸν ἀντίδικο. Ἀγαπήστε τὸν Κύριο πού σᾶς ἀγάπησε. Βάλτε νὰ κατοικήσει μέσα σας τὸν ἀγαθὸ Κύριο. Καὶ γιὰ τὰ προηγούμενα αὐτὸς εἶναι ἀγαθός, δέχεται εὐκόλα τὶς παρακλήσεις, εἶναι γεμᾶτος εὐεργεσία, θὰ σᾶς συγχωρήσει μὲ τὴν ταπεινότητά μου.

Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν καὶ σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς ἐκλιπαρῶ. Ἀνορθώστε τὶς ἀποχαυνωμένες ψυχές σας. Στερεώστε τὶς βάσεις τῆς καρδιάς σας. Συγκεντρῶστε τὰ συντρίμματα τοῦ νοῦ σας. Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα πού συμφωνήσατε μαζί μου καὶ τὰ ὁποῖα ὁμολογεῖτε. Οὔτε φωτιὰ καὶ μαχαίρι ἂν σᾶς ἀπειλοῦσαν, οὔτε καὶ βάσανα καὶ ποινές ἂν καταφέρονταν ἐναντίον σας, δὲν ἔπρεπε καθόλου νὰ παρεκκλίνετε. Ἀλλὰ τώρα γιὰ ἓνα μικρὸ πρᾶγμα, γιὰ ἓνα πονηρὸ θέλημα, καταπαντώντας κάθε ἱερὴ συμφωνία καὶ ἱερὴ ὁμολογία, πηδήσατε σὰν νεαρὲς ἀγελάδες πού εἶχαν τσιμπηθεῖ ἀπὸ ἀλογόμυγα, πήγατε σὲ τόπο χωρὶς νερὸ καὶ ἀπάτητο⁵ ἀπὸ τὴ θεοσέβεια. Διανυκτερεύσατε, ὅπως λέγεται, σὲ χωριά. Συναναστραφήκατε μὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες πονηρὲς. Φάγατε καὶ ἤπιατε σὰν τὴν ἡμέρα τῆς σφαγῆς⁶, σὰν κάποια γουρούνια. Ἀπὸ τέτοιους λοιπὸν σπόρους, τί βλαστήματα ἄραγε μποροῦσαν νὰ βλαστήσουν; Ἀλλοίμονο στὴν ταλαιπωρία μου! Καλύτερα νὰ μὲ κατὰπνε ἡ γῆ! Εἶναι πράγματι κατάλληλη ἡ στιγμή νὰ πῶ ἐκεῖνο τὸ προφητικόν· «πέσετε ἐπάνω μου σεῖς τὰ ὄρη καὶ σεῖς βουνὰ σκεπᾶστε ἐμένα τὸν παράνομο, τὸν ἁμαρτωλό, γιατί αὐτοὶ τοὺς ὁποίους γέννησα ἀθέτησαν τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, μόλυναν τὴ σάρκα τους, προδῶσαν τὴν παρθενία τους, ἀπαρνήθηκαν τὴν ὑποταγή, ἔγιναν παιχνίδι τῶν δαιμόνων»⁷. Μήπως δὲν ὀδηγεῖ ἐδῶ κι’

7. Ὡσηὲ 10, 8-9.

πειθομένους αὐτῷ, ἀνασπῶν αὐτούς ὡς ἐκ μάνδρας καὶ λαμβάνων κατάβρωμα νοητῶς ἐπὶ στόματος ἁμαρτίας ὁ Σατανᾶς; Ἀλλὰ δεῦρο κἂν ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐκνήψωμεν, ἀνανήψωμεν, ἀναβλεψώμεθα, ἐπισκεψώμεθα τὴν πλάνην, τὴν ἀβουλίαν· καταμεμψώμεθα ἑαυτούς, ταπεινωθῶμεν, συντριβῶμεν, ὑποπέσωμεν, ἐξαγορεύσωμεν, ἐρασθῶμεν, ἐπιλαδώμεθα ἐκ μικροῦ τῆς προτέρας καλλίστης ἡμῶν διαγωγῆς.

Ναί, δέομαι πάντων ὑμῶν· «οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν», στήτε γενναίως, πορεύεσθε ἀκλινῶς, πείθεσθε τῷ προεστῶτι. Χαίροις, Κάντιδε· χαίροις, Πολύβιε· χαίροις, Κοσμᾶ· χαίροις, Παῦλε· χαίροις, Θεωνᾶ· χαίροις, Ἰσχυρίων· ἄρα καὶ ὑπερέχεις, ὡς σὺ οἶδας· ἕκαστος γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας καταστάσεως τὰ ἐγκώμια καὶ τὰς κωμωδίας κέκτηται (ἂν καλῶς, καλά, ἂν κακῶς, κακὰ) καὶ ἀκούει καὶ ἐπίσταται καὶ μακαρίζεται. Ἐγὼ δὲ ἐλπίζω 15 μηδένα ἀπολέσθαι, ἀλλ', εἰ καὶ ὀλίσθησάν τινες, πάλιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως γεγενῆσθαι. Σὺ δέ, τέκνον Δομετιανέ, σύμψυχος ἔσο τῷ πρώτῳ σου ἀδελφῷ Λουκιανῷ. Βλέπε τὴν παρακαταθήκην, βλέπε τὰς ἐντολάς. «Ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται», καὶ οὐκ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, ἀλλὰ τὸν Θεόν, δι' ὃν ἐ- 20 σμεν καὶ ἐστέ. Σπουδάσατε, γρηγορήσατε· πάντα ὑμῶν κατὰ λόγον ἔστωσαν ἐν μηδενὶ κατολιγωρούντων ὑμῶν κατὰ πάντα τὰ ὀφειλόμενα, καὶ εἴη Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἀποπληρῶν ὑμᾶς καὶ χάριτος καὶ εὐλογίας, στηρίζων, δυναμῶν, κραταιῶν δι' εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρόπει δόξα καὶ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ 25 καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας (Ἀμήν)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΑ'.

*Περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ εὐταξίας.
Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.*

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πρὸς τοὺς ἀναπτομένους ἡμῖν πολέμους

8. Ψαλμ. 133, 1. 134, 2.

9. Λουκᾶ 10, 16.

ἐκεῖ ἐκείνους ποὺ πείθονται σ' αὐτόν, ἀποσπώντας τους σὰν ἀπὸ μαντρὶ καὶ κατατρώγοντάς τους ὁ Σατανᾶς νοητὰ μὲ τὸ στόμα τῆς ἁμαρτίας; Ἄλλὰ ἔμπρός, ἔστω καὶ ἀπὸ τώρα ἅς συνέλθουμε, ἅς κοιτάξουμε πρὸς τὰ ἑπάνω, ἅς ἐγκαταλείψουμε τὴν πλάνη καὶ τὴν ἀναποφασιστικὸτητα. Ἄς κατηγορήσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἅς ταπεινωθοῦμε, ἅς δοκιμάσουμε συντριβή, ἅς πέσουμε στὰ γόνατα, ἅς ἐξομολογηθοῦμε, ἅς ἀγαπήσουμε, ἅς ἀκολουθήσουμε σιγὰ σιγὰ τὴν προσηγοῦμενη ἄριστη διαγωγὴ μας.

Ναί, σᾶς παρακαλῶ ὅλους· «ὅσοι ὑπηρετεῖτε στὸν ναὸ τοῦ Κυρίου, στίς αὐλὲς τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ μας»⁸, σταθεῖτε γενναῖα, πορευθεῖτε χωρὶς παρέκκλιση, πειθαρχῆστε στὸν προϊστάμενὸ σας. Εἶθε νὰ χαίρεις, Κάνδιδε, εἶθε νὰ χαίρεις, Πολύβιε, εἶθε νὰ χαίρεις, Κοσμᾶ, εἶθε νὰ χαίρεις, Παῦλε, εἶθε νὰ χαίρεις, Θεωνᾶ, εἶθε νὰ χαίρεις, Ἰσχυρίωνα. Φυσικὰ καὶ ὑπερέχεις, ὅπως ὁ ἴδιος γνωρίζεις, γιατί ὁ καθένας ἀπὸ τὴ δική του στάση ἀποσπᾶ τὰ ἐγκώμια καὶ τὶς διακωμωδήσεις (ἂν στέκεται καλὰ, τὰ καλὰ, ἂν στέκεται κακὰ, τὰ κακὰ) καὶ ἀκούει καὶ μακαρίζεται. Ἐγὼ πάντως ἐλπίζω ὅτι κανένας δὲν θὰ χαθεῖ, καὶ μολονότι μερικοὶ γλίστρησαν, πάλι θὰ ἐπιστρέψουν στὴν ἴδια κατάσταση. Σὺ ὅμως, τέκνο Δομετιανέ, νὰ ἔχεις ὁμοψυχία μὲ τὸν πρῶτο σου ἀδελφὸ Λουκιανὸ. Προῦσεχε τὴν ὑπόσχεση, προῦσεχε τὶς ἐντολές. «Αὐτὸς ποὺ ἀρνεῖται ἐσᾶς, ἀρνεῖται ἐμένα· αὐτὸς ποὺ δέχεται ἐσᾶς, δέχεται ἐμένα»⁹, καὶ ὄχι ἐμένα τὸν ἁμαρτωλό, ἀλλὰ τὸν Θεό, γιὰ τὸν ὁποῖο ὑπάρχομε καὶ ὑπάρχετε. Βιαστεῖτε, μείνετε ἄγρυπνοι. Ὅλα ὅσα κάνετε νὰ εἶναι λογικά, χωρὶς νὰ δείχνετε ἀδιαφορία σὲ τίποτε ἀπὸ ὅσα ὀφείλετε νὰ κάνετε, καὶ εἶθε ὁ Κύριος καὶ Θεὸς νὰ σᾶς γεμίζει μὲ χάρη καὶ εὐλογία, στηρίζοντας, δυναμώνοντας καὶ ἐνισχύοντάς σας μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, γιατί σ' αὐτόν ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 71η.

**Γιὰ τὴν ταπεινοφροσύνη καὶ τὴν εὐταξία.
Πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.**

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τοὺς πολέμους ποὺ ἀνά-

ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ἐκεῖνο ἔχω λέγειν· «ἐδόθη ἡμῖν ὄντως σκόλοψ
 τῆ σαρκί, ἄγγελος Σαταν, ἵνα μὴ ὑπεραιρωῦμεθα, ἵνα μὴ φυσιωῦμεθα,
 ἵνα μὴ ἀλαξονευώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον παιδευόμενοι ταπεινώμεθα
 καὶ ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ καταφεύγωμεν, ὡς οὐκ ἐνόν-
 5 τας ἄλλως διασώζεσθαι· ὅταν δὲ διὰ πάσης σπουδῆς ὑποτάξωμεν τὸ
 ἀνυπότακτον φρόνημα καὶ γνῶμεν ἑαυτοὺς ὅτι ὅλως διόλου ἐσμὲν
 ταλαίπωροι, μηδὲν κατορθοῦν δυνάμενοι δίχα βοηθείας Θεοῦ, μεσι-
 τεῖα τοῦ καθοδηγοῦντος, ὅστις ἂν εἴη, τότε συγκαταβήσεται περὶ
 τὴν κάμινον τῶν παθῶν ἡμῶν ἄγγελος, ὥσπερ τοῖς περὶ τὸν Ἀζαρί-
 10 αν, καὶ ἐκτινάξει τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας ἐκ τῆς καρδίας, καὶ ἐμ-
 ποιήσει ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν «ὡς πνεῦμα δροῦσου διασυρίζον» τὸ
 τῆς ἀγνείας δῶρον. Διὰ τοι τοῦτο ταπεινώμεθα· κάτω τὸ φρόνημα
 ἡμῶν, κάτω τὰ ὄμματα· ὑποπιπτέτω ὁ λόγος, ἠττάσθω ἡ διάλεξις,
 καὶ ἐγγὺς τὸ ἔλεος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ Μηδεῖς ἄπιστος, μηδεῖς
 15 δόλιος, μηδεῖς σκολιός, μηδεῖς τοῖς χεῖλεσιν εὐλογοεῖτω, «τῆ δὲ
 καρδίᾳ αὐτοῦ πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ», ὥσπερ ἐστὶν ὁ ἰδιόρρυθμος
 καὶ ὁ αὐτοσύνετος «μηδεῖς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου
 ἕκαστος», κατὰ τὸν ἀπόστολον· μηδεῖς περιπατήτω τῷ τῆς παρη-
 σίας πτώματι καὶ ἐμπέση εἰς βάθη κακῶν καὶ ἀποτίση ποινᾶς αἰω-
 20 νίας. Ὅλως φωτεινοὶ γένοισθε, ὅλως εἰλικρινεῖς, ὅλως γνήσιοι υἱοὶ
 Ὡς τέκνα, ὡς ἀδελφοί, ὡς συγκληρονόμοι περιπατήσωμεν, μὴ κα-
 ταδεχόμενοι τὰς εἰς ἀλλήλους βλάβας, μηδὲ τὰς νεωτερικὰς ἀταξίας,
 ἀλλ' ὡς ἐπὶ πᾶσιν καὶ νῦν.

Ἐπεὶ πάρεστι τὸ γενέθλιον τοῦ δεσπότητος ἡμῶν καὶ προστάτου,
 25 τοῦ ἁγίου προφήτου προδροῦμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ μέλ-
 λουσιν ἤδη ἀπὸ ἐσπέρας οἱ κληθέντες πατέρες καὶ ἀδελφοὶ παραγί-
 νεσθαι, εὖρωσιν ὑμᾶς εὐκαταστάτους, ἰδῶσιν ἡγιασμένους, γνῶσω-
 σιν ὑμᾶς ἀπροσκόπτους. Καὶ τοῦτο πᾶς; Ἴνα ἕκαστος, καθὼς διετά-
 χθη, ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ παραμένων χρησιμεύσῃ, ῥυθμίζων ἑαυ-
 30 τὸν ἐν πάσῃ ἀγαθῇ πράξει καὶ λαλῶν προσηκόντως καὶ σιωπῶν εὐ-
 στόχως καὶ ψάλλων προθύμως καὶ ὑπουργῶν ἐνδυναμιούμενος· βλέ-
 πετε γὰρ ἵνα ἐν τῇ ψαλμῳδία συναθροιζόμενοι πάντες ἀνελλιπῶς

1. Β' Κορ. 12, 7.

3. Ἦσ. 29, 13.

2. Δαν. κεφ. 3 (Προσευχή Ἀζαρίου, στίχ. 26).

4. Α' Κορ. 10, 24.

βουν ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ. «Μᾶς δόθηκε πραγματικὰ ἀγκάθι στὸ σῶμα, ἄγγελος τοῦ Σατανᾶ, γιὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευοῦμαστε»¹, γιὰ νὰ μὴ φουσκώνουμε ἀπὸ ἔπαρση, γιὰ νὰ μὴ γινόμαστε ἀλαζόνες, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ μαθαίνουμε νὰ εἴμαστε ταπεινοὶ καὶ νὰ καταφεύγουμε στὸ δυνατὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ σωθοῦμε μὲ ἄλλον τρόπο. Ὅταν λοιπὸν μὲ κάθε προθυμία ὑποτάξουμε τὸ ἀνυπότακτο φρόνημά μας καὶ γνωρίσουμε τὸν ἑαυτὸ μας, ὅτι δηλαδὴ εἴμαστε τελείως ταλαίπωροι καὶ δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτε χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴ μεσολάβηση τοῦ καθοδηγητῆ, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς, τότε θὰ κατεβεῖ μαζί μὲ μᾶς στὸ καμίνι τῶν παθῶν μας ἄγγελος, ὅπως στοὺς συντρόφους τοῦ Ἰαζαρία, καὶ θὰ ἀπομακρύνει τὴ φλόγα τῆς ἐπιθυμίας ἀπὸ τὴν καρδιά μας, καὶ θὰ προκαλέσει στίς ψυχές μας «σὰν δροσερὸ ἀέρα ποῦ σφυρίζει»², τὸ δῶρο τῆς ἀγνείας. Γι' αὐτὸ ἄς εἴμαστε ταπεινοί. Κάτω τὸ φρόνημά μας, κάτω τὰ μάτια μας. Ἄς ὑποκύπτουμε στὸ λόγο, ἄς νικώμαστε στὴ συνομιλία, καὶ θὰ εἶναι κοντὰ μας τὸ ἔλεος τοῦ φιλάνθρωπου Θεοῦ. Κανένας νὰ μὴ εἶναι ἄπιστος, κανένας ὑπουργός, κανένας διεστραμμένος, κανένας νὰ μὴ εὐλογεῖ μὲ τὰ χεῖλη, «ἐνῶ μὲ τὴν καρδιά του ἀπέχει μακριὰ ἀπὸ μένα»³, ὅπως εἶναι ὁ ἰδιότροπος καὶ αὐτὸς ποῦ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ συνετὸ. «Κανένας νὰ μὴ ζητᾶ τὸ δικό του συμφέρον, ἀλλὰ ὁ καθένας νὰ ζητᾶ τὸ συμφέρον τοῦ ἄλλου»⁴, σύμφωνα μὲ τὸν ἀπόστολο. Κανένας νὰ μὴ βαδίζει στὴν πτώση τῆς ἀθυροστομίας καὶ πέσει στὰ βάθη τῶν κακῶν καὶ ἐκτίσει ποινὴς αἰώνιες. Εἶθε νὰ γίνετε ὀλόφωτοι, εἰλικρινεῖς, καὶ γνήσιοι υἱοί. Ἄς περπατήσουμε σὰν τέκνα, σὰν ἀδελφοί, σὰν συγκληρονόμοι, χωρὶς νὰ ἀνεχόμεστε τίς βλάβες ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου, οὔτε τίς νεωτεριστικὲς ἀταξίες, ἀλλὰ ὅπως περπατούσαμε σὲ ὅλα, ἔτσι καὶ τώρα.

Ἐπειδὴ ἦρθε ἡ γιορτὴ τοῦ γενεθλίου τοῦ κυρίου μας καὶ προστάτη, τοῦ ἁγίου προφήτη προδροῦμου καὶ Βαπτιστῆ Ἰωάννη, καὶ πρόκειται νὰ ἔρθουν ἤδη ἀπὸ τὸ βράδυ οἱ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ποῦ ἔχουν προσκληθεῖ, νὰ σᾶς βροῦν σὲ καλὴ κατάσταση, νὰ σᾶς δοῦν ἁγιασμένους, νὰ σᾶς γνωρίσουν ἀμεμπτους. Καὶ αὐτὸ πῶς θὰ γίνῃ; Μὲ τὸ νὰ παραμένει ὁ καθένας στὸ διακόνημα ποῦ ἔχει διαταχθεῖ, ὥστε νὰ φανεῖ χρήσιμος, μὲ τὸ νὰ προσφέρεται σὲ κάθε ἀγαθὴ πράξι, νὰ μιᾶ ὅπως πρέπει, νὰ σωπαίνει ὅταν πρέπει, νὰ ψάλλει πρόθυμα, νὰ διακονεῖ μὲ ὅλη του τὴ δύναμη. Νὰ προσέχετε, ὥστε κατὰ τὴν ψαλμωδία, προσερχόμενοι ὅλοι ἀνελλιπῶς, νὰ χοροστατήσουμε καλὰ καὶ νὰ συντονίσουμε

καλῶς χοροστατήσωμεν καὶ συμφωνήσωμεν καὶ ἀνακρουσώμεθα τὰ θεοτερπῆ ἄσματα τοῦ Προδρόμου καὶ ἀπλῶς κατὰ τε τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας, κατὰ τε τὴν ὑπουργίαν τῆς τραπέζης

Ταύτην τὴν μίαν ἡμέραν, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὑπὲρ τὰς λοιπὰς χαρίσασθέ μοι εὐκατάστατον, εὐαπόδεκτον, ἵνα δοξασθῇ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ἔργου ὑμῶν ἐν τῇ ὠφελείᾳ τῶν ὁρώντων, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΒ΄.

10 *Εὐχαριστήριος πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.*

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οἰκούντων ἡμῶν ἐπιγίνεται μανθάνειν ἡμᾶς τὰ συμβατικὰ τῶν ἀνθρώπων τοῦ παρόντος βίου, οἷον τῶν μὲν τὰς προβολάς, τῶν δὲ τὰς διαδοχάς, καὶ τῶν μὲν τὰς ἐξορίας, τῶν δὲ τὰς δημεύσεις, καὶ ἄλλων τὰς ἀμέ-
15 τρους χαράς, ἐτέρων δὲ τὰς θανασίμους λύπας, ἢ ἐκ πλούτου ἢ ἐκ
πενίας ἢ ἐκ χηρείας ἢ ἐξ ἀπαιδίας ἢ ἐκ συκοφαντίας ἢ ἐξ ἀρπαγῆς
ἢ ἐκ πλεονεξίας καὶ γὰρ, ὡς ἔπος εἶπειν, πᾶς ἄνθρωπος δολίως
πορεύεται πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ «καὶ πτέρνη πτερνιεῖ» τὸν ἀδελ-
20 φὸν αὐτοῦ καὶ πολλοῖς τοῖς κακοῖς ἐμπέπλησται ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώ-
πων. Ἡμεῖς οὖν ἄρτι, ὅτι χάριτι τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς Θεοῦ εἰς τὸ
ἱερὸν καὶ ἄσυλον σχῆμα τοῦτο ἠξιώθημεν φυγεῖν τὰς κοσμικὰς
ἀπάτας καὶ τὴν ἐπάλληλον φορὰν τῶν ματαιῶν πραγμάτων, ὡς ἐν
λμῆνι καθωρημένοι ἐν τῷ ταπεινῷ μοναστηρίῳ, μηδὲ τὴν τυχοῦ-
σαν ἔχοντες μέριμναν πρὸς τὸ προᾶξει ἀνθρωπίνως ἢ πλουτῆσαι ἢ
25 ὑψωθῆναι ἢ ἀμύνασθαι ἢ ἀντιλυπηθῆσαι ἢ ἐγγαμίσει ἢ στρατευθῆναι
ἢ πολεμῆσαι ἢ κατακοπῆναι καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι, τί
ἀνταποδώσωμεν αὐτῷ περὶ πάντων τούτων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν;
τί προσοίσωμεν ἐπάξιον; τί φθεγξώμεθα; τί καὶ ἐννοήσωμεν πρὸς
τούτοις, ὅτι καὶ ἐλπίζομεν βασιλείας οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν καὶ τὴν
30 ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομήσαι; Ὅντως δίκαιον

1. Ἱερ. 9, 4.

2. Ψαλμ. 115, 3.

3. Β΄ Βασ. 7, 18.

τις φωνές μας, καί νά ἐκτελέσουμε τὰ ἄσματα τοῦ Προδρόμου πού εὐχαριτοῦν τόν Θεό, καί γενικά καί κατὰ τή λειτουργία στήν ἔκκλησία, καί κατὰ τήν ὑπηρεσία στήν τράπεζα.

Αὕτῃ τῇ μία μέρα, παρακαλῶ καί ἱκετεύω, νά μοῦ τήν χαρίσετε περισσότερο ἀπό τίς ἄλλες μέ καλύτερη τάξη καί εὐπρόσδεκτη, γιά νά δοξασθεῖ ὁ Θεός μέ τὸ ἔργο σας μέ τήν ὠφέλεια αὐτῶν πού βλέπουν, γιατί σ' αὐτόν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καί προσκύνηση, στόν Πατέρα καί τόν Υἱὸ καί τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 72η.

Εὐχαριστήρια, στοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.

Ἀδελφοὶ καί πατέρες καί τέκνα μου, στήν πόλη αὕτῃ πού κατοικοῦμε συμβαίνει νά μαθαίνω ὅσα συμβαίνουν στοὺς ἀνθρώπους στήν παροῦσα ζωὴ, ἄλλων τίς προβολές, ἄλλων τίς διαδοχές, ἄλλων πάλι τίς ἔξοριες, ἄλλων τίς κατασχέσεις τῶν περιουσιῶν τους, ἄλλων τίς μεγάλες χαρές, καί ἄλλων τίς θανάσιμες στενοχώριες, πού προέρχονται ἢ ἀπὸ τὸν πλοῦτο ἢ ἀπὸ τὴ φτώχεια ἢ ἀπὸ τὴ χηρεία ἢ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη παιδιῶν ἢ ἀπὸ συκοφαντία ἢ ἀπὸ ἀρπαγὴ ἢ ἀπὸ πλεονεξία. Γιατί, γιά νά ποῦμε τὴν ἀλήθεια, κάθε ἄνθρωπος πηγαίνει πρὸς τὸν πλησίον του μέ δόλο «καί προσπαθεῖ νά ὑποσκελίσει»¹ τὸν ἀδελφό του, καί ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων εἶναι γεμάτη πολλὰ κακὰ. Ἐμεῖς λοιπὸν τώρα, πού μέ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ πού μᾶς κάλεσε στὸ ἱερό καί ἀσύλητο αὐτὸ σχῆμα, ἀξιωθήκαμε νά ἀποφύγουμε τίς ἀπάτες τοῦ κόσμου καί τὸν ἄλλεπάλληλο ἐρχομὸ τῶν μάταιων πραγμάτων, ἀραγμένοι σὰν σὲ λιμάνι στὸ ταπεινὸ μοναστήρι, χωρὶς νά ἔχουμε τὴν παραμικρὴ φροντίδα γιά νά κάνουμε κάτι τὸ ἀνθρώπινο, ἢ νά πλουτίσουμε, ἢ νά ἀνεβοῦμε ψηλά, ἢ νά ἀμυνθοῦμε, ἢ νά προκαλέσουμε λύπη, ἢ νά νυμφευθοῦμε, ἢ νά ἐπιστρατευθοῦμε, ἢ νά πολεμήσουμε, ἢ νά σφαχθοῦμε καί νά χάσουμε καί τὴν ψυχὴ καί τὸ σῶμα, τί θὰ τοῦ ἀνταποδώσουμε γιά ὅλα αὐτὰ πού μᾶς ἔδωσε²; Τί θὰ τοῦ προσφέρουμε ἰσάξιο; τί θὰ ποῦμε; Καί τί νά σκεφθοῦμε μαζὶ μ' αὐτά, γιά τὸ ὅτι ἐλπίζουμε νά κερδίσουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καί νά κληρονομήσουμε τὴν ἀπόλαυση τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν; Πραγματικὰ εἶναι δίκαιο σ' ἐμᾶς νά λέμε κάθε φορὰ ἐκεῖνο τὸ

ἡμῖν ἔστιν ἐκάστοτε λέγειν ἐκεῖνο τὸ προφητικόν, τὸ «τίς εἰμι ἐγώ, Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου, ὅτι ἠγάπησάς με τοσοῦτον;».

Οὐκ ἔστιν οὖν ἡμῖν χαρὰ, ὅτι οὐ φροντίζομεν τοῦ κόσμου τούτου; Οὐκ ἔστιν ἀγαλλίασις, ὅτι τὸ περιθρύλλητον πράγμα τοῦτο τῆς
5 βασιλείας πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς ἀξίωμα εἰς οὐδὲν λογιζόμεθα; Οὐκ ἔστι δόξα, ὅτι ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς τῶν βασιλέων καὶ τοὺς πολιτιμήτους λίθους καὶ μαργαρίτας πρὸς τὸν τῶν ἀρετῶν πλοῦτον ὡς χοῦν ἠγούμεθα; Τί κάλλιον ἡμῖν καὶ τί μείζον καὶ τί τερπνότερον καὶ τί μακαριώτερον, εἴπερ φρονοῦμεν καὶ εἴπερ αἰσθανόμεθα,
10 λογικοὶ ὄντες, οἷα τὰ ὀρώμενα πρὸς τὰ νοούμενα; Ἐμοὶ μὴ γένοιτο, εἰ καὶ ταπεινὸς ὢν, ἐπιθυμῆσαι οὐχὶ τόδε ἢ τόδε τῶν ἐραστῶν καὶ περισπουδάστων ἀνθρώποις, ἀλλ' οὐδὲ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου τούτου διδομένας μοι, ἐπειδὴ κληρονόμος Θεοῦ καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ ἐφίεμαι γενέσθαι, τοῦ δεσπότητος οὐρανοῦ καὶ
15 γῆς καὶ τῶν ἀπάντων, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπιτεύξομαι, μὴ πράττων κατὰ τὸν πόθον, ὑμεῖς δὲ εὖ οἶδ', ὅτι ἐπιτεύξεσθε, τέκνα μου, ἐάν περ βεβαίαν καὶ ἀκλινηὴ τὴν πίστιν ὑμῶν κατέχητε καὶ τὸ ἀσάλευτον τῆς μακαρίας ὑμῶν ὑποταγῆς, τῶν ἐν αἰῶσιν ἀπειροῖς ἀποκειμένων ἀγαθῶν, ὧν τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος καὶ τὸ τῆς
20 λαμπρότητος ἀξίωμα οὐδὲ εἰκάσαι ἔστι πρὸς τὰ ἐνταῦθα μεγαλαυχούμενα κατὰ ἀμυδρὰν τινα εἰκόνα.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ὁ τάλας διὰ τὰ τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀποκείμενα ὑμῖν ἀγαθὰ μηδέ, εἰ παραδώσωμεν τὸ σῶμα ἵνα καυθῆ, νομίσωμέν τι μέγα πεποιηκέναι, οὐχ ὅτι μικρόν τι νηστεύομεν ἢ ἀ-
25 γρυπνοῦμεν ἢ γονυκλιτοῦμεν ἢ ἀστατοῦμεν ἢ κολαφιζόμεθα ἐν ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν ἱματίων ἢ τῶν ὑποδημάτων ἢ τῶν φθειρῶν ἢ τῶν ἄλλων ὁποῖωνοῦν εἴποιέν τις κόπων, ὅτι σκιά καὶ ὄναρ εἰσίν. Καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ταῦτα συμβάλλει καὶ συμβιδάζει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ προστίθῃσιν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας εἰς εὐχάς, εἰς δάκρυα,
30 εἰς ταπείνωσιν, εἰς ὑπακοήν, εἰς ἀπάθειαν. Ὅντως ὁ τοιοῦτος τῶν φρονίμων ὁ φρόνιμος καὶ τῶν σοφῶν ὁ σοφός. Εἶην δ' ἂν ἐγὼ ὁ ἀνάξιος τῆς μοίρας τῶν τοιούτων καὶ εἴ τις ἐμοὶ πείθοιτο, καὶ διὰ

προφητικό· «ποιὸς εἶμαι ἐγώ, Κύριε, καὶ ποιὸ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου, καὶ μὲ ἀγαπᾶς τόσο πολύ;».

Δὲν εἶναι λοιπὸν αἰτία χαρᾶς, τὸ ὅτι δὲν φροντίζουμε γιὰ τὸν κόσμον αὐτὸν; Δὲν εἶναι ἀγαλλίαση, τὸ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πολυθρῦλλητο ἀξίωμα τῆς βασιλείας, σὲ σύγκριση μὲ τὸ δικὸ μας ἀξίωμα, δὲν τὸ ὑπολογίζουμε καθόλου; Δὲν εἶναι δόξα τὸ ὅτι ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῶν βασιλέων καὶ τὰ πολύτιμα πετράδια καὶ τὰ μαργαριτάρια, σὲ σχέση μὲ τὸν πλοῦτο τῶν ἀρετῶν τὰ θεωροῦμε σὰν χῶμα; Τί καλύτερο γιὰ μᾶς καὶ τί ἀνώτερο καὶ περισσότερο εὐχάριστο καὶ πιὸ μακάριο, τὸ ὅτι πιστεύουμε καὶ αἰσθανόμαστε, ὄντας λογικοί, τί λογῆς εἶναι αὐτὰ πού βλέπουμε σὲ σχέση μὲ αὐτὰ πού νοοῦμε; Ἐγώ, ἂν καὶ εἶμαι ἀσήμαντος, εὐχομαι νὰ μὴ ἐπιθυμήσω ὄχι αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ ἀγαπητὰ καὶ σπουδαῖα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ οὔτε καὶ τίς βασιλεῖς τοῦ κόσμου αὐτοῦ ἂν μοῦ δινόταν⁴, ἐπειδὴ θέλω νὰ γίνω κληρονόμος τοῦ Θεοῦ καὶ συγκληρονόμος τοῦ Χριστοῦ⁵, ὁ ὁποῖος εἶναι Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ ὅλων, ὅπως καὶ ἔσεῖς. Ἄλλ' ἐγὼ βέβαια δὲν θὰ τὰ ἐπιτύχω, γιατί δὲν ἐνεργῶ σύμφωνα μὲ τὸν πόθο μου, σεῖς ὅμως ξέρω καλὰ ὅτι θὰ ἐπιτύχετε, τέκνα μου, ἂν ἔχετε σταθερὴ καὶ ἀμετακίνητη τὴν πίστη σας καὶ ἀκλόνητη τὴ μακάρια ὑποταγὴ σας, τὰ ἀγαθὰ πού σᾶς περιμένουν πρὶν ἀπὸ αἰῶνες ἀπειρους, τῶν ὁποίων ἀγαθῶν τὸ ὑπερβολικὸ μέγεθος καὶ τὴν τάξιν τῆς λαμπρότητάς τους οὔτε νὰ τὰ φανταστοῦμε εἶναι δυνατὸ σὲ σχέση μὲ αὐτὰ πού ἐδῶ θεωροῦνται μεγάλα, ἔστω καὶ γιὰ νὰ πάρουμε μιὰ ἀμυδρὴ εἰκόνα ἐκεῖνων.

Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, γιὰ αὐτὰ τὰ τόσο μεγάλα ἀγαθὰ πού σᾶς περιμένουν, οὔτε καὶ τὸ σῶμα μας ἂν παραδώσουμε νὰ καεῖ, νὰ μὴ νομίσουμε ὅτι κάναμε κάτι τὸ μεγάλο, καὶ πολὺ περισσότερο τὸ ὅτι νηστεύουμε γιὰ λίγο διάστημα, ἢ ἀγρυπνοῦμε ἢ γονατίζουμε ἢ κινούμαστε ἢ δεχόμαστε ἕνα ράπισμα κατὰ τίς ἀνταλλαγὰς τῶν ἐνδυμάτων ἢ τῶν ὑποδημάτων ἢ τῶν ψειρῶν ἢ τῶν ὁποῖωνδήποτε κόπων τοὺς ὁποίους θὰ μποροῦσε νὰ ἀναφέρει κάποιος, γιατί εἶναι σκιά καὶ ὄνειρο. Καὶ εἶναι μακάριος ὁ ἄνθρωπος πού τὰ βάζει καὶ τὰ συμβιβάζει μέσα στὴν καρδιά του, καὶ προσθέτει μέρα μὲ τὴ μέρα προσευχές, δάκρυα, ταπείνωση, ὑπακοή, ἀπάθεια. Πραγματικὰ αὐτὸς εἶναι ὁ πιὸ φρόνιμος ἀπὸ τοὺς φρόνιμους καὶ ὁ πιὸ σοφὸς ἀπὸ τοὺς σοφοὺς. Μακάρι νὰ μπορούσα καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος νὰ ἀνήκω στὴ μερίδα αὐτῶν, καὶ ὁποῖος πειθαρχεῖ σὲ μένα, καὶ ἐξαιτίας αὐτοῦ ἂς ἐμπαίζεται καὶ ἂς χλευάζεται,

τοῦτο καὶ ἐμπαιζέσθω καὶ γλευαζέσθω, ἄφρων καὶ ἄνους λεγόμενος καὶ πᾶσιν ὑποπίπτων καὶ ὑπὸ πάντων εὐτελιζόμενος.

Οὗτός μοι τῆς παρούσης κατηγήσεως ὁ λόγος. Εὐχεσθε δέ μοι, ἀδελφοί, ἵνα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἡ παιδεία Κυρίου ἀνοίγη μου τὰ ὦτα 5 πρὸς τὸ ἀκοῦσαι ἢ εἰπεῖν τι τῶν λυσιτελούντων ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΓ΄.

Περὶ τοῦ μὴ ἰδιογνωμονεῖν.

10

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν τῷ τὴν ἀδελφότητα διαμερισθῆναι ὧδε κἀκεῖσε, ἐπὶ τῇ τοῦ θέρους χρεία, συνδιαμεμέρισται μου καὶ ἡ ταπεινὴ ψυχὴ καὶ νοητῶς μεταβαίνω ἐκ τοῦδε εἰς τόνδε 15 τὸν τόπον περιδλεπόμενος καὶ κατασκοπούμενος τίς ἄρα καὶ ποταπή ἢ κατάστασις αὐτῶν, εἰ σωζόμενοί εἰσιν ὑπὸ Κυρίου, εἰ πορευόμενοί εἰσιν ἐν ὁδῷ ἀμώμῃ. Οἴδατε γὰρ ὅτι ἄφεςιν μικρὰν λαβοῦσα ἡ εὐόλισθος ἡμῶν φύσις ἀγριοῦται καὶ θηριοῦται καὶ ἀποκύει θάνατον ἁμαρτίας. Διὰ τοῦτο καρδιάζομαι ὁ ἔλεινός καὶ συμπιέζομαι 20 καὶ συνθλίβομαι τῇ μερίμνῃ καὶ τῇ φροντίδι, τῇ ἀδολεσχίᾳ κατατηκόμενος, κἂν οὐδὲν ὑμῖν συνοίσω εἰς ὠφέλειαν· εὐχὴν γὰρ οὔπω ἔχω, ἵνα συνεπαμύνωμαι ὑμῖν ἢ ἐκεῖνοις. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει· Κύριος εὐλογήσει ὑμᾶς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ, καὶ συμβιδάσει καὶ συμφράξει τῇ εἰς ἀλλή- 25 λους ἀπαρρησιάστῳ ἀγάπῃ καὶ συνενώσει τῇ ὁμοψύχῳ βουλήσει καὶ προαιρέσει, «ἵνα μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα», κατὰ τὸν ἀπόστολον, μηδὲ γνωμικὰ θελήματα, μηδὲ ἰδικὰ ἐπιθυμήματα, ἅτινά εἰσι πονηρὰ ἐπιτηδεύματα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπάρχει κοινῶς καὶ καθολικῶς, ἐν θέλημα καὶ ἐν ἐπιθύμημα, ὡς ἐξ ἑνός καὶ ἐν ἐνὶ σώματι ἐνεργού- 30 μενον· τοῦτο γὰρ τὸ κοινόδιον καὶ τοῦτο ἡ ἐκκλησία καὶ ἐν τούτῳ τὸν Χριστὸν κεφαλὴν ἔχοντες ἐπιδεικνύμεθα. Ἔως πότε λοιπὸν αἵρετιεῖ ὁ αἵρετιῶν καὶ ἰδιογνωμεῖ ὁ ἰδιογνωμῶν; «Οὐαί», φησίν,

1. Ψαλμ. 100, 6.

2. Ψαλμ. 28, 11.

3. Α΄ Κορ. 1, 10.

ὀνομαζόμενος ἄμυαλος καὶ ἄφρονας, καὶ ὅς εἶναι κατώτερος ἀπὸ ὅλους καὶ ὅς ἐξευτελίζεται ἀπὸ ὅλους.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς παρούσας κατήχησης. Νὰ προσεύχεστε ὅμως γιὰ μένα, ἀδελφοί, ὥστε καὶ στὸ ἐξῆς ἡ παιδεία τοῦ Κυρίου νὰ μοῦ ἀνοίγει τὰ αὐτιά, γιὰ νὰ ἀκούσω ἢ νὰ πῶ κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ σᾶς ὠφελοῦν, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 73η.

**Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε ἰδιαίτερη γνώμη.
Πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίουνα.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, μὲ τὸ νὰ σκορπιστεῖ ἡ ἀδελφότητα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ θέρους, διαμοιράστηκε μαζί της καὶ ἡ ταπεινὴ μου ψυχὴ καὶ νοητὰ μεταβαίνω ἀπὸ τὸν ἕνα τόπο στὸν ἄλλο παρατηρώντας καὶ ἐπιβλέποντας ποιά καὶ τί λογῆς εἶναι ἡ κατάστασή τους, ἂν σώζονται ἀπὸ τὸν Κύριο, ἂν βαδίζουν στὸν ἴσιο δρόμο¹. Γιατί γνωρίζετε ὅτι ἡ ὀλισθηρὴ φύση μας μόλις ἀφεθεῖ γιὰ λίγο ἐλεύθερη καταντᾷ σὲ ἄγρια κατάσταση, γίνεται θηρίο καὶ γεννᾷ τὸν θάνατο τῆς ἁμαρτίας. Γι' αὐτὸ καρδιοχτυπῶ ὁ ἄθλιος καὶ συμπιέζομαι καὶ συνθλίβομαι ἀπὸ τὴ μέριμνα καὶ τὴ φροντίδα, λειώνοντας ἀπὸ τὴν ἀγωνία, ἔστω καὶ ἂν δὲν συνεισφέρω τίποτε γιὰ τὴν ὠφέλειά σας. Γιατί δὲν ἔχω ἀκόμα τὴ δύναμη νὰ ὑπερασπίζομαι ἐσᾶς ἢ ἐκείνους. Ἀλλὰ ὁ Κύριος καὶ Θεὸς τοῦ πατέρα μου θὰ δώσει δύναμη στὸν λαό του². Ὁ Κύριος θὰ εὐλογήσει ἐσᾶς τὸν λαό του εἰρηνικὰ καὶ θὰ συμβιβάσει καὶ θὰ σᾶς περιφράξει ὅλους μαζί μὲ τὴν χωρὶς ἐλευθεροστομίες ἀγάπη μεταξύ σας καὶ τὴ σύνδεσή σας μὲ τὴν ὁμόψυχη θέληση καὶ προαίρεση, «γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχουν μεταξύ σας διαιρέσεις»³, σύμφωνα μὲ τὸν ἀπόστολο, οὔτε θελήματα γνώμης, οὔτε ἰδιαίτερες ἐπιθυμίες, ποὺ εἶναι πράγματα πονηρά, ἀλλὰ νὰ ὑπάρχει τὸ ἴδιο κοινὸ σὲ ὅλους, ἕνα θέλημα καὶ μιὰ ἐπιθυμία, σὰν νὰ προέρχεται ἀπὸ ἕνα καὶ νὰ ἐνεργεῖ σὲ ἕνα σῶμα. Γιατί αὐτὸ εἶναι τὸ κοινὸβιο καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲ αὐτὸ δείχνουμε ὅτι ἔχουμε κεφαλὴ τὸν Χριστό. Μέχρι πότε λοιπὸν θὰ ἀνήκει στὴν αἵρεση ὁ αἵρετικὸς καὶ θὰ ἔχει δική του γνώμη ὁ ἰδιόγνωμος;

«οἱ συννετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες». Ἀρκεῖ αὐτῶ ἢ τηλικαύτη ἀρὰ τοῦ προφήτου. «Πάντα πρόντο», ὡς φησί που ὁ θεολόγος Γρηγόριος, «ἢ τοὺς οἴκοθεν λογισμούς, μεθ' οὓς ἔρχονται, καὶ τὴν συνήθειαν, ἢ συναναστρέφουσαν».

5 Ἄλλ' οὐ χρὴ ταῦτα εἶναι ἐν τισιν ἢ οὐκ οἶδατε τί λέγει πάλιν ὁ θεῖος καὶ μέγας Βασίλειος; ὅτι «ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἐπιζητῶν τι πλέον, ἐκείνης ἐστὶ τῆς φωνῆς ἄξιος, ἢ φησι. Πρὸς σέ ἢ ἀποστροφή αὐτοῦ καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ». Διὰ τοῦτο συντριβόμεθα τοῖς λογι-
10 σμοῖς, διὰ τοῦτο ταλαιπωροῦμεν μὴ προκόπτοντες, διὰ τοῦτο ἀνα-
θαίνοισι διαλογισμοὶ πνηροὶ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, διὰ τοῦτο γι-
νόμεθα υἱοὶ παραπικραίνοντες καὶ διαγογγύζοντες. Ἄλλ' οὖν δι' ἐ-
πιγνωμοσύνης ἀφέμενοι τὰ οἰκειὰ θελήματα, στοιχήσωμεν τῶ κανό-
νι τῆς εὐθύτητος, κατὰ πάντα τὰ προστεταγμένα ἡμῖν ἐνθέως καὶ
νομίμως πορευόμενοι. Μὴ μοι λεγέτω τις ἀφρονεῦων· «Ὁφειλον τὸ
15 καὶ τὸ πράσσειν παρὰ τοὺς πολλοὺς καὶ ἐπάξιός εἰμι τοῦ καὶ τοῦ
ἀπολαύειν, διὰ τὸ ὀρμεῖσθαί με ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ τηλικούτου». Σαρκικὰ τὰ ῥήματα, μᾶλλον δὲ σατανικὰ τὰ κινήματα· ἐν τούτῳ γὰρ
ἄλλοτριούς ἑαυτοὺς τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας οἱ τοιοῦτοι καθιστά-
νουσιν. Εἰ γὰρ τέκνα ἐστέ, οἱ πάντες ἐν ἔστε καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς γεγεν-
20 νημένοι· καὶ γὰρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐγὼ ὑμᾶς
ἐγέννησα», ὡς φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος· εἰ δὲ ἐν ἔστε, πῶς τὸ ἐν οὐ
στέργετε, ἀλλὰ τοῖς μὲν χεῖλεσί με πατέρα ὀνομάζετε, τῇ δὲ καρδίᾳ
πόρρω ἀπέχετε ἀπ' ἐμοῦ; Ὡ, πῶς οὐκ αἰσχύνεσθε; πῶς οὐκ αἰδεῖ-
σθε; Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς «καταβέβηκα», φησὶν, «ἐκ
25 τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
πέμψαντός με Πατρός», ὑμεῖς δὲ τὸ ἐναντίον τοῖς ἔργοις ἀντιφθέγγε-
σθε ἐλθόντες ἐνταῦθα, οὐχ ἵνα ποιῆτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δι' ἐ-
μοῦ τοῦ ταπεινοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν ὑ-
μῶν, ὡς οἶα τέκνα ὀργῆς καὶ ἀπειθείας. «Ὡντως», ὡς εἶπεν ὁ τῆς ἀ-
30 γίας Κλίμακος ὑφηγητής, «οὐ μὴ τοῦ Φαραῶ ἐλευθερωθῆς, οὐδὲ τὸ
ἄνω Πάσχα θεάσῃ, εἰ μὴ πικρίδας καὶ ἄζυμα φάγῃς διὰ παντός· οὐ
μὴ φωτισθῆς, οὐδ' οὐ μὴ σοφισθῆς, εἰ μὴ ὡς ἐν μαχαίρᾳ ἐκτέμῃς

4. Ἦσ. 5, 21. 5. Γεν. 4, 7. 6. Α' Κορ. 4, 15. 7. Ἦσ. 29, 13. 8. Ἰω. 6, 38.

9. Ἀσκητικὸς συγγραφέας τοῦ ὁμόνυμου συγγράμματος Κλίμαξ τοῦ Παραδείσου, ποῦ γεννήθηκε τὸ 579 καὶ πέθανε τὸ 649. Ἀσκήτευσε ἀυστηρὰ ἐπὶ 40 χρόνια στὴ Μονὴ τοῦ Σινᾶ, τῆς ὁποίας διετέλεσε καὶ ἡγούμενος.

«Ἀλλοίμονο», λέγει, «σέ ἐκείνους πού πιστεύουν, ὅτι εἶναι συνετοὶ καὶ παρουσιάζονται στὰ μάτια τους ὡς ἐπιστήμονες»⁴. Ἀρκεῖ σ' αὐτὸν ἢ τόσο μεγάλη κατάρρα τοῦ προφήτη. «Ὅλα τὰ ἐγκατέλειψαν», ὅπως λέγει κάπου ὁ θεολόγος Γρηγόριος, «ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τους, μὲ τοὺς ὁποίους ἔρχονται, καὶ τίς συνήθειες μὲ τίς ὁποῖες συναναστράφηκαν».

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν αὐτὰ σέ μερικοὺς. Ἡ μήπως δὲν γνωρίζετε τί λέγει πάλι ὁ μέγας Βασίλειος; «Ἐκεῖνος πού ἐπιδιώκει κάτι περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους, εἶναι ἄξιος», λέγει, «ἐκείνης τῆς φωνῆς πού λέγει: Τὸ κακὸ εἶναι στήν ἐξουσία σου καὶ σὺ θὰ τὸ νικήσεις»⁵. Γι' αὐτὸ συντριβόμαστε μὲ τοὺς λογισμοὺς, γι' αὐτὸ ταλαιπωρούμαστε χωρὶς νὰ προκόβουμε, γι' αὐτὸ φτάνουν πονηροὶ διαλογισμοὶ στὶς καρδιές μας, γι' αὐτὸ γινόμαστε υἱοὶ ἀνυπάκουοι καὶ γογγυστές. Ὅμως μὲ σύνεση, ἀφοῦ ἀφήσουμε τὰ δικά μας θελήματα, ἄς συμβαδίσουμε μὲ τὸν κανόνα τῆς εὐθύτητας, πορευόμενοι μὲ τρόπο θεϊκὸ καὶ νόμιμο σύμφωνα μὲ ὅλα ὅσα ἔχουμε προσταχθεῖ. Ἄς μὴ μοῦ πεῖ κάποιος μὲ ἀφροσύνη: “Ἐπρεπε νὰ κάνω αὐτὸ καὶ αὐτὸ διαφορετικὸ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, καὶ εἶμαι ἄξιος νὰ ἀπολαύσω αὐτὸ καὶ αὐτό, ἐπειδὴ κατὰγομαι ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόσο σπουδαῖο”. Τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι σαρκικὰ καὶ τὰ κίνητρα σατανικὰ. Καθόσον μ' αὐτὰ, αὐτοὶ πού σκέφτονται ἔτσι, ἀποκόπτουν τοὺς ἑαυτοὺς τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Γιατί, ἂν εἴστε παιδιά, εἴσατε ὅλοι ἕνα, καὶ ἔχετε γεννηθεῖ ἀπὸ ἕναν, καθόσον μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ μέσω τοῦ Εὐαγγελίου «ἐγὼ σᾶς γένησα»⁶, ὅπως λέγει ὁ θεῖος ἀπόστολος. Καὶ ἐφόσον εἴσατε ἕνα, γιατί δὲν ἀνέχεστε τὸ ἕνα, ἀλλὰ μὲ τὰ χεῖλη σας μὲ ὀνομάζετε πατέρα, ἐνῶ μὲ τὴν καρδιά σας βρίσκεστε μακριὰ ἀπὸ μένα⁷; Πῶς δὲν αἰσχύνεστε; πῶς δὲν ντρέπεστε; Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει, «κατέβηκα, ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ὄχι γιὰ νὰ κάνω τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα μου πού μὲ ἔστειλε»⁸, ἐνῶ ἐσεῖς ἐρχόμενοι ἐδῶ, μὲ τὰ ἔργα σας λέτε τὸ ἀντίθετο, ὄχι γιὰ νὰ κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μέσω ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τῆς σαρκας καὶ τοῦ νοῦ σας, σὰν παιδιά τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ἀπειθείας. «Πραγματικά», ὅπως εἶπε ὁ διδάσκαλος τῆς ἁγίας Κλίμακας⁹, «δὲν θὰ ἐλευθερωθεῖς ἀπὸ τὸν Φαραῶ, οὔτε θὰ δεῖς τὸ οὐράνιο Πάσχα, ἂν δὲν φᾶς πικρὰ χόρτα καὶ ἄζυμα γιὰ πάντα. Δὲν θὰ φωτισθεῖς, οὔτε θὰ σοφισθεῖς, ἂν δὲν κόψεις σὰν μὲ μαχαίρι ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς καρδιάς τὸ δικό

οιζόθεν ἐκ τῆς καρδίας τὸ οἰκειόν σου θέλημα καὶ προσοίσης ἑαυτὸν ὀλοτελῶς δι' ὑπακοῆς τῷ καθηγεμόνι σου».

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ χαλκοῦ θελήματος μετὰ τοῦτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑπομνήσκω, ἵνα νηφόντως καὶ γρηγορότως ὑπαν-
5 τῶμεν εἰς τὰς νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς ψαλμωδίας, πρὸς τὰς τοῦ ὕπνου ἐξεγέρσεις, πρὸς τὰς τῶν ἔργων κλήσεις, πρὸς τὰς τῶν λογι-
σμῶν ἐξαγγέλσεις, ἐτοιμαζόμενοι ἑαυτοὺς πρὸς τὴν τοῦ θανάτου ὥραν, πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς ἔξοδον, πρὸς τὴν ἀπὸ
γῆς εἰς οὐρανὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀνοδον, πρὸς τὴν τοῦ φοβεροῦ
10 καὶ φορικτοῦ θήματος παράστασιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν
καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ'.

Περὶ τῆς χαροποιουῦ ἡμῶν ὑποταγῆς.

15

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πῶς ὑμῖν τανῦν προσ-
φθέγξομαι; Ἀλλ' εἰ καὶ τολμηρόν, ἀποστολικῶς. «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ
πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε». Διὰ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ δια-
νύετε, ὅτι τὸ μοναδικὸν σχῆμα περιδέβλησθε, ὅτι τὸν τῆς ὑποταγῆς
20 κανόνα ὑπεξέρχεσθε, καθ' ἑκάστην ἡμέραν θλιβόμενοι, στενοχω-
ρούμενοι, ταλαιπωρούμενοι, συλλυπούμενοι, τοῦτο μὲν ἐν νηστείαις
καὶ ἀγρυπνίαις καὶ ξηροκοιτίαις, τοῦτο δὲ ἐν κόποις καὶ μόχθοις
καὶ ἔργοις τῶν διακονιῶν ὑμῶν, ἐν κοπαῖς τῶν θελημάτων, ἐν ἐπα-
γωγαῖς τῶν προσταγμάτων, ἐν ἀλουσίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ἐν ῥακο-
25 δυσίᾳ καὶ ῥυπαροφορησίᾳ τῶν ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων ὑμῶν
προσθήσω τούτοις, ἐν ἐπιτιμίαις καὶ ἀφορισμοῖς τῶν ἐλλειμμάτων,
τὸ μείζον ἔτι, ἐν ἀκαταπαύστοις προσβολαῖς, κρούμασί τε καὶ κεν-
τήμασι καὶ οἷόν τι τοξεύμασι καὶ λογχεύμασι τῶν ὄρατῶς καὶ ἀορά-
τως πολεμούντων ὑμᾶς. Ἐνθεν ὁ οἰκονόμος ἔλκει, ἐκεῖθεν ὁ παροι-
30 κονόμος ἀνθέλκει ὁ ἐσθιάτωρ ἐτέρωθεν, ὁ ἀρτοποιὸς ἄλλοθεν, τοῦ-
τος κἀκεῖνος, ἵνα μὴ τοὺς πάντας λέγω. Εἶτα καὶ ἐπὶ τῶν δαιμόνων
ἐνθεν ὁ τῆς πορνείας, ἐκεῖθεν ὁ τῆς ἀκηδίας, ἄλλοθεν ὁ τῆς λαιμαρ-

σου θέλημα και προσφέρεις τὸν ἑαυτὸ σου μὲ τὴν ὑπακοή σου ὀλότελα στὸν ἡγούμενόν σου».

Καὶ αὐτὰ βέβαια γιὰ τὸ χάλκινο θέλημα. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ὅμως θὰ σᾶς θυμίσω καὶ ἄλλα, γιὰ νὰ συμμετέχουμε μὲ νηφαλιότητα καὶ ἐγρηγορησις στὶς νυχτερινές καὶ ἡμερήσιες ψαλμωδίες, στὶς ἐγέρσεις ἀπὸ τὸν ὕπνο, στὶς κλήσεις τῶν ἔργων, στὶς ἐξομολογήσεις τῶν λογισμῶν, ἐτοιμάζοντας τοὺς ἑαυτοὺς μας γιὰ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου, γιὰ τὴν ἔξοδο τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, γιὰ τὴν ἀνοδὸν μας μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανόν, γιὰ τὴν ἐμφάνισή μας μπροστὰ στὸ φοβερό καὶ φρικτὸ βῆμα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 74η.

**Γιὰ τὴν χαροποιὸν ὑποταγὴν μας.
Στοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς τοῦ Σακκουδίου.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πῶς νὰ σᾶς προσφωνήσω τώρα; Ἐστὼ καὶ ἂν εἶναι τολμηρό, θὰ σᾶς προσφωνήσω ἀποστολικά. «Χαίρετε μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου πάντοτε. Πάλι θὰ σᾶς πῶ· Χαίρετε»¹. Γιατί; Ἐπειδὴ ἐκτελεῖτε τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ἔχετε φορέσει τὸ μοναχικὸ σχῆμα, ἐπειδὴ ὑπομένετε τὸν κανόντα τῆς ὑποταγῆς κάθε μέρα πιεζόμενοι, στενοχωρούμενοι, ταλαιπωρούμενοι, λυπούμενοι ὅλοι μαζὶ, ἄλλοτε μὲ νηστεῖες καὶ ἀγρυπνίες καὶ κατάκλιση σὲ ξερὰ στρώματα, ἄλλοτε μὲ κόπους καὶ μόχθους καὶ μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν διακονημάτων σας, μὲ τὴν ἀποκοπὴ τῶν θελημάτων σας, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν, μὲ ἀλουσία τοῦ σώματός σας, μὲ ράκη καὶ ρυπαρὰ ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, καί, θὰ προσθέσω σ' αὐτὰ, μὲ ἐπιτίμια καὶ περιορισμοὺς τῶν ἐλλείψεων, καὶ τὸ ἀκόμη μεγαλύτερο, μὲ ἀκατάπαυστες προσβολές, κτυπήματα καὶ κεντρίσματα καὶ τοξεύματα καὶ λογχεύματα αὐτῶν ποὺ σᾶς πολεμοῦν ὄρατὰ καὶ ἀόρατα. Ἀπὸ ἐδῶ σᾶς σύρει ὁ οἰκονόμος, ἀπὸ ἐκεῖ ὁ παραοικονόμος σᾶς τραβᾷ ἀντίθετα. Ὁ ἐσιτάτορας ἀπὸ ἄλλοῦ, ὁ ἀρτοποιὸς ἀπὸ ἄλλοῦ, αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος, γιὰ νὰ μὴ τοὺς ἀναφέρω ὅλους. Ἐπειτα καὶ οἱ δαίμονες, ἀπὸ ἐδῶ τῆς πορνείας, ἀπὸ ἐκεῖ τῆς ἀδιαφορίας, ἀπὸ ἄλλοῦ τῆς λαιμαργίας, καὶ ἀπὸ ἄλλοῦ ὁ δαίμονας τῆς

γίας, ἐτέρωθεν ὁ τῆς ἀστασίας. Καὶ πόσα καὶ πληλίκια τὰ πάθη;
 Ἐνεξαρίθμητα. Οὐκ εἰκότως οὖν εἶρηκα ὑμῖν τὸ «χαίρετε ἐν Κυρίῳ
 πάντοτε»; Ναί, ὄντως, ἀδελφοί μου ἠγαπημένοι, καὶ μακάριοί ἐστε
 καὶ τρισμακάριοι ταῦτα διὰ Θεὸν ὑπομένοντες καὶ ταῦτα αἰρούμε-
 5 νοι καὶ ταῦτα ἀσπαζόμενοι. Καὶ τί ἐκ τούτων; Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς καρ-
 δίαῖς ὑμῶν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι δικαιοσύνη καὶ πλήθος εἰρήνης,
 ζωὴ καὶ εὐφροσύνη καὶ ἀνάπαυσις αἰώνιος, υἰοθεσία καὶ κληρονο-
 μία Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀνθ' ὧν οὕτως ἐφρονήσατε
 καὶ οὕτως εἴλεσθε, καλῶς καὶ θεομακαρίστως καὶ παντεπαινέτως
 10 κόσμον μισήσαντες καὶ τὰ περὶ κόσμον, γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ
 συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ιδίων χωρισθέντες, πατρίδων καὶ πόλεων
 καὶ χωρῶν καὶ ἀγρῶν καὶ οἰκῶν διαστάντες καὶ πρὸς μόνον Θεὸν
 καταφυγόντες τὸν Κύριον καὶ βασιλέα τῆς δόξης, τὸν ἀγαθὸν καὶ
 ὑπεράγαθον δεσπότην, καὶ τούτῳ δουλεύοντες, τούτῳ παριστάμε-
 15 νοι, τούτῳ λατρεύοντες, τούτῳ ἄδοντες ἀενάως, τούτου τὰς ἐντολάς
 καὶ τὰ δικαιώματα ἐκζητοῦντες, τούτου τὰ ἀρεστὰ καὶ φιλητὰ πράτ-
 τοντες. Καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν οὐ περὶ πατρὸς καὶ μητρὸς λόγος, οὐ περὶ
 γυναικὸς καὶ παιδῶν φροντίς, οὐ περὶ δούλων καὶ δουλίδων μέρι-
 μνα, οὐ περὶ κτήσεων καὶ ὑπάρξεων ἀδολεσχία, οὐ περὶ τιμῶν καὶ
 20 ἀξιομάτων διαγωνία, οὐ περὶ ἀρχόντων καὶ βασιλέων ἐπιθυμία, οὐ
 περὶ κραυπάλης καὶ οἴνων διϋλισμένων καὶ τῶν ἄλλων τρυφῶν δια-
 σπουδασία, οὐ περὶ μικρῶν, οὐ περὶ μεγάλων, οὐ περὶ οὐδενὸς ἄλ-
 λου τῶν ἀπολλυμένων, ἀλλὰ περὶ μόνου τοῦ κατ' εὐαρέστησιν Θεοῦ
 διαζῆν ὑμᾶς, περὶ μόνων τῶν ἀποκειμένων ἐν οὐρανοῖς ἀγαθῶν.
 25 Ἄρα οὐκ ἀξίως ἀνταγαπήσει ὑμᾶς ὁ δεσπότης; Ἄρα οὐκ ἀξίως
 καλέσει ὑμᾶς τέκνα; Ἄρα οὐκ ὀφειλόντως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔρει
 πρὸς ὑμᾶς, «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε
 τὴν ἠτομασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου»;

Τοιαῦτα οὖν ὑμῶν τὰ ἀγωνίσματα, τοιαῦτα τὰ διασπουδάσμα-
 30 τα, τηλικαῦτα τὰ ἐλπίζόμενα. Διὰ τοῦτο καὶ πάλιν ἐρῶ· Χαίρετε
 ἀκαταλήκτως· χαίρετε δὲ κατὰ τὸ φθάσαν, ὅτι καὶ ἀδελφὸν κάλλι-
 στον ἀπεστείλαμεν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τὸν κύριον ἀδβᾶν
 Ἰερεμίαν, καλῶς πολιτευσάμενον καὶ ὀσίως ἐκδιώσαντα καὶ προσ-
 τεθέντα τοῖς λοιποῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον. Καὶ μα-
 35 κάριος, ὅστις μετὰ τοιοῦτου τέλους ὑπαναχωρήσει τῶν ἐνθένδε. Ἔτι

ἀσπάθειας. Καὶ πόσα καὶ πόσο μεγάλα εἶναι τὰ πάθη; Ἐναντίον. Δὲν σᾶς εἶπα λοιπὸν δικαιολογημένα τὸ «Χαίρετε μὲ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ πάντοτε»; Ναί, πραγματικά, ἀγαπημένοι μου ἀδελφοί, καὶ μακάριοι εἴσατε καὶ τρισμακάριοι, ἀφοῦ αὐτὰ ὑπομένετε γιὰ τὸν Θεό, αὐτὰ προτιμᾶτε καὶ αὐτὰ ἀσπάζεστε. Καὶ τί θὰ προκῦψει ἀπὸ αὐτὰ; Θὰ γεννηθεῖ στίς καρδιές σας στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα δικαιοσύνη καὶ πολλὴ εἰρήνη, ζωὴ καὶ εὐφροσύνη καὶ αἰῶνια ἀνάπαυση, υἱοθεσία καὶ κληρονομία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας του², γι' αὐτὰ ποὺ ἔτσι σκεφθήκατε καὶ ἔτσι προτιμήσατε, ἀφοῦ μισήσατε σωστὰ καὶ κατὰ τρόπο μακαριστὸν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἐπαινετὸν ἀπὸ ὅλους τὸν κόσμον καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸν κόσμον, καὶ χωρισθήκατε ἀπὸ ἀδελφούς καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ δικούς σας, καὶ ἀπομακρυνθήκατε ἀπὸ πατρίδες καὶ πόλεις καὶ χωριὰ καὶ ἀγρούς καὶ σπίτια, καὶ καταφύγατε στὸν μοναδικὸ Θεὸ καὶ Κύριο καὶ βασιλιὰ τῆς δόξας³, τὸν ἀγαθὸ καὶ ὑπεράγαθο δεσπότη, καὶ δουλεύετε σ' αὐτὸν καὶ εἶστε παρόντες σ' αὐτὸν καὶ αὐτὸν λατρεύετε καὶ σ' αὐτὸν ψάλλετε διαρκῶς, ἀναζητώντας τις ἐντολές καὶ τις κρίσεις του, καὶ κἀνοντας ὅσα ἀρέσουν καὶ εἶναι ἀγαπητὰ σ' αὐτόν. Καθόσον τώρα σὲ σᾶς δὲν γίνεται λόγος γιὰ πατέρα καὶ μητέρα, οὔτε ὑπάρχει φροντίδα γιὰ γυναῖκα καὶ παιδιὰ, οὔτε μέριμνα γιὰ δούλους καὶ δοῦλες, οὔτε ἀπασχόληση μὲ κτήματα καὶ περιουσίες, οὔτε ἀγωνία γιὰ τιμὲς καὶ ἀξιώματα, οὔτε ἐπιθυμία γιὰ ἄρχοντες καὶ βασιλεῖς καὶ ζῆλος γιὰ ὑπερβολικὴ μέθη καὶ κρασιὰ καλοστραγγισμένα καὶ γιὰ ἄλλες ἀπολαύσεις, ὄχι γιὰ μικρὰ, οὔτε γιὰ μεγάλα, οὔτε γιὰ τίποτε ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ ποὺ χάνονται, ἀλλὰ μόνο γιὰ τὸ νὰ ζεῖτε ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό, μόνο γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ σᾶς περιμένουν στὸν οὐρανό. Ἐπομένως δὲν θὰ σᾶς ἀγαπήσει καὶ ὁ Δεσπότης ὅπως σᾶς ἀξίζει, καὶ δὲν θὰ σᾶς ὀνομάσει ἐπάξια παιδιὰ του; Δὲν πρέπει ἐπομένως τὴν ἡμέρα ἐκείνη νὰ σᾶς πεῖ, «ἐλάτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατέρα μου, κληρονομήστε τὴν ἐτοιμασμένη γιὰ σᾶς βασιλεία ἀπὸ τότε ποὺ δημιουργήθηκε ὁ κόσμος»⁴;

Τέτοιοι λοιπὸν εἶναι οἱ ἀγῶνες σας, τέτοια τὰ ἔργα στὰ ὅποια ἐπιδίδετε μὲ ζῆλον, τέτοια αὐτὰ ποὺ ἐλπίζετε. Γι' αὐτὸ καὶ πάλι θὰ πῶ· Νὰ χαίρεστε ἀκατάπαυστα. Νὰ χαίρεστε γιὰ αὐτὸ στὸ ὅποιο φθάσατε, γιατί καὶ ἕναν πολὺ καλὸν ἀδελφὸ στείλαμε στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα, τὸν κύριο ἀββᾶ Ἰερεμία, ὁ ὅποῖος ἔζησε καλὰ καὶ τελείωσε τὴ ζωὴ του κατὰ τρόπον ὅσιον, καὶ προστέθηκε στοὺς ὑπόλοιπους ἀδελφούς μας γιὰ νὰ ζήσει ζωὴ ἀτελείωτη. Καὶ εἶναι μακάριος αὐτὸς ποὺ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν

χαίρετε, ὅτι τοὺς δύο ἀδελφούς ἡμῶν, τὸν τε ἀββᾶν Εὐστάθιον καὶ τὸν ἀββᾶν Ἐπιφάνιον, ἠξιώθημεν ἀπολαβεῖν ὑγιαίνοντας καὶ σεσωσμένως ἐπαναλύσαντας ἐκ τῆς Ῥώμης, οὐκ ἐπαινετοὺς μὲν κατὰ τὸ προφανές, διὰ τὴν ἰδιογνώμονα αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ἀπέλευσιν, 5 ἐπαινετοὺς δὲ λίαν διὰ τὴν κρυπτὴν αὐτῶν ἐργασίαν· ἔργον γὰρ ἀποστολικὸν ἐπλήρωσαν, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ἀνάθεμα ἀπὸ Χριστοῦ καὶ ἀφ' ἡμῶν ἐλόμενοι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας τῶν ταπεινῶν δόξης καὶ θελήσεως. Τοῦτο ἀπέδειξεν ἄρτι Θεὸς διὰ τῆς εὐαγοῦς αὐτῶν παλινστροφίας, οὐκ ἀποδοκιμάσας τὴν σπουδὴν αὐτῶν, οὐδὲ ἀνόνη- 10 τον τὸν κόπον αὐτῶν ἀποδείξας. Ἠγεῖσθε αὐτοὺς ὡς ἀδελφούς ὑμῶν τιμίους· οὐκέτι δὲ αὐτοῖς εἴτε ἐτέροις τοιαύτης ἀφορμῆς ἔξοδος· μή τις βουλεύσῃται, μή τις διανοήσῃται καὶ ὀλοθρευθεῖη ἀπὸ Θεοῦ· ἅπαξ γὰρ ἔφθασε τοιαύτη ὑπόθεσις καὶ ἅπαξ γέγονεν ὃ γέγονεν, τὸ δὲ δεύτερον θάνατος αἰώνιος. Ἀσφαλίσασθε οἱ πάντες. Ἐλπίζομεν 15 δὲ καὶ τὸν ἀββᾶν Νικόλαον ἀπολαβεῖν, καθὼς ἤκουσται ἡμῖν, καὶ εὐξασθε καὶ ὑπὲρ ἐκείνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐξ ἀβουλίας ἄλλων ἀποδρασάντων, ἵνα ὁ Κύριος ἀνακαλέσῃται καὶ ἐπισυναγάγῃ τοὺς πάντας εἰς τὴν μάνδραν αὐτῶν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ'.

Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν τιθέναι ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ποιμνίου· καὶ περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τοῦ 25 κατὰ Θεὸν δίον ἡμῶν καὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς ἀπὸ τῶν παγίδων τοῦ διαδόλου.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, μικρὸν ἀπολιμπανόμενος ὑμῖν χρόνον ἐν ταῖς συμβαινούσαις ἀναγκαίαις ἀποδημίαις, ὡς πο- 30 λὺν ἤδη πεποικῶς κατεπεύγομαι τῇ ἐπιθυμίᾳ εἰς ὑποστροφήν, τὸ μὲν ἀγωνιῶν διὰ τὸ μή τινα συμβῆναι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν μου ἀταξίαν (οἶδα γὰρ τὸν διάβολον ὠρυσόμενον λέοντος δίκην καὶ ζητοῦντα τίνα ψυχὴν ἀρπάξας καταπιεῖν), τὸ δὲ ἐπιθυμῶν συνεῖναι ὑμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον· οὐδὲ γὰρ τέρπει με ἡ ἀπουσία, οὐδὲ μετεω-

ἔδω ζωὴν μετέτοιον τέλος. Χαίρετε ἀκόμα, ἐπειδὴ τοὺς δύο ἀδελφοὺς μας τὸν ἀββᾶ Εὐστάθιο καὶ τὸν ἀββᾶ Ἐπιφάνιο, ἀξιωθήκαμε νὰ τοὺς ἀπολαύσουμε ὑγιεῖς καὶ σώους μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοὺς ἀπὸ τῆς Ρώμης. οἱ ὅποιοι βέβαια δὲν εἶναι ἀξιέπαινοι ὡς πρὸς αὐτὸ πού φάνηκε ἀρχικὰ γιὰ τὴν μετάβασίν τοὺς στοὺς ἐκεῖ μετὰ δικὴν τοὺς ἀπόφασιν, ἀλλὰ εἶναι ἀξιέπαινοι πολὺ γιὰ τὴν μυστικὴν ἐργασίαν τοὺς. Γιατὶ ἐκτέλεσαν ἔργον ἀποστολικόν, ἂν καὶ εἶναι τολμηροὶ νὰ τὸ πῶ, προτιμώντας ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἀπὸ μᾶς, γιὰ τὴν δόξαν καὶ τὴν θέλησιν ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Αὐτὸ τὸ ἀπέδειξε τώρα ὁ Θεὸς μετὰ τὴν προσεκακὴν ἐπινοήσάν τοὺς, γιὰτὶ δὲν ἀποδοκίμασε τὸν ζῆλον τοὺς, οὔτε ἔδειξε ἀνώφελον τὸν κόπον τοὺς. Νὰ τοὺς θεωρεῖτε ὡς ἀδελφοὺς σας τίμους. Ἀλλὰ νὰ μὴ δοθεῖ σὺν ἐξῆς ἀφορμὴ οὔτε σ' αὐτοὺς οὔτε σὲ ἄλλους γιὰ ἐξοδόν. Κανένας νὰ μὴ τὸ σκεφθεῖ, κανένας νὰ μὴ τὸ διανοηθεῖ, καὶ ἐξολοθρευθεῖ ἀπὸ τὸν Θεόν. Γιατὶ μὰ φορὰ συνέβη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, καὶ μὰ φορὰ ἔγινε αὐτὸ πού ἔγινε· ἡ ἐπανάληψίς του θὰ εἶναι θάνατος αἰώνιος. Ἀσφαλισθεῖτε ὅλοι. Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἀπολαύσουμε καὶ τὸν ἀββᾶ Νικόλαον, ὅπως ἀκούσαμε, καὶ προσευχηθεῖτε καὶ γιὰ ἐκεῖνον καὶ γι' αὐτοὺς πού δραπέτευσαν ἀπὸ ἔλλειψιν ἀποφασιστικότητος, ὥστε ὁ Κύριος νὰ τοὺς φέρει πίσω καὶ νὰ τοὺς συγκεντρώσῃ ὅλους σὴν μάντραν τοὺς καὶ νὰ τοὺς σώσῃ σὴν οὐράνιαν βασιλείαν τοῦ, γιὰτὶ σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 75η.

Ὅτι ὁ ἡγούμενος πρέπει νὰ θυσιάζῃ τὴν ζωὴν τοῦ γιὰ τὸ ποίμνιόν τοῦ, καὶ γιὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν φροντίδα τῆς σύμφωνης μετὰ τὸν Θεόν ζωῆς μας, καὶ νὰ προσέχουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τῶν παγίδων τοῦ διαβόλου.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ἀφοῦ σᾶς ἄφησα γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα μετὰ τῶν ἀναγκαστικῶν ἀποδημιῶν, ὡς νὰ ἔμεινα ἤδη μακριὰ πολὺ χρόνον, ἀνυπομονῶν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιστρέψω, ἐπειδὴ ἀγωνιῶ μὴ τυχόν καὶ συμβεῖ καμμιά ἀταξία ἐξαιτίας τῶν δικῶν μου ἁμαρτιῶν (γιὰτὶ γνωρίζω ὅτι ὁ διάβολος, «ὡς λιοντάρι πού ὠρύεται, ἀναζητᾷ ποιά ψυχὴν νὰ ἀρπάξῃ γιὰ νὰ τὴν καταπιεῖ»¹), καὶ ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ νὰ βρισκομαι μαζί σας σὲ κάθε καιρὸν καὶ τόπον. Ἄλλωστε ἡ ἀπου-

χαίρετε, ὅτι τοὺς δύο ἀδελφούς ἡμῶν, τὸν τε ἀββᾶν Εὐστάθιον καὶ τὸν ἀββᾶν Ἐπιφάνιον, ἠξιώθημεν ἀπολαβεῖν ὑγιαίνοντας καὶ σεσωσμένως ἐπαναλύσαντας ἐκ τῆς Ῥώμης, οὐκ ἐπαινετοὺς μὲν κατὰ τὸ προφανές, διὰ τὴν ἰδιογνώμονα αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ἀπέλευσιν, 5 ἐπαινετοὺς δὲ λίαν διὰ τὴν κρυπτὴν αὐτῶν ἐργασίαν· ἔργον γὰρ ἀποστολικὸν ἐπλήρωσαν, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ἀνάθεμα ἀπὸ Χριστοῦ καὶ ἀφ' ἡμῶν ἐλόμενοι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας τῶν ταπεινῶν δόξης καὶ θελήσεως. Τοῦτο ἀπέδειξεν ἄρτι Θεὸς διὰ τῆς εὐαγοῦς αὐτῶν παλινστροφίας, οὐκ ἀποδοκιμάσας τὴν σπουδὴν αὐτῶν, οὐδὲ ἀνόνη- 10 τον τὸν κόπον αὐτῶν ἀποδείξας. Ἠγεῖσθε αὐτοὺς ὡς ἀδελφούς ὑμῶν τιμίους· οὐκέτι δὲ αὐτοῖς εἴτε ἐτέροις τοιαύτης ἀφορμῆς ἔξοδος· μή τις βουλεύσῃται, μή τις διανοήσῃται καὶ ὀλοθρευθεῖη ἀπὸ Θεοῦ· ἅπαξ γὰρ ἔφθασε τοιαύτη ὑπόθεσις καὶ ἅπαξ γέγονεν ὃ γέγονεν, τὸ δὲ δεύτερον θάνατος αἰώνιος. Ἀσφαλίσασθε οἱ πάντες. Ἐλπίζομεν 15 δὲ καὶ τὸν ἀββᾶν Νικόλαον ἀπολαβεῖν, καθὼς ἤκουσται ἡμῖν, καὶ εὐξασθε καὶ ὑπὲρ ἐκείνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐξ ἀβουλίας ἄλλων ἀποδρασάντων, ἵνα ὁ Κύριος ἀνακαλέσῃται καὶ ἐπισυναγάγῃ τοὺς πάντας εἰς τὴν μάνδραν αὐτῶν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ'.

Ἔστιν ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν τιθέναι ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ποιμνίου· καὶ περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τοῦ 25 κατὰ Θεὸν δίον ἡμῶν καὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς ἀπὸ τῶν παγίδων τοῦ διαδόλου.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, μικρὸν ἀπολιμπανόμενος ὑμῖν χρόνον ἐν ταῖς συμβαινούσαις ἀναγκαίαις ἀποδημίαις, ὡς πο- 30 λὺν ἤδη πεποικῶς κατεπειγόμαι τῇ ἐπιθυμίᾳ εἰς ὑποστροφήν, τὸ μὲν ἀγωνιῶν διὰ τὸ μή τινα συμβῆναι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν μου ἀταξίαν (οἶδα γὰρ τὸν διάβολον ὠρνούμενον λέοντος δίκην καὶ ζητοῦντα τίνα ψυχὴν ἀρπάξας καταπιεῖν), τὸ δὲ ἐπιθυμῶν συνεῖναι ὑμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον· οὐδὲ γὰρ τέρπει με ἡ ἀπουσία, οὐδὲ μετεω-

ἔδω ζωὴ μὲ τέτοιο τέλος. Χαίρετε ἀκόμα, ἐπειδὴ τοὺς δύο ἀδελφούς μας, τὸν ἀβδᾶ Εὐστάθιο καὶ τὸν ἀβδᾶ Ἐπιφάνιο, ἀξιωθήκαμε νὰ τοὺς ἀπολάσουμε ὑγιεῖς καὶ σώους μὲ τὴν ἐπιστροφή τους ἀπὸ τὴ Ρώμη, οἱ ὅποιοι βέβαια δὲν εἶναι ἀξιέπαινοι ὡς πρὸς αὐτὸ ποῦ φάνηκε ἀρχικᾶ, γιὰ τὴ μετάβασή τους στοὺς ἐκεῖ μὲ δική τους ἀπόφαση, ἀλλὰ εἶναι ἀξιέπαινοι πολὺ γιὰ τὴ μυστικὴ ἐργασία τους. Γιατὶ ἐκτέλεσαν ἔργο ἀποστολικό, ἂν καὶ εἶναι τολμηρὸ νὰ τὸ πῶ, προτιμώντας ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ ἀπὸ μᾶς, γιὰ τὴ δόξα καὶ τὴ θέληση ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Αὐτὸ τὸ ἀπέδειξε τώρα ὁ Θεὸς μὲ τὴν προσεκτικὴ ἐπάνοδό τους, γιὰτὶ δὲν ἀποδοκίμασε τὸν ζῆλο τους, οὔτε ἔδειξε ἀνώφελο τὸν κόπο τους. Νὰ τοὺς θεωρεῖτε σὰν ἀδελφούς σας τίμιους. Ἀλλὰ νὰ μὴ δοθεῖ στὸ ἐξῆς ἀφορμὴ οὔτε σ' αὐτοὺς οὔτε σὲ ἄλλους γιὰ ἔξοδο. Κανένας νὰ μὴ τὸ σκεφθεῖ, κανένας νὰ μὴ τὸ διανοηθεῖ, καὶ ἔξολοθρευθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό. Γιατὶ μιὰ φορὰ συνέβη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, καὶ μιὰ φορὰ ἔγινε αὐτὸ ποῦ ἔγινε· ἢ ἐπανάληψή του θὰ εἶναι θάνατος αἰώνιος. Ἀσφαλισθεῖτε ὅλοι. Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἀπολάσουμε καὶ τὸν ἀβδᾶ Νικόλαο, ὅπως ἀκούσαμε, καὶ προσευχηθεῖτε καὶ γιὰ ἐκεῖνον καὶ γι' αὐτοὺς ποῦ δραπέτευσαν ἀπὸ ἔλλειψη ἀποφασιστικότητος, ὥστε ὁ Κύριος νὰ τοὺς φέρει πίσω καὶ νὰ τοὺς συγκεντρώσει ὅλους στὴ μάντρα τους καὶ νὰ τοὺς σώσει στὴν οὐράνια βασιλεία του, γιὰτὶ σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 75η.

Ὅτι ὁ ἡγούμενος πρέπει νὰ θυσιάζει τὴν ζωὴ του γιὰ τὸ ποίμνιό του, καὶ γιὰ τὸν ζῆλο καὶ τὴ φροντίδα τῆς σύμφωνης μὲ τὸν Θεὸ ζωῆς μας, καὶ νὰ προσέχουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ἀφοῦ σᾶς ἄφησα γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα μὲ τὶς ἀναγκαστικὰς ἀποδημίαις, σὰν νὰ ἔμεινα ἤδη μακριὰ πολὺ χρόνον, ἀνυπομονῶ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ ἐπιστρέψω, ἐπειδὴ ἀγωνιῶ μὴ τυχόν καὶ συμβεῖ καμμιά ἀταξία ἐξαιτίας τῶν δικῶν μου ἁμαρτιῶν (γιὰτὶ γνωρίζω ὅτι ὁ διάβολος, «σὰν λιοντάρη ποῦ ὠρῦεται, ἀναζητᾷ ποιά ψυχὴ νὰ ἀρπάξει γιὰ νὰ τὴν καταπιεῖ»¹), καὶ ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ νὰ βρισκομαι μαζί σας σὲ κάθε καιρὸ καὶ τόπο. Ἄλλωστε ἡ ἀπου-

ρίζει με, κἄν ἁμαρτωλός εἰμι, ἢ ἐκ τόπου εἰς τόπον μετάβασις, ὡς ἂν τρυφῶν διατελοίην τὰς ἡμέρας, ἐπιγαννύμενος ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ τοῖς θεάμασι τῶν ἐν τῷ βίῳ γινομένων πραγμάτων καὶ ὑμᾶς ἐὼν ἐπιταλαιπωρεῖν ταῖς ἀσκητικαῖς διαγωγαῖς. Μὴ διὰ τοῦτο ὑπολαμ-
5 βάνητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἀλλ' εὖ ἴστε ὅτι, ὅπου περ ἂν ἀπίω, πάν-
τας ὑμᾶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου καρδίᾳ ἔχω καὶ μεθ' ὑμῶν εἰμι τῇ δια-
νοίᾳ ἐποδυνώμενος τοῖς ὀδυνωμένοις, συναγωνιῶν τοῖς ἀγωνιῶσι,
συνευφραινόμενος τοῖς εὐδρομοῦσι, κλαίων τε καὶ μεριμνῶν περὶ
ἐνὸς ἐκάστου ὑμῶν, ὅπως διασώζοισθε.

10 Εἰς τί γὰρ ἄλλο κεκλήκατέ με εἰς κεφαλὴν ὑμῶν καὶ εἰς ὅ,τι
ἄλλο ὀφείλω ζῆν; Χαίρειν τε καὶ εὐφραίνεσθαι; Ἄλλ' οὐχὶ δι' ὑμᾶς
τὰ τοῦ Θεοῦ τέκνα; οὐχὶ διὰ τὴν ἐν Κυρίῳ προκοπὴν ὑμῶν; οὐχὶ διὰ
τὸν ἔνθεον ζῆλον ὑμῶν; οὐχὶ διὰ τὴν μαρτυρικὴν ὑμῶν πολιτείαν;
Ἐν τούτοις γὰρ καὶ ἐκζητηθήσομαι ὑπὸ τοῦ δεσπότη Θεοῦ, ὅπως
15 ὑμᾶς ἐποιμάναμεν καὶ ὠδηγήσαμεν, εἰ ἀπλανῶς τὴν ὁδὸν τῶν
ἐντολῶν αὐτοῦ ὑπέδειξα ὑμῖν, εἰ ὡς ποιμὴν συνεφλέχθην ὑμῖν τῷ
καύσωνι τῆς ἡμέρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός, κατὰ τὸν μέγαν ἐ-
κεῖνον Ἰακώβ, εἰ τὸ ἀπολωλὸς ἐξεζήτησα καὶ τὸ πεπλανημένον ὑπέ-
στρεψα, εἰ τὸ ἡσθηνηκὸς ἰάτρευσα, καθὼς πάλιν ἄλλος προφήτης,
20 ἀλλὰ μὴ εἰς οἰκειᾶς ἡδονὰς τὴν προστασίαν ἐνοσφισάμην, τῇ ἀμε-
λείᾳ προδοὺς τὰ πρόβατα τοῖς ἄρπαξι τῶν ψυχῶν λύκοις, ἀπεμ-
πολῶν οἶον καὶ σφάττων καὶ ἀπολλύς αὐτὰ διὰ κακίας. Διὰ τοῦτο,
ὦ ἀδελφοί μου, οὐκ ἄλογον τὸ ἐν ἐμοὶ πάθος, ἀλλ' ὡς ὄρατε καὶ
πάνυ δικαιοτάτον, καὶ οὐκ ἀρκεσθήσομαι, ὁσάκις ἂν καὶ τὰ αὐτὰ
25 φθέγξωμαι, ἀποδυσρόμενος τὴν ἐμαντοῦ ταλαιπωρίαν καὶ εἰς οἶόν
εἰμι κρῖμα. Δότε μοι οὖν, δέομαι ὑμῶν, δεξιὰς καὶ αὐτοὶ οἶγε καὶ δυ-
νάμενοι μάλιστα διὰ τῆς καμνούσης ἀρετῆς ὑμῶν. Ὁρέξατε χεῖρα
βοηθείας· συνασπίζοισθε, συναντιλαμβάνοισθε, συνανορθοῦντες
καὶ συμβιδάζοντες τὰ εἰς εἰρήνην καὶ εὐστάθειαν, καὶ ὁ δικαιοκρί-
30 τῆς εἰκότως διανεμεῖ ὑμῖν τὰς ὀφειλομένας μισθαποδοσίας.

Ἐγὼ τοίνυν ὁ ἁμαρτωλὸς χαίρω ἐπὶ τῇ εἰσδοχῇ τῶν εἰσερχομέ-
νων προσώπων καθ' ἐκάστην (θεόπεμπτοι γὰρ εἰσι) καὶ ἐπὶ τῷ
πληθυσμῷ τῆς ἐλαχίστης ἡμῶν μονῆς ἐνήδομαι, ἐπειδὴ θέλημα Κυ-

2. Γεν. 31, 40.

3. Ἰεζ. 34, 4-5.

σία δὲν μὲ εὐχαριστεῖ, οὔτε μὲ κάνει νὰ ἐπαίρομαι, ἔστω καὶ ἂν εἶμαι ἁμαρτωλός, ἢ μετακίνησή μου ἀπὸ ἓνα τόπο σὲ ἄλλον, σὰν νὰ περνῶ τὶς μέρες μου ζώντας ζωὴ ἄσωτη, αἰσθανόμενος ἀγαλλίαση μὲ τὶς ὁδοιπορίες καὶ τῆ θεᾶ τῶν ὅσων γίνονται στὴ ζωὴ, καὶ ἀφήνοντας ἑσᾶς νὰ ταλαιπωρεῖστε περισσότερο μὲ τὴν ἀσκητικὴ σας ζωὴ. Μὴ σᾶς περάσει ἀπὸ τὸν νοῦ κάτι τέτοιο, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ἀλλὰ νὰ εἴστε βέβαιοι, ὅτι, ὅπου καὶ ἂν πηγαίνω, μέσα στὴν ταπεινὴ μου καρδιὰ ἔχω ὅλους ἑσᾶς καὶ βρισκομαι νοερὰ μαζί σας, θλιβόμενος γιὰ ὅσους θλίβονται, ἀγωνιώντας μαζί μ' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ἀγωνία, εὐφραίνόμενος μαζί μ' αὐτοὺς ποὺ βαδίζουν στὴ ζωὴ τους καλὰ, καὶ κλαίοντας καὶ φροντίζοντας γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς, γιὰ νὰ σωθεῖτε.

Ἐξάλλου γιὰ τί ἄλλο μὲ ζητήσατε νὰ γίνω ἐπικεφαλῆς σας, καὶ γιὰ τί ἄλλο ὀφείλω νὰ ζῶ; Νὰ χαίρομαι δηλαδὴ καὶ νὰ εὐφραίνομαι, καὶ ὄχι νὰ ζῶ γιὰ σᾶς τὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ; ὄχι γιὰ τὴν προκοπὴ σας στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου; ὄχι γιὰ τὸν ἔνθεο ζῆλο σας; ὄχι γιὰ τὴ μαρτυρικὴ ζωὴ σας; Γιατὶ γι' αὐτὰ ἀκριβῶς θὰ ἐρωτηθῶ ἀπὸ τὸν Δεσπότη Θεοῦ, πῶς σᾶς ποίμανα καὶ πῶς σᾶς ὀδήγησα, ἂν σᾶς ἔδειξα χωρὶς πλάνη τὸ δρόμο τῶν ἐντολῶν του, ἂν σὰν ποιμένας κἄηκα μαζί σας ἀπὸ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ ὑπέφερα ἀπὸ τὸν παγετὸ τῆς νύχτας, σύμφωνα μὲ ἐκεῖνον τὸν μεγάλο Ἰακώβ², ἂν ἀναζήτησα τὸ χαμένο πρόβατο καὶ ἔφερα πίσω αὐτὸ ποὺ πλανήθηκε, ἂν θεράπευσα τὸ ἄρρωστο, ὅπως λέγει ἄλλος προφήτης³, ἢ μήπως, ἀντίθετα, ἐκμεταλλεύθηκα τὴν προστασίαν σας γιὰ δική μου εὐχαρίστηση, προδίνοντας μὲ τὴν ἀμέλειά μου τὰ πρόβατα στοὺς ἄρπαγες τῶν ψυχῶν λύκους, πωλώντας ἢ καὶ σφάζοντας καὶ καταστρέφοντας τα ἀπὸ κακία. Γι' αὐτὸ, ἀδελφοί μου, τὸ πάθος μου δὲν εἶναι παράλογο, ἀλλὰ, ὅπως βλέπετε, εἶναι πάρα πολὺ δικαιολογημένο, καὶ δὲν θὰ σταματήσω, ὅσες φορές καὶ ἂν σᾶς πῶ τὰ ἴδια, νὰ θρηνηλογῶ τὴν ταλαιπωρίαν μου καὶ τὸ κρῖμα στὸ ὁποῖο βρισκομαι. Σᾶς παρακαλῶ λοιπόν, δώστε μου τὸ δεξιὸν σας χέρι, καὶ μάλιστα αὐτοὶ ποὺ μπορεῖτε μὲ τὴν κοπιαστικὴ ἀρετὴ σας. Ἀπλῶστε μεταξύ σας χέρι βοήθειας· νὰ συνεργάζεστε, νὰ βοηθᾶτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, νὰ σηκώνετε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, νὰ συμβιδάζετε σὲ ζητήματα εἰρήνης καὶ σταθερότητας, καὶ ὁ δικαιοκρίτης δικαιολογημένα θὰ σᾶς ἀπονεύει τὶς ὀφειλόμενες ἀνταμοιβές.

Ἐγὼ λοιπόν ὁ ἁμαρτωλὸς χαίρομαι γιὰ τὸ ὅτι δέχεσθε τὰ πρόσωπα ποὺ ἔρχονται κάθε μέρα (γιατὶ εἶναι σταλμένοι ἀπὸ τὸν Θεοῦ), καὶ εὐχαριστεῖμαι μὲ τὴν αὐξηση τῆς μικρῆς μονῆς μας, ἐπειδὴ εἶναι θέλημα τοῦ

ρίου ἐστὶν τὸ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τοὺς πλείονας καὶ δεῖγμά ἐστι τῶν ἀ-
 ποστολικῶν ἡμερῶν ἐκεῖνων, ἐν αἷς ἐπὶ τὸ αὐτὸ χιλιάδες συνωκί-
 ζοντο καὶ συνέζων· πῶς γὰρ ἂν καὶ τοὺς ἀγγέλους μιμήσαιντο ἄν-
 θρωποι, εἰ μὴ διὰ τῆς τηλικαύτης συναγωγῆς καὶ εὐζωΐας; Ἄλλ' ὅ-
 5 σον τὸ χαίρειν, τοσοῦτο καὶ μᾶλλον τὸ φοβεῖσθαι πρόσεστί μοι ἐν συν-
 τριμμῷ τῆς καρδίας μου, οὐχ ἔνεκεν ἐπιλείψεως σωματικῶν χρειῶν
 (οἶδα γὰρ μου τοῦ δεσπότου τὰς ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας), ἀλλὰ χάριν
 τῆς ἐνούσης μοι ψυχικῆς ἀδυναμίας, ἰλιγγιῶν καὶ θαμβοῦμενος
 ὅπως ὑμᾶς διεξάξομι, μηδὲν ἐλλειποῦς τῶν δεόντων καὶ προστε-
 10 ταγμένων μοι πράττειν τε καὶ λέγειν ἐν μέσῳ ὑμῶν. Καὶ τότε μόνον
 εὐρίσκω ἄνεσιν, ἡνίκα παραπέμψωμεν ἀδελφὸν πρὸς τὸν μέλλοντα
 αἰῶνα, ὡς ἤδη θησαυρὸν ἐναποτιθέμενοι εἰς ἄσυλον χωρίον. Πρὸς
 γὰρ τοὺς ἐπιβιοῦντας, εἰ καὶ καλοὶ καὶ σπουδαῖοι εἶεν, καὶ χαρὰ καὶ
 ἀγωνία πρόσετι, τὸ μὲν διὰ τὴν προσδοκίαν τῆς ἀγαθῆς ἀποπερατώ-
 15 σεως, τὸ δὲ διὰ τὸ ἐπίμηκες τοῦ δρόμου καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς πρόσαν-
 τεσ· πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου καὶ οὐκ οἶδα τί τέξεται ἢ ἐπι-
 οῦσα· ἔτυχε γὰρ καὶ Ἐωσφόρον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατενεχθῆναι, ἄγ-
 γελον ὄντα πρωτοστάτην. Συνέβη καὶ μαθητὴν γνήσιον προδότην
 τοῦ διδασκάλου γενέσθαι, ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καταπο-
 20 θέντα εἰς κληρὸν ἀνόμων, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ τὴν ἔπαρσιν, ὁ δὲ διὰ τὴν
 φιλαργυρίαν, ἀμφοτέρω δὲ διὰ τὴν ἀθέτησιν, ὧν μὴ τις ὑμῶν εἴη
 τῆς μερίδος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη ὑπηνεχθέντας καὶ ἰουδαῖσαντας πα-
 λινδρομῆσαι αὐθις ποιῆσαι Κύριος καὶ ἐλθεῖν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθεί-
 ας. Ἴνα τί γὰρ πλανῶνται ὡς πρόβατα ἄνευ ποιμένος ἔξω μάνδρας
 25 αὐτῶν, εἰς ἐρήμους τόπους ἐπιβοσκομένα, πάντως δῆγματα λαμβά-
 νοντες καθ' ἑκάστην ὑπὸ τοῦ δάκνοντος πολυμόρφου ὄφεως τῶν
 ἡδονῶν τὰς πτέρνας τῶν ἀνθρώπων; Καὶ τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματι
 τῆς πολυσαρκίας αὐτῶν, ἐν τῷ καταβαίνειν αὐτοὺς μικρὸν ὑστερον
 εἰς διαφθοράν; Μὴ ἐξομολογήσονται ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ χουῖς ὄντες;
 30 Οὐδαμῶς.

Διὸ προσέχετε πάντες ἀπὸ τῶν κριμάτων αὐτοῦ καὶ οἱ ἐστῶτες
 βλέπετε πῶς στήκετε. Ἀποστολικὸν τὸ παράγγελμα· συνεισέρχεται
 γὰρ πως ἢ οἴησις λέγουσα ἐκεῖνο τὸ τοῦ Δαβὶδ· «ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ
 εὐθηνίᾳ μου· οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα», δι' οὗτινος φρονήματος

Κυρίου νὰ βρίσκονται μαζί πολλοί, καὶ εἶναι δεῖγμα τῶν ἀποστολικῶν ἡμερῶν, κατὰ τίς ὁποῖες χιλιάδες πιστῶν συγκατοικοῦσαν καὶ ζοῦσαν μαζί. Πῶς ἄλλωστε θὰ μπορούσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ μιμηθοῦν τοὺς ἀγγέλους, παρὰ μόνο μὲ αὐτὴ τὴ μεγάλη συνάθροιση καὶ ἄριστη ζωή; Ἀλλὰ ὅσο μεγάλη εἶναι ἡ χαρὰ, τόσο πιὸ μεγάλος φόβος μὲ κατέχει, πού συντρίβει τὴν καρδιὰ μου, ὄχι ἀπὸ ἔλλειψη τῶν σωματικῶν ἀναγκαίων (γιατὶ γνωρίζω τίς ἀψευδεῖς ὑποσχέσεις τοῦ Κυρίου μου), ἀλλ' ἐπειδὴ, λόγῳ τῆς ψυχικῆς μου ἀδυναμίας, αἰσθάνομαι ζάλη καὶ τρέμω πῶς θὰ σᾶς ὀδηγήσω, χωρὶς νὰ παραλείψω τίποτε ἀπὸ αὐτὰ πού πρέπει καὶ ἔχω ἐντολὴ νὰ κάνω καὶ νὰ λέγω ἀνάμεσά σας. Καὶ τότε μόνο βρίσκω ἀνάπαυση, ὅταν στέλνουμε ἕναν ἀδελφὸ στὸν μέλλοντα αἰῶνα, ἀποθέτοντάς τον σὰν θησαυρὸ πιά σὲ ἕνα μέρος πού δὲν μπορεῖ νὰ κλαπεῖ. Ἐνῶ γι' αὐτοὺς πού ἔξακολουθοῦν νὰ ζοῦν, καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι καλοὶ καὶ σπουδαῖοι, ἔχω χαρὰ καὶ ἀγωνία, ἀπὸ τὴ μιά γιὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ καλοῦ τέλους, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔξαιτίας τοῦ μήκους τοῦ δρόμου καὶ τῆς ἀνηφόρας τῆς ἀρετῆς. Γιατὶ εἶναι πολλές οἱ ἐνέδρες τοῦ δόλιου καὶ δὲν γνωρίζω τί θὰ γεννήσει ἡ ἐπόμενη μέρα⁴. Γιατὶ συνέβη ἀκόμα καὶ ὁ Ἐωσφόρος, πού ἦταν ἀρχηγὸς τῶν ἀγγέλων, νὰ πέσει ἀπὸ τὸν οὐρανό⁵. Συνέβη ἐπίσης καὶ γνήσιος μαθητῆς νὰ γίνῃ προδότης τοῦ Διδασκάλου, καὶ ἀπὸ τὸν ἀποστολικὸ θρόνο νὰ καταταχθεῖ στὴ μερίδα τῶν παρανομῶν, ἀλλὰ ὁ ἕνας βέβαια ἀπὸ τὴν ἔπαρσή του, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔξαιτίας τῆς φιλαργυρίας του, ὅπωςδὴποτε ὅμως καὶ οἱ δύο ἔξαιτίας τῆς ἀθέτησης, στὴ μερίδα τῶν ὁποίων εὐχομαι κανέναν ἀπὸ σᾶς νὰ μὴ βρεθεῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς πού ἤδη ἔχουν ἐκπέσει καὶ ἰουδαίισαν, νὰ τοὺς κάνει ὁ Κύριος πάλι νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ ἔρθουν σὲ ἐπίγνωση τῆς ἀλήθειας. Γιατὶ γιὰ ποιὸν λόγο πλανῶνται σὰν πρόβατα χωρὶς ποιμένα ἔξω ἀπὸ τὴ μάντρα τους, βόσκοντας σὲ τόπους ἔρημους, καὶ δεχόμενοι καθημερινὰ ὅπωςδὴποτε δαγκώματα ἀπὸ τὸ πολύμορφο φίδι τῶν ἡδονῶν, πού δαγκῶνει τίς φτέρνες τῶν ἀνθρώπων; Καὶ ποιά εἶναι ἡ ὠφέλεια στὸ αἷμα τῆς παχυσαρκίας τους, ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγο κατεβαίνουν στὸ θάνατο; Μήπως θὰ δοξάσουν ἐκεῖ τὸν Κύριο ὄντας χῶμα; Μὲ κανέναν τρόπο.

Γι' αὐτὸ νὰ εἴσατε ὅλοι προσεκτικοὶ ἀπέναντι σὲ τίς ἐντολές του, καὶ ὅσοι στέκεστε νὰ προσέχετε πῶς στέκεστε. Ἡ ἐντολὴ εἶναι ἀποστολική, γιατί μπαίνει κάποτε μαζί μέσα μας ὁ ἐγωισμὸς λέγοντας ἐκεῖνο πού εἶπε ὁ Δαβὶδ· «ἐγὼ ὅμως ὅταν βρισκόμουν σὲ εὐημερία εἶπα· δὲν θὰ σαλευθῶ ποτὲ στὸν αἰῶνα»⁶, καὶ μὲ τὴν πίστη του αὐτὴ ἔγινε ἡ πτώση

συνεχωρήθη αὐτῷ ἢ πτώσις. Οἱ κοπιῶντες τοῖς λογισμοῖς μὴ ἐνδώ-
 σσητε ἀπὸ τοῦ πολεμεῖν ὑμᾶς τὸν διάβολον· φεύξεται γὰρ οἶδ' ὅτι
 ἐπιμενονόντων ὑμῶν διὰ τῆς καρτερίας. Οἱ ἀπομαρανθέντες ἐξ ἀναλ-
 γησίας, εἴτερ τινὲς ἦτε, ἀναξωπυρήθητε δι' εὐαισθησίας, μήπως ὡς
 5 συκῆ ἐξηραμμένη ἐκτιμηθῆτε ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ τῶν ψυχῶν διὰ τὴν
 ἀκαρπλίαν. Οἱ τὰς ἐπισυναγωγὰς καὶ ἐπισυστάσεις ἐπιχειροῦντες
 μηκέτι ταῦτα πράξητε, ἵνα μὴ ὡς Δαθάν καὶ Ἀβειρῶν οἱ ὑπερήφα-
 νοι καὶ ἀντινομοθέται καὶ ἀντιτακτῖται τοῦ Μωσέως χάνασα ὑμᾶς
 καταπή ή γῆ τῆς ἁμαρτίας. Οἱ ὀλιγόψυχοι καὶ ἀψίκοροι καὶ ταρα-
 10 χοποιοὶ παύσασθε τῆς ἐξ ἀφροσύνης καὶ ἐξ ὑψηλοφροσύνης ὑμῶν
 πραττομένης κακίας, ἵνα μὴ, ταρασσόντες καὶ ταρασσόμενοι, κατα-
 ποντισθῆτε ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς ἀνομίας. Πάντες τὰ πάντα ἀσφαλί-
 σασθε, κατορθώσατε, εὖ πράξατε. Οἱ φλύαροι καὶ γογγυσταὶ μὴ
 πολλοὺς μοι κόπους ἀκαίρως παρέχετε, μήπως ἐν ῥάβδῳ τῶν ἐπιτι-
 15 μίων ἐπιστραφῶ ὑμῖν. Ὁ δὲ Κύριος τῆς ἀγάπης καὶ Θεὸς πάσης
 παρακλήσεως, ὁ καταλλάξας καὶ εἰρηνοποιήσας τὰ πάντα ἐν τῇ
 σαρκὶ αὐτοῦ, εἰρηνεύσειε, βραβεύσειε, συμβιδάσειε πάντας ὑμᾶς ἐν
 ὁμονοίᾳ, ἔτι καὶ ἔτι ἀγωνιζομένους καὶ βελτιουμένους, ἕως ἄν φθά-
 σωμεν εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει
 20 πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύ-
 ματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΣ'.

Ὅτι χρὴ ἐναγωνίους καὶ ἐμμερίμνους ἡμᾶς εἶναι ἐν τῷ
 πνευματικῷ σταδίῳ μέχρι θανάτου, ὡς ἄν κατα-
 25 στεφθείημεν τοῖς τῆς δικαιοσύνης στεφάνοις
 παρὰ τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὥσπερ τοῖς ἐν τῷ σταδίῳ τρέ-
 χουσιν ὠφέλιμον τὸ ἐκ τῶν παιδοτριβῶν παραθαρρύνεσθαι καὶ ἐπα-
 λείψεσθαι, οὕτω λυσιτελοῦν ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν τὸ συμπροθυμεῖ-
 30 σθαι ὑμῖν περὶ τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας, ὑμᾶς λέγω τοὺς ὡς ἀληθῶς
 δρομεῖς τοῦ Κυρίου καὶ τρέχοντας οὐκ ἐν μικρῷ διαστήματι τόπου

6. Ψαλμ. 23, 7. 7. Ματθ. 21, 19-21. Μάρκ. 11, 13-14. 8. Ἀριθμ. 16, 12-13. 30-33.
 Δευτ. 11, 6. 9. Αὐτοὶ ποὺ ἀλλάζουν διαρκῶς ὁρέξεις. 10. Ψαλμ. 88, 33.

του. Σείς πού κοπιάζετε μὲ τοὺς λογισμοὺς νὰ μὴ πάψετε νὰ πολεμᾶτε τὸν διάβολο. Γιατὶ ξέρω καλὰ ὅτι θὰ φύγει ὅταν ἐπιμένετε καρτερικά. Αὐτοὶ πού ἔχετε καταμαραθεῖ ἀπὸ τὴν ἀναλγησία, ἂν ἤσασταν μερικοὶ τέτοιοι, ξαναζωντανέψτε μὲ τὴν εὐαισθησία, γιὰ νὰ μὴ κοπεῖτε σὰν τὴν ξερὴ συκιά ἀπὸ τὸν γεωργὸ τῶν ψυχῶν ἐξαιτίας τῆς ἀκαρπίας σας⁷. "Ὅσοι ἐπιχειρεῖτε συναθροίσεις καὶ ἐξεγέρσεις, νὰ μὴ τὸ ξανακάνετε, γιὰ νὰ μὴ ἀνοίξει ἡ γῆ τῆς ἁμαρτίας καὶ σᾶς καταπιεῖ, ὅπως τὸν Δαθᾶν καὶ τὸν Ἀβειρῶν, τοὺς ὑπερήφανους καὶ ἀντίθετους μὲ τὸν νόμο καὶ τὴν τάξη τοῦ Μωυσῆ⁸. Οἱ ὀλιγόψυχοι καὶ ἀψίκοροι⁹ καὶ ταραχοποιοὶ σταματῆστε τὴν κακία πού διαπράττεται ἀπὸ τὴν ἀνοησία καὶ ἀλαζονεία σας, γιὰ νὰ μὴ καταποντισθεῖτε στὴ θάλασσα τῆς ἀνομίας προκαλώντας ταραχές καὶ ταρασσόμενοι καὶ οἱ ἴδιοι. "Ὅλοι προφυλαχθεῖτε ἀπὸ ὅλα, κάνετε κατορθώματα, κάνετε καλὲς πράξεις. Οἱ φλύαροι καὶ οἱ γογγυστὲς μὴ μοῦ δημιουργεῖτε πολλοὺς κόπους χωρὶς λόγο, γιὰ νὰ μὴ στραφῶ ἐναντίον σας μὲ τὸ ραβδί τῶν ἐπιτιμιῶν¹⁰. Καὶ ὁ Κύριος τῆς ἀγάπης καὶ Θεὸς κάθε παρακλήσεως, ὁ ὁποῖος συμφιλίωσε καὶ εἰρήνευσε τὰ πάντα μὲ τὴ σάρκωσή του, εἶθε νὰ σᾶς εἰρηνεύσει, νὰ σᾶς ἐπιβραβεύσει, νὰ σᾶς συμβιδάσει ὅλους σας μὲ ὁμόνοια¹¹, ὥστε νὰ ἀγωνίζεστε καὶ νὰ βελτιώνεστε συνεχῶς, μέχρι νὰ φτάσουμε τὸ μέτρο τοῦ τέλειου ἀναστήματος τοῦ Χριστοῦ¹², γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 76η.

"Ὅτι πρέπει νὰ εἶμαστε γεμάτοι ἀγωνία καὶ φροντίδα στὸ πνευματικὸ στάδιο μέχρι τὸν θάνατο, ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ στεφανωθοῦμε μὲ τὰ στεφάνια τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν βασιλιὰ τοῦ σύμπαντος Θεοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ὅπως σ' ἐκείνους πού τρέχουν στὸ στάδιο εἶναι ὠφέλιμο νὰ ἐνθαρρύνονται ἀπὸ τοὺς γυμναστὲς τους καὶ νὰ παρακινουῦνται, ἔτσι εἶναι ὠφέλιμο ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ δείχνω ζῆλο μαζί μὲ σᾶς γιὰ τὶς ἀγαθότερες ἐλπίδες, ἐννοῶ μὲ σᾶς πού, σὰν ἀληθινοὶ δρομεῖς τοῦ Κυρίου, τρέχετε ὄχι μὰ μικρὴ ἀπόσταση καὶ ἐπὶ

11. Κολ. 1, 20.

12. Ἐφ. 4, 13.

καὶ πρὸς μίαν ὥραν, ἀλλ' ἐν τῷ μεγάλῳ διαύλῳ τοῦ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφικνουμένου διαστήματος παντὸς τῆς ζωῆς ἡμῶν τέλους τὸ ἐναγώνιον ἔχοντας, ἔνθα καὶ Παῦλος ὁ μέγας κῆρυξ τῆς οἰκουμένης δεδραμηκῶς σὺν πᾶσι τοῖς ἀγίοις τὸν τῆς δικαιοσύνης, καθὼς αὐ-
5 τὸς φησιν, ἀπελήφατο παρὰ Κυρίου στέφανον.

Ἐπεὶ οὖν τοιοῦτος καὶ τηλικουῦτος ὁ ἀγὼν, τὸ στάδιόν τε καὶ ὁ δρόμος θεατὰς μὲν ἔχων τὰς ἄνω μυριάδας τε καὶ χιλιάδας τῶν ἀγίων ἀγγέλων, ἀγωνοθέτην τε αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων Δεσπότην ἐν τῷ ἀπροσίτῳ θρόνῳ τῆς οἰκειᾶς δόξης κεκαθικότα, καὶ μὴν καὶ τοὺς τῆς
10 ἐναντίας μερίδος συμπράκτορας, τοὺς ποικίλους φημί καὶ πολυμεθόδους δαίμονας, καταβαλεῖν ἡμᾶς καὶ συμποδίσαι καὶ ἀπολέσαι παντὶ τρόπῳ πειρωμένους, πόσον, παρακαλῶ, δέον ὑμᾶς προσεχεῖς εἶναι, ἐμφόβους τε καὶ περιμερίμνους, ἡσκημένους τε καὶ ἐναγωνίους, ὥστε μὴ μόνον καλῶς ἐνάρξασθαι τοῦ δρόμου; Ὁφελήσειε γὰρ
15 εἰς οὐδέν, εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς νεανικώτερόν τε καὶ ἀνδρικώτερον ἐπειχθῶμεν καὶ οὐδὲ οὕτως ἢ τῆς νίκης ἐπιτυχία, εἰ μὴ μέχρι θανάτου, κἂν παραταθείη πολὺ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρον, ἐνοτησώμεθα. Σκοπήσωμεν δέ, εἰ δοκεῖ, ἐνταῦθα κατὰ σύγκρισιν ἡμῶν τε καὶ τῶν κατὰ κόσμον τρεχόντων κἂν τούτῳ ἐπιγνωσώμεθα ὅσον τὸ διάφορον.
20 Ἐκείνοις οὖν λειφεῖσι καὶ ἡττηθεῖσιν ἴσασιν οἱ πεπειραμένοι οἷα πρόσωπα κατηφῆ γίνονται· ὀφθαλμοὶ κάτω νενευκότες, δάκρυα προχεόμενα· καὶ γὰρ καὶ ἑαυτοὺς τύπτουσι καὶ τὰς οἰκειᾶς τρίχας τίλλουσι στένοντες καὶ ποτνιῶντες, ὀδυνηρῶς τε καὶ ἡσχυμένως παριστάμενοι ἐπὶ προσώπου τοῦ βασιλεύοντος κατὰ μέσον τοῦ στα-
25 δίου, συνδεδεμένοι τε τὰς χεῖρας, καὶ ταῦτα τῶν ἐπάθλων διανεμομένων κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν μετὰ εὐφημιῶν πολλῶν καὶ ἀνακηρύξεων πρὸς τοῦ λαοῦ παντὸς τοῖς ἐκνικήσασιν καὶ στεφανωθεῖσιν. Τοιγαροῦν καὶ ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐν εἰκόνι τοιοῦτον τι ἔξει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· οἱ γὰρ καλῶς τὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ τὴν πίστιν
30 τηρήσαντες, παρασταθήσονται τῷ παμβασιλεῖ Θεῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς φαιδροί τινες καὶ γεγηθότες, καταστεφόμενοι τοῖς ἀκηράτοις καὶ ἀμαράντοις τῆς δικαιοσύνης διαδήμασι, χιτῶνάς τε λευκοῦς, ὑπὲρ χιόνα στίλβοντας, ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμον ὑπενδύόμενοι καὶ ὅσοις ἄλλοις ὠραίοις τε καὶ ποικίλοις πρὸς αὐτοῦ διακοσμούμενοι. Ἡ δὲ

1. Β' Τιμ. 4, 7-8.

2. Ὅπ. π.

3. Ἀποκ. 7, 9.

μία ὥρα, ἀλλὰ στή μεγάλη διαδρομή πού καλύπτει τὴν ἀπόσταση ἀπὸ τὴ γῆ μέχρι τὸν οὐρανὸ, ἔχοντας σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς σας γεμάτη ἀπὸ ἀγωνία, ὅπου καὶ ὁ Παῦλος, ὁ μέγας κήρυκας τῆς οἰκουμένης, ἀφοῦ ἔτρεξε μαζί μὲ ὄλους τοὺς ἀγίους, κέρδισε, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, τὸ στεφάνι τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν Κύριο¹.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ ἀγὼνας εἶναι τέτοιος καὶ τόσο μέγας, καὶ τέτοιο τὸ στάδιο καὶ ὁ δρόμος, καὶ ἔχει θεατὲς τὶς οὐράνιες μυριάδες καὶ χιλιάδες τῶν ἀγίων ἀγγέλων, καὶ ἀγωνοθέτη τὸν ἴδιο τὸν Δεσπότη τῶν ὅλων, ὁ ὁποῖος εἶναι καθισμένος στὸν ἀπλησίαστο θρόνο τῆς δόξας του, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμπράττοντες τῆς ἀντίθετης παρὰταξης, ἐννοῶ τοὺς ποικίλους καὶ πολυμέθοδους δαίμονες, οἱ ὁποῖοι ἐπιχειροῦν νὰ σᾶς νικήσουν, νὰ σᾶς ἐμποδίσουν καὶ νὰ σᾶς ἀφανίσουν μὲ κάθε τρόπο, πόσο, παρακαλῶ, προσεκτικοὶ πρέπει νὰ εἴσατε καὶ γεμάτοι φόβο καὶ φροντίδα, ἀσκημένοι καὶ γεμάτοι ἀγωνία, ὥστε ὄχι μόνο νὰ ἀρχίσετε τὸ τρέξιμο καλὰ (γιατὶ αὐτὸ δὲν θὰ μᾶς ὠφελήσει καθόλου, ἂν δὲν δείξουμε καὶ στή συνέχεια πιὸ νεανικὸ καὶ γενναῖο ζῆλο), ἀλλὰ οὔτε καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν θὰ ἔρθει ἡ ἐπιτυχία τῆς νίκης, ἂν δὲν ἀντέξουμε μέχρι τὸν θάνατο, ἔστω καὶ ἂν παραταθεῖ ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς μας πολὺ. Καὶ ἂς προσέξουμε, ἂν θέλετε, ἐμᾶς καὶ αὐτοὺς πού τρέχουν κατὰ κόσμον, καὶ συγκρίνοντάς τους, θὰ μάθουμε πόση εἶναι ἡ διαφορὰ. Ἐκείνων, ὅταν ἀποτύχουν καὶ νικηθοῦν, γνωρίζουν ὅσοι ἔχουν πείρα, πόσο κατηφῆ γίνονται τὰ πρόσωπα· τὰ μάτια εἶναι στραμμένα πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὰ δάκρυα τρέχουν. Γιατὶ καὶ τοὺς ἑαυτοὺς τους χτυποῦν καὶ τὰ μαλλιά τους ξερριζώνουν, ἀναστενάζοντας καὶ θρηνώντας μεγαλόφωνα, καὶ ἐμφανίζονται μπροστὰ στὸν βασιλιὰ στὸ μέσο τοῦ σταδίου θλιμμένοι καὶ ντροπιασμένοι, μὲ δεμένα τὰ χέρια, ἐνῶ ἀπομένονται τὰ βραβεῖα μπροστὰ στὰ μάτια τους, μέσα σὲ πολλὰς ζητωκραυγὰς καὶ ἐπευφημίας ἀπὸ ὅλον τὸν λαὸ γι' αὐτοὺς πού νίκησαν καὶ στεφανώθηκαν.

Λοιπὸν καὶ σὲ μᾶς τὴν ἴδια εἰκόνα θὰ ἔχει ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Γιατὶ ἐκεῖνοι πού ἀγωνίστηκαν καλὰ, σύμφωνα μὲ τὴ Γραφή, καὶ τήρησαν τὴν πίστη², θὰ σταθοῦν μπροστὰ στὸν βασιλιὰ τῶν ὅλων Θεοῦ στοὺς οὐρανοὺς εὐθυμοὶ καὶ χαρούμενοι, καὶ θὰ στεφανώνονται μὲ τὰ ἀφθάρτα καὶ ἀμάραντα στεφάνια τῆς δικαιοσύνης, θὰ φοροῦν λευκοὺς χιτῶνες³ πού θὰ γυαλίζουν πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ χιόνι, πιὸ πολύτιμους ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ τὰ πολύτιμα πετράδια, καὶ θὰ στολίζονται ἀπὸ αὐτὸν (τὸν Θεὸ) καὶ μὲ ὅσα ἄλλα ὠραῖα καὶ ποικιλόχρωμα ὑπάρχουν. Καὶ ἡ ἀνα-

ἀνάρρησις φοβερὰ τις καὶ πολὺήχος· ὑπὸ γὰρ πάσης τῆς τῶν οὐρα-
 νίων δυνάμεων ἀγγελικῆς πληθύος εὐφημηθήσονται καὶ ἐπαινε-
 θήσονται, καὶ τοῦτο οὐχ ἅπαξ, ἀλλ' εἰς αἰεὶ καὶ διηνεκῶς· οὐ γὰρ
 ἔστε πέρας πώποτε οὔτε τῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, οὔτε μὴν τῆς
 5 στεφανώσεως καὶ ἀπολαύσεως, οὐδ' αὖ τῆς εὐφημίας καὶ ἀνακηρύ-
 ξεως.

Τί οὖν λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες; Οὐ δραμούμεθα μᾶλλον
 καὶ μᾶλλον; οὐκ ἐπειχθησόμεθα ἔτι καὶ ἔτι; οὐ προσπαρακαλέσομεν
 λαβεῖν ἡμᾶς δύναμιν καὶ ἰσχὺν παρὰ τε τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ
 10 παρὰ τῶν καθηγουμένων, τὴν εἰς τὸ καλῶς τρέχειν καὶ ἀνεμποδί-
 στως ἐμπειρίαν; Ναί, δέομαι καὶ παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, φοβερῶ-
 τατον ἀγῶνα ὑπέδειξεν ὁ λόγος, ἀνεκκλάλητον μὲν εἰς χαρὰν καὶ δό-
 ξαν τοῖς ἀνδρείως τρέχουσι καὶ νικῶσιν, ὀλεθριώτατόν τε καὶ ἐπι-
 κινδυνώτατον τοῖς ἀτημελῶς καὶ ῥαθύμως ἢ ἐναπομένουσιν ἢ
 15 συμποδιζομένοις ἢ ἀπορρηγνυμένοις τοῦ σταδίου. «Ὁ ἔχων ὦτα»,
 φησὶν ὁ Κύριος, «ἀκούειν, ἀκουέτω». Ἀκούσατε τοίνυν, τέκνα, καὶ
 προσέχετε φρικτῶς καὶ τρέχετε νηφαλέως καὶ ἐπιστημόνως γνωρίζ-
 ζοντες τοὺς ἐπιτρέχοντας καὶ ὑποσκελιστάς ἡμῶν δαίμονας. Οὐδεὶς
 οὖν δύναται τρέχειν, εἰ μὴ γυμνωθῆ παντὸς περιβολαίου, μόνον τὴν
 20 ἐπιστηθίδα φορῶν τῆς πίστεως. Λέγομεν δὲ οὐ μόνον κατὰ πᾶσαν
 τὴν ἔξωθεν ὑπαρξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἔνδον ποικιλοφόρον τῶν
 ἰδίων θελημάτων ἀποποιήσιν. Οὐδεὶς οὖν εὐδρομεῖ ἐν τῷ σταδίῳ εἰ
 μὴ ἐξησκημένος ἐστὶ τὸ σῶμα συμμεμετρημένην τινὶ καὶ αὐτάρκει
 διαίτη βρώσεώς τε καὶ πόσεως. Εἰ δὲ καὶ ἀλείψασθαι δέοι ἀντὶ ἐλαί-
 25 ου τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἀκαταπόνητον ὑπομονήν, εἰ δὲ καὶ προ-
 γυμνασθῆναι καὶ προδιασκέψασθαι, τοῦτο οἱ ἔτι δοκιμαζόμενοι καὶ
 πρὸς τὸ σχῆμα ἀποβλέποντες ἔξουσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῆς ὁποιασοῦν
 ἀφειτηρίας ἐκπεπηδηκέναι δέοι, ἐκ τῆς καλλίστης καὶ συντομωτά-
 τῆς ὑπακοῆς ἐξελευσόμεθα. Οὐδεὶς οὖν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δρόμου ὦν
 30 οὔτε διαμάχεται τοῖς συναμιλλωμένοις, οὐδὲ φθονεῖ, οὔτε ἐνδεικτιᾶ
 οὔτε πρὸς αὐτούς, οὔτε πρὸς ἄλλους, τοὺς ὀρῶντας· συντεταμμένῳ
 δὲ νοῖ καὶ ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς συνενευκόσι καὶ μηδ' ἐτέρωθε βλέπου-

4. Ματθ. 11, 15. 13, 9. 43. Λουκᾶ 8, 8. 14, 35.

5. Ἀντὶ «πίστεως», διορθώνομε σὲ «πόσεως».

κήρυξη θὰ εἶναι φοβερή καὶ μὲ πολλοὺς ἤχους. Γιατί θὰ ἐπευφημισθοῦν ἀπὸ ὅλο τὸ πλῆθος τῶν οὐράνιων ἀγγελικῶν δυνάμεων καὶ θὰ ἐπαινεθοῦν, καὶ ὄχι μόνο μιὰ φορὰ, ἀλλὰ πάντοτε καὶ διαρκῶς. Γιατί δὲν ὑπάρχει ποτὲ τέλος, οὔτε τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐφροσύνης, ἀλλ' οὔτε καὶ τοῦ στεφανώματος καὶ τῶν ἀπολαύσεων, οὔτε ἐπίσης καὶ τῆς ἐπευφημίας καὶ τῆς ἀνακηρύξεως.

Τί θὰ κάνουμε λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες; Δὲν θὰ τρέξουμε ὅσο περισσότερο γίνεται; δὲν θὰ δείξουμε ἀκόμα μεγαλύτερο ζῆλο; δὲν θὰ παρακαλέσουμε περισσότερο γιὰ νὰ πάρουμε δύναμη καὶ ἐνίσχυση καὶ ἀπὸ τὸν φιλόθεο Θεό, καὶ ἀπὸ τοὺς ἡγουμένους τὴν ἐμπειρία στὸ νὰ τρέχουμε καλὰ καὶ ἀνεμπόδιστα; Ναι, σᾶς ἱκετεύω, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἐκλιπαρῶ, ὁ λόγος μου σᾶς ὑπέδειξε φοβερῶτατον ἀγῶνα, ἀνεκδιήγητο σὲ χαρὰ καὶ δόξα γιὰ ἐκείνους ποὺ τρέχουν γενναῖα καὶ νικοῦν, πάρα πολὺ ὀλέθριο ὅμως καὶ ἐπικίνδυνον γι' αὐτοὺς ποὺ ἀπὸ ἀφροντισιὰ καὶ τεμπελιά ἢ μένουν πίσω ἢ ἐμποδίζονται ἢ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ στάδιο. «Αὐτὸς ποὺ ἔχει αὐτιά», λέγει ὁ Κύριος, «γιὰ νὰ ἀκοῦει, ἅς ἀκοῦει»⁴. Ἀκούσατε λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ἄρα νὰ προσέχετε μὲ δέος καὶ νὰ τρέχετε μὲ προσοχή καὶ μὲ δεξιότητα, γνωρίζοντας τοὺς δαίμονες ποὺ μᾶς ἐπιτίθενται καὶ μᾶς ὑπονομεύουν. Κανένας ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ τρέξει, ἂν δὲ ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ κάθε ἔνδυμα, φορώντας μόνο τὸν θώρακα τῆς πίστεως. Καὶ ἐννοῶ φυσικὰ ὄχι μόνο ὅ,τι ὑπάρχει ἐξωτερικά, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποβολὴ καὶ τῶν δικῶν μας ποικίλων θελημάτων ποὺ ἔχουμε μέσα μας. Κανένας ἐπομένως δὲν τρέχει καλὰ στὸ στάδιο, ἂν δὲν ἔχει ἐξασκημένο τὸ σῶμα του μὲ κάποια μετριασμένη καὶ αὐτάρκη δίαιτα ὅσον ἀφορᾷ τὴ τροφή καὶ τὸ πιτό⁵. Ἄν χρειαστεῖ ἐπίσης νὰ ἀλειφθεῖ, ἅς ἀλειφθεῖ ὄχι μὲ λάδι, ἀλλὰ μὲ τὴν καρτερία καὶ τὴν ἀκαταπόνητη ὑπομονή, καὶ ἂν χρειαστεῖ νὰ προγυμνασθεῖ καὶ νὰ συσκεφθεῖ μὲ ἄλλους προσηγουμένως, αὐτὸ θὰ τὸ ὑποστοῦν ἐκείνοι ποὺ βρίσκονται στὸ στάδιο τῆς δοκιμασίας καὶ ἀποβλέπουν στὸ μοναχικὸ σχῆμα. Καὶ ἂν ἐπίσης χρειαστεῖ ἀπὸ ὁποιοδήποτε σημεῖο τῆς ἀφετηρίας νὰ ξεκινήσουμε, ἅς ξεκινήσουμε ἀπὸ τὴν ὠραιότατη καὶ συντομώτατη ὑπακοή. Κανένας λοιπόν ποὺ βρίσκεται ἤδη στὸ δρόμο δὲν ἀντιμάχεται αὐτοὺς ποὺ παραθγαίνουν μαζί του, οὔτε τοὺς φθονεῖ, οὔτε τοὺς κατηγορεῖ, ἀλλ' οὔτε καὶ τοὺς ἄλλους, αὐτοὺς ποὺ παρακολουθοῦν, ἀλλὰ μὲ συγκεντρωμένο τὸν νοῦ του καὶ τὰ μάτια ἐπικεντρωμένα στὸ ἴδιο σημεῖο, χωρὶς νὰ βλέπουν ἄλλου, βαδίζει καὶ βιάζεται νὰ νικήσει

σιν ἴεται καὶ ἐπείγεται κάτω βαλεῖν τοὺς ὑπεναντίους, ἕως φθάσῃ ἐν τῷ πέρατι, ὅπερ ἡμῖν μᾶλλον ἀναγκαῖον.

Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ καλῶς τρέχετε καὶ ἀβασκάνως πορεύεσθε καὶ ἀταράχως ἴτε καὶ ἀγαπητῶς καὶ ἑτεροδοθηθῶς συνα-
 5 μίλλασθε, τόνον ἐπὶ τόνῳ προστιθέντες, προθυμίαν ἐπὶ προθυμίας, εὐψυχίαν ἐπὶ εὐψυχίας, ἄνω βλέποντες, ἄνω σκοποῦντες, μὴ περιβλε-
 πόμενοι τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς κενοδοξίας, μηδὲ ὑπενδιδόντες τὸ καθόλου, μηδὲ ὀλιγωροῦντες ἐν τῇ ὀχληρίᾳ τῆς ἀσκήσεως ἢ τῶν
 προσκρουμάτων ἢ τῶν προσπλήξεων ἢ τῶν ἐπιτιμήσεων, ἀλλ', εἰ
 10 καὶ τύχη, εὐθύς διανιστάμενοι, πρὸς τὸ μὴ καταφθασθῆναι ὑμᾶς καὶ καταληφθῆναι ὑπὸ τοῦ δράκοντος καὶ ἵνα οὕτω, πάντα καλῶς καὶ ὁσίως διαπραττόμενοι, ὑπηκόως τε καὶ ταπεινοφρόνως, εἰλικρινῶς τε καὶ εὐεξαγορευτῶς, φιλαδέλφως τε καὶ θεοβραβεύτως, ἀξιωθη-
 σάμεθα καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ δρόμου ἡμῶν ἀποπεραιώσει τὰς ἀμοιβὰς
 15 ὑπὸ τοῦ Κυρίου δέξασθαι, τοὺς στεφάνους καὶ τὰ ἔπαθλα τῆς μακαρίας καὶ ἀθανάτου λήξεως, ἀπολυτρούμενοι ἐκ πάσης τιμωρίας καὶ κολαστηρίων τῶν αἰωνίων, τῆς τε πικρᾶς καὶ πολυθρυλήτου αἰσχύνης ἐκείνης, διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Παναγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, αὐτῶν τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων, τοῦ δεσπότη ἡμῶν τοῦ
 20 Προδρόμου, τοῦ Θεολόγου, πάντων συλλήδην ὁμοῦ τῶν μαρτύρων καὶ δικαίων καὶ ὁσίων, τοῦ τε πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΖ'.

Ὅτι δεῖ κατὰ λόγον ποιμαίνειν τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ· καὶ διδασκαλία παραινετική περὶ τοῦ εὐτόνως καὶ ἐπιμελῶς καταρτίζειν ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν ἀσκητικὴν εὐθύτητα.

Ῥηθεῖσα μετὰ μίαν ἡμέραν τῶν Φώτων.

30 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐπεὶ ἠγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν τῷ πνεύματι τελέσαντες τὰς ἱεράς τῶν ἑορτῶν ἡμέρας, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὥσπερ ὑμᾶς ἐν ταῖς καθηκούσαις διακονίαις, οὐ-

τούς ἀντιπάλους του, μέχρι πού νά φτάσει στό τέλος, τὸ ὁποῖο εἶναι γιὰ μᾶς πολὺ περισσότερο ἀναγκαῖο.

Γι' αὐτό, σᾶς παρακαλῶ, καὶ καλὰ νά τρέχετε, καὶ νά πορεύεσθε χωρὶς φθόνο, καὶ νά προχωρεῖτε χωρὶς ταραχή, καὶ νά συναγωνίζεσθε μὲ ἀγάπη, καὶ νά βοηθεῖτε τοὺς ἄλλους, προσθέτοντας προσπάθεια πάνω στήν προσπάθεια, προθυμία στήν προθυμία, καὶ γενναιοψυχία στή γενναιοψυχία, βλέποντας πρὸς τὰ ἑπάνω, σκοπεύοντας πρὸς τὰ ἑπάνω, χωρὶς νά κοιτάζετε τριγύρω τοὺς ἐπαίνους καὶ τὶς ματαιοδοξίες, οὔτε νά ὑποχωρεῖτε καθόλου, οὔτε καὶ νά δείχνετε ὀκνηρία λόγῳ τῆς ἐνόχλησης τῆς ἀσκήσης ἢ τῶν ἐπιθέσεων ἢ τῶν ἐπιπλήξεων ἢ τῶν ἐπιτιμήσεων, ἀλλὰ, κι' ἂν τύχει νά σᾶς συμβοῦν αὐτὰ, νά ἀναπηδᾶτε ἀμέσως, γιὰ νά μὴ σᾶς φτάσει καὶ σᾶς κυριέψει ὁ δράκος, ὥστε ἔτσι, κάνοντας τὰ πάντα τόσο καλὰ καὶ ὅσια, μὲ ὑπακοή καὶ ταπεινοφροσύνη, μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἑξομολόγησι, καὶ μὲ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μὲ τρόπο πού βραβεύεται ἀπὸ τὸν Θεό, νά ἀξιωθοῦμε καὶ ἑμεῖς μὲ τὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ δρόμου μας, νά δεχθοῦμε ἀπὸ τὸν Κύριο τὶς ἀμοιβές, τὰ στεφάνια καὶ τὰ ἔπαθλα τοῦ μακάριου καὶ ἀθάνατου τέλους μας, ἀπελευθερωμένοι ἀπὸ κάθε τιμωρία καὶ τὰ αἰώνια βασανιστήρια, καὶ ἀπὸ ἐκείνη τὴν ὀδυνηρὴ καὶ πολυθρῦλητη ντροπή, μὲ τὶς πρεσβεῖες τῆς Παναγίας Δέσποινας μας Θεοτόκου, καὶ αὐτῶν τῶν ἀγίων ἀγγέλων, τοῦ κυρίου μας τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ὅλων μαζί τῶν μαρτύρων, τῶν δικαίων καὶ ὁσίων, καὶ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, σὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 77η.

Ὅτι πρέπει νά ποιμαίνουμε τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ λογικὰ, καὶ παραινετικὴ διδασκαλία γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νά καταρτίζουμε τὸν ἑαυτό μας μὲ δύναμις καὶ ἐπιμέλεια σὲ κάθε ἀσκητικὴ ἀρετὴ.
Λέχθηκε μιὰ μέρα μετὰ τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἀφοῦ χαρήκαμε καὶ εὐφρανθήκαμε πνευματικὰ μὲ τὴν τέλεση τῶν ἱερῶν ἡμερῶν τῶν ἑορτῶν, εἶναι ἀνάγκη, ὅπως ἐσεῖς ξαναγυρίσατε σὶς διακονίες πού ἔχετε

τω καὶ τὸν ἁμαρτωλὸν ἐν τῇ οἰκείᾳ φροντίδι γενόμενον ἀνοῖξαι τὸ
 ταπεινὸν στόμα εἰς τὸν τῆς ὑπομνήσεως λόγον· δέον γὰρ τοῦτο
 ἐνεργεῖν ἡμᾶς, ἐφ' ὅσον ἐσμέν εἰς κεφαλὴν ὑμῶν, εἰς προστασίαν τε
 καὶ ὁδηγίαν τοῦ κρείττονος, ἐφ' ὅσον λόγον ἀπαιτηθησόμεθα ἐν ἡ-
 5 μέρα κρίσεως παρὰ τοῦ δεσπότητος τῶν ὅλων Θεοῦ περὶ ἑνὸς ἐκάστου
 ὑμῶν, ὅπως καὶ ἡλίκως διεξάγομεν καὶ εἰ κατὰ τὸ εὐάρεστον αὐτῷ
 ἐν οὐδενὶ παραλείψαντες τὰ δέοντα, πάντα δὲ συνεισηνεγκόντες δι'
 ἔργου καὶ λόγου τὰ πρόποντα· ὅπερ ἐμοὶ φοβερὸν ἄγαν καὶ ἔντρο-
 μον, δεδιότι τὴν ἀπολογίαν ἐν τῷ συνερεῖν λόγον μετὰ τοῦ κριτοῦ
 10 τῶν ἀπάντων. Τίς γὰρ καὶ ποταπὸς εἶη ὁ δουλικὸς πρὸς τὸν δεσπό-
 την, ὁ ῥυπαρὸς πρὸς τὸν καθαρὸν, ὁ ὑλικὸς πρὸς τὸν ἄυλον, ὁ ὑπεύ-
 θυνος πρὸς τὸν ἀνεύθυνον, ὁ κάκιστος πρὸς τὸν ἀγαθόν, ὁ ὑπαίτιος
 πρὸς τὸν ἀναίτιον, ὁ ἀγνωμονικὸς πρὸς τὸν εὐεργετικόν; Καὶ εἰ ἕ-
 καστος περὶ ἑαυτοῦ ὀφείλων δοῦναι λόγον, δεδοικώς ἐστι καὶ οὐκ
 15 ἀρκῶν ἐαντῷ εἰς σύστασιν, ἀλλὰ πανταχόθεν περιστατούμενος καὶ
 περιελκόμενος, καὶ ταῦτα ἴσως ἀγαθὰ πράττων, πόσων ἐγὼ ὁ τάλας
 περιστατηθήσομαι καὶ ἐξαπορηθήσομαι καὶ ἀλλοιωθήσομαι καὶ
 οἶον τῷ δέει ἀποτεθνήξομαι, ἔτι ἐμπνέων τῶν περὶ ἑμαντοῦ τε ἀνα-
 ριθμῆτων σφαλμάτων καὶ ὑμῶν ἑνὸς ἐκάστου τῆς ὁδηγίας λόγον
 20 κατανοούμενος; Διὰ τοῦτο, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἔντρομός εἰμι καὶ ἐκ-
 στατικός, καὶ μάλισθ' ὅταν ἐπαισθήσει γένωμαι τῆς περὶ τῶν τοι-
 ούτων ἐννοίας, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, στένων καὶ περιοδυνώμε-
 νος, βοῶν ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ αἴρων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ὕψος
 τοῦ οὐρανοῦ, τὴν ἐκεῖθεν ἐπιζητῶν ἐπικουρίαν συνεργία τῶν εὐχῶν
 25 τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν· τῷ ὄντι γὰρ, τέκνα μου καὶ ἀδελ-
 φοί, ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ τῆς προστασίας ἀξίωμα καὶ φοβερὰ τὰ ἐπι-
 τίμια, αἱ ἀραιὶ καὶ ἀπειλαί, αἱ διὰ στόματος τῶν προφητῶν ἐκ τῶν
 ἄνωθεν χρόνων ἀνεφωνήθησαν τοῖς μὴ ποιμάνασιν κατὰ λόγον τὰ
 λογικὰ πρόβατα.

30 Δεῦτε λοιπὸν πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πάντες συγκινούμενοι,
 θερμότεραν τὴν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν πρόθεσιν ἀναλαμβάνόμενοι,
 πράξωμεν τὰ καθήκοντα, θελήσωμεν τὰ δέοντα, ἐνεργήσωμεν τὰ
 συμφέροντα· μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ γέροντες καθάρωμεν ἑαυτοὺς

ἀναλάβει, ἔτσι κι' ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός, ἐπιστρέφοντας στίς δικές μου φροντίδες, νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα μου γιὰ νὰ κάνω τὸν λόγο τῆς ὑπενθύμισης. Γιατὶ πρέπει νὰ τὸ κάνω αὐτὸ ἐφόσον εἶμαι ἐπικεφαλῆς σας, γιὰ νὰ σᾶς προστατέψω καὶ νὰ σᾶς ὀδηγήσω στὸ καλύτερο, γιατί θὰ μοῦ ζητηθεῖ λόγος τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως ἀπὸ τὸν Δεσπότη τῶν ὅλων Θεὸ γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς, πῶς καὶ πόσο καλὰ σᾶς ὀδηγῶ, ἂν δηλαδὴ σᾶς ὀδηγῶ ὅπως ἀρέσει σ' αὐτόν, χωρὶς νὰ παραλείψω τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ποὺ πρέπει, καὶ ἂν σᾶς πρόσφερα ὅλα ὅσα ἔπρεπε μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια, πράγμα ποὺ γιὰ μένα εἶναι πολὺ φοβερὸ καὶ μὲ κάνει νὰ τρέμω, φοβοῦμενος τὴν ἀπολογία ὅταν θὰ δίνω λόγο στὸν Κριτὴ τῶν ὅλων. Γιατὶ ποιὸς καὶ ποιᾶς ποιότητος μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ δοῦλος μπροστὰ στὸν Δεσπότη, ὁ ἀκάθαρτος μπροστὰ στὸν καθαρὸ, ὁ ὑλικὸς μπροστὰ στὸν ἄυλο, ὁ ὑπεύθυνος μπροστὰ στὸν ἀνεύθυνο, ὁ κάκιστος μπροστὰ στὸν ἀγαθὸ, ὁ ἔνοχος μπροστὰ στὸν ἀναίτιο, ὁ ἀγνώμονας μπροστὰ στὸν εὐεργέτη; Καὶ ἂν ὁ καθένας, ὀφείλοντας νὰ δώσει λόγο γιὰ τὸν ἑαυτό του, εἶναι φοβισμένος καὶ δὲν ἔπαρκει νὰ συστήσει τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ παντοῦ καὶ σύρεται ἐδῶ κι' ἐκεῖ, καὶ τὰ παθαίνει αὐτὰ κάνοντας ἴσως ἔργα ἀγαθὰ, πόσο μᾶλλον θὰ περιστοιχίζομαι ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος καὶ θὰ βρῶμαι σὲ πλήρη ἀμηχανία καὶ θὰ ἀλλοιωθῶ, καὶ κατὰ κάποιον τρόπο ἀπὸ τὸν φόβο μου θὰ πεθάνω, ἐνῶ ἀκόμα θὰ ἀναπνέω, ἀναλογιζόμενος καὶ τὰ δικὰ μου ἀναρίθμητα σφάλματα, καὶ τὴν ἀπολογία μου γιὰ τὴν καθοδήγησιν τοῦ καθενὸς ἀπὸ σᾶς; Γι' αὐτὸ, ὅπως εἶπα, εἶμαι τρομαγμένος καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ μάλιστα ὅταν συνειδητοποιῶ τὴ σημασία ὅλων αὐτῶν, κλαίοντας καὶ θρηνώντας, στενάζοντας καὶ γεμᾶτος θλίψης, φωνάζοντας μέσα στὴν καρδιά μου καὶ σηκώνοντας τὰ μάτια μου στὸν οὐρανὸ, ζητώντας βοήθεια ἀπὸ ἐκεῖ, μὲ τὴ συνεργασία τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας. Γιατὶ, πραγματικὰ, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί μου, εἶναι ἐπικίνδυνο τὸ ἀξίωμα τῆς προστασίας καὶ τὰ ἐπιτίμια φοβερά, οἱ κατάρεις καὶ οἱ ἀπειλές, οἱ ὁποῖες ἐκτοξεύθηκαν ἀπὸ τὸ στόμα τῶν προφητῶν ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια, γιὰ ὅσους δὲν ποιήσαν ὅπως ἔπρεπε τὰ λογικὰ πρόβαρα.

Ἐμπρὸς λοιπόν, κινούμενοι ὅλοι μαζί πρὸς αὐτὸ ποὺ μᾶς συμφέρει ὅλους, καὶ ἀναλαμβάνοντας μὲ πιὸ θερμὴ διάθεση τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας μας, νὰ κάνουμε αὐτὰ ποὺ πρέπει, νὰ θελήσουμε αὐτὰ ποὺ χρειάζονται, νὰ θέσουμε σὲ ἐνέργεια αὐτὰ ποὺ συμφέρουν. Μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ γέροντες, ἅς καθαρῶς τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ κάθε σαρκικὸ

ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος· καταρτίσωμεν ἑαυ-
 τούς σκευή ἐκλογῆς, ἁγιοσύνην ἐπιτελοῦντες ἐν πνεύματι, φεύγον-
 τες τὴν τῶν κακῶν ἐπιτήδευσιν, τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν παρακοήν,
 τὴν φιληδονίαν, τὴν φιλοσαρκίαν, ἐπιδιώκοντες τὴν τῶν ἀρετῶν
 5 ἀνάληψιν, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν ὑπακοήν, τὴν ἀγνείαν καὶ φι-
 λαδελφίαν· ἀπορρίψωμεν πόρρω ἀπὸ καρδίας τὰς σαρκικὰς καὶ
 φιληδόνους σχέσεις, οὐ λέγω ἀπὸ τῶν ἔξω μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν
 ἔνδοθεν καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, ἥγουν τοῦ μὴ ἔχειν πρὸς τὸν ἕτερον
 παρὰ τὸν ἄλλον ἀδελφὸν πλείονα τὴν ἀγάπην· πονηρὰ γὰρ ἔστι καὶ
 10 μοσόθεος, κλέπτρια καὶ δουλοπρεπής, λανθανόντως μὲν ἐπεισιουσα,
 δῆθεν ὡς ἐξ ἀγάπης ἀδελφικῆς, εὐρισκομένη δὲ ὡς ἐκ πορνείας σα-
 τανικῆς· Σκέψασθε τὸ πάθος, φείσασθε τὸν ὄλεθρον, μὴ ἐμπαρῆτε
 εἰς τὸ θάραθρον, ἵνα μὴ ἀποτίννυτε κἀντεῦθεν καταδίκας, ἐν δὲ τῷ
 μέλλοντι αἰῶνι κρίσιν ἀτελεύτητον. Οἴδατε ὡς πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ
 15 διαδόλου καὶ πολλαὶ αἱ μεθοδεῖαι αὐτοῦ, ποικίλως καθ' ἡμῶν ἐξευ-
 ρισκόμεναι· καὶ οὐκ ἂν τις ῥυσθεῖη τούτων, εἰ μὴ δι' ἐξαγορεύσεως
 καὶ τῆς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, τῷ λόγῳ τῆς ταπεινοφρο-
 σύνης καὶ ὑπακοῆς καθοδηγούμενος· Καὶ οἱ παρὰ τήνδε τὴν ὁδὸν
 μὴ πορευσόμενοι ἐκπεπτώκασι καὶ πίπτουσιν, ὥσπερ ἀναγινώσκο-
 20 μεν· οἱ δὲ τῷ παρόντι συστοιχοῦντες κανόνι ἀπεφάνθησαν φωστῆ-
 ρες ἐν κόσμῳ λάμπσαντες, τὸν ζόφον τῆς ἁμαρτίας ἀποφυγόντες καὶ
 τὸν διάβολον καταπατήσαντες τῇ ἀπονεκρώσει τῶν οἰκείων θελη-
 μάτων.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 25 Χριστοῦ ἔμφρονας καθιστάναί τῆς οἰκείας σωτηρίας καὶ πρὸς πᾶ-
 σαν εὐθύτητα καταρτίζειν ἑαυτούς· πρὸς ὃ δὲ ἕκαστος, καθὼς ἐνο-
 χλεῖται, κατὰ τούτου καὶ τὸν ἀγῶνα ὀφείλει ἀναλαμβάνειν, πρὸς τὸν
 φθόνον τὰ κατὰ τοῦ φθόνου, τοῦ μισεῖν τὴν παραντίκα ὀόξαν· ἐκ
 γὰρ τοῦ ἐρᾶν κρείττων τοῦ πέλας φαίνεσθαι κατὰ τε ἀγγίνοιαν, κα-
 30 τὰ τε μελουργίαν, κατὰ τε ψαλμωδίαν, κατὰ τε ἀνάγνωσιν, κατὰ τε
 ἄλλην τινὰ εὐφυΐαν, ἢ πνευματικὴν ἢ σωματικὴν, ὑποσμύχεται τὸ
 πάθος καὶ ἐκδαπανᾷ καὶ τήκει τὸν ἔχοντα· Ἀλλήλων οὖν μέλη ὄν-
 τες, καθὼς ἔσμεν ἐν σῶμα οἱ πάντες, ἀλλήλοις συγχαίρωμεν, ἀλλή-
 λοις συναγαλλώμεθα, ἀλλήλων τὰ κατορθώματα ἠγώμεθα· Ὁ μὲν

1. Πρὸβλ. Μ. Βασιλείου, εὐχή Α' τῆς ἀκολουθίας τῆς Θείας μεταλήψεως.

2. Πράξ. 9, 15.

3. Β' Κορ. 7, 1.

4. Ἐφ. 6, 11.

5. Ρωμ. 12, 5.

καὶ πνευματικὸ μολυσμὸ¹. Ἄς κἀνοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας σκευὴ ἐκλεκτὰ², τελειοποιούμενοι στὴν ἀγιωσύνη μετὸ Πνεῦμα³, ἀποφεύγοντας τὴν ἀσχολία μας μετὰ τὰ κακά, τὴν ὑπερηφάνεια, τὴν παρακοή, τὴ φιληδονία, τὴ φιλοσαρκία, καὶ ἐπιδιώκοντας τὴν ἀνάληψη τῶν ἀρετῶν, τὴν ταπεινοφροσύνη, τὴν ὑπακοή, τὴν ἀγνεία καὶ τὴ φιλαδελφία. Ἄς ἀπορρίψουμε μακριὰ ἀπὸ τὴν καρδιά μας τὶς σαρκικὲς καὶ φιλήδονες σχέσεις, δὲν ἐννοῶ μόνο μετὰ αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται ἔξω, ἀλλὰ καὶ μετὰ αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται μέσα, καὶ μετὰ ἑμᾶς τοὺς ἴδιους, δηλαδὴ νὰ μὴ ἔχουμε πρὸς τὸν ἕνα μεγαλῦτερη ἀγάπη ἀπὸ τὸν ἄλλο ἀδελφὸ, γιατί εἶναι πονηρὴ καὶ ἀσεβὴς, κλέφτρα καὶ δουλοπρεπὴς, ποὺ ὑπεισέρχεται μέσα μας κρυφᾶ, δῆθεν ὡς ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἐνῶ προέρχεται ἀπὸ σατανικὴ πορνεία. Σκεφθεῖτε τὸ πάθος, λυπηθεῖτε γιὰ τὴν καταστροφὴ, μὴ πέφτετε στὸ θάραθρο, γιὰ νὰ μὴ ὑποστεῖτε καὶ ἀπὸ τώρα καταδίκη, καὶ στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα τιμωρία ἀτελείωτη. Γνωρίζετε ὅτι εἶναι πολλὲς οἱ ἐνέδρες τοῦ διαδόλου καὶ πολλὰ τὰ τεχνάσματά του⁴, ποὺ ἐφευρίσκονται μετὰ ποικίλους τρόπους ἐναντίον μας, καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ γλυτώσει ἀπὸ αὐτά, παρὰ μόνο μετὰ τὴν ἐξομολόγησι καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη στὸν ἡγούμενο, καθοδηγούμενος μετὰ τὸν λόγο τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς ὑπακοῆς. Καὶ ὅσοι δὲν θὰ βαδίσουν σ' αὐτὸν τὸ δρόμο, ἔχουν ἐκπέσει ἢ θὰ πέσουν, ὅπως διαβάζουμε. Ἐνῶ αὐτοὶ ποὺ βαδίζουν σύμφωνα μετὰ τὸν κανόνα αὐτὸν, ἀποδείχθηκαν φωστῆρες ποὺ ἔλαμψαν στὸν κόσμον, ποὺ ἀπέφυγαν τὸ ζοφερὸ σκοτᾶδι τῆς ἁμαρτίας καὶ καταπάτησαν τὸν διάβολον μετὰ τὴν νέκρωσι τῶν θελημάτων τους.

Σὰς παρακαλῶ λοιπόν, μετὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ σκεφθοῦμε σοβαρὰ τὴ σωτηρία μας καὶ νὰ παιδεύουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὲ κάθε τι ποὺ εἶναι δίκαιο. Καὶ πρέπει νὰ στρέφει ὁ καθένας τὸν ἀγῶνα του ἐναντίον ἐκείνου ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐνοχλεῖται. Ἐναντίον τοῦ φθόνου νὰ στρέφει τὰ ἀντίθετα πρὸς τὸ φθόνον, μετὰ τὸ νὰ μισεῖ δηλαδὴ τὴν προσκαιρὴ δόξα. Γιατί ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ φανεῖ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πλησίον του ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα, τὴν ψαλμωδία, τὴν ἀναγνωστικὴ ἰκανότητα, ἢ ὡς πρὸς κάποια ἄλλη ἰκανότητα πνευματικὴ ἢ σωματικὴ, σιγοβράζει τὸ πάθος, καὶ κάνει αὐτὸν ποὺ τὸ ἔχει νὰ ἔξαντλεῖται καὶ νὰ λειώνει. Ἄφοῦ λοιπόν εἴμαστε μέλη ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου⁵, καθόσον ὅλοι εἴμαστε ἕνα σῶμα, ἃς χαιρόμαστε ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο, ἃς δοκιμάζουμε ἀγαλλίασι ὁ ἕνας μαζί μετὰ τοὺς ἄλλους, ἃς θεωροῦμε τὰ κατορθώματα τοῦ καθενὸς καὶ δικὰ μας. Ὁ ἕνας ἐνδεχομένως ψάλλει

τυχὸν εὐμελεῖ, σὺ δὲ μεγαλοφωνεῖς, ὁ δὲ εὐαναγνωστεῖ, σὺ δὲ νοη-
 ματικώτερος τῶν ἀναγιγνωσκομένων· ἄλλος ἀγχίνους, σὺ δὲ ἀπολο-
 γητικώτερος· πρὸς διαταγὴν ἔργων χρησιμεύων ὁ δεῖνα, ἀλλὰ καὶ
 σὺ πρὸς ὑπακοὴν εὐθύτερος, καὶ πολλῶ γε κρεῖττον τὸ δεύτερον τοῦ
 5 προτέρου· καὶ γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναί τι πρὸς τὰ ἀληθῶς ὄντα οὐδὲν
 εἶσι. Τί γὰρ μελουργία ἢ εὐφωνία ἢ ἀνάγνωσις ἢ εὐνοησία ἢ μεγα-
 λοφωνία ἢ καλλιγραφία ἢ μουσουργία, πρὸς τὴν μακαρίαν καὶ ἐπέ-
 ραστον ταπεινώσιν καὶ ὑπακοήν, πρὸς τὴν χρηστότητα καὶ ἀπλότη-
 τα, πρὸς τὴν πραῦτητα καὶ γαληνότητα, πρὸς τὴν ἀνεξικακίαν καὶ
 10 ἀγογγυσίαν, πρὸς τὴν φιλοθεϊαν καὶ πολνευχίαν, πρὸς τὰς ἄλλας
 ἱερὰς ἀρετάς, ὧν ἡ κτῆσις τοῦ θέλοντος, κἂν κακόφωνός ἐστι, κἂν
 ἄψαλτος, κἂν δυσανάγνωστος, κἂν ἀφυέστατος, κἂν ἀδιάρθρωτος
 τὴν γλῶσσαν, κἂν βραχὺς τὴν ἡλικίαν, κἂν ἐνδιάστροφος τοὺς ὀ-
 φθαλμούς, κἂν δυσειδὴς τὴν ὄψιν, κἂν σκάζων τὰ μέλη; Οὕτω γὰρ
 15 εὐπόριστον ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν Θεὸς καὶ πᾶσιν εὐπρόσιτον τὸ τῆς ἀ-
 ρετῆς ἀγαθὸν προύθηκεν ἡμῖν, οὐ διὰ σωματικῶν προτερημάτων,
 ἀλλὰ διὰ ψυχικῶν διαθέσεων κατασπειρόμενον καὶ αὐξοῦμενον καὶ
 τελειούμενον.

Λοιπὸν ταῦτα ἐννοῦντες, μένωμεν οἷς ἐσμεν, χαιρόμενοι τὰ εἰς
 20 ἀλλήλους, συμβιδαζόμενοί τε καὶ συναρμολογούμενοι διὰ πάσης
 εὐταξίας εἰς τὴν κατὰ Θεὸν ζωὴν ἡμῶν· βλέπετε γὰρ, ἀδελφοί μου,
 ὅτι πληθύνομεν καὶ ὀφείλει πάντα κατὰ τάξιν γίνεσθαι, καὶ ἐπὶ
 μικρὸν τι ἀτακτῆσι, τὸ ὅλον τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν σύστημα κινεῖ-
 ται καὶ συγκλονεῖται, ἀπολλὺν τὸν οἰκειὸν κόσμον τῆς ἀρετῆς, ὡς-
 25 περ ἔχει ἐπὶ παντὸς ἄλλου τῶν ἔξω συνταγμάτων· καὶ γὰρ, εἰ μὴ
 καθηκόντως διεξάγεται καὶ βασιλεία καὶ οἰκία, ἐκάστου ἀξιώματος
 τὰ οἰκεῖα παντὶ καιρῶ καὶ τρόπῳ ἐπιδεικνυμένου, οὕτω βασιλεία
 καὶ οἰκία· Ὡσαύτως ἐπὶ χοροῦ τε καὶ δήμου καὶ παντὸς ἄλλου. Οὕ-
 τω πολὺ μᾶλλον ἡμῖν δέον καὶ ὠφέλιμον, τοῖς συναθροισθεῖσιν ἐν
 30 ὀνόματι Κυρίου ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ οὕσιν ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ἀγγελι-
 κοῦ στρατεύματος, τὸ τῆς εὐταξίας καλόν, λέγω δὴ τὸ ἀθορύβως
 καὶ ἀταράχως καὶ ψάλλειν καὶ προσεύχεσθαι ἡμᾶς, ἵστασθαι καὶ
 μεθίστασθαι, καθέζεσθαι καὶ ἐγείρεσθαι, ὑπνοῦν καὶ ἀνίστασθαι,

ώραία, ἐνῶ ἐσὺ ἔχεις δυνατὴ φωνή, ὁ ἄλλος διαβάζει καλά, ἀλλὰ ἐσὺ κατανοεῖς καλῦτερα αὐτὰ ποὺ ἀναγινώσκονται. Ἄλλος εἶναι πιὸ εὐστροφὸς στὸ πνεῦμα, ἐνῶ ἐσὺ ἔχεις πιὸ μεγάλη εὐφρόδεια. Ὁ τάδε εἶναι πιὸ κατάλληλος νὰ καθορίζει τις ἐργασίες, ἀλλὰ καὶ σὺ εἶσαι πιὸ τέλειος στὴν ὑπακοή, καὶ τὸ δεύτερο εἶναι πολὺ ἀνώτερο ἀπὸ τὸ πρῶτο. Γιατὶ ἐκεῖνα ποὺ φαίνονται ὅτι εἶναι κάτι, σὲ σύγκριση μὲ ἐκεῖνα ποὺ εἶναι πραγματικά, δὲν εἶναι τίποτε. Τί εἶναι δηλαδή ἡ μελωδικότητα, ἡ καλλιφωνία, ἡ ἀνάγνωση, ἡ καλὴ κατανόηση, ἡ δυνατὴ φωνή, ἡ καλλιγραφία ἢ ἡ μουσικότητα, σὲ σύγκριση πρὸς τὴ μακάρια καὶ ἀξιαγάπητη ταπείνωση καὶ ὑπακοή, τὴν ἀγαθότητα, τὴν ἀπλότητα, τὴν πραότητα, τὴν ἡρεμία, τὴν ἀνεξικακία, τὴν ἀγογγυσία, τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὴν συχνὴ προσευχή, καὶ πρὸς τις ἄλλες ἱερὲς ἀρετές, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόκτηση εἶναι κατόρθωμα ἐκείνου ποὺ ἔχει θέληση, ἔστω καὶ ἂν εἶναι κακόφωνος, δὲν ξέρει νὰ ψάλλει, διαβάζει δύσκολα, δὲν εἶναι ἔξυπνος, δὲν ἔχει εὐγλωττία, εἶναι κοντὸς στὸ ἀνάστημα, εἶναι ἀλλοίθωρος, ἄσημος στὸ πρόσωπο, ἢ χωλαίνει στὰ πόδια; Γιατὶ ὁ καλὸς Θεὸς μας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἔκανε εὐκόλο στὴν ἀπόκτησίν του καὶ εὐκολοπλησίαστο σὲ ὅλους μας τὸ ἀγαθὸ τῆς ἀρετῆς, νὰ σπείρεται καὶ νὰ αὐξάνεται καὶ νὰ ὀλοκληρώνεται ὄχι μὲ τὰ σωματικὰ προτερήματα, ἀλλὰ μὲ τις ψυχικὲς διαθέσεις.

Λοιπὸν κατανοώντας τα αὐτά, ἃς ἀρκούμεστε σ' αὐτὰ ποὺ ἔχουμε, δοκιμάζοντας χαρὰ γιὰ ὅσα ἔχουν οἱ ἄλλοι, καὶ συμβιβαζόμενοι καὶ προσαρμοζόμενοι μὲ κάθε εὐταξία στὴν κατὰ Θεὸν ζωὴ μας. Καθόσον βλέπετε, ἀδελφοί μου, ὅτι αὐξανόμεστε, καὶ πρέπει ὅλα νὰ γίνονται μὲ τάξη, γιατί, ἂν κάτι ξεφύγει λίγο ἀπὸ τὴν τάξη, ταραίζεται καὶ συγκλονίζεται ὅλο τὸ σύστημα τῆς ἀδελφότητάς μας, χάνοντας τὴ ὁμορφιά τῆς ἀρετῆς του, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ κάθε ἄλλο ἀπὸ τὰ κοσμικὰ συστήματα. Καὶ πράγματι, ἂν δὲν διοικεῖται ὅπως πρέπει καὶ ἡ βασιλεία καὶ τὸ σπίτι, μὲ τὸ νὰ ἐκτελεῖ ὁ καθένας τὰ ἔργα τοῦ ἀξιωματός του σὲ κάθε στιγμή καὶ μὲ κάθε τρόπο, δὲν ὑπάρχει βασιλεία, οὔτε καὶ σπίτι. Τὸ ἴδιο καὶ ὅταν πρόκειται γιὰ χορωδία ἢ πλῆθος, καὶ γιὰ κάθε τι ἄλλο. Ἐποὶ πολὺ περισσότερο εἶναι ἀπαραίτητο καὶ ὠφέλιμο τὸ ἀγαθὸ τῆς εὐταξίας σὲ μᾶς ποὺ ἔχουμε συναθροισθεῖ ὅλοι μαζί στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ εἴμαστε γραμμένοι στὸν κατάλογο τοῦ ἀγγελικοῦ στρατεύματος, δηλαδή τὸ νὰ ψάλλουμε καὶ νὰ προσευχόμεστε χωρὶς θόρυβο καὶ ταραχή, νὰ στεκόμαστε καὶ νὰ μετακινούμεστε τὸ ἴδιο, νὰ καθόμαστε καὶ νὰ

βαίνειν καὶ ἀναβαίνειν, ἡσυχάζειν καὶ λαλεῖν, ἐσθίειν καὶ πίνειν, εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι, ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι, ὁμαδεύεσθαι καὶ διαλύεσθαι, ζητεῖν καὶ διδεῖν καὶ λαμβάνειν καὶ εἰσδέχεσθαι, δουλεύειν καὶ δουλεύεσθαι, τιθεῖν καὶ κρατεῖν, ἐνδύεσθαι καὶ 5 ἐκδύεσθαι, ὑποδύεσθαι καὶ ἐξυποδύεσθαι· ἅπαντα γὰρ ταῦτα καθ' ἐκάστην ἡμέραν φαίνεται ἐν ἡμῖν.

Καὶ εὐταξίας μὲν οὔσης θείῳ φόβῳ κεκραμμένης, οἷόν τις θάλασσα ἢ πᾶσα ἀδελφότης γαληνιώσα καταφαίνεται, κινουμένη μὲν καὶ φερομένη, ἀλλὰ προαῦτατα κύματα ὑποφρίσσουσα, τῆς κινή-
10 σεως ὡς ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου ἐπαιρομένη, ἀταξίας δὲ ἐξ ἀπροσεξίας παρεισαγομένης, ὡς ἐκ σφοδρῶν τινῶν πνευμάτων καὶ καταγίδων τῶν εἰσπνευσάντων ταράσσεται καὶ ἀναβράσσειται, μισητὰς καὶ εἰδεχθεῖς καὶ ὑποβρυχίους τοῦ σκάφους τῆς ψυχῆς τὰς τρικυμίας ἀνεγείρουσα καὶ ἀποπέμπουσα. Μὴ γὰρ οὐχὶ τοιοῦτόν ἐστιν
15 ἰδεῖν, ὅτε ἀπὸ κραυγῶν καὶ θορύβων, ἀπὸ γελοίων καὶ στρηνιασμάτων, ἀπὸ προσκρουσμάτων καὶ συμπιασμάτων, ἀπὸ ὄθισμάτων καὶ ἀντωθισμάτων καὶ ἐξανατρεπόμεθα καὶ ἀναλλοιούμεθα; Καὶ ἵνα ἐγγύθεν λάβωμεν τὸ ὑπόδειγμα, τί γέγονεν ἐπὶ τῆς μεταδόσεως τῆς εὐλογίας τῶν ἁγιασμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἐξόδου τῆς τραπέζης; Οὐχὶ
20 ἔμελλε συμπατεῖσθαι ὁ παῖς μικροῦ δεῖν καὶ τελευτᾶν; Καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ τέσσαρες ταξίαρχοι ὀλοχειρὶ μετὰ πολλῆς ἀντιβάσεως καὶ ἀντιστάσεως μόλις ἠδυνήθησαν ἐνεγκεῖν τὴν ἄτακτον ρύμην ὑμῶν, καθάπερ ἐπὶ τῶν κοσμικῶν; Μὴ γὰρ ἐξέλιπε τὸ ἁγίασμα; μὴ γὰρ οὐκ ἦμην ἐγὼ ὁ τάλας ἐνὶ ἐκάστῳ μεταδιδούς; μὴ ἦν τὸν προ-
25 εισδεξάμενον μειζόνως εὐλογηθῆναι καὶ καθαγιασθῆναι; Οὐδαμῶς, ἀλλ' ἢ μᾶλλον ὑφείλετο οὕτω πράξας τὸν ἁγιασμόν ἐξ αὐτοῦ, οὐ τιμήσας τὸ δῶρον· εἰρήνης γὰρ ἦν τὸ δῶρον καὶ ἡ εὐλογία εὐταξίας καὶ ὁ ἁγιασμός εἰρηνοποιοῦ καταστάσεως. Καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης, μὴ ὅτι οὐ πάντες ἔχωμεν ἐξελθεῖν, ἢ ὁ προεξελθὼν ἡγίασται ἐν τῇ
30 ταχυτῆτι αὐτοῦ; Οὐδαμῶς, ἐκαρπώσατο δὲ μᾶλλον ἀντὶ ὠφελείας βλάβην διὰ τῶν ἀγανακτησάντων ἀδελφῶν.

Ἄλλὰ μὴ οὕτως, τέκνα καὶ ἀδελφοί. Δέομαι ὑμῶν καὶ παρακαλῶ, συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ μόνον ἀγαθὸν ὀφείλει εἶναι, ἀλλὰ καὶ τέλειον καὶ εὐάρεστον, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν

σηκωνόμαστε, νὰ κοιμώμαστε καὶ νὰ ξυπνᾶμε, νὰ κατεβαίνουμε καὶ νὰ ἀνεβαίνουμε, νὰ σωπαίνουμε καὶ νὰ μιλάμε, νὰ τρώμε καὶ νὰ πίνουμε, νὰ μπαίνουμε καὶ νὰ βγαίνουμε, νὰ ρωτᾶμε καὶ νὰ ἀπαντᾶμε, νὰ συγκεντρωνόμαστε καὶ νὰ διαλυόμαστε, νὰ ζητᾶμε καὶ νὰ δίνουμε, νὰ παίρνουμε καὶ νὰ δεχόμαστε, νὰ ὑπηρετοῦμε καὶ νὰ ὑπηρετούμαστε, νὰ διοικούμαστε καὶ νὰ διοικοῦμε, νὰ ντυνόμαστε καὶ νὰ ξεντυνόμαστε, νὰ φορᾶμε καὶ νὰ βγάζουμε τὰ ὑποδήματά μας. Γιατὶ ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν κάθε μέρα μεταξύ μας.

Καὶ ὅταν βέβαια ὑπάρχει τάξη, ἀνάμικτη μὲ φόβο Θεοῦ, ὅλη ἡ ἀδελφότητά μας φαίνεται σὰν μιὰ θάλασσα γαληνεμένη, πού πηγαινοέρχεται, ἀλλὰ σχηματίζοντας ἀπαλὰ κύματα, σὰν νὰ κινεῖται ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα. Ἐνῶ ὅταν ὑπείσερχεται ἀπὸ ἀπροσεξία ἀταξία, σὰν νὰ φυσοῦν δυνατοὶ ἄνεμοι καὶ καταιγίδες, ταράζεται καὶ φουσκώνει, προκαλώντας μισητὲς καὶ ἀποκρουστικὲς καὶ ὑποβρύχιες τρικυμίες στὸ σκάφος τῆς ψυχῆς. Μήπως δὲν βλέπουμε κάτι τέτοιο, ὅταν ἀπὸ τὶς κραυγὲς καὶ τοὺς θορύβους, ἀπὸ τὰ γέλια καὶ τὶς βρισιές, ἀπὸ τὶς προσκρούσεις καὶ συμπίεσεις, ἀπὸ τὰ σπρωξίματα καὶ ἀντισπρωξίματα, καὶ ταραζόμαστε καὶ ἀλλοιωνόμαστε; Καὶ γιὰ νὰ ἀναφέρω ἓνα πρόσφατο παράδειγμα, τί ἔγινε κατὰ τὴν μετάδοση τῆς εὐλογίας τῶν ἁγιασμάτων καὶ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὴν τράπεζα; Δὲν κόντεψε νὰ ποδοπατηθεῖ τὸ παιδί καὶ παρὰ λίγο νὰ πεθάνει; Καὶ τότε οἱ τέσσερις ὑπεύθυνοι τῆς τάξεως μαζί, μὲ ὅλα τὰ χέρια τους καὶ μὲ πολλὴ προσπάθεια καὶ ἀντίσταση δὲν κατόρθωσαν μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας νὰ συγκρατήσουν τὴν ἄτακτη ροή σας, ὅπως συμβαίνει στοὺς κοσμικοὺς; Μήπως τελείωσε τὸ ἁγίασμα; Μήπως δὲν ἤμουν ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος πού τὸ ἔδινα στὸν καθένα; Μήπως ἐπρόκειτο αὐτὸς πού τὸ ἔπαιρνε πιὸ μπροστὰ νὰ εὐλογηθεῖ περισσότερο καὶ νὰ ἁγιασθεῖ; Καθόλου, ἀλλὰ ἀντίθετα, ἐνεργώντας ἔτσι, ἀφαίρεσε τὸν ἁγιασμό ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του, ἐπειδὴ δὲν τίμησε τὴ δωρεά. Γιατὶ ἦταν δῶρο εἰρήνης, καὶ ἡ εὐλογία εὐταξίας καὶ ὁ ἁγιασμός κατάστασις εἰρηνοποιός. Καὶ στὴν τράπεζα, μήπως δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ βγοῦμε ὅλοι, ἢ μήπως αὐτὸς πού βγῆκε πρῶτος ἁγιάσθηκε μὲ τὴν ταχύτητα του; Καθόλου· ἀντίθετα, ἀντὶ γιὰ ὠφέλεια, ἀποκόμισε βλάβη ἀπὸ τοὺς ἀγανακτισμένους ἀδελφούς.

Ἄλλὰ ὄχι ἔτσι, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί μου. Σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς παρακαλῶ, καταλάβετε ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν ὀφείλει νὰ εἶναι μόνο ἀγαθό, ἀλλὰ καὶ τέλειο καὶ εὐάρεστο καὶ νὰ γίνεται γιὰ

πολλῶν γινόμενον. Ταῦτα μὲν ὑμῖν οὐκ ὄνειδιστικῶς, ἀλλ' ὑπομνη-
 στικῶς εἴρηταί τε καὶ λέλεκται, ἵνα πρὸς τὸ ἐξῆς ἀσφαλῶς βιοτεύω-
 μεν, καὶ διὰ τοῦτο μόνον μεμνημένοι τῶν παλαιῶν καὶ ἤδη παρελ-
 θόντων, ἵνα φύγωμεν τὴν τῶν ὁμοίων διάπραξιν. Ὁ δὲ Κύριος τῆς
 5 εἰρήνης καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ συνέχων τάξει τὰ οὐράνια
 καὶ τὰ ἐπίγεια, ὁ καὶ δεῆσαν ὀφθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς τὸ
 ἀνασώσασθαι τὸ ἀνθρώπινον, μὴ ὄλον εὐθύς φανῆναι εἰς ἀνδρὸς
 τελείου σχῆμα, ἀλλὰ τάξεως ἀκολουθία καὶ νόμῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ
 βρέφους ἐλθεῖν εἰς τὰς μεθελικιώσεις, ὡς καὶ ὀκταήμερος περιτμη-
 10 θῆναι καὶ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις ὑπὸ τοῦ δικαίου Συμεὼν ἀγ-
 καλισθῆναι, κατὰ τὸ εἰθισμένον ἐν νόμῳ· ἔπειτα, δωδεκαέτη γενόμε-
 νον συγκαθίσει τοῖς ἱερεῦσι καὶ γραμματεῦσιν, ἡνίκα ἀναγνοὺς τὸ
 βιβλίον, πτύξας, τῷ ὑπηρέτῃ ἔδωκεν· ἔπειτα ἐπὶ τοῦ τριακοστοῦ
 ἔτους βαπτισθῆναι καταξιώσας, ἀναγέννησιν ἡμῖν υἰοθεσίας χαρι-
 15 ζόμενος, αὐτὸς δάψῃ ὑμῖν δύναμιν καὶ κραταίωσιν πρὸς πᾶσαν πρᾶ-
 ξιν ἀγαθὴν καὶ κίνησιν, πρὸς πᾶσαν εὐταξίαν καὶ ὁμόνοιαν, πρὸς
 πᾶσαν εἰρήνην καὶ πραῦτητα, ἐν εὐκρινείᾳ τῆς μετ' ἀλλήλων ἀγά-
 πης, ὡς ἂν εὐρεθείημεν ἅπαντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποκαλύψεως αὐ-
 τοῦ χορὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅγιος καὶ δῆμος ἡγιασμένος, σκηνὴ πεφωτι-
 20 σμένη μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάν-
 των, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ
 Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΗ'.

25 **Περὶ τοῦ φυλάττειν ἑαυτοὺς τῆς πονηρᾶς συνδουάσεως καὶ τῆς
 ἀνωφελοῦς καὶ ἀκαίρου παρρησίας καὶ τοῦ μεθ' ὑπομονῆς
 ὑποίσειν ἡμᾶς τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, ἐπ' ἐλπίδι τῆς
 εὐρυχωρίας καὶ ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς γλυκεῖά μοι ἢ πρὸς ὑ-
 30 μᾶς ὁμιλία τε καὶ θεωρία, ἡνίκα μάλιστα ἡμέρα ἐπισταίῃ κατηχήσε-
 ως, ὁρῶντι ὁμοῦ πάντας συνηγμένους ἐπ' ὀφθαλμοὺς τῆς ταπεινώ-
 σεώς μου. Εἶ γὰρ καὶ ἀμοιρῶ λόγου τοῦ καθήκοντος (ὀλίγος γάρ

6. Ρωμ. 15, 5.

7. Λουκᾶ 2, 21.

8. Ὁπ. π. 28.

9. Ὁπ. π. 47.

10. Λουκᾶ 4, 20.

11. Ματθ. 3, 16. Μάρκ. 1, 9. Λουκᾶ 3, 22. Ἰω. 1, 32.

τὴν ἐκπαίδευση τῶν πολλῶν. Αὐτὰ βέβαια σᾶς τὰ εἶπα ὄχι γιὰ νὰ σᾶς κατηγορήσω, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζοῦμε στὸ ἔξῃς σταθερὰ, καὶ μόνο γι' αὐτὸ νὰ θυμόμαστε τὰ παλιὰ ποὺ ἔχουν ἤδη περάσει, γιὰ νὰ ἀποφεύγουμε τὴν ἐπανάληψή τους. Καὶ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης καὶ Θεὸς κάθε παρηγοριᾶς⁶, ποὺ συγκρατεῖ μὲ τάξη τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, αὐτὸς ποὺ καὶ ὅταν χρειάστηκε νὰ ἐμφανιστεῖ πάνω στὴ γῆ, γιὰ νὰ σώσει τὸ ἀνθρώπινο γένος, δὲν παρουσιάστηκε ὁλόκληρος μὲ τὴ μορφή ἄνδρα, ἀλλὰ ἀκολουθώντας τὴν τάξη καὶ τὸν νόμο τὸν δικὸ μας, ἀπὸ βρέφος ἐνηλικιώθηκε, καὶ ὄντας ὀκτῶ ἡμερῶν ὑπέστη περιτομὴ⁷ καὶ σαράντα ἡμερῶν κρατήθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ δίκαιου Συμεών, ὅπως συνηθίζοταν ἀπὸ τὸν νόμο⁸. Ἐπειτα, ὅταν ἔγινε δώδεκα χρόνων κάθισε μαζὶ μὲ τοὺς ἱερεῖς καὶ γραμματεῖς⁹, ὅταν διάβασε τὸ βιβλίον τὸ ἔκλεισε καὶ τὸ ἔδωσε στὸν ὑπηρέτη¹⁰. Ἐπειτα, ὅταν ἔγινε τριάντα ἐτῶν, καταδέχθηκε νὰ βαπτισθεῖ¹¹, χαρίζοντάς μας τὴν ἀναγέννηση τῆς υἰοθεσίας. Αὐτὸς εἶθε νὰ σᾶς δώσει δύναμη καὶ ἐνίσχυση γιὰ κάθε πράξη καὶ κίνηση ἀγαθὴ, γιὰ κάθε τάξη καὶ ὁμόνοια, γιὰ κάθε εἰρήνη καὶ πραότητα, μὲ τὴν εὐλοκίαια τῆς μεταξύ σας ἀγάπης, ὥστε νὰ βρεθοῦμε ὅλοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἀποκάλυψης του μαζὶ ἓνας ὄμιλος ἅγιος καὶ πλῆθος ἀγιασμένο, σκηνὴ φωτισμένη, μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἀγίους ποὺ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὸν εὐάρεστησαν¹², γιὰτὶ σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ πανάγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 78η.

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προφυλάγουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τὴν πονηρὴ σχέση καὶ τὴν ἀνώφελη καὶ ἄκαιρη παρηγορία, καὶ νὰ δεχόμαστε μὲ ὑπομονὴ τὶς ἀσκητικὲς θλίψεις, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνεσης καὶ τῆς ἀπόλαυσης τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, πόσο εὐχάριστο εἶναι γιὰ μένα τὸ νὰ μιλῶ μαζὶ σας καὶ νὰ σᾶς βλέπω, ἰδιαιτέρως μάλιστα ὅταν ἔρχεται ἡ ἡμέρα τῆς κατήχησης, ὅποτε σᾶς βλέπω ὅλους μαζὶ συγκεντρωμένους μὲ τὰ μάτια τῆς ταπεινότητάς μου. Γιατί, ἂν καὶ δὲν ἔχω τὴν ἱκανότητα τοῦ λόγου ποὺ χρειάζεται, (καθόσον εἶμαι ἐλλιπὴς καὶ ἀπὸ

12. Πρὸβλ. Ἰω, Χρυσοστόμου, *Εὐχὴ Γ* τῆς ἀκολουθίας τῆς Θείας Μεταλήψεως.

εἶμι ἀμφοτέρωθεν), ἀλλ' οὖν ὅτι ἀποπληροῦμεν τὸ τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν σύνηθες, χαίρομεν καὶ εὐφραινόμεθα, ἀνθομολογούμενοι τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ὧν πεποιήκε δι' ὑμᾶς εἰς τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν. Ὅτι δὲ καὶ τῶν κατηγήσεων οὕτως ἐπιμελῶς γινομένων ἐπισυμβαίνουν 5 ἀταξίαι, ὥσπερ καὶ πρὸ μικροῦ, οὐ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ἔνθα ἠὔγει τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς ὑπὲρ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας μετὰ τῆς τοῦ λόγου θρύσεως, ἔστιν ὅτε συνέπιπτε τὰ ὅμοια, καὶ ἴστε οἱ πεπειραμένοι τὰ κατ' αὐτοὺς ἀναγνώσματα. Τί λοιπόν ἐστι τὸ ζητούμενον; Ἴνα ἀνολιγώρητον ἔχων τὴν περὶ ὑμᾶς φροντί- 10 δα ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἐπιδείκνυμι τὰ δέοντα ἔργῳ καὶ λόγῳ, νουθετῶν, παρακαλῶν, ὑπομνήσκων, διαβεβαιούμενος, ἐπιτιμῶν, χρηστευόμενος, ἀπειλῶν, ὑπισχνούμενος ἰδίᾳ τε ἐνὶ ἑκάστῳ καὶ δημοσίᾳ κοινῇ πᾶσιν, ὡς ἂν τῷ συνεχεῖ τῆς ὑπομνήσεως ἔλξειν ὑμᾶς εἰς τὸ εὐθές καὶ σωτήριο ἐπικουρία Θεοῦ καὶ συνεργία τῶν εὐχῶν 15 τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν.

Τοῦτο οὖν τὸ ἔργον μοι καὶ ἡ σπουδὴ μου, τοῦτο ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ φροντίς μου καὶ διὰ τοῦτο ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀγανάκτησις (συγχωρήσατε) γέγονεν, οὐκ ἐκ μισητῆς διαθέσεως, οὐδὲ ἐκ θυμικῆς ὀρμῆς, οὐδὲ ἐξ αὐθεντικῆς ἐξουσίας, ἄπαγε, 20 ἀλλ' ἐξ ἄγαν περιπονήσεως καὶ ἐκ φιλοστόργου καὶ πατρικῆς ἀγαπήσεώς μου, εἰ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸ λεγόμενον ἰδὼν γὰρ ὅτι σύνδεσμος γέγονεν ἐν τισι πονηρὸς καὶ ἐπισύστασις κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, διεξανέστην, ἔδραμον, ἔσπευσα σβέσαι τὸ ἐνσπαρὲν πῦρ ὑπὸ τοῦ πολυμόρφου ὄφεως, ἵνα μὴ ἐκ μικροῦ σατανικοῦ σπινθῆρος ἀ- 25 νακαυθῇ μεγάλη φλόξ ἀταξίας, κατεσθίουσα ἅπαντας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ γενηθέν. Εἶτα ἐπετίμησα καὶ ἐπέπληξα αὐτούς τε τοὺς ἀλόντας καὶ τοὺς μὴ ἀλόντας, ἵνα τοὺς μὲν τῇ στύψει τῶν ἐλέγχων καὶ ὄνειδισμῶν ἀπαλλάξω τῆς χαννώσεως καὶ τῆς οἰήσεως, καθιστῶν αὐτοὺς εἰς μετριοφροσύνης στερρότητα, τοὺς δὲ τῷ 30 κακῷ ὑποδείγματι φοβήσας ἀσφαλίσωμαι, μὴ εἰς τὰ ὅμοια ἐμπεσεῖν ἀπειρία τῆς ἐμπτώσεως. Καὶ γοῦν φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ παρόντος, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἐκ πάσης πονηρᾶς συνδυάσεως καὶ οἰηματικῆς ἰδιορρυθμίας, ἐπιβλαβοῦς τε ἀναζητήσεως καὶ παρεκτροπῆς

τὰ δύο μέρη), ἀλλὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐκπληρῶ τῇ συνήθεια τῶν ἁγίων πατέρων μας, μὲ κάνει νὰ χαίρομαι καὶ νὰ εὐφραίνομαι, δοξάζοντας τὸν Κύριο γιὰ ὅσα ἔκανε γιὰ σᾶς στὴν ταπεινότητά μου. "Ὅτι ὅμως, ἐνῶ οἱ κατηχήσεις γίνονται μὲ τόση ἐπιμέλεια, συμβαίνουν ἀταξίες, ὅπως ἔγινε καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο, αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο, γιατί καὶ στοὺς πατέρες μας, στοὺς ὁποίους τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς τοὺς ἔφεγγε περισσότερο ἀπὸ τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου παράλληλα μὲ τὸν πηγαῖο λόγο τοὺς, κάπου κάπου συνέβαιναν παρόμοιες καταστάσεις, καὶ γνωρίζετε οἱ πιὸ ἔμπειροι τὰ ἀναγνώσματά τοὺς. Ποιὸ εἶναι λοιπὸν αὐτὸ πού ἐπιδιώκω; Ἐχοντας ἀδιάπτωτο τὸ ἐνδιαφέρον μου γιὰ σᾶς μέσα στὴν ταπεινὴ μου ψυχὴ, νὰ ὑποδεικνύω αὐτὰ πού πρέπει μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια, νουθετώντας, παρακαλώντας, ὑπενθυμίζοντας, ἐπιβεβαιώνοντας, ἐπιτιμώντας, φερόμενος μὲ καλωσύνη, ἀπειλώντας, ὑποσχόμενος καὶ στὸν καθένα ἰδιαιτέρως, καὶ δημοσίως σὲ ὅλους μαζί, ὥστε μὲ τὴ συνεχῆ ὑπενθύμιση νὰ σᾶς ἐλκίσω πρὸς τὸ σωστὸ καὶ σωτήριο, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ συνεργασία τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας.

Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ ἔργο μου καὶ ὁ ζῆλος μου, αὐτὸ ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ φροντίδα μου, καὶ γι' αὐτὸ τὶς προηγούμενες μέρες ἐκδηλώθηκε ἡ ἀγανάκτησή μου ἐναντίον σας (συγχωρέστε με), ὄχι ἀπὸ διάθεση μίσους, οὔτε ἀπὸ ἔκρηξη θυμοῦ, οὔτε ἀπὸ ἐπίδειξη ἔξουσίας, μακριὰ μιὰ τέτοια σκέψη, ἀλλὰ ἀπὸ μεγάλη θλίψη καὶ φιλόστοργη πατρικὴ ἀγάπη, ἂν καὶ αὐτὸ πού λέγω εἶναι πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου. Γιατί, βλέποντας ὅτι δημιουργήθηκε ἀπὸ μερικὸς πονηρὴ στάση ἐναντίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἔγινε ἀνάστατος, ἔτρεξα, ἔσπευσα νὰ σβήσω τὴ φωτιὰ πού ἔσπειρε τὸ πολύμορφο φίδι, γιὰ νὰ μὴ ἀνάψει μεγάλη φωτιὰ ἀνταρσίας ἀπὸ τὴ μικρὴ σατανικὴ σπύθα, πού θὰ κατέτρωγε ὅλους μέσα σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, γιατί αὐτὸ ἦταν τὸ συμβάν. Ἐπειτα ἐπιτίμησα καὶ ἐπέπληξα καὶ αὐτοὺς πού εἶχαν πέσει στὶς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους πού δὲν εἶχαν ἀκόμα παγιδευθεῖ, μὲ σκοπὸ τοὺς πρώτους μὲ τὴ σκληρότητα τῶν ἐλέγχων καὶ τῶν μομφῶν νὰ τοὺς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴ νωθρότητα καὶ τὴν οἴηση, ἐπαναφέροντάς τοὺς στὴ σταθερότητα τῆς μετριοφροσύνης, καὶ τοὺς ἄλλους, φοβερίζοντάς τοὺς μὲ τὸ κακὸ παράδειγμα, νὰ τοὺς προφυλάξω, γιὰ νὰ μὴ πέσουν σὲ παρόμοια σφάλματα ἀπὸ ἄγνοια τῆς πτώσεως. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν καὶ σᾶς ἱκετεύω, φυλαχθεῖτε καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν συμβάν, καὶ ἀπὸ κάθε πονηρὴ σχέση καὶ ἐγωιστικὴ ἰδιοτροπία, καὶ ἀπὸ κάθε ἐπιζήμια ἀναζήτηση καὶ παρεκ-

νομοθεσιῶν, στοιχοῦντες τῷ κανόνι τῆς παραδεδομένης ἡμῖν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίας καὶ νομοθεσίας, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχεν οὐδὲ ἀκανονίστως, ἀλλ' ἐν θασάνῳ πολλῶ μετὰ πόνων καὶ ἰδρώτων ἐκ τῶν ἄνωθεν χρόνων ὁ ὠρίσθη ἐν ἡμῖν ὄριστα, καὶ ὁ
5 διατυποῦται ἐν ἡμῖν διατετύπεται, εἰς ἔνδειξιν ἀληθείας τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγγελικοῦ βίου καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν ἑτεροφρονούντων πρὸς τὰς εὐθείας ἐντολὰς τοῦ Κυρίου.

Ἐμπορεύεσθε οὖν λοιπὸν τὴν ἀγαθὴν ἐμπορίαν ὑμῶν καὶ διανύετε τὸν ἐν Κυρίῳ δρόμον ὑμῶν ὑπαλείφοντες ἑαυτοὺς τῷ ἐλαίῳ τῆς
10 καρτερίας καὶ ὑπομονῆς καὶ ὑποφέροντες τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, δι' ὧν ἐτοιμάζεται ὑμῖν ἡ εὐρυχωρία τῆς ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Τίνες δὲ εἰσιν αἱ στενοχωρία; Ἡ πάντως ἄς καθ' ἑκάστην ἐνεργεῖτε, τὰς ἀγρυπνίας καὶ ψαλμωδίας, τὰς ἐκ χειρῶν ἐργασίας, τὰς ὀλιγοδείας, τὰς ὀλιγοποσίας, τὰς ἐπαλλήλους μεταφορὰς
15 καὶ μεταγωγὰς τῶν διακονημάτων, ὅσον ἐν στάσει, ἐν εὐταξίᾳ, ἐν ἐνδύματι, ἐν ὑποδήματι, ἐν σκεπάσματι, ἐν συνθλίψει, ἐν ἀποστερήσει, ἐν προτιμῆσει, ἐν παραθεωρήσει, ἐν ἄλλῳ δηποτοῦν πράγματι καθ' ἕνασπον γὰρ εἶδος ἀθλεῖτε κοπιῶντες ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ ὅτι ἀληθὲς μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν ἁγίων, μαρτυρεῖ δὲ πρὸ πάντων
20 καὶ μετὰ πάντων ὁ μέγας καὶ θεῖος Βασιλεῖος, μαρτυρικὴν ἔνστασιν ὀρίζων τὴν ὑποταγὴν. Τί δὲ ἄρα ὑπὲρ τούτων ὀνησόμεθα; ἢ τί ἡμῖν τὸ ἀνταπόδομα; Ἀλλ' οἱ ἀμάραντοι τῆς δικαιοσύνης στέφανοι, ἡ κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἡ νίοθεσία καὶ ἡ ἀφθαρσία καὶ ἡ ἀθανασία, καὶ πᾶσα εἴ τις ἄλλη ἐπινενόηται μακαριότης

25 Τοιαύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀδελφοί μου, ἐνέγκοιτε, παρακαλῶ, ἔτι καὶ ἔτι τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεως, μὴ πτυρόμενοι ταῖς ἐπισυμβαινούσαις ὑποσκελίσεσι τῶν τινῶν (πίπτουσι γὰρ ὡσπερ φύλλα οἱ ἑαυτοῖς στοιχοῦντες καὶ μὴ ἐπερειδόμενοι τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ), μηδὲ ἀκηδιῶντες ἀπὸ τῶν ἐπισυμβαι-
30 νουσῶν ὀγληρῶν καὶ λυπηρῶν, ἐνεκεν τῆς κατὰ Θεὸν ὑμῶν ζωῆς. Εἰ γὰρ μὴ λυπώμεθα, οὐδὲ χαριούμεθα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ εἰ μὴ στενοχωρώμεθα καὶ στενώμεθα, οὐκ εὐφρανθησόμεθα οὐδὲ εὐπαθήσομεν ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι. Ἀλλ' ὅτι λυπούμεθα καὶ θλιβόμεθα, ταλαιπωροῦμεν καὶ κατακαμπτόμεθα, ἐν τούτῳ μᾶλλον
35 ἀγαλλιασώμεθα· δεῖγμα γὰρ πάντως ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀντὶ τῶν λυπηρῶν τὰ χρηστὰ ἡμῖν ἀνατελεῖ, ἀντὶ τῆς πτωχείας ὁ πλου-

1. Β' Τιμ. 4, 8.

2. Β' Κορ. 7, 1.

3. Ἐβρ. 12, 1.

τροπή ἀπὸ τῆς νομοθεσίας, συμμορφούμενοι μὲ τὸν κανόνα τῆς διδασκαλίας καὶ νομοθεσίας πού μᾶς παραδόθηκε ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρες μας, γιατί οὔτε τυχαῖα οὔτε ἀκανόνιστα, ἀλλὰ μὲ πολλή δοκιμασία καὶ πόνους καὶ ἰδρώτα ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια ὀρίστηκε γιὰ μᾶς ὅ,τι ὀρίστηκε, καὶ διατυπώθηκε αὐτὸ πού διατυπώθηκε γιὰ μᾶς, πρὸς ἀπόδειξη τῆς ἀλήθειας τοῦ ἀγγελικοῦ μας βίου, καὶ ἔλεγχου αὐτῶν που πιστεύουν διαφορετικὰ ἀπὸ τῆς δίκαιης ἐντολῆς τοῦ Κυρίου.

Νὰ ἀσκεῖτε λοιπὸν τὴν καλὴ ἔμπορίαν σας καὶ νὰ διανύετε τὸν δρόμον τοῦ Κυρίου σας ἀλείφοντας τοὺς ἑαυτοὺς σας μὲ τὸ λάδι τῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς, καὶ ὑποφέροντας τῆς ἀσκητικῆς θλίψεως, μὲ τῆς ὁποῖας ἐτοιμάζεται γιὰ σᾶς ἡ ἄνεση τῆς ἀπόλαυσης τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Καὶ ποιῆς εἶναι οἱ θλίψεις; Αὐτὲς φυσικὰ πού ὑφίστασθε καθὲς μέρα, οἱ ἀγρυπνίες καὶ ψαλμωδίες, οἱ χειρωνακτικῆς ἐργασίας, οἱ ὀλιγάρκειες, οἱ ὀλιγοποσίες, οἱ ἀλλεπάλληλες μετακινήσεις καὶ μεταλλαγῆς τῶν διακονημάτων, ὅπως καὶ ἡ ἀκίνησις, ἡ εὐταξία, ἡ ἐνδυμασία, τὰ ὑποδήματα, τὰ σκεπάσματα, ἡ συμπίεσις, ἡ στέρησις, ἡ προτίμησις, ἡ παραμέλησις, καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλο. Γιατὶ σὲ καθὲς εἶδος ἀγωνίζεσθε κοπιᾶζοντας μέρα καὶ νύχτα. Καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀληθινὸ τὸ βεβαιώνουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους, ἀλλὰ τὸ βεβαιώνει πρὸ πάντων ὁ μέγας καὶ θεῖος Βασίλειος, χαρακτηρίζοντας τὴν ὑποταγὴν ὡς ἀγῶνα μαρτυρικόν. Καὶ ποια εἶναι ἡ ἀνταμοιβὴ μας; Ἀσφαλῶς τὰ ἀμάραντα στεφάνια τῆς δικαιοσύνης¹, ἡ κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἡ υἰοθεσία, ἡ ἀφθαρσία καὶ ἡ ἀθανασία, καὶ καθὲς ἄλλη μακαριότης πού ἔχει ἐπινοηθεῖ.

Ἐχοντας λοιπὸν, ἀδελφοί μου, τέτοιες ὑποσχέσεις², παρακαλῶ νὰ συνεχίσετε, ὅσο περισσότερον γίνεται, τὸν ἀγῶνα αὐτὸν³ τῆς ἀσκήσεως, χωρὶς νὰ πτοεῖσθε ἀπὸ τῆς ὑπονομεύσεως μερικῶν πού συμβαίνουν (γιατὶ πέφτουν σὰν φύλλα αὐτοὶ πού βασίζονται στοὺς ἑαυτοὺς τους καὶ δὲν στηρίζονται στὸν φόβον τοῦ Θεοῦ), οὔτε νὰ κυριεύεσθε ἀπὸ ὀκνηρία ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως καὶ τῆς θλίψεως πού σᾶς βρῖσκουν, ἕξαιτίας τῆς κατὰ Θεὸν ζωῆς σας. Γιατὶ, ἂν δὲν λυπηθοῦμε, οὔτε θὰ χαροῦμε τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Καὶ ἂν δὲ στενοχωρηθοῦμε καὶ στενάξουμε, δὲν θὰ εὐφρανθοῦμε οὔτε θὰ εὐτυχήσουμε στὸν μέλλοντα αἰῶνα. Ἐπειδὴ ὅμως λυπόμαστε καὶ θλιβόμαστε, ταλαιπωρούμαστε καὶ λυγίζουμε, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ χαροῦμε περισσότερον. Καὶ ἀπόδειξις εἶναι, ὅτι ὅπωςδήποτε στὸν μελλοντικὸν αἰῶνα ἀντὶ τῶν θλίψεων θὰ ἀνατεῖλουν γιὰ μᾶς τὰ ἀγαθὰ, ἀντὶ

τος, ἀντὶ τῆς ὀλιγοκτησίας ἢ πολυκτημοσύνη τῶν οὐρανίων θησαυ-
 ρῶν, ἀντὶ τῆς σαρκικῆς κατατήξεως ἢ ψυχικῆ εὐπάθεια, ἀντὶ τῆς
 ἀπομονώσεως παντός τοῦ κόσμου ἢ ὑπὸ Κυρίου ἐν ἡμέρᾳ ἀνταπο-
 δόσεως ἀνάρρησις. Οἷον γὰρ καὶ ἠλίκον, ἐπᾶν ἀκούσωμεν τῆς μα-
 5 καρίας ἐκείνης φωνῆς, καλούσης καὶ λεγούσης ἡμῖν, «δεῦτε, οἱ εὐ-
 λογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἠτοίμασμένην ὑμῖν
 βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου»! Διὰ τοῦτο, εἰ δέοι ἡμᾶς καὶ
 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, εὐπροθε-
 τήσωμεν καὶ ἑαυτοὺς ἀπεκδώσωμεν τέμνεσθαι, καίεσθαι, ξέεσθαι,
 10 πάντα τὰ ἄθλα ὑπομένειν, καθάπερ οἱ ἅγιοι μάρτυρες· οὐ γὰρ τι ξέ-
 νον ἐκεῖνοι πεποιθήκασιν, οὐδὲ ἄλλο πρόεπον ἐκείνοις, ἡμῖν δὲ ἕτερον
 ἀγαπᾶν καὶ ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα καὶ τὴν αὐτὴν ἐπι-
 θυμίαν, ὅτι καὶ πάντες ἐν ἑσμεν τῇ φύσει καὶ Θεοῦ πλάσματα καὶ
 ὑπὲρ ἑνὸς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἰσῆχθημεν, τοῦ δοξάσαι Θεὸν διὰ
 15 τῆς φυλακῆς τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐντολῶν. Εἰ δὲ ὅτι κοπαὶ μελῶν καὶ
 αἱμάτων ἐκχύσεις καὶ τυράννων κολάσεις οὐ πάντοτε πᾶσιν εἰσιν,
 ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ἐφθάσαμεν, διὰ τοῦ ὑψηλοῦ θίου τούτου τὸ τῆς ὑπα-
 κοῆς ἡμῶν μαρτύριον ἐπιτελέσωμεν, ἑτεροτρόπως κολαζόμενοι καὶ
 ἀοράτως κενουῦντες τὸ αἷμα καὶ τὰ μέλη νοητῶς κατακοπτόμενοι, ὡς
 20 ἂν τοῖς ἁγίοις μάρτυσι συναπολαύσωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰ-
 ῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΘ'.

25 **Περὶ τοῦ ἀνά χειρα γενομένου σεισμοῦ καὶ τῆς συντελείας τοῦ
 αἰῶνος τούτου· καὶ διδασκαλία παραινετικὴ περὶ σπουδῆς
 καὶ ἐπιμελείας, πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τοῦ περὶ τὸν σεισμόν φό-
 βου προσγενομένου ἡμῖν ἐκ τῆς χθὲς ἡμέρας οὐ χρεῖα περὶ ἄλλου
 τινός, ἢ περὶ τούτου δὴ μόνον διαλεχθῆναι, πόθεν καὶ οὔτινος χάριν
 30 γίνεται. Καὶ ἄλλοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἄλλα ἔφασαν, ποιότητα γῆς καὶ

4. Ματθ. 25, 34.

5. Πρβλ. Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, Ἐπιστολὴ πρὸς Ρωμαίους 5.

τῆς φτώχειας ὁ πλοῦτος, ἀντὶ τῆς ἀσήμαντης περιουσίας μας ἢ πολυκτημοσύνη τῶν οὐράνιων θησαυρῶν, ἀντὶ τοῦ μαρασμοῦ τῆς σάρκας ἢ ψυχικὴ ἀπόλαυση, ἀντὶ τῆς ἀπομόνωσής μας ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον, ἢ ἀνακήρυξή μας ἀπὸ τὸν Κύριον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνταπόδοσης. Πόσο ὠραία θὰ εἶναι αὐτὴ ἢ ἀνακήρυξις καὶ πόσο μεγάλη, ὅταν θὰ ἀκούσουμε τὴ μακάριαν ἐκείνη φωνή, ἢ ὁποία θὰ μᾶς καλεῖ καὶ θὰ μᾶς λέγει· «Ἐλᾶτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατέρα μου, κληρονομηστε τὴ βασιλείαν τοῦ ἔτοιμάστηκε γιὰ σᾶς ἀπὸ τότε ποὺ δημιουργήθηκε ὁ κόσμος»⁴.

Γι' αὐτὸ, καὶ ἂν ἀκόμα χρειασθεῖ νὰ πεθαίνουμε κάθε μέραν γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἅς προσφερθοῦμε εὐχαρίστως, καὶ ἅς δώσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας νὰ κομματιαστοῦν, νὰ καοῦν, νὰ ξεσχιθοῦν, νὰ ὑπομείνουμε ὅλα τὰ μαρτύρια, ὅπως οἱ ἅγιοι μάρτυρες. Γιατὶ ἐκεῖνοι δὲν ἔκαναν κάτι τὸ παρᾶξενον, οὔτε ἄλλο εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ταιριάζει σ' ἐκείνους, καὶ ἄλλο πρέπει νὰ ἀγαπᾶμε καὶ νὰ ἀσπαζόμεσθε ἑμεῖς. Ἀλλὰ καὶ ἑμεῖς ἔχουμε τὸν ἴδιον ἀγῶνα καὶ τὴν ἴδιαν ἐπιθυμίαν, γιατί ὅλοι εἴμαστε ἕνα ὡς πρὸς τὴ φύσιν καὶ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, καὶ γιὰ ἕνα σκοπὸν μπήκαμε στὸν κόσμον αὐτό, γιὰ νὰ δοξάσουμε τὸν Θεὸν μὲ τὴν τήρησιν τῶν ἀγίων ἐντολῶν του. Καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν πάντοτε σὲ ὅλους ἀποκοπὲς μελῶν καὶ χύσιμον αἱμάτων καὶ τυραννικὰ βασανιστήρια⁵, ἑμεῖς ὅμως, ἐκεῖ ποὺ φθάσαμε, ἅς ἐκτελέσουμε τὸ μαρτύριον τοῦ ἀνώτερου αὐτοῦ βίου, βασανιζόμενοι μ' ἄλλον τρόπον, χύνοντας τὸ αἷμα μας ἀόρατα, καὶ χάνοντας τὰ μέλη μας νοητὰ, ὥστε νὰ ἀπολαύσουμε μαζί μὲ τοὺς ἁγίους μάρτυρας τὰ αἰῶνια ἀγαθὰ, μὲ τὴ χάριν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 79η.

Γιὰ τὸν σεισμὸν ποὺ ἐγένετο πρόσφατα καὶ τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου αὐτοῦ, καὶ παραινετικὴ διδασκαλία πρὸς ζῆλον καὶ φροντίδα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἐπειδὴ χθὲς μᾶς προστέθηκε καὶ ὁ φόβος τοῦ σεισμοῦ, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μιλήσουμε γιὰ τίποτε ἄλλο λοιπὸν, παρὰ μόνον γι' αὐτὸ, ἀπὸ ποῖα αἰτία δηλαδὴ καὶ γιὰ ποῖον λόγον γίνεται. Καὶ διάφοροι βέβαια Ἕλληνες, ἐρευνώντας τὰ διάφορα φυσικὰ φαινόμενα, εἶπαν ὅτι ὀφείλεται στὴν ποιότητα τῆς γῆς,

νηνεμίαν ανέμων καὶ ἄλλα τινὰ ἕτερα ἀλόγως φυσιολογοῦντες καὶ μηδαμοῦ τὸ ἀληθὲς ἐξευρίσκοντες ἡμᾶς δὲ ὁ θεῖος Δαυὶδ πιστοῦται λέγων «ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἀπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται». Οἴονεὶ γὰρ βλέμματί τινι αὐστηρῶ
 5 πρὸς δοῦλον δεσπότης χρώμενος ἔντρομον αὐτὸν καθίστησιν, οὕτως ὁ ἀληθινὸς δεσπότης τοῦ παντός καὶ ποιητὴς δοῦλα τὰ πάντα ἔχων παριστάμενα, ἐπειδὴν τὴν καθ' ἡμῶν ἐξ ἁμαρτιῶν ἀγανάκτησιν θελήσῃ ἐνδείξασθαι, τὸ παντέφορον ὄμμα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐμβριθῶς πρὸς τὴν κτίσιν ὑποβλέψας, ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν, ἵν' ἡμεῖς, φο-
 10 θηθέντες καὶ τρομάξαντες ὡς δοῦλοι ὠργισμένοι, ἐπαναχθῶμεν πρὸς σωφρονισμὸν καὶ διόρθωσιν τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ.

Ἴδε οὖν, ἀδελφοί μου, οἷα αὐτοῦ φοβερὰ ἢ δύναμις, ἡλικὴ ἢ ἔνδειξις τῆς ἀγανάκτησεως, ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ! Καὶ εἰ ὁ παρῶν τοιοῦτος καὶ τηλικούτος, ποταπὸς δ' ἂν εἴη ἐκεῖνος ὁ σεισμὸς
 15 τῆς τοῦ παντός συντελείας, κατὰ τὸ «ἰδοὺ ἐγὼ ἄπαξ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σείω, λέγει Κύριος»; Ποῖος φόβος ἔψεται; ποῖος τρόμος γενήσεται, ὅταν ἀρασσομένη ἢ γῆ ἀναδώσειε πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένους, συμπηγνυμένων ὀστέων πρὸς ὀστέα καὶ φρυμένων ἐν αὐτοῖς σαρκῶν καὶ νεύρων, καὶ πάλιν ψυχουμένων καὶ ἀνι-
 20 σταμένων τῶν σωμάτων; Ὅταν ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον εἰλισσόμενος τοὺς ἀστέρας ἀποβάλλεται καὶ τοὺς φωστῆρας ὑπαλλάττεται, ἤχου καὶ θροντῆς ἐξακουομένης διὰ τῆς τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγος ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν; Ὅταν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐμφανῶς ἦξῃ, μυρίων μυριάδων καὶ χιλίων χιλιάδων ἀγγέλων καὶ
 25 ἀρχαγγέλων καὶ πάντων τῶν ἄνω δυνάμεων προηγουμένων καὶ προπορευομένων ἔμπροσθεν αὐτοῦ; Ὅταν θρόνοι τεθῶσι καὶ κριτήριον καθίσῃ ὁ ἀδέκαστος κριτὴς καὶ δεσπότης, πάντα γυμνὰ καὶ τετραχληλισμένα κρίνων καὶ διευθύνων καὶ ἐξετάζων βουλήν καὶ πρᾶξιν καὶ λόγον τῶν θεδωμένων ἡμῖν; Ὅταν ἐν ῥιπτῇ ὀφθαλμοῦ,
 30 τούτων πάντων τελουμένων, ἐξενεχθῇ ἡ μεγάλη καὶ φοβερὰ ἀπόφασις, καλοῦσα τοὺς μὲν δικαίους εἰς βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς ἀποπέμπουσα εἰς πῦρ ἐξώτερον καὶ σκώληκα ἰοδόλον, καὶ εἰς σκότος ἀφεγγές καὶ εἰς χάσμα μέγα καταδύσεως ἄδου καὶ τάρταρα ψύχους ἀνυποστάτου καὶ εἰς πάσας τὰς

1. Ψαλμ. 103, 32.

4. Ἑβρ. 4, 13.

2. Ἀγγ. 2, 6.

5. Ματθ. 25, 34-41.

3. Ματθ. 24, 29-30.

στήν ἄπνοια τῶν ἀνέμων καὶ μερικὰ ἄλλα, ἀλλὰ πουθενὰ δὲν βρῆκαν τὴν ἀλήθεια. Ἐμᾶς ὅμως ὁ θεῖος Δαβὶδ μᾶς βεβαιώνει λέγοντας· «Αὐτὸς ποὺ ρίχνει τὸ βλέμμα του στὴ γῆ καὶ τὴν κάνει νὰ τρέμει· αὐτὸς ποὺ μόλις θίξει τὰ βουνὰ, ἀμέσως αὐτὰ καπνίζουν»¹. Ὅπως δηλαδὴ ὁ κύριος, χρησιμοποιοῦντας κατὰ κάποιον τρόπο ἓνα αὐστηρὸ βλέμμα πρὸς τὸν δοῦλο του, τὸν κάνει νὰ τρέμει, ἔτσι καὶ ὁ ἀληθινὸς Δεσπότης καὶ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ἔχοντας τὰ πάντα γύρω του δοῦλα, ὅταν θέλει νὰ δείξει τὴν ἀγανάκτησή του ἐναντίον μας ἕξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν μας, ρίχνοντας στὴν κτίση αὐστηρὰ τὸ μάτι τῆς δυνάμεώς του ποὺ τὰ βλέπει ὅλα, τὴν κάνει νὰ τρέμει, γιὰ νὰ φοβηθοῦμε καὶ νὰ τρομάξουμε ἐμεῖς σὰν δοῦλοι ὀργισμένοι καὶ νὰ ἐπιστρέψουμε πάλι στὸν σωφρονισμὸ καὶ τὴ συμμόρφωσή μας στὰ προστάγματά του.

Βλέπετε λοιπόν, ἀδελφοί μου, πόσο φοβερὴ εἶναι ἡ δυνάμη του, πόσο μεγάλη ἡ ἀπόδειξη τῆς ἀγανάκτησής του καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς του! Καὶ ἂν ὁ σεισμὸς αὐτὸς εἶναι τέτοιος καὶ τόσο τρομερὸς, τί εἶδους θὰ εἶναι ὁ σεισμὸς ἐκεῖνος τῆς συντέλειαι τοῦ κόσμου, σύμφωνα μὲ τό, «νὰ, ἐγὼ θὰ σείσω μὰ φορὰ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ, λέγει ὁ Κύριος»²; Ποιὸς φόβος θὰ ἐπακολουθήσει; ποιὸς τρόμος θὰ προκληθεῖ, ὅταν, ἀνοίγοντας ἡ γῆ, θὰ φέρει πίσω ὅλους τοὺς νεκροὺς τῶν αἰώνων καὶ θὰ συναρμολογηθοῦν τὰ ὀστέα τους καὶ θὰ φυτρώσουν πάνω σ' αὐτὰ σάρκες καὶ νεῦρα καὶ θὰ ξαναπάρουν ψυχὴ καὶ θὰ ἀναστηθοῦν τὰ σώματα; Ὅταν ὁ οὐρανὸς θὰ τυλίγεται σὰν μεμβράνη βιβλίου καὶ θὰ ρίχνει τὰ ἄστρα καὶ θὰ μεταβάλλει τὸν ἥλιο καὶ τὴ σελήνη, καὶ θὰ ἀκούεται ἤχος καὶ βροντὴ ἀπὸ τὴ σάλπιγγα τοῦ ἀρχαγγέλου σ' ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς³; Ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μας θὰ ἔρθει φανερὰ καθὼς θὰ προσηγοῦνται καὶ θὰ προπορεύονται μπροστὰ ἀπὸ αὐτὸν μῦριες μυριάδες καὶ χίλιες χιλιάδες ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ ὄλων τῶν οὐράνιων δυνάμεων; Ὅταν θὰ τοποθετηθοῦν θρόνοι καὶ δικαστήριον καὶ θὰ καθίσει ὁ ἀδέκαστος δικαστὴς καὶ Δεσπότης, ἔχοντας ὅλα γυμνὰ καὶ φανερὰ μπροστὰ του⁴, καὶ κρίνοντας καὶ ἐλέγχοντας καὶ ἔξετάζοντας τίς σκέψεις καὶ πράξεις καὶ τὰ λόγια ποὺ κάναμε ὅσο ζούσαμε; Ὅταν μὲ ἓνα νεῦμα τοῦ ὀφθαλμοῦ του θὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ καὶ θὰ ἐκδοθεῖ ἡ μεγάλη καὶ φοβερὴ ἀπόφαση, ἡ ὁποία θὰ καλεῖ τοὺς δικαίους στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ στὴν αἰώνια ζωὴ, ἐνῶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς θὰ τοὺς ἀποπέμπτει στὴν αἰώνια φωτιά⁵, στὸ δηλητηριῶδες σκουλήκι καὶ στὸ σκοτάδι τὸ ὀλοσκότεινον, στὸ μεγάλο βάραθρον τοῦ ἄδη καὶ στὰ τάρταρα τοῦ ἀνυπό-

ἀπειλουμένας φρικωδεστάτας κολάσεις; Τίς οἴσει ταῦτα πάντα, ὧ ἀδελφοί; τίς ἐνέγκει τὰ φρικτὰ καὶ δεινὰ; τίς ὑποστήσεται τὰ φοβερά καὶ ἐκστατικά, ἰδεῖν οὐρανοὺς σχιζομένους, τὴν γῆν ἀναρρησομένην, βλέπει τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, αὐτὸν τὸν Κύριον καὶ Θεὸν
5 ἐρχόμενον ἐπὶ νεφελῶν κρῖναι πᾶσαν τὴν γῆν;

Ἄλλ' οὐκ εἰς μακρὰν ταῦτα καὶ ἐγγὺς τὸ προσδοκώμενον καὶ κατὰ πόδας καὶ ἐπὶ θύραις ὁ κριτής. «Ἴδού», φησὶν, «ὁ νυμφίος· ἐξέλθετε δὴ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ». Ἄλλ' εἰ μὲν ἔχωμεν τὰς λαμπάδας φαιδρὰς τῆς ἀγνείας καὶ τὸ ἔλαιον τῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης ἐπ'
10 αὐταρκείᾳ, εὖ ἂν ἔχοι· ἀσμενέστετα γὰρ ὑπαντήσωμεν καὶ συνεισέλθωμεν εἰς τὸν νυμφῶνα αὐτοῦ· εἰ δὲ μή γε, ἀποπεμφθησόμεθα, τῆς θείας πύλης ἐκείνης μὴ ἀνοιγομένης ἡμῖν κρούουσι, κακῶς φρονήσασι καὶ νυστάξασι καὶ καθευδήσασι καὶ οὐχ ἑτοίμοις εὐρεθεῖσι.

15 Διό, ἵνα μὴ ταῦτα συμβῆ ἡμῖν, διεγερθῶμεν οἱ καθεύδοντες ὑπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ῥαθυμίας· διαναστῶμεν οἱ ὀλιγοροῦντες ἀπὸ τῆς ἀτόνου ἀκηδίας· νήψωμεν οἱ μεθύοντες ἀπὸ τῆς καρώσεως τῆς λογισμομαχίας· ἀγνεύσωμεν τὰς ψυχὰς οἱ χραιίνοντες αὐτὰς ταῖς ἀτόποις ἐπιθυμίαις· στηρίξωμεν τὰς καρδίας κραταιότητι τῆς πίστεως
20 οἱ ἔχοντες αὐτὰς σεσαλευμένας ἀπὸ τῆς διψυχίας καὶ παλιμβουλίας καὶ φιλοσαρκίας· οἱ εὐδρομοῦντες ἔτι δράμωμεν ἀκαταπόνητα, οἱ ὑποσκελισθέντες ἀναστῶμεν διὰ μετανοίας ἐπιπονωτέρας, κινηθῶμεν πρὸς ἐργασίαν ἐντολῶν οἱ λιθῶδεις καὶ ναρκῶδεις καὶ πεπωρωμένοι· ἐμβλέψωμεν πρὸς οὐρανὸν οἱ κοσμοθεάμονες καὶ φιλοθέα-
25 τροι καὶ φιλοπαιγνεῖς· ἐκρήξωμεν δάκρυον κατανυκτικὸν ἐκ πεπωρωμένης καρδίας οἱ πετρώδεις καὶ δυσκίνητοι πρὸς τὸ καλόν· οἱ φωτεινοὶ ἔτι φωτισθῶμεν, οἱ καθαροὶ ἔτι καθαρθῶμεν, οἱ διεγερτικοὶ ἔτι διαναστῶμεν, οἱ φιλάρετοι ἔτι ἐρασθῶμεν, οἱ πολυεργοὶ ἔτι ἐργασώμεθα, οἱ σπουδαῖοι ἔτι σπουδαιολογήσωμεν καὶ σπουδεργή-
30 σωμεν, οἱ ταπεινόφρονες ἔτι ὑψωθῶμεν διὰ τῆς ἀγίας ταπεινώσεως, οἱ φιλάδελφοι ἔτι ἀνάψωμεν τὸν πνευματικὸν καὶ ἀπαρρησίαστον εἰς ἀλλήλους ἔρωτα· οἱ προϊστάμενοι τῶν ἔργων καὶ τῶν διακονιῶν καὶ τῶν εὐταξιῶν ἔτι ἐχώμεθα τῶν φροντίδων ἡμῶν ἀπαθέστερον

φορου κρῦου, καὶ σὲ ὅλες τὶς φρικτὲς κολᾶσεις μὲ τὶς ὁποῖες τοὺς ἀπειλεῖ; Ποιὸς θὰ μπορέσει νὰ τὰ ὑποφέρει ὅλα αὐτὰ, ἀδελφοί μου; Ποιὸς θὰ ὑπομείνει αὐτὰ τὰ φρικτὰ καὶ τρομερὰ; Ποιὸς θὰ ἀντέξει τὰ φοβερὰ καὶ ἐξωφρενικὰ, νὰ βλέπει τοὺς οὐρανοὺς νὰ σχίζονται, τὴ γῆ νὰ ἀνοίγει, νὰ βλέπει τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, τὸν ἴδιο τὸν Κύριο καὶ Θεὸ νὰ ἔρχεται πᾶνω στὰ σύννεφα γιὰ νὰ κρίνει ὅλη τὴ γῆ;

Καὶ αὐτὰ δὲν βρῖσκονται μακριὰ, ἀλλὰ αὐτὸ πού περιμένουμε εἶναι κοντὰ καὶ στὰ πόδια μας, καὶ ὁ κριτὴς στὶς πόρτες· γιατί λέγει· «νὰ ὀνυμφίος, βγεῖτε νὰ τὸν προῦπαντήσετε»⁶. Καὶ ἂν τότε ἔχουμε τὶς λαμπάδες τῆς ἀγνότητος ἀναμμένες καὶ τὸ λάδι τῆς συμπάθειας καὶ τῆς ἀγάπης σὲ αὐτάρκεια, ἔχει καλῶς. Γιατί θὰ τὸν προῦπαντήσουμε μὲ πολὺ μεγάλη εὐχαρίστηση καὶ θὰ μποῦμε μαζί του στὸν νυφικὸ θάλαμό του. Ἄν ὅμως ὄχι, τότε θὰ διωχθοῦμε, γιατί ἡ θεϊκὴ ἐκείνη πύλη δὲν θὰ ἀνοίγει ὅταν χτυπᾶμε, ἐπειδὴ πιστέψαμε κακῶς καὶ νυστάξαμε καὶ κοιμηθήκαμε καὶ δὲν βρεθήκαμε ἔτοιμοι.

Γι' αὐτό, γιὰ νὰ μὴ συμβοῦν αὐτά, ἄς σηκωθοῦμε ὅσοι κοιμόμαστε⁷ τὸν ὕπνο τῆς ραθυμίας. Ἄς σηκωθοῦμε ὅσοι δείχνουμε ὀλιγωρία ἐξαιτίας τῆς χαλαρῆς ἀδιαφορίας. Ἄς ἀνανήψουμε ὅσοι εἴμαστε μεθυσμένοι ἀπὸ τὸν λήθαργο τῆς μάχης τῶν λογισμῶν. Ἄς μείνουμε ἀγνοὶ στὶς ψυχές, ὅσοι τὶς μολύνουμε μὲ τὶς ἄτοπες ἐπιθυμίες. Ἄς στηρίξουμε τὶς καρδιές μὲ τὴ δύναμη τῆς πίστεως ὅσοι τὶς ἔχουμε σαλεμένες ἀπὸ τὴ διψυχία καὶ τὴν ἀστάθεια καὶ τὴ φιλοσαρκία. Ὅσοι τρέχουμε καλὰ, ἄς τρέξουμε καὶ ἄλλο ἀκαταπόνητα. Ὅσοι πέσαμε κάτω ἀπὸ τρικλοποδιά, ἄς σηκωθοῦμε μὲ πιὸ ἐπίπονη μετάνοια, ἄς κινηθοῦμε στὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν ὅσοι εἴμαστε σὰν πέτρες καὶ ναρκωμένοι καὶ πωρωμένοι. Ἄς στρέψουμε τὸ βλέμμα μας στὸν οὐρανὸ ὅσοι ἀγαπᾶμε νὰ βλέπουμε τὸν κόσμο, τὸ θέατρο καὶ τὰ παιγνίδια. Ἄς χύσουμε κατανυκτικὰ δάκρυα ἀπὸ τὴν πωρωμένη καρδιά μας, ὅσοι εἴμαστε πέτρινοι καὶ δυσκίνητοι πρὸς τὸ καλό. Οἱ φωτεινοὶ ἄς φωτισθοῦμε περισσότερο, οἱ καθαροὶ ἄς καθαρισθοῦμε πιὸ πολὺ, οἱ ἀφυπνισμένοι ἄς ξυπνήσουμε περισσότερο, ὅσοι ἀγαπᾶμε τὴν ἀρετὴν, ἄς τὴν ἀγαπήσουμε καὶ ἄλλο, οἱ ἐργατικοὶ ἄς ἐργασθοῦμε πιὸ πού, οἱ ζηλωτὲς ἄς δείξουμε μὲ λόγια καὶ ἔργα περισσότερο τὸν ζῆλο μας, οἱ ταπεινόφρονες ἄς ὑψωθοῦμε περισσότερο μὲ τὴν ἅγια ταπείνωση, ὅσοι ἀγαπᾶμε τοὺς ἀδελφούς ἄς ἀνάψουμε τὸν πνευματικὸ καὶ εἰλικρινῆ ἔρωτα μεταξύ μας. Οἱ προϊστάμενοι τῶν ἔργων καὶ τῶν διακονιῶν καὶ τῆς εὐταξίας ἄς ἀφοσιωθοῦμε μὲ

καὶ συνετώτερον, ὡς ἐν τάξει φωστήρων καὶ ὀφθαλμῶν καὶ κανόνων οἱ ὑπακούοντες καὶ ὑποτασσόμενοι ἔτι προσθῶμεν τὴν ἀναντίλογον εὐπείθειαν, τὴν ἀγόγγυστον εὐκνησίαν, τὴν εὐμετάφορον διακονίαν, τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν, ὡς υἱοὶ φωτὸς καὶ τέκνα εἰρή-

5 νης Οἱ ἱερουργοῦντες καὶ διακονοῦντες ὡς ἀρχάγγελοι καὶ ἄγγελοι καὶ πρὸ τοῦ θήματος ἐν τῷ θήματι καὶ πρὸ τῶν εὐχῶν καὶ ἐν ταῖς εὐχαῖς φαίνοισθε τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ· οἱ νέοι τὸ δυσκάρτεκτον τῶν ὁρμῶν ἀπορρίψαντες ἀναλάβετε τελειότητα· οἱ φιλοσώματοι καὶ φιλήδονοι ὑποστάλθητε ἀπὸ τῆς παρρησίας καὶ ἀλληλοβλεψίας,

10 πρὸς θεῖον ἔρωτα ἀνακαίόμενοι· οἱ δυνατῶς ἔχοντες κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τε νηστείαν καὶ ἀγρυπνίαν τοῦ ἐν ὑμῖν χαρίσματος μὴ ἀμελεῖτε, ὃ ἐδόθη ὑμῖν ὑπὸ Κυρίου, εἰς οἰκείαν σωτηρίαν καὶ ἑτέρων ῥαθυμούντων ἐπαναγωγὴν· οἱ φιλάρεσκοι καὶ φιλοπόται καὶ φιλοπρόοδοι σύνετε τὸ ἀλυσιτελές, ἐπιθυμίαν ἀσπαζόμενοι τοῦ κατα-

15 τρυφᾶν Κυρίου καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ· οἱ προκαμόντες ἐν τῷ ἔργῳ Κυρίου μὴ ὡς ἀναπεπτωκότες καὶ ὡς ἤδη τὸ πᾶν ἐργασάμενοι ζητεῖτε ἀνάπαυσιν· ὁ γὰρ ὄλεθρος αἰφνίδιος καὶ οὐδὲ ὁ πᾶς τοῦ βίου δρόμος ἐπαρκεῖ πρὸς τοὺς ἀγῶνας· οἱ μελετῶντες τὸν νόμον Κυρίου ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἔτι φροντίζετε τῆς θείας ὑμνήσεως καὶ

20 παραστάσεως καὶ ἀνυσταξίας νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· οἱ μεμνηκότες ὡς ἄλογα ζῶα ἐν καιρῷ λειτουργίας παντοίας ἀνοίξατε τὸ στόμα καὶ ἐλκύσατε πνεῦμα, ψάλατε τῷ Κυρίῳ συνετῶς Οἱ πάντες τὰ πάντα εὖ πράξατε, εὖ διάθεσθε, αἰεὶ φροντίζοντες, αἰεὶ τρέχοντες καὶ συντρέχοντες, ἀμιλλώμενοι καὶ συναμιλλώμενοι, προθυμούμενοι

25 καὶ συμπροθυμούμενοι, συμβιδάζοντες καὶ συμβιδαζόμενοι, ἐπαμύνοντες καὶ συνεπαμυνόμενοι, εἰρηνεύοντες καὶ συνειρηνευόμενοι, ὡς πῦρ ἀναπτόμενοι ἐν τῷ θείῳ ζήλῳ, ὡς ξίφος ἀκονούμενοι πρὸς τὸν πολεμοῦντα δράκοντα, ὡς μάχαιρα ἀνατεινόμενοι πρὸς πᾶσαν ἐκδίκησιν ἐντολῆς Θεοῦ, ὅπως ἐν τούτοις συντηρούμενοι καὶ περι-

30 φρουρούμενοι Θεὸν θεραπεύητε, ἀγγέλους ξενίζητε, ἀνθρώπους ἐκπλήττητε τὸν ἐφάμιλλον δρόμον τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν διεξερχόμενοι· οἳοὶ γὰρ ἐκεῖνοι, τῷ ὄντι φρόνιμοι πραγματευταὶ καὶ κερ-

τις φροντίδες μας χωρὶς ἐμπάθεια καὶ μὲ περισσότερη σύνεση, ἐπειδὴ εἴμαστε σὲ θέση φωστήρων καὶ ὀφθαλμῶν καὶ κανόνων. Ὅσοι ὑπακούομε καὶ ὑποτασσόμαστε, ἄς προσθέσουμε καὶ τὴν χωρὶς ἀντιλογία πειθαρχία, τὴν ἀγόγγυστη εὐκνησία, τὴν εὐκολομετακόμιστη διακονία, τὴν ἐπίπονη ἐργασία, σὰν υἱοὶ τοῦ φωτὸς^δ καὶ παιδιὰ τῆς εἰρήνης. Αὐτοὶ ποὺ ἱερουργεῖτε καὶ διακονεῖτε, νὰ ἐμφανίζεστε στὸν παντοκράτορα Κύριο σὰν ἀρχάγγελοι καὶ ἄγγελοι καὶ μπροστὰ στὸ θῆμα καὶ μέσα στὸ θῆμα καὶ πρὶν ἀπὸ τὶς εὐχὲς καὶ κατὰ τὶς εὐχὲς. Οἱ νέοι ἀποβάλλοντας τὶς ἀσυγκράτητες ὁρμὲς νὰ ἐπιδιώκετε τὴν τελειότητα. Ὅσοι ἀγαπᾶτε τὸ σῶμα καὶ τὶς ἡδονὲς μειῶστε τὶς ὑποπτές σχέσεις μεταξύ σας καὶ τὸ νὰ βλέπετε ὃ ἓνας τὸν ἄλλο, καλλιεργώντας τὸν ἔρωτα τοῦ Θεοῦ. Ὅσοι εἶστε εὐρωστοὶ στὸ σῶμα νὰ χρησιμοποιεῖτε τὸ χάρισμα ποὺ σᾶς δόθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο στὴν νηστεία καὶ τὴν ἀγρυπνία, γιὰ νὰ σωθεῖτε οἱ ἴδιοι καὶ νὰ ἐπαναφέρετε ἐκείνους ποὺ τεμπελιάζουν. Οἱ φιλάρεσκοι καὶ αὐτοὶ ποὺ ἀγαπᾶτε τὸ πιότο καὶ τὶς ἐξόδους καταλάβετε ὅτι εἶναι ἀνώφελα, καὶ ἀσπασθεῖτε τὴν ἐπιθυμία νὰ ἀπολαμβάνετε τὸν Κύριο καὶ τὰ λόγια του. Ὅσοι ἔχετε κοπιᾶσει μέχρι τώρα στὸ ἔργο τοῦ Κυρίου νὰ μὴ ζητᾶτε ἀνάπαυση παραμένοντας ἀδρανεῖς, σὰν νὰ ἔχετε κάνει τὸ πᾶν. Γιατὶ ἡ καταστροφή εἶναι ξαφνικὴ καὶ οὔτε ὅλη ἡ διαδρομὴ τῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἀρκετὴ γιὰ τοὺς ἀγῶνες. Αὐτοὶ ποὺ μελετᾶτε τὸν νόμο τοῦ Κυρίου μέρα καὶ νύχτα^ρ, νὰ φροντίζετε περισσότερο τοὺς θεῖους ὕμνους καὶ τὴν παρουσία σας σ' αὐτούς, χωρὶς νὰ νυστάζετε νύχτα καὶ μέρα. Ὅσοι ἔχετε τὸ στόμα σας κλειστό, σὰν τὰ ἄλογα ζῶα, κατὰ τὴν ὥρα τῶν ἀκολουθιῶν, ἀνοίξτε τὸ στόμα σας καὶ δυναμῶστε τὸ πνεῦμα, καὶ ψάλατε μὲ σύνεση στὸν Κύριο. Ὅλοι νὰ κάνετε τὰ πάντα καλά, νὰ ἔχετε καλὴ διάθεση, νὰ φροντίζετε πάντοτε, νὰ τρέχετε πάντοτε καὶ ὅλοι μαζί, προσπαθώντας νὰ περᾶσει ὃ ἓνας τὸν ἄλλο, δείχνοντας προθυμία καὶ μόνον καὶ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους, συμβιδάζοντας καὶ συμβιβαζόμενοι καὶ οἱ ἴδιοι, βοηθώντας τοὺς ἄλλους καὶ βοηθούμενοι ἀπὸ αὐτούς, συνδιαλλάσσοντας τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ δεχόμενοι τὴ συνδιαλλαγὴ τῶν ἄλλων, ἀνάβοντας σὰν φωτιὰ ἀπὸ τὸν ζῆλο τοῦ Θεοῦ, ἀκονισμένοι σὰν ξίφος ἐναντίον τοῦ δράκου ποὺ σᾶς πολεμᾷ, τεντωμένοι σὰν μάχαιρα γιὰ κάθε ὑπεράσπιση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ὥστε, διατηρούμενοι καὶ περιφρουρούμενοι μὲ αὐτά, νὰ λατρεύετε τὸν Θεό, νὰ φιλοξενεῖτε ἀγγέλους, νὰ ἐκπλήσετε τοὺς ἀνθρώπους βαδίζοντας τὸν ἰσάξιο δρόμο τῶν ὁσίων πατέρων μας. Γιατὶ ἐκεῖνοι ἦταν πραγματικὰ φρόνιμοι ἔμποροι,

δαίνοντες τὰ κέρδους ἄξια, ὅτι οὐκ ἐφίλησαν κόσμον, οὐδ' ἠγάπησαν σάρκα, οὐδ' ἐπόθησαν φθοράν, οὐδ' ἐδέθησαν φίλτρῳ τοῦ παρόντος βίου, ἀλλὰ μικρὸν πονήσαντες, μικρὸν ταλαιπωρήσαντες (μικρὸν γάρ ἐστι τῷ ὄντι κατὰ τοὺς ἀπείρους μέλλοντας αἰῶνας καὶ 5 ἢ ἑκατονταετίς ἐνταῦθα διαβίωσις) ἔτυχον ζωῆς αἰωνίου, ἐπέτυχον χαρᾶς ἀνεκλαλήτου, ἀθανασίας καὶ βασιλείας οὐρανῶν, ἧς καὶ ὑμᾶς ἀνολιγώρως ἀποπληροῦντας τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ὑποταγὴν πιστεύω ἀραρότως μετασχεῖν καὶ ἀπολαῦσαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ 10 Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Π'.

Περὶ ἀγάπης εἰς τὸν καθηγούμενον καὶ ὑπομονῆς καὶ καρτερίας,
τοῦ μὴ καταισχυναί τι τῶν προδιηνησμένων ἡμῖν

15

ἐν τῷ ἀγγελικῷ ἡμῶν σχήματι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐσιώπησα μικρὸν ὅσον τὴν τοῦ καιροῦ δυσκολίαν παραπέμψασθαι· ἐπεὶ δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐγενόμεθα χάριτι Χριστοῦ καὶ τελοῦμεν τὴν ἀσκητικὴν ἡμῶν ζωὴν, ἀναγκαῖον πάλιν τὸ σὺνηθες ἐνεργεῖν· εἴθε δὲ ἐδυνάμην τοσοῦτον φθέγγεσθαι, ὅσον εἰς (τὸ) παράκλησιν ὑμῶν ἵκανεῖν καὶ ὅσον εἰς τὸ συγκροτῆσαι καὶ συνάψαι ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ εἰς τὸ περῶσαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς ἐν ἐπιθυμίᾳ τοῦ ἔρωτος τοῦ ἀγαθοῦ. Ὀλιγοστός δὲ ὢν ὀλίγα φθέγγομαι, καὶ πενιχρὸς τυγχάνων πενιχρὰ ῥήματα προβάλλομαι. Εἴη δὲ διὰ τῆς ὑμῶν εὐηκοΐας καὶ εὐαισθησίας φανῆναί τι χρήσιμον πρὸς ἔμοῦ τοῦ ἀχρησίμου, εἰς δόξαν τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. 25 Τοῦτο δὲ πρῶτον ἔχω λέγειν, ὅτι ἀπέχω καὶ ὑπεραπέχω τὴν πρὸς μετὸν ἁμαρτωλὸν εἰλικρινῆ ὑμῶν ἀγάπην καὶ ἀληθινὴν καὶ ἀδίστακτον πίστιν, ὅτι ἐν καιρῷ ἀγῶνος οὐκ ὤφθητε ὡς τινες σκαιοὶ καὶ ἐπίπλαστοι καὶ ψευδώνυμοι, ἀλλ' ὡς τέκνα γνήσια κατὰ Θεὸν προεθήκατε 30 ἑαυτοὺς πάντα παθεῖν ὑπὲρ ἑνὸς μόνου, τοῦ μὴ παρατραπῆναι τῆς

1. Ἐννοεῖ γιὰ τὸν σεισμὸ γιὰ τὸν ὁποῖο κάνει λόγο στὴν προηγούμενη κατήχηση.

ποὺ κέρδιζαν αὐτὰ ποὺ εἶναι ἄξια κέρδους, δὲν ἀγάπησαν τὸν κόσμον, δὲν ἀγάπησαν τὴ σὰρκα, δὲν ἐπόθησαν τὴ φθορὰ, οὔτε δέθηκαν μὲ τὸν ἔρωτα τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἀλλὰ, ἀφοῦ κοπίασαν γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα, ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκαν γιὰ λίγο (γιατὶ εἶναι λίγα πραγματικά, σὲ σχέση μὲ τοὺς ἀπέραντους μελλοντικούς αἰῶνες, ἀκόμα καὶ τὰ ἑκατὸ χρόνια τῆς ἐδῶ ζωῆς), κέρδισαν τὴν αἰώνια ζωὴ, πέτυχαν τὴν ἀνέκφραστη χαρὰ, τὴν ἀθανασία καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, στὴν ὁποία καὶ ἔμεῖς, ὀλοκληρώνοντας χωρὶς ἀμέλεια τὴν ἀσκητικὴ μας ὑποταγή, πιστεύω ἀκλόνητα ὅτι θὰ μετὰσχουμε καὶ θὰ τὴν ἀπολαύσουμε μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἁγίους, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 80ή.

**Γιὰ τὴν ἀγάπη στὸν ἡγούμενο καὶ τὴν ὑπομονὴ καὶ καρτερία,
γιὰ νὰ μὴ ντροπιάσουμε κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κατορθώσαμε
προηγούμενως μὲ τὸ ἀγγελικὸ μας σχῆμα.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, σώπασα γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα, μέχρι νὰ ξεπεράσουμε τὴ δυσκολία τῶν καιρῶν¹. Καὶ ἀφοῦ μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ συνήλθαμε καὶ συνεχίζουμε τὴν ἀσκητικὴ μας ζωὴ, εἶναι ἀνάγκη νὰ κάνουμε αὐτὸ ποὺ κάναμε συνήθως. Καὶ μακάρι νὰ μπορούσα νὰ μιλῶ τόσο, ὅσο ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν παρηγοριὰ σας καὶ ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ σᾶς συγκροτήσω καὶ νὰ σᾶς συνδέσω μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὥστε νὰ ἀναπτέρωσω τὶς ψυχές σας μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἔρωτα τοῦ καλοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως εἶμαι ἀνεπαρκής, σᾶς λέγω λίγα, καὶ σὰν φτωχὸς ποὺ εἶμαι σᾶς παρουσιάζω λόγια φτωχὰ. Καὶ μακάρι μὲ τὴ δική σας καλὴ ἀκοή καὶ εὐαισθησία νὰ δεχθεῖτε κάτι χρήσιμο ἀπὸ ἔμένα τὸν ἄχρηστο, πρὸς δόξα τῆς μεγαλωσύνης του. Ἐχω λοιπὸν πρῶτα νὰ σᾶς πῶ τὸ ἐξῆς· ὅτι εἶμαι ἀνάξιος, καὶ μάλιστα πάρα πολύ, τῆς εὐλικρινοῦς ἀγάπης σας καὶ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀποφασιστικῆς ἐμπιστοσύνης σας σ' ἔμένα τὸν ἁμαρτωλό, γιὰτὶ τὸν καιρὸ τοῦ ἀγῶνα δὲν φερθήκατε, ὅπως μερικοὶ βάνουσοι καὶ προσποιητοὶ καὶ ψεύτικοι, ἀλλὰ σὰν γνήσια τέκνα τοῦ Θεοῦ προσφερθήκατε νὰ πάθετε τὰ πάντα γιὰ ἓνα μόνο πρᾶγμα, γιὰ νὰ μὴ παρεκτραπεῖτε ἀπὸ τὴν κατὰ Θεὸν προαίρεσή σας. Ἄν

κατὰ Θεὸν προαιρέσεως εἰ δὲ καὶ τινες ἐξωλίσθησαν καὶ ἐξωστρακίσθησαν, οὐδὲν πρὸς ὑμῶν οὐδὲ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ διάβολος ἐν ἀγγέλοις καὶ Ἰούδας ἐν ἀποστόλοις, ἵνα μὴ λέγω μετὰ τῶν ἄλλων τὴν ἐξηκοντάδα ἐκείνην, ἣτις ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνομονοήσασα κατὰ τοῦ με-
5 γάλου καὶ θείου Σάββα ὤφθη ἀντίθετος καὶ ἀντίπαλος.

Τί οὖν λοιπὸν ὑμῖν ἐπάξιον προσερήσομαι; Τίνα δὲ ἐγκωμίου ὑπόθεσιν προσθήσομαι εἰς εὐφημίαν ὑμῶν; Ὅλως ὤφθητε ἐν κόσμῳ ὑπερκόσμιοι, φιλοπάτορες, φιλόθεοι σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονουῦντες, μηδὲν ὑποπτήσσοντες, ἓνα μόνον φόβον φοβούμενοι, τὸ πρὸ
10 Θεοῦ φοβηθῆναί τι καὶ διὰ τοῦτο τοὺς τῆς ὁμολογίας ὑμῶν προδοῦναι νόμους. Ἀλλὰ τί; Ἐθαυμαστώθητε ἐν κόσμῳ, ἐδοξάσθητε ἐν οὐρανῷ, ἐμακαρίσθητε ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν. Εἶδον ὄντως ὅσον τὸ ὕψος τοῦ ἀγγελικοῦ καὶ μοναδικοῦ σχήματος ἐξεπλάγησαν ἐν τῷ ἀθραύστω τῆς καρτερίας ὑμῶν, ἐν τῷ συνημμένῳ δεσμῷ τῆς ἀγάπης ὑμῶν
15 κίνησις τοσαύτη καὶ τηλικαύτη, ὡς πανταχοῦ σχεδὸν γῆς καὶ θαλάσσης ἐξηγηθῆναι τὸν λόγον, καὶ οὐδαμῶς πατρετραπίητε, ἀλλ' ἔστητε κραταιοί, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτοὶ οἱ κρατουῦντες τάχα δοκῶ θαυμάσασαι γίνεται γὰρ τοῦτο μετὰ τὴν τῆς ταραχῆς κατάληξιν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα, ἔσται δὲ μικρὸν ὕστερον πάντως ἢ τελευταία ἡμέρα καὶ
20 τὸ ἀδέκαστον κριτήριον τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἀποδώσει ὑμῖν, καθὼς πεπιστεύκατε καὶ καθὼς ἠγωνίσασθε ἐν πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν.

Οὗτος ὁ μικρὸς μου πρὸς ὑμᾶς λόγος τῆς εὐχαριστίας καὶ ἀπολογίας, καὶ ταῦτα ἐπεσημηνάμην οὐχ ἵνα κομπάσω τὰ κατ' ἐμαυτὸν
25 ἢ τὰ καθ' ὑμᾶς (ἐγὼ γάρ εἰμι γῆ καὶ σποδός) καὶ ὡς οἵτινες λέγουσιν ἃ λελέχασιν· οὐ γὰρ σχολή μοι λεπτολογεῖν· πλὴν ὅ τι περ' ἂν εἴποι τις περὶ ἐμοῦ κακὸν ἀληθεύει, ἐκτὸς ἐνός, τοῦ μὴ αἰρετικόν με εἶναι. Λοιπὸν χαίρειν ἐῷ τὰ λεγόμενα, πρὸς ἐμαυτὸν δὲ γίνομαι καὶ σκοπῶ ὅ τι καὶ εἰμι, ἀπευθύνων ἐμαυτὸν πρὸς τὴν ἐντολήν· κἀντεῦθεν
30 γινώσκω ὅ τι δεῖ με πράττειν καὶ ὅσον ἀπῶσμαι ἐξ αὐτῆς· τὸ γὰρ λέγειν οὕτω καὶ ἐτέρως τοὺς ἀνθρώπους οὐδὲν ὀνήσει μοι, ἢ μᾶλλον τὸ ἀσφαλεστέρως ἔχεσθαι τῆς ἑαυτοῦ καταστάσεως, καθὼς οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες διδάσκουσιν. Δεύτερος δὲ λόγος, ἵνα μὴ καταισχύνωμέν τι τῶν προηγωνισμένων ἡμῖν ἐκ τῶν ἤδη παρόντων, ἀλλ' ὥσπερ
35 ἐναρχόμενοι τελῶμεν τὰ δέοντα καὶ ἐνάρετα, φωτὶ φῶς προσλαμβα-

βέβαια μερικοί γλίστρησαν και απομακρύνθηκαν, δὲν φταίτε ἑσεῖς, οὔτε εἶναι περίεργο, γιατί και ὁ διάβολος ἦταν μεταξύ τῶν ἀγγέλων, και ὁ Ἰουδας μεταξύ τῶν ἀποστόλων, για νὰ μὴ ἀναφέρω μαζί με τοὺς ἄλλους και ἐκείνους τοὺς ἐξήντα, πού συνωμότησαν ὅλοι μαζί ἐναντίον τοῦ θείου Σάββα και παρουσιάστηκαν ἀντίθετοι και ἀντίπαλοί του.

Τί ἄλλο λοιπὸν νὰ πῶ ἀντάξιό σας; Και ποιὸ ἐγκώμιο νὰ προσθέσω για νὰ σᾶς ἐπαινέσω; Πραγματικά φανήκατε στὸν κόσμο ὑπερκόσμοι, φιλοπάτορες, θεοσεβεῖς, ὁμόψυχοι, ἔχοντας ἓνα φρόνημα, και μὴ φοβούμενοι τίποτε, παρὰ ἓνα μόνο, τὸ νὰ μὴ φοβηθεῖτε κάτι μπροστὰ στὸν Θεὸ και προδώσετε τοὺς νόμους τῆς ὁμολογίας σας. Και ποιὸ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἀποδειχθήκατε ἄξιοι θαυμασμοῦ στὸν κόσμο, δοξασθήκατε στὸν οὐρανό, σᾶς καλοτύχισαν οἱ εὐσεβεῖς. Εἶδαν πραγματικά πόσο μεγάλο εἶναι τὸ ὕψος τοῦ ἀγγελικοῦ και μοναχικοῦ σχήματος. Ἔμειναν ἐκπληκτοὶ ἀπὸ τὴν ἀλύγιστη καρτερικότητά σας, ἀπὸ τὸν σφιχτὸ δεσμὸ τῆς ἀγάπης σας. Ἦταν τόση και τέτοια ἡ κίνηση, ὥστε νὰ γίνεται λόγος σὲ ὅλη τὴν ξηρὰ και τὴ θάλασσα. Και δὲν παρεκκλίνατε καθόλου, ἀλλὰ σταθήκατε δυνατοί, γι' αὐτὸ ἀκόμα και οἱ ἴδιοι οἱ κρατοῦντες, νομίζω, σᾶς θαύμασαν. Κι' αὐτὸ βέβαια γίνεται μετὰ τὴ λήξη τῆς ταραχῆς. Και αὐτὰ γίνονται ἐδῶ. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὅμως θὰ ἔρθει ὅπωςδήποτε ἡ τελευταία μέρα, και τὸ ἀδέκαστο δικαστήριον τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ σᾶς ἀνταποδώσει ἀνάλογα με τὴν πίστη σας και τοὺς ἀγῶνες σας σὲ ὅλα ὅσα συνέβηκαν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ μικρὸς λόγος τῆς εὐχαριστίας και ἀπολογίας μου σὲ σᾶς. Και αὐτὰ τὰ ἐπεσήμανα ὄχι για νὰ καυχηθῶ για μένα ἢ για σᾶς (γιατι ἐγὼ εἶμαι χῶμα και στὰχτη) και σὰν ἐκείνους πού λένε αὐτὰ πού λένε, γιατί δὲν ἔχω καιρὸ νὰ λεπτολογῶ. Ὡστόσο ὅ,τι κακὸ και ἂν πεῖ κανεὶς για μένα ἀληθεύει, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα, ὅτι δὲν εἶμαι αἰρετικὸς². Λοιπὸν ἀφήνω αὐτὰ πού λέγονται, και ἔρχομαι στὸν ἑαυτὸ μου, και ἐξετάζω αὐτὸ πού εἶμαι, συγκρίνοντας τὸν ἑαυτὸ μου πρὸς τὴν ἐντολή. Και ἀπὸ ἐκεῖ γνωρίζω αὐτὸ πού πρέπει νὰ κάνω και πόσο ἀπομακρύνθηκα ἀπὸ αὐτὴν. Γιατι τὸ νὰ λένε οἱ ἄνθρωποι αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο δὲν θὰ με ὠφελήσει καθόλου, παρὰ μόνο ἂν μένω ἀμετακίνητος στὴ θέση πού τὰχθηκα, ὅπως μᾶς διδάσκουν οἱ ἅγιοι πατέρες μας. Δεύτερος λόγος, για τὸν ὁποῖο σᾶς εἶπα τὰ παραπάνω, εἶναι νὰ μὴ ντροπιάσουμε κάτι ἀπὸ αὐτὰ πού προηγουμένως κατορθώσαμε με αὐτὰ πού εἶναι ἤδη παρόντα, ἀλλὰ, σὰν νὰ ἀρχίζουμε τώρα, νὰ ἐκτελοῦμε αὐτὰ πού πρέπει και εἶναι

νόμενοι καὶ ἐκ δόξης εἰς δόξαν μετερχόμενοι. Τοῦτο δὲ διὰ τῆς ἐν ἅπασιν ἐναρέτου ἡμῶν διαγωγῆς, ὡς ἂν ἐγκομβουῶσθαι ἡμᾶς τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἔλκειν τὴν ὑπακοήν, ἐνεργεῖν τὴν ἀγάπην, τὴν πραότητα, φεύγειν τὸ αὐτόβουλον, τὸ αὐτάρεσκον, ἐξ ὧν ὁ θά-
5 νατος, τὸ πονηρεύεσθαι, τὸ φιλοπρωτεύειν, τὸ φιλοδοξεῖν· ἐφ' οἷς ἡ ταχεῖα ἀπώλεια καὶ δι' ὧν πεπτώκασιν οἱ πεσόντες ἀπὸ τοῦ αἰῶνος μέχρι τοῦ παρόντος ἐν τούτῳ τῷ τῆς ὑποταγῆς σκάμματι.

Νῦν οὖν ὡς ἤδη κεκαθαρμένοι ἀπὸ τῶν ζιζανίων, σκολόπων καὶ ἀκανθῶν, εὐκαρπήσατε, τέκνα μου, εὐζωήσατε, νέαν πολιτείαν
10 ἐπιδείξασθε, μηδὲν ἐπιφερόμενοι τοῦ τῶν ἀπολισησάντων φρονήματος, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ πάθητε· ὅλοι εἰλικρινεῖς, ὅλοι καθαροί, ὅλοι φέροντες ὕβριν, ἐξουδένωσιν, παραπληκτισμόν, πόλεμον ἐμφύλιον, ἐγκράτειαν, ὑπομονήν (τοῦτο γὰρ τὸ μαρτύριον τῆς ὑποταγῆς), καὶ οἱ ταῦτα ὑπομεμενηκότες λήψονται τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης,
15 ὅτι καὶ πρὸς μείζονα, εἰ δεοί, οὐκ ἀπολιγωρήσουσι· γέγραπται γὰρ ὅτι «ὁ ἐν ὀλίγῳ πιστός, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστίν». Οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ὀλιγωροῦντες, πρόδηλον ὅτι τῶν μεγίστων οὐδὲ ἄκρω δακτύλῳ ἄψασθαι δυνηθήσονται. Τοιγαροῦν, ὡς ἤδη πυρωθέντες τῷ φίλτρῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ στομωθέντες ταῖς περιστάσεσι καὶ τοῖς κιν-
20 δύνοις, ἐνέγκατε γενναίως τὰ καθ' ἑκάστην συμπίπτοντα καὶ ἀναδράμωμεν ἐπὶ τὴν χρυσοῦν ὄντως ἐκείνην πολιτείαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ἐν οἷς οὐ πεπολίτευτο παρακοή, ὑπερηφανία, ἀντιλογία, παρησιία, ὕβρις, ταραχή, ἣν δὲ εἰρηνικὴ καὶ ἀγγελικὴ τις κατάστασις, ταῖς ἄκραις τοῦ Πνεύματος γαληνιῶσα. Οἶδατε, ἃ λέγω, ὅτι
25 ἀληθῆ καὶ ἀγαθὰ· εἰ δὲ ἀγαθὰ, καὶ ἐφετά· εἰ δὲ ἐφετά, τί καὶ ἡμεῖς μὴ ληψώμεθα αὐτά; τί μὴ ἀγαπήσωμεν; τί μὴ κραταιῶς ἀντισχῶμεν; Καὶ διατί ἵνα φανῶμεν ἀλλότριοι ὧν μακαρίζομεν καὶ ὧν θαυμάζομεν; Τοῦτο γὰρ οὐ τῶν φρονίμων, ἀλλὰ τῶν ἡλιθίων, μᾶλλον δὲ τῶν ἀλογωτάτων. Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Ἀποκρίθητέ μοι εὖ
30 πάντες. Τίς φυλάσσω τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου; Ἀποσιωπησάτω μηδεὶς. Εἰ οὕτως ἐσμέν, μακάριοι· εἰ οὕτως τελέσωμεν τὸν ἀγῶνα,

3. Β' Τιμ. 4, 8.

4. Λουκᾶ 16, 10.

ἐνάρετα, παίρνοντας φῶς ἀπὸ τὸ φῶς, καὶ προχωρώντας ἀπὸ τὴ μιὰ δόξα στὴν ἄλλη. Καὶ αὐτὸ μὲ τὴν ἐνάρετη διαγωγή μας σὲ ὅλα, ἐνστερνιζόμενοι κατὰ κάποιον τρόπο τὴν ταπεινοφροσύνη καὶ ἔλκοντας τὴν ὑπακοή, ἐφαρμόζοντας τὴν ἀγάπη καὶ τὴν πραότητα, ἀποφεύγοντας τὸ δικό μας θέλημα καὶ τὴν αὐταρέσκεια, ἀπὸ τὰ ὅποια προέρχεται ὁ θάνατος, ἡ πονηρία, ἡ φιλοπρωτεία, ἡ φιλοδοξία, μὲ τὰ ὅποια ἔρχεται ἡ γρήγορη ἀπώλεια καὶ ἕξαιτίας τῶν ὁποίων ἔπεσαν αὐτοὶ ποὺ ἔπεσαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι σήμερα σ' αὐτὸ τὸ στάδιο τῆς ὑποταγῆς.

Τώρα λοιπόν, ὡς καθαρισμένοι πιά ἀπὸ τὰ ζιζάνια, τοὺς σκόλοπες καὶ τὰ ἀγκάθια, κάνετε καλοὺς καρπούς, τέκνα μου, ζῆστε καλά, δείξτε νῆο τρόπο συμπεριφορᾶς, χωρὶς νὰ ἐπιθυμεῖτε τίποτε ἀπὸ τὸ φρόνημα ἐκείνων ποὺ γλίστρησαν, γιὰ νὰ μὴ πάθετε τὰ ἴδια. Νὰ εἶστε ὅλοι εἰλικρινεῖς, ὅλοι καθαροί, νὰ ὑπομένετε ὅλοι τὶς ὕβρεις, τὴν περιφρόνηση, τὴν προσβολή, τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, τὴν ἐγκράτεια, τὴν ὑπομονή (καθόσον αὐτὸ εἶναι τὸ μαρτύριο τῆς ὑποταγῆς), γιὰτι αὐτοὶ ποὺ τὰ ἔχουν ὑπομείνει αὐτὰ θὰ λάβουν τὸ στεφάνι τῆς δικαιοσύνης³, καὶ ὅτι, ἂν παραστεῖ ἀνάγκη, δὲν θὰ δείξουν ὀλιγωρία καὶ σὲ ἀνώτερα. Γιὰτι εἶναι γραμμένο· «αὐτὸς ποὺ εἶναι ἀξιόπιστος στά λίγα, εἶναι ἀξιόπιστος καὶ στά πολλά⁴. Ἐνῶ ἐκεῖνοι ποὺ ἀδιαφοροῦν στά ἐλάχιστα, εἶναι φανερό ὅτι τὰ πάρα πολὺ μεγάλα δὲν θὰ μπορέσουν νὰ τὰ ἀγγίξουν οὔτε μὲ τὴν ἄκρη τοῦ δακτύλου τους. Λοιπόν, ἀφοῦ ἤδη εἶστε πυρπολημένοι ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ δυναμωμένοι ἀπὸ τὶς δύσκολες περιστάσεις καὶ τοὺς κινδύνους, ὑπομείνετε μὲ γενναιοῦτητα αὐτὰ ποὺ συμβαίνουν καθημερινά, καὶ ἃς ἀνατρέξουμε στὴν πραγματικὰ ἐκείνη χρυσῆ πολιτεία τῶν ἀγίων πατέρων μας, στοὺς ὁποίους δὲν ὑπῆρξε παρακοή, ὑπερηφάνεια, ἀντίρρηση, χυδαιολογία, βρισιὰ, ἀναταραχή, ἀλλὰ ὑπῆρχε μιὰ εἰρηνικὴ καὶ ἀγγελικὴ κατάσταση, γαληνεύοντας μὲ τὴν αὖρα τοῦ Πνεύματος. Ξέρετε ὅτι αὐτὰ ποὺ λέγω εἶναι ἀληθινὰ καὶ ἀγαθὰ. Καὶ ἐφόσον εἶναι ἀγαθὰ, εἶναι καὶ ἐπιθυμητά. Καὶ ἂν εἶναι ἐπιθυμητά, γιὰτι νὰ μὴν τὰ λάβουμε καὶ ἐμεῖς; γιὰτι νὰ μὴ τὰ ἀγαπήσουμε; γιὰτι νὰ μὴ τὰ ποθήσουμε μὲ ὅλη τὴ δύναμή μας; Καὶ γιὰτι νὰ φανοῦμε ξένοι αὐτῶν ποὺ μακαρίζουμε καὶ θαυμάζουμε; Καθόσον αὐτὸ δὲν εἶναι γνώρισμα τῶν λογικῶν, ἀλλὰ τῶν ἡλιθίων, ἢ καλύτερα τῶν πιὸ ἄμυαλων. Ποιὸς ἀπὸ σᾶς εἶναι σοφὸς καὶ ἐπιστήμονας; Ἀπαντήστε μου εἰλικρινά ὅλοι. Ποιὸς τηρεῖ τὶς ἐντολές τοῦ Κυρίου; Ἄς μὴ σωπάσει κανένας. Ἄν εἴμαστε τέτοιοι, εἴμαστε μακάριοι. Ἄν φέρουμε ἔτσι εἰς πέρας τὸν ἀγῶνα,

πανάγιοι, καὶ εἶη ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνεργία τῶν εὐχῶν τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, στηρίζουσα καὶ ὀδηγοῦσα καὶ κατευθύνουσα ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἕξῃς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
5 κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΑ΄.

Ἔστι τραχεῖα καὶ ἀνάντης ἡ ἀρετὴ, ἡ δὲ κακία εὐληπιος καὶ
κατωφερής, καὶ διὰ τοῦτο προθυμητέον καὶ ἀγωνιστέον
10 ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς,
ὡς ἂν τύχοιμεν τῆς αἰδίου ἰλήξεως.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐκ τοῦ λέγειν ἐστὶ τὸ ποιεῖν καὶ ἐκ τοῦ
ζητεῖν προέρχεται τὸ εὐρίσκειν ὥστε, ὅσάκις ἂν κατηχῶμεν, οὐκ ἀ-
νόνητος ὁ λόγος. Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι κατανοήσαντας θαυμάσαι, ὅτι
15 ἐπὶ μὲν τῆς κακίας, ἅπαξ τις ἢ δευτέρον εἰπὼν τὰ αἰσχίστα καὶ πο-
νηρά, εὐθύς θέλγει ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἀκούοντας πρὸς τὰς ἀθεμί-
τους πράξεις, καὶ σχεδὸν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἐν ἕξει τῆς ἁμαρτίας
καθίστησι τοὺς ἀλόντας ἐπὶ δὲ τῆς ἀρετῆς καὶ μυρία τις φράσας
σωτήρια, μόλις ἂν δυνηθεῖη ἐλκύσαι ψυχὴν εἰς συγκατάθεσιν θεο-
20 σεβείας. Οὕτω τοιγαροῦν δυσπόριστόν τι πράγμα τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀν-
θρωπίνῃ φύσει, ὥσπερ ὁδὸς τις ἀνάντης καὶ τραχεῖα, ἐξ ἀντιπαρα-
θέσεως δὲ τὸ κακὸν εὐληπιον καὶ κατωφερὲς λίαν. Καὶ ἐννόει μοι
τὴν ὁδὸν τὸ πρὸς οὐρανὸν ἀπὸ γῆς διάστημα εἶναι. Πόσου οὖν κό-
που χρεῖα καὶ πόσης δυσχερείας πράγμα ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ
25 ἀκρότατον; Καὶ πόσης εὐχερείας κατιέναι ἡμᾶς ἕως αὐτῶν τῶν κα-
τωτάτων τῆς γῆς; Διὰ τοῦτο ἐπιμελητέον, χειραγωγητέον, προθυμη-
τέον ἐν ἀλλήλοις καὶ πρὸς ἀλλήλους, λέγουσι καὶ προσφθεγγομέ-
νοις οὐδὲν τῶν ἐπιγείων καὶ χαμαιζήλων, ἀλλὰ περὶ τῶν οὐρανίων
καὶ αἰδίων, εἴπερ ἀναβαίνειν ἐφιέμεθα, ἀλλὰ μὴ καταβαίνειν τοῖς
30 γὰρ λόγοις ἐπόμενόν ἐστι ψυχὴν κατακολουθεῖν καὶ ὥσπερ τῷ ἀνυ-
ψουμένῳ σκότωσιν ἐμποιεῖ τὸ προσδλέπειν κάτω, οὕτω καὶ τοῖς ἐν

εἴμαστε πανάγιοι, καὶ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν βοήθεια τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, θὰ σᾶς στηρίξει καὶ θὰ σᾶς ὀδηγεῖ καὶ θὰ σᾶς κατευθύνει ἀπὸ τώρα καὶ στοῦ ἔξης σὲ κάθε ἔργο ἀγαθόν, μετὰ τὴν χάρις τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου μας Χριστοῦ, σὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μετὰ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 81η.

Ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι σκληρὴ καὶ ἀνηφορικὴ, ἐνῶ ἡ κακία εὐκόλη καὶ κατηφορικὴ, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ δείχνουμε προθυμία καὶ νὰ ἀγωνιζόμαστε νὰ ἀνεβοῦμε στοῦ ψηλότερου σημείου τῆς ἀρετῆς, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν αἰώνια κατάπαυση.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀπὸ τὰ λόγια προέρχονται τὰ ἔργα καὶ ἀπὸ τὴν ἀναζήτησιν ἢ ἀνεύρεσιν. Ὡστε κάθε φορὰ ποῦ κατηγῶ δὲν εἶναι ἀνώφελος ὁ λόγος. Ἀλλ' ἄξιον θαυμασμοῦ, ἀφοῦ τὸ κατανοήσετε, εἶναι τὸ ἔξης, ὅτι δηλαδὴ στὴ κακία, ὅταν κανεὶς πεῖ μιὰ ἢ δύο φορές τὰ αἰσχροὶ καὶ πονηρὰ, ἀμέσως μαγεῦναι καὶ τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς ἀκροατῆς του πρὸς τὶς ἀθέμιτες πράξεις, καὶ σχεδὸν μέσα σὲ μιὰ στιγμή κάνει αὐτοὺς ποῦ μαγεύθηκαν νὰ συνηθίσουν τὴν ἁμαρτία. Ἐνῶ στὴν ἀρετὴ καὶ μύρια λόγια ἂν πεῖ κανεὶς, μόλις ποῦ θὰ μπορῆσει νὰ προσελκύσει μιὰ ψυχὴ νὰ συγκατατεθεῖ μετὰ τὴν θεοσέβεια. Τόσο πολὺ δυσκολοαπόκτητο πρῶγμα εἶναι τὸ καλὸ στὴν ἀνθρώπινη φύσιν; σὰν δρόμος ἀνηφορικὸς καὶ ἀνώμαλος, ἐνῶ ἀντίθετα τὸ κακὸ γίνεται εὐκόλως δεκτὸ καὶ εἶναι πολὺ κατηφορικόν. Καὶ σκέψου, σὲ παρακαλῶ, ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι ἡ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τὴν γῆν. Πόσος λοιπὸν κόπος χρειάζεται καὶ πόση δυσκολία παρουσιάζει τὸ πρῶγμα γιὰ νὰ ἀνεβοῦμε στοῦ πιὸ ψηλὸ σημείου; Καὶ πόσο εὐκόλως εἶναι νὰ κατεβοῦμε μέχρι τὰ πιὸ χαμηλὰ μέρη τῆς γῆς; Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ φροντίζουμε, νὰ χειραγωγοῦμε, νὰ παρακινοῦμε καὶ τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ τοὺς ἄλλους, χωρὶς νὰ λέμε καὶ νὰ ἀναφέρουμε τίποτε ἀπὸ τὰ ἐπίγεια καὶ ταπεινά, ἀλλὰ νὰ μιᾶμε γιὰ τὰ οὐράνια καὶ αἰώνια, ἂν ἐπιθυμοῦμε διακαῶς νὰ ἀνεβοῦμε καὶ ὄχι νὰ κατεβοῦμε. Γιατὶ τὰ λόγια εἶναι φυσικὸν νὰ τὰ ἀκολουθεῖ ἡ ψυχὴ, καὶ ὅπως σ' αὐτὸν ποῦ ἀνεβαίνει ψηλά, προκαλεῖ ἱλιγγο τὸ νὰ βλέπει κάτω, ἔτσι καὶ σ' ἐκείνους ποῦ βαδίζουν στοῦ δρόμο τῆς ἀρετῆς,

ἀρετῇ τὸ πρὸς τὰ ἡδέα τοῦ βίου ἐπιστρέφειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα· ἀλλ' ἄνω θεωρεῖν αἰεὶ εὐαγές καὶ λυσιτελές, ὅπου ἡ κεφαλὴ ἡμῶν, ὁ Χριστός, ὅπου ὁ θησαυρὸς ἡμῶν, ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος.

Μηδαμῶς τοιγαροῦν, ὦ ἀδελφοί, λοιπὸν ἐξατονήσωμεν ἀνερχόμενοι, μηδὲ ἀποκάμωμεν πρὸς τὸ ὕψος ἀτενίζοντες οὐ γὰρ ἐκ δυνάμεως ἡμῶν τὸ φθάσαι, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, καὶ ἰδοὺ ἀνήχθημεν καὶ προεκόψαμεν καὶ ἐσμέν ἕκαστος κατὰ τὸ ποσὸν τῆς προθυμίας αὐτοῦ ἐν τῷδε καὶ ἐν τῷδε τῷ τῆς ἀρετῆς τόπῳ· διαφέρομεν γὰρ ἀλλήλων πλέον τῆς κατὰ τὸ σῶμα ιδέας ἐν ταῖς τῆς ψυχῆς
10 διαθέσεσι καὶ ἄλλος ἄλλου θερμότερον ἀσπάζεται τὴν ταπεινώσιν, τὴν ὑπακοήν καὶ ὁ μὲν προὔχει ἐν τῷ χαρίσματι τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἕτερος ἐν τῇ τῆς φροντίδος τῶν πλειόνων ἐπιμελείᾳ, εἴτε κατὰ τὴν ἐπιστημοναρχικὴν διακονίαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν ἔργων ἐπιστασίαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν χρειῶν διανομήν, οἰκονόμου λέγω, κελλα-
15 ρίτου, ἀριστηταρίου, ὑποδηματορράφου, βεστιαρίου, ἄλλου τινὸς τῶν ὄντων πάντες γὰρ τὴν ὁδὸν Κυρίου πορεύονται καὶ πᾶσι τοὺς τῆς ἀφθαρσίας στεφάνους αὐτὸς προεντρεπίζεται, μόνον ἵνα μικρὸν ἐνέγκωμεν, μικρὸν ὑπομείνωμεν τοὺς κόπους, τοὺς ἰδρωτάς, τὴν ἐπαγωγὴν τῆς ἐργασίας, τῆς ἀγρυπνίας, τῆς νηστείας, τῆς ψαλμωδίας τὸ
20 ψῦχος, τὸ ὑπωπιασμὸν τῆς ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἐλαφρότητος ἢ τραχύτητος ἢ ἀχρειότητος οὐ γὰρ ἀνεκτῶς φέρω ἐν τούτοις, ἀδελφοί μου – μάρτυς Κύριος –, ἀλλὰ συμπιέζομαι καὶ συμφλέγομαι ταῖς ἐκάστου ὀλιγωρίαις καὶ τὸ ὅσον εἰς δύναμιν ἐπιδίδωμι ἑαυτὸν τὰ τῆς ἀναπαύσεως ὑμῶν ἔχειν. Ἀλλ' ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ὅτι ἔργον ἐστὶ τοσοῦτους ἐν-
25 δύνεσθαι καὶ ὑποδύνεσθαι ἐξ εὐχερείας καὶ ἀναπαύσεως, οὐκ εὐπορίας οὔσης τῶν ἡμῶν, οὔτε τῶν διανεμόντων αἰεὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ὑπαρχόντων. Πλὴν συνεθέμεθα καὶ πεινᾶσαι καὶ διψῆσαι, γυμνητεῦσαι καὶ πτωχεῦσαι ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος «ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι» καὶ τοῖς
30 ἄλλοις ἀθλήμασι φαίνεται διαζήσας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι «περιηλθον», γὰρ φησιν, «ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπουλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς».

τὸ νὰ στρέφουν τὸ βλέμμα τους πρὸς τὰ εὐχάριστα τῆς ζωῆς. Ἀντίθετα εἶναι εὐσεβὲς καὶ ὠφέλιμο τὸ νὰ βλέπουμε πρὸς τὰ ἐπάνω, ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται ἡ κεφαλή μας, ὁ Χριστὸς, ὁ θησαυρὸς μας καὶ ἡ αἰώνια ζωὴ.

Ἄς μὴν ἀπονήσουμε λοιπὸν μὲ κανένα τρόπο, ἀδελφοί μου, καθὼς ἀνεβαίνουμε, οὔτε νὰ ἀπογοητευθοῦμε βλέποντας πρὸς τὸ ὕψος. Γιατὶ τὸ νὰ φτάσουμε ἐκεῖ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ δική μας δύναμη, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ βοήθεια καὶ συμπαραστάση τοῦ Θεοῦ. Καὶ νὰ ἀνεβήκαμε καὶ προκόψαμε καὶ βρισκόμαστε ὁ καθένας ἀνάλογα μὲ τὸ ποσὸ τῆς προθυμίας του σ' αὐτὸ ἢ στὸ ἄλλο σημεῖο τῆς ἀρετῆς· γιατί διαφέρουμε ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο περισσότερο ἀπὸ τὴ σωματικὴ μας ἐμφάνιση ὡς πρὸς τὴν ψυχικὴ μας διάθεση, καὶ ὁ ἓνας δέχεται τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὑπακοὴ πρὸς θερμὰ ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἄλλος διακρίνεται στὸ χάρισμα τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον, ἄλλος στὴ φροντίδα τῶν περισσοτέρων, εἴτε στὸ διακονήμα τῆς εὐθύνης, εἴτε στὴν ἐπιστάσια τῶν ἔργων, εἴτε στὴ διανομὴ τῶν ἀναγκαίων, δηλαδὴ στὰ διακονήματα τοῦ οἰκονόμου, τοῦ ἀποθηκάριου, τῆς τραπεζοκόμου, τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, τοῦ ἱματιοφύλακα, ἢ κάποιου ἄλλου ἀπὸ τὰ διάφορα διακονήματα ποὺ ὑπάρχουν. Γιατὶ ὅλοι βαδίζουν τὸν δρόμο τοῦ Κυρίου, καὶ γιὰ ὅλους αὐτὸς προετοιμάζει τὰ στεφάνια τῆς ἀφθαρσίας, ἀρκεῖ μόνο νὰ ὑποφέρουμε γιὰ λίγο, νὰ ὑπομείνουμε γιὰ λίγο τοὺς κόπους, τοὺς ἰδρῶτες, τὸ βάρος τῆς ἐργασίας, τῆς ἀγρυπνίας, τῆς νηστείας, τῆς ψαλμωδίας, τὸ κρῦο, τὸν βασανισμὸ ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα ἢ τραχύτητα ἢ τὴν ἀχρειότητα τοῦ ἐνδύματος. Γιατὶ δὲν τὰ ἀνέχομαι αὐτὰ, ἀδελφοί μου – μάρτυς μου ὁ Θεὸς –, ἀλλὰ πιέζομαι καὶ φλέγομαι μαζί σας μὲ τὶς ἀδιαφορίες τοῦ καθενὸς καὶ ὅσο μοῦ εἶναι δυνατὸν καταγίνομαι μὲ αὐτὰ, ὥστε νὰ ἔχετε αὐτὰ ποὺ σᾶς παρέχουν ἀνάπαυση. Ὅμως βλέπετε καὶ οἱ ἴδιοι, εἶναι δύσκολο νὰ ντυθοῦν καὶ νὰ ὑποδυθοῦν τόσοι πολλοὶ μὲ εὐχέρεια καὶ ἀναπαυτικὰ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε ἀφθονία, οὔτε καὶ αὐτοὶ ποὺ τὰ μοιράζουν βρίσκονται πάντοτε στὴν ἴδια θέση. Ὡστόσο συμφωνήσαμε, ὅτι καὶ θὰ πεινάσουμε, καὶ θὰ διψᾶσουμε, καὶ θὰ μείνουμε γυμνοὶ καὶ φτωχοὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, γιὰ τὴν ὁποία καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος φαίνεται ὅτι ἔζησε «μὲ πείνα καὶ δίψα, μὲ κρῦο καὶ μὲ γυμνότητα»¹, καὶ μὲ ἄλλες δυσκολίες. Ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι, ὅπως λέγει, «περιφέρονταν φορώντας δέρματα προβάτων καὶ κατσικιῶν, ἀντιμετωπίζοντας στερήσεις, θλίψεις καὶ κακουχίες, περιπλανώμενοι μέσα στὶς ἐρημίες καὶ στὰ βουνὰ καὶ στὰ σπήλαια καὶ στὶς τρύπες τῆς γῆς»².

Εἰ οὖν οὕτως οὗτοι, πῶς ἡμεῖς ἄλλως θιοῦντες, ἄλλως αἰρούμενοι ζῆν, τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἀξιοθῶμεν τιμῆς; Οὐδαμῶς ἄλλ' εἶπερ τις βλέπει ἑαυτὸν ἐν τινι τῶν ἀπηριθμημένων ἀρετῶν, χαιρέτω ὅτι κατελήφθη εἰς μέτρον ἀγίου, ῥιγῶν τυχόν ἢ πεινῶν ἢ διψῶν ἢ ὄνειδιζόμενος ἢ καταφρονοῦμενος ἴσως δὲ ἄρα οὐδὲ ἀξιός ὁ τοιοῦτος τῆς ὁμοίας τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ περιποιήσεως, ἢ διὰ ζωὴν προϋπάρξασαν ἀδροτέραν ἢ διὰ ἕξιν στερεωτέραν ἢ καὶ ὅτι ἁμαρτημάτων ἔνεκεν προγεγενημένων ἢ παρόντων χρεώστης ἐστί. Καὶ οὕτω σκοπεῖν δεῖ ἕκαστον καὶ πάντα εὐχαρίστως δέχεσθαι τὰ ἐκ Θεοῦ διὰ τῶν προεχόντων διδόμενα, μηδαμῶς γινομένου γογγυσμοῦ ἢ καταλαλιᾶς πρὸς τὸν δεδωκότα, ἢ μόνον ὑπομνήσεως προσηνοῦς καὶ εὐλαβοῦς, ἡνίκα καλεῖ ἢ χρεῖα. Καὶ εἰ ταῦτα ποιῶντες ἐπιμείνωμεν, μακάριοί ἐσμεν, ἀδελφοί, καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀναπαύσεως ἐπιτευξόμεθα, ἔνθα οὐκ ἔστι πόνος καὶ κόπος, λύπη καὶ ἀδολεσχία, ἀλλὰ πάντα χαρὰ, ἀγαλλίασις, θυμηδία, εὐθυμία εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΒ'.

Περὶ ἐπιμελείας τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ
καὶ τῆς ἀποδράσεως τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν,
καὶ ἀσφαλείας τοῦ κατὰ Θεὸν βίου ἡμῶν.

20

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, μὴ δύναται ἡρεμεῖν ὁ κυβερνήτης, ἐφ' ὅσον πλεῖ ἐν τῇ θαλάσῃ πηδαλιουχῶν τὴν ναῦν κατὰ τὰς πνοὰς τῶν ἀνέμων, ἢ ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἡνίκα θηρίων αἰσθάνεται ἐπιστάσιαν πρὸς ἀρπαγὴν τῶν προβάτων; Οὐδαμῶς ἄλλ' ἀμφότεροι νήφουσί τε καὶ φροντίζουσι, τρέχουσί τε καὶ διώκουσιν, ἀγρυπνοῦσί τε καὶ σκοποῦσι, περιθέουσιν ὧδε κάκεισε, πρὸς τὸ καὶ τὴν ναῦν ἀπὸ τρικυμίας λυτρώσασθαι καὶ τὸ ποῖμνιον ἀπὸ διαρπαγῆς. Οὕτω τοίνυν ὁ τε ψυχῶν προστάτης καὶ ὁ τῶν λογικῶν προβάτων ἐπιστάτης διαγωνίζεται, καὶ πολλῶ γε πλέον καὶ μειζόνων ἢ ἀρχὴ καὶ περιμειζόνων ὁ κίνδυνος καὶ ἡ σωτηρία. Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ὁ ταπεινὸς δεδιῶ, τρέμω, στένω καὶ ποτνιῶμαι ὄρων τὴν ἑμαυτοῦ ἀναξιότητα καὶ

3. Ἦσ. 35, 10. Πρβλ. Εὐχὴ νεκρωσίμου ἀκολουθίας «ἐνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός».

Ἐάν λοιπόν αὐτοὶ ἔζησαν ἔτσι, πῶς ἐμεῖς, ζώντας διαφορετικὰ καὶ προτιμώντας νὰ ζοῦμε διαφορετικᾶ, θὰ γίνουμε ἄξιοι τῆς ἴδιας τιμῆς μὲ ἐκείνους; Μὲ κανέναν τρόπο. Ἐάν κανεῖς βλέπει τὸν ἑαυτό του σὲ κάποια ἀπὸ τὶς ἀρετὲς ποὺ ἀπαριθμήθηκαν, νὰ χαίρεται, γιατί ἔφτασε τὸ μέτρο τοῦ ἁγίου, ὅταν ἐνδεχομένως τρέμει ἀπὸ τὸ κρύο ἢ πεινᾶ ἢ διψᾶ ἢ βρίζεται ἢ περιφρονεῖται. Ἴσως ὅμως αὐτὸς καὶ νὰ μὴ εἶναι ἄξιος τῆς ἴδιας περιποίησης μὲ ἐκείνην τοῦ ἀδελφοῦ του, ἢ ἐπειδὴ ἔζησε πιὸ τραχειὰ ζωὴ προηγουμένως, ἢ ἐπειδὴ εἶχε συνήθειες πιὸ σκληρῆς, ἢ ἐπειδὴ εἶναι ὀφειλέτης ἕξαιτίας προγενέστερων ἢ καὶ τωρινῶν ἁμαρτημάτων του. Ἐτσι πρέπει νὰ βλέπουμε τὸν καθένα καὶ νὰ δεχόμεσθε μὲ εὐχαρίστηση αὐτὰ ποὺ μᾶς δίνονται ἀπὸ τὸν Θεὸ μέσω τῶν ὑπευθύνων, χωρὶς γογγυσμὸ ἢ κακολογία εἰς βάρος αὐτοῦ ποὺ τὰ ἔδωσε, ἢ, ὅταν τὸ καλεῖ ἢ ἀνάγκη, μὲ ἀπλῆ ὑπόμνηση κατάλληλη καὶ εὐλαβῆ. Καὶ ἂν ἐπιμείνουμε νὰ τὸ κάνουμε αὐτὸ, θὰ εἴμαστε μακάριοι, ἀδελφοί, καὶ θὰ ἐπιτύχουμε τὴν ἀνεσὴ μας ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει πόνος, κόπος καὶ λύπη³ καὶ φλυαρία, ἀλλὰ ὅλα εἶναι χαρὰ, ἀγαλλίαση, εὐφροσύνη καὶ εὐθυμία στοὺς ἀτελείωτους αἰῶνες, μαζί μὲ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, σὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 82η.

**Γιὰ τὴ φροντίδα τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ,
τὴν ἀπόδραση τῶν ἀδελφῶν μας καὶ τὴ σταθερότητα
τῆς κατὰ Θεὸν ζωῆς μας.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, μήπως μπορεῖ νὰ ἡρεμήσει ὁ κυβερνήτης ὅσο πλέει στὴ θάλασσα χειριζόμενος τὸ πηδάλιο τοῦ πλοίου σύμφωνα μὲ τὸ φύσημα τῶν ἀνέμων, ἢ ὁ καλὸς ποιμένας, ὅταν αἰσθάνεται τὴν ἐπιμονὴ τῶν θηρίων νὰ ἀρπᾶξουν τὰ πρόβατα; Καθόλου. Ἀντίθετα, καὶ οἱ δύο εἶναι νηφάλιοι καὶ φροντίζουν καὶ τρέχουν καὶ καταδιώκουν καὶ ἀγρυπνοῦν, καὶ παρατηροῦν καὶ τρέχουν τριγύρω ἐδῶ κι' ἐκεῖ, γιὰ νὰ γλυτώσουν καὶ τὸ πλοῖο ἀπὸ τὴν τρικυμία καὶ τὸ κοπάδι ἀπὸ τὴν ἀρπαγὴ. Ἐτσι λοιπὸν ἀγωνίζεται καὶ ὁ προστάτης τῶν ψυχῶν καὶ ὁ φύλακας τῶν λογικῶν προβάτων. Καὶ εἶναι βέβαια ἡ ἔξουσία πολὺ περισσότερη καὶ ἀπὸ τὶς πιὸ μεγάλες, καὶ ὁ κίνδυνος καὶ ἡ σωτηρία γιὰ ἀνώτερα πράγματα. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ ὁ ταπεινὸς φοβᾶμαι, τρέμω, στενά-

τοῦ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, τὴν τε δυσχέρειαν τῆς προστασίας καὶ τὸ
 δυσπόριστον τοῦ πράγματος τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶν ἄρχειν ψυχῶν
 καὶ καθηγεῖσθαι λαοῦ τοσούτου, ἐφ' ὧν ὅσα τὰ συμπύπτοντα καὶ
 παριστάμενα ἀοράτως τε καὶ ὄρωμένως ἐν ἐκάστη ἡμέρᾳ, ἴστε καὶ
 5 ἡμῶν μὴ λεγόντων· οὐχὶ γὰρ καθάπερ ἐν θαλάσῃ κλύδων τις διε-
 γειρόμενος, ἢ καταιγὶς διαπνέουσα, ἔστιν ὄρᾶν ἐν τῷ κοινοβίῳ ὁπό-
 ταν τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα εἰσπνέοντα διεγείρῳσιν ἀταξίας ἐν
 μέσῳ τῆς ἀδελφότητος διὰ τῶν ἀφρονεστέρων καὶ ἀμελεστέρων καὶ
 ῥαθυμοτέρων; Ἡ πάλιν ὡς ἐπὶ θηρίων ἀγρίων εἰσπηδώντων ἐν
 10 μέσῳ τῆς ποιμνῆς καὶ διαρπαζόντων πρόβατα, ὀπηνίκα ἀποστα-
 τήσῃ εἰς ἣν δύο ἀδελφοί, ὡσπερ γέγονε πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ
 ἔλεεινοῦ Σίλα καὶ Προκοπίου; Καὶ εἶθε ὑπὸ θηρῶν αὐτοὺς σαρκο-
 φάγων ἦν διαρπαγῆναι, ἀλλὰ μὴ ὑπὸ τοῦ ψυχοφθόρου δαίμονος,
 τοῦ λαβόντος αὐτοὺς ἐκ μέσου ἡμῶν καὶ κατεσθίοντος νοητῶς ἐν τῇ
 15 πλάνῃ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῶν παθῶν αὐτῶν!

Ἀπεπλάνησεν αὐτοὺς καὶ ἀφήρπασε τὸ πρότερον, καὶ οὐκ ἐδύ-
 σάπησεν αὐτοὺς ἢ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, πρὸς στηριγμὸν ὑπο-
 στρέψασα καὶ πάλιν εἰσαγαγοῦσα ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτῶν· ἀλλ' ἤδη
 αὐθις ἀπελάκτισαν, ἠὺθαδίασαν, διερράγησαν, κεκλοφότες μετὰ
 20 τῶν ψυχῶν τὰ σκεπάσματα καὶ ἐνδύματα, ἐκεῖνο, εἰ καὶ τολμηρὸν
 εἶπεῖν, τοῖς ἔργοις πρὸς τὸν Θεὸν ἀποφθεγξάμενοι· «ὁδοὺς σου εἰδέ-
 ναι οὐ βουλόμεθα» ἢ, ὡς μὴ ὄντος Θεοῦ τοῦ τὰς ὁμολογίας εἰσδεξα-
 μένου καὶ κρίνειν μέλλοντος τὰ σύμπαντα, κατὰ τό, «εἶπεν ἄφρων ἐν
 καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι Θεός». Οὕτω πεπράχασιν, οὕτως ἀπεπήδη-
 25 σαν τῆς ἀδελφότητος, οὕτως ἔθεντο ὑπὸ πόδας τὰς θείας συνθήκας,
 οὕτως ἀπηρνήσαντο πάντα τὰ συμπεφωνημένα ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ
 θήματος αὐτοῦ, τοῦ μέχρις αἵματός τε καὶ θανάτου ὑπομείναι, ὑπο-
 στῆναι, ἔργῳ καὶ λόγῳ πάντα καταδέξασθαι. Καὶ οὐαί, οὐαί! πῶς
 οὐ μὴ θρηνήσω ὁ τάλας; πῶς οὐ μὴ πενήθῃσω ὁ κακὸς ποιμὴν; πῶς
 30 οὐ μὴ σχετλιάσω ἐπὶ τῇ συμφορᾷ αὐτῶν, ἐπὶ τῷ πτώματι αὐτῶν;
 Πρόβατον ἄλογον ὁ ἀπολλύς λυπεῖται καὶ ἀθυμεῖ καὶ καταδύεται,
 καὶ πῶς ἐγὼ ἀπαθῶς ἐνέγκω ὁ ἔλεεινός ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσιν; Ἀλλὰ
 τοῦτο μετὰ τῶν ἁμαρτιῶν μου ἐγένετο αὐτοῖς, καθὼς εἴρηται, ὑπὸ
 ἀναληθσίας καὶ σκληροκαρδίας καὶ ἀφοβίας καὶ καταφρονήσεως
 35 Θεοῦ· ἢ γὰρ ἂν ἔψαλλον ἐκεῖνο· «ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον,

1. Ἰωβ 21, 14.

2. Ψαλμ. 13, 1.

ζω και θρηνηῶ μεγάλωφωνα, βλέποντας τὴν δική μου ἀναξιότητα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιώματος, τὴ δυσχέρεια τῆς προστασίας καὶ τὴ δυσκολία τοῦ ἔργου. Γιατὶ πραγματικὰ εἶναι ἔργο δύσκολο τὸ νὰ εἶσαι ἀρχηγὸς ψυχῶν καὶ νὰ ἡγεῖσαι τόσο μεγάλου πλήθους, στὸ ὁποῖο αὐτὰ πού συμβαίνουν καὶ ὅσα καιροφυλακτοῦν ἀόρατα καὶ ὄρατὰ κάθε μέρα τὰ ξέρετε καὶ χωρὶς νὰ σᾶς τὰ πῶ. Δὲν μοιάζει δηλαδὴ σὰν τρικυμία πού σηκώνεται στὴ θάλασσα, ἢ σὰν καταιγίδα πού ξεσπάει, ὅταν μέσα στὸ κοινόβιο, πνέοντας τὰ πονηρὰ πνεύματα, προκαλοῦν ἀταξίες στὴν ἀδελφότητα, χρησιμοποιοῦντας τοὺς πιὸ ἄμυαλους, τοὺς πιὸ ἀδιάφορους καὶ τοὺς πιὸ νωθροὺς; Ἡ πάλι, ὅταν σὰν ἄγρια θηρία πηδοῦν μέσα στὸ σκοτάδι καὶ ἀρπάζουν τὰ πρόβατα, ὅταν ἀποστατήσει ἓνας ἢ δύο ἀδελφοί, ὅπως ἔγινε πρὶν ἀπὸ τρεῖς μέρες μὲ τὸν ἄθλιο Σίλα καὶ Προκόπιο; Καὶ μακάρι νὰ ἀρπάζονταν ἀπὸ σαρκοφάγα θηρία καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν ψυχοφθόρο δαίμονα, ὁ ὁποῖος τοὺς πῆρε μέσα ἀπὸ μᾶς καὶ τοὺς κατατρώει νοητὰ μέσα στὴν πλάνη τοῦ δρόμου πού ἀκολουθοῦν καὶ μὲ τὴν ἱκανοποίηση τῶν παθῶν τους!

Τοὺς παραπλάνησε καὶ τοὺς ἄρπαξε τὴν πρώτη φορὰ, καὶ δὲν τοὺς ἔκαμψε ἢ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα τοὺς ἐπέστρεψε καὶ πάλι καὶ τοὺς ἔβαλε στὴ μάντρα γιὰ νὰ στηριχθοῦν. Ἀλλὰ νὰ, καὶ πάλι τὸν ἀπώθησαν λακτίζοντας, αὐθαδίασαν, ἀποσχίστηκαν, κλέβοντας μαζὶ μὲ τὶς ψυχὲς καὶ τὰ σκεπᾶσματα καὶ τὰ ἐνδύματά τους, λέγοντας, ἂν καὶ εἶναι τολμηρὸ νὰ τὸ πῶ, μὲ τὰ ἔργα τους πρὸς τὸν Θεό· «δὲν θέλουμε νὰ ξέρουμε τοὺς δρόμους σου»¹. Ἡ, σὰν νὰ μὴ ἦταν ὁ Θεὸς πού δέχθηκε τὶς ὁμολογίες τους καὶ πρόκειται νὰ κρίνει τὰ σύμπαντα σύμφωνα μὲ τὸ «εἶπε ὁ ἄμυαλος μέσα στὴν καρδιά του· δὲν ὑπάρχει Θεός»². Ἐτσι ἔκαναν, ἔτσι δραπέτευσαν ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα, ἔτσι καταπάτησαν τὶς θεῖες συμφωνίες, ἔτσι ἀρνήθηκαν ὅλα τὰ συμφωνημένα πάνω σ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ βῆμα, ὅτι θὰ δείξουν ὑπομονὴ μέχρι αἵματος καὶ θανάτου, καὶ δέχθηκαν νὰ ὑποστοῦν μὲ ἔργα καὶ λόγια τὰ πάντα. Καί, ἀλλοίμονο, ἀλλοίμονο! πῶς νὰ μὴ κλάψω ὁ ταλαίπωρος; πῶς νὰ μὴ πενήθσω ὁ κακὸς ποιμένας; πῶς νὰ μὴ ἐκφράσω τὸ παράπονό μου γιὰ τὴ συμφορὰ τους, γιὰ τὴν πτώση τους; Αὐτὸς πού χάνει ἓνα ἄλογο πρόβατο λυπᾶται καὶ λιποψυχεῖ καὶ θυθίζεται στὴ θλίψη, καὶ πῶς μπορῶ ἐγὼ ὁ ἔλεινός νὰ μείνω ἀπαθὴς γι' αὐτοὺς πού χάθηκαν; Ἀλλὰ αὐτὸ ἔγινε σ' αὐτοὺς ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μου, ὅπως εἰπώθηκε, ἀπὸ ἀναλγησία καὶ σκληροκαρδία, ἀπὸ ἔλλειψη φόβου καὶ περιφρόνηση τοῦ Θεοῦ. Γιατί, ἂν ἔψελναν

καὶ προσέσχε μοι καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου», συνεπάδοντες ἄλλο· «τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ», τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ κοινοδίου; «Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ λιμὸς ἢ διαγωγὸς ἢ μάχαιρα ἢ κίνδυνος, ὅτι ἔνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν»; 5 Ἀλλὰ πρὸς τὸ μηδὲν τῶν τοιούτων λέγειν ἢ πράττειν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν κακᾶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ χεῖλη δόλια κινουῦντες κατεψιθύριζον ἤρουν καὶ προφασιζόμενοι ὤμνον καὶ καταψευδόμενοι οὐ διέλιπον αἰτιῶντες καὶ αἰτιώμενοι καὶ τῇ κατὰ μικρὸν ἀμελείᾳ κατασυρθέντες εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀποστασίας· ὅταν γὰρ ἄρξηταί 10 τις δυσκίνητος πρὸς τὰς ἐργασίας εἶναι καὶ ἀντίλογος πρὸς τὰς ὑπακοὰς καὶ σκληρὸς πρὸς τὰς ὑποταγὰς, ἀφηνιάζων καὶ γωνιάζων, εὐρίσκων τε ἐκ συνεργείας δαίμονος τόπον καὶ καιρὸν πρὸς τὴν ἀποστασίαν εὐθετον (παρέχει γὰρ ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου τοῖς πειθομένοις αὐτῷ τὰ καταθύμια), τότε εἰς τὴν κατάστασιν ταύ- 15 τὴν ἐρχόμενος οὐ μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ ἀδελφὸν ἕτερον συναποστάτην ἑαυτῷ ἀποδείκνυσιν.

ᾠδία, δία! τί γίνεται; τί πράττεται; πῶς νικᾷ ὁ δαίμων; πῶς καταισχύνομεν τοὺς φύλακας ἡμῶν, τοὺς ἀγίους ἀγγέλους; πῶς προστιθέμεθα τῇ μερίδι τοῦ ἀντικειμένου, πρὸς ἐντροπὴν τοῦ μεγάλου 20 Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ καλοῦ ποιμένος, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν λύτρον διὰ σταυροῦ τε καὶ θανάτου; πῶς ὀψόμεθα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ; πῶς οἴσομεν τὴν ὄργην αὐτοῦ; Οὐδ' ἐξευρεθείη κόλασις, κατὰ τὴν κακίαν ἡμῶν κατ' ἀξίαν κρίνουσα ἡμᾶς, καθόσον ἀπεδοκιμάσαμεν αὐτόν, λαμβάνουσα ἡμᾶς εἰς αἰωνίαν τιμωρίαν, τοὺς δυστήνους, 25 τοὺς κτηνώδεις, τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς παγκακίστους Ἄλλοι ἀρπάξουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος ἀρπαζόμεθα. Ἄλλοι μαρτύρων ἐνστασιν ἐπιδείκνυνται, καὶ ἡμεῖς ἀρνητῶν πτώμα ὑποστήκομεν. Ἄλλοι ὑψοῦνται εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς καταγόμεθα. Ἄλλοι ἀναβάσεις 30 ἀρετῶν τίθενται ἐν ταῖς καρδίαις, καὶ ἡμεῖς καταβάσεις τεκταινόμεθα ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀπωλείαις. Οὐκ ἀνανήψομεν ὀψέποτε; οὐκ αἰσθανθησόμεθα; οὐκ ἐροῦμεν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο, «ἐκαρδίωσας ἡμᾶς, ἐκαρδίωσας»; Ναί, παρακαλῶ, ἐπειχθῶμεν, ἐπειχθῶμεν, ἀγω-

3. Ψαλμ. 39, 2.

4. Ρωμ. 8, 35.

5. Ὅπ. π.

6. Ψαλμ. 37, 13.

7. Τίτ. 2, 13.

8. Ἰω. 10, 11.

9. Ματθ. 20, 28. Μάρκ. 10, 45.

10. Ματθ. 11, 12.

11. Ψαλμ. 83, 6.

12. Ἄσμα Ἄσμ. 4, 6.

ἐκεῖνο· «ὑπέμεινα μὲ μεγάλη καρτερία τὸν Κύριο καὶ μὲ προόσεξε, καὶ ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς δέησής μου»³, προσθέτοντας καὶ τὸ ἄλλο· «ποιὸς θὰ μᾶς χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ»⁴, καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ ἀπὸ τὸ κοινόβιο; «Θλίψη ἢ στενοχώρια ἢ πείνα ἢ διωγμὸς ἢ μάχαιρα ἢ κίνδυνος; Γιὰ χάρη σου θανατωνόμαστε κάθε μέρα»⁵. Ἀλλὰ ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἔλεγαν οὔτε ἔκαναν τίποτε ἀπὸ αὐτά, κάθε μέρα σκέφτονταν κακά⁶ μέσα τους, καὶ κουνώντας τὰ δόλια χεῖλια τους ἔκαναν κρυφὰ διαβολές. Ἀργοποροῦσαν καὶ γιὰ νὰ δικαιολογηθοῦν ὀρκίζονταν καὶ λέγοντας κατάφωρα ψέματα, δὲν παρῆλιναν νὰ κατηγοροῦν καὶ νὰ κατηγοροῦνται, καὶ μὲ τὴν ἀμέλεια τους παρασύρθηκαν σιγὰ σιγὰ στὸ βάραθρο τῆς ἀποστασίας. Γιατί, ὅταν κανεὶς ἀρχίσει νὰ γίνεται δυσκίνητος στὶς ἐργασίες καὶ νὰ ἀντιδρᾷ στὴν ὑπακοή καὶ νὰ φέρεται σκληρὰ στὴν ὑποταγή, ἀποβάλλοντας κάθε ἠθικὸ χαλινὸ καὶ χρησιμοποιοῦντας κάθε δολιότητα, καὶ βρίσκοντας μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δαίμονα τόπο καὶ χρόνο κατάλληλο γιὰ ἀποστασία (γιατί ὁ ἄρχοντας τοῦ κόσμου αὐτοῦ δίνει σ' ἐκείνους πού πείθονται σ' αὐτόν ὅτι ἐπιθυμοῦν), τότε φτάνοντας στὴν κατάσταση αὐτή, δὲν γίνεται μόνο ὁ ἴδιος, ἀλλὰ κάνει καὶ ἄλλον ἀδελφὸ ἀποστάτη μαζί μὲ τὸν ἑαυτὸ του.

ᾠ βία, βία! Γιατί γίνεται; Γιατί διαπράττεται; Πῶς νικᾷ ὁ δαίμονας! Πῶς καταντροπιάζουμε τοὺς φύλακές μας, τοὺς ἁγίους ἀγγέλους! Πῶς πηγαίνουμε μὲ τὴ μερίδα τοῦ ἀντιπάλου, ντροπιάζοντας τὸν μεγάλο Θεὸ μας⁷, τὸν καλὸ ποιμένα⁸, ὁ ὁποῖος πρόσφερε τὸν ἑαυτὸ του λύτρο⁹ γιὰ μᾶς μὲ τὴ σταύρωση καὶ τὸν θάνατό του! Πῶς θὰ ἀντικρῦσουμε τὸ πρόσωπό του; Πῶς θὰ ὑποφέρουμε τὴν ὀργή του; Δὲν θὰ μπορῆσει νὰ βρεθεῖ κόλαση πού νὰ μᾶς δικάσει ἀνάλογα μὲ τὴν κακία μας, ὅπως μᾶς ἀξίζει, ἐπειδὴ τὸν ἀποδοκιμάσαμε, καταδικάζοντας σὲ αἰώνια κόλαση ἑμᾶς τοὺς ἀξιολύπητους, τοὺς κτηνώδεις, τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς παγκάκιστους. Ἄλλοι ἀρπάζουν τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν¹⁰, καὶ ἑμεῖς ἀρπαζόμαστε ἀπὸ τὸν ἀπατεῶνα. Ἄλλοι παρουσιάζουν ἀντίσταση μαρτύρων, καὶ ἑμεῖς θὰ τοποθετηθοῦμε μπροστά του σὰν πτώμα ἀρητῶν. Ἄλλοι ἀνυψώνονται στὸν οὐρανό, καὶ ἑμεῖς κατεβαίνουμε στὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς. Ἄλλοι θέτουν στὶς καρδιές τους ἀναβάσεις ἀρετῶν¹¹, καὶ ἑμεῖς ἐπινοοῦμε καταβάσεις γιὰ τὴν ἀπώλειά μας. Δὲν θὰ συνέλθουμε ἔστω καὶ τὴν τελευταία στιγμή; δὲν θὰ συγκινηθοῦμε; δὲν θὰ ποῦμε ἐκεῖνο τό προφητικὸ, «αἰχμαλώτισες τίς καρδιές μας, τίς αἰχμαλώτισες»¹²; Ναι, παρακαλῶ, νὰ ἐπιμείνουμε πολὺ, νὰ ἀγωνιστοῦμε, νὰ

νισώμεθα, δρᾶμωμεν, ὑπὲρ μὲν τῶν ἀπολωλότων εὐχόμενοι τὴν ἐπιστροφὴν, φεύγοντες δὲ ἡμεῖς τὰ αἷτια, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι ἐπαγιδεύθησαν, ἐνεργοῦντές τε τὰ θεοπρεπῆ καὶ ὄσια, τὴν ἀδιάκριτον ὑπακοήν, τὴν διὰ χειρὸς εὐτονίαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, τὴν ἐν ταπεινοφροσύνῃ εὐπεί-
 5 θειαν ἡμῶν, τὸ δι' ἐξαγορεύσεως πάντα φανερὰ ποιεῖν καὶ λέγειν, τὸ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὑποβάλλοντι τῷ δαίμονι λογισμοὺς ἀνατρεπτικοὺς ἐπιτιμᾶν καὶ λέγειν· «ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ», εἴτε πρὸς ἐπιθυμίαν ἡδονῆς ὑποβάλλοντι, εἴτε πρὸς ἀποστασίαν ἐρεθίζοντι, εἴτε πρὸς ἀκηδίαν χαννοῦντι, εἴτε πρὸς ἀνυπομονησίαν σκυλλεύοντι,
 10 εἴτε πρὸς ἀπιστίαν ἐνεδρεύοντι· ἴσθησι γὰρ αἰεὶ τὰ ἔνεδρα, τὰς παγίδας, τὰ θήρατρα, τοὺς λόχους· ἐπιδίδωσι τὰ γευστρία, τὰ λεγόμενα ληκύθια· οὐ κεκοίμηται, οὐκ ἡσχόληται, οὐκ εἰς τροφήν, οὐκ εἰς ποτόν, οὐκ εἰς ἄλλο τι, ἀλλ' ἐν ἔργον αὐτοῦ, τοῦτο μόνον νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, τὸ ἀπολέσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

15 Μία τοίνυν καὶ πρώτη βοήθεια ἡ δι' ἐξαγορεύσεως ἀσφάλεια μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως. Λοιπὸν μὴ ῥαθυμήσωμεν, μηδὲ καταπέσωμεν, εἰ καὶ μέγας ἐστὶ τῇ δυναστείᾳ τῆς ἀνομίας, εἰ καὶ δόλιός ἐστι τοῖς τρόποις τῆς κακίας, εἰ καὶ ἄσωτός ἐστι τῇ φύσει καὶ μονόεργος τῇ ἀπωλείᾳ ἡμῶν. Μὴ καταπτοηθῶμεν αὐτόν. Ἐξότε
 20 Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν σάρκα ἡμῶν ἀνέλαβε καὶ ἠνθρωπίσθη, ἐκεῖνος ἐξενευρίσθη, ἐξεντελίσθη· «τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος» ψάλλομεν· ἔδωκεν ἡμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ νικήσας αὐτόν Κύριος Πίστει τεθαρορηκότες λογιούμεθα αὐτόν ὡς στρουθίον, ὡς ἔρπετόν καταπατούμενον ἐν αὐτῷ Χρι-
 25 στῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 'ΙΓ'.

30 Ὅτι χρὴ ἀναλογίζεσθαι τί ἐσμεν καὶ πόθεν καὶ τί γεγόναμεν, καὶ ποῦ πάλιν πορευσόμεθα, ὡς ἄν, καλῶς βιοτεύσαντες, κομισώμεθα τὰς αἰωνίους ἀμοιβὰς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁρῶ καὶ σκοπῶ ὅτι ἐτέρωθεν οὐκ ἔστιν ἡμῖν μέθοδος ὠφελείας, ἢ ἐκ τοῦ ἀνακινεῖν ἡμᾶς τοὺς περὶ τῆς σω-

τρέξουμε, γιὰ μὲν τοὺς χαμένους προσευχόμενοι νὰ ἐπιστρέψουν, ἐνῶ ἔμεῖς νὰ ἀποφεύγουμε τὰ αἴτια ἀπὸ τὰ ὁποῖα παγιδεύτηκαν ἐκεῖνοι, καὶ νὰ κάνουμε αὐτὰ ποὺ πρέπουν στὸν Θεὸ καὶ εἶναι ὅσια, τὴ χωρὶς διάκριση ὑπακοή, τὴ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου μας μὲ ὅλη τὴ δύναμή μας, τὴν πειθαρχία μας μὲ ταπείνωση, φανερώνοντας καὶ λέγοντας μὲ τὴν ἑξομολόγηση τὰ πάντα, ἐπιτιμώντας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸν δαίμονα ποῦ μᾶς ὑπαγορεύει ἀνατρεπτικούς λογισμοὺς, καὶ λέγοντας «πήγαινε πίσω μου, Σατανᾶ»¹³, εἴτε μᾶς ὑπαγορεύει τὴν ἐπιθυμία ἡδονῆς, εἴτε μᾶς προτρέπει σὲ ἀποστασία, εἴτε μᾶς ἀποχαυνώνει σὲ ἀμεριμνησία, εἴτε μᾶς ἐνοχλεῖ μὲ ἀνυπομονησία, εἴτε μᾶς στήνει ἐνέδρα γιὰ τὴν ἀπιστία. Γιατὶ στήνει πάντοτε ἐνέδρες, παγίδες, δόκανα, καρτέρια. Μᾶς δίνει τὰ ποτήρια, τὰ λεγόμενα ληκύθια, γιὰ νὰ γευθοῦμε. Δὲν κοιμᾶται, δὲν ἀσχολεῖται οὔτε μὲ τὸ φαγητό, οὔτε μὲ τὸ πιτό, οὔτε μὲ ἄλλο τίποτε, ἀλλὰ ἓνα εἶναι τὸ ἔργο του, νύχτα καὶ μέρα τὸ ἴδιο, νὰ καταστρέψει τὶς ψυχές μας.

Μία λοιπὸν καὶ πρώτη βοήθεια εἶναι ἡ ἀσφάλεια τῆς ἑξομολόγησης, μαζὶ μὲ τὴ βοήθεια καὶ ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν ἄς μὴ τεμπελιάσουμε, οὔτε νὰ τὸ δάλουμε κάτω, ἂν καὶ ἔχει μεγάλη ἐξουσία στὴν παρανομία, ἂν καὶ εἶναι ὑπουργὸς στὶς μεθόδους τῆς κακίας, ἂν καὶ εἶναι ἄσωτος ἀπὸ τὴ φύση του καὶ ἔχει ὡς μοναδικὸ ἔργο του τὴν ἀπώλειά μας. Ἄς μὴ τὸν φοβηθοῦμε. Ἄπὸ τότε ποῦ ὁ Χριστὸς ὁ Θεὸς μας ἔλαβε τὴν σὰρκα μας καὶ ἔγινε ἄνθρωπος, ἐκεῖνος παρέλυσε, ἐξευτελίστηκε «τὰ μαχαίρια τοῦ ἐχθροῦ χάθηκαν τελείως»¹⁴, ψάλλουμε. Μᾶς ἔδωσε τὴν ἐξουσία νὰ πατᾶμε πάνω στὸ κεφάλι του¹⁵, ὁ Κύριος ποῦ τὸν νίκησε. Παίρνοντας θάρρος μὲ τὴν πίστη, νὰ τὸν θεωροῦμε σὰν σπουργήτι, σὰν ἔρπετό ποῦ καταπατιέται μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μας, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἄμην.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 83η.

Ἔστι πρέπει νὰ σκεπτόμαστε τί εἴμαστε καὶ ἀπὸ ποῦ προερχόμαστε καὶ τί γίναμε καὶ ποῦ θὰ πᾶμε πάλι, ὥστε, ἀφοῦ ζήσουμε καλά, νὰ κερδίσουμε τὶς αἰώνιες ἀμοιβές.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, βλέπω καὶ παρατηρῶ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπὸ ἄλλοῦ τρόπος ὠφέλειας, παρὰ μόνο ἀπὸ τὸ νὰ ἀνακινῶ τοὺς λόγους μου

τηρίας ἡμῶν λόγους, καὶ τοῦτο σχεδὸν εἶπεῖν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
καὶ ὥραν· ἐντεῦθεν γὰρ ἐλεγχομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οἷον μαστιζο-
μένη τοῖς ἐλέγχοις ἀποδιδράσκει πως τῆς περὶ τὰ πάθη ἀσχολίας
καὶ ἐξευρίσκει ὁδὸν ἀληθείας καὶ ἀπλανίας. Ἄλλὰ θαῦμα, ὄντως
5 θαῦμα, πῶς ἐπὶ μὲν τῆς κακίας καὶ μὴ λαλούντων ἡμῶν, ἀλλὰ κω-
φευόντων καὶ συστελλομένων ὅσον εἰς δύναμιν, ὅμως διὰ τῆς τοῦ
ἀλλοτρίου ἐπιβουλῆς λογιζόμεθα τὰ κακὰ καὶ ἐμπηρώμεθα εἰς τὰς
ἡδονάς, ἐπὶ δὲ τῆς ἀρετῆς τοσοῦτον κατατριβόντες καὶ κατατηκόμε-
νοι μὴ μίσηται πῶς ἀνανεύομεν, καὶ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν
10 τῆς ὑπομνήσεως· εἴθ' οὕτω μετὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ λόγου ἢ τῆς ὥ-
ρας, πολλοῦ γε εἶπεῖν τῆς ἡμέρας, πάλιν ὡς μὴ ἀκηκοότες ἐπιλανθα-
νόμεθα τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας, καὶ οἷον ἀρπάζει ὁ πονηρὸς
τοὺς κακῶς καταβληθέντας λόγους τῆς ὠφελείας καὶ ἀντεισάγει τὰ
ζιζάνια τῆς ἀμαρτίας. Φεῦ τῆς μοχθηρίας! φεῦ τῆς ἐπὶ τὰ πονηρὰ
15 ἐπιρρεπῶς ἐγκειμένης φύσεως ἡμῶν ἐλεεινοτάτης!

Τί δὴ λοιπόν, ὦ ἀδελφοί, φῶμεν πρὸς ταῦτα, ἀλλ' ἢ τὸ ἀεννάως
κινεῖν ἡμῶν τὴν γλῶτταν, ἐπανοίγειν ἡμῶν τὰ ὦτα, λαλεῖν τοῦτο καὶ
ἐκεῖνο, ἀναλογίζεσθαι τὸ δέον καὶ ἀρμόζον, ὅπως τῇ συνεχείᾳ τοῦ
λόγου καταπια(ε)ζομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ δυνηθῇ πως τῶν πολυμηχά-
20 νων πειρατηρίων τοῦ διαδόλου ἀπολυτρωθῆναι; Διὰ τοῦτο καὶ τὸ
νῦν ὑπομνησθῶμεν, παρακαλῶ, ἐννοηθῶμεν, ἀναλογισώμεθα, δια-
σκοπήσωμεν, ἐπιθεωρήσωμεν, τί ἐσμεν καὶ διατί ἐσμεν καὶ ποῦ
ἐσμεν καὶ ποῦ πάλιν πορευσόμεθα. Ἔσμεν τοιγαροῦν πλάσματα
Θεοῦ, ἔργον χειρῶν αὐτοῦ, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ κτίσαντος,
25 τὸ κράτος πάντων τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἔχοντες (πάντα γὰρ ὑποτέ-
τακται ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ὡς γέγραπται), ἀγγέλων δεύτεροι, ὡς
αὐτοὶ τῆς πρώτης φύσεως. Διατί δὲ ἐσμεν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ εἶναι εἰς
δόξαν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐφαιμίλλως τῶν ἀγγέλων, διὰ τῆς κατὰ
πάντα φυλακῆς τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ; Ἠλαττώμεθα γὰρ μικρὸν τι
30 παρ' ἀγγέλους, ὡς πάλιν γέγραπται, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μικρὸν, ὅπινί-
κα τὴν φθορὰν ἀποθέμενοι πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν χωρήσωμεν.

Ποῦ δὲ ἐσμεν, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἐξορίστῳ χωρίῳ, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ
οἰκητηρίῳ, κατὰ τὴν διὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν ἀβουλίαν καὶ παρα-
κοῆν καὶ φιληδονίαν, φθάσασαν εἰς ἡμᾶς τοὺς αὐτοῦ ἐγγόνους, ἐφ'

1. Γεν. 1, 26.

2. Ψαλμ. 8, 7. Α' Κορ. 15, 27. Ἐβρ. 2, 9.

γιά τή σωτηρία, καί νά τò κάνω αὐτό, θά μπορούσα νά πῶ, κάθε μέρα καί ὥρα. Γιατί μέ αὐτούς ἡ ψυχὴ μας ἐλεγχόμενη καί δεχόμενη κατὰ κάποιον τρόπο μαστιγώσεις, παύει κάπως νά ἀσχολεῖται μέ τὰ πάθη καί βρίσκει τὸ δρόμο τῆς ἀλήθειας καί τῆς σταθερότητας. "Ὁμως εἶναι θαῦμα, πραγματικό θαῦμα, πῶς στήν περίπτωση τῆς κακίας καί χωρὶς νά μιλοῦμε ἐμεῖς, ἀλλὰ κωφεύοντας καί περιοριζόμενοι ὅσο εἶναι δυνατόν, μέ τὴν ὑποβολή τοῦ ἐχθροῦ σκεφτόμαστε τὰ κακὰ καί ἐμπλεκόμαστε μέσα στίς ἡδονές, ἐνῶ στήν περίπτωση τῆς ἀρετῆς, ἂν καί καταγινομαστε τόσο πολὺ μ' αὐτὴν καί ἀναλισκόμαστε, μόλις ἐλάχιστα στρεφόμαστε πρὸς τὰ ἄνω, καί αὐτὸ μόνο τὴν ὥρα ποὺ γίνεται ἡ ὑπενθύμιση." Ἐπειτα, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τοῦ λόγου ἢ τῆς ὥρας, καί πολὺ περισσότερο τῆς ἡμέρας, πάλι, σὰν νά μὴ ἀκούσαμε τίποτε, ξεχνᾶμε τὴ διδασκαλία τῆς εὐσέβειας, καί ἔτσι ὁ πονηρὸς ἀρπάζει τοὺς ὠφέλιμους λόγους ποὺ σπάρθηκαν μέ τρόπο κακό, καί βάζει στὴ θέση τους μέσα μας τὰ ζιζάνια τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλοίμονό μας γιὰ τὴν κακότητα! Ἀλλοίμονό μας γιὰ τὴν ἐλεεινότατη φύση μας ποὺ κλίνει διαρκῶς πρὸς τὰ κακὰ!

Τί θὰ ποῦμε λοιπόν, ἀδελφοί μου, σ' αὐτὰ; Τί ἄλλο ἀπὸ τὸ νά κινουῦμε διαρκῶς τὴ γλῶσσα μας, νά ἀνοίγουμε τὰ αὐτιά μας καί νά λέμε αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο, νά σκεφτόμαστε αὐτὸ ποὺ πρέπει καί ταιριάζει, ὥστε μέ τὴ συνέχεια τοῦ λόγου, αἰχμαλωτιζόμενη ἡ ψυχὴ μας, νά μπορέσει κάπως νά ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τοὺς πολυμήχανους πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου. Γι' αὐτὸ καί τώρα ἄς θυμηθοῦμε, παρακαλῶ, ἄς κατανοήσουμε, ἄς ἀναλογιστοῦμε, ἄς ἐξετάσουμε προσεκτικά, ἄς παρατηρήσουμε, τί εἴμαστε καί γιατί εἴμαστε καί ποῦ εἴμαστε καί ποῦ θὰ πᾶμε πάλι. Εἴμαστε λοιπόν πλάσματα τοῦ Θεοῦ, ἔργο τῶν χειρῶν του, εἰκόνα καί ὁμοίωμα τοῦ δημιουργοῦ¹, ἔχοντας τὴν κυριαρχία αὐτῶν ποὺ βρίσκονται στὴ γῆ (γιατί ὅλα ἔχουν ὑποταχθεῖ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας², ὅπως εἶναι γραμμένο), δεύτεροι μετὰ τοὺς ἀγγέλους, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἀνήκουν στὴν πρώτη φύση. Καί γιατί ὑπάρχουμε; Γιὰ τί ἄλλο, παρὰ γιὰ νά δοξάζεται ἡ δύναμή του, ὅμοια μέ τοὺς ἀγγέλους, μέ τὴν τήρηση σὲ ὅλα τῶν ἐντολῶν του; Γιατί εἴμαστε ἐλάχιστα μόνο κατώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, ὅπως ἐπίσης εἶναι γραμμένο, ἢ καλύτερα οὔτε ἐλάχιστα, ἐφόσον ἀποβάλουμε τὴ φθορὰ καί πρόχωρήσουμε πρὸς τὴν ἀθανασία.

Καί ποῦ βρισκόμαστε; Φυσικά στὸν τόπο τῆς ἐξορίας, στὸ σκοτεινότατο κατοικητήριο, ἐξαιτίας τῆς ἀβουλίας καί παρακοῆς καί φιληδονίας τοῦ προπάτορά μας, ἢ ὁποῖα ἔφτασε σὲ μᾶς τοὺς ἀπογόνους του,

οἷς δέον κλαίειν καὶ πενθεῖν, σκυθρωπάζειν τε καὶ στυγνάζειν, κατὰ
 μίμησιν τῶν παραυτίκα πεπονθότων παρὰ βασιλέων τὰ ὅμοια, ἀνα-
 λογιζομένους ὀπόθεν ἐξεπτώθημεν, ἐξ οἷας εὐπρεποῦς ἐνδιαίτης,
 ἀγγελικῆς διαγωγῆς, τῆς μακαρίας τοῦ Παραδείσου τρυφῆς, καὶ τὸ
 5 πότε κελευσθησόμεθα εἰς ὃν προσεκρούσαμεν δεσπότην ἀγαθὸν
 παραγενέσθαι, πρὸς τὸ λογοθετηθῆναι κατὰ τὴν ἐν ἐξορία πολιτεί-
 αν καὶ ζωὴν ἡμῶν; Ποῦ δὲ πορευσόμεθα, ἀλλ' ἢ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κό-
 σμον, εἰς τὸ τρισμακάριστον τῶν ἀγγέλων ἐνδιαίτημα, εἰς τὴν φωτει-
 νὴν χορείαν, εἰς τὴν ἀνέσπερον ζωὴν, εἰς τὸ φοβερὸν καὶ παγκό-
 10 σμιον κριτήριον, ἔνθα ὁ τῶν πάντων κριτῆς καὶ Θεὸς καθίσας ἐπὶ
 θρόνου δόξης ἐν ῥιπτῇ ὀφθαλμοῦ κρινεῖ τὰ σύμπαντα, ἀποδιδούς
 ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, τοῖς μὲν φυλάξασι τὰς ἐντολάς διδούς
 στάσιν δεξιάν, χαρὰν ἀνεκκλάλητον, ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγα-
 θῶν, βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ὧν οὐκ ἐφικνεῖται νοῦς ἀνθρώπου ἐμ-
 15 βατεῦσαι, τοῖς δὲ παρακούσασι καὶ διὰ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας
 καὶ ἀναλγησίας ἐνεργήσασι τὰ πονηρὰ, μοιχείαν, πορνείαν, κλο-
 πὴν, φθόνον, φόνον, ἀσέλγειαν, ἀκαθαρσίαν, ἀθέτησιν, ἀποστα-
 σίαν, ὑπερηφανίαν, κενοδοξίαν, τὰ λοιπὰ ἕτερα τῆς κακίας εἶδη,
 ἀπονέμων τὰς αἰωνίους τιμωρίας, τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ σκώληκα
 20 τὸν ἰοδόλον, τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὸν ζόφον, τὸν τάρταρον, τὸ χά-
 σμα, τὸν βρυγμόν, τὸν ὀλολυγμόν, τὸν κοπετόν, ἐκάστῳ κατὰ ἀναλο-
 γίαν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων;

Καὶ τίς φρονήσας ἐντεῦθεν, τίς καλῶς διασάμενος τὴν φύσιν,
 ἐνέγκοι γενναίως, εἰ δέοι καὶ τεθνάναι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, ἢ ἐν τῇ
 25 ἡμέρᾳ ἐκεῖνη ἐκλάμπη ὡς ὁ ἥλιος, γένηται ἐν τῇ μερίδι τῶν ἁγίων,
 ἐν τῇ χοροστασίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τῶν μαρτύρων, ἐν
 τῇ ἀπολαύσει τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων; Φεῦ δέ, εἰ διὰ τὴν
 παραυτίκα ἡδονὴν τῆς σαρκός, διὰ τὴν ὀλίγων καρδίαν, διὰ τὴν
 φιλόκοσμον ἔξιν, διὰ βραχέα καὶ βδελυρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια, κατα-
 30 τήσαι εἰς ἐκεῖνην τὴν ἔλεεινὴν μερίδα τῆς εὐωνύμου στάσεως, εἰς
 τὴν ὀδυνηρὰν ἀπαγωγὴν, εἰς τὴν ἀνεπίστροφον ἐξορίαν, εἰς τὴν ἀ-
 παράληκτον τιμωρίαν, εἰς τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, εἰς τὰ οὐαί! Καὶ οὐαί
 τῶ μέλλοντι ἐμπίπτειν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις, οὐκ ἔστι παλιμβου-
 λία, οὐκ ἔστι φιλανθρωπία, οὐκ ἔστι τροπολογία, οὐ παρὰ Θεοῦ, οὐ

πραγματα για τὰ ὅποια πρέπει νὰ κλαῖμε καὶ νὰ πενθοῦμε καὶ νὰ εἴμαστε σκυθρωποὶ καὶ νὰ στενάζουμε μιμούμενοι ἐκείνους ποὺ ἔπαθαν τὰ ἴδια ἀπὸ βασιλεῖς πρόσκαιρα, σκεπτόμενοι ἀπὸ ποῦ πέσαμε, ἀπὸ ποιά ἀξιοπρεπῆ διαμονή, ἀγγελικὴ ζωὴ, ἀπὸ τὴ μακάρια ἀπόλαυση τοῦ Παραδείσου, καὶ τὸ πότε θὰ διαταχθοῦμε νὰ παρουσιαστοῦμε στὸν ἀγαθὸ Δεσπότη μὲ τὸν ὅποιο συγκροσθήκαμε, γιὰ νὰ λογοδοτήσουμε γιὰ τὴν συμπεριφορὰ καὶ ζωὴ στὴν ἔξορία μας. Καὶ ποῦ θὰ πᾶμε; Ἀσφαλῶς στὸν ἐκεῖ κόσμο, στὸν τρισευτυχισμένο τόπο διαμονῆς τῶν ἀγγέλων, στὴ φωτεινὴ χορεία, στὴν ἀβασίλευτη ζωὴ, στὸ φοβερὸ καὶ παγκόσμιο δικαστήριον, ὅπου ὁ κριτὴς τῶν ὄλων καὶ Θεός, καθισμένος στὸ θρόνον τῆς δόξας του, μέσα σὲ μιὰ στιγμή θὰ κρίνει τὰ πάντα, ἀποδίδοντας στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα του³, σ' ἐκείνους ποὺ τήρησαν τὶς ἐντολές του δίνοντάς τους θέση στὰ δεξιὰ του, χαρὰ ἀπερίγραπτη, ἀπόλαυση τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καὶ ὅλα ὅσα δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ σ' ἐκείνους ποὺ παρᾶκουσαν καὶ μὲ τὴν ἀδιαφορία καὶ φιληδονία καὶ ἀναλγησία τους διέπραξαν πονηρὰ, μοιχεῖα, πορνεία, κλοπὴ, φθόνον, φόνον, ἀσέγλεια, ἀκαθαρσία, παρὰβαση, ἀπομάκρυνση, ὑπερηφάνεια, κενοδοξία καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἶδη τῆς κακίας, ἀπονέμοντας αἰώνιες τιμωρίες, τὴ φωτιὰ τὴν αἰώνια, τὸ δηλητηριασμένο σκουλήκι, τὸ σκοτάδι ποὺ δὲν φέγγει καθόλου, τὸ σκοτάδι τοῦ κάτω κόσμου, τὰ τάρταρα τοῦ ἅδη, τὸ βάραθρον, τὸ τρίξιμον τῶν δοντιῶν, τὸν θρῆνον, τὰ χτυπήματα στὸ στήθος, στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὶς ἁμαρτίες του.

Καὶ ποιὸς λογικὸς ἐδῶ, ποὺ βίασε τὴ φύση του καλῶς, δὲν θὰ προτιμοῦσε νὰ ὑπομείνει γενναῖα ὅλα, καὶ ἂν χρειαστεῖ καὶ νὰ πεθάνει ἀκόμα γιὰ τὸ καλόν, ὥστε τὴν ἡμέρα ἐκείνη νὰ λάμπει σὰν ἥλιος, νὰ βρεθεῖ στὴ μερίδα τῶν ἀγίων, στὸν τόπον ποὺ θὰ στέκονται οἱ ἄγγελοι, στὴν εὐφροσύνη τῶν μαρτύρων, στὴν ἀπόλαυση τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων; Ἀλλοίμονο ὅμως, ἂν γιὰ τὴν πρόσκαιρὴ ἡδονὴ τῆς σαρκας, ἐξαιτίας τῆς ἀμέλειας τῆς καρδιᾶς, ἐξαιτίας τῆς ἀγάπης τοῦ κόσμου, ἐξαιτίας ἀσήμαντων καὶ μισητῶν καὶ ἀνάξιων λόγων πραγμάτων, καταντήσῃ σ' ἐκείνη τὴν ἔλεεινὴ μερίδα τῆς ἀριστερῆς θέσεως, στὴν ὀδυνηρὴ ἀπαγωγὴ, στὴν ἔξορία ἀπὸ τὴν ὅποια δὲν ὑπάρχει ἐπιστροφή, στὴν χωρὶς λήξη τιμωρία, στὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, στὰ ἀλλοίμονο⁴. Καὶ ἀλλοίμονο σ' αὐτὸν ποὺ θὰ πέσει, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει ἀνόρθωση, δὲν ὑπάρχει μετένοια, δὲν ὑπάρχει φιλανθρωπία, δὲν ὑπάρχει ἀλλαγὴ στὴν

παρὰ ἀγγέλων, οὐ παρὰ ἀγίων, οὐκ ἐλεῶν, οὐ συγχωρῶν, οὐχ ὑποχαλῶν τὰς τιμωρίας διὰ τὸ ἀπέραντον εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Ταῦτα οὖν, τέκνα, πάντες, καὶ οἱ δοκοῦντες εὖ δραμεῖν καὶ οἱ ὀκλάζοντες, καὶ οἱ προθυμούμενοι καὶ οἱ ἀθυμοῦντες, καὶ οἱ προὔχοντες καὶ οἱ δευτερεύοντες, οἱ θερμοὶ καὶ ψυχροί, οἱ πλούσιοι καὶ πένητες τῶν ἀρετῶν, καὶ μὴν πᾶς ἄνθρωπος ἐσωτικός καὶ ἐξωτικός, καὶ πᾶσα φυλὴ καὶ γλῶσσα λογιζέσθω καὶ φροντίσωμεν, εὖ διαθώμεθα, δράμωμεν, κατεπειχθῶμεν, ἐνεργήσωμεν, ἀπορρίψωμεν τὰ πάθη ὡς μιάσματα, ἐκτείνωμεν χεῖρας ἡμῶν εἰς Θεὸν τὸν σῴζοντα, 10 εὐπροθετήσωμεν τὸ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μαρτυρεῖν, τὸ αἷμα κενοῦν, τὰ μέλη τέμνεσθαι, τὰς σάρκας καταξαίνεσθαι, τὰ ὀστέα συντετριῖσθαι, οὐχ ὅτι βρώματος στερηθῆναι ἢ πόματος ἠδύτητα, ἱματίου τε ψιλοῦ, ὑποδήματος καλοθέτου, τιμῆς τε καὶ στάσεως καὶ κλήρου, ἅτινα γέλοιόν ἐστι καὶ λέγειν πρὸς τὰ κείμενα, ἵνα, καλῶς ἐνταῦθα 15 διώσαντες, κατὰ λόγον διαζήσαντες, κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ἡμῶν τὸ ἅγιον ἀκριβολογησάμενοι τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπείνωσιν, τὸ πιστὸν καὶ ἀμετάθετον καὶ ἀνεξάρνητον τῶν ὁμολογιῶν φυλάξαντες, ἐξέλθωμεν τῆσδε τῆς φυλακῆς χαίροντες, ἀπιόντες μετὰ παρησίας, μετὰ ἐλπίδος χρηστῆς, εἰς τὸ κομίσασθαι τὰς παρὰ Θεοῦ ὑποσχέ- 20 σεις, τὰς αἰωνίους ἀμοιβάς, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ δόξα, τιμὴ, κράτος, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΔ'.

25 Ὅτι χρῆ τὸν καθηγούμενον πρὸς τοὺς τὸ στάδιον τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς διανύοντας πάντα ποιεῖν καὶ δρᾶν, ὅσα εἰς εὐθυμίαν φέρει, ἵνα, κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὴν νίκην ἀράμενοι, στεφάνους αἰωνίους παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου Θεοῦ ἀμείψωνται.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, τοῖς κατὰ σάρκα τρέχουσιν ἐπιστάται

ἀπόφαση οὔτε ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἁγίους, δὲν ὑπάρχει κάποιος πού νὰ δώσει ἔλεος, οὔτε πού νὰ συγχωρήσει, οὔτε κάποιος πού νὰ ἐλαφρύνει κάπως τὶς τιμωρίες, γιατί εἶναι χωρὶς τέλος στοὺς αἰῶνες.

Αὐτὰ λοιπόν, τέκνα μου, ὅλοι, καὶ ὅσοι νομίζουν ὅτι ἔτρεξαν καλὰ καὶ ὅσοι κáθονται μὲ σταυρωμένα τὰ πόδια, καὶ ὅσοι εἶναι πρόθυμοι καὶ οἱ ἀπρόθυμοι, καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δευτερεύοντες, καὶ οἱ θερμοὶ καὶ οἱ ψυχροί, οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοὶ σὲ ἀρετές, καὶ γενικὰ κάθε ἄνθρωπος πού ζεῖ μέσα στοῦ κοινόβιο ἢ ἔξω, καὶ κάθε φυλὴ καὶ γλώσσα, ἃς λογι-
κευθεῖ. " Ἄς φροντίσουμε, ἃς συμπεριφερθοῦμε σωστὰ, ἃς τρέξουμε ἃς
διαστοῦμε, ἃς ἐνεργήσουμε, ἃς ἀποβάλλουμε τὰ πάθη ὡς μιάσματα, ἃς
ἀπλώσουμε τὰ χέρια μας στὸν Θεὸ πού σώζει, ἃς προτάξουμε σὰν σκοπὸ
μας τὸ νὰ μαρτυροῦμε κάθε μέρα, νὰ χύνουμε τὸ αἷμα μας, νὰ κόβονται
τὰ μέλη μας, νὰ ξένονται οἱ σάρκες μας, νὰ σπάζουν τὰ κόκκαλά μας, καὶ
ὄχι νὰ μὴ στερηθοῦμε τὸ φαγητό, ἢ τὴν εὐχαρίστηση τοῦ πιotoῦ, τὰ
λεπτὰ ἐνδύματα καὶ τὰ καλοφτιαγμένα ὑποδήματα, τὴν τιμὴ καὶ τὴ θέση
καὶ τὸν κλῆρο, τὰ ὅποια εἶναι γελοῖο καὶ νὰ τὰ ἀναφέρουμε ἀκόμα μπρο-
στὰ σ' αὐτὰ πού μᾶς περιμένουν. " Ἐτσι λοιπόν, ἀφοῦ ζήσουμε καλὰ ἐδῶ
καὶ διανύσουμε τὴ ζωὴ λογικά, σύμφωνα μὲ τὸ ἅγιο ἐπάγγελμά μας,
ἐφαρμόζοντας μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια τὴν ὑπακοή, τὴν ταπείνωση, τηρώ-
ντας πιστὰ καὶ ἀμετακίνητα καὶ χωρὶς νὰ ἀρνοῦμαστε τὶς ὁμολογίες, νὰ
βγοῦμε ἀπὸ αὐτὴ τὴ φυλακὴ μὲ χαρὰ, ἀναχωρώντας μὲ θάρρος καὶ μὲ
ἐλπίδα καλῆ, γιὰ νὰ λάβουμε ἀπὸ τὸν Θεὸ αὐτὰ πού μᾶς ὑποσχέθηκε, τὶς
αἰώνιες ἀνταμοιβές, τὶς ὅποιες μακάρι νὰ τὶς ἐπιτύχουμε ὅλοι μὲ τὴ χάρη
καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαζὶ μὲ τὸν ὅποιο
στὸν Πατέρα καὶ στοῦ πανάγιο Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύνα-
μη, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 84η.

**"Ὅτι ὁ ἡγούμενος πρέπει σ' αὐτοὺς πού διανύουν τὸ στάδιο τῆς μαρτυ-
ρικῆς ὑποταγῆς νὰ κάνει τὰ πάντα καὶ νὰ ἐνεργεῖ ὅσα ὁδηγοῦν σὲ
ψυχικὴ γαλήνη, ὥστε, νικώντας τοὺς ἐχθρούς, νὰ ἀνταμειφθοῦν
ἀπὸ τὸν ἀγνωσθέν Θεὸ μὲ αἰώνια στεφάνια.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, σ' ἐκείνους πού ἀγωνίζονται σωματικὰ

τινές εἰσιν ἀλείφοντες πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑποδεικνύντες πῶς καὶ
 ποῦ τοὺς ἀμιλλωμένους δέξοιντο καὶ ἀποστρέφονται καὶ τὰ ἄλλα,
 ὅσα εἰς προθυμίαν ἐνάγει τῆς κατὰ τὴν νίκην ἀποπεραιώσεως. Οὕτω
 τοιγαροῦν ἔξεστι καὶ ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὄντως πύ-
 5 κτας καὶ ἀθλητὰς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς τὸ στάδιον διανύοντας τῆς μαρ-
 τυρικῆς ὑποταγῆς, καὶ πάντα λέγειν καὶ δοῦναι, ὅσα εἰς παράκλησιν,
 ὅσα εἰς ἀνδρείαν, ὅσα εἰς εὐθυμίαν, ὅσα εἰς ὑπομονήν, ὅσα εἰς εὐψυ-
 χίαν, ὅσα εἰς ἐμπειρίαν φέρει τοῦ καλλίστου ἀγῶνος ἡμῶν, ἵνα, κατὰ
 τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν τὴν νίκην ἀπενεγκάμενοι, στεφάνους οὐ προσκαί-
 10 ρως, ἀλλ' αἰωνίως παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου Θεοῦ ἀμειψώμεθα.

Ἴδωμεν δέ, εἰ δοκεῖ, πῶς ἐκεῖνοι παρασκευάζονται πρὸς τοὺς
 ἀγῶνας, ἵν' ἐκ παραδείγματος τὰ καθ' ἡμᾶς σκοπήσωμεν. Ἐκεῖνοι
 τοίνυν, ἐπὶ ἐπιστῆ ὁ καιρὸς τῆς ἀγωνίας, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ τοῦ
 καιροῦ, οὐχ ὡς ἔτυχε διέρχονται καὶ διατρίβουσιν, ἀλλὰ προγυμνά-
 15 ζονται καὶ προάλλονται, δοκιμάζονται τε καὶ σημειοῦνται, διαιτῶν-
 ται καὶ οἶον ἐξασκοῦσι, διὰ πάσης ἐναγόμενοι καταρτίσεως, ὡς καὶ
 διατριβὰς τὰς ἐν μέσῳ κωλύεσθαι καὶ τροφὰς τὰς οὐκ ἐπὶ τοῦτο
 συντελούσας, ἀλλὰ τε ὅσα ἐκεῖνοί τε ποιοῦσι καὶ πράττουσιν εἰς
 τροφήν τοῦ σώματος καὶ εὐεξίαν μετριωτάτην. Καὶ ὁ λόγος δὲ αὐ-
 20 τοῖς, ὡς φασί, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἄλλος, ἢ ὁ τῆς ἀμίλλης
 αὐτοῖς ἐστὶ καὶ τοῦ πῶς ἐξελθόντες τῶν ἀφετηριῶν ἴονται καὶ ποι-
 τράποιντο, ἢ τίς τινα τῶν ἀντιθέτων καταρράξοιεν· καὶ οὕτως οὐ μι-
 κρὸν αὐτοῖς τὸ ἀγώνισμα. Διατί; Ἄλλ' ἵνα διὰ τῆς νίκης κομίσωνται
 φθαρτοὺς στεφάνους καὶ ἐπικήρους μισθούς, τέρψωσί τε τοὺς θεα-
 25 τὰς καὶ φιλητὰς, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν νενικημένων. Εἰ τοίνυν οὕτως οὗ-
 τοι καὶ πολλὴ πρὸς αὐτοὺς ἡ ἀγωνία καὶ ἡ συζήτησις τῶν τε ἐπιστα-
 τούντων καὶ τῶν ἐπὶ μέρος αὐτῶν ῥεπόντων, πόσον οἶεσθε χρῆν
 ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς ἔχειν τὸν ἀγῶνα, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν συζήτησιν, τὴν
 διερεῦνησιν, τὴν περιμερῖμνησιν, τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν νῆψιν κατὰ
 30 τοῦτο, κατ' ἐκεῖνο, πρὸς τόδε κἀκεῖνο; Οὐ γὰρ ἄπειρος οὐδὲ ἀμαθής
 οὐδὲ ὀλίγωρος ὁ ἀντίδικος καὶ ἀντίθετος ἡμῶν ἐχθρός, ἀλλ' ἐξ ἐναν-
 τίας ἰστάμενος πολλὴν καὶ αὐτὸς καὶ ἀνεκδιήγητον τὴν καθ' ἡμῶν
 μελέτην ποιούμενος φαίνεται, ποῦ πλήξῃ, πόθεν ὑπαντήσῃ, πόθεν
 ἀποκρούσῃ, ὁποτέρως ἐπιρροίψῃ, εἰσδύσῃ τὰ βέλη, τὰ ἔνεδρα, σκε-
 35 λίσῃ οἶον καὶ ὠθήσῃ καὶ καταβάλλῃ εἰς γῆν τὸν ταπεινὸν μοναχὸν
 καὶ πύκτην τῆς εὐσεβείας

ὑπάρχουν κάποιοι ἐπιστάτες ποῦ τοὺς ἀλείφουν μὲ λάδι γιὰ τοὺς ἀγῶνες τους, καὶ τοὺς δείχνουν πῶς καὶ ποῦ θὰ δεχθοῦν τοὺς ἀντιπάλους τους καὶ θὰ ἀποφύγουν τὰ χτυπήματά τους, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ποῦ τοὺς καλλιεργοῦν τῇ διάθεσιν ὥστε νὰ φτάσουν στὴ νίκη. Ἔτσι λοιπὸν ἐπιτρέπεται καὶ σὲ μένα τὸν ταπεινὸ καὶ νὰ λέγω σὲ σᾶς τοὺς ἀληθινούς πυγμάχους καὶ ἀθλητὲς τοῦ Χριστοῦ, ποῦ διανύετε τὸ στάδιο τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς, καὶ νὰ κάνω τὰ πάντα, ὅσα σᾶς δίνουν παρηγοριᾶ, σᾶς ἐνισχύουν, σᾶς προκαλοῦν διάθεσιν, ὑπομονή, θάρρος καὶ πείρα τοῦ ἀριστοῦ ἀγῶνα σας, ὥστε, νικώντας τοὺς ἐχθρούς μας, νὰ ἀνταμειφθοῦμε ἀπὸ τὸν ἀγωνοθέτη Θεὸ μὲ στεφάνια ὄχι πρόσκαιρα, ἀλλὰ αἰώνια.

Ἄς δοῦμε λοιπὸν, ἂν τὸ κρίνετε σωστὸ, πῶς προετοιμάζονται ἐκεῖνοι γιὰ τοὺς ἀγῶνες, ὥστε ἀπὸ τὸ παράδειγμα ἐκείνων νὰ ἐξετάσουμε καὶ τὰ δικὰ μας. Ἐκεῖνοι λοιπὸν, ὅταν ἔρθει ὁ καιρὸς τοῦ ἀγῶνα, ἢ καλύτερα καὶ πρὶν φτάσει ὁ καιρὸς, δὲν περνοῦν οὔτε ζοῦν ὅπως τύχει, ἀλλὰ προγυμνάζονται καὶ ἐπιδίδονται σὲ πηδήματα, δοκιμάζονται καὶ κάνουν ὑπολογισμούς, κάνουν δίαιτα καὶ ἐξασκοῦνται μὲ κάθε εἶδος προετοιμασία, ἀποφεύγοντας τὶς ἐνδιάμεσες διασκεδάσεις καὶ τὶς τροφές ποῦ δὲν συντελοῦν σ' αὐτό, καὶ κάνουν καὶ πράττουν πολλὰ ἄλλα γιὰ τὴ διατροφή τοῦ σώματος καὶ τὴν καλή τους κατάστασιν. Καὶ δὲν μιλοῦν, ὅπως λένε, νύχτα καὶ μέρα γιὰ ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνο γιὰ τὴν ἄμιλλα καὶ πῶς θὰ προχωρήσουν βγαίνοντας ἀπὸ τὶς ἀφετηρίες καὶ ποῦ θὰ κατευθυνθοῦν, ἢ ποιὸς καὶ ποιὸν ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους θὰ καταβάλλει. Καὶ ἔτσι τὸ ἀγώνισμα γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι μικρὸ. Γιατί; Γιὰ νὰ πάρουν φθαρτὰ στεφάνια καὶ πρόσκαιρους μισθοὺς, καὶ νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς θεατὲς καὶ τοὺς φίλους, ντροπιάζοντας τοὺς νικημένους. Ἄν λοιπὸν αὐτοὶ ἔτσι ἐνεργοῦν καὶ εἶναι μεγάλη ἡ ἀγωνία καὶ ἡ συζήτηση γι' αὐτοὺς τῶν προπονητῶν καὶ ὄσων εἶναι μὲ τὸ μέρος τους, πόση νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ ἔχουμε ἑμεῖς καὶ σεῖς ἀγωνία, φροντίδα, συζήτηση, μελέτη, ἀγωνιώδη μέριμνα, ἀγρυπνία, νηφαλιότητα γι' αὐτό, γιὰ ἐκεῖνο, γιὰ τὸ ἓνα, γιὰ τὸ ἄλλο; Γιατί ὁ ἀντίδικος καὶ ἀντίπαλος ἐχθρὸς μας δὲν εἶναι ἄπειρος οὔτε ἀμελής, ἀλλὰ στέκεται ἀπέναντί μας, καὶ κάνει κι' αὐτὸς πολλή καὶ ἀπερίγραπτη μελέτη ἐναντίον μας, ποῦ θὰ μᾶς χτυπήσει, ἀπὸ ποῦ θὰ μᾶς συναντήσῃ, ἀπὸ ποῦ θὰ μᾶς ἀποκροῦσῃ, μὲ ποιὸν τρόπο θὰ ρίξει ἐναντίον μας, θὰ μπήξῃ τὰ βέλη του, θὰ στήσῃ τὶς ἐνέδρες, θὰ βάλῃ τὴν τρικλοποδιά, θὰ σπρώξῃ καὶ θὰ ρίξῃ στὴ γῆ τὸν ταπεινὸ μοναχὸ καὶ πυγμάχον τῆς εὐσέβειας.

Ἐὰρ οὖν οὐ μέγας ἡμῖν ὁ ἀγών; οὐ πολλή ἡ φροντίς; οὐ πολλή ἡ ἐπιμέλεια; οὐκ ἄραί ἐστι τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ εἶπεῖν, «ἔπιδε, Κύριε, ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου· ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἔλθε εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς»; Πολλῆς ἡμῖν χρεία καὶ ἀπαύστου τῆς 5 ἐπὶ τοῦτο μελέτης καὶ τύρβης, καὶ οὐ πούποτε, ἀλλ' ἢ ἔχειν τὸν σκοπὸν καὶ τὸν λογισμὸν ἐν τούτῳ, καὶ οὕτω μετὰ ταπεινώσεως καὶ συντριβῆς καρδίας, καὶ τοῦτο μετ' ἐλπίδος καὶ εὐανδρείας ψυχῆς, καὶ τοῦτο μετὰ πίστεως εἰλικρινοῦς καὶ ὑπακοῆς δεδοκιμασμένης, ὡς ἐντεῦθεν τὸν ἐχθρὸν ὀρώντα δειλαίνεσθαι καὶ ἀποτρέπεσθαι. Οὐκ 10 ἀφήσει Κύριος τὸν τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὴν ὀλιγωρῆσαι πώποτε, εἴπερ ἀρωγὸν αὐτὸν ἐπικαλεῖται ἔχειν· «ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἤλπισεν ἡ καρδία μου καὶ ἐδοθηθήθην καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου». Καὶ αὐτοῦ ἐπικουροῦντος τίς ὁ ἀντιστηναὶ δυνάμενος, τίς ὁ καταβαλεῖν ἰσχύων; Οὐδαμῶς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐπαναστῆ χιλιάς καὶ μυριάς ἐχθρῶν, οὐ φοβηθήσεται ὁ τοιοῦτος· τῷ γὰρ ὀνόματι Κυρίου ἀμυνεῖ καὶ σκορπιεῖ αὐτούς· εἰ καὶ ὁ δρόμος μακρὸς (παρατείνει γὰρ τόσα καὶ τόσα ἔτη τυχόν), ἀλλ' οὐδὲ μιὰ ἐκκοπή πρὸς τὴν ἐν Κυρίῳ βοήθειαν καὶ πρὸς τὴν τῆς νίκης ἀπόλαυσιν. Ἐκεῖ αὐθημερὸν τρέχουσι καὶ οἱ νικῶντες στεφανοῦνται, χαίρουσί τε καὶ ἀγάλλονται· καὶ οὐκ ἐπίμονον αὐτοῖς 20 ἐπὶ πολὺ τὸ χαρμόσυνον, ἀλλ' ἕως τινὸς χρόνου, καὶ πάλιν ὡς μὴ νενικηκότες εἰσίν. Ἄλλ' οὐχὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων ἡμῖν ἄθλων· ἂν τε γὰρ καταξιωθῆ τις ἐκνικῆσαι, μακάριος οὗτος καὶ τρισμακάριος καὶ πολυμακάριος, ὅτι ἅπαξ στεφανωθείς στεφάνοις ἀφθαρσίας, ἀειμενὲς αὐτῷ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ λαμπρότης 25 ἐναντίον οὐ μικροῦ σταδίου καὶ εὐαριθμήτου πλήθους, προσκαίρου τε καὶ διαλυομένου τάχιστα, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μεγάλου δικαστηρίου, ἐν ᾧ τάξις καὶ παράστασις ἀγγελικῆ, ἐφ' ᾧ φόβος καὶ τρόμος ἀνεκδιήγητος ἀνοιγομένων τῶν πρακτέων τε καὶ ῥητέων καὶ φωνούσης σάλπιγγος καὶ διηχούσης τὰ σύμπαντα, οὐρανοῦ εἰλισσομένου, γῆς ἀνασειομένης, ἀστρῶν πιπτόντων, ἡλίου σκοτιζομένου, σελήνης ἀμαυρουμένης, πάντων τῶν στοιχείων ἀλλοιουμένων, ποταμοῦ πυρὸς διερχομένου καὶ ῥοιζηδὸν ἀναπαφλάζοντος, σκωλήκων ἰοβόλων

1. Ψαλμ. 79, 3.

4. Ἄποκ. 6, 14.

2. Ψαλμ. 27, 7.

3. Ματθ. 24, 31.

5. Μάρκ. 13, 24-25. Ἄποκ. 6, 12-13.

Ἔρα λοιπὸν δὲν εἶναι μέγας ὁ ἀγὼνας μας; δὲν εἶναι μεγάλη ἡ φροντίδα; δὲν εἶναι μεγάλη ἡ ἐπιμέλεια; Δὲν πρέπει νὰ σηκώσουμε τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ ποῦμε, «κοίταξε, Κύριε ἀπὸ τὸ ἅγιο κατοικητήριό σου· βάλε σὲ κίνηση τὴ δύναμή σου καὶ ἔλα νὰ μᾶς σώσεις»¹; Ἔχουμε μεγάλη καὶ ἀδιάκοπη ἀνάγκη μελέτης καὶ ἀπασχόλησης μ' αὐτό, καὶ νὰ ἔχουμε στραμμένο τὸν σκοπὸ καὶ τὸν λογισμό μας σ' αὐτὸ ὄχι κάποτε κάποτε, ἀλλὰ πάντοτε, καὶ μὲ τόση ταπείνωση καὶ συντριβὴ τῆς καρδιάς, μὲ τέτοια ἐλπίδα καὶ γενναία ψυχὴ, καὶ μὲ τέτοια εἰλικρινῆ πίστη καὶ δοκιμασμένη ὑπακοή, ὥστε βλέποντάς τα αὐτὰ ὁ ἐχθρὸς νὰ δειλιάζει καὶ νὰ ἀποτρέπεται. Ὁ Κύριος δὲν ἀφήνει τὸν ἀγωνιστὴ τῆς ἀρετῆς νὰ ἀμελήσει ποτέ, ἐὰν βέβαια παρακαλεῖ νὰ τὸν ἔχει βοηθὸ του. Γιατὶ λέγει· «σ' αὐτὸν ἡ καρδιά μου στήριξε τὴν ἐλπίδα τῆς καὶ βοηθήθηκα καὶ ἀναζωογονήθηκε ἡ σὰρκα μου»². Καὶ ὅταν τὸν βοηθᾷ αὐτός, ποὺς μπορεῖ νὰ ἀντισταθεῖ, ποὺς μπορεῖ νὰ τὸν νικήσει; Κανένας, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμα ἐπαναστατήσουν ἐναντίον του χιλιάδες καὶ μυριάδες ἐχθρῶν, αὐτὸς δὲν θὰ φοβηθεῖ. Γιατὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου θὰ τοὺς ἀποκρούσει καὶ θὰ τοὺς σκορπίσει. Ἄν καὶ ὁ δρόμος εἶναι μακρὺς (γιατὶ παρατείνεται ἐνδεχομένως γιὰ πολλὰ χρόνια), ὡσὸσο δὲν κάνει καμμιά διακοπὴ τῆς ἐπίκλησης γιὰ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου καὶ γιὰ τὴν ἀπόλαυση τῆς νίκης. Στὴν περίπτωσι τῶν κοσμικῶν ἀθλητῶν αὐτοὶ τρέχουν αὐθημερόν καὶ οἱ νικητὲς σταφανώνονται καὶ χαίρονται καὶ ἀγάλλονται. Καὶ δὲν παραμένει γιὰ πολὺ χρόνον ἡ χαρὰ τους, ἀλλὰ μέχρι κάποιο χρονικὸ διάστημα, καὶ ὕστερα εἶναι πάλι σὰν νὰ μὴ νίκησαν. Αὐτὸ ὅμως δὲν συμβαίνει μὲ τὰ ἔπαθλα ποὺ περιμένουν ἑμᾶς. Γιατὶ, ἂν κάποιος ἀξιωθεῖ καὶ νικήσει, αὐτὸς εἶναι μακάριος καὶ τρισμακάριος καὶ πολυμακάριος, γιατί ἔτσι καὶ στεφανώθηκε μιὰ φορὰ μὲ στεφάνια ἀφθαρτα, τοῦ μένει γιὰ πάντα ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίαση καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ λαμπρότητα, ὄχι μέσα σ' ἓνα μικρὸ στάδιο καὶ σ' ἓνα ὀλιγάριθμο πλῆθος, μάλιστα πρόσκαιρο, ποὺ διαλύεται πάρα πολὺ γρήγορα, ἀλλὰ στὸ μεγάλο δικαστήριον, στὸ ὁποῖο ὑπάρχει τάξι καὶ παρουσία ἀγγέλων, στὸ ὁποῖο ἐπικρατεῖ φόβος καὶ τρόμος ἀπερίγραπτος, καθὼς ξεσκεπάζονται τὰ ἔργα καὶ τὰ λόγια καὶ ἀντηχεῖ ἡ σάλπιγγα³ ποὺ μεταφέρει τὸν ἦχο στὸ σύμπαν, ὁ οὐρανὸς τυλίγεται⁴, ἡ γῆ σειεται δυνατά, τὰ ἄστρα πέφτουν, ὁ ἥλιος σκοτεινιάζει, ἡ σελήνη μαυρίζει, ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς κτίσεως ἀλλοιώνονται⁵, ποταμὸς πύρινος κυλάει ὀρμητικὰ κοχλάζοντας, δηλητηριώδη σκουλήκια ξεφυτρώνουν μὲ διάθεσι νὰ καταβρο-

ἀναβρονόντων καὶ ἐλεῖν ἐφιεμένων σάρκασι ἁμαρτωλῶν, χασμάτων ὑποδεικνυμένων ζοφωδεστάτων καὶ συντεθλιμμένων, εἰς ὑποδοχὴν τῶν καταδίκων δεσμῶν εὐτρεπιζομένων εἰς παράλυσιν νεύρων καὶ ὀστέων καὶ μυελῶν. Καὶ τί δεῖ καταλέγειν ὅσα λυπηρὰ τοῖς ἁμαρτω-
5 λοῖσι, τοῖσι δὲ δικαίοις περιχαρῆ τε καὶ εὐφρόσυνα;

Οὐαί, οὐαί τότε ὄντως τῷ ἠττημένῳ, ὅτι ὑπὸ τῶν ἀγγελικῶν δή-
μων κατεμπτυσθήσεται καὶ καθυδρισθήσεται, ἐστῶς σκυθρωπὸς καὶ
κατηφής καὶ κάτω νενεγκῶς καὶ μηδὲ τὸ ὄμμα ἄραι δυνάμενος, διὰ
τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν ἀβουλίαν· εἶτα δέσμιος καὶ κατατυπτόμενος
10 καὶ παραδιδόμενος ἀποτόμοις ἀγγέλοις ἅμα τοῖς ἀπατήσασιν αὐτὸν
δαίμοσιν ἀπαχθήσεται εἰς ὄλεθρον τῆς κακῶς πραξίας σαρκός, εἰς
καῦσιν τῆς δεινῶς ὑπακουσάσης ψυχῆς, τέλος καὶ ἐν ᾧ ἐμβληθήσεται
κολάσεως μὴ ἐχούσης. Τί ὁ τοιοῦτος ὠφελήθη, ἵνα μέχρι τῆς συντε-
λείας ἔζησε καὶ τὰ πάντων ἀνθρώπων ἐπιθυμητὰ ἔπραξεν, ἀπολαύ-
15 σασ ἐν ἡδοναῖσι καὶ ἀπάταις τὰ πάντων ἀνθρώπων; ὄντως ἐξημιώθη
ζημίαν πονηρῶν ὄντως ἠπατήθη ἀπάτην ἐλεεινήν· ὄντως ἔλαβεν ὀ-
βολὸν καὶ ἀπώλεσεν ἀναρίθμητα τάλαντα χρυσοῦ· ὄντως ἐπίπρασε
τὰ αὐτοῦ ἐν μιᾷ δραχμῇ χαλκῇ καὶ ἀντωνήσατο τὰς αἰδίους κολάσεις·
ὄντως μιᾶς ἡμέρας, μᾶλλον δ' οὐ μιᾶς ὥρας, προέκρινεν ἀπόλαυσιν,
20 ζημιωθεὶς τὴν ἀπέραντον βασιλείαν, ἐλεεινὸς ἐλεεινὰ πεπραχῶς, δύσ-
τηνος δύστηνα ἐργασμένος! Εἶθε τοῖς ἀλόγοις κατεκρίθη, ἢ λογικὸς
ὢν ὑποστῆναι τὰς ἀπληρώτους τιμωρίας!

Ἄλλὰ δεῦρο θεά μοι τὸν ἀγωνιστὴν Χριστοῦ, τὸν καλῶς φρονή-
σαντα, τὸν πάντα ἀπεμπολήσαντα τὰ ἑαυτοῦ θελήματα καὶ ἐπιθυμή-
25 ματα καὶ τὸν μαργαρίτην Χριστὸν μόνον κτησάμενον· τὸν μὴ πλανη-
θέντα ἐν τοῖσι παροῦσιν ἡδέσιν ὑπὸ τοῦ πλάνου, ἀλλ' ὡς πλάνον λογι-
σθέντα, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, καὶ ἀληθῆ· τὸν μὴ δουλῶσαντα ἑαυτὸν
τοῖσι πάθεσιν, ἀλλ' ἀδούλωτον τὴν ψυχὴν ἀπὸ παθῶν διαφυλάξαντα
καὶ δούλον ἐπιθυμήσαντα μόνον ἀκοῦσαι τοῦ Κυρίου· τὸν μὴ δελεα-
30 σθέντα, κατὰ μίμησιν τῶν πολλῶν, μᾶλλον δὲ γελάσαντα καὶ καταγε-
λάσαντα τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐμπαιζο-

6. Ἀρχαῖο ἀπικὸ νόμισμα, ἴσο πρὸς τὸ 1/6 τῆς ἀπικῆς δραχμῆς.

7. Χρυσᾶ νομίσματα μεγάλης ἀξίας (1 τάλαντο = 60 μνῆς = 5044 χρυσᾶ φράγκα.

χθίσουν τὶς σάρκες τῶν ἁμαρτωλῶν, βάραθρα σκοτεινὰ καὶ καταθλιπτικὰ ἔτοιμα νὰ δεχθοῦν τοὺς κατάδικους, καὶ ἄλυσίδες ἐτοιμάζονται γιὰ νὰ παραλῦσουν τὰ νεῦρα καὶ τὰ κόκκαλα καὶ τὰ μυελὰ. Καὶ γιατί χρειάζεται νὰ ἀπαριθμήσω ὅλες τὶς θλίψεις τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τὰ εὐχάριστα καὶ εὐφρόσυνα τῶν δικαίων;

Ἄλλοίμονο, ἄλλοίμονο πραγματικὰ στὸν νικημένο, γιατί θὰ φτύνεται καὶ θὰ βρίζεται ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, ἐνῶ θὰ στέκεται σκυθρωπὸς καὶ κατσούφης, κοιτάζοντας κάτω χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ σηκώσει τὰ μάτια του ἔξαιτίας τῆς ἀνοησίας του καὶ τῆς ἀναποφασιστικότητάς του. Στὴ συνέχεια δεμένος καὶ χτυπώμενος καὶ παραδομένος σὲ βίαιους ἀγγέλους, μαζί μὲ τοὺς δαίμονες ποὺ τὸν ἀπάτησαν, θὰ ὀδηγηθεῖ στὴν καταστροφή τῆς σάρκας ποὺ διέπραξε κακίες, στὸ κάψιμο τῆς ψυχῆς του ποὺ ὑπάκουσε στὰ κακὰ, χωρὶς νὰ ἔχει τέλος ἢ κόλαση στὴν ὁποία θὰ ριχτεῖ. Τί ὠφελήθηκε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ ἔζησε μέχρι τὴ συντέλεια κάνοντας ὅλα ὅσα εἶναι ἐπιθυμητὰ στοὺς ἀνθρώπους, ἀπολαμβάνοντας μέσα σὲ ἡδονές καὶ ἀπάτες ὅλα τὰ τῶν ἀνθρώπων; Πραγματικὰ ἔπαθε ζημιὰ φοβερή· πραγματικὰ ἔξαπατήθηκε ἄθλια· πραγματικὰ ἔλαβε ἕναν ὀβολό⁶, καὶ ἔχασε ἀναρίθμητα τάλαντα χρυσοῦ⁷· πραγματικὰ πούλησε τὸν ἑαυτό του γιὰ μιὰ χάλκινη δραχμὴ καὶ ἀγόρασε μὲ αὐτὴν τὶς αἰώνιες κολάσεις· πραγματικὰ προτίμησε τὴν ἀπόλαυση μιᾶς ἡμέρας, ἢ καλύτερα μιᾶς ὥρας, καὶ ἔχασε τὴν ἀπέραντη βασιλεία, ἐνεργώντας ἔλεεινὰ ὁ ἔλεεινός, πρᾶττοντας ἀξιολύπητα ὁ ἀξιολύπητος! Μακάρι νὰ εἶχε καταδικαστεῖ μεταξὺ τῶν ἄλογων ζώων, παρὰ, ὄντας λογικός, νὰ ὑποστεῖ τὶς ἀτέλειωτες τιμωρίες!

Ἄλλὰ ἔλα καὶ κοίταξε τὸν ἀγωνιστὴ τοῦ Χριστοῦ, αὐτὸν ποὺ σκέφθηκε σωστά, ποὺ ἀρνήθηκε ὅλα τὰ δικά του θελήματα καὶ τὶς ἐπιθυμίες, καὶ ἀπέκτησε μόνο τὸν μαργαρίτη Χριστό⁸. Αὐτὸν ποὺ δὲν παρασύρθηκε μὲ τὰ τωρινὰ εὐχάριστα ἀπὸ τὸν πλάνο, ἀλλὰ θεωρήθηκε λαοπλάνος, γιὰ νὰ μιλήσω ἀποστολικά, καὶ ὅμως ἦταν ἀληθινός⁹. Αὐτὸν ποὺ δὲν ὑποδούλωσε τὸν ἑαυτό του στὰ πάθη, ἀλλὰ διαφύλαξε τὴν ψυχὴ του ἀδούλωτη ἀπὸ τὰ πάθη, καὶ ἐπιθύμησε νὰ ἀκούσει τὸν δοῦλο τοῦ Κυρίου. Αὐτὸν ποὺ δὲν δελεάστηκε, μιμούμενος τοὺς πολλούς, ἀλλὰ μᾶλλον γέλασε καὶ περιγέλασε τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, καὶ ἐκείνους ποὺ κοροϊδεύονται ἀπὸ αὐτὸν καὶ πολλαπλασιάζουν τὰ κακὰ καὶ

8. Ματθ. 13, 46.

9. Β΄ Κορ. 6, 8.

μένους καὶ ὡς καλοῖς καὶ ἐφετοῖς καὶ ἐπικερδέσει τοῖς κακοῖς καὶ
 πονηροῖς καὶ ἐπιβλαβέσι προστιθεμένους τὸν ἐγκρατῆ γενόμενον
 καὶ περιελόντα τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονὰς καὶ ἀγαπήσαντα τὴν παρθε-
 νίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην, τὴν προσευχὴν τε καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐν τῷ
 5 μίσει τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀνομίας. Οὗτος ἐφρόνησε καλῶς οὗτος, ἵνα
 τὴν πᾶσαν εὐδαιμονίαν τοῦ κόσμου τῶν πάντων ἀνθρώπων ἔχων
 καὶ ἀπορρίψας καὶ ἀποταξάμενος διὰ Θεόν, οὐδὲν ἂν μέγα πεποιή-
 κει, ἀλλ' ὡς ἓνα ὄβολόν ἢ ὡς πενιχρὰν δόξαν καὶ ἐφήμερον πρὸς
 θησαυροὺς ἀνεκλείπτους καὶ τιμὴν ἀπέραντον καταλλαγὴν ἐποιή-
 10 σατο. Καὶ ὄρα μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν, πῶς εὐφρανθήσεται, πῶς κατατρο-
 φήσει, πῶς εὐλογῆσει τὴν καλὴν αὐτοῦ συμβουλήν, τοὺς χρηστοὺς
 αὐτοῦ συμβούλους, τοὺς δεξιούς αὐτοῦ συμποριστάς· καὶ ἵνα μὴ εἰς
 μῆκος ἐκτείνωμεν τὸν λόγον, τοῦ μὲν οὐκ ἔστι τέλος τῆς εὐφροσύνης
 ἐν ἀπορρήτῳ νῶ καὶ λόγῳ, τῷ δὲ ἔμπαλιν οὐκ ἔστι πέρας τῆς λύπης
 15 καὶ τῆς ὀδύνης καὶ κολάσεως ἐν ἀφορήτῳ τρόπῳ καὶ λόγῳ.

Τοῖνον, ἵνα λίθινοι ἦμεν, αἰσθησιν ὠφείλομεν λαβεῖν καὶ ἐπαινέ-
 σαι ἔργον ὃ εἰργασάμεθα μέγιστον καὶ μακάριον, φυγόντες τὸν κό-
 σμον καὶ μονάσαντες καὶ τὸν δι' ἀγνείας ἐξασκοῦντες βίον. Τί τὸ λει-
 πόμενον; Ἴνα, δρόμον ἐπὶ δρόμῳ καὶ εὐτονίαν ἐπὶ εὐτονίᾳ καὶ προ-
 20 θυμίαν ἐπὶ προθυμίᾳ δεξάμενοι καὶ οἷον ἀναπτρωθέντες καὶ ἀναξέ-
 σαντες τὰς καρδίας, πετάσωμεν πρὸς Θεὸν δι' ἀρετῆς, ἐν μηδενὶ
 διδόντες χάραν τῷ διαβόλῳ εἰς τὸ ὄπωσοῦν κρατεῖσθαι ἡμᾶς Ἐρ-
 ρέτωσαν λοιπὸν φιλοδοξία, φευγέτωσαν παρακοαί, ἀποδιδρασκέ-
 τωσαν γογγυσμοί, ψιθυρισμοί, παρηρησίαι, φατρίαι, πολυλογία, ὀ-
 25 κνηρίαι, γλωσσομαχίαι, φθόνοι, ἔριδες, καταλαλιαί, μίση, πᾶν βδε-
 λυρὸν πάθος· παρηρησιαζέσθω δὲ καὶ ἀναλαμπέτω ἡ ταπεινοφροσύ-
 νη, ἡ καλὴ καὶ ἀσπαστὴ καὶ θεοποιός, ἡ ὑπακοὴ ἡ οὐρανόκλητος, ἡ
 παρθενία ἡ χριστογέννητος, ἡ κατάνυξις ἡ φωτίστρια, ὁ κλαυθμὸς ὁ
 κεχαριτωμένος, εἴ τι ἕτερον τῶν ὁσίων πράξεων, ὧν γένοιτο πάντα
 30 ἡμᾶς μετασχόντας, κληρονόμους γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν οὐ-
 ρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
 σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

πονηρὰ καὶ ἐπιβλαβῆ, σὰν νὰ εἶναι καλὰ καὶ ποθητὰ καὶ ἐπικερδῆ. Αὐτὸν ποὺ ἔγινε ἐγκρατῆς καὶ ἀπέβαλε τὶς ἡδονὲς τῆς σαρκας, ποὺ ἀγάπησε τὴν παρθενία καὶ τὴν ἀκτημοσύνη, τὴν προσευχὴ καὶ τὰ ἄλλα ὅσια, μισώντας τὴν ἁμαρτία καὶ τὴν παρανομία. Αὐτὸς σκέφθηκε καλὰ. Αὐτὸς, ἐνῶ εἶχε ὅλη τὴν εὐτυχία τοῦ κόσμου ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ τὴν ἀπέρριψε καὶ τὴν ἄρνήθηκε γιὰ χάρη τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔκανε κανένα μεγάλο πρᾶγμα, ἀλλὰ, σὰν νὰ ἦταν ἓνας ὀβολὸς ἢ μιὰ φτωχὴ καὶ ἐφήμερη δόξα, τὴν ἀντάλλαξε μὲ θησαυροὺς ἀνεξάντλητους καὶ μὲ ἀτελείωτη τιμὴ. Καὶ πρόσεχε, σὲ παρακαλῶ, αὐτὸν ἐκεῖ, πῶς θὰ εὐφρανθεῖ, πῶς θὰ ἀπολαύσει, πῶς θὰ εὐγνωμονήσει τὴν καλὴ του συμβουλή, δηλαδή τοὺς καλοὺς συμβούλους του, τοὺς ἄριστους προμηθευτῆς του. Καὶ γιὰ νὰ μὴ μακραίνω τὸν λόγο, τοῦ δικαίου ἢ εὐφροσύνη δὲν θὰ ἔχει τέλος κατὰ τρόπο ἀσύλληπτο στὸν νοῦ καὶ στὸν λόγο, ἐνῶ τοῦ ἄλλου, ἀντίθετα, δὲν θὰ ἔχει τέρμα ἢ λύπη καὶ ὁ πόνος καὶ ἡ κόλαση μὲ ἀνυπόφορο τρόπο καὶ λόγο.

Λοιπὸν γιὰ νὰ εἴμαστε σταθεροί, πρέπει νὰ αἰσθανθοῦμε καὶ νὰ ἐκτιμήσουμε τὸ μεγάλο καὶ μακάριο ἔργο ποὺ κάναμε, ἐγκαταλείποντας τὸν κόσμο καὶ μονάζοντας καὶ ἀσκώντας τὸν ἀγνὸ βίον. Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ ὑπολείπεται; Αὐξάνοντας ὅλο καὶ περισσότερο τὸν δρόμο, καὶ προσθέτοντας περισσότερη καρτερία καὶ προθυμία, καὶ κατὰ κάποιον τρόπο ἀνανεώνοντας τὰ φτερὰ καὶ ἀναθερμαίνοντες τὶς καρδιῆς μας, νὰ πετάξουμε πρὸς τὸν Θεὸ μὲ τὴν ἀρετὴ, μὴ ἀφήνοντας πουθενὰ τόπο στὸν διάβολο γιὰ νὰ κυριαρχήσει ἔστω καὶ ἐλάχιστα σὲ μᾶς. " Ἄς πᾶνε λοιπὸν μακριὰ οἱ φιλοδοξίες, ἄς φύγουν οἱ παρακοῆς, ἄς ἀποδράσουν οἱ γογγυσμοί, οἱ ψιθυρισμοί, οἱ ἐλευθεριότητες, οἱ φατριασμοί, οἱ πολυλογίες, οἱ ὀκνηρίες, οἱ λογομαχίες, οἱ ζήλιες, οἱ φιλονεικίες, οἱ κακολογίες, τὰ μίση, καὶ κάθε μισητὸ πάθος, καὶ ἄς παρουσιάζεται μὲ θάρρος καὶ ἄς λάμπει ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ καλὴ καὶ ἀσπαστὴ καὶ ἀγαπητὴ ἀπὸ τὸν Θεό, ἡ ὑπακοή, ποὺ εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἡ χριστογέννητη παρθενία, ἡ κατὰνυξη ποὺ φωτίζει, τὸ χαρούμενο κλάμα, καὶ ὅποια ἄλλη ἀπὸ τὶς ὅσες πράξεις, στίς ὁποῖες εὐχομαι νὰ μετὰσχουμε ὅλοι ἔμεῖς καὶ νὰ γίνουμε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, μὲ τὴν χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΕ΄.

Περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς ἀγαπήσεως τοῦ δεσπότου Χριστοῦ,
καὶ ὅτι μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἰδρωῶτος κατορθοῖ τις
τὴν ἀρετὴν, καὶ χρὴ μὴ ὀλιγωρεῖν ἡμᾶς πρὸς τοὺς
5 πόνους, ὡς ἂν τύχοιμεν βασιλείας οὐρανῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, πᾶσα μάθησις καὶ τέχνη πρὸς τὸ
οἰκεῖον τέλος ἀφορῶσα τοὺς διδασκομένους διανίστησι καὶ γὰρ ὁ
γεωργὸς οὐ πρὸς τὰ παρόντα ἐπαχθῆ καὶ ὀδυνηρὰ τῆς γεωργίας
βλέπων ἀθυμεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸν μέλλοντα καρπὸν ἀναδίδοσθαι σκο-
10 πῶν, προθυμότερον ἀναλαμβάνεται τὰ τῆς γῆς ταλαιπωρήματα. Καὶ
ὁ πλευστικὸς οὐ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναρριπιζομένους κιν-
δύνους ὄρων τῆς ἐμπορίας ἀπολιμπάνεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ μέλλον κέρ-
δος ἀναθεωρῶν, κατατολμᾷ πολλῆς ὁδοῦ, κυμάτων τε καὶ πνευμά-
των καὶ καταγίδων. Πάλιν ὁ πραγματευτὴς πρὸς μακρὰν ὁδὸν στέλ-
15 λεσθαι μέλλον οὐ καταπίπτει, οὐκ ἀπορραθυμεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ πέ-
ρας τοῦ κέρδους κατεπειγόμενος, ἐγχειρίζεται τῆς προκειμένης
ταλαιπωρίας, καὶ ἀπλῶς εἶπεῖν ἐφ' ἐκάστης μεθόδου τῶν ὑπὸ τὸν
οὐρανὸν πᾶν ὅ τι οὖν ἐπιτυγχάνει τις, εἴτε βασιλεύς, εἴτε ἄρχων, εἴτε
πλούσιος, εἴτε δυνάστης, εἴτε ἔγγαμος, εἴτε ἄγαμος, μετὰ πόνου καὶ
20 ἰδρωῶτος, μετ' ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς, μετὰ ἀγρυπνίας καὶ νήψεως,
μετὰ βουλής καὶ συνδιασκέψεως, μεθ' ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας
καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα εἰς τὴν προκειμένην θεωρίαν συντείνει. Οὕτω
τοιγαροῦν καὶ ἐπὶ τῆς τέχνης τῶν τεχνῶν, τῆς καθ' ἡμᾶς λέγω πολι-
τείας, ἔργον ἐστὶν οὐ τὸ τυχόν, ἀλλὰ πολλοῦ δεόμενον κόπου καὶ
25 πόνου, εἰς τὸ τελεσθῆναι καὶ ἀπαρτισθῆναι· καθὼς γὰρ ἀπέχουσι
ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, τὸ διάφορον ταύτης πρὸς ἐκείνας, ὅτι αἱ μὲν
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ πρὸς τὰ τῆς γῆς καὶ ὄρωσι καὶ συντελοῦνται, αἱ δὲ
ἀπὸ Θεοῦ καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀφορῶσιν.

Εἰ τοίνυν ἐπ' ἐκείνων ἀγῶνες καὶ πόνοι καὶ ἰδρωῶτες, ὡς εἴρηται,
30 πόσον ἐφ' ἡμῖν πλεονάζειν ὀφείλουσι; Διὰ τοῦτο «στενὴ καὶ τεθλιμ-
μένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον». Διὰ τοῦτο «τίς
ἀναθήσεται εἰς τὸ ὄρος Κυρίου; ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐ-

1. Ψαλμ. 102, 12.

2. 2. Ματθ. 7, 14.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 85η.

Γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ σὲ μᾶς καὶ ὅτι μὲ πολὺ κόπο καὶ ἰδρώτα μπορεῖ νὰ κατορθώσῃ κάποιος τὴν ἀρετὴν, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφοροῦμε πρὸς τοὺς πόνους, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, κάθε μάθησις καὶ τέχνη, ἀποβλέποντας στὸν τελικὸ σκοπὸ τῆς, προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διδασκομένων. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ γεωργὸς δὲν λιποψυχεῖ βλέποντας τὰ τωρινὰ βάρη καὶ τοὺς κόπους τῆς γεωργίας, ἀλλ' ἀποβλέποντας στὸν μελλοντικὸ καρπὸ ποὺ θὰ τοῦ ἀποδώσῃ, ὑφίσταται μὲ περισσότερην προθυμίαν τὶς ταλαιπωρίες τῆς γῆς. Καὶ αὐτὸς ποὺ πλέει δὲν παρατεῖται ἀπὸ τὶς θαλάσσιες ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις βλέποντας τοὺς κινδύνους ποὺ κάθε τόσο προκαλοῦνται στὴ θάλασσα, ἀλλὰ, ἀποβλέποντας στὸ μελλοντικὸ κέρδος, διανύει παράτολμα μακρὸν δρόμον μέσα σὲ κύματα, ἀνέμους καὶ καταιγίδες. Ἐπίσης καὶ ὁ ἔμπορος, ὅταν πρόκειται νὰ ἀναχωρήσῃ γιὰ μακρινὸ ταξίδι, δὲν χάνει τὸ θάρρος του, δὲν κυριεύεται ἀπὸ ὀκνηρία, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐπείγεται νὰ φτάσῃ στὸ κέρδος ποὺ βρῖσκεται στὸ τέλος, ἀναλαμβάνει τὴν ταλαιπωρίαν τοῦ ταξιδιοῦ. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσουμε γενικῶς, σὲ κάθε ἐπιδίωξιν πάνω στὴ γῆ, κάθε τι ποὺ πτυχαίνει κανεὶς, εἴτε βασιλιάς εἶναι, εἴτε ἄρχοντας, εἴτε πλούσιος, εἴτε ἡγεμόνας, εἴτε ἔγγαμος, εἴτε ἄγαμος, τὸ πετυχαίνει μὲ ἀγρυπνίαν καὶ νηφαλιότητα, μὲ θέλησιν καὶ περισκεψιν, μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερικότητα, καὶ μὲ ὅλα ὅσα συμβάλλουν στὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του. Ἔτσι λοιπὸν καὶ μὲ τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν, ἐννοῶ τὴν δικὴν μας πολιτείαν. Δὲν εἶναι ἔργον τυχαῖον, ἀλλὰ χρειάζεται πολὺ κόπον καὶ πόνον γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ τέλος του καὶ νὰ ὀλοκληρωθεῖ. Γιατὶ ἡ διαφορὰ αὐτῆς τῆς τέχνης ἀπὸ τὶς προηγούμενες εἶναι τόσο μεγάλη, ὅση εἶναι ἡ ἀπόστασις ἀνάμεσα στὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύση¹, καθόσον οἱ ἄλλες τέχνες προέρχονται ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἀποβλέπουν καὶ συντελοῦνται πάνω στὴν γῆν, ἐνῶ ἡ δικὴν μας τέχνην ξεκινᾷ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀποβλέπει στὸν οὐρανόν.

Ἄν λοιπὸν γιὰ τὶς τέχνες ἐκεῖνες ἀπαιτοῦνται ἀγῶνες καὶ κόποι καὶ ἰδρώτες, ὅπως εἰπώθηκε, πόσον πῶς πολλοὶ πρέπει νὰ εἶναι οἱ δικοὶ μας; Γι' αὐτὸ «εἶναι στενὸς καὶ στενόχωρος ὁ δρόμος ποὺ ὀδηγεῖ στὴν αἰώνια ζωὴ»². Γι' αὐτὸ «ποιοὺς εἶναι ἄξιους νὰ ἀνεβῆ στὸ ὄρος τοῦ Κυρίου;

του;» ἀπορητικῶς ὁ ἅγιος Δαυὶδ ἀνακέκραγε. Καὶ πάλιν ἐν ἐκείνοις, «τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω;». Διὰ τοῦτο πᾶσαν ἡμέραν σχεδὸν καὶ ὥραν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ πρὸς τὴν τούτου συζήτησιν καταγινομένοι φθεγγόμεθα 5 καὶ ἀκούομεν, βουλευόμεθα καὶ σκεπτόμεθα, ἀγρυπνοῦμεν καὶ φροντίζομεν, καὶ οὐπω εὐμαρῶς εὐρίσκομεν τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ κοπιῶμεν ἀσυστροφοῦντες καὶ περιελκόμενοι πανταχόθεν εἰς τὰ πρὸς σωτηρίαν συντείνοντα. Πόθεν δὲ ἄλλοθεν, ἢ διὰ τὸν κωλυτὴν τῆς σωτηρίας καὶ ἐμποδιστὴν τῆς κατὰ ψυχὴν ὁδοπορίας διάβολον; 10 Ἐκεῖνος γὰρ ἐστὶν ὁ ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος ἕως τοῦ παρόντος κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν κινούμενος καὶ διακωλύων ἡμᾶς τῆς πρὸς οὐρανὸν πορείας καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀποκειμένης ἡμῶν ἐλπίδος, διὰ τὴν ἀπ' ἐκεῖνον ἐξ ἐπάρσεως ἐνταῦθα καταδίκην αὐτοῦ

Ἄλλὰ μηδαμῶς, ὧ ἀδελφοί, ἀθυμήσωμεν, μηδὲ καταπέσωμεν ἐν 15 τῇ τοῦ μακαρίου βίου τούτου δυσχερεία. Θεὸν γὰρ ἔχομεν τὸν ἐπίκουρον, τὸν συλλήπτορα, τὸν ἐγείροντα ἀπὸ γῆς πτωχὸν καὶ ἀποκοπρίας ἀνυψοῦντα πένητα, τὸν περιζωννύντα δύναμιν τῇ ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ νικῶντα τὸν πειραστὴν ἡμῶν ἐχθρόν. Μόνον τὰ τῆς δυνάμεως ἡμῶν ἐπιβαλλόμενοι μὴ παυσώμεθα· μόνον 20 τὸ τῆς προθέσεως ἡμῶν ἐπιδεικνύμενοι μὴ ὀλιγωρήσωμεν. Οὐχ οὕτως ἐραστῆς ἐρωμένης ἐπιθυμεῖ, οὐχ οὕτω γονεὺς τὰ οἰκεῖα ἔγγονα φιλεῖ, ὡς ἡμᾶς στέργει καὶ ἀγαπᾷ ὁ Δεσπότης τῶν ἀπάντων Θεός. Θέλεται ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν, ἐρωτεύεται ἐπὶ τῇ διαγωγῇ ἡμῶν, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν, ὑποδείκνυσι τὸν 25 φωτισμὸν τοῦ κάλλους αὐτοῦ, τὴν ὠραιότητα τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ· ἀνάγει τὸν νοῦν ἡμῶν δι' ἀγγελικῆς φωταγωγίας ἐπὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς περιφυλάττει ἀπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν τῆς προνοίας αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ καλιᾶς. Τί δεῖ πολλὰ λέγειν; Τοσοῦτος καὶ τηλικουτός ἐστὶν εἰς ἀγάπην καὶ φιλ- 30 τρον ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, ὥστε τῶν πατρικῶν κόλπων ἐξανασηναί, κλῖναί τε τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατελθεῖν διὰ ταπεινώσεως πρὸς ἡμᾶς καὶ γενέσθαι ἄνθρωπος ὁ πάντων Κύριος, ὁ τὸ πᾶν λόγῳ συστησάμενος, ὁ δεδοξασμένος καὶ ὑπερύμνητος, βρέφος γενέσθαι κατεδέξατο, ἐξ εὐτελοῦς μητρὸς γεννηθεὶς τὸ φαινόμενον· ὁ πλουτίζων

Καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ σταθεῖ μὲ παρρησία στὸν ἅγιο τόπο του;»³, φώναζε μὲ ἀπορία ὁ ἅγιος Δαβίδ. Καὶ πάλι στοὺ ψαλμοὺς ἐκείνους λέγει· «Ποιὸς θὰ μοῦ δώσει φτερὰ σὰν τοῦ περιστεριοῦ γιὰ νὰ πετᾶξω καὶ νὰ βρῶ ἡσυχία καὶ ἀνάπαυση;»⁴. Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς οἱ ταπεινοὶ σχεδὸν κάθε μέρα καὶ ὥρα καταπιανόμενοι μὲ τὴ συζήτηση αὐτοῦ, λέμε καὶ ἀκοῦμε καὶ θέλου-
με καὶ σκεπτόμαστε καὶ ἀγρυπνοῦμε καὶ φροντίζουμε, καὶ δὲν βρίσκου-
με ἀκόμα εὐκόλα αὐτὸ πού ζητᾶμε, ἀλλὰ κοπιᾶζουμε χωρὶς περιστροφές
καὶ συρόμαστε ἀπὸ παντοῦ σ' αὐτὰ πού συμβάλλουν στὴ σωτηρία μας.
Καὶ ἀπὸ ποιά ἄλλη αἰτία, παρὰ ἕξαιτίας ἐκείνου ποῦ ἐμποδίζει τὴ σωτη-
ρία μας καὶ ἐμποδίζει τὴν ὁδοιπορία τῆς ψυχῆς μας διάβολο; Γιατὶ
ἐκεῖνος εἶναι πού ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας μέχρι σήμερα κινεῖται
ἐναντίον τοῦ γένους μας καὶ μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τὴν πορεία μας πρὸς τὸν
οὐρανὸ καὶ τὴν ἐλπίδα ποῦ μᾶς περιμένει ἐκεῖ, ἐπειδὴ, ἕξαιτίας τῆς
ἔπαρσής του, καταδικάστηκε ἀπὸ ἐκεῖνον νὰ εἶναι ἐδῶ.

Ἄλλὰ, ἀδελφοί μου, ἄς μὴ λιποψυχήσουμε, οὔτε νὰ καταρρεύσουμε
ἕξαιτίας τῆς δυσκολίας τῆς μακάριας αὐτῆς ζωῆς μας. Γιατὶ ἔχουμε
βοηθὸ καὶ συμπαραστάτη τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος σηκώνει ἀπὸ τὴ γῆ τὸν
φτωχὸ καὶ ἀνυψώνει ἀπὸ τὴν κοπριά τὸν ταπεινὸ καὶ περιφρονημένο⁵,
καὶ περιζώνει μὲ δύναμη τὴν ἀδυναμία τῆς φύσεώς μας καὶ νικᾷ τὸν
ἐχθρὸ πού μᾶς βάζει σὲ πειρασμό. Μόνο νὰ μὴ πάψουμε νὰ καταβάλ-
λουμε αὐτὰ πού μποροῦμε, μόνο νὰ μὴ ἀμελήσουμε νὰ δείξουμε καὶ τὴ
δική μας προῆθηση. Μήπως δὲν ἐπιθυμεῖ ἔτσι καὶ ὁ ἐραστής τὴν ἐρωμένη
του; δὲν ἀγαπᾷ ἔτσι ὁ γονιὸς τὰ παιδιά του, ἔτσι ὅπως μᾶς προστατεύει
καὶ μᾶς ἀγαπᾷ ἐμᾶς ὁ Δεσπότης ὅλων Θεός; Θέλγεται μὲ τὴ σωτηρία
μας, συμπαθεῖ πάρα πολὺ τὴ διαγωγή μας, ἀνοίγει τὰ μάτια τῆς διάνοι-
άς μας, μᾶς δείχνει τὸν φωτισμὸ τῆς ὠραιότητάς του, τὴν ὁμορφιὰ τῆς
ἐπιθυμίας του· ἀνεβάζει τὸν νοῦ μας μὲ ἀγγελικὴ φωταγωγία στὸν
οὐρανὸ καὶ στὰ οὐράνια πράγματα· μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ τοὺς ἀόρα-
τους ἐχθροὺς μὲ τὴ σκέπη τῶν φτερῶν τῆς πρόνοιᾶς του, σὰν σὲ φωλιά.
Καὶ γιατί πρέπει νὰ λέγω πολλά; Εἶναι τόσο μεγάλος καὶ τέτοιος σὲ
ἀγάπη καὶ στοργὴ γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὥστε νὰ σηκωθεί ἀπὸ τὴν
ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα του, νὰ γείρει τοὺς οὐρανοὺς, καὶ νὰ κατεβεῖ μὲ
ταπείνωση σὲ μᾶς, καὶ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος. Ὁ Κύριος τῶν ὅλων, αὐτὸς
πού δημιούργησε τὰ πάντα μὲ τὸν λόγο του, ὁ δοξασμένος καὶ ἄξιος νὰ
ὑμνεῖται πάνω ἀπὸ κάθε μέτρο, καταδέχθηκε νὰ γίνῃ βρέφος, μὲ τὸ νὰ
γεννηθεῖ ἀπὸ ταπεινὴ μητέρα φαινομενικά. Αὐτὸς που πλουτίζει τὰ

τὰ σύμπαντα καὶ πέρασ τοῦ μυστηρίου τὸν διὰ σταυροῦ θάνατον ἀναδεξάμενος ἐν προλαβοῦσι πολλοῖς μυκτηρισμοῖς καὶ ὄνειδισμοῖς, μαστιγῶσεν καὶ ῥαπισμοῖς, ἀνέστη τριήμερος, ἀφαρπάσας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τοῦ δράκοντος καὶ δούς ἡμῖν τὴν κατ' αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἰσχύν, εἰς τὸ καταπαίξειν αὐτὸν καὶ καταπατεῖν ὡς στρουθίον καὶ ὄφιν σκολιάζοντα. Τίς τοίνυν οὕτως ἠγάπησεν, ἢ πατὴρ υἱόν, ἢ μήτηρ θυγατέρα, ἢ ἀνὴρ γυναῖκα, ἢ φίλος φίλον, ὡς αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν φιλουμένων τοιαῦτα δράσας καὶ πεπονθώς; Ἄλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν καὶ λόγῳ μετρήσαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγάπης καὶ 10 ἀγαθότητος αὐτοῦ.

Ὁ τοίνυν οὕτω φιλήσας καὶ ὑπὲρ ἡμῶν παθῶν, μὴ οὐχὶ βοηθὸς ἡμῶν ἐστὶ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, ἀντιλήπτωρ καὶ καταφυγή, εἴπερ αὐτὸν μὴ ἀπώσωμεθα ἀφ' ἡμῶν διὰ τῆς τῶν παθῶν ἐνεργείας; Διὰ τοῦτο γινώσκοντες δράμωμεν, ἀδελφοί· δράμωμεν, ἐπειχθῶμεν 15 καὶ σπουδάσωμεν, φέροντες πάντα τὰ λυπηρὰ καὶ ἐπαχθῆ, εἴτε ὀρωμένως, εἴτε ἀοράτως ἡμῖν ἐπισυμβαίνοντα· σταῶμεν γενναίως πρὸς τὴν πάλιν τοῦ ἐχθροῦ· μὴ δῶμεν νῶτα πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ὑποταγῆς μὴ πρὸς τὰ παρόντα σκοποῦντες ἀλγεῖνά, τὰ δι' ὑπακοῆς καὶ ἐργοχειρῶν, ψαλμωδίας τε καὶ ἀγρυπνίας, νηστείας τε καὶ κοπῆς θε- 20 λημάτων, ἀποπέσομεν τῆς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς τῶν ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ ζωῇ ἐπιτυχόντων βασιλείας οὐρανῶν. Οὐδεὶς ἐκείνων τῶν ὁσίων οὔτε ἐπέζητησεν, οὔτε ἐξεζήτησεν ἄλλο τι, ἢ τὸ δι' ὑπακοῆς ὀδεύειν καὶ δι' ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος ζῆν ἐν Κυρίῳ, χαίρειν ἐάσαντες πάντα τὰ κατ' οἰκείαν ἔφεσιν καὶ δόξαν, μαθητεύματα λέγω καὶ σπουδά- 25 σματα, τὸ δὴ λεγόμενον ἐργοχειρίδια καὶ καλλιγραφήματα, τροπαρίσματα καὶ μελουργήματα, ἀναγνώσματα καὶ λογοτριβήματα, λογοφορήματα καὶ προτιμήματα καὶ ὅσα τῶν ἀπολλυμένων, ἀλλ' οὐ σωζομένων ἐστί· τὸ γὰρ ποιεῖν καὶ λέγειν ἐν διακονίᾳ οὐ δι' ἄλλο τι, ἢ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ τὴν τοῦ καθηγουμένου πρόσταξιν ἦν αὐ- 30 τοῖς.

Σκοπήσωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς, εἰ οὕτως ἐσμέν· καὶ εἰ οὕτως, εὖ ἂν ἔχοι καὶ μακαρία ἢ ὁδὸς ἡμῶν καὶ τρισμακαρία ἢ ζωὴ ἡμῶν. Καὶ τί ἄλλο ἐπιζητοῦμεν εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον ἐντεῦθεν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; Οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα ἄλλως πως τετίμηται τις καὶ δεδόξασται, 35 ὡς ἐγὼ σκοπῶ, ἢ ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιτηδευμάτων· εἰ δὲ μὴ οὕτως,

σύμπαντα, καί, σάν τέλος τοῦ μυστηρίου, δέχθηκε τὸν σταυρικὸ θάνατο, μέσα ἀπὸ πολλοὺς ἐμπαιγμοὺς καὶ βρισιῆς ποὺ προσηγήθηκαν, καὶ μαστιγώσεις καὶ ραπίσματα, ἀναστήθηκε μετὰ ἀπὸ τρεῖς μέρες, ἀρπάζοντάς μας ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ δράκοντα καὶ δίνοντάς μας τὴ δική του δύναμη καὶ ἰσχύ, ὥστε νὰ τὸν περιπαίζουμε καὶ νὰ τὸν ποδοπατοῦμε σάν σπουργίτη καὶ φίδι διεστραμμένο. Ποιὸς λοιπὸν πατέρας ἀγάπησε τόσο πολὺ τὸν γιὸ του, ἢ μητέρα τὴ θυγατέρα της, ἢ ἄνδρας τὴ γυναίκα του, ἢ φίλος τὸν φίλο του, ὅπως αὐτὸς ποὺ ἔκανε καὶ ἔπαθε ὅλα αὐτὰ γιὰ μᾶς ποὺ ἀγαπᾶ; Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ περιγράψει καὶ με λόγια νὰ μετρήσει τὴν ὑπερβολικὴ ἀγάπη καὶ καλωσύνη του.

Αὐτὸς λοιπὸν ποὺ μᾶς ἀγάπησε τόσο πολὺ καὶ ἔπαθε γιὰ μᾶς, μήπως δὲν εἶναι κάθε μέρα καὶ ὥρα βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης καὶ καταφύγιό μας, ἂν βέβαια δὲν τὸν ἀπομακρύνουμε ἀπὸ μᾶς μὲ τὸ νὰ ὑποκύπτουμε στὰ πάθη; Γι' αὐτὸ, γνωρίζοντάς το αὐτὸ, ἅς τρέξουμε, ἀδελοί, ἅς τρέξουμε, ἅς βιαστοῦμε, ἅς δείξουμε ζῆλο, ὑποφέροντας ὅλα ὅσα εἶναι λυπηρά καὶ δυσβάσταχτα, ποὺ μᾶς συμβαίνουν μὲ τρόπο ὄρατὸ ἢ ἀόρατο. Ἄς σταθοῦμε γενναῖα στὴν πάλη μας μὲ τὸν ἐχθρὸ. Ἄς μὴ στρέψουμε τὰ νῶτα μας στὰ ἀθλήματα τῆς ὑποταγῆς. Νὰ μὴ βλέπουμε τὰ τωρινὰ δεινά, ποὺ ὀφείλονται στὴν ὑπακοή, στὰ χειρωνακτικὰ ἔργα, στὶς ψαλμωδίες καὶ ἀγρυπνίες, στὶς νηπιτεῖες καὶ στὴν ἀποκοπή τῶν θελημάτων μας, ἅς μὴ χάσουμε τὴν ἀπερίγραπτη χαρὰ ἐκείνων ποὺ μὲ τὴν ἴδια ζωὴ πέτυχαν τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Κανένας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἅγιους οὔτε ἐπιθύμησε οὔτε ἐπιδίωξε τίποτε ἄλλο, ἀπὸ τὸ νὰ βαδίζει μὲ ὑπακοή καὶ μὲ ἀποβολὴ τοῦ θελήματός του νὰ ζεῖ ὅπως θέλει ὁ Κύριος, ἐγκαταλείποντας ὅλα ὅσα ἐπιθυμοῦσαν, ἐννοῶ τὴ δόξα, τὰ μαθήματα καὶ τὰ σπουδάσματα, δηλαδή τὰ ἐρχόχειρα καὶ καλλιγραφήματα, τὴ σύνθεση τροπαρίων καὶ μουσικῶν μελωδιῶν, τὰ ἀναγνώσματα, τὴν ἐξάσκηση στοὺς λόγους, τὴ μεταφορὰ λόγων, τὶς προτιμήσεις, καὶ ὅλα ὅσα χάνονται καὶ δὲν σώζονται. Γιατὶ αὐτοὶ ὅ,τι ἔκαμναν καὶ ἔλεγαν κατὰ τὴν ἀσκήση τοῦ διακονήματός τους, τὸ ἔκαναν ὄχι γιὰ ἄλλο τίποτε, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ ἦταν καλὸ καὶ ἦταν προσταγὴ τοῦ ἡγουμένου τους.

Ἄς προσέξουμε λοιπὸν καὶ ἐμεῖς ἂν εἴμαστε τέτοιοι. Καὶ ἂν βέβαια εἴμαστε τέτοιοι, ἔχει καλῶς καὶ ὁ δρόμος ποὺ βαδίζουμε εἶναι μακάριος καὶ ἡ ζωὴ μας τρισμακάρια. Καὶ τί ἄλλο ζητᾶμε πρὸς δόξα καὶ ἔπαινό μας ἐδῶ καὶ στὴν μέλλουσα ζωὴ; Ἄλλωστε, ὅπως βλέπω ἐγώ, οὔτε ἐδῶ τιμήθηκε καὶ δοξάστηκε κανεὶς μὲ ἄλλον τρόπο, παρὰ μόνο ἀπὸ αὐτοῦ

φεῦ τῆς ζημίας, μᾶλλον δὲ τῆς ἀπωλείας, ὅτι πρὸς τὸ μηδὲν ἐνταῦθα
κερδαίνειν ἔτι ἀπόλλυμεν καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ· καὶ εἴθε μόνον τοῦ-
το (ἦν γὰρ ἂν ἔλαττον κακοῦ κακόν), ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸς τιμωρίαν πα-
ραδίδωσιν αἰώνιαν τοὺς ἀπολλύντας τὴν ἑαυτῶν καρδίαν διὰ ἀσυ-
5 νεσίας τῶν ὀφειλόντων ἐπὶ σωτηρία πράττεσθαι, ὧν μὴ γένοιτο,
μήτε παθεῖν, μήτε ἀκοῦσαι ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντας τὴν καλλίστην ὁδὸν
μεταχειριζομένους, πράττειν τὰ θεοφιλῆ καὶ ἐνάρετα καὶ διαζῆν
μετὰ εἰρήνης καὶ ἀγάπης, μεθ' ὑπομονῆς καὶ ταπεινώσεως, στέργειν
τε πάντα τὰ προστασσόμενα, μηδαμῶς ἀντιλέγειν, μηδὲ ἀφηνιάζειν,
10 μηδέ τι τῶν ἄλλων παθῶν ἐνεργεῖν, ἵνα, τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις
ἐπερειδόμενοι καὶ ὑψούμενοι καὶ εὐκλεούμενοι, φθάσωμεν εἰς μέτρον
τελειότητος, εἰς κατάστασιν εὐταξίας, εἰς ἐπαινετὴν πολιτείαν, εἰς πα-
ράδειγμα ἀρετῆς τοῖς ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν εἰς ὑπόμνημα ἀγα-
θὸν τοῖς παροῦσί τε καὶ τοῖς μετέπειτα, εἰς καύχημα ἐμοῦ τοῦ τα-
15 πεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀχρείου ὑμῶν ποιμένος, εἰς ἐπιτυχίαν βα-
σιλείας οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΣΤ'.

20 *Οτι χρῆ εὐτόνως καὶ εὐσθενῶς δοῦν ἡμᾶς τὰ συντελοῦντα
πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς, καὶ περὶ ἀγογγυσίας ἐν ταῖς
μεταβολαῖς τῶν διακονιῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ποιμνίου προκοπὴ καὶ
αὔξησις τέρψιν εἴωθεν ἐμποιεῖν καὶ ἀγαλλίασιν τῷ ποιμένι, ἥνικα
μάλιστα ὄρα τὰ θρέμματα καλῶς ἀγόμενα καὶ περιαγόμενα, πιαινό-
25 μενά τε καὶ λιπαινόμενα καὶ πάσης νόσου καὶ θήρας ἐκτὸς διαμένον-
τα. Τοῖνον καὶ ὑμεῖς τὸ τοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτὸν ποίμνιον, ἡ μερίς ἡ
τιμία καὶ ἐξαίρετος, ὁ περιούσιος ὡς ἀληθῶς λαὸς καὶ ἀφιερούμε-
νος, ὅπηνικα καλῶς ἀναστρέφεσθε ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, ἐν ὁμονοίᾳ
πορευόμενοι, εἰς τόπον γλῶσσης πνευματικῆς κατασκηνοῦμενοι, ἐπὶ
30 ὕδατος ἀναπαύσεως τοῦ τῆς ἀληθείας ζωτικοῦ λόγου ἐκτρέφόμενοι,

τοῦ εἶδους τίς ἐνασχολήσεις. Ἐάν ὅμως δὲν εἴμαστε τέτοιοι, ἀλλοίμονο στή ζημιὰ, ἢ καλύτερα στήν ἀπώλεια, γιατί χωρὶς νὰ κερδίζουμε τίποτε ἐδῶ, χάνουμε ἐπὶ πλέον καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ. Καὶ μακάρι νὰ ἦταν μόνο αὐτὸ (θὰ ἦταν τὸ λιγώτερο κακὸ ἀπὸ τὸ κακὸ), ἀλλὰ παραδίνονται καὶ σὲ αἰώνια τιμωρία αὐτοὶ ποὺ χάνουν τὴν καρδιά τους, ἐπειδὴ δὲν σκέφθηκαν νὰ κἀνουν αὐτὰ ποὺ ἔπρεπε γιὰ τὴ σωτηρία τους, τὰ ὁποῖα εἶθε νὰ μὴ συμβεῖ οὔτε νὰ τὰ πάθουμε, οὔτε νὰ τὰ ἀκούσουμε ἑμεῖς, ἀλλὰ ὄλοι, βαδίζοντας τὸν κάλλιστο δρόμο, νὰ κἀνουμε ὅσα ἀρέσουν στὸν Θεὸ καὶ εἶναι ἐνάρετα, καὶ νὰ ζοῦμε μὲ εἰρήνη καὶ ἀγάπη, μὲ ὑπομονὴ καὶ ταπείνωση, νὰ δεχόμεστε μὲ εὐχαρίστηση ὅλα ὅσα διατασσόμεστε νὰ κἀνουμε, νὰ μὴ φέρνουμε ἀντίρρηση, νὰ μὴν ἐκτρεπόμεστε, οὔτε νὰ ἱκανοποιοῦμε κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα πάθη, ὥστε, μ' αὐτὰ καὶ μὲ τέτοια στηριζόμενοι καὶ ἀνυψούμενοι καὶ δοξαζόμενοι, νὰ φτάσουμε στὸ μέτρο τῆς τελειότητος, στήν κατάστασι τῆς εὐταξίας, στήν ἀξιέπαινη διαγωγή, νὰ γίνουμε ὑπόδειγμα ἀρετῆς γι' αὐτοὺς ποὺ εἶναι κοντὰ μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς μακρινούς, νὰ εἴμαστε παράδειγμα καλὸ καὶ στοὺς παρόντες, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐπόμενους, γιὰ νὰ καυχίεμαι καὶ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀχρηστος ποιμένας σας, ὥστε νὰ ἐπιτύχουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 86η.

Ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελοῦμε μὲ δύναμι καὶ μὲ σθένος αὐτὰ ποὺ συντελοῦν στή σωτηρία τῆς ψυχῆς, καὶ γιὰ τοὺς γογγυσμούς κατὰ τίς ἐναλλαγὰς τῶν διακονημάτων.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἡ προκοπὴ καὶ ἡ αὔξησι τοῦ ποιμνίου συνήθως προκαλεῖ ἀγαλλίασι στὸν ποιμένα, ὅταν μάλιστα βλέπει τὰ πρόβατα νὰ ὀδηγοῦνται καὶ νὰ πορεύονται σωστά, νὰ χοντραίνουν καὶ νὰ παχαίνουν καὶ νὰ μένουν ἀπρόσβλητα ἀπὸ κάθε ἀσθένεια καὶ διαρπαγὴ. Λοιπὸν καὶ σεῖς τὸ ἐκλεκτὸ ποῖμνιο τοῦ Χριστοῦ, ἡ μερίδα ἡ τίμα καὶ ἐξαίρετη, ὁ πραγματικὰ περιούσιος καὶ ἀφιερωμένος λαός, ὅταν συμπεριφέρεστε καλὰ στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, βαδίζοντας μὲ ὁμόνοια, κατασκηνωμένοι σὲ τόπο πνευματικῆς χλόης, ἀναπαυόμενοι καὶ τρεφόμενοι, σὰν σὲ δροσερὸ νερό, κοντὰ στὸν ζωντανὸ λόγον

θεραπεύετέ με τὸν ταλαίπωρον καὶ ἀνάξιον ὑμῶν ποιμένα καὶ προ-
 θυμεῖσθαι ποιεῖτε περὶ τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας ταῖς κατὰ μικρὸν
 νουθεσίαις, εἰς τὸ κάλλιον μεταποιηθησόμενοι. Καὶ γοῦν, παρακαλῶ,
 ἐπιμείνωμεν τῇ τοιαύτῃ καλλίστῃ διαγωγῇ. Τί γὰρ καλλιώτερον καὶ
 5 μακαριώτερον τοῦ δουλεύειν Θεῷ ζῶντι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ,
 καθαρὰν τὴν ψυχὴν τε καὶ τὸ σῶμα διατηρεῖν ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας,
 ἐν ἐπιθυμίᾳ τε γίνεσθαι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ ἀεὶ μεταγίνεσθαι
 τῇ διαθέσει ἐκ τῶν ἐν κόσμῳ πρὸς τὰ οὐράνια, ὑπ' οὐδενὸς πάθους
 τὴν ψυχὴν ἐαλωκυῖαν ἔχειν, οἷόν τι πετεινὸν ὑπεραναπτᾶν τῶν παγί-
 10 δων τοῦ διαδόλου καὶ ὑψιπετοῦν ἐν τοῖς μετεώροις; Ὁ τοιοῦτος χαί-
 ρει καὶ ἀγάλλεται, ἡδεται καὶ εὐφραίνεται εὐφροσύνην μακαρίαν τι-
 νὰ καὶ ἐπέραστον, τοῦ μένοντος αὐτῷ ἤδη ἀγαθοῦ ἀπ' ἐντεῦθεν καρ-
 πούμενος τὴν ἀπόλαυσιν. Κόπῳ δὲ τὸ ἀγαθὸν κτάται τις τῷ ὄντι, καὶ
 πολὺς ὁ περὶ τούτου ἀγῶν, καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο φροντιστέον ἢ περι-
 5 βλέπτεον τῷ βουλομένῳ περιέσεσθαι δυσθήρατος γὰρ ὁ τῆς ἀληθεί-
 ας λόγος καὶ δυσπόριστόν φησι τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Ἐπεὶ τοίνυν ὑμεῖς εἰς τοῦτο ἐξήλθετε ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθατε
 ἐνταῦθα, ἐπεὶ, εἰ ἔνεκα τούτου ἀπληρονήσασθε κόσμον καὶ τὰ ἐκ
 κόσμῳ, ἐπεὶ, εἰ χάριν τούτου γεγόνατε ξένοι καὶ παρεπίδημοι πατρί-
 20 δος, γένους, οἰκείων, ἀλλοιωθέντες τῷ ἰδιώματι καὶ τῷ τρόπῳ παρὰ
 τοὺς ἐν κόσμῳ, ἐπεὶ πᾶσι φροντίσι καὶ μερίμναις χαίρειν προσεΐπατε,
 ὑποδησάμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα, ζητήσατε καὶ ἐκζητήσατε καὶ
 καταλάβετε, καὶ καταλήψεσθε ὃ ἐπεθυμήσατε («ὁ γὰρ ζητῶν εὕρη-
 σει καὶ τῷ κρούσῃ ἀνοιγήσεται» φησί), μηδὲν ἄλλο φροντίζοντες,
 25 μηδὲ περὶ οὗτινος ἐτέρου καταγινομένοι, κἂν καταγίνεσθαι δοκῆτε
 τυχὸν ἐν γεωργίᾳ, ἐν ἀμπελουργίᾳ, ἐν οἰκοδομῇ, ἐν τεκτονικῇ, ἐν κελ-
 λαρίῳ, ἐν μαγειρείῳ, ἐν σκυτείῳ, ἐν ἄλλῳ τινὶ φροντίσματι. οὐ γὰρ δι'
 οἰκειῶν πάθος ἢ σαρκικὸν καθῆκον ἢ κατ' οἰκείαν ἐξουσίαν ἢ ὑπὲρ
 τῶν κατὰ σάρκα (πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ ἀδελφοῦ ἢ συγγενοῦς) ὁ σκο-
 30 πός, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν ἀδελφῶν καὶ δι' ὑπακοὴν καὶ δι'
 ἐντολήν, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον διὰ Θεόν· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ δεχόμενος
 ὡσπερ θυσίας καὶ ὀλοκαυτώματα τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς γι-
 νόμενα, φυλαττομένου δηλονότι τοῦ λόγου καὶ ἐν τούτοις τῆς εὐσυν-

1. Ψαλμ. 22, 2.

2. Β' Τιμ. 4, 7.

3. Λουκᾶ 11, 10.

τῆς ἀλήθειας¹, ἱκανοποιεῖτε ἐμένα τὸν ταλαίπωρο καὶ ἀνάξιο ποιμένα σας καὶ μὲ κάνετε νὰ τρέφω καλύτερες ἐλπίδες, ὅτι μὲ τις κάθε λίγο νοουθεσίες μου θὰ προχωρήσετε πρὸς τὸ καλύτερο. Γι' αὐτὸ λοιπὸν σᾶς παρακαλῶ, ἄς ἐπιμείνουμε σ' αὐτὴν τὴν πάρα πολὺ καλὴ διαγωγή. Γιατί, τί εἶναι καλύτερο καὶ εὐτυχέστερο ἀπὸ τὸ νὰ δουλεύει κανεὶς στὸν ζωντανὸ Θεὸ μὲ εὐλάβεια καὶ δικαιοσύνη, νὰ διατηρεῖ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα του καθαρὰ ἀπὸ κάθε ἁμαρτία, νὰ ἐπιθυμεῖ τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ, νὰ μεταφέρει διαρκῶς τὴ διάθεση ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια πρὸς τὰ ἐπουράνια, καὶ νὰ ἔχει τὴν ψυχὴ ἀπελευθερωμένη ἀπὸ κάθε πάθος νὰ πετᾷ σὰν πτηνὸ πάνω ἀπὸ τις παγίδες τοῦ διαβόλου καὶ νὰ αἰωρεῖται στὰ ὕψη; Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς χαίρεται καὶ ἀγάλλεται, εὐχαριστεῖται καὶ αἰσθάνεται μὲ εὐφροσύνη μακάρια καὶ ἀξιαγάπητη, γευόμενος ἀπὸ ἐδῶ τὴν ἀπόλαυση τοῦ ἀγαθοῦ ποῦ τὸν περιμένει. Βέβαια τὸ ἀγαθὸ τὸ ἀποκτᾷ κανεὶς μὲ κόπο πραγματικά, καὶ εἶναι μεγάλος ὁ ἀγώνας γι' αὐτὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ φροντίζει γιὰ τίποτε ἄλλο, οὔτε νὰ βλέπει τριγύρω αὐτὸς ποῦ θέλει νὰ τὸ ἀποκτήσει. Γιατί ὁ λόγος τῆς ἀλήθειας, λέγει, συλλαμβάνεται δύσκολα καὶ τὸ ἀγαθὸ ἀποκτᾶται δύσκολα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύση.

Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ σεῖς γι' αὐτὸ φύγατε ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἤρθατε ἐδῶ, ἐπειδὴ ἕξαιτίας αὐτοῦ ἀπαρνηθήκατε τὸν κόσμον καὶ τὰ κοσμικὰ πράγματα, ἐπειδὴ γιὰ χάρι αὐτοῦ γίνατε ξένοι καὶ περαστικοὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα, τὸ γένος, τοὺς δικούς σας, καὶ διαφοροποιηθήκατε ὡς πρὸς τὴν ἰδιότητα καὶ τὸν τρόπο ζωῆς ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς, ἐπειδὴ ἐγκαταλείψατε ὅλες τις φροντίδες καὶ μέριμνες, ἀναλαμβάνοντας τὸν καλὸ ἀγώνα², ζητήστε καὶ ἐρευνήστε καὶ κατανοήστε καὶ κατακτήστε αὐτὸ ποῦ ἐπιθυμήσατε (γιατί λέγει, « ὅποιος ζητᾷ βρίσκει, καὶ σ' αὐτὸν ποῦ χτυπᾷ θὰ ἀνοιχθεῖ ἡ πόρτα »³), χωρὶς νὰ φροντίζετε γιὰ τίποτε ἄλλο, οὔτε νὰ καταγίνεστε μὲ τίποτε ἄλλο, ἔστω καὶ ἂν φαίνεστε ὅτι καταγίνεστε ἐνδεχομένως μὲ τὴν καλλιέργεια τῶν χωραφιῶν, τῶν ἀμπελιῶν, μὲ τὸ χτίσιμο, τὴν ξυλουργικὴν, στὸ μαγειρεῖο, στὸ ὑποδηματοποιεῖο, ἢ σὲ κάποιο ἄλλο διακόνημα. Γιατί ὁ σκοπὸς σας δὲν ἀποβλέπει στὴν ἱκανοποίησιν δικοῦ σας πάθους, ἢ κάποιου σαρκικοῦ καθήκοντος, οὔτε γίνεται μὲ δικὴ σας θέλησιν, ἢ γιὰ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς σας (πατέρα, μητέρα, ἀδελφὸ ἢ συγενῆ), ἀλλὰ γιὰ τοὺς πνευματικοὺς ἀδελφούς σας καὶ ἕξαιτίας τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἐντολῆς, ἢ καλύτερα τὰ κάνετε ὅλα γιὰ τὸν Θεό. Γιατί αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ποῦ τὰ δέχεται σὰν θυσίαι καὶ ὀλοκαυτώματα αὐτὰ ποῦ γίνονται στοὺς ἀδελφούς γι' αὐτόν, μὲ τὸ νὰ φυλάγεται δηλαδὴ καὶ

ειδήτου ἐργασίας διὰ τῆς ἀνυποκρίτου ὑπακοῆς καὶ ἀγογγύστου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀθλητικῆς

Καὶ μακάριοί ἐστε, ἀδελφοί μου, καθὼς πεφρονήκατε καὶ καθὼς ἀπετάξασθε καὶ καθὼς ἐπιθυμήσατε· ἐφρονήσατε γὰρ καὶ ἐπι-
5 θυμήσατε τὰ θαυμαστά καὶ ἐξαισία, οὐ πλοῦτον τὸν ῥέοντα, οὐ δόξαν τὴν ἀπανθοῦσαν, οὐ βασιλείαν τὴν ἐν σκιαῖς γραφομένην, οὐκ εὐπάθειαν τὴν κατὰ σάρκα, οὐ συνάφειαν γυναικός, οὐχ αἵματος δόσιν, οὐ σαρκὸς γέννησιν, ἀλλ' ἀρετὴν τὴν παναγεστάτην, ἀλλ' ἀγγελικὸν βίον, ἀλλ' οὐρανῶν κληρονομίαν, ἀλλὰ Παραδείσου ἀπό-
10 λαυσιν, ἀλλ' οἴκησιν τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός, ἀλλὰ τὴν μετὰ Παύλου καὶ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων κατάσχεσιν, ἀλλὰ τὴν μετὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων, ὁσίων τε καὶ δικαίων, συναποκλήρωσιν, μᾶλλον δὲ τὴν μετὰ Θεοῦ, εἴπερ κληρονόμοι Θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ, δι' ἐπαγγελίας ἔσσεσθαι
15 προσδοκῶμεν. Εὐ̅γε, εὐ̅γε τῇ ζωῇ ὑμῶν! μή ποτε εἴποιεν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἄλλο τι κάλλιον βεβουλευσθαι ἀνθρώπῳ, ἢ αἰρετώτερόν τι εἶναι ἐν βίῳ.

Διὸ τρέχετε καλῶς, τονοῦσθε τῷ πνεύματι, σθενοῦσθε τῇ χάριτι, πολλοῖς τρόποις ἐξιχνεύοντες τὰ σωτήρια τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καθὼς
20 οὐ̅ν ἕκαστος δυνάμεως καὶ χάριτος, ὁ μὲν διὰ τόνου ἐργασίας παρὰ τοὺς πολλούς, ὁ δὲ διὰ ψαλμωδίας ἱκανῆς ὑπὲρ τῶν ἐγγύθεν, ἄλλος δι' ὑπομονῆς ἐπιμονωτέρας ὑπὲρ τῶν πλησίον, πάντες φέροντες δάκρυα, πάντες πηγάζοντες κατάνυξιν, ὑπακοήν, ταπεινώσιν ἐγκομβούμενοι, πρὸς πάντα εὐκίνητοι, εὐήκοοι, ἀγόγγυστοι, ἀπέρπε-
25 ροι ἐν ταῖς μεταγωγαῖς τῶν ἔργων, ἐπειδὴ φθάνει καιρὸς καὶ τοὺς ἔσω καθημένους ἐξιέναι πρὸς τὰς ἀμπέλους καὶ πρὸς τὰς χῶρας, καὶ ἐπειδὴ πάλιν καιρὸς ἦκει καὶ τοὺς ἔξω εἰσέρχεσθαι ἔσω πρὸς τὰ ῥαφεῖα, πρὸς τὰ ἐργόχειρα. Καὶ μηδεὶς λυπεῖσθω ἐν τούτοις, ἀλλὰ καταδεχέσθω ἕκαστος, εἰ καὶ ἄηθες πρὸς τὸ παρὸν τὸ ἐγκελευόμε-
30 νον, εἰδῶς τὸ κοινῇ συμφέρον καὶ ὡς οὐκ ἂν ἄλλως δύναιτ' ἂν τὰ πρὸς χρείαν γενέσθαι, ὅπου καὶ τούτων γενομένων στενούμεθα καὶ περιελκόμεθα ἐν ταῖς ἐξόδοις, πολλαῖς οὔσαις, διὰ τῶν ἔξω τε καὶ ἔσω πολυτρόπως παρισταμένων χρειῶν, ὥσπερ οἴδατε. Καὶ τοῦτο δῶρον Θεοῦ, καὶ τοῦ σημείου ἐνδειξίς μεγίστου ὅτι ἐπιχορηγῶν ἐ-

σ' αὐτὰ ὁ λόγος τῆς εὐσυνείδητης ἐργασίας μετὰ τὴν ἀνυπόκριτη ὑπακοή, τὴν χωρὶς γογγυσμὸ ὑπομονή καὶ τὴν ἀσκητικὴ καρτερία.

Καὶ εἴσαστε, ἀδελφοί μου, μακάριοι ποὺ περιφρονήσατε καὶ ἀπαρνηθήκατε ἐκεῖνα, καὶ ἐπιθυμήσατε αὐτὰ. Γιατὶ κρίνατε συνετὰ καὶ ἐπιθυμήσατε τὰ θαυμαστὰ καὶ τὰ ἐξαιρετικά, ὄχι τὸν πλοῦτο ποὺ κυλάει, ὄχι τὴ δόξα ποὺ φυλλορροεῖ, ὄχι τὴ βασιλεία ποὺ μοιάζει μετὰ σκιά, ὄχι τὴ σαρκικὴ καλοπέραση, ὄχι τὴν ἔνωση μετὰ γυναῖκα, ὄχι τὴ μετὰδοση αἵματος, ὄχι τὴ γέννηση σάρκα, ἀλλὰ τὴν ἱερώτατη ἀρετὴ, τὸν ἀγγελικὸ βίον, τὴν κληρονομία τῶν οὐρανῶν, τὴν ἀπόλαυση τοῦ Παραδείσου, τὴν κατοίκηση στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τῆς ὁποίας τεχνίτης καὶ δημιουργὸς εἶναι ὁ Θεός. Ἐπιθυμήσατε τὴν κατοίκηση μαζί μετὰ τὸν Παῦλο καὶ τὸν Πέτρο καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἀποστόλους, τὴν κληρονομία μαζί μετὰ τοὺς ἁγίους μάρτυρες, τοὺς ὁσίου καὶ τοὺς δίκαιους, ἢ καλύτερα μαζί μετὰ τὸν Θεὸ, ἀφοῦ περιμένουμε τὴν ἐκπλήρωση τῆς ὑπόσχεσης νὰ γίνουμε κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ⁴. Εὖγε, εὖγε γιὰ τὴ ζωὴ σας! Εὐχομαι νὰ μὴ ποῦν ποτὲ οἱ καρδιές σας ὅτι ἄνθρωπος σκέφθηκε πὺς ὑπάρχει στὴ ζωὴ κάτι καλύτερο καὶ προτιμότερο.

Γι' αὐτὸ νὰ τρέχετε καλά, νὰ τονώνεστε μετὰ τὸ Πνεῦμα, νὰ δυναμώνετε μετὰ τὴ χάρη, ἀνιχνεύοντας μετὰ πολλοὺς τρόπους αὐτὰ ποὺ εἶναι σωτήρια γιὰ τίς ψυχές σας, ὁ καθένας ἀνάλογα μετὰ τὴ δύναμη καὶ τὴ χάρη ποὺ ἔχει, ὁ ἓνας μετὰ πῶς ἐντατικὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐργασία, ὁ ἄλλος μετὰ καλύτερη ψαλμωδία ἀπὸ τοὺς πλησίον του, ἄλλος μετὰ πῶς ἐπίμονη ἀπὸ τοὺς πλησίον του ὑπομονή, ὅλοι προσφέροντας δάκρυα, ὅλοι πηγάζοντας κατάνυξη, ὑπακοή, ἐνστερνιζόμενοι τὴν ταπείνωση, ὄντας ἀεικίνητοι σὲ ὅλα, ὑπάκουοι, ἀγόγγυστοι, χωρὶς ἀλαζονεία κατὰ τὴν ἐναλλαγὴ τῶν ἔργων, γιατί ἔρχεται περίοδος κατὰ τὴν ὁποία καὶ αὐτοὶ ποὺ κἄθονται μέσα θγαίνουν ἔξω στὰ ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια, καὶ ἀντίστροφα ἔρχεται πάλι περίοδος κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἔξωτερικοὶ ἔρχονται μέσα στὰ ραφεῖα ἢ στὰ ἐρχόχειρα. Καὶ κανένας νὰ μὴ λυπᾶται γι' αὐτὰ, ἀλλὰ ὁ καθένας νὰ καταδέχεται, καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ἀσυνήθιστος νὰ κἄνει αὐτὸ ποὺ τὸν διατάζουν, γνωρίζοντας τὸ κοινὸ συμφέρον, καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν μετὰ ἄλλον τρόπο αὐτὰ ποὺ εἶναι ἀπαραίτητα, ἀφοῦ, καὶ ὅταν ἀκόμα γίνονται αὐτὰ, πιεζόμεστε καὶ δυσκολευόμεστε μετὰ τὰ ἔξοδα ποὺ εἶναι πολλά, ἐξαιτίας τῶν ποικιλότροπων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἀναγκῶν, ὅπως γνωρίζετε. Κι' αὐτὸ εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπόδειξη τοῦ μεγάλου θαύματος, ὅτι ὁ Κύριος εἶναι αὐτὸς

στιν ὁ Κύριος, οἷς οἶδε τρόποις, ἐν τοσοῦτῳ πλήθει, μὴ ὄντων τινῶν προσόδων, τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη τῇ ταπεινώσει ἡμῶν. Καὶ μάλιστα ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, ὅτε ἔδοξαν ἡμᾶς λύειν οἱ ἄνθρωποι, παρ' ἐλπίδα διαμεμενήκαμεν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν, μηδὲν ἐλλελοιπότες κατὰ
5 τῆς χρείας, ἀλλὰ καὶ ὑπερτερεύσαντες. Τοῦτο ἄρα οὐ θαυμαστόν καὶ εὐχαριστίας ἄξιον, εἴ γε προσέχομεν; Καὶ τίς ταῦτα, ἀλλ' ἢ πρὸς Θεὸν ἡμῶν ἀληθῆς πεποίθησις καὶ τὸ πάντα δεύτερα ἡγεῖσθαι ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν εὐαρεστήσεως.

Αὐτὸς τοίνυν ἡμᾶς ἔτι καὶ ἔτι στηρίζειεν, δυναμώσειεν, χαριτώ-
10 σειεν, ὁλόκληρον ἡμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα διαφυλάττων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ'.

15 Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν τιθένα ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων, ὡς ἀποτίσων λόγον περὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, καὶ περὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκείων θελημάτων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, πῶς οἶσθέ μου τὴν ταπεινὴν ψυχὴν διακεῖσθαι ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς ἐπιστασίᾳ; Δοκεῖτε ἴσως ἐναδρύνεσθαί με
20 ἐν ταύταις ταῖς μικραῖς κατηχήσεσιν, ὡς μέγα τι πράττοντα καὶ ὡς ἀποπληροῦντα τὸν νόμον τῆς προστασίας; Οὐδαμῶς, ἀλλ', ἵνα ἐξείπω τὸ ἀληθές, ἔξω γάρ τινα ῥαστώνην εἰπὼν, ἐν ὁδύνῃ καὶ περιστάσει καὶ φροντίδι πολλῇ διεξάγω τὴν ταλαίπωρόν μου ζωὴν, μὴ ἀρκούμενος ἐφ' οἷς λέγω καὶ διαγγέλλομαι, μηδὲ ἀναπανόμενος ἐφ'
25 ὅλης τυχὸν μιᾶς ἡμέρας ἢ ὥρας, σκοπῶν ἕνα καθ' ἕνα καὶ ὅλους δι' ὅλου καὶ τὸ πόσον ὀφείλω καὶ ἐφ' ὅσον εἰμί, καὶ ὅσον ὀφείλεται διανυσθῆναι ἔργον ἐφ' ὑμῖν τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ τέκνοις τοῦ Κυρίου. Εἰσίστημι τοίνυν καθ' ἐκάστην ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὥσπερ ἐπὶ ποιμνῆς τινὸς ποιμὴν ὁρῶ καὶ κατανοοῦμαι τὴν διέξοδον, τὴν διαγωγὴν, τὴν ἀ-
30 ναστροφὴν ὑμῶν, πῶς ἄγεσθε, πῶς φέρεσθε, πῶς καλεῖσθε, πῶς ἀκούετε, ἀπ' αὐτῆς τῆς κινήσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀποκρίσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ὄψεως. Καὶ ἐφ' οἷς μὲν εὐρίσκω τὸ εὐθές, χαίρω καὶ ἡδο-

πού ἐπιχορηγεῖ, μὲ τρόπους πού αὐτὸς γνωρίζει, τόσο μεγάλο πλῆθος, γιατί δὲν ὑπάρχουν κάποια ἔσοδα, αὐτὰ πού χρειάζονται καὶ ἀρκοῦν στὴν ταπεινότητά μου. Ἰδιαίτερα μάλιστα αὐτὸν τὸν χρόνο, πού νόμισαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι θὰ μᾶς διαλύσουν, ἐμεῖς παρὰ τὴν ἐλπίδα τους παραμείναμε μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ μᾶς λείψει τίποτε ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλὰ εἶχαμε καὶ περίσσευμα. Αὐτὸ ἄραγε δὲν εἶναι ἄξιο θαυμασμοῦ καὶ εὐχαριστίας, ἂν φυσικὰ τὸ καλοεξετάσουμε; Καὶ ποιὸς τὰ ἔκανε αὐτὰ; Ἡ ἀληθινὴ ἐμπιστοσύνη μας στὸν Θεὸ καὶ τὸ ὅτι θεωροῦμε τὰ πάντα δευτερεύοντα, μετὰ ἀπὸ τὴν εὐαρέσκεια σ' αὐτόν.

Αὐτὸς λοιπὸν καὶ τώρα εὐχομαι νὰ στηρίξει, νὰ δυναμώσει καὶ νὰ χαρίσει τὴ χάρη του σ' ὁλόκληρο τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα μας, φυλάγοντάς μας μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 87η.

Ὅτι ὁ ἡγούμενος πρέπει νὰ θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὰ λογικὰ πρόβατα, ἐπειδὴ θὰ δώσει λόγο γιὰ τὸ καθένα τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως. Καὶ γιὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν δικῶν μας θελημάτων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, σὲ ποιά κατάσταση νομίζετε ὅτι βρῖσκεται ἡ ταπεινὴ μου ψυχὴ κατὰ τὴν ἄσκηση τῆς ἐποπτείας σας; Νομίζετε δηλαδή ὅτι καμαρώνω γι' αὐτὲς τὶς μικρὲς κατηχήσεις, σὰν νὰ κάνω κάτι σπουδαῖο καὶ ἐκπληρώνω ἔτσι τὰ καθήκοντά μου ὡς προστάτης σας; Καθόλου. Ἀλλά, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἐκτὸς ἀπὸ κάποια ἀνάπαυσή μου, τὴ ζωὴ μου τὴν περνῶ μὲ πολὺν ψυχικὸ πόνον καὶ δυσκολία καὶ φροντίδα, γιατί δὲν ἀρκοῦμαι σ' αὐτὰ πού λέγω καὶ παραγγέλλω, οὔτε ἀναπαύομαι ὅλη τὴ μέρα ἢ ἔστω καὶ μιὰ ὥρα, παρατηρώντας τὸν καθένα χωριστὰ καὶ ὅλους γενικὰ, καὶ πόσο πρέπει καὶ ὅσο εἶμαι σὲ θέση καὶ πόσο ἔργον ὀφείλω νὰ κάνω γιὰ σᾶς τὰ ἀγαπητὰ καὶ τέκνα τοῦ Κυρίου. Μπαίνω λοιπὸν κάθε μέρα ἀνάμεσά σας, ὅπως μπαίνει ὁ ποιμένας σὲ κάποιο κοπάδι. Βλέπω καὶ ἐξετάζω μὲ τὸν νοῦ μου, τὸ πῶς περνᾶτε, τὴ διαγωγή σας, τὴ συναναστροφή σας, πῶς πηγαίνετε καὶ ἔρχεστε, πῶς ἀποκαλεῖται ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, πῶς ἀκοῦτε, ἀπὸ τὴν κίνησή σας, ἀπὸ τὸ πῶς μιλάτε, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ὄψή σας. Καὶ γι' αὐτὰ βέβαια πού

μαι καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἀναπτεροῦμαι· ἐφ' οἷς δὲ τὸνναντίον, συλλυ-
 ποῦμαι καὶ συμπιᾶ(ἐ)ζομαι καὶ στεναγμοῖς παραμυθοῦμαι τὸ πά-
 θος· εἰ γὰρ οὐχὶ καὶ ποιμὴν προβάτων ἀλόγων τοῦτο πάσχω φαίνε-
 ται, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ προσώπου ὑπολαμβάνων τὰ διὰ βάθους κείμενα
 5 καὶ τὴν αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενος δύναμιν, πρὸς τὸ θεραπεῦσαι καὶ ἰα-
 τρεῦσαι τὸ ἡσθενηκός (καὶ οὐδ' ἂν μίαν ἡμέραν μικρὸν ἀμελήσας
 ἔξει τὸ ἀκίνδυνον κατὰ τὴν τῶν προβάτων διάλυσιν), πόσω γε μᾶλ-
 λον ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐκ μικρᾶς εἰκόνας εἰς ὑμᾶς ὀφείλομεν καταγί-
 νεσθαι, τηρεῖν τε καὶ ἐπιτηρεῖν, καὶ τοὺς μὲν ἀνακαλεῖσθαι, τοὺς δὲ
 10 ὑπομνήσκειν, ἑτέρους θεραπεύειν, ἄλλους καταδεσμεῖν, πάντα τρό-
 πον ποιεῖν τε καὶ λέγειν τὸν συντείνοντα εἰς σωτηρίαν;

Ἔρ' οὖν οὐκ ἀποτίσω τὸν ἑκάστου λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως;
 Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός, τίς ἀμέριμνος, τίς εὐγλωττος, τίς ἀνεύ-
 θυνος, τίς ἀναίτιος, τίς συστατικός τοῦ οἰκείου φροντίσματος, τίς
 15 δὲ οὐ μᾶλλον θρηνήσει καὶ κόψεται, φοβηθῆ καὶ τρομάξει καὶ οἶον
 εὐξῆται διασπῆναι αὐτῷ τὴν γῆν, ἢ μακρὰν πον ἀποδραμεῖν φυγόν-
 τα τὴν προστασίαν; Ἄλλ' οὐδὲ τοῦτο ἰκανόν, ἐφ' ὅσον περίεστιν,
 ἐφ' ὅσον ἤρξατο, ἠνίκα κατέστη· οὐκ οἶδα, εἰ μὴ πᾶσα ἀπορία. Μέ-
 γα γὰρ τὸ ἐμφανισθῆναι Θεῷ ἄνθρωπον, τὸ κριθῆναι μετὰ τοῦ κρι-
 20 τοῦ τῶν ἀπάντων, τὸ λεγοθετηθῆναι περὶ παντός τοῦ ποιμνίου, εἰ
 καλῶς, εἰ δεόντως, εἰ ἀκριδῶς, εἰ ἀνενόχως εἰ ἀγνώως, εἰ ἀνελλιπῶς,
 εἰ ἀνυστάκτως, τοῦτο μὲν πρὸς φανέρωσιν τῶν δικαιωμάτων, τοῦ-
 το δὲ πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν κακῶν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπιτίμησιν,
 πρὸς παράκλησιν, πρὸς χρησιότητα, πρὸς ἀποτομίαν, πρὸς πᾶν
 25 ὄτιοῦν τῶν ὀφειλόντων ἔπραξεν, ἔδρασεν ἐναντίον Θεοῦ καὶ ἀν-
 θρώπων.

Καὶ ταῦτα εἶρηκα, ἴν', ἐπιγνόντες μου τὸ πάθος τῆς ψυχῆς, τὸ
 ἔργον τὸ μέγα ἐλέησατε, βοηθήσητε δι' ἐμοῦ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ δι'
 ὑμῶν αὐτῶν ἐμοὶ τῷ ταλαιπώρῳ. Τίς δὲ ἢ βοήθεια καὶ ἢ ἀντίληψις,
 30 ἀλλ' ἢ τὸ ἐπιδοῦναι ἑαυτοὺς μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐν τῇ καλλίστῃ δια-
 γωγῇ καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι μέγα, εἰ τῶν κοσμικῶν διαφέρωμεν;
 Ἄλλ' εἰ μὴ τὸν βίον τῶν πατέρων ἡμῶν ἰχνηλατήσωμεν, μηδὲ εἰ τῶν
 τῶν τινῶν ὁμοταγῶν προὔχωμεν ἀλλ' εἰ μὴ τοὺς ἀκριδεῖς ζηλώσω-

βρίσκω σωστά, χαίρομαι και εὐχαριστιέμαι και ἀναπτερώνονται οἱ ἐλπίδες μου. Γιὰ τὰ ἀντίθετα ὅμως λυπᾶμαι, στενοχωριέμαι και μὲ στεναγμούς παρηγορῶ τὸν πόνο μου. Καὶ ἂν ὁ βοσκὸς τῶν ἄλογων προβάτων, ποὺ δὲν φαίνεται νὰ πάσχει τὸ ἴδιο, καταλαβαίνοντας ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πρόσωπά τους αὐτὰ ποὺ ἔχουν μέσα τους, καταβάλλει ὅλη τὴ δύναμή του γιὰ νὰ θεραπεύσει και νὰ κάνει καλὰ ἐκεῖνο ποὺ ἀρρώστησε (και οὔτε μὰ μέρα ἂν ἀδιαφορήσει γιὰ λίγο, δὲν ἔχει τὴ βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ διαλυθοῦν τὰ πρόβατα), πόσο περισσότερο ἐγὼ ὁ ταπεινὸς ὀφείλω νὰ καταγίνομαι μὲ σᾶς και νὰ βλέπω και νὰ παρατηρῶ και τὴν παραμικρὴ εἰκόνα σας, και ἄλλους νὰ τοὺς ἐνθαρρύνω, ἄλλους νὰ τοὺς ὑπενθυμίζω τὶς ὑποχρεώσεις τους, ἄλλους νὰ τοὺς θεραπεύω, ἄλλους νὰ τοὺς δένω, κάνοντας και λέγοντας κάθε τι ποὺ βοηθᾶ στὴ σωτηρία σας;

Μήπως δὲν θὰ δώσω λόγο γιὰ τὸν καθένα τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως; Καὶ ποιὸς εἶναι ἱκανὸς γι' αὐτό; ποιὸς εἶναι ἀδιάφορος; ποιὸς εἶναι εὐγλωττος; ποιὸς εἶναι ἀνεύθυνος; ποιὸς εἶναι ἀναίτιος; ποιὸς ἔχει ἐκτελέσει τὴ δική του φροντίδα; ποιὸς δὲν θὰ θρηνήσει μᾶλλον και δὲν θὰ χτυπήσει τὸ στήθος του, δὲν θὰ φοβηθεῖ και δὲν θὰ τρομάξει, και δὲν θὰ εὔχεται νὰ φύγει μακριὰ ἀπὸ τὴ γῆ, ἢ νὰ φύγει κάπου ἄλλοῦ μακριὰ, ἀποφεύγοντας τὴν ἰδιότητα τοῦ προϊσταμένου; Ἀλλὰ οὔτε αὐτὸ εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ εἶναι, ἀφοῦ ἔλαβε τὴν ἐξουσία, ἀφοῦ τοποθετήθηκε σ' αὐτήν. Δὲν γνωρίζω, βρίσκομαι σὲ μεγάλη ἀπορία. Γιατὶ εἶναι μεγάλο πρᾶγμα τὸ νὰ ἐμφανισθεῖ ἄνθρωπος στὸν Θεό, τὸ νὰ δικαστεῖ ἀπὸ τὸν κριτὴ τῶν ὅλων, τὸ νὰ λογοδοτήσῃ γιὰ ὅλο τὸ ποίμνιο, ἂν τὸ ποίμανε καλὰ, ἔαν ὅπως ἔπρεπε, ἔαν σωστά, ἔαν χωρὶς ἐνοχὴ, ἔαν μὲ ἀγνότητα, ἔαν ἀνελλιπῶς, ἔαν ἀνύστακτα, ἀφ' ἑνός γιὰ νὰ φανερώσῃ τὶς διατάξεις τοῦ νόμου, και ἀφ' ἑτέρου γιὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὰ κακὰ, νὰ ἐλέγχει, νὰ ἐπιτιμᾶ, νὰ προτρέπει μὲ καλωσύνη, μὲ σκληρότητα, ἂν ἔκανε κάθε τι ποὺ ἔπρεπε νὰ κάνει, μπροστὰ στὸν Θεό και τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ αὐτὰ τὰ εἶπα, ὥστε, γνωρίζοντας αὐτὸ ποὺ συμβαίνει στὴν ψυχὴ μου, νὰ βοηθήσετε τὸ μεγάλο ἔργο μου. Βοηθώντας ἐμένα, βοηθᾶτε τοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς σας, και βοηθώντας τοὺς ἑαυτοὺς σας, βοηθᾶτε ἐμένα τὸν ταλαίπωρο. Καὶ ποιά εἶναι ἡ βοήθεια και ἡ συμπαράστασή σας, παρὰ τὸ νὰ ἀφιερῶσσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ὅσο γίνεται περισσότερο στὴν ἄριστη αὐτὴ διαγωγή και νὰ μὴ θεωροῦμε τίποτε μεγάλο, ἐφόσον διαφέρουμε ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς; Ἀλλὰ, ἂν δὲν ἀκολουθήσουμε τὰ ἴχνη τῶν πατέρων μας, ἔστω και ἂν διακρινόμαστε ἀπὸ μερικοὺς

μεν, ἐπειδὴ «πολλοὶ οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί»· καὶ εἰ οὐ πᾶς «ὁ βαπτισθεὶς σωθήσεται», τὸ ἐξῆς φησί, σιωπήσωμεν. Μηδ' αὖ καταμετρεῖν μόνον τὸν χρόνον τὸ παρελθόντα, ὡς τόσα καὶ τόσα ἔτη μονάζομεν, ἀλλ' εἰ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τὴν πολιτείαν μακρὰν πρὸς 5 ἀρετὴν κτησώμεθα· μηδὲ τὴν ἡμέραν ὅτι παρῆλθε σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ καλῶς παρῆλθεν καὶ εἰ ἐν αὐτῇ ἀπεθέμεθα τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, τὸ πόρισμα τῆς μελλούσης ζωῆς, τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς, τὴν πρὸς τὸ ἐνοχλοῦν πάθος ἢ ἀντικαστάσασιν ἰσόρροπον, ἢ καὶ ὑπερβάλλουσαν, ἢ καὶ παντάπασιν ἀναιρετικὴν.

10 Οὕτως ὁ νήφων νήφει, οὕτως ὁ ἐργαζόμενος ἐργάζεται, οὕτως ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος θεοποιεῖται, οὕτως ὁ μονάζων πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τῷ πράγματι μονάζειν ἐπιέγεται, λύομενος αἰεὶ σκοτούς παθῶν, δεσμοῦ σχέσεων πονηρῶν, ἐλευθέραν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἔων μόνον πρὸς Κύριον φέρεσθαι, πρὸς ἐκεῖνον πτεροῦσθαι τῇ ἀγάπῃ, 15 τὴν ἐκεῖνου σχέσιν μόνην ἐπιποθεῖν. Σκοπησάτω λοιπὸν ἕκαστος ὑμῶν, πῶς πορεύεται, εἰ ἔχει τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐνδίδωσι δοῦλον τῶν παθῶν, δεσμώτην τῶν ἁμαρτιῶν, αἰχμάλωτον τῶν λογισμῶν· ἐντεῦθεν γὰρ αἱ κακίαι ἀναφύονται, ἐντεῦθεν αἱ μάχαι, αἱ ἔχθραι, αἱ ἔριδες, αἱ δικαιολογίαι, αἱ ὑπερηφανίαι, αἱ παρα- 20 κοαί, αἱ ἰδιοθελῖαι, οἱ γογγυσμοί, οἱ ψιθυρισμοί, αἱ φατρίαι, αἱ ἀπιστίαι, τὸ τελευταῖον καὶ πρῶτον τῶν κακῶν· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτοις ὁ πρὸς τὰ πάθη ἐνιστάμενος καὶ πολεμῶν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ὅθεν «πᾶν δῶρημα τέλειον, πᾶσα δόσις ἀγαθή», πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ἀγογγυσία, δευτεροστασία, ταπεινοφροσύνη, ἀφθονία, αὐ- 25 τάρκεια, εὐχαριστία, ὑπομονή, ἐργασία, προσευχή, ψαλμωδία, ἀγρυπνία, κατάνυξις, δακρυροῖα, πᾶσά τις ἄλλη ἐπαινετικὴ πράξις καὶ θεωρία· οὐ γὰρ ἐκδικεῖ θέλημα, ἀλλὰ ἀναιρεῖ ὡς πολέμιον· οὐ ζητεῖ πρωτεῖον, ἀλλὰ φεύγει ὡς πρατεῖον ψυχῆς· οὐκ ἐπιθυμεῖ ἐργόχειρον καθισματικὸν ἢ καλλιγραφικὸν ἢ ἀμφιαστικόν, ἀλλὰ πατρικὸν βού- 30 λημα καὶ θέλημα καὶ τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν, κἂν μαγειρικόν ἐστί, κἂν σκαφανικόν, κἂν κηπουρικόν, κἂν ὅτιοῦν τῶν ἄλλων· οὐ διαμάχεται περὶ ἱματίου, περὶ ὑποδήματος, περὶ βρώματος, περὶ πόματος, ἀλλ' ὑπομένων φέρει πάντα, κἂν καταφθειροῦται, κἂν καταψυχοῦται, κἂν ῥακοδυτῇ, κἂν λιμώτῃ· πρὸς ἓν γὰρ μόνον ἀφορᾷ, τὴν ἐκεῖθεν 35 ἀνάπαυσιν κερδάναι.

1. Ματθ. 20, 16.

2. Ὅπ. π.

3. Ἰακ. 1, 17.

ὁμοίους μας, ἂν δὲν μιμηθοῦμε τὸν ζῆλο τῶν ἐκλεκτῶν, ἐπειδὴ «πολλοὶ εἶναι οἱ κλητοί, ἀλλὰ λίγοι οἱ ἐκλεκτοί»¹, καὶ ἀφοῦ «δὲν θὰ σωθεῖ καθένας πὺν βαπτίσθηκε»², ὅπως λέγει στή συνέχεια, ἅς σωπάσουμε. Οὔτε ἐπίσης νὰ μετροῦμε μόνο τὸν χρόνον πὺν πέρασε, ὅτι τόσα καὶ τόσα χρόνια εἴμαστε μοναχοί, ἀλλὰ ἂν χρησιμοποιοῦσαμε τὸν πολὺν χρόνον καὶ τὴν μακρὰ ζωὴν μας πρὸς ἀπόκτηση ἀρετῆς. Οὔτε νὰ βλέπουμε ἂν πέρασε ἡ μέρα, ἀλλὰ ἂν πέρασε καλὰ καὶ ἂν κατὰ τὴν διάρκειά της ἀποθηκεύσαμε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ πὺν θὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ τὴν μέλλουσα ζωὴν, τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς, αὐτὴν πὺν ἀντιστρατεύεται τὸ πάθος πὺν μᾶς ἐνοχλεῖ, ἢ τὸ ἀντικαθιστᾶ ἰσόρροπα, ἢ καὶ τὸ ξεπερνᾶ, ἢ καὶ τὸ καταστρέφει ἐξολοκλήρου.

Ἔτσι ἀσκει τὴν νηφαλιότητα ὁ νηφάλιος, ἔτσι αὐτὸς πὺν ἐργάζεται, ἔτσι θεοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἔτσι ὁ μοναχὸς, μαζί μὲ ὄνομα προσπαθεῖ νὰ μονάζει καὶ πραγματικὰ, ἀπαλλασσόμενος ἀπὸ τὸ σκοτᾶδι τῶν παθῶν, ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν πονηρῶν σχέσεων, ἀφήνοντας τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἐλεύθερα νὰ ὀδηγοῦνται μόνο πρὸς τὸν Κύριον, νὰ πετοῦν πρὸς ἐκεῖνον μὲ ἀγάπην, καὶ μόνο τὴν σχέσιν ἐκείνου νὰ ποθοῦν διακαῶς. Ἄς προσέξει λοιπὸν ὁ καθένας σας πῶς βαδίζει, ἂν ἔχει αὐτὸ πὺν ζητᾶ, ἂν δὲν παραδίδει τὸν ἑαυτό του δοῦλον στὰ πάθη, δέσμιον τῶν ἁμαρτιῶν, αἰχμάλωτον τῶν λογισμῶν. Γιατὶ ἀπὸ αὐτὰ ξεφυτρώνουν οἱ κακίαι, ἀπὸ αὐτὰ οἱ λογομαχίαι, οἱ δικαιολογίαι, οἱ ὑπερηφάνειαι, οἱ ἀνυπακοές, τὰ προσωπικὰ θελήματα, οἱ γογγυσμοί, οἱ ψίθυροι, οἱ φατρίες, οἱ ἀπιστίαι, τὸ τελευταῖον καὶ πρῶτον ἀπὸ τὰ κακά. Ἀλλὰ δὲν ὑπόκειται σ' αὐτὰ ὅποιος ἀντιστέκεται στὰ πάθη καὶ τὰ πολεμᾶ, ἀλλὰ ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου προέρχεται «κάθε τέλειον δῶρον καὶ κάθε δόση καλή»³, πραότητα, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ἀγογγυσία, εὐχαριστία, ὑπομονή, ἐργασία, προσευχή, ψαλμωδία, ἀγρυπνία, κατάνυξις, ροὴ δακρύων, καὶ κάθε ἄλλη ἐπαινετικὴ πράξις καὶ θωρία. Γιατὶ δὲν διεκδικεῖ τὸ θέλημά του, ἀλλὰ τὸ καταργεῖ ὡς ἐχθρικό. Δὲν ζητᾶ πρωτεῖον, ἀλλὰ τὸ ἀποφεύγει σὰν νὰ εἶναι πωλητήριο τῆς ψυχῆς. Δὲν ἐπιθυμεῖ ἐργόχειρον καθιστικὸν ἢ καλλιγραφικὸν ἢ ραπτικὸν, ἀλλὰ αὐτὸ πὺν θέλει καὶ ἀρέσει στὸν πατέρα καὶ ὠφελεῖ ὅλους, εἴτε εἶναι διακόνημα μαγειρικὸν, εἴτε σκαπτικὸν, εἴτε κηπουρικὸν, εἴτε ὅτιδήποτε ἄλλο. Δὲν φιλονεικεῖ γιὰ ἐνδύματα, ὑποδήματα, φαγητὸν καὶ πιτόν, ἀλλὰ τὰ ἀνέχεται ὅλα μὲ ὑπομονήν, καὶ ὅταν ἀκόμα γεμίζει ψεῖρες, καὶ ὅταν παγώνει, καὶ ὅταν εἶναι κουρελῆς καὶ ὅταν εἶναι πολὺ πεινασμένος. Γιατὶ μόνο σὲ ἓνα ἀποβλέπει, νὰ κερδίσει τὴν ἐκεῖ ἀνάπαυσιν.

Πλουτεῖ καὶ κτᾶται οὐχ ἄπερ οἱ ἀποδοκιμάζοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ Θεοῦ, ἤγουν τήνδε τὴν μάθησιν ἢ τήνδε, τόδε τὸ ἐργόχειρον ἢ τόδε, τούσδε τοὺς ψαλμοὺς ἢ τούσδε, τάδε τὰ τροπάρια ἢ τάδε (τοιαῦτα γὰρ, ὡς εἶπον, τὰ τῶν ἀνομούντων καὶ οὐκ εὐνομούντων, τὰ τῶν κλε-
5 πτῶν, ἀλλ' οὐκ ἐλευθέρων τῆ καρδία, τὰ τῶν κατ' Ἰούδαν, ἀλλ' οὐ τὰ τῶν μαθητῶν, τὰ τῶν πονηρῶν, ἀλλ' οὐκ ἀγαθῶν), ἀλλὰ τὴν δι' ὑπακοῆς ἀμεριμνίαν ἐπὶ πάσῃ τῇ ζωῇ αὐτοῦ, δι' ἐκκοπῆς θελήματος ἐπὶ παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὶν ὡς φῶς, ὡς ζωὴ, ὡς χαρὰ, ὡς ἀγαλλίασις, εὐφραίνεται, θυμηδιᾷ, ἀπολαύει ἀπεντεῦθεν ἤδη τῶν
10 μελλόντων καὶ μενόντων αὐτῷ ἀγαθῶν. Καὶ τίς ὁ μείζων τούτου, καὶ τίς ὁ πλουσιώτερος, καὶ τίς ὁ φρονιμώτερος, κἂν δόξῃ τὴν εὐτελεστάτην πάντων διακονίαν ἐπέχειν καὶ ἀχρειότερος πάντων φαίνεσθαι εἰς τὸ ὀρώμενον;

Οὕτως οὖν παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς, ἐπιλογισαμένους τὴν ἀλή-
15 θειαν, στέργειν, ἐμμένειν, κινεῖσθαι, πράττειν, ζηλοῦν ἀλλήλους ἐπὶ καλῷ, ὑποφέρειν μακροθύμως, ἐξαγορεύειν τὸ δὴ λεγόμενον τὰ «κρυπτὰ τῆς καρδίας». Ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τὸ σκώληκα ἔχον φυτὸν μὴ φθείρεσθαι διὰ τῆς κατ' ὀλίγον καταβρώσεως, οὕτως οὔτε ψυχὴν ὄφιν ἔχουσαν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀνεξαγόρευτὸν τι, μὴ σήπεσθαι ἐν
20 αὐτῷ καὶ σκωληκιᾷν καὶ εἰς παντελῆ διαφθορὰν ἔρχεσθαι. Διό, παρακαλῶ, ἐκβάλετε ἕκαστος τὸν σκώληκα, ὅπερ κακῶς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ταμιευόμενον, εἶπερ καὶ ἔχοι τις, κἀγὼ ἐπισκέψομαι, κἀγὼ ἰάσομαι μετὰ συμπαθείας, μετὰ φειδοῦς. Καὶ οἷον οὐ γίγνεται κα-
λόν; Εὐθὺς ἀναδώσει τοὺς ὄρηκας τοὺς νοητούς, εὐθὺς ἀναζῆ,
25 εὐθὺς καρποφορήσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ΄.

Περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Χαρίτωνος καὶ τοῦ ἀταράχως
30 καὶ εἰρηνικῶς διανύειν τὰς ἐμπιστευθείσας ἡμῖν διακονίας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, φοβερὰ μὲν ἡ τοῦ θανάτου ἀκοή, ἀλλὰ

Πλουτίζει καὶ ἀποκτᾶ ὄχι αὐτὰ πού ἀποκτοῦν ἐκεῖνοι πού ἀποδοκιμάζονται ἀπὸ τὸν Θεό, δηλαδή αὐτὴν ἢ ἐκείνη τὴ μάθησι, αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐργόχειρο, αὐτοὺς ἢ ἐκείνους τοὺς ψαλμούς, αὐτὰ ἢ ἐκεῖνα τὰ τροπάρια (γιατί, ὅπως εἶπα, αὐτὰ τὰ κάνουν ὅσοι παρανομοῦν, καὶ ὄχι αὐτοὶ πού πειθαρχοῦν στοὺς νόμους, οἱ κλέφτες, καὶ ὄχι οἱ ἐλεύθεροι στὴν καρδιά, ὅσοι ἐνεργοῦν σὰν τὸν Ἰούδα, καὶ ὄχι ὅπως οἱ μαθητῆς, οἱ πονηροὶ καὶ ὄχι οἱ ἀγαθοί), ἀλλὰ τὴν ἀμεριμνησία σὲ ὅλη τὴ ζωὴ του, μὲ τὴν ὑπακοὴ καὶ τὴν ἀποκοπὴ τοῦ θελήματός του σὲ κάθε ἔργο του, στὰ ὅποια εἶναι σὰν φῶς, σὰν ζωὴ, σὰν χαρὰ, σὰν ἀγαλλίασι, πού εὐφραίνεται, εἶναι γεμᾶτος χαρὰ, καὶ ἀπολαμβάνει ἤδη ἀπὸ ἐδῶ τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ πού τὸν περιμένουν. Καὶ ποιὸς εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ αὐτόν; ποιὸς εἶναι πλουσιώτερος; ποιὸς εἶναι πιὸ συνετός, ἔστω καὶ ἂν δίνει τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἀσκεῖ τὸ πιὸ ταπεινὸ διακόνημα καὶ δείχνει νὰ εἶναι ὁ πιὸ ἄχρηστος φαινομενικά;

Γι' αὐτὸ λοιπὸν σᾶς παρακαλῶ ὅλους σας, ἀναλογιζόμενοι τὴν ἀλήθεια, νὰ συμφωνεῖτε, νὰ ἐπιμένετε, νὰ κινεῖστε, νὰ κάνετε, νὰ δείχνετε ἄμλλα μεταξύ σας γιὰ τὸ καλὸ, νὰ ὑποφέρετε μὲ μακροθυμία, νὰ ἐξομολογεῖστε, ὅπως λέγεται, «τὰ κρυφὰ τῆς καρδιᾶς σας»³. Γιατί, ὅπως δὲν εἶναι δυνατὸν ὅταν ἓνα φυτὸ ἔχει σκουλήκι νὰ μὴ καταστραφεῖ καθὼς θὰ τὸ τρώει λίγο-λίγο, ἔτσι οὔτε ἡ ψυχὴ πού ἔχει φίδι, δηλαδή κάτι πού δὲν τὸ ἐξομολογήθηκε, νὰ μὴ σαπίσει μὲ αὐτὸ καὶ νὰ μὴ σκουληκιᾶσει καὶ νὰ φτάσει σὲ ὀλοκληρωτικὴ φθορά. Γι' αὐτό, παρακαλῶ, βγάλτε ὁ καθένας τὸ σκουλήκι, πού κακῶς ἔχετε μέσα σας ἐγκατεστημένο. Ἄν λοιπὸν κανεὶς ἔχει, ἐγὼ θὰ τὸν ἐξετάσω, ἐγὼ θὰ τὸν θεραπεύσω μὲ συμπάθεια, μὲ εὐσπλαγχνία. Καὶ τί καλὸ δὲν θὰ προκύψει; Ἀμέσως θὰ ξαναβγάλει τὰ νοητὰ βλαστάρια, ἀμέσως θὰ ξαναζήσει, ἀμέσως θὰ καρποφορήσει μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμι μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 88η.

Γιὰ τὴν κοίμησι τοῦ ἀδελφοῦ Χαρίτωνα, καὶ ὅτι πρέπει χωρὶς ταραχῆς καὶ εἰρηνικὰ νὰ ἐκτελοῦμε τίς διακονίες μας.

³ Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, εἶναι βέβαια φοβερὴ ἡ εἶδησι τοῦ θανάτου,

τοῖς ἁμαρτωλοῖς, τοῖς δὲ δικαίοις καὶ μάλα ἠδεῖα καὶ θαρσαλέα· οἷον γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπου, ὅταν διὰ πταίσματα καθειρωγμένος ὑπάρχη καὶ καιροῦ ἐνοστάντος ἀνακρίσεως τρέμει καὶ δέδοικεν, ἀγωνιᾷ καὶ ἐξίσταται, καλούμενος ἐκβῆναι πρὸς τὸ τεθάναι, οὕτως ἐπὶ ἁμαρτωλοῦ ἢ ἐκ τῶν ἐνθένδε μεταχώρησις φοβερὰ τις καὶ φορικτὴ πέφυκεν εἶναι· ἐπὶ δὲ δικαίου τοῦναντίον, καθά τις ἐκδεχόμενος ἀμοιβὰς καὶ στεφάνους παρὰ βασιλέως, ὑπὲρ ὧν καλῶς δέδρακε. Χαρᾷ γὰρ χαίρει, ὁπότεν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἀνταποδόσεως αὐτοῦ. Τοιοῦτο καὶ νῦν θαρροῦμεν λέγειν ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Χαρίτωνος, 10 ὅτι μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως φερωνύμως ἐξεπορεύθη τοῦ σώματος, ἀπαχθεὶς εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως. Καὶ ἴδε, ἀδελφοί, τί καλὸν τὸ ἀγωνίσασθαι, τί συμφέρον τὸ διάσασθαι τὴν φύσιν, τί ἀγαθὸν τὸ ἀθλῆσαι ἐν τῇ ὑποταγῇ μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς, ὅτι ἐν ὀλίγοις ἔτεσι, μᾶλλον δὲ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ σχεδὸν εἶπεῖν (τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ 15 πρὸς τὴν ἄπειρον ζωὴν τὰ ἐνταῦθα ὑπολαμβάνειν;) ἐκτήσατο πλοῦτον ἀκένωτον, δόξαν ἀπερινόνητον, εὐφροσύνην ἀνείκαστον, βασιλείαν ἀθάνατον. Καὶ ἔστι νῦν ἀγαλλιώμενος καὶ θυμηδιῶν καὶ μηδεμίαν αἰσθησιν ἀλγεινὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ κόπων ἐν ἑαυτῷ ἔχων, ἀλλὰ χωρῶν εἰς χώρους ὁσίων, εἰς σκηναῖς δικαίων, εἰς ἐπαύλεις μαρ- 20 τύρων, εἰς δόξαν ἀγγέλων, εἰς ἦχον ἑορταζόντων, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τὴν μητέρα πάντων τῶν ἁγίων, θεώμενος καὶ ὄρων ἀμήχανα καὶ ἀνεκδιήγητα πράγματα, φῶς ἐκεῖνο τὸ ἀδιάδοχον, ζωὴν τὴν ἀθάνατον, μακαριότητα τὴν ἀνέκφραστον.

Τί λοιπὸν, ἡμεῖς οἱ ἔτι ἐν τῷ σκάμματι οὐκ ἀγωνισώμεθα; οὐκ 25 εὐθαρσῆσωμεν; οὐκ προθυμηθῶμεν; οὐκ καῶμεν τῇ διανοίᾳ; οὐκ μεταθώμεθα ἑαυτοὺς τῇ διαθέσει ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ πρὸς τὰ οὐράνια; οὐκ πάντα ὁμολογήσωμεν δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου; Μὴ ὅτι νηστείαν καὶ ἀγρυπνίαν, ἀλουσίαν καὶ χαμευνίαν, ψῦχος καὶ καύσωνα, κόπον καὶ μόχθον, ἐξουδένωσιν καὶ ἀτιμίαν, ἀλλὰ 30 καὶ αὐτὰ εἰ δέοι τὰ αἵματα κενῶσαι, τὰ μέλη κατακόψαι, τὰς σάρκας καταξέσαι, ὅσα συντριῖσαι, μόνον ἵνα τὸ ζητούμενον γένηται;

1. Ψαλμ. 41, 5.

2. Γαλ. 4, 27.

ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἐνῶ ἀντίθετα γιὰ τοὺς δίκαιους εἶναι πολὺ εὐχάριστη καὶ θαρραλέα. Γιατί, ὅ,τι γίνεται μ' ἓναν ἄνθρωπο ποὺ εἶναι φυλακισμένος γιὰ κάποια πταίσματα ποὺ ἔκανε, ποὺ ὅταν ἔρθει ἡ στιγμή τῆς δίκης του τρέμει καὶ φοβᾶται, ἀγωνιᾷ καὶ εἶναι ταραγμένος ὅταν καλεῖται νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴ φυλακὴ γιὰ νὰ ἐκτελεστεῖ, ἔτσι καὶ γιὰ τὸν ἁμαρτωλὸ ἢ ἀναχώρησός του ἀπὸ ἐδῶ εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τῆς κάτι φοβερὸ καὶ φρικτὸ. Γιὰ τὸν δίκαιο ὅμως, ἀντίθετα, εἶναι σὰν κάποιον ποὺ περιμένει ἀμοιβὲς καὶ στεφάνια ἀπὸ τὸν βασιλιά, γι' αὐτὰ ποὺ καλῶς ἔπραξε. Αἰσθάνεται μεγάλη χαρὰ, ὅταν ἀκούσει τὴ φωνὴ τῆς ἀνταμοιβῆς του. Τὸ ἴδιο καὶ τώρα τολμῶ νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸν ἀδελφὸ μας Χαρίωνα, ὅτι δηλαδὴ μὲ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση, ὅπως λέγει καὶ τὸ ὄνομά του, βγήκε ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ ὀδηγήθηκε στὸν τόπο τῆς ἀναπαύσεως. Καὶ νὰ, ἀδελφοί μου, πόσο καλὸ εἶναι τὸ νὰ ἀγωνισθεῖ κανεὶς, πόσο συμφέρει νὰ ἐκβιάσει τὴ φύση, πόσο καλὸ πρᾶγμα εἶναι νὰ ἀγωνισθεῖ μὲ ὑποταγὴ μέχρι τὴν τελευταία του ἀναπνοή, γιατί μέσα σὲ λίγα χρόνια, ἢ σχεδὸν μέσα σὲ μιὰ μέρα (τί ἄλλο δηλαδὴ μπορούμε νὰ ὑπολογίσουμε ὅτι εἶναι τὰ ἐδῶ μπροστὰ στὴν αἰώνια ζωή;) ἀπέκτησε πλοῦτο ἀτέλειωτο, δόξα ἀσύλληπτη, εὐφροσύνη ἀφάνταστα μεγάλη, βασιλεία ἀθάνατη. Καὶ τώρα εἶναι γεμᾶτος ἀγαλλίαση καὶ χαρὰ, χωρὶς νὰ ἔχει κανένα ὀδυνηρὸ αἶσθημα μέσα του γιὰ τοὺς κόπους τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ προχωρώντας στοὺς χώρους τῶν ὁσίων, σὶς κατασηκηνώσεις τῶν δικαίων, σὶς ἐπαύλεις τῶν μαρτύρων, στὴ δόξα τῶν ἀγγέλων, στοὺς ἤχους αὐτῶν ποὺ γιορτάζουν¹, στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τὴν μητέρα ὄλων τῶν ἁγίων², θαυμάζοντας καὶ βλέποντας πρᾶγματα ὑπερφυσικά καὶ ἀπερίγραπτα, ἐκεῖνο τὸ φῶς τὸ αἰώνιο, τὴ ζωὴ τὴν ἀθάνατη, τὴ μακαριότητα τὴν ἀνέκφραστη.

Γιατί λοιπὸν ἐμεῖς ποὺ βρισκόμαστε ἀκόμα στὸ στάδιο νὰ μὴν ἀγωνισθοῦμε, νὰ μὴ πάρουμε θάρρος, νὰ μὴ δείξουμε προθυμία, νὰ μὴ καοῦμε νοερὰ, νὰ μὴ ἔχουμε τὴ διάθεση νὰ μεταθέσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια στὰ οὐράνια, νὰ μὴ ὁμολογήσουμε ὅτι θὰ κάνουμε καὶ θὰ ὑποστοῦμε τὰ πάντα γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου; "Ὁχι μόνο νὰ ὑπομείνουμε τὴ νηστεία καὶ τὴν ἀγρυπνία, τὴν ἀλουσία καὶ τὸν ὕπνο κάτω στὴ γῆ, τὸ κρύο καὶ τὸν καύσωνα, τὸν κόπο καὶ μόχθο, τὴν περιφρόνηση καὶ τὴν ἀτίμωση, ἀλλὰ ἀκόμα κι' ἂν χρειαστεῖ νὰ χύσουμε τὰ αἵματά μας, νὰ μᾶς κόψουν τὰ μέλη, νὰ μᾶς ξεσχίσουν τίς σάρκες, νὰ μᾶς σπάσουν τὰ κόκκαλα, ἀρκεῖ μόνο νὰ ἐπιτύχουμε αὐτὸ ποὺ ζητᾶμε.

Ναί, ἀδελφοί μου, δέομαι· καλὸν τὸ οὕτω φρονῆσαι, σοφὸν τὸ οὕτω διανοεῖσθαι. Κλέπτῃς ἐστὶν ὁ διάβολος· αἰεὶ παρίσταται συλαγωγῶν τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τῶν καλλίστων διαλογισμῶν καὶ συγχέων αὐτὴν εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, ἵνα μὴ εὕρωμεν τόπον 5 τῆς ἀρετῆς, χώραν τῆς καλῆς ἐργασίας. Ἄλλ' ἡμεῖς μὴ φενακιζώμεθα ὑπὸ τῆς ἀπάτης, ἐν νῶ δὲ ἔχοντες τὰ θεῖα παραγγέλματα, τὰ καθ' ἡμέραν ἀναγνώσματα, τὰ διὰ γλώσσης ὑμνούμενα, τὰ δι' εὐχῆς παριστάμενα, διαδιδάζωμεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἐβδομάδα ἐξ ἐβδομάδος, μῆνα ἐκ μηνός, ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ, ὅπερ οὖν πάντως φθάσομεν, τὰ 10 κατὰ χρείαν ἡμῶν ἔργα ἅμωμα τῷ Θεῷ παριστάντες, ὅλα καθαρὰ, ὅλα ἀγόγγυστα, ὅλα ἀνυπερήφανα, ὅλα εἰρηνικά, ἀγαπητικά, ἀτάραχα. Ἦδη ποιοῦμεν, ὃ ποιοῦμεν. Τυχὸν ἀροτριῶμεν, σκάπτομεν, μαγευρεύομεν, τεκτονεύομεν, μαγκιπεύομεν, κελλαρεύομεν, κηπουρεύομεν, καλλιγραφοῦμεν, οἰκοδομοῦμεν, κατὰ πᾶσαν ἄλλην διακο- 15 νίαν τὰ ἐργόχειρα διαχειριζόμενοι, εἴτε ὑφαίνοντες, εἴτε κανισκοποι- οῦντες, εἴτε τι ἄλλο, ἵνα τέλειον τὸ ἔργον τῷ Θεῷ καταλογίζηται καὶ ἀποθησανορίζηται εἰς μισθὸν ἡμῶν αἰώνιον. Τὸ γὰρ παραφθειρεσθαι αὐτὸ διὰ γογγυσμοῦ, δι' αὐθαδείας, διὰ κενοδοξίας, διὰ ταραχῆς, διὰ ἀντιλογίας, οὐ φρονήσεως οὐδὲ συνέσεως, οὐδ' ἀνθρώπου τοῦ κατὰ 20 ἀλήθειαν ἔχοντος τὴν προσηγορίαν· ἄνθρωπος γὰρ μέγα τι χρῆμα, ὡς ὀρίζεται, κατὰ τὸν αἰοίδιμον Ἰωβ, «ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος».

Σκοπεῖτω δὲ καὶ τοῦτο ἕκαστος, πῶς ὁ σπουδαῖος καὶ ἐνάρετος φιλητός ἐστι παρὰ πᾶσιν, ἐράσμιος, σεβάσμιος, ἔνδοξος, καὶ οὐ μόνον 25 τοῖς ἰδίοις ἀδελφοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἕξωθεν ἀκούουσιν· ἡ γὰρ ἀρετὴ καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ γινομένη καὶ ἐν ἀφανεῖ προσώπῳ φύσιν ἔχει ἐκδομβεῖσθαι καὶ ἀναφαίνεσθαι καὶ ἐκκηρύττεσθαι, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔστι «πόλιν κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένην». Ἐὰν οὖν μικρὸν ὑπομείνωμεν, μικρὸν ἀγωνισώμεθα, 30 φθάνει ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως οὐ μόνον ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ θανάτου διὰ ἀπαθείας· ψυχὴ γὰρ ἀγαπήσασα τὸν Θεὸν ὀλοκλήρως καὶ νεκροῦσα τὰ θελήματα δι' ὑπακοῆς, εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως, κατὰ τοὺς πατέρας, πέφθακε καὶ ἤδη τὸ μέλλον ἀγαθὸν ἀπ' ἐντεῦθεν καρποῦται, ἐν ᾧ γενοίμεθα πάντες, εὐ-

3. Ἰωβ 1, 1.

4. Ματθ. 5, 14.

Ναί, ἀδελφοί μου, σᾶς παρακαλῶ. Εἶναι καλὸ νὰ πιστέψουμε ἔτσι, εἶναι σοφὸ νὰ σκεφτόμαστε ἔτσι. Ὁ διάβολος εἶναι κλέφτης. Εἶναι διαρκῶς παρών, αἰχμαλωτίζοντας τὴ σκέψη μας ἀπὸ τοὺς καλοὺς λογισμοὺς καὶ ἀναμιγνύοντάς την μὲ τὴ ματαιότητα τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ μὴ βρῖσκουμε χῶρο γιὰ τὴν ἀρετὴ, χῶρο γιὰ τὴν καλὴ ἐργασία. Ἄλλ' ἐμεῖς ἄς μὴ ξεγελιόμαστε ἀπὸ τὴν ἀπάτη, κι' ἔχοντας στὸ νοῦ μας τὰ θεῖα παραγγέλματα, τὰ καθημερινὰ ἀναγνώσματα, αὐτὰ ποὺ ψάλλουμε μὲ τὴ γλώσσα μας, αὐτὰ ποὺ εἶναι παρόντα μὲ τὴν προσευχὴ, ἄς περνᾶμε τὴ μιὰ μέρα μετὰ τὴν ἄλλη, τὴ μιὰ ἑβδομάδα μετὰ τὴν ἄλλη, τὸν ἕνα μῆνα μετὰ τὸν ἄλλο, τὸν ἕνα χρόνο μετὰ τὸν ἄλλο, πράγμα ποὺ θὰ καταφέρουμε ὅπωςδήποτε ἐὰν παρουσιάσουμε στὸν Θεὸ τὰ ἔργα μας ἄψογα, ὅλα καθαρὰ, ἀγόγγυστα, χωρὶς ἀλαζονεία, ὅλα εἰρηνικὰ, ἀγαπημένα, ἀτάραχα. Ἦδη κάνουμε αὐτὸ ποὺ κάνουμε. Ὀργώνουμε, σκάβουμε, μαγειρεύουμε, ἀσχολούμαστε μὲ τὴν ξυλουργία, ζυμώνουμε, φροντίζουμε τὴν ἀποθήκη, τὸν κῆπο, ἀντιγράφουμε χειρόγραφα, χτίζουμε, κάνουμε ὅλα τὰ ἄλλα χειρωνακτικὰ ἔργα τῆς διακονίας μας, εἴτε ὑφαίνουμε, εἴτε κατασκευάζουμε πανέρια, εἴτε κάτι ἄλλο, γιὰ νὰ ὑπολογίζεται τέλειο τὸ ἔργο ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ νὰ ἀποταμιεύεται γιὰ τὸν αἰώνιο μισθὸ μας. Τὸ νὰ φθείρεται λοιπὸν τὸ ἔργο μας αὐτὸ μὲ γογγυσμό, μὲ αὐθάδεια, μὲ ματαιοδοξία, μὲ ταραχὴ, μὲ ἀντιλογία, δὲν εἶναι γνώρισμα φρόνησης ἢ συνέσης, οὔτε ἀνθρώπου ποὺ φέρει πραγματικὰ τὸ ὄνομα, γιὰτὶ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα πράγμα μεγάλο, σύμφωνα μὲ τὸν ὄρισμὸ ποὺ δίνει ὁ ἀείμνηστος Ἰωβ, «εἰλικρινῆς, θεοσεβῆς, μακριὰ ἀπὸ κάθε πονηρὸν πράγμα»³.

Ἄς προσέξει κι' αὐτὸ ὁ καθένας, ὅτι ὁ σπουδαῖος καὶ ἐνάρετος εἶναι ἀγαπητὸς ἀπὸ ὅλους, ἀξιαγάπητος, σεβάσμιος, ἐνδοξος, καὶ ὄχι μόνο μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἔξω ποὺ ἀκοῦνε γι' αὐτόν. Γιατὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ὅταν γίνεται κρυφὰ καὶ μὲ πρόσωπο ποὺ δὲ φαίνεται, εἶναι στὴ φύση τῆς νὰ διαδίδεται καὶ νὰ λάμπει καὶ νὰ διακηρύσσεται, σύμφωνα μὲ ἐκεῖνο ποὺ λέγει ὁ Κύριος, ὅτι «δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κρυφτεῖ μιὰ πόλη ποὺ βρῖσκεται πάνω σὲ ὄρος»⁴. Ἄν λοιπὸν ὑπομείνουμε λίγο, ἂν ἀγωνισθοῦμε λίγο, ἔρχεται ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως, ὄχι μόνο τὴν ὥρα τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατο μὲ τὴν ἀπάθεια. Γιατὶ ἡ ψυχὴ ποὺ ἀγάπησε τὸν Θεὸ ὀλοκληρωτικὰ καὶ νέκρωσε τὰ θελήματά της μὲ τὴν ὑπακοή, ἔφθασε, σύμφωνα μὲ τοὺς πατέρες, στὸν τόπο τῆς ἀναπαύσεως, καὶ ἤδη ἀπολαμβάνει τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τώρα. Σ' αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ εὐχομαί νὰ βρεθοῦμε ὅλοι μὲ

χαῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καλῶς διαμεΐδοντες καὶ τὴν παροῦσαν Τεσσαρακοστήν, καί γε φθάνοντες εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς 5 αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΘ'.

Περὶ ψήφου τοῦ ἡγουμένου τῆς Δαλμάτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀληθινὴ ἢ γνῶσις, προτερεύουσα τῆς θύραθεν σοφίας.

10 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, φιλεῖτε ἀκούειν τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, οὐχ ὅτι γνωστικός ἐστίν, ἀλλ' ὅτι πατρικός· πατὴρ γὰρ ὑμῶν εἰμι, καὶ ἀνάξιός· καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς κεκίνημαι λέγειν, οὐχ ὅτι διδακτικός εἰμι, ἀλλ' ὅτι πρὸς τέκνα ἢ νουθεσία, καὶ τέκνα πνευματικὰ καὶ περιπόθητα. Τίς δὲ ὁ παρῶν λόγος; Καλὸν ἐκ τῆς χθὲς ἐπισυμβάσης προφάσε-
15 ως ἀπάρξασθαι, ἐπειδὴ ἐγένετο ἡμᾶς ἀπελθόντας κατὰ πρόσταξιν τοῦ ἀρχιερέως ἐν τῇ μονῇ τῆς Δαλμάτου ἐγκρίναι τὸν ὀφείλοντα καθηγήσασθαι· ἦν δὲ τὸ προσῆκον ἐρώτησιν ἡμᾶς ποιήσασθαι πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἀδελφότητα, τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντας ἡγουμένους· οὐκ ἄλλον ἀπεκρίθησαν οὐδὲ ἐψηφίσταντο, ἢ τὸν
20 ἀβδᾶν Ἰλαρίωνα. Ὅτου χάριν καὶ δι' ἣν τινὰ αἰτίαν; Οὐχ ὅτι γνωστικός ἐστίν, οὐδ' ὅτι ἀγορεύς τις καὶ εὐλαλός, οὐδ' ὅτι γηραλέος, οὐδ' ὅτι περιφανὴς κατὰ τόνδε τὸν βίον, ἀλλ' ὅτι μόνον ταπεινόφρων, μισόδοξος καὶ φιλόθεος, τὴν τῆς ἀρετῆς δι' ὑποταγῆς διη-
25 ὄντος ἄλλου γνωστικωτέρου καὶ προὔχοντος ἐν ἔτεσιν, ἐλλειπομένου δὲ ἐν ἄλλοις, οὗτος προεκρίθη, ὡς μᾶλλον τῷ Θεῷ ἀρέσων καὶ τὴν ἀδελφότητα ὀδηγήσων κατὰ λόγον.

Καὶ ἴδε, ἀδελφοί μου, πῶς περισπούδαστον τὸ τῆς ταπεινοφρο-
σύνης χάρισμα· τοῦτο δὲ περιεκτικόν τι κατόρθωμα, ἐν ᾧ πέπανται
30 ταραχὴ, ἀποκέκρουται ὑπερηφανία, ἐξῶρισται φιλοδοξία, ἀπεσκο-
ράκισται ἰδιορρυθμία, ἀπονενέκρωται φιληδονία, ἀντεισιῆκται δὲ
πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ὑπομονή, φιλοφροσύνη. Καὶ τί

τίς προσευχές τοῦ πατέρα μας, διανύοντας καὶ αὐτὴ τὴν Τεσσαρακοστὴ καλὰ, καὶ φτάνοντας στὴ γενέθλια ἡμέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατί σ' αὐτὸν πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε, καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 89η.

**Γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Δαλμάτου,
καὶ γιὰ τὴν ταπεινοφροσύνη· γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλη-
θινή γνώση, ἀνώτερη ἀπὸ τὴν κοσμικὴ σοφία.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, σᾶς ἀρέσει νὰ ἀκοῦτε τὸν ταπεινὸ μου λόγο, ὄχι ἐπειδὴ εἶναι σοφός, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι πατρικός. Γιατί εἶμαι πατέρας, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὸ ἀξίζω. Καὶ ἐγὼ παρακινήθηκα στὸ νὰ σᾶς μιλήσω, ὄχι ἐπειδὴ εἶμαι κατάλληλος στὸ νὰ διδάσκω, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ νοουθεσία μου ἀπευθύνεται στὰ τέκνα μου, καὶ τέκνα πνευματικὰ καὶ ἀγαπημένα. Ποιὸς λοιπὸν εἶναι ὁ τωρινὸς λόγος; Εἶναι καλὸ νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὴν ἀφορμὴ ποὺ δόθηκε χθές, ὅταν συνέβη νὰ μεταβῶ μὲ ἐντολὴ τοῦ ἀρχιερέα στὴ μονὴ Δαλμάτου, γιὰ νὰ ἐκλέξω αὐτὸν ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡγούμενος. Καὶ ἔπρεπε νὰ ὑποβάλω ἐρώτηση στὴν ἐκεῖ ἀδελφότητα, σὲ ὅλους τοὺς συγκεντρωμένους ἐκεῖ ἡγουμένους. Καὶ δὲν ἀπάντησαν οὔτε ψήφισαν ἄλλον, παρὰ τὸν ἀββᾶ Ἰλαρίωνα. Γιατί καὶ γιὰ ποιά αἰτία; Ὁχι ἐπειδὴ εἶναι σοφός, οὔτε κανένας λαλίστατος ὁμιλητής, οὔτε ἐπειδὴ εἶναι ἡλικιωμένος, οὔτε ἐπειδὴ εἶναι ἐνδοξος στὴ ζωὴ αὐτῆ, ἀλλὰ μόνο ἐπειδὴ εἶναι ταπεινός, μισεῖ τὴ δόξα καὶ ἀγαπᾷ τὸν Θεό, ἔχοντας διανύσει τὸν δρόμο τῆς ἀρετῆς μὲ ὑποταγὴ καὶ χωρὶς νὰ δείξει ἀφροσύνη μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν του. Ἄν καὶ ὑπῆρχε ἄλλος πιὸ σοφός καὶ μεγαλύτερος στὰ χρόνια, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἐλλιπής στὰ ἄλλα, προκρίθηκε αὐτός, ἐπειδὴ θὰ ἀρέσει περισσότερο στὸν Θεὸ καὶ θὰ καθοδηγήσει τὴν ἀδελφότητα λογικᾶ.

Βλέπετε, ἀδελφοὶ μου, πόσο σπουδαῖο εἶναι τὸ χάρισμα τῆς ταπεινοφροσύνης. Αὐτὸ εἶναι κατόρθωμα ποὺ περιέχει πολλὰ ἄλλα κατορθώματα. Μὲ αὐτὸ καταπαύει ἡ ταραχὴ, ἀποκρούεται ἡ ὑπερηφάνεια, ἐξοριζεται ἡ φιλοδοξία, ἀποβάλλεται ἡ ἰδιοτροπία, ἀπονεκρῶνεται ἡ φιληδονία, καὶ στὴ θέση αὐτῶν μπαίνει ἡ πραότητα, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀγάπη,

δεῖ λέγειν; Πηγὴ τίς ἐστὶ τῶν ἀρετῶν, ἀναβλύζουσα πᾶσαν ἀγαθω-
 σύνην, μᾶλλον δὲ παράδεισος θεοφύτευτος, ἐκβλαστάντων παγκαρ-
 πίαν ἀθανασίας. Οὐκ ἔστι δὲ πόλιν κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένην,
 ὡς ὁ λόγος, οὐδὲ τὸν ταύτην κεκτημένον λανθάνειν, κἂν ἐν ἐσχατιᾷ
 5 βαθμοῦ τυγχάνῃ, κἂν ὑπὸ γῆν κρύπτοιτο, κἂν τινες φθονερώς δια-
 βάλλωσι· τότε γὰρ καὶ μᾶλλον γνωρίζεται ὥσπερ τι φῶς ἀνατέλλων
 ἐν τῷ ὄρει καὶ πρὸς ἑαυτὸν συνάγων τὰς ὄψεις τῶν ὁρώντων. Τοῦτο
 γὰρ καὶ περὶ τοῦ ψηφιζομένου, ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἔξω τὴν ψῆφον
 συνεισηνέγκαντο τῇ ἀδελφότητι.

10 Καὶ ταῦτα λέγω οὐχ ἵνα ἄγνωστοι ᾦτε, οὐδ' ἵνα μὴ ἀντιποιῆσθε
 τοῦ καλοῦ τούτου κτήματος, ἀλλ' ἵνα δεύτερον φροντίζητε τοῦ θίου
 καὶ ὥσπερ ἐπὶ δένδρου τινός, ὅτι ἄριστον μετὰ τὸν καρπὸν ἔχειν καὶ
 τὰ φύλλα· φύλλα γὰρ ἐστὶν ἡ γνῶσις πρὸς τὴν διὰ τοῦ θίου καρπο-
 φορίαν· ἀναγκαῖον μὲν τὸ πρότερον, εὐτερεπὲς δὲ τὸ δεύτερον,
 15 ἵνα τοῖς καρποῖς πρόσσεισι τὰ φύλλα· εἰ δὲ μὴ γε τέως ὁ καρπός, ὅς
 ἐστὶν ὁ θίος, σπουδαζέσθω, ὅτι καὶ μόνον σφῆξι. Φυτὸν δὲ μὴ καρ-
 ποφοροῦν, ἢ τὰ φύλλα φέρον μόνον, κοπῆς καὶ πυρὸς ἄξιον. Ὡστε
 προκριτέα ἡμῖν ἢ πρᾶξις αἰεὶ, εἴθ' οὕτως ἢ γνῶσις, καὶ μὴ τὸ πρότε-
 ρον ὑπὸ τοῦ δευτέρου καταργείσθω ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πρᾶγματι,
 20 ὥσπερ δὴ ἀδικιῶν μεγίστη ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος καταδυναστεύεσθαι
 τὸ κυριώτερον. Οἷον, ἐπιφθάζει ἡμᾶς καλεῖσθαι πρὸς τινος κρα-
 τοῦντος διβλίον. Μὴ διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τὴν ὑπακοὴν ἀθετήσωμεν;
 Πάλιν, φθάζει ἡμᾶς λαβεῖν οὐχ οἷον θέλομεν πυκτίον. Μὴ διὰ τὴν
 ἀποτυχίαν ἀντιλέξωμεν ἢ ὀργισθῶμεν ἢ μανιωθῶμεν τῷ διβλιο-
 25 φύλακι; πονηρὸν γὰρ τῷ ὄντι ἀντ' εὐχαριστίας ἀχαριστίαν, ἀντὶ εὐ-
 λογίας κατάραν, ἀντὶ εἰρήνης ταραχήν, ἀντὶ γνώσεως ἀγνασίαν
 νοσησαί.

Πάλιν, ἐκρουσεν εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἢ εἰς τὸ ἀνταπο-
 δοῦναι τὰς διβλους. Μὴ διὰ τὸ ἔτι περισσότερον ἀναγῶναι ἀσπα-
 30 σώμεθα τὴν παρακοήν, ἐρωτώμενοι καὶ ψευδόμενοι, ἀνακρινόμενοι
 καὶ προφασιζόμενοι, καὶ μέντοι καὶ τῷ πονηρῷ ὑποδείγματι ἄλλους
 πρὸς τὰ ὅμοια ἔλκοντες; ἄνομον γὰρ καὶ θείας παρακοῆς ἀμάρτημα.

ἡ συμπάθεια, ἡ ὑπομονή, ἡ φιλική διάθεση. Καὶ γιατί πρέπει νὰ λέγω κι' ἄλλα; Εἶναι μιὰ πηγὴ τῶν ἀρετῶν, πού ἀναβλύζει κάθε καλωσύνη, ἡ καλύτερα εἶναι θεοφύτευτος παράδεισος, πού βλαστάνει ὅλους τοὺς καρπούς τῆς ἀθανασίας. Δὲν μπορεῖ φυσικὰ νὰ κρυφτεῖ πόλη πού βρίσκεται πάνω σὲ βουνό¹, ὅπως ἀναφέρει ἡ Γραφή, οὔτε αὐτὸς πού τὴν ἔχει μπορεῖ νὰ περάσει ἀπαρατήρητος, ἔστω καὶ ἂν βρίσκεται στὴν τελευταία βαθμίδα, ἔστω καὶ ἂν κρυφτεῖ κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, ἔστω καὶ ἂν κάποιοι τὸν διαβάλλουν. Γιατὶ τότε γίνεται πρὸ γνωστὸς, ἀνατέλλοντας σὰν φῶς στὸ βουνὸ καὶ συγκεντρώνοντας τὰ μάτια ἐκείνων πού βλέπουν. Αὐτὸ λοιπὸν ἔγινε καὶ γι' αὐτὸν πού ψηφίστηκε, γιατί πολλοὶ καὶ ἀπὸ τοὺς ἔξω ἀπὸ τὴ μονὴ τὸν ψήφισαν μαζί μὲ τὴν ἀδελφότητα.

Καὶ τὰ λέγω αὐτὰ ὄχι γιὰ νὰ γίνετε ἄγνωστοι, οὔτε γιὰ νὰ μὴ ἐπιδιώκετε τὸ καλὸ αὐτὸ ἀπόκτημα, ἀλλὰ γιὰ νὰ βάζετε δεύτερη τὴ φροντίδα γιὰ τὴ ζωὴ, καὶ ὅπως σ' ἓνα δένδρο ἀριστο εἶναι τὰ φύλλα νὰ ἔρχονται δεύτερα μετὰ τὸν καρπὸ· γιατί φύλλα εἶναι ἡ γνώση σὲ σύγκριση πρὸς τὴν διὰ βίου καρποφορία. Καὶ τὸ πρῶτο βέβαια, ἡ καρποφορία, εἶναι ἀπαραίτητη, ἐνῶ τὸ δεύτερο, τὰ φύλλα, εἶναι εὐχάριστο, γιὰ νὰ συμπληρῶνουν τὰ φύλλα τοὺς καρπούς. Ἐὰν ὅμως ὄχι, ἄς ἐπιδιώκεται μὲ ζῆλο πρῶτα ὁ καρπός, πού εἶναι ὁ βίος, γιατί καὶ μόνος σώζει. Ἐνῶ φυτὸ πού δὲν παράγει καρπούς, ἡ θγάζει μόνον φύλλα, εἶναι ἄξιο μόνον γιὰ κόψιμο καὶ γιὰ τὴ φωτιά². Ὡστε πρέπει νὰ προτιμᾶται σὲ μᾶς πάντοτε ἡ πράξις, κι' ἔπειτα ἡ γνώση, καὶ νὰ μὴ καταργεῖται τὸ πρῶτο ἀπὸ τὸ δεύτερο σὲ κανένα καιρὸ καὶ πρῶγμα, ὅπως βέβαια εἶναι πολὺ μεγάλη ἀδικία νὰ καταπιέζεται τὸ ἀνώτερο ἀπὸ τὸ κατώτερο. Γιὰ παράδειγμα, μᾶς ἀρκεῖ νὰ καλούμαστε ἀπὸ κάποιον ἐπειδὴ ἔχει κάποιον βιβλίο; Μήπως ἕξαιτίας τῆς ἀνάγνωστος θὰ ἀπορρίψουμε τὴν ὑπακοή; Ἐπίσης δὲν κατορθώνουμε νὰ πάρουμε ἓνα βιβλίο πού θέλουμε; Μήπως ἕξαιτίας τῆς ἀποτυχίας θὰ φέρουμε ἀντιρροήσεις ἢ θὰ θυμώσουμε ἢ θὰ ὀργισθοῦμε ἐναντίον τοῦ βιβλιοφύλακα; Γιατὶ πραγματικὰ εἶναι κακὸ νὰ δείξουμε ἀντὶ εὐχαριστίας ἀχαριστία, ἀντὶ εὐλογίας κατάρρα, ἀντὶ εἰρήνης ταραχή, ἀντὶ γνώσης ἀγνωσία.

Ἐπίσης, ἔκρουσε τὸ σήμαντρο γιὰ τὴ θεία λειτουργία ἢ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν βιβλίων; Μήπως ἐπειδὴ θέλουμε νὰ διαβάσουμε περισσότερο θὰ ἐγκρίνουμε τὴν παρακοή, λέγοντας ψέματα, ὅταν μᾶς ἐρωτοῦν, καὶ βρίσκοντας προφάσεις ὅταν ἀνακρινόμαστε, καὶ μὲ τὸ κακὸ μας παράδειγμα παρασύροντας καὶ ἄλλους νὰ κάνουν τὰ ἴδια; Γιατὶ εἶναι παρά-

Εἶπω καὶ περὶ τοῦ κανονάρχου ἢ ἐπὶ τῆς ἐκμαθήσεως τοῦ κανόνος μὴ ὅτι οὐ βέβληκεν ἡμᾶς ἐν τῷδε τῷ ἀναγνώσματι ἢ ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἢ οὐκ ἔδωκεν πρὸς ἐκστηθισμόν τὰ τῇδε ἢ τῇδε τροπάρια, ὀργιζόμενοι, μανιούμενοι (φευ γὰρ τῆς πλάνης), ὑπὲρ ἀγαθοῦ δῆθεν 5 κακὸν ἐργάζεσθαι, ὑπὲρ εὐσεβείας ἀσεβεῖν, ὑπὲρ μαθησίας ἀφρονεύεσθαι, μᾶλλον δὲ ἀσωφρονίζεσθαι; Δέον πάντα καιρῶ καὶ λόγῳ γίνεσθαι, κατὰ τὸ «πάντα ἐπιστημόνως καὶ κατὰ τάξιν» ἀποστολικῶς λεγόμενον. Καὶ ὅτι μικρὸν ἀνέγνωμεν, χάρις Κυρίου· καὶ ὅτι οὐδὲν ἀνέγνωμεν τῇ ὠρισμένῃ ἡμέρᾳ, εὐλογητὸς Κύριος· καὶ ὅτι οὐ 10 τόδε τὸ βιβλίον ἐλάβομεν, εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου δεδοξασμένον· καὶ ὅτι οὐ παραχωρούμεθα ἐκμανθάνειν, ὡς ζητοῦμεν, δίκαιος Κύριος ὁ οὕτως εὐδοκήσας.

Καὶ ταῦτά εἰσι τὰ θεοφιλῆ, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ γνῶσις, τὸ δὲ ἄλλως ἐνεργεῖν ἀγνωσίας καὶ ἀθεΐας ἔργον, κἂν πάντα ἐκμα- 15 θηκῶς εἶη τις, κἂν τῶν πάντων εὐαναγνωστότερος φαίνοιτο, κἂν ὅλον τὸν κανόνα ἀπὸ στήθους φέρῃ. Καὶ διατί ἵνα μὴ οὕτως πράττωμεν ἐπὶ λυσιτελείᾳ ψυχῶν καὶ εὐαρεστήσει Θεοῦ; Καὶ διατί μὴ τὸ φῶς ζητῶμεν, ἀλλὰ τὸ σκότος προκρίνομεν, εἴπερ προκρίνομέν τι- 20 νες; Λέγω δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διακονιῶν, εἴτε διανομῆς ἱματίου, εἴτε ζητήσεως ὡσαύτως ἐπὶ ὑποδήματος ἰλήψεως καὶ δόσεως, εἴτε βρώσεως καὶ πόσεως. Τί ἵνα μὴ συνιῶμεν ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τὰς 25 εἰς αὐτῶν καθεύροντες ὁρμάς, οἷον ὀργώσας καὶ οἰστρώσας καὶ ἐπερχομένας κατὰ τῶν διανομέων, κινὸς δίκην ἢ ἄλλου τινὸς ἀτιθάσου θηρός; Ὡν ἀπολυτρωθέντες διὰ σπουδῆς καὶ ἐνεργήσαντες τὰ 30 θεοφιλῆ, κληρονόμοι γενώμεθα τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4.

Περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης.

30 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί καλὴ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ δι' αὐτῆς ἐπι-

νομο καὶ ἀμάρτημα παρακοῆς στὸν Θεό. Νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸν κανονάρχη, ἢ τὸν ὑπεύθυνον γιὰ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ κανόνα. Ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἔβαλε νὰ διαβάσουμε αὐτὸ τὸ ἀνάγνωσμα, ἢ αὐτὴ τὴ μέρα, ἢ ἔπειδὴ δὲν μᾶς ἔδωσε νὰ ἀποστηθίσουμε αὐτὰ ἢ ἐκεῖνα τὰ τροπάρια, μήπως θὰ θυμώσουμε καὶ θὰ κυριευθοῦμε ἀπὸ μανία (ἀλλοίμονο στὴν πλάνη), καὶ γιὰ χάριν τάχα τοῦ ἀγαθοῦ θὰ κάνουμε κακό, γιὰ χάριν τῆς εὐσέβειας θ' ἀσεβήσουμε, γιὰ χάριν τῆς μάθησιν θὰ γίνουμε ἀνόητοι, ἢ καλύτερα θὰ χάσουμε τὴ σωφροσύνη μας; Ὅλα πρέπει νὰ γίνονται στὸν κατάλληλον καιρὸ καὶ μὲ σύνεση, σύμφωνα μὲ τὸν ἀποστολικὸν λόγον· «ὅλα νὰ γίνονται μὲ εὐπρέπεια καὶ τάξιν»³. Καὶ γιὰ τὸ ὅτι διαβάσαμε λίγο, ὀφείλουμε χάριν στὸν Κύριον· καὶ ἔπειδὴ δὲν διαβάσαμε καθόλου τὴν ὀρισμένη ἡμέρα, ἃς εἶναι δοξασμένος ὁ Κύριος. Καὶ γιὰ τὸ ὅτι δὲν πῆραμε τὸ τάδε βιβλίον, ἃς εἶναι δοξασμένος ὁ Κύριος. Καὶ γιὰ τὸ ὅτι δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ μάθουμε αὐτὸ πού θέλουμε, ἔχει δίκαιον ὁ Κύριος πού ἔτσι ἀποφάσισε.

Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα πού θέλει ὁ Θεός, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ γνώσις, ἐνῶ τὸ νὰ ἐνεργοῦμε ἀλλιῶς εἶναι ἔργον ἀγνωσίας καὶ ἀθεΐας, ἔστω καὶ ἂν τὰ ἔχει μάθει κανεὶς ὅλα, ἔστω καὶ ἂν φαίνεται πιὸ καλὸς ἀναγνώστης ἀπὸ ὅλους, ἔστω καὶ ἂν γνωρίζει ὀλόκληρον τὸν κανόνα ἀπ' ἔξω. Καὶ γιατί νὰ μὴ ἐνεργοῦμε ἔτσι πρὸς ὠφέλεια τῶν ψυχῶν μας καὶ εὐαρέστησιν τοῦ Θεοῦ; Καὶ γιατί νὰ μὴν ἀναζητοῦμε τὸ φῶς, ἀλλὰ νὰ προτιμοῦμε τὸ σκοτάδι, ἂν βέβαια τὸ προτιμοῦμε μερικοί; Τὸ λέγω αὐτὸ καὶ γιὰ τὰ ἄλλα διακονήματα, εἴτε τῆς διανομῆς τῶν ρούχων, εἴτε τῆς ζήτησιν αὐτῶν. Τὸ ἴδιον καὶ γιὰ τὴν παραλαβὴν καὶ χορήγησιν ὑποδημάτων, ἢ τὸ φαγητὸν ἢ τὸ πιτό. Γιατί νὰ μὴ δείχνουμε κατανόησιν γιὰ ὅλα αὐτὰ, ἐμποδίζοντας τὶς ὁρμές μας, τὸ νὰ κυριευοῦμαστε δηλαδὴ ἀπὸ ὀργὴν καὶ μανίαν καὶ νὰ ὀρμοῦμε ἐναντίον αὐτῶν πού τὰ διανέμουν σὰν σκυλὶ ἢ κάποιον ἄλλο ἀτίθασον θηρίον; Ἄν ἀπαλλαγοῦμε ἀπ' αὐτὰ γρήγορα κι' ἐκτελέσουμε αὐτὰ πού ἀγαπᾷ ὁ Θεός, θὰ γίνουμε κληρονόμοι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 90ῆ.

Γιὰ τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πόσον καλὴ εἶναι ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ τάξις πού

φαινομένη εὐταξία ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν θείων ἐντολῶν! Εἶδτε γὰρ οἶα καὶ ἠλίκα τὰ παρόντα. Ἐπεὶ γὰρ περιήχθημεν εἰς ταύτας τὰς σεπτὰς ἡμέρας τῆς ἱεραῆς Τεσσαρακοστῆς, ὡς ἐν λιμένι γαληνῶ ἀποφυγόντες ἔκ τινος κλύδωνος τῶν προτέρων ἡμερῶν, ἡσυχίαν ἄγομεν, 5 εἰρηνικὴν κατάστασιν, ἀθόρυβον διαγωγὴν, ἐπιμέλειαν ἐν παραστάσει ψαλμωδίας, ἐργήγορσιν ἐπὶ προσευχῇ, νῆψιν, τὴν τε δίαιταν ἀποϊκίλον καὶ ἀπέριπτον, τᾶλλα ὅσα συντείνει εἰς σωτηρίαν ψυχῆς οὔτε γὰρ εἰσοδοὶ γίνονται κοσμικῶν, οὔτε ἐξοδοὶ ἀφ' ἡμῶν πρὸς αὐτούς. Ἐντεῦθεν οὖν θούλομαι πρὸς ὑμᾶς, τὴν κρίσιν τοῦ καλοῦ λαμ- 10 θάνοντα, ἐν ἔξει πως γενέσθαι τῆς ζωῆς πρὸς τὸν ἐξῆς χρόνον, ἀπεχομένους τῶν τῆς κακίας τρόπων καὶ μὴ πρὸς πέντε ἢ δέκα ἡμέρας ἢ ἐνάρετος διαγωγὴ, εἴθ' ὕστερον καταμελοῦντες τοῦ κακοῦ εὐρεθῶμεν, ἃ ὠκοδομήσαμεν πάλιν ἀποστολικῶς καταλύοντες. Μηδαμῶς, ὧ ἀδελφοί· μηδ' οὕτως ἐσμέν εὐπερίτρεπτοι, ὥστε στρέφεσθαι ἡμᾶς 15 εὐχερῶς ὑπὸ τῆς τοῦ πειράζοντος διαβουλήσεως, ἀλλὰ στέργωμεν καὶ ἐμμένωμεν τοῖς προκατορθωθεῖσιν, ἐπιβολὰς ποιούμενοι τῶν καλῶν ἔργων τῆς εὐπραξίας, εἰδότες οὐ τὸ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εὖ διῶσαι ἀρκετὸν εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ διὰ πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐπιτεταμένως ἔχεσθαι τῆς σωτηρίας τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ πειράζων, οὐ νύ- 20 κτωρ, οὐ μεθ' ἡμέραν ἐὼν ἡμᾶς τῆς καταδρομῆς, τοῦ ἐνέδρου δολίου, τῆς ἀπωλείας, πολλὰς ἰστῶν τὰς καθ' ἡμῶν παγίδας, μυρία πέμπτων τὰ κατὰ τῆς ψυχῆς τόξα, τοὺς γαργαλισμούς, τοὺς ἐμπυρισμούς τῶν ἡδονῶν, τὰς τρικυμίας καὶ ἀντιπνεύσεις τῶν πειρασμῶν, «συνταράσσων τὸ κύτος» τῆς διανοίας, ὡς ἐπὶ θαλάσσης τινός ὥστε, «εἰ μὴ ὅτι 25 Κύριος ἐβοήθησέ μοι» ἕκαστον λέγειν, «παρὰ βραχὺ παρώκησε τῶ ἄδῃ ἢ ψυχῇ μου». Ἐκ τοῦδε ὑποστέλλεται καὶ εἰς ἕτερον μεθίσταται ὑποκρύπτει τὸ θέλες τῆς ἐπιθυμίας πρὸς τινὰ καιρὸν καὶ τὸ τῆς κενοδοξίας προβάλλεται φάρμακον· πυρώσας ἔνθεν τῇ ὀξυχολίᾳ, ἐκεῖθεν τοῦ φθόνου τὴν βολίδα ἀφήσιν, καὶ ὅλως πανταχόθεν πολὺν 30 κονιορτὸν ἐστιν ἐπεγεῖρων τῇ ταπεινώσει ἡμῶν· ἔχει γὰρ ἀκόρεστον τὴν κατὰ τῆς καταλύσεως ἡμῶν ἐπιθυμίαν. Ἀντάρτης γὰρ ἐστὶ τοῦ δεσπότητος τῶν ἀπάντων Θεοῦ, καὶ μαίνεται ὁρῶν ἡμᾶς ἀνερχομένους εἰς τὴν οὐρανίαν ἀρχὴν, ἐξ ἧς αὐτὸς δι' ὑπερηφανίας ἀποπέπτωκεν.

1. Γαλ. 2, 18.

2. Ψαλμ. 64, 8.

3. Ψαλμ. 93, 17.

ἐπικρατεῖ μὲ αὐτὴν κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν θείων ἐντολῶν! Γνωρίζετε ἄλλωστε τί εἶδους καὶ πόσο μεγάλα ἦταν τὰ παρόντα. Ὅταν δηλαδὴ φτάσαμε σ' αὐτὲς τὶς σεβάσιμες ἡμέρες τῆς ἱερῆς Τεσσαρακοστῆς, σὰν σὲ λιμάνι γαληνεμένο, ἀφοῦ ξεφύγαμε ἀπὸ τὸν κλύδωνα τῶν προηγουμένων ἡμερῶν, ἡσυχάζουμε, ἔχουμε εἰρηνικὴ κατάσταση, ἀτάραχη διαγωγή, φροντίδα γιὰ τὴν παρουσία μας στὶς ἀκολουθίες, ἐγρήγορη γιὰ προσευχὴ, νηφαλιότητα καὶ δίαιτα ἀπλῆ καὶ ἀπέριττη, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ συμβάλλουν στὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς. Γιατί οὔτε προσέλευση κοσμικῶν προσώπων ἔχουμε, οὔτε ἔξοδοι ἀπὸ μᾶς πρὸς αὐτοὺς γίνονται. Ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτὸ λοιπὸν θέλω ἐσεῖς, παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ κάλο, νὰ συνηθίσετε σ' αὐτὸ τὸν τρόπο ζωῆς κατὰ τὸν ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἕξις χρόνο, ἀπέχοντας ἀπὸ τοὺς τρόπους τῆς κακίας, καὶ νὰ μὴ διαρκέσει μόνο πέντε ἢ δέκα ἡμέρες ἢ ἐνάρετη διαγωγή μας, καὶ ὕστερα νὰ βρεθοῦμε πάλι παραμελώνοντας τὸ καλὸ καὶ γκρεμίζοντας, σύμφωνα μὲ τὸν ἀπόστολο, αὐτὰ ποὺ οἰκοδομήσαμε¹. Μὲ κανέναν τρόπο, ἀδελφοί μου. Νὰ μὴν εἴμαστε τόσο εὐμετάβλητοι, ὥστε νὰ γυρίζουμε εὐκόλα μὲ τὴ σκευωρία αὐτοῦ ποὺ μᾶς πειράζει. Ἀντίθετα, νὰ ὑπομένουμε καὶ νὰ ἐπιμένουμε σ' αὐτὰ ποὺ ἔχουμε κατορθώσει προηγουμένως, αὐξάνοντας τὰ καλὰ ἔργα τῆς καλῆς διαγωγῆς, γνωρίζοντας ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸ γιὰ τὴ σωτηρία μας τὸ ὅτι ζήσαμε καλὰ γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα, ἀλλὰ τὸ νὰ εἴμαστε ἀφοσιωμένοι σὲ ὅλη τὴ ζωὴ μας διαρκῶς στὴ σωτηρία. Γιατί τέτοιος εἶναι αὐτὸς ποὺ μᾶς πειράζει, μὴ ἀφήνοντάς μας οὔτε νύχτα οὔτε μέρα ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ, ἀπὸ τὴν ὑπουλὴ ἐνέδρα τῆς καταστροφῆς, στήνοντας πολλὰ παγίδες ἐναντίον μας, στέλλοντας μύρια βέλη ἐναντίον τῆς ψυχῆς μας, τοὺς γαργαλισμούς, τὶς φλόγες τῶν ἡδονῶν, τὶς τρικυμίες, τοὺς ἀντίθετους ἀνέμους τῶν πειρασμῶν, «συνταράζοντας τὸ θηρίο»² τὸ βάθος τῆς διάνοιάς μας, σὰν νὰ εἶναι κάποια θάλασσα. Ὡστε ὁ καθένας νὰ λέγει· «Ἄν δὲν μὲ βοηθοῦσε ὁ Κύριος, παρὰ λίγο νὰ κατοικήσει ἡ ψυχὴ μου στὸν ἄδη»³. Ἀπὸ ἐδῶ ὑποχωρεῖ καὶ πηγαίνει σὲ ἄλλον. Κρύβει τὸ βέλος τῆς ἐπιθυμίας γιὰ λίγο καιρὸ, καὶ προβάλλει τὸ φάρμακο τῆς κενοδοξίας. Ἀφοῦ ἀνάψει ἀπὸ ἐδῶ τὴν ὀξυθυμία, ρίχνει ἀπὸ ἐκεῖ τὴ βολίδα τοῦ φθόνου, καὶ γενικὰ ξεσηκώνει ἀπὸ παντοῦ μεγάλο σύννεφο σκόνης στὴν ταπείνωσή μας· καθόσον ἔχει ἀχόρταγη τὴν ἐπιθυμία τῆς κατάρρευσής μας. Γιατί εἶναι ἀντάρτης τοῦ Δεσπότη τῶν ὅλων Θεοῦ, καὶ κυριεύεται ἀπὸ μανία, ὅταν μᾶς βλέπει νὰ ἀνεβαίνουμε στὴν οὐράνια ἀρχή, ἀπὸ τὴν ὁποία αὐτὸς ἐξέπεσε μὲ τὴν ὑπερηφάνεια.

Ὅσης οὖν καὶ ἡλίκης λοιπὸν φροντίδος καὶ ἐνστάσεως χρειᾶ,
 ἐπιμελείας καὶ ἀγῶνος, δρόμου καὶ κόπου συντόνου, ἵνα τὸν τοιοῦ-
 τον καὶ τηλικούτον δράκοντα νικήσωμεν; «Ἀλλὰ θαρσεῖτε», λέλεχεν
 ὁ Κύριος «ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον». Καὶ αὐτοῦ νικήσαντος ἡμεῖς
 5 ἐσμὲν διὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ σαρκώσεως οἱ κατ' αὐτοῦ τὸ κράτος λα-
 βόντες πάλιν γὰρ ἐπιβοᾶ· «ἰδού δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπά-
 νω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ».
 Ὡστε πατῶμεν αὐτοῦ τὰς ὁρμάς, τὰς πολυμόρφους ἡδονάς. Πῶς δέ
 τοῦτο ἔσται, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μιμεῖσθαι τὸν νενικηκότα; Μίμημα δὲ ἐκεί-
 10 νου, καθὼς αὐτὸς φησι περὶ ἑαυτοῦ· «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι προῶς εἶμι
 καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ». Ταπεινοφροσύνην τοιγαροῦν καὶ πρα-
 ότητα ἀναληψώμεθα· εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ τῶν ἀπάντων βασιλεὺς καὶ Δε-
 σπότης, ὁ φύσει μόνος δεδοξασμένος καὶ ὑπεράγαθος, ταπεινῶσιν
 εἴλετο, ὑπήκοος γενόμενος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ μέχρι θανάτου, θανά-
 15 του δὲ σταυροῦ, τί εἴπωμεν ἡμεῖς, ἢ ὅσον γε ταπεινούμενοι ἐξομοιω-
 θησώμεθα, οἱ φύσει εὐτελεῖς καὶ ταπεινοὶ καὶ ὑποδοῦλαιοι τῷ κτίσῃ;
 Καὶ εἰ αὐτὸς ἐξενίτευσεν, ἐξ οὐρανῶν καταβάς ἐπὶ τῆς γῆς, πόσον
 ἡμεῖς ξενιτεύσαντες τῶν οἰκείων λογιούμεθα ἀπέχειν τοῦ διαστήμα-
 τος; Καὶ εἰ αὐτὸς ἐνηπίασε καὶ ἐγαλακτοτροφήθη, ηὐξήθη τε καὶ τὰ
 20 ἔννομα ἐτέλει ὑποταπτόμενος τοῖς γονεῦσιν, ὡς γέγραπται, ἡλίκον ἡ-
 μεῖς νηπιάζοντες τῇ κακίᾳ καὶ ὑποτασσόμενοι τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν
 δόξομεν ἐξισοῦσθαι; Καὶ εἰ αὐτὸς ἐπείνασε καὶ ἐδίψησεν, ὠδοιπόρη-
 σέ τε καὶ κεκοπίακε, πόσον ἡμεῖς ἐν τοῖς τοιούτοις εὐρισκόμενοι νο-
 μίσσομεν ἐφάμιλλα δεδρακέναι; Καὶ τὸ τελευταῖον, εἰ αὐτὸς ὑβρίσθη
 25 καὶ ἐρραπίσθη, ἐμυκτηρίσθη καὶ ἐγλευάσθη, προεδόθη καὶ ἐκριτη-
 ριάσθη, ἐμαστίχθη καὶ ἐσταυρώθη, κατεγελάσθη καὶ ἐξεμυκτηρίσθη
 καὶ ὅσα ἄλλα ὑπὲρ ἡμῶν ἤνεγκεν, τί καὶ πόσον ἡμεῖς δραμνύμεθα,
 ἵνα τὸ πολλοστὸν μιμησώμεθα;

Δέον ταῦτα, ἀδελφοί, ἀεὶ ἐνθυμεῖσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνε-
 30 σθαι, καὶ ταπεινοῦσθαι σφόδρα, καὶ (τὰ) κατὰ μίμησιν αὐτοῦ ἢ φθά-
 σαντα εὐχαρίστως δέχεσθαι, ἢ μὴ φθάσαντα ἐπιζητεῖν, οἷον πεῖναν,
 δίψαν, μυκτηρισμὸν, γλευασμὸν, ἐξουδένωσιν, τλαιπωρίαν, εὐτέλει-
 αν ἐν ἱματίῳ, ἐν ὑποδήματι, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις, οἷς ὁ κατὰ Θεὸν
 γνωρίζεται ἄνθρωπος, ὅπως οὕτω κατὰ μικρὸν προβιβαζόμενοι καὶ

Πόση λοιπὸν καὶ πόσο μεγάλη φροντίδα καὶ ἀντίσταση, ἐπιμέλεια καὶ ἀγώνας, δρόμος καὶ ἔντονος κόπος χρειάζεται γιὰ νὰ νικήσουμε τὸν τέτοιου εἴδους καὶ τόσο μεγάλο δράκοντα; «Ἄλλὰ ἔχετε θάρρος», ἔχει πεῖ ὁ Κύριος· «ἐγὼ ἔχω νικήσει τὸν κόσμον»⁴. Καὶ ἀφοῦ αὐτὸς νίκησε, ἔμεῖς εἴμαστε ἐκεῖνοι πὺ μὲ τὴν ἅγια σάρκωσή του ἐλάβαμε τὴ δύναμη ἐναντίον ἐκείνου (τοῦ διαβόλου). Γιατὶ καὶ πάλι φωνάζει· «Νὰ, σὰς ἔδωσα τὴν ἐξουσία νὰ πατᾶτε πάνω σὲ φίδια καὶ σκορπιούς καὶ πάνω σ' ὅλη τὴ δύναμη τοῦ ἐχθροῦ»⁵. Ὡστε λοιπὸν πατᾶμε τὶς ὀρμές του, τὶς πολύμορφες ἡδονές. Καὶ πῶς ἄλλιῶς γίνεται αὐτὸ, παρὰ μὲ τὸ νὰ μιμούμαστε αὐτὸν πὺ νίκησε; Νὰ μιμούμαστε ἐκεῖνον, ὅπως ὁ ἴδιος λέγει γιὰ τὸν ἑαυτὸ του· «μάθετε ἀπὸ μένα, ὅτι εἶμαι πρᾶος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά»⁶. Ἄς ἀποκτήσουμε λοιπὸν ταπεινοφροσύνη καὶ πραότητα. Γιατὶ, ἂν ὁ ἴδιος ὁ βασιλιὰς τῶν πάντων καὶ Δεσπότης, ὁ μόνος ἀπὸ τὴ φύση του δοξασμένος καὶ ὑπεράγαθος, προτίμησε τὴν ταπείνωση, μὲ τὸ νὰ γίνῃ ὑπάκουος στὸν Θεὸ καὶ Πατέρα του μέχρι θανάτου, καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ⁷, τί νὰ ποῦμε ἔμεῖς, ἢ πόσο πρέπει νὰ ταπεινωθοῦμε γιὰ νὰ γίνουμε ὅμοιοι, ἔμεῖς οἱ τιποτένιοι καὶ ταπεινοὶ καὶ ὑπόδουλοι, μὲ τὸν κτίστη; Καὶ ἂν αὐτὸς ξενιτεύθηκε, κατεβαίνοντας ἀπὸ τοὺς οὐρανούς στὴ γῆ, πόσο πρέπει νὰ ἀποξενωθοῦμε ἔμεῖς ἀπὸ τοὺς δικούς μας, γιὰ νὰ θεωρηθοῦμε ὅτι ἀπέχουμε σὲ ἀνάλογη ἀπόσταση; Κι' ἂν αὐτὸς ἔγινε νήπιο καὶ ἀνατρέφθηκε μὲ γάλα, καὶ μεγάλωσε καὶ ἐκτέλεσε ὅσα προέβλεπε ὁ νόμος, ὑποτασσόμενος στοὺς γονεῖς του⁸, ὅπως εἶναι γραμμένο, πόσο πολὺ πρέπει νὰ γίνουμε ἔμεῖς νήπιοι ὡς πρὸς τὴν κακία καὶ νὰ ὑποταχθοῦμε στοὺς ἡγουμένους μας, γιὰ νὰ φανοῦμε ὅτι εἴμαστε ἴσοι; Κι' ἂν αὐτὸς πείνασε καὶ δίψασε, ὀδοιπόρησε καὶ κουράστηκε, πόσο πρέπει ἔμεῖς, βρισκόμενοι μέσα σ' αὐτά, νὰ νομίσουμε ὅτι κάναμε ἰσάξια; Καὶ τὸ τελευταῖο· ἂν αὐτὸς βρῖσθηκε καὶ ραπίσθηκε καὶ περιπαίχθηκε, προδόθηκε καὶ δικάσθηκε, μαστιγώθηκε καὶ σταυρώθηκε, καταγελάστηκε καὶ περιπαίχθηκε καὶ ὑπέφερε τόσα ἄλλα γιὰ μᾶς, τί καὶ πόσο πρέπει νὰ τρέξουμε ἔμεῖς, γιὰ νὰ τὸν μιμηθοῦμε ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστο;

Πρέπει, ἀδελφοί, αὐτὰ νὰ τὰ θυμόμαστε πάντοτε καὶ νὰ ἀπευθυνόμεστε σ' αὐτὸν καὶ νὰ ταπειωνόμεστε πάρα πολὺ, καὶ αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα θὰ τὸν μιμηθοῦμε, ἢ ὅταν ἔρχονται νὰ τὰ δεχόμεστε εὐχαρίστως, ἢ, ἂν δὲν ἔρθουν, νὰ τὰ ἐπιζητοῦμε, ὅπως πείνα, δίψα, ἐμπαιγμὸ, χλευασμὸ, ἐξευτελισμὸ, ταλαιπωρία, λιτότητα στὰ ροῦχα, στὰ ὑποδήματα, καὶ σὲ ὅλα τὰ ἄλλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὥστε

ἀναδιδαζόμενοι, οἰκοδομούμενοι καὶ ἀνοικοδομούμενοι, ὑψούμενοι καὶ ἀννυούμενοι, φθάσομεν «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ», νῦν μὲν εὐμαρῶς διεξερχόμενοι τὰς νησιτίμους ἡμέρας, πρὸς δὲ τὸ ἐξῆς ἀνδρειούμενοι κραταιότερον τῆ 5 δυνάμει τοῦ Πνεύματος, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Α'.

Περὶ ἀποταγῆς κόσμου καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ καὶ διδασκαλία 10 τοῦ μετὰ προθυμίας ἐπαναιρεῖσθαι τὰ ἰδιώματα τῆς ἀκριβοῦς ἡμῶν διαγωγῆς, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ἀποκρεωσίμου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, τίς ὁ πρὸς ὑμᾶς λόγος τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως νῦν; Ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἀποκρεώσιμος ἡμέρα τοῖς βιωτικοῖς πάρεστιν, ἀγῶνάς πως καταβάλλονται φαγεῖν καὶ πιεῖν πλεῖστα 15 ὥσπερ μαινόμενοι κατὰ τῆς ὥρας ἀμιλλῶνται πρὸς ἀλλήλους ὑπερβαλέσθαι τῇ πλειοφαγία καὶ τῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν κρεουρρημάτων, παίζουσί τε καὶ ἄλλονται καὶ περισκιρτῶσιν, ὥσπερ οὐ Χριστῶ, ἀλλὰ τῷ ἐναντίῳ τελοῦντες τελετήν τινα ἐορτάσιμον τοῦτα γὰρ ἰσχύει ἐν τοῖς πολλοῖς τῆς γαστριμαργίας ὁ δαίμων. Τί οὖν; Ἐπειδὴ ἡμεῖς 20 οὔτε κρεοφαγοῦμεν, οὔτε πολυποτοῦμεν, οὔτε παίζομεν καὶ ὀρχούμεθα, μακαρίσωμεν ἐκείνους καὶ ταλανίσωμεν ἡμᾶς ἐαυτούς; Οὐδαμῶς ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ἐαυτῶν καὶ πάννυ εὐχαριστήσωμεν Κυρίῳ τῷ ἐκ τοῦ τοιούτου βίου ὥσπερ ἐκ τινος τέλματος ἢ βαράθρου ἐκσπάσαντι ἡμᾶς καὶ ἀγαγόντι εἰς τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁ- 25 σιότητι καὶ δικαιοσύνῃ· ὑπὲρ δὲ ἐκείνων γελάσωμεν, μᾶλλον δὲ θρηνήσωμεν, ὅτι εἰς πίθον τετριμμένον ἀντλοῦντες οὐκ αἴσθονται, ἀλλὰ τῇ παρούσῃ μικρᾷ ἡδονῇ δελεαζόμενοι τῆς μακαρίας ἡδονῆς ἀποπίπτουσιν, εἰ μὴ τις αὐτοὺς λόγος σωφρονήσειε κατὰ λόγον ἐφάπτεσθαι τῶν ἐδωδύμων καὶ ἐν τῷ μέτρῳ ἴστασθαι τῆς αὐταρκειᾶς μετὰ 30 τῆς εὐσχημόνου καταστάσεως ἐν ἅπασιν.

«Δεῦτε» οὖν λοιπὸν ἡμεῖς, ἀδελφοί, «ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ· ἀλλαλάξωμεν τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν, προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον

προβιβαζόμενοι ἔτσι σιγὰ σιγὰ καὶ ἀνεβαίνοτας ψηλότερα, οἰκοδομούμενοι καὶ ἀνοικοδομούμενοι, καὶ ὑψωνόμενοι καὶ νὰ ἀνυψωνόμενοι, νὰ γίνουμε «ἄνδρες τέλειοι, κατὰ τὸ μέτρο τοῦ τέλειου ἀναστήματος τοῦ Χριστοῦ»¹⁰, τώρα βέβαια διανύοντας μὲ εὐκολία τὶς νησιτίσιμες μέρες, καὶ στὸ ἕξις ἐνισχυόμενοι περισσότερο μὲ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, καὶ τὴ χάρη καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 91η.

Γιὰ τὴν ἀπάρνηση τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐγκοσμίων, καὶ διδασκαλία ὅτι πρέπει μὲ προθυμία νὰ δεχόμεστε τὰ γνωρίσματα τῆς προσεκτικῆς διαγωγῆς μας. Λέχθηκε τὴν ἡμέρα τῆς Ἀποκριᾶς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, ποιὸ εἶναι τὸ θέμα τοῦ λόγου τῆς ταπεινότητάς μου σὲ σᾶς σήμερα; Ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἡ μέρα τῆς ἀποκριᾶς γιὰ τοὺς κοσμικοὺς, ἀγωνίζονται κατὰ κάποιο τρόπο νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦν περισσότερο. Σὰν μαινόμενοι τὴν ὥρα αὕτη ἀγωνίζονται νὰ ξεπεράσουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο στὴν πολυφαγία καὶ στὴν προετοιμασία τῶν κρεάτων, καὶ παίζουν καὶ χοροπηδοῦν καὶ σκιρτοῦν ἀπὸ χαρὰ, σὰν νὰ κάνουν ὄχι στὸν Χριστό, ἀλλὰ στὸν ἀντίθετο, κάποια γιορταστικὴ τελετή, γιὰτὶ αὐτὰ κατορθώνει στοὺς πολλοὺς ὁ δαίμονας τῆς γαστριμαργίας. Τί λοιπόν; Ἐπειδὴ ἐμεῖς οὔτε κρέατα τρώμε οὔτε πίνουμε πολὺ, οὔτε παίζουμε, οὔτε χορεύουμε, θὰ καλοτυχίσουμε ἐκείνους καὶ θὰ ἐλεινολογήσουμε ἐμᾶς τοὺς ἴδιους; Καθόλου. Ἀλλὰ γιὰ μὲν τοὺς ἑαυτοὺς μας θὰ εὐχαριστήσουμε καὶ πολὺ μάλιστα τὸν Κύριο, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀπέσπασε ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ εἶδους, σὰν μέσα ἀπὸ κάποιο τέλμα ἢ βάραθρο, καὶ μᾶς ὀδήγησε στὸ ἱερὸ ἐπάγγελμα νὰ τὸν λατρεύουμε μὲ ὁσιότητα καὶ δικαιοσύνη. Ὅσο γιὰ ἐκείνους θὰ γελάσουμε, ἢ καλύτερα θὰ θρηνήσουμε, γιὰτὶ, ἀντλώντας σὲ τρύπιο πιθάρι, δὲν τὸ αἰσθάνονται, ἀλλὰ, δελεασμένοι ἀπὸ τὴν παροῦσα μικρὴ ἡδονή, ξεπέφτουν ἀπὸ τὴν μακάρια ἡδονή, ἂν δὲν τοὺς σωφρονίσει κάποιος λόγος, ὥστε νὰ κάνουν λογικὴ χρῆση τῶν τροφῶν καὶ νὰ σταματοῦν στὸ μέτρο τῆς αὐτάρκειας, διατηρώντας εὐπρεπῆ κατάστασι σὲ ὅλα.

«Ἐλᾶτε» λοιπόν καὶ ἐμεῖς, ἀδελφοί, «νὰ δείξουμε τὴν χαρὰ μας στὸν Κύριο. Νὰ ἐπευφημήσουμε τὸν Θεὸ τὸν σωτήρα μας. Νὰ προῦπαντή-

αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ»· αὕτη γὰρ ἡ καλὴ ἐστίασις, αὕτη ἡ ἐπαινετὴ εὐφροσύνη, αὕτη ἡ ἐορτάσιμος ἡμέρα· ὥστε πάρεστιν ἡμῖν οὐχ ἅπαξ ἢ δὶς, ἀλλ' ἀεὶ πανηγυρίζειν καὶ εὐφραίνεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· Ἡ δὲ τοιαύτη θυμηδία 5 τῆς ἐκεῖθεν μακαριωτάτης λήξεως πρόδρομός τις ἐστὶ καὶ προμηνύτρια· «ἐγώ», γὰρ φησὶν ὁ θεῖος Δαυῖδ, «ἐν δικαιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου· χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου». Μὴ δὴ οὖν λοιπὸν, παρακαλῶ, ἐπιστρεφώμεθα ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὥσπερ εἰς Αἴγυπτόν τινα, ἐν τοῖς ποτέ κατὰ τὸν κοινὸν βίον 10 συμβαθεῖσι, μηδὲ ἀναμνησκώμεθα τῶν ἐκεῖσε κρεῶν τε καὶ λεθῆτων, μηδὲ τῆς ἄλλης ἀπολαυστικῆς καὶ θρυπτικῆς καὶ ἁμαρτητικῆς θεωρίας τε καὶ ἕξεως, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς βλέπωμεν, εἰς ὅνπερ διαθλοῦμεν καὶ διανύομεν ἄριστον βίον, ὅτι ὧδε ἐντείλατο Κύριος μᾶλλον τὴν εὐλογίαν καὶ εὐζωΐαν, τὴν ἀληθινὴν ἀγαλλίασιν, τὴν ἀ- 15 διάψευστον ἐλπίδα, τὴν σωτήριον πανήγυριν· καὶ εἴ ἐστὶν ἐπιτυχίας λόγος, ἡμεῖς μᾶλλον ἐπετύχομεν, καὶ εἴ ἐστὶ μερίδος τρόπος, ἡμεῖς τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελεξάμεθα· καὶ εἴ ἐστὶ μακαρισμοῦ ἐπιφώνησις, ἡμεῖς μᾶλλον μεμακαρίσαμεθα, οἱ φυγόντες κόσμον, γένος, πατρίδα, φίλους, συνήθεις, οἰκίαν, γονεῖς, γυναῖκα, τέκνα, οἱ ἀποταξά- 20 μενοι κτημάτων, οἰκημάτων, πάντων τῶν ἐκτός, οἱ ἀπειπάμενοι τὰ τῆς αἰσχύνης ἔργα, θέατρα, ἀκούσματα, θεάματα ἵπποδρομικά, ὀρχηστικά, αὐλητικά, μουσικά, ὄργανικά, χορευτικά, κροτηματικά, ἐξάλματικά, τὰ τῆς ἄλλης ἐπιθεωρουμένης τῆ ματαιότητι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐργασίας καὶ ἐνεργείας ἐπιτηδεύματα· χαίρειν εἰπόντες 25 γάμῳ καὶ τεκνογονίαις, ἀναλαβόντες παρθεनीαν καὶ ἀκτημοσύνην, τὰ σὺράνια καὶ θεῖα πλεονεκτήματα, ἐν οἷς καθ' ἑκάστην σταυρούμενοι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰκότως πρὸς τοῦ μεγάλου ἀποστόλου ἀκουσόμεθα, «οἱ δὲ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῆς».

30 Τίς ἄρα λοιπὸν μακαριώτερος ἡμῶν; ἢ τί ἄλλο ἐπιζητήσωμεν ἐν τῷ βίῳ τερπνότερον καὶ ὑψηλότερον; Οὐδέν, εἰ μὴ μόνον τὸ δι' ὑπομονῆς ἡμᾶς ἐνεγκόντας τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν, ἐν τῷ φέρειν γενναίως πάντα καὶ ἐν μηδενὶ καταπίπτειν τῶν τε ὀρατῶς καὶ ἀοράτως συμπιπτόντων, ἐπιτυχεῖν τῶν ἀποκεμένων ἡμῖν 35 ἐπαγγελιῶν. Πρὸς ταῦτα ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, ἰσχύετε, «πάντα

σουμε τὸ πρόσωπό του μὲ δοξολογίες καὶ νὰ τὸν ἐπευφημήσουμε μὲ ψαλμούς»¹. Γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ καλὴ εὐωχία, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀξιέπαινη εὐφροσύνη, αὐτὴ εἶναι ἡ γιορτάσιμη ἡμέρα. Ὡστε ὑπάρχει δυνατότητα σὲ μᾶς ὄχι μιὰ ἢ δύο φορές, ἀλλὰ πάντοτε νὰ πανηγυρίζουμε καὶ νὰ εὐφραινόμαστε στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ ψυχικὴ ἡδονὴ εἶναι καὶ προάγγελος καὶ κάτι σὰν πρόδρομος τῆς ἐκεῖ μακαριώτατης κατάληξης. Γιατὶ λέγει ὁ θεῖος Δαβίδ· «θὰ ἐμφανισθῶ μπροστά σου μὲ ἀρετὴ, καὶ θὰ χορτάσω βλέποντας τὴ δόξα σου»². Ἄς μὴ ἐπιστρέφουμε, παρακαλῶ, μὲ τὶς καρδιές μας, σὰν σὲ κάποια Αἴγυπτο, σ' αὐτὰ πού συνέβαιναν κάποτε στὴν κοσμικὴ ζωὴ μας, οὔτε νὰ θυμόμαστε τὰ κρέατα πού τρώγαμε ἐκεῖ καὶ τὶς χύτρες³, οὔτε καὶ τὰ ἄλλα ἀπολαυστικὰ καὶ φιλήδονα καὶ ἀμαρτωλὰ θεάματα καὶ συνήθειες. Ἄλλὰ ἄς βλέπουμε σὲ μᾶς τοὺς ἴδιους, στὸν ἄριστο βίο τὸν ὁποῖο ἀσκοῦμε καὶ διανύουμε, γιατί μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν παρήγγειλε ὁ Κύριος, ὅτι θὰ ἔχουμε τὴν εὐλογία καὶ καλὴ ζωὴ, τὴν ἀληθινὴ ἀγαλλίαση, τὴν ἀδιάψευστη ἐλπίδα, τὴ σωτήρια πανήγυρη. Καὶ ἂν μιᾶμε γιὰ ἐπιτυχία, ἐμεῖς μᾶλλον ἔχουμε ἐπιτύχει, καὶ ἂν ὑπάρχει ἐπιλογὴ μερίδας, ἐμεῖς ἔχουμε ἐπιλέξει τὴν καλὴ μερίδα⁴, καὶ ἂν ὑπάρχει ἔκφραση μακαρισμοῦ, ἐμεῖς ἔχουμε μακαριστεῖ περισσότερο, ἐμεῖς πού φύγαμε μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμον, τὸ γένος, τὴν πατρίδα, τοὺς φίλους, τοὺς γνωστούς, τὸ σπίτι, τοὺς γονεῖς, τὴ γυναῖκα, τὰ παιδιά, ἐμεῖς πού ἀπαρνηθήκαμε κτήματα, κατοικίες, ὅλα τὰ ἔξω, ἐμεῖς πού ἀρνηθήκαμε τὰ ἔργα τῆς ντροπῆς, θεάτρα, ἀκούσματα, ἵπποδρομικὰ θεάματα, ὀρχηστικὰ, αὐλικὰ, μουσικὰ, ὀργανικὰ, χορευτικὰ, κρουστά, πηδηχτὰ καὶ γενικὰ ὅλα τὰ τεχνάσματα πού ἀναφέρονται στίς μάταιες ἐργασίες καὶ ἐνέργειες τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἄφοῦ ἀρνηθήκαμε τὸν γάμον καὶ τὴν ἀπόκτηση παιδιῶν, καὶ δεχθήκαμε τὴν παρθενία καὶ ἀκτημοσύνη, τὰ οὐράνια καὶ θεῖα πλεονεκτήματα, μὲ τὰ ὁποῖα σταυρωνόμαστε κάθε μέρα γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐγκόσμη, δικαιολογημένα θὰ ἀκούσουμε ἀπὸ τὸν μεγάλο ἀπόστολον· «ὅσοι ἀνήκουν στὸν Ἰησοῦ Χριστό, σταύρωσαν τὴ σάρκα μαζί μὲ τὰ πάθη καὶ τὶς ἐπιθυμίες της»⁵.

Ἐπομένως ποιὸς εἶναι πιὸ εὐτυχισμένος ἀπὸ μᾶς; Τί ἄλλο νὰ ἐπιδιώξουμε στὴ ζωὴ πιὸ εὐχάριστο καὶ ψηλότερο; Τίποτε, παρὰ μόνον, ἀφοῦ διανύσουμε μὲ ὑπομονὴ τὶς ὑπόλοιπες μέρες τῆς ἐδῶ παραμονῆς μας, ὑποφέροντας μὲ γενναιότητα ὅλα, χωρὶς νὰ ὑποκύπτουμε μπροστά σὲ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ πού μᾶς συμβαίνουν, ὄρατὰ καὶ ἀόρατα, νὰ κερδίσουμε τὶς ὑποσχέσεις πού μᾶς περιμένουν. Γι' αὐτὰ νὰ φέρεστε μὲ

εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» ποιοῦντες, συνιέντες οἶον καὶ ἡλίκον τὸ μυστήριον τοῦ σχήματος ἡμῶν, καὶ ὁποίας πολιτείας ἐστὶν ἐπάξιον, καὶ πῶς ταύτην ἐπολιτεύσαντο οἱ ἀείμνηστοι ἅγιοι πατέρες ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ παραδείγματα ῥυθμιζόμεθα καὶ εἰκονιζόμεθα καὶ δια-
5 μορφώμεθα, ἰνδάλματα αὐτῶν ἀψευδῆ γινόμενοι καὶ ἀπεικονί-
σματα· ἐν τούτῳ γὰρ καὶ υἱοὶ αὐτῶν χρηματίζομεν καὶ τῆς αὐτῆς χα-
ρᾶς κοινωνοὶ ἐπαρθείημεν. Οὐ γὰρ ὡς ἔτυχε μόνον ἐστὶ τὸ σχῆμα πε-
ριβαλέσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ ἠκριδωμένῃ τὴν ζωὴν ἔχειν καὶ τὰ ιδιώματα
ταύτης ἐπαναιρεῖσθαι· πῶς γὰρ στρατιώτης γνωσθήσεται ὁ κατὰ
10 σάρκα, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μάχαιραν αὐτὸν βαστάζειν; ἢ πῶς ἐπιγνωσθή-
σεται τέκνον ἢ χαλκεὺς ἢ τις ἄλλος τῶν ἐν ταῖς θαναύσοις τέχναις,
εἴτε ταῖς κατὰ τὸν βίον ἄλλαις πρακτικαῖς τε καὶ λογικαῖς, ἀλλ' ἢ ἐκ
τοῦ τὰ ὄργανα τῆς οἰκείας τέχνης καὶ ἐπιστήμης φέρειν, ἢ διὰ χειρὸς
ἢ διὰ στόματος;

15 Οὕτω πολὺ μᾶλλον καὶ μοναχὸς ἀρχικός τε καὶ ὑποτακτικός,
ἐρημικός τε καὶ λαυρικός, ἔγκλειστός τε καὶ στυλῆτης, ἐκ τῶν τοῦ
ἐπαγγέλματος ἐπιτηδευμάτων. Ὁ γὰρ μὴ οὕτως, ὀνόματι μόνον λέ-
γεται, πράγματι δὲ ἠλλοτριώται, καὶ οὐαὶ φησι τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
οὕτινος τὸ ὄνομα μεῖζον τῆς πολιτείας. Διὸ καταλείψωμεν πάντα τὰ
20 θελήματα ἡμῶν· περισσοτέρως ἀντισχόμεθα τῶν θείων κελευσμά-
των, τῶν ἱερῶν νόμων, ἔλκοντες ἐπιστήμην εἰς λόγον, εἰς κίνημα, εἰς
βάδισμα, εἰς ἀπόκρισιν ἐν τε εἰσόδοις καὶ ἐξόδοις, οὐ μόνον ταῖς ἀπὸ
τοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐστιάσεως,
ἀθορύδως καὶ ἀσυντύχως (ἀσυνγχύτως), καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀπὸ
25 τοῦ κανόνος ἢ τῶν ἀποδειπνίων, καὶ μὴ εὐρομῖ τινα ὡς ἔτυχε λα-
λοῦντα, ἢ προσγελῶντα, ἢ κινυρίζοντα, ἢ τροπαρίζοντα. Κατοπτεύ-
ων κατοπτεῦσαι ἔχω διεξερχόμενος ἐν τῷ μοναστηρίῳ κατὰ τὰς τοι-
αύτας ὥρας καιρὸς γὰρ τῷ παντὶ πράγματι. Καιρὸς λαλιᾶς; Λαλή-
σατε. Καιρὸς σιγῆς; Σιγήσατε. Ψαλμωδίας; Ψάλατε. Μελέτης; Με-
30 λετήσατε. Τὰ δὲ μὴ κατὰ καιρὸν ἄκαιρα καὶ ἄτακτα, τὰ δὲ ἄκαιρα
καὶ ἄτακτα διαλύσεως καὶ ἀπωλείας ὑπαίτια. Ὡστε οὐδὲν καινοτο-
μοῦμεν, οὐδὲ καταπιέζομεν ὑμᾶς, ἀλλὰ μᾶλλον εὐθυμεῖσθαι ὑμᾶς
βουλόμενοι καὶ χαίρεσθαι.

6. Α' Κορ. 14, 40.
μοναχοὶ ἰδιόρρυθμοι, ἀλλὰ καὶ μονή.

7. Πλήθος κελλιῶν στά ὁποῖα διέμεναν καὶ διαμένουν

8. Ἐκκλ. 3, 1.

ἀνδρεία, νὰ εἴστε δυνατοί, ἰσχυροί, κάνοντάς τα «ὄλα μὲ εὐπρέπεια καὶ τάξη»⁶, κατανοώντας πόσο μεγάλο εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ σχήματός μας καὶ ποιᾶς πολιτείας εἶναι ἀντάξιον, καὶ πῶς τὴν πολιτεία αὐτὴν τὴν ἐφάρμοσαν οἱ ἀείμνηστοι ἅγιοι πατέρες μας, καὶ σύμφωνα μὲ τὰ παραδείγματα αὐτῶν νὰ ρυθμίζουμε τὴ ζωὴ μας, νὰ τοὺς ἀντιγράψουμε καὶ νὰ διαμορφωνόμαστε, ὥστε νὰ γίνουμε πιστὲς εἰκόνες καὶ ὁμοιώματά τους. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε εἴμαστε καὶ τέκνα τους καὶ μπορούμε νὰ γίνουμε μέτοχοι τῆς ἴδιας μὲ ἐκείνους χαρᾶς. Γιατὶ δὲν φορέσαμε τὸ σχῆμα στὴν τύχη, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἔχουμε προσεκτικὴ ζωὴ καὶ νὰ ἀποκτοῦμε τὰ ἰδιώματά της. Γιατί πῶς ἀλλιῶς θὰ ἀναγνωρισθεῖ ὁ κοσμικὸς στρατιώτης, παρὰ ἀπὸ τὸ ὅτι κρατᾶει μάχαιρα; Ἡ πῶς θὰ ἀναγνωρισθεῖ τὸ παιδί, ὁ χαλκουργός, ἢ ὁποιοσδήποτε ἄλλος ἀπὸ τὰ χειρωνακτικὰ ἐπαγγέλματα, ἢ τὶς ἄλλες πρακτικὲς ἢ θεωρητικὲς ἐνασχολήσεις τῆς ζωῆς, παρὰ ἀπὸ τὸ ὅτι φέρουν τὰ ὄργανα τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης τους, στὰ χέρια ἢ στὸ στόμα;

Ἔτσι πολὺ περισσότερο ὁ μοναχός, καὶ ὁ προϊστάμενος καὶ ὁ ὑποτακτικὸς καὶ ὁ ἐρημίτης καὶ αὐτὸς πού ἀνήκει σὲ λαύρα⁷, καὶ ὁ ἔγκλειστος καὶ ὁ στυλίτης, ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὰ ἰδιώματα τοῦ ἐπαγγέλματός του. Γιατί, ὅποιος δὲν ἐμφανίζεται ἔτσι, μόνο κατ' ὄνομα λέγεται, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα εἶναι ξένος πρὸς τὴν ἰδιότητα πού λέγει ὅτι ἔχει, καὶ ἀλλοίμονο, λέγει, στὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὴν πολιτεία του. Γι' αὐτὸ ἂς ἐγκαταλείψουμε ὅλα τὰ θελήματά μας. Ἄς ἀφοσιωθοῦμε περισσότερο στὶς θεῖες ἐντολές, στοὺς ἱεροὺς νόμους, δείχνοντας τὴν ἰδιότητά μας στὸν λόγο, στὶς κινήσεις, στὸ βᾶδισμα, στὶς ἀπαντήσεις, στὶς εἰσόδους καὶ ἐξόδους μας, ὄχι μόνο ἀπὸ τὸ μοναστήρι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τὸ ἐστιατόριον, βγαίνοντας χωρὶς θόρυβον καὶ σύγχυση, ἰδιαίτερα μάλιστα ἀπὸ τὸν κανόνα καὶ τὰ ἀπόδειπνα. Καὶ νὰ μὴ βρῶ κανέναν νὰ μιλάει λέγοντας ὅ,τι τύχει, ἢ νὰ γελάει ἢ νὰ σιγοψάλλει ἢ νὰ λέει τροπᾶριον. Θὰ παρακολουθήσω προσεκτικὰ περιερχόμενος τὸ μοναστήρι τὶς ὥρες αὐτές. Γιατὶ γιὰ κάθε πρᾶγμα ὑπάρχει ὁ κατάλληλος καιρός⁸. Εἶναι καιρὸς ὁμιλίας; Νὰ μιλάτε. Εἶναι καιρὸς σιωπῆς; Νὰ σιωπᾶτε. Καιρὸς ψαλμωδίας; Νὰ ψάλλετε. Μελέτης; Νὰ μελετᾶτε. Ἐνῶ ὅσα δὲν γίνονται στὸν κατάλληλον καιρὸ εἶναι ἄκαιρα καὶ ἄτακτα, καὶ τὰ ἄκαιρα καὶ τὰ ἄτακτα εἶναι αἷτια διάλυσης καὶ καταστροφῆς. Ὡστε δὲν καινοτομῶ καθόλου, οὔτε σᾶς καταπιέζω, ἀλλὰ μᾶλλον θέλω νὰ εἴστε εὐθυμοὶ καὶ νὰ χαίρεστε.

Ταῦτα διαγγέλλομεν καὶ ἀπαιτοῦμεν, ἃ πράττοντες ἔξετε τὴν εἰρηνικὴν καὶ ἀκατάγνωστον πολιτείαν, ἐν ἧ^ς τελειούμενοι ἐπιτεύξεσθε τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ^ς τῷ Πατρὶ δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4B'.

Παραινετική, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστασθαι ταῖς προσβολαῖς τοῦ διαβόλου.

10 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἔμοι μὲν τὸ λαλεῖν οὐκ ὀκνηρόν, ὡς φησιν ὁ λόγος, ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές, εἴ γε καὶ ἀσφαλίξεσθε ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν ταπεινῶν μου λόγων. Μὴ γὰρ ὅτι ἀπὸ στόματος ῥυπαροῦ καὶ ἀσθενοῦς ψυχῆς λαλεῖται ὁ λαλεῖται, ἀλλ' ὅτι συμφερόντως καὶ σωτηρίως καὶ διὰ τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι ἀναξίως
15 ἀρχὴν δέχεσθε καὶ ἐνωτίζεσθε, βελτιοῦσθε καὶ προκόπτετε ἐπὶ τὰ μείζονα καὶ τελεώτερα· τοῦτο γὰρ τὸ ζητούμενον καὶ διὰ τοῦτο ὁ κόπος μου καὶ ὁ μόχθος, ἡ καθημερινὴ ἐπισύστασις περὶ ὑμῶν καὶ φροντίς μου. Εἰ γὰρ καὶ οὐκ εἰμι ἰκανὸς οὔτε ἄξιος φθέγξασθαι ἐκεῖνα τὰ ἀποστολικά, τὸ «τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδα-
20 λίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;», ἀλλ' οὖν διὰ τὸν ἐπηρητημένον μοι κίνδυνον τῆς προστασίας, διὰ τὸν φόβον τῶν κολάσεων, διὰ τὸ ζηλοτυπεῖν με τὴν ὑμῶν σωτηρίαν καὶ προκοπὴν τιτρώσκομαι καὶ βάλλομαι καὶ καίομαι ἐπὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ὑμῶν, ἵνα πάντες σώζοισθε, ἵνα μηδεὶς ἀπόληται. Πῶς δὲ ἂν ἄλλως τοῦτο γένοιτο, ἢ ἐκ πολλῆς
25 προσοχῆς καὶ νήψεως καὶ τῆς καθ' ἐκάστην ἀκροάσεως, εὐταξίας τε καὶ συμφωνίας, δημοψυχίας τε καὶ συννεύσεως, τηρήσεως ἀκριβοῦς τῶν ἐντεταλμένων καὶ μηδὲ τοῦ τυχόντος παρορᾶν τῶν ὀφειλόντων κατορθοῦσθαι εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Λοιπὸν σκοπεῖτω ἕκαστος καὶ βλέπέτω, ὅπως στήκη ἐδραῖος καὶ
30 ἀμετακίνητος ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως, ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς ὑποταγῆς

1. Φιλ. 3,1.

2. Α' Κορ. 11,29.

3. Α' Κορ. 10,4.

Αὐτὰ σᾶς τὰ ἀνακοινῶν καὶ τὰ ἀπαιτῶ. Ἐφαρμόζοντάς τα αὐτὰ θὰ ἔχετε εἰρηνικὴ καὶ ἀνεπίληπτη πολιτεία, καὶ τελειοποιούμενοι σ' αὐτήν, θὰ ἐπιτύχετε τὰ αἰῶνια ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα εὐχομαι νὰ τὰ ἐπιτύχουμε ὅλα μας μὲ τὴ χάρη καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέσω τοῦ ὁποῖου καὶ μαζὶ μὲ τὸ ὁποῖο στὸν Πατέρα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμη ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνηση, μαζὶ μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 92η.

**Συμβουλευτική, καὶ πῶς πρέπει νὰ ἀντιστεκόμαστε
στὶς ἐπιθέσεις τοῦ διαβόλου.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, γιὰ μένα βέβαια τὸ νὰ μιλῶ δὲν εἶναι βαρετό, ὅπως λέγει ὁ λόγος, σὲ σᾶς ὅμως παρέχει ἀσφάλεια¹, εἰάν φυσικὰ ἀσφαλίζεστε μὲ τὴν ἀκρόαση τῶν ταπεινῶν μου λόγων. Γιατὶ δὲν πρέπει, ἐπειδὴ λέγεται ἀπὸ στόμα ἀκάθαρτο καὶ ψυχὴ ἄρρωστη αὐτὸ πὸν λέγεται, νὰ τὸ ἀπορρίπτετε, ἀλλὰ, ἐπειδὴ λέγεται γιὰ τὸ συμφέρον καὶ τὴ σωτηρία σας καὶ ἐξαιτίας τῆς ἐξουσίας πὸν μοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζω, νὰ τὸ δέχεστε καὶ νὰ τὸ βάζετε στὰ αὐτιά σας, νὰ βελτιώνεστε καὶ νὰ προοδεύετε πρὸς τὰ καλύτερα καὶ τελειότερα. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο πὸν ζητοῦμε, καὶ γι' αὐτὸ γίνεται ὁ κόπος καὶ ὁ μόχθος μου, ἡ καθημερινὴ πίεση καὶ φροντίδα μου γιὰ σᾶς. Γιατί, ἂν καὶ δὲν εἶμαι ἱκανὸς οὔτε ἄξιός νὰ πῶ ἐκεῖνα τὰ ἀποστολικά, «ποιὸς ἀσθενεῖ καὶ δὲν ἀσθενῶ καὶ ἐγώ; Ποιὸς σκανδαλίζεται καὶ δὲν καίομαι ἐγώ;»², ἀλλ' ἐξαιτίας τοῦ κινδύνου τῆς προστασίας πὸν ἐπικρέματα σὲ μένα καὶ τοῦ φόβου τῆς κόλασης, καὶ ἐπειδὴ ἀνησυχῶ γιὰ τὴ σωτηρία καὶ προκοπὴ σας, πληγώνομαι καὶ βάλλομαι καὶ καίομαι γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς, γιὰ νὰ σωθεῖτε ὅλοι, γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ κανένας. Καὶ πῶς ἄλλιῶς θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ αὐτό, ἂν ὄχι μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ νηφαλιότητα, καὶ μὲ τὴν καθημερινὴ ἀκρόαση, τάξη καὶ συμφωνία, ὁμοψυχία καὶ συγκατάνευση, ἀκριβῆ τήρηση τῶν ἐντολῶν, καὶ χωρὶς νὰ παρεβλέπετε τὸ παραμικρὸ ἀπὸ αὐτὰ πὸν πρέπει νὰ γίνουν γιὰ τὴ δόξα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Λοιπὸν ἂς προσέχει ὁ καθένας καὶ ἂς βλέπει μὲ ποιὸν τρόπο θὰ στέκεται σταθερὸς καὶ ἀμετακίνητος στὴν πέτρα τῆς πίστεως³, στὴν ὁμολο-

αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυριῶν τοῦ Χριστοῦ, μὴ ἐκκλίνων εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, ἀλλ' ὁδῷ βασιλικῇ πορευόμενος μηδ' ἀπονυστάζων κατὰ ψυχὴν ἐν τῇ ὀλιγωρίᾳ τῆς ὑπομονῆς, ὡς ἂν μὴ προσκόψη πρὸς λίθον συμπτώματος τὸν πόδα αὐτοῦ· μηδέ τι φρονῶν ἢ ποιῶν ἐξ
 5 αὐταρεσκείας, μᾶλλον δὲ προσπαθείας, καὶ γινόμενος τοῦ νόμου νομιμώτερος καὶ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ στρεβλότερος καὶ ἄλλοτριώτερος. Εἰ γὰρ μοι καὶ ὀράσθε, ἀλλ' οὐ πάντοτε καὶ ἐν παντὶ τόπῳ· Θεοῦ γὰρ μόνου τοῦτο, τοῦ πάντα ἐφο-ρῶντος καὶ ἐξετάζοντος. Ὡστε οὐκ οἶδα μὴ τι κρύβδην κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου
 10 ἰδιοπραγοῦντες, μᾶλλον δὲ φιλοπαθοῦντες, ἐνέχεσθε εἰς πτώμα ἁμαρτίας, εἰς ὄλισθον ψυχῆς. Σκοπεῖτε διὰ ταῦτα, φοβεῖσθε, τρέμετε, ὡς ἐξ οὐρίας πλεῖτε· μέμνησθε ναυαγίου, κατὰ τὸ εἰρημένον, μιᾶ καιροῦ ῥοπῇ λαῖλαψ, καταγιγίς, πνεῦμα πονηρόν, χειμών, ὄλεθρος, ἀπώλεια, θάνατος· ὡς ἔτι εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια δοκεῖ εἶναι, αἴφνι-
 15 δῖως ταραχὴ, μάχη, πόλεμος, σφαγὴ, καὶ τό γε ἐλεεινότερον οὐ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς. Ὑποστέλλεται ὁ δόλιος καιρῷ τινι, ἴν' ἀμεριμνίαν δῶ, εἴθ' οὕτως εἰσπηδήσας θᾶπτον περιτρέψειε τὸν λογισμὸν καὶ ἀπολέσειεν. Οὐκ ἔστιν ἀμεριμνία, οὐκ ἔστιν ἀνέσεως καιρὸς. Πολλοὺς πρὸς αὐτῷ τῷ λιμένι φθάσαντας τῆς σωτηρίας ὑποβρυχί-
 20 οὺς πεποίηκεν πολλοὺς εἰς αὐτὰς τὰς τοῦ οὐρανοῦ ἀψίδας ἀνιόντας, διὰ μικρᾶς ἀμελείας εἰς τὴν γῆν κατήγαγε τῆς ἀνομίας· πλείστους ἀρετῶν θησαυροὺς ἐκένωσεν· πολλοὺς ἀγῶνας πνευματικῶν ἀπεσύλησε καὶ πτωχοὺς ἀποκατέστησεν.

Τί λοιπὸν εἴπομεν ἡμεῖς ὡς ἀληθῶς οἱ πτωχοὶ καὶ πένητες, οἱ
 25 ἀσθενεῖς καὶ ἄνανδροι, οἱ νέοι καὶ ἄνηθοι, οἱ ὀλιγοχρόνιοι καὶ ὀλιγοκάματοι πρὸς τὴν ἀσκησιν; Θαρρήσωμεν ἄρα ἢ φθειγῶμεθα ἢ γρούξωμεν, εἰ μὴ βοηθοῖμεθα ἄνωθεν; Οὐχὶ ἄρδην εἰς γῆν ἰδιορρυθμοῦντας ἀπολέσειε καὶ συμπτώσειεν ὁ πολυμήχανος ἐχθρός; Ἀλλ' ἕως πότε λοιπὸν προσπαθήσωμεν; ἕως τίνος στήσωμεν βουλάς καὶ
 30 τρόπους οὐχὶ ὑπὲρ σωτηρίας, ἀλλὰ κατὰ τῆς σωτηρίας ἡμῶν; Παρησιαζέσθε, ἀκούω, οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' οἱ παρησιαζόμενοι, καὶ οὐ φοβεῖσθε ἀπὸ τοῦ πατάσσοντος ἀγγέλου ἀορασίᾳ; Βλέπετε γὰρ ἀναιδῶς εἰς ἀλλήλους, λογολεσχεῖτε καὶ γελοιάζετε, τινὲς δὲ καὶ συμπλέκεσθε, καθὼς δεδήλωταί μοι, χερσὶ χειρᾶς καὶ στόμα πρὸς στό-

γία τῆς ὑποταγῆς του⁴, σὸ δρόμο τῶν μαρτυρίων τοῦ Χριστοῦ⁵, χωρὶς νὰ παρεκλίνει σὰ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, ἀλλὰ βαδίζοντας στὴ βασιλικὴ ὁδὸ. Οὔτε νὰ νυστάζει ψυχικὰ μὲ τὴν παραμέληση τῆς ὑπομονῆς, γιὰ νὰ μὴ σκοντάψει στὴν πέτρα τοῦ προσκόμματος⁶ τὸ πόδι του. Οὔτε νὰ φρονεῖ ἢ νὰ κἀνει κάτι ἀπὸ αὐταρέσκεια, ἢ μᾶλλον ἀπὸ πάθος, καὶ μὲ τὸ νὰ γίνε-ται πιὸ νόμιμος ἀπὸ τὸν νόμο, καὶ πιὸ ἴσιος ἀπὸ τὸν κανόνα, ἢ καλύτερα πιὸ στραβὸς καὶ πιὸ ἀποξενωμένος. Γιατί, ἂν καὶ σᾶς βλέπω, ἀλλὰ ὄχι πάντοτε καὶ σὲ κάθε τόπο, καθόσον αὐτὸ εἶναι ἰδιότητα τοῦ Θεοῦ ποὺ βλέπει καὶ ἐρευνᾷ τὰ πάντα. Ὡστε δὲν γνωρίζω μήπως, λόγω τῶν ἁμαρ-τιῶν μου, ἢ μᾶλλον ἀπὸ ἀδυναμία πάθους, κἀνοντας κρυφὰ κάτι ἰδιαίτε-ρο, εἴστε ἔνοχοι πτώσης σὲ ἁμαρτία, σὲ ψυχικὸ γλίστροημα. Νὰ προσέχετε γι' αὐτὰ, νὰ φοβᾶστε, νὰ τρέμετε, νὰ πλέετε σὰν νὰ φυσᾷ εὐνοϊκὸς ἄνε-μος. Νὰ θυμᾶστε τὸ ναυάγιο, ὅπως ἔχει λεχθεῖ, ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ προκα-λέσει ἓνας σπιγμαῖος τυφώνας, μὰ καταιγίδα, ἓνας πολὺ δυνατὸς ἄνε-μος, μὰ κακοκαιρία, καταστροφή, ἀπώλεια, θάνατος. Γιατί, ἐνῶ ἀκόμα φαίνεται ὅτι ὑπάρχει εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, ξαφνικὰ γίνεται ταραχὴ, μάχη, πόλεμος, σφαγὴ, καὶ τὸ πιὸ ἔλεινόν, ὄχι τοῦ σώματος ἀλλὰ τῆς ψυχῆς. Ὁ ὑπουλός περιορίζεται γιὰ λίγο καιρὸ, γιὰ νὰ μᾶς βάλει σὲ ἁμε-ριμνησία, καὶ τότε πηδώντας γρήγορα μέσα, μεταβάλλει τὸν λογισμό καὶ φέρνει τὴν καταστροφή. Δὲν ὑπάρχει καιρὸς γιὰ ἁμεριμνησία καὶ χαλά-ρωση. Πολλοὺς ποὺ εἶχαν φτάσει κοντὰ στὶς ἴδιες τὶς οὐράνιες ἀψίδες, μὲ μικρὴ ἀμέλεια τοὺς κατέβασε στὴ γῆ τῆς παρανομίας, τοὺς σκόρπισε τοὺς ἀπειροὺς θησαυροὺς τῶν ἀρετῶν, τοὺς ἄρπαξε τοὺς πολλοὺς πνευ-ματικὸς ἀγῶνες τοὺς καὶ τοὺς κατέστησε φτωχοὺς.

Τί νὰ ποῦμε λοιπὸν ἐμεῖς οἱ πραγματικὰ φτωχοὶ καὶ πένητες, οἱ ἀδύ-νατοι καὶ ἄνανδροι, οἱ νέοι καὶ οὔτε κἂν ἔφηβοι, ἐμεῖς ποὺ ἔχουμε λίγα χρόνια καὶ λίγους κόπους στὴν ἄσκησι; Θὰ πάρουμε θάρρος ἄραγε, ἢ θὰ φωνάξουμε, ἢ θὰ διαμαρτυρηθοῦμε, ἂν δὲν βοηθηθοῦμε ἀπὸ πάνω; Δὲν θὰ μᾶς καταστρέψει ἀμέσως ἂν ὁ καθένας ἔχει ἐδῶ στὴ γῆ δικό του τρόπο ζωῆς, καὶ θὰ μᾶς καταρρίψει ὅλους μαζὶ ὁ ἐφευρετικὸς ἐχθρός; Ὡς πότε ὅμως θὰ δοκιμάζουμε; Ὡς πότε θὰ παίρνουμε ἀποφάσεις⁷ καὶ θὰ ἐφαρμόζουμε τρόπους ὄχι γιὰ τὴ σωτηρία μας, ἀλλὰ ἐναντίον τῆς σω-τηρίας μας; Ἐπιδίδεστε σὲ ἐλευθεροστομίες, ὅπως ἀκούω, καὶ δὲν φο-βᾶστε ἀπὸ τὸν ἄγγελο ποὺ σᾶς χτυπάει ἀόρατα⁸; Καθόσον βλέπετε ἀδιὰ-ντροπα ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, φλυαρεῖτε καὶ γελάτε, μερικοὶ μάλιστα ἀγκαλιᾶ-ζετε, ὅπως μοῦ ἀναφέρθηκε, χέρια μὲ χέρια καὶ στόμα μὲ στόμα καὶ

μα, παρειάν και παρειάν, τὸ θρήνου ἄξιον. «Ἀποδήσει γὰρ τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια», φησίν, «οὐ κατακαύσει; ἢ ἐπ' ἀνθρώκων πυρὸς περιπατήσει, τοὺς δὲ πόδας οὐ καταφλέξει;». Οὕτως ὁ τὰ τοιαῦτα ποιῶν οὐκ ἀτιμώρητος οὐδ' ἀδιάπτωτος διαμένει. Ὅπως 5 ἀκούεται τι τοιοῦτον ἐν ὑμῖν; ὅπως τολμᾶται ἐν τοῖς σταυρώσασιν ἑαυτοὺς τῷ κόσμῳ, ἐν τοῖς νενεκρωμένοις τῇ ἁμαρτία; ὅπως ἀνανεύετε εἰς πρόσωπα ἀλλήλων; ὅπως ἐπιδίδετε λόγῳ λόγον διαθέσει τοιαύτη; Καὶ τίς ὁ ἐλεῶν τὸν αὐτοδόθριστον; καὶ τίς ὁ μὴ θρηνῶν τὸν αὐτοφόνευστον; καὶ τίς ὁ ἀνεχόμενος τὸν λυμαινόμενον; Μῆτε 10 ἀκούσαμεν τὰ τοιαῦτα, μῆτε ἴδοιμι πονηρὸν πραττόμενον ἐνώπιον ὑμῶν.

Πονηρὸν δὲ καὶ τὸ φιλοκαλεῖν τὸ πρόσωπον καὶ τὸ καλοφορεῖν, τὸ στιδίξεσθαι τε καὶ γραμμίζεσθαι, οἷον αἱ πορνεύομεναι. Καὶ οὕτω γὰρ βλέπω τινὰς στοιβάζοντας τὸ ζῶμα καὶ διευθετοῦντας τὸ ἱμά- 15 τιον καὶ τὸ δάδισμα στρηνιστικὸν κινουῦντας καὶ τὸν λόγον ἐκλυτικὸν προβάλλοντας, οἷς παραγγέλλω μηκέτι τὰ τοιαῦτα πράσσειν, ἐπεὶ «ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξει» ὁ λόγος· οὐ γὰρ εἰς καθαίρεσιν, ἀλλ' εἰς οἰκοδομὴν τέθεικεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου. Διὸ φυλάττετε τοὺς νόμους· οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθη- 20 ματευομένους νουθετεῖτε καὶ διορθοῦσθε. Οὕτω γὰρ λέγω ὅτι περὶ ὑμῶν τι τοιοῦτο κατοπεύεται καὶ οἷον ἀντὶ ἰατροῦ ὅτι γίνεται τις τραυματιστής, ἀντὶ φωστῆρος σκοτήρ, ἀντὶ ὁδηγοῦ πλανήτης, ἀντὶ σωφρονιστοῦ παράφρων, ἀντὶ σωτῆρος ἀπωλείας αἴτιος· οἱ γὰρ διδάσκαλοι ὑποτύπωσις εὐσεβείας, ὑπογραμμὸς σωτηρίας, πάσης 25 ἀγαθοεργίας εἰκονογραφία τοῖς μαθηταῖς πρόκεινται· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ παραδίδονται, ἵνα τοῦ καλοῦ τῶν διδασκάλων μετάσχωσι τρόπον· εἰ δὲ τὰ ἐναντία, ἐρρέτωσαν καὶ διαχωριζέσθωσαν, ἵνα μὴ τοῖς οἰκειᾶς ψώρας μεταδιδόεν τοῖς ὑγιαίνουσιν. Οὕτω θέλω τὰ τοιαῦτα λέγειν, ἀλλ' ἢ θία με κατεπείγει. Καὶ γοῦν τίθημι ὄρον· 30 μηδεὶς ὑποπτευθεῖν ἔτι, εἴτε ὁ διδάσκαλος μαθητὴν, εἴτε μαθητὴς διδάσκαλον, εἴτε ἀδελφὸς ἀδελφόν, ἄνευ τοῦ κοινου ἀσπασμοῦ, ἢ ἀσπαζόμενος ἢ περιπλεκόμενος ἢ ὠθῶν ἢ ἀντωθούμενος ἢ ὑβρίζων καὶ ἀνθυβριζόμενος ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ τυχόντος λόγου τε καὶ βλέμ-

μάγουλο μὲ μάγουλο, πρᾶγμα πού εἶναι ἄξιο γιὰ κλάματα. Γιατὶ λέγει· «εἶναι δυνατὸν νὰ βάλει κάποιος φωτιά στὴν ἀγκαλιὰ του, καὶ νὰ μὴ κάψει τὰ ρούχα του, ἢ νὰ περπατήσει πάνω σὲ ἀναμμένα κάρβουνα καὶ νὰ μὴ κατακάψει τὰ πόδια του;»⁹. Ἔτσι αὐτὸς πού κάνει τέτοια δὲν μένει ἀτιμώρητος, οὔτε ἀναμάρτητος. Πραγματικὰ ἀκούεται κάτι τέτοιο μεταξὺ σας; πραγματικὰ ἀποτολμᾶται κάτι τέτοιο ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού σταύρωσαν τὸν ἑαυτό τους γιὰ τὸν κόσμον, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού ἔχουν νεκρωθεῖ ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτία; Στ' ἀλήθεια κοιτάξετε στὰ πρόσωπα μεταξὺ σας; Στ' ἀλήθεια ἀνταποδίδετε λόγο στὸν λόγο μὲ τέτοια διάθεση; Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού θὰ βοηθήσει ἐκεῖνον πού ἔχει πέσει μόνος του στὸν βόθρο; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού δὲν θρηνεῖ ἐκεῖνον πού αὐτοκτονεῖ; ποιὸς ἀνέχετε τὸν μολυσμένο; Εὐχομαί οὔτε νὰ ἀκούσω τέτοια, οὔτε νὰ δῶ τὸ κακὸ νὰ γίνεται μπροστὰ σας.

Κακὸ ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ νὰ φορεῖ κανεὶς καλὰ ρούχα, νὰ βιάφει τὰ βλέφαρά του καὶ νὰ ὑπογραμμίζει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του σὰν τὶς πόρνες. Γιατὶ βλέπω μερικοὺς νὰ χαλαρώνουν τὴ ζώνη καὶ νὰ φροντίζουν τὸ ἱμάτιό τους, νὰ κουνιοῦνται μὲ πόθο βαδίζοντας καὶ νὰ μιλοῦν μὲ τρόπον ἔκλυτον. Σ' αὐτοὺς παραγγέλλω νὰ μὴ τὰ κάνουν αὐτὰ στὸ ἔξῃς, γιατί «μὲ φίμωτρο καὶ χαλινάρι θὰ σφίξει τὰ σαγόνια τους ὁ λόγος»¹⁰. Γιατὶ ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἔβαλε νὰ γκρεμίζουμε, ἀλλὰ νὰ οἰκοδομοῦμε τὸν λαὸ αὐτόν. Γι' αὐτὸ νὰ φυλάγετε τοὺς νόμους. Οἱ δάσκαλοι νὰ νουθετεῖτε τοὺς μαθητές. Νὰ τοὺς νουθετεῖτε καὶ νὰ τοὺς διορθώνετε. Γιατὶ ἀκόμα δὲν λέγω γιὰ σᾶς ὅτι παρατηρήθηκε κάτι τέτοιο, καὶ ὅτι, ἀντὶ νὰ γιατρεύει κάποιος, προκαλεῖ τραύματα, ἀντὶ νὰ εἶναι φωτιστής, γίνεται σκοτιστής, ἀντὶ νὰ ὀδηγεῖ, παραπλανᾷ, ἀντὶ νὰ εἶναι σωφρονιστής, εἶναι παρὰφρονας, ἀντὶ νὰ σώζει, γίνεται αἷτιος ἀπώλειας. Γιατὶ οἱ δάσκαλοι ἀποτελοῦν ὑπόδειγμα εὐσέβειας, ὑπογραμμὸ σωτηρίας, εἰκόνα κάθε ἀγαθοεργίας γιὰ τοὺς μαθητές. Γι' αὐτὸ καὶ παραδίνονται σ' αὐτούς, γιὰ νὰ γίνουν μέτοχοι τοῦ καλοῦ τρόπου τῶν δασκάλων. Ἄν ὅμως κάνουν τὰ ἀντίθετα, τότε ἄς πᾶνε στὸ καλὸ καὶ ἄς ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τοὺς μαθητές, γιὰ νὰ μὴ μεταδώσουν τὴν ψώρα τους καὶ στοὺς ὑγιεῖς. Δὲν θέλω νὰ σᾶς τὰ λέγω αὐτά, ἀλλὰ μὲ πιέζει ἡ βία. Λοιπὸν θέτω ὄρο. Στὸ ἔξῃς κανένας νὰ μὴ δώσει ὑποψία, εἴτε δάσκαλος σὲ μαθητὴ, εἴτε μαθητὴς σὲ δάσκαλο, εἴτε ἀδελφὸς σὲ ἀδελφό, ὅτι, πέρα ἀπὸ τὸν συνηθισμένον ἀσπασμό, ἀσπάζεται ἢ ἀγκαλιάζεται ἢ σπρώχνει ἢ σπρώχνεται ἢ βρίζει ἢ βρίζεται. Ἄλλὰ ἀκόμα καὶ τὸν τυχαῖο λόγο καὶ

ματος ἀκριβείαν ἐλκείσθω, ἵνα κατευθύνοντες πορευώμεθα, ἵνα ὁ Θεὸς χαίρη ἐπὶ τῇ καλλίστῃ διαγωγῇ ἡμῶν καὶ ἔτι συνιστᾶ καὶ συγκροτῇ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς.

Ταῦτά μοι καὶ περὶ τοῦ ἐξαγορευεῖν ἠσφάλισται· ἀλλ' ὑμεῖς τοῖς οὗτοι ἐστε, καὶ ὅτι τὰ μὴ ἐξαγορευόμενα ὑπὸ τινος, ἀφ' ἑαυτῶν ἐκζητοῦντες καὶ ἀνερευνῶντες, τοῦτο ἐκεῖνο λαλεῖτε πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐνίετε τὸν ἰὸν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, κνήθοντες καὶ κνηθόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ πορνεύοντες τῇ γλώσσει, ὃ τάχα δύνασθε ποιεῖν ῥαδίως. Εἴθε δὲ τῇ γλώσσει καὶ μὴ τῇ ψυχῇ· εἰ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ
10 ταράσσοντος ἀφ' ἑαυτῆς ἢ φύσις τὰ κύματα καὶ τοὺς θρασμοὺς τῶν ἐπιθυμιῶν ἀναφέρει, τί δὲ καὶ οὐ πείσεται ὁ τῷ πυρὶ ὕλην ἐπιβάλλον καὶ τῷ θηρίῳ ἐρεθισμοὺς ἐπεισάγων; ὦ τάλανες, ὦ φιλόπορνοι, ἀλλ' οὐ φιλόθεοι, ὡ ἐκζητηταί, οὐ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας. Τολμᾶς καθίσαι καὶ συλλαλῆσαι καὶ ἐκμαθεῖν τί πέπονθεν ὁ δεῖνα καὶ
15 πῶς τόδε τὸ πάθος ἀνάπτει καὶ εἰς τίνα φλέγει; Καὶ τὰ αἰσχρότερα τῶν ῥημάτων παρήμι λέγειν, ἵνα μὴ χραίνων ἑαυτὸν ὀφθῶ. Ἄλλ' αὐτοὶ καὶ νέοι ὄντες καὶ ἀγένειοι καὶ φλογιζόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν ταύτας τὰς ὕλας ἀνάπτετε καὶ πυρκαϊὰν κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς ἐγείρετε μεγάλην;

20 Διὸ φείσασθε καὶ ἐμοῦ καὶ ἑαυτῶν, ὅτι «Θεὸς ἐκδικήσεων Κύριος» καὶ ἐκ τῶν τοιούτων ἢ καταστροφή τῆς ψυχῆς. Διὰ τί ἵνα ζητῇ τις τὰ τοιαῦτα μανθάνειν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔλαβεν ἐξουσίαν, ἐφ' ᾧ ἀπόλλυται; Διὰ τί ἵνα μὴ φράσσομεν τὰς ἀκοάς, ἠνίκα ἀκούσωμέν πως ποτέ; Οὐδὲ ἐγὼ αὐτὸς οἶδα τὰ τῶν τινῶν, ὡς λέγουσιν αὐτοὶ ἐ-
25 κείνοι, αὐτοὶ οἱ συνεργοὶ τοῦ διαδόλου φημί, τὰ τῶν ὁμηλικῶν καὶ συνεταίρων. Ἐκστηθι, οὐρανέ, ἐπὶ τούτῳ. Καὶ οὐ μὴ ἐκζητήσω, καὶ οὐ μὴ ἐπιτιμήσω, καὶ οὐ μὴ παύσω, εἰ μὴ ἀναστείλητε. Ναί, ναί, δοκεῖτέ μου τῆς ἐλαφρίας καταφρονεῖν. Οὐχ οὕτως ἐγώ, εἰ καὶ ἀνέχομαι, ἀλλὰ καὶ καιρῶ ἀνατείνομαι ὡς πῦρ καῖον πρὸς ὑμᾶς. Εἰ καὶ
30 φείδομαι, ἀλλὰ καιρῶ διανίσταμαι ὡς ξίφος καθ' ὑμῶν· μὴ καὶ Φινέες τις γένομι καὶ ἐκκεντήσω τινὰ ἐν ξίφει ἐπιτιμίου τῶν συμπλεκόμενων ἐν τοιούτοις λόγοις, μὴ καὶ Μωσῆς τις χρηματίσω ἀποκτένων καλῶς τὸν ἐκφυλα καὶ ἀλλότρια λαλοῦντα.

Ἄλλ' ἵνα μὴ τοῦτο γένηται, παρακαλῶ καὶ δέομαι, δυσωπῶ ἀπὸ

11. Ψαλμ. 93, 1.

12. Α' Βασ. 2, 12 ἔ. 34 καὶ 4, 11.

βλέμμα νὰ τὸ κάνετε μὲ μεγάλη προσοχή, ὥστε νὰ προχωροῦμε κατ' εὐθείαν μπροστὰ, γιὰ νὰ χαίρεται ὁ Θεὸς γιὰ τὴν πολὺ καλὴ διαγωγὴ μας καὶ νὰ ἐνώνει πιὸ πολὺ καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζει ἐμᾶς τοὺς ταπεινοὺς.

Αὐτὰ σᾶς τὰ εἶπα γιὰ νὰ σᾶς προφυλάξω μὲ τὸ νὰ τὰ ἐξομολογηθεῖτε. Σεῖς ὅμως εἶστε τέτοιοι, ὥστε καὶ αὐτὰ πού κάποιος δὲν τὰ ἐξομολογεῖται, ἀναζητώντας τα καὶ ἐξετάζοντας τα ἀπὸ μόνοι σας, τὰ συζητᾶτε μεταξὺ σας καὶ χύνετε τὸ δηλητήριον στὶς καρδιές σας, ἐρεθίζοντας καὶ ἐρεθιζόμενοι ἀπὸ τὰ πάθη καὶ πορνεύοντας μὲ τὴ γλῶσσα, πρᾶγμα πού βέβαια μπορεῖτε νὰ κάνετε εὐκόλα. Μακάρι ὅμως νὰ πορνεύετε μόνο μὲ τὴ γλῶσσα καὶ ὄχι μὲ τὴν ψυχὴ. Γιατί, ἀφοῦ καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχει αὐτὸς πού τὴν ταράζει, ἡ φύση ἀπὸ μόνη της προκαλεῖ τὰ κύματα καὶ τὴν ταραχὴ τῶν ἐπιθυμιῶν, τί δὲν θὰ πάθει αὐτὸς πού ρίχνει ξύλα στὴ φωτιὰ καὶ προκαλεῖ ἐρεθισμοὺς στὸ θηρίο; "ὦ ταλαίπωροι, ὦ φιλόπορνοι, καὶ ὄχι φιλόθεοι, ὦ ἀναζητητές, ὄχι τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τῆς παρανομίας! Τολμᾶς νὰ κάθεσαι καὶ νὰ συζητᾶς καὶ νὰ μαθαίνεις τί ἔπαθε ὁ τὰδε καὶ πῶς ἀνάβει τὸ τὰδε πάθος καὶ ποιὸν καίει; Καὶ ἀποφεύγω νὰ ἀναφέρω τὰ αἰσχροτέρα λόγια, γιὰ νὰ μὴ φανῶ ὅτι μολύνω τὸν ἑαυτό μου. Ἀλλὰ σεῖς πού εἶστε νέοι καὶ ἀγένειοι καὶ φλογίζεστε ἀπὸ τὰ πάθη, ἀνάβετε αὐτὰ τὰ ξύλα καὶ προκαλεῖτε μεγάλη πυρκαϊὰ ἐναντίον τῆς ψυχῆς σας;

Γι' αὐτὸ λυπηθεῖτε καὶ ἐμένα καὶ τοὺς ἑαυτοὺς σας, γιατί «ὁ Κύριος εἶναι Θεὸς τιμωρός»¹¹, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἔρχεται ἡ καταστροφὴ τῆς ψυχῆς. Γιατί νὰ ζητᾶ κάποιος νὰ μάθει αὐτὰ, γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει ἐξουσία, καὶ μὲ τὰ ὁποῖα χάνεται; Γιατί νὰ μὴ φράσσουμε τὰ αὐτιά μας, ὅταν τύχει νὰ τὰ ἀκούσουμε κάποτε; Οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος γνωρίζω αὐτὰ πού λένε μερικοί, ὅπως τὰ λένε οἱ ἴδιοι, αὐτοὶ οἱ συνεργάτες τοῦ διαβόλου ἐννοῶ, τὰ τῶν συνομηλίκων καὶ συνεταιριῶν τους. Συνταράξου, οὐρανέ, γιὰ αὐτό. Νὰ μὴ ἐρευνήσω λοιπόν, νὰ μὴν ἐπιβάλω ἐπιτίμια, πού δὲν θὰ σταματήσω, ἂν δὲν σταματήσετε. Ναι, ναι, μοῦ δίνετε τὴν ἐντύπωση ὅτι περιφρο-νεῖτε τὴν ἀνοχή μου. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ μείνω ἔτσι, ἔστω καὶ ἂν δείχνω ἀνοχή, ἀλλὰ τὴν κατάλληλη στιγμή θὰ ἐπιτεθῶ ἐναντίον σας σὰν φωτιὰ πού καίει. Ἄν καὶ λυπᾶμαι, ἀλλὰ κάποια στιγμή θὰ ἐξεγερωθῶ ἐναντίον σας σὰν ξίφος, καὶ γίνω ἴσως καὶ Φινεὲς¹² καὶ τρυπήσω μὲ τὸ ξίφος τοῦ ἐπιτιμίου κάποιον ἀπὸ αὐτοὺς πού ἀνακατεύονται μὲ τέτοια λόγια, καὶ γίνω ἀκόμα καὶ ἄλλος Μωυσῆς σκοτώνοντας καλῶς αὐτὸν πού λέγει ἐκφυλα καὶ ἐχθρικά.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ συμβεῖ αὐτό, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, σᾶς

καρδίας καὶ κινήσεως ψυχῆς μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν κακιῶν ὑμῶν, ἀργήσατε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν καὶ οὐ μόνον περὶ ὧν λόγος, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης ἁμαρτίας καὶ ἀταξίας, εἰς τὸ τὰς προόδους ἀκαίρως ποιεῖσθαι, εἰς τὸ προφασίζεσθαι καὶ ποιεῖν τὰ θελήματα 5 τῶν διανοιῶν ὑμῶν, κατὰ τε βρωσιν καὶ πόσιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀνάπαυσιν, λούσματος ἢ χρίσματος ἱατρικοῦ ἢ ἄλλου τινός, τοῦ μὴ κατὰ χρείαν πολλὴν ἐπιδεομένου. Οὕτω ἀκμὴν γεγηράκατε, οὕτω ἐπολυχρονίσατε ἐν τῇ ἀσκήσει. Ἀκμὴν οὐδὲ προσήψασθε οἱ μὲν τῶν κόπων· εἰ καὶ προσήψασθε, ἀλλὰ μικρόν καὶ ἵνα τί ζητεῖτε ταῦτα 10 καὶ ἐκεῖνα; Καὶ οὐκ ἀφιλοστόργως οὐδὲ ἀσυμπαθῶς κινούμενος, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς καὶ σφοδρᾶς εὐσπαγχνίας λελάληκα.

Ποιεῖτε οὖν τὰ προσήκοντα, ἵνα, τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, μᾶλλον εὐμαρῶς διεξανύσητε τὸν βίον ὑμῶν. Χριστὸς ὑμᾶς δυναμώσειεν, αὐτὸς εὐσθενώσειεν, κραταιώσειε νῦν τε καὶ πρὸς τὸ ἕξῃς, ὅτι 15 αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Γ΄.

Παριαιετική ἄμα καὶ ἐπαινετική.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὥσπερ τις γεωργὸς ὄρων 20 τὴν ἑαυτοῦ ἄρουραν θάλλουσαν καὶ εὐθηνουῦσαν, ἣν ἐξ οἰκείων πόρων καὶ ἰδρώτων κατέσπειρε, χαίρει καὶ ἀγάλλεται, οὕτω καὶ ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς, εἰ καὶ οὐκ ἐξ οἰκείων μόχθων καὶ καμάτων μου, ἀλλ' οὖν ἡδομαι καὶ εὐφραίνομαι ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ πνευματικῇ καρποφορίᾳ, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τῇ συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ 25 πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἠΐξησε καὶ ἀνατέθηλε καὶ κατεπλάτυνε καὶ ἐξέτεινεν εἰς τοσοῦτον ἀριθμὸν ἀδελφότητος. Καὶ γὰρ δίκαιον μὲν ὁμολογεῖν τὴν ἀλήθειαν, ἐφ' ὅσον ὄρω ὑμᾶς χάριτι Χριστοῦ βελτιωθέντας καὶ ἐν προκοπῇ μᾶλλον καὶ μᾶλλον γεγεννημένους, διὰ τῆς κατὰ μικρόν ἐπ' ἀρετῇ ἐπαυξήσεως ὑμῶν. Καὶ ὑμεῖς μάρτυρες τῶν 30 λεγομένων. Οὐχὶ γὰρ ἄρτι πλεῖον βλέπετε οὔσαν τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν κατάστασιν ἐν μέσῳ ὑμῶν; οὐχὶ μᾶλλον συνεδέθητε καὶ συνεφράχθητε τῇ μιᾷ ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ εἰς πίστιν ἀκράδαντον καὶ συνάφειαν ἀδιάσπαστον; οὐχὶ μειζόνως ἄρτι ἐκινήθητε πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ ἐντολῶν, διὰ τῆς κατὰ τὸ ἔργον

ἐκλιπαρῶ μὲ ὅλη τὴν καρδιᾶ καὶ τὴν ψυχὴ μου, παύσετε τὶς κακίαι σας, σταματήστε τὶς πονηρίες σας, καὶ ὄχι μόνον αὐτὲς γιὰ τὶς ὁποῖες μίλησα, ἀλλὰ καὶ κάθε ἁμαρτία καὶ ἀταξία πού ἐμποδίζει τὶς προόδους σας καὶ σᾶς δίνει δικαιολογίες στὸ νὰ κάνετε τὸ θέλημα τοῦ νοῦ σας, ὡς πρὸς τὸ φαγητὸ καὶ τὸ πιτό, ἢ ἄλλη ἀπόλαυση, λούσιμο, ἰατρικὴ ἀλοιφή ἢ κάτι ἄλλο, πού δὲν εἶναι πολὺ ἀπαραίτητο. Δὲν γεράσατε ἀκόμα τόσο πολὺ, δὲν μείνατε πολλὰ χρόνια στὴν ἀσκησι. Ἀκόμα οὔτε ἀρχίσατε καλὰ καλὰ τοὺς κόπους. Κι' ἂν ἀκόμα ἀρχίσατε, ἀλλὰ λίγο· καὶ γιὰ τὴν ζητᾶτε αὐτὰ καὶ ἐκεῖνα; Καὶ δὲν σᾶς μίλησα παρακινουόμενος ἀπὸ ἔλλειψη στοργῆς καὶ συμπάθειας, ἀλλὰ μὲ πολλὴ καὶ δυνατὴ εὐσπλαγχνία.

Ἐκτελεῖτε λοιπὸν αὐτὰ πού πρέπει, ὥστε, κάνοντάς τα αὐτὰ, νὰ διανύσετε εὐκόλα τὴ ζωὴ σας. Εἶθε νὰ σᾶς δυναμώσῃ ὁ Χριστὸς καὶ νὰ σᾶς ἔχει ἀκμαίους καὶ ἰσχυροὺς καὶ τώρα καὶ σιὸς ἑξῆς, γιὰ τὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησι, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 93η.

Συμβουλευτικὴ καὶ συγχρόνως ἐπαινετικὴ.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, ὅπως ἓνας γεωργὸς βλέποντας τὸ χωράφι του, πού μὲ δικούς του κόπους καὶ ἰδρωτὲς ἔσπειρε, νὰ ἀνθίζει καὶ νὰ ἀκμάζει, χαίρεται καὶ ἀγάλλεται, ἔτσι καὶ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς, ἂν καὶ χωρὶς δικούς μου κόπους καὶ μόχθους, ἀλλ' ὅμως εὐχαριστιέμαι καὶ εὐφραίνομαι γιὰ τὴ δική σας πνευματικὴ καρποφορία, τὴν ὁποία ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας αὔξησε καὶ ἔκανε νὰ ἀνθίσει καὶ νὰ ἀπλωθεῖ καὶ ἐπεκταθεῖ σὲ τόσο μεγάλο ἀριθμὸ ἀδελφότητος, μὲ τὴ βοήθεια καὶ τῶν προσευχῶν τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας. Γιὰ τὸ εἶναι δίκαιο νὰ ὁμολογῶ τὴν ἀλήθεια, ἀφοῦ σᾶς βλέπω μὲ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ βελτιωμένους καὶ πάρα πολὺ προκομμένους, μὲ τὴ βαθμιαία πρόοδό σας στὴν ἀρετή. Καὶ εἶστε σεῖς μάρτυρες αὐτῶν πού λέγω. Δὲν βλέπετε δηλαδὴ τώρα νὰ ὑπάρχει περισσότερη τάξι καὶ εἰρηρικὴ ἀτμόσφαιρα μεταξὺ σας; Δὲν ἔχετε συνδεθεῖ καὶ περιφραχθεῖ περισσότερο σὰν μιὰ ψυχὴ καὶ καρδιᾶ σὲ πίστη ἀκλόνητη καὶ ἐνότητι ἀδιάσπαστη; Δὲν κινήκατε τώρα περισσότερο γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τῶν ζωοποιῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐπίδοσή σας στὸ ἔργο τῶν χειρῶν σας, πού εἶναι καύχη-

τῶν χειρῶν ὑμῶν ἐπιδόσεως, ὅπερ ἐστὶν ἀποστολικὸν καὶ πατρικὸν τὸ καύχημα καὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἐπιδηλωτικὸν διεγέρσεως;

Ναί, ὄντως ὁμολογῶ καὶ συνεπισφραγίζομαι· οὔτε γὰρ μερικαὶ φιλῖαι εἰσὶν ἐν ὑμῖν, διαιροῦσαι καὶ διαχωρίζουσαι τῷ σῶμα τῆς ἀ-
5 δελφότητος πρὸς ἀρέσκειαν τοῦ διαβόλου, οὔτε συσκηναίαι καὶ φα-
τριαὶ αὐτὸ τοῦτο περιεργαζόμεναι, οὐ μὴν ἀνταρεσκίαι καὶ ἰδιορρυ-
θμίαι πρὸς ὅπερ ἕκαστος θούλοιστ' ἂν πορεύεσθαι ἐξ ἐναντίας τῆς ὁ-
μονοητικῆς καὶ κατὰ Θεὸν ζωῆς ὑμῶν, οὔτε μὴν ἀδιαφορίαι καὶ ἀ-
φέσεις πρὸς τὸ φέρεσθαι καὶ ἀποφέρεσθαι ὧδε κἀκεῖσε ἐπὶ ἀσυ-
10 στροφία καὶ διαλύσει τοῦ παντός, ἀλλ' εὐδοκία Θεοῦ τάξει τε καὶ
καταστάσει, σταθμῶ καὶ μέτρῳ καὶ κανόνι ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐν πᾶσι καὶ
κατὰ πάντα, βρώσει λέγω καὶ πόσει, ἐργηγόρσει καὶ καθευδήσει,
ἐργασία καὶ ἀναπαύσει, προόδῳ τε καὶ εἰσόδῳ, ὁμιλία τε καὶ σιωπή-
σει, ἀναγνώσει τε καὶ ψαλμωδία, προσευχῇ τε καὶ ἡσυχία, ἐνδύσει τε
15 καὶ ὑποδήσει. Οὔτε οὖν πᾶσιν ἴσως πάντα ἐπιτελεῖται, ὅτι μηδὲ πάν-
τες ἴσοι κατὰ τε ἡλικίαν καὶ ἔξιν, ἀνατροφὴν καὶ γέννησιν, ἀρετὴν
τε καὶ ἔλλειψιν, μακροχρονίαν τε καὶ ὀλιγοχρονίαν, ἀστεειότητά τε
καὶ ἀγροικότητα, εὐεξίαν τε καὶ ἀρρωστίαν, καὶ ταύτην ἦνπερ ἂν
καὶ εἴποιμεν. Οὔτε ἐν τινι παροπτέον τὸ κατ' ἀξίαν, ἐπειδὴ πάντες
20 μέλη οἰκεῖα τοῦ ἐνός ὅλου σώματος, εἰ καὶ οὐ τὴν ἴσην τιμὴν ἀπαιτεῖ
ὁ λόγος ἄλλως γὰρ ὀφθαλμός, ὡς προβεβλημένος ὅλον τὸ σῶμα δί-
κην λύχνου, δόξάζεται, καὶ ἄλλως χεὶρ, ὡς ὑπουργικὴ τῆς δεούσης
ἐργασίας, καὶ ἐτέρως πούς, ὡς ἐπιστηρικτικὸς τοῦ ἐπικειμένου αὐτῷ
βάρους πάντων τῶν οἰκείων μελῶν. Καὶ οὕς μὲν ἀκούει, ρῖς δὲ ὁ-
25 σφραίνεται, λάρυγξ τε σῖτα γεύεται, καὶ ἐν ἕκαστον ἑτεροτρόπως κι-
νούμενον τὴν κοινωφελῆ χρεῖαν συνεισφέρει, μὴ κατεξανιστάμενα
ἀλλήλων, μεμενηκότα δέ, καθὼς ὑπὸ Θεοῦ κέκληται ἕκαστον. Οὔ-
τως οὖν καὶ ἐφ' ὑμῖν ὁράται καὶ γνωρίζεται· σῶμα γὰρ ἐστε Χριστοῦ
καὶ μέλη, ἐκ μέρους συναρμολογούμενοι καὶ συμβιβαζόμενοι τῇ
30 συναφείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος

Λοιπὸν τὸ ζητούμενον, ἵνα κατὰ τὸ τέλος τῆς γηπονίας, ὅπερ
ἐστὶν ὁ ἀμητὸς τῶν καρπῶν καὶ ἡ ἐν ἀποθήκαις ἀσφάλεια, φθάσω-
μεν τελειῶσαι καὶ ἡμεῖς τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ ἀπαρτίσαι καὶ οἶον ἀπο-
δραγματίσαι καὶ ἀπαλωῆσαι καὶ ἀποθέσθαι διὰ θανάτου, ἔν', ἅπερ

μα τῶν ἀποστόλων καὶ πατέρων, καὶ ἐκδήλωση τῆς ψυχικῆς σας διέγερσης;

Ναί, πραγματικὰ τὸ ὁμολογῶ καὶ τὸ ἐπιβεβαιῶνω. Γιατὶ οὔτε ἐπὶ μέρους φιλίες ὑπάρχουν μεταξύ σας, πού διαιροῦν καὶ διασποῦν τὸ σῶμα τῆς ἀδελφότητος πρὸς μεγάλην χαρὰ τοῦ διαβόλου, οὔτε συγκεκριμένοι σὲ σκηνές καὶ φατρίες πού καλλιεργοῦν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, οὔτε αὐταρέσκεις καὶ ἰδιοτροπίες στὸ νὰ πορεύεται ὁ καθένας ὅπως θέλει, ἀντίθετα πρὸς τὴν μονοιασμένη καὶ σύμφωνη πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ζωὴ σας, οὔτε ἐπίσης ἀδιαφορίες καὶ ἐλευθερίες στὸ νὰ πηγαινοέρχεστε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μὲ σκοπὸ τὴν διάσπαση καὶ διάλυση ὅλων, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐδοκία τοῦ Θεοῦ ὅλα γίνονται μὲ τάξη καὶ ἡσυχία, ζυγισμένα καὶ μετρημένα καὶ μὲ κανόνα σὲ ὅλους καὶ ἀπὸ ὅλους καὶ σὲ ὅλα, ἐννοῶ στὸ φαγητὸ καὶ στὸ πιτό, στὴν ἀγρυπνία καὶ στὸν ὕπνο, στὴν ἐργασία καὶ στὴν ἀνάπαυση, στὴν ἔξοδο καὶ στὴν εἴσοδο, στὴν ὁμιλία καὶ στὴ σιωπὴ, στὴν ἀνάγνωση καὶ στὴν ψαλμωδία, στὴν προσευχὴ καὶ στὴν ἡσυχία, στὰ ροῦχα καὶ στὰ ὑποδήματα. Οὔτε ὅμως ὅλα γίνονται ἐξίσου ἀπὸ ὅλους, ἐπειδὴ οὔτε ὅλοι εἶναι ἴσοι στὴν ἡλικία καὶ στὴ συνήθεια, στὴν ἀνατροφή, στὴ γέννηση, στὴν ἀρετὴ καὶ στὴν ἔλλειψη, στὰ πολλὰ ἢ λίγα χρόνια, στὴ λεπτότητα καὶ ἔλλειψη καλλιέργειας, στὴ σωματικὴ εὐεξία καὶ ἀρρώστια, καὶ ὅποια ἄλλη θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε. Οὔτε σὲ κάποιον μπορούμε νὰ παραβλέψουμε τὴν ἀξία, ἐπειδὴ ὅλοι εἴμαστε μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, ἂν καὶ αὐτὸ πού λέγω δὲν ἀπαιτεῖ τὴν ἴση τιμὴ. Γιατὶ ἀλλιῶς τιμᾶται τὸ μάτι ἐπειδὴ προβάλλει ὀλόκληρο τὸ σῶμα σὰν λυχνάρι, καὶ ἀλλιῶς τὸ χέρι, ἐπειδὴ ὑπηρετεῖ κάθε ἐργασία πού εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ ἀλλιῶς τὸ πόδι, ἐπειδὴ στηρίζει τὸ βάρος ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος πού βρίσκεται ἐπάνω του. Ἐπίσης τὸ αὐτί ἀκούει, ἡ μύτη ὀσφραίνεται, ὁ λάρυγγας δέχεται τὰ τρόφιμα, καὶ τὸ καθένα κινούμενο διαφορετικὰ συμβάλλει στὴν ἱκανοποίησι τῆς κοινῆς ἀνάγκης, χωρὶς νὰ ξεσηκωνοῦνται τὰ μέλη μεταξύ τους, ἀλλὰ παραμένοντας ἐκεῖ ὅπου τοποθέτησε τὸ καθένα ὁ Θεός. Αὐτὸ λοιπὸν συμβαίνει καὶ μὲ σᾶς καὶ διαπιστώνεται. Γιατὶ εἴσατε χῶμα καὶ μέλη τοῦ Χριστοῦ¹, πού συνδέεστε ἐπὶ μέρους καὶ συναρμόζεστε μὲ τὴν ἐνότητα τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Τὸ ζητούμενο λοιπὸν εἶναι, στὸ τέλος τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς, πού εἶναι ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν καὶ ἡ ἐξασφάλισή τους στὴν ἀποθήκη, νὰ προφτάσουμε νὰ τελειώσουμε καὶ νὰ ὀλοκληρώσουμε τὸ ἔργο μας, καὶ κατὰ κάποιον τρόπο νὰ μαζέψουμε τὰ σπαρτὰ, νὰ τὰ ἀλωνίσουμε

ἐσπείραμεν ἐν δάκρυσιν ἐνταῦθα, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, εὐφραινόμενοι καὶ ἐναπολαύοντες τῶν ἱερῶν πόνων καὶ ἀγώνων ἡμῶν, καὶ τοῦτο εἰς ἀπεράντους αἰῶνας καὶ εἰς ἀκαταλήκτους εὐφροσύνας τῶν ἀρρήτων καὶ ἀφράστων ἐκείνων ἀγαθῶν.

5 Διὰ τοῦτο προσεκτέον καὶ διεγερτέον ἔτι καὶ ἔτι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ μὴ ποτέ τις ἀπονυστάζειν ἐν ὑμῖν εἰς κακίαν, πάντες δὲ γρηγοροῦμεν καὶ νήφωμεν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατοῦντες, ταῖς ἐλπίσι χαίροντες, ταῖς ἐτοιμασίαις τῶν μελλόντων ἀναπαύσεων κουφιζόμενοι, ταῖς προσδοκίαις τῶν ἀκηράτων ἀνταποδόσεων, ὡς
10 ἐπιλανθανόμενοι τῶν παρουσῶν στενώσεων καὶ καταθλίψεων, ἐκδιαζόμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας αὐτὴν τὴν φύσιν πρὸς ὑπομονήν, πρὸς καρτερίαν, ὑποτάσσετε τὴν σάρκα τῷ πνεύματι, νικῶντες ἐν τῷ καλῶς ἠτῶσθαι, τιμῶμενοι ἐν τῷ διὰ Κύριον καταισχύνεσθαι, πρωτεύοντες ἐν τῷ τὰ ἔσχατα ἐπιλέγεσθαι, ἐμφαινόμενοι ἐν τῷ διὰ Θεὸν
15 ὑποφέρειν τὸ ἀψήφιστον· καὶ οὕτω τρέχοντες, οὕτω πυκτεύοντες, οὕτως ἀγωνιζόμενοι, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον ἀπολήψεσθε, μετὰ μαρτύρων χορεύσοιτε, μετὰ ὁσίων ἀγαλλιάσοισθε, εἶπερ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς ὑμῶν καὶ τὸν δεῖλαιον συναντιλάβοισθε, ὡς ἂν εὐρεθίημεν πάντες ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Χριστοῦ παραστάσει «ἐν φωνῇ ἀγαλ-
20 λιάσεως καὶ ἔξομολογήσεως», ἐν χοροστασίαις ἀγγελικῶν ὑμνολογιῶν, ἐν τῇ κατοικίᾳ τῶν εὐφραινομένων πάντων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Δ'.

25 **Περὶ τοῦ γενναίως καὶ ἀνδρείως διανύειν τὸ τῆς ὑποταγῆς σκάμμα καὶ τοῦ μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ συνέσεως τοὺς τὰς διακονίας ἀνειληφότας διεξέρχεσθαι, εἰς δόξαν τοῦ προσκνητοῦ αὐτοῦ ὀνόματος.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἡ ἡμέρα τῆς κατηχήσεως
30 πάντοτε ἡμέρα εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεώς μοι γίνεται· οὐχ οὕτω γὰρ μνήστωρ εἰς ὀμιλίαν τῆς μνηστευθείσης αὐτῷ ἐπιίγεται ἐλθεῖν,

καὶ νὰ τὰ ἀποθέσουμε στὶς ἀποθῆκες μὲ τὸν θάνατο, ὥστε, ὅπως σπείρα-
με ἐδῶ μὲ δάκρυα, νὰ θερίσουμε στὸ μελλοντικὸ αἰῶνα μὲ ἀγαλλίαση²,
εὐφραϊνόμενοι καὶ ἀπολαμβάνοντας τοὺς ἱεροὺς κόπους καὶ ἀγῶνες
μας, καὶ μάλιστα στοὺς ἀτέλειωτους αἰῶνες, καὶ μὲ εὐφροσύνη τῶν ἀπε-
ρίγραπτων καὶ ἀνέκφραστων ἐκείνων ἀγαθῶν ποὺ δὲν θὰ ἔχει τέλος.

Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέχετε καὶ νὰ εἶστε σὲ συνεχῆ διέγερση ὁλοέ-
να καὶ περισσότερο, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, καὶ νὰ μὴ νυστάξει ποτὲ
κανεὶς μεταξὺ σας ἀπὸ κακία, ἀλλὰ ὅλοι νὰ βρισκῶμαστε σὲ ἐγρήγορη
καὶ μὲ νηφαλιότητα, βαδίζοντας μὲ εὐπρέπεια ὅπως ὅταν εἶναι μέρα³,
δοκιμάζοντας χαρὰ μὲ τὶς ἐλπίδες, αἰσθανόμενοι ἀνακούφιση μὲ τὶς
ἐτοιμασίαις τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν, ξεχνώντας μὲ τὶς προσδοκίαις τῶν
ἄφθαρτων ἀνταποδόσεων τὶς τωρινῆς στενοχώριαις καὶ θλίψεις, πιέζο-
ντας τὴν ἴδια μας τὴ φύση κάθε μέρα νὰ κάνει ὑπομονή, νὰ δείξει καρ-
τερικότητα, ὑποτάσσοντας τὴ σὰρκα στὸ πνεῦμα, νικώντας μὲ τὸ νὰ
νικῶμαστε καλῶς, τιμῶμενοι μὲ τὸ νὰ καταισχνόμαστε γιὰ τὸν Κύριο,
ἀναδεικνυόμενοι πρῶτοι μὲ τὸ νὰ ἐπιλέγουμε τὰ τελευταῖα, καὶ δείχνο-
ντας, μὲ τὸ νὰ ὑποφέρουμε γιὰ τὸν Θεό, ὅτι εἶμαστε θαρραλέοι. Καὶ ἔτσι
τρέχοντας, ἔτσι πυγμαχώντας⁴, ἔτσι ἀγωνιζόμενοι, θὰ κερδίσετε τὸ στε-
φάνι τῆς δικαιοσύνης⁵, θὰ χορεύσετε μαζὶ μὲ τοὺς μάρτυρες, θὰ ἀγάλλε-
στε μαζὶ μὲ τοὺς ὄσιους, ἂν μάλιστα μὲ τὶς ἅγιαι προσευχῆς σας βοηθή-
σετε καὶ ἐμένα τὸν δυστυχῆ, ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ βρεθοῦμε ὅλοι στὴ
δεξιὰ παρὰταξὶ τοῦ Χριστοῦ «μὲ φωνῆς ἀγαλλίασης καὶ δοξολογίας»⁶,
στὶς χοροστασίαις τῶν ἀγγελικῶν ὑμνολογιῶν, στὴν κατοικία ὅλων ἐκεί-
νων ποὺ εὐφραίνονται μαζὶ μὲ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὁποῖο
ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 94η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ διανύουν τὸ στάδιο τῆς ὑποταγῆς μὲ γεν-
ναιότητα καὶ ἀνδρεία καὶ μὲ φόβο Θεοῦ καὶ σύνεση αὐτοὶ
ποὺ ἀνέλαβαν νὰ ἐκτελέσουν τὶς διακονίαις, πρὸς δόξα
τοῦ προσκυνητοῦ ὀνόματός του.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα μου, ἡ ἡμέρα τῆς κατήχησης
ἀποβαίνει πάντοτε γιὰ μένα ἡμέρα εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλίασης. Γιατὶ
δὲν βιάζεται τόσο πολὺ ὁ μνηστήρας νὰ συναντήσῃ τὴ μνηστή του, ὅσο

ὡς ἐγὼ ἐρῶ ἀεὶ τῆς συντυχίας ὑμῶν ἀποπληροῦσθαι· εἴθε δὲ καὶ ὑμῖν
 τὸ ἴσον εἶη, πρὸς ἀντιπόθησιν ἀκροάσεως τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου·
 ἀλλ' ὑμῖν μὲν οὐκ οἶδ' ὅσον ἔξει τὸ ὠφέλιμον, ἐμοὶ δὲ καὶ λίαν· ἀνακα-
 λύπτω γάρ μου τὰ τῆς ταπεινῆς ψυχῆς κοινωνοὺς ὑμᾶς λαμβάνων
 5 τῶν εἴτε λυπηρῶν, εἴτε χρηστῶν, φέρει δὲ τοῦτο ῥαστώνην οὐ με-
 τρίαν. Εἴθ' οὕτως ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς τὰ περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας
 τῶν παρισταμένων ἡμῖν ἀγόνων, προθυμῶν ἕνα ἕκαστον εἰς τὴν
 ἀσκητικὴν αὐτοῦ ζωὴν, εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ὑποταγὴν, εἰς τὴν
 ἐργασίαν τῆς ὑπακοῆς, εἰς τὴν ἔνστασιν τῆς ὑπομονῆς, εἰς τὴν κτήσιν
 10 τῶν ἀρετῶν, εἰς ὃ τι ἄλλο τύχη τῶν δεόντων καὶ ἐπιζητουμένων.

Ταῦτα οὖν οὐκ ἀξίως ἐραστὰ καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί· Καὶ πῶς οὐχὶ
 καὶ χαίρετε ἐπαῖοντες, ἔνθους γινόμενοι ἀμφοτέρω, ὅτι ἠξιώμεθα ἐν
 τοιούτῳ μακαρίῳ ἀξιώματι γενέσθαι, λαλεῖν καὶ μεριμνᾶν καὶ πυ-
 κτεύειν, οὐχ ὅπως ἐμπορευσώμεθα φιληδόνως τὸν βίον τοῦτον, οὐχ
 15 ὅπως πλουτήσωμεν πλοῦτον τὸν ἀπολλύμενον καὶ κάτω μένοντα,
 οὐδ' ὅπως γήμωμεν καὶ τεκνοποιήσωμεν, ἢ ἐπιτύχωμεν τοῦδε ἢ
 τοῦδε τοῦ ἐπικήρου κτήματος ἢ ἀξιώματος ἢ τινος ἄλλου τῶν
 ὑλικῶν καὶ φθειρομένων, ἀλλ' ὅπως, εἰς δόξαν αὐτοῦ τοῦ πεποιηκό-
 τος καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντος ἡμᾶς Θεοῦ ἐν τῷ
 20 παρόντι αἰῶνι διαδιώσαντες, κληρονόμοι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν γε-
 νώμεθα, οὐτινος ἕνεκα κατελείψαμεν γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους, ἰδί-
 ους, γένος, πατριδα, ὑπαρξιν, ἀξίαν, ἕκαστος καθ' ὃ ἦν κεκτημένος
 καὶ γὰρ τις καὶ γυναικα καὶ τέκνα ἐγκαταλέλοιπεν. Μακαρία τοίνυν
 ἡ διαγωγὴ ὑμῶν αὕτη καὶ τρισμακαρία ἡ πολιτεία καὶ πανύμνητος
 25 ἡ διαβεβησίωσις

Καὶ τίνες ἐσμέν καὶ ἐκ ποίων ἀγαθῶν εἰς τόδε κατηντήσαμεν τὸ
 μέτρον, ἀλλ' ἢ ἐκ μόνης τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φιλανθρώπου κηδε-
 μονίας καὶ φιλοδώρου περιποιήσεως, ὃς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐκ τῆς
 σκοτεινῆς συγχύσεως τοῦ ματαίου κόσμου τούτου καὶ ἔθετο εἰς τὸ
 30 θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς τῆς ἀγγελικῆς καὶ οὐρανίου διαδιώσεως. Τί
 οὖν λοιπὸν ἀνταποδώσωμεν αὐτῷ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν
 ἡμῖν, ἢ τὸ ψάλλειν μετὰ τοῦ θείου Δαυῖδ ἐν προθέσει ἀληθινή, «πο-
 τήριον σωτηρίου λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου ἐπικαλέσομαι»; τὸ
 δὲ ποτήριον μαρτυρίου λῆψις ἐστίν. Τοίνυν, εἰ καὶ οὐκ ἐν αἵματι τὸ

ἐπιθυμῶ ἐγὼ νὰ πραγματοποιῶ πάντοτε τὴ συνάντησιν μαζί σας. Καὶ μακάρι νὰ συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ σὲ σᾶς, μὲ ἀντίστοιχο πόθο γιὰ τὴν ἀκρόαση τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου. Γιὰ σᾶς βέβαια δὲν γνωρίζω πόση ὠφέλεια θὰ ἔχει, γιὰ μένα ὅμως ἔχει πολὺ μεγάλη. Γιατὶ ἀνακαλύπτω αὐτὰ ποὺ ἔχω μέσα στὴν ταπεινὴ μου ψυχὴ, ὅταν τὰ μοιρᾶζομαι μαζί σας, εἴτε αὐτὰ εἶναι λυπηρὰ, εἴτε εὐχάριστα, κι' αὐτὸ μου φέρνει μιὰ πολὺ μεγάλη ἀνακούφιση. Ἐπειτα μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν σᾶς ὑπενθυμίζω τὰ σχετικὰ μὲ τοὺς ἀγῶνες ποὺ μᾶς περιμένουν γιὰ τὴν κοινὴ μας σωτηρία, κάνοντας τὸν καθένα σας προθυμο στὴν ἀσκητικὴ του ζωὴ, στὴ μακαρία ὑποταγὴ του, στὴν ἀσκησιὴ τῆς ὑπακοῆς, στὴν ἔντασι τῆς ὑπομονῆς, στὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν, καὶ σὲ ὅ,τι ἄλλο τύχει ἀπὸ αὐτὰ ποὺ πρέπει καὶ ποὺ ἐπιδιώκουμε.

Αὐτὰ λοιπὸν δὲν ἀξίζει νὰ εἶναι ἀγαπητὰ καὶ σὲ σᾶς καὶ σὲ μένα; Καὶ πῶς τότε καὶ δὲν χαίρεστε μαθαίνοντας, γινόμενοι ἔνθεοι ὅλοι μας, ὅτι ἀξιωθήκαμε νὰ βρεθοῦμε σὲ τέτοιο μακάριο ἀξίωμα, νὰ μιλάμε, νὰ μεριμνοῦμε καὶ νὰ πυγμαχοῦμε, ὄχι γιὰ νὰ περᾶσουμε μὲ τρόπο φιλήδονο τὴ ζωὴ αὐτὴ, ὄχι γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε πλοῦτο ποὺ χάνεται καὶ μένει ἐδῶ κάτω, οὔτε γιὰ νὰ νυμφευθοῦμε καὶ νὰ ἀποκτήσουμε παιδιά, ἢ νὰ ἐπιτύχουμε αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ πρόσκαιρο κτῆμα ἢ ἀξίωμα ἢ κάτι ἄλλο ἀπὸ τὰ ὑλικά ποὺ καταστρέφονται, ἀλλὰ μὲ σκοπὸ, ἀφοῦ ζήσουμε σ' αὐτὸν τὸν κόσμον γιὰ τὴ δόξα τοῦ ἴδιου τοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ Θεοῦ, ποὺ μᾶς ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία στὴν ὑπαρξιν, νὰ γίνουμε κληρονόμοι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Ἐξαιτίας αὐτοῦ ἐγκαταλείψαμε γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους, συγγενεῖς, γένος, πατρίδα, ὑπαρξιν, ἀξία, ὅ,τι εἶχε ὁ καθένας, ἀφοῦ ἀκόμα καὶ γυναῖκα καὶ παιδιά κάποιος ἐγκατέλειψε. Εἶναι λοιπὸν μακάρια ἢ διαγωγὴ σας αὐτὴ καὶ τρισευτυχισμένη ἢ πολιτεία σας καὶ ἀξιέπαινη ἢ ὑπόσχεσή σας.

Καὶ ποιοὶ εἴμαστε καὶ ἀπὸ ποιά ἀγαθὰ καταντήσαμε σ' αὐτὸ τὸ μέτρο, παρὰ μόνον ἀπὸ τὴ φιλάνθρωπη κηδεμονία καὶ τὴ γενναιοδωρὴ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπέλεξε ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ σύγχυσι τοῦ μάταιου αὐτοῦ κόσμου καὶ μᾶς ἔβαλε στὸ θαυμάσιο φῶς τῆς ἀγγελικῆς καὶ οὐράνιας διαβίωσης; Τί θὰ τοῦ ἀνταποδώσουμε λοιπὸν γιὰ ὅλα αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔδωσε; Ἀσφαλῶς τὸ νὰ ψάλλουμε μαζί μὲ τὸν θεῖο Δαβὶδ μὲ ἀληθινὴ πρόθεσι: «θὰ πάρω ποτήριον εὐχαριστίας γιὰ τὴ σωτηρία μου καὶ θὰ ἐπικαλεσθῶ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου»¹. φυσικὰ τὸ ποτήριον ἐδῶ σημαίνει τὴν ἀνάληψιν τοῦ μαρτυρίου μας. Λοιπὸν, ἂν

μαρτύριον ἡμῶν, ἀλλ' οὖν διὰ συνειδήσεως ἐκάστοτε ἀθλεῖτε, μὴ κάμπτοντες γόνυ τῆ Βάαλ, φημί δὴ τῆ ἡδονῆ τῆς σαρκός, μὴ ἐνδιδόντες πρὸς τὰς ἐπαγωγὰς τῶν ἀοράτως καὶ ὄρωμένως ἐπισυμβαίνοντων πειρασμῶν, τυπτόμενοι καὶ φέροντες τοῖς λογισμοῖς, καιόμενοι ταῖς στερήσεσι τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ θελημάτων, ξεόμενοι ταῖς ἐλεγκτικαῖς καὶ ἐπιτιμητικαῖς ἀνευδότοις φιλεργίαις

Ἦ καλλιμάρτυρες, ὧ στρατιῶται τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ, ὧ θιασται καὶ ἀρπακται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χαίρετε, εὐθυμεῖτε, ἀνδρίζεσθε, ἐπείγεσθε, τρέχετε, εὐδρομεῖτε, εἰσέρχεσθε καὶ 10 μετέρχεσθε ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν τῶν ἱερῶν ἐπιτηδευμάτων ἀναβαίνετε καὶ ὑψοῦσθε εἰς τὰ τῶν ἀρετῶν ὕψη, μετεωροπορεῖσθε ταῖς οὐρανίαις θεωρίαις Οὕτω καθ' ἐκάστην ποιεῖτε, οὕτως ἀδιαλείπτως πράττετε, μέχρις ἂν ἔλθῃ τὸ πέρας τοῦ βίου, μετάγον ὑμᾶς εἰς «τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου».

15 Καί γε μακάριος καὶ ὑπερευλογημένος ὁ νηφαλέως ἀκούων καὶ εἰς ἔργον προάγων τὰ λαλούμενα καὶ πῦρ πυρὶ συνεισβάλλων ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἀνάπτων πυρσὸν θείας ἀγάπης, ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφικνούμενον· ἔλεινός δὲ καὶ πανάθλιος, ὃς τὰς ἀκοᾶς ἀποθύων, ἀγαπῶν ματαιότητα καὶ ζητῶν τὴν προσωρινὴν καὶ ἀπολλυμένην 20 ἀπόλαυσιν τῆς σαρκός. Ἄλλ' ἵνα μηδεὶς ἡμῶν τῆς ἐναντίας μερίδος ἦ, μὴ μόνον τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πλησίον ἕκαστος οἰκιοπαθῶν (καὶ γὰρ μέλη ἐσμέν ἀλλήλων) φροντίσει καὶ ἀγαπήσει καὶ ἐπιδοίῃ λόγον, χεῖρα, τρόπον, βοήθειαν, καθόσον οἶόν τε· οὕτω γὰρ χαίρει Κύριος καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί· οὕτω καὶ ἑαυτὸν τις βελτιώτερον καὶ ἐνθεέστερον ἀπεργάζεται διὰ τῆς πρὸς τὸν πέλας, μᾶλλον δὲ 25 πρὸς τὸ οἰκεῖον μέλος συναντιλήψεως καὶ ἐπικουρήσεως.

Γρηγόρως οὖν λοιπὸν στῶμεν οἱ δευτερεύοντες, οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ ἐπιτηροῦντες καὶ μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς νυξίν, ὧν πολὺ τὸ ψυχικὸν κέρδος καὶ ὁ μισθός· οἱ ἀφυπνίζοντες, ὧν οὐχ ὁ τυχὸν καὶ ὁ 30 αὐτῶν σωτήριος κάματος· οἱ κανοναρχοῦντες, οἱ ταξιαρχοῦντες, ὧν ἡ ἐργασία ἐπωφελῆς καὶ πολυκερδῆς· οἱ κελλαρεύοντες, οἱ ἀριστοποιοῦντες, οἱ πρωτοορδινάριοι, αὐτοὶ οἱ τῆς ὀρδινείας, ὧν ἄγιον

2. Ματθ. 11, 12.

3. Ματθ. 25, 34.

4. Ψαλμ. 4, 3.

5. Φιλπ. 2, 4.

6. Ρωμ. 12, 5.

7. Ὁ ταγμένος σὲ κάποιο πόστο.

καὶ τὸ μαρτύριό μας δὲν γίνεται μὲ αἷμα, ὅμως μαρτυρεῖτε κάθε μέρα μὲ τὴ συνείδησή σας, μὲ τὸ νὰ μὴ γονατίζετε μπροστὰ στὴ Βάαλ, ἐννοῶ τὴ σαρκική ἡδονή, χωρὶς νὰ ὑποχωρεῖτε στὶς ἐπιθέσεις τῶν πειρασμῶν ποὺ συμβαίνουν ἀόρατα καὶ ὄρατὰ, χτυπώμενοι καὶ ὑποφέροντας τοὺς λογισμούς, καιόμενοι μὲ τὶς στερήσεις τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν θελημάτων, ξεόμενοι μὲ τὴν ἐπίμονη ἐλεγκτική καὶ ἐπιτιμητική φιλεργία σας.

ᾠ καλλιμάρτυρες, ᾠ στρατιῶτες τοῦ βασιλιᾶ τῶν ὅλων Χριστοῦ, ᾠ διασπῆρες καὶ ἄρπαγες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν², νὰ χαίρεστε, νὰ εἶστε εὐθυμοὶ, νὰ φέρεστε μὲ ἀνδρεία, νὰ βιάζεστε, νὰ τρέχετε, νὰ βαδίζετε ἴσια, νὰ μπαίνετε καὶ νὰ προχωρεῖτε ἀπὸ δύναμη σὲ δύναμη στὶς ἱερέσεις ἐνασχολήσεις. Νὰ ἀνεβαίνετε καὶ νὰ ὑψώνεστε στὰ ὕψη τῶν ἀρετῶν, νὰ μεταρσιώνεσθε πρὸς τὶς οὐράνιες θεωρίες. Ἔτσι νὰ ἐνεργεῖτε καθημερινά, αὐτὸ νὰ κάμνετε ἀσταμάτητα, μέχρι νὰ ἔρθει τὸ τέλος τῆς ζωῆς, ποὺ θὰ σᾶς μεταφέρει «στὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀγαλλίαση ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένη γιὰ σᾶς ἀπὸ τότε ποὺ δημιουργήθηκε ὁ κόσμος³. Καὶ εἶναι βέβαια μακάριος καὶ ὑπερευλογημένος ὁποῖος ἀκοῦει μὲ νηφαλιότητα καὶ μετατρέπει σὲ ἔργα αὐτὰ ποὺ λέγονται, καὶ βάζοντάς τα σὰν φωτιά μέσα στὴ φωτιά τῆς καρδιᾶς, ἀνάβει τὴ φλόγα τῆς θεϊκῆς ἀγάπης, ποὺ φτάνει ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό. Ἀντίθετα εἶναι ἐλεεινὸς καὶ τρισάθλιος, αὐτὸς ποὺ φράσσει ἐντελῶς τὰ αὐτιά του, ἀγαπᾷ τὴ ματαιότητα καὶ ἀναζητᾷ⁴ τὴν προσωρινὴ καὶ καταδικασμένη ἀπόλαυση τῆς σάρκας. Ἄλλὰ γιὰ νὰ μὴ ἀνήκει κανένας ἀπὸ μᾶς στὴν ἀντίθετη παρατάξη, νὰ μὴ δέχεται μόνο τὰ δικά του ὁ καθένας παθήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ παθήματα τοῦ πλησίον του⁵ (γιατὶ εἴμαστε μέλη ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου)⁶ μὲ ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπη, νὰ τὸν συμβουλευεῖ καὶ νὰ τοῦ δίνει τὸ χέρι, τὸν τρόπο ἀντιμετώπισής τους, τὴ βοήθεια, ὅσο τοῦ εἶναι δυνατόν. Γιατὶ ἔτσι χαίρεται ὁ Κύριος καὶ ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί. Ἔτσι κανεὶς καὶ τὸν ἑαυτό του τὸν βελτιώνει καὶ τὸν κάνει πιὸ ζηλωτὴ, μὲ τὴν πρὸς τὸν πλησίον, ἢ καλύτερα πρὸς τὸ δικό του μέλος, ὑποστήριξη καὶ βοήθεια.

Νὰ εἴμαστε λοιπὸν ἄγρυπνοι οἱ δευτερεύοντες καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῆς τάξεως, αὐτοὶ ποὺ ἐπιβλέπουν, ἰδιαίτερα μάλιστα τὶς νύχτες, τῶν ὁποίων τὸ ψυχικὸ κέρδος καὶ ἡ ἀμοιβὴ εἶναι μεγάλα· αὐτοὶ ποὺ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἀφύπνιση, τῶν ὁποίων ὁ σωτήριος κόπος δὲν εἶναι τυχαῖος. Ἐπίσης οἱ κανονάρχες καὶ οἱ ἐπιβλέποντες τὴν τάξη, τῶν ὁποίων ἡ ἐργασία εἶναι ὠφέλιμη καὶ ἀποφέρει πολλὰ κέρδη. Οἱ ἀποθηκάριοι, αὐτοὶ ποὺ ἐτοιμάζουν τὰ γεύματα, οἱ πρῶτοι ἀπὸ τοὺς ὀρδινάριους⁷,

τὸ ἐργόχειρον· οἱ διακονοῦντες, οἱ δερματοποιοῦντες, οἱ ὑποδηματορραφοῦντες, οἱ ἰστουργοῦντες, ὧν χάρις ἐκ τοῦ ὑψίστου· οἱ μεμβρανοποιοῦντες, οἱ ἀλιεύοντες, οἱ θυροφυλακοῦντες, οἱ καλλιγραφοῦντες, εἴτερ ἀμφοτέρωθεν εὖ γράφουσιν· οἱ ἀροτριῶντες, οἱ ἀμ-
 5 πελουργοῦντες, οἱ κηπουρεῦντες, οἱ οἰκοδομοῦντες, οἱ πλοιοποροῦντες, οἱ ἐν πάσῃ ἄλλῃ διακονία, ὧν τὸ ἔργον Θεοῦ καὶ πρόξενον τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· μόνον εἰ πάντες, οὓς ἠριθμησάμην, φόβῳ καὶ τρόμφῳ, ὡς ὑπὸ Θεοῦ τὰς διακονίας εἰληφότες, μετὰ πάσης συνέσεως καὶ εὐταξίας πορεύονται. Οὕτω μὲν ταῦτα καὶ πρὸς τὸ παρὸν
 10 ὑμῖν διελέχθην, νεαροποιῶν τὸ τῆς ψυχῆς ὑμῶν πρόθυμον, ἵνα μᾶλλον βελτιώτερον γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Ε΄.

15 **Κατανυκτικὴ, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ κυρίου Ῥαφαήλ, τοῦ ἀληθῶς ὑποτακτίτου.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀεὶ μὲν ἐπωφελῆς καὶ σωτήριος ἡ τοῦ θανάτου μνήμη, καὶ δεῖ, εἴτερ ἐφιεμέθα ἀναμαρτήτως ζῆν, καθὼς ὀρίζονται οἱ ἅγιοι πατέρες, ταύτην κατασπάζεσθαι, μάλιστα δὲ ἐν
 20 καιρῷ ἐξόδου ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος· ὀρῶμεν γὰρ πάλιν τὸ ξένον μυστήριον, τὸν ἤδη πρὸ μικροῦ μεθ' ἡμῶν ὄντα ἀπόντα τῷ πνεύματι, τὸν προσφθεγγόμενον ἡμῖν ἀπὸ στόματος σιωπήσαντα ὄντως τὴν τελείαν σιωπὴν, οὗ καὶ ἡ φωνὴ ἔτι ἔνηχος ἐν τοῖς ὡσὶν ἡμῶν τάχα ἐνιζάνει. Τί οὖν τὸ παράδοξον τοῦτο θέαμα;
 25 Ὅτι ἐβλέπομεν αὐτὸν καὶ οὐκ ἐβλέπομεν· σαρκὶ μὲν γὰρ ἐβλέπετο, πνεύματι δὲ ἀφίστατο, κείμενος ἀκίνητος, ἀνενέργητος· πνοή, καὶ οὐκ ἦν· λαλιὰ καὶ ὄρασις, καὶ οὐ παρῆν· αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις, καὶ οὐδαμοῦ ἐνέργεια ζωτικὴ, ὡς ἐπὶ λίθου ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀψύχων δεικνυμένου. Ἐνεκύνψαμεν δὲ καὶ εἰς τὸν τάφον, ἕκαστος κατιδόντες
 30 τοὺς προκεκομημένους· Τί οὖν ἐκεῖσε εἶδομεν, ἀδελφοί; Ἀπαγγείλατε, διδάξατε· οὐχὶ τέφραν καὶ κόνιν; οὐχὶ μελανίαν καὶ δυσωδίαν; οὐ διεφθορότα σώματα; οὐ κρανία σεσηπότα; οὐκ ὀστέα γεγυμνω-

καὶ αὐτοὶ ποὺ ἀνήκουν στὴ δικαιοδοσία τους, τῶν ὁποίων τὸ ἔργο εἶναι ἅγιο. Ἄκόμα αὐτοὶ ποὺ ὑπηρετοῦν, οἱ κατεργαστές τῶν δερμάτων, οἱ ὑποδηματοποιοί, οἱ ὑφάντες, τῶν ὁποίων ἡ χάρη δόθηκε ἀπὸ τὸν ὕψιστο, αὐτοὶ ποὺ κατασκευάζουν τὶς μεμβράνες, οἱ ψαράδες, οἱ θυρωροί, οἱ καλλιγράφοι, ἐὰν γράφουν καλὰ καὶ μὲ τὶς δύο ἔννοιες, αὐτοὶ ποὺ ὀργώνουν, οἱ ἀμπελουργοί, οἱ κηπουροί, οἱ κτίστες, αὐτοὶ ποὺ ταξιδεύουν μὲ τὰ πλοῖα, ὅλοι ὅσοι εἶναι ταγμένοι σὲ κάθε ἄλλη διακονία, τῶν ὁποίων τὸ ἔργο εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξασφαλίζει τὴν αἰώνια ἀνάπαυση, μόνο ἂν ὅλοι, αὐτοὺς ποὺ ἀπαρίθμησα, μὲ φόβο καὶ τρόμο, ἐπειδὴ ἔχουν πάρει τὴ διακονία τους ἀπὸ τὸν Θεό, πορεύονται μὲ σύνεση καὶ τάξη. Αὐτὰ λοιπὸν εἶχα νὰ πῶ σὲ σᾶς πρὸς τὸ παρόν, ἀνανεώνοντας τὴν προθυμία τῆς ψυχῆς σας γιὰ νὰ βελτιωθεῖ περισσότερο μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 95η.

**Κατανυκτικὴ, καὶ γιὰ τὴν κοίμηση τοῦ κυρίου Ραφαήλ,
τοῦ πραγματικὰ ὑποτακτικοῦ.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πάντοτε βέβαια εἶναι ὠφέλιμη καὶ σωτήρια ἡ μνήμη τοῦ θανάτου, καὶ πρέπει, ἂν θέλουμε νὰ ζήσουμε ἀναμάρτητα, ὅπως ὀρίζουν οἱ ἅγιοι πατέρες, νὰ τὴν ἀσπαζόμαστε, ἰδιαίτερα κατὰ τὸν θάνατο ἀδελφοῦ μας, ὅπως καὶ κατὰ τὸν παρόντα. Γιατὶ βλέπουμε πάλι τὸ παράδοξο μυστήριο, αὐτὸν ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο ἦταν μαζί μας, νὰ εἶναι πνευματικὰ ἀπὼν, αὐτὸν ποὺ μᾶς μιλοῦσε μὲ τὸ στόμα του, νὰ ἔχει σωπάσει ὀριστικὰ, αὐτὸν τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ ἀκόμα ἤχει στὰ αὐτιά μας. Τί εἶναι λοιπὸν τὸ παράδοξο αὐτὸ θέαμα; Ὅτι τὸν βλέπαμε καὶ δὲν τὸν βλέπαμε. Γιατὶ φαινόταν σαρκικά, ἐνῶ πνευματικὰ ἦταν ἀπὼν, ξαπλωμένος ἀκίνητος, χωρὶς ἐνέργεια· πνοὴ δὲν ὑπῆρχε, φωνὴ καὶ ὄραση δὲν ὑπῆρχε, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες αἰσθήσεις, πουθενὰ ζωντανὴ ἐνέργεια, ἀπλῶς φαινόταν σὰν πέτρα ἢ κάτι ἄλλο ἀπὸ τὰ ἄψυχα. Σκύψαμε ὅμως καὶ στὸν τάφο ὃ καθένας καὶ εἶδαμε καλὰ ἐκείνους ποὺ εἶχαν κοιμηθεῖ προηγουμένως. Τί εἶδαμε λοιπὸν ἐκεῖ, ἀδελφοί; Πέστε, διδάξτε το. Δὲν εἶδαμε στάχτη καὶ σκόνη; δὲν εἶδαμε μαυρίλα καὶ δυσωδία; δὲν εἶδαμε λειωμένα σώματα; δὲν εἶδαμε κρανία σαπισμένα; δὲν εἶδαμε κόκκαλα

μένα; οὐχὶ σχηματισμοὺς ἀηδεῖς καὶ ὅλα διόλου σωρείαν ἐλεεινὴν καὶ ἄπνευκτον; Διεκρίνομεν τοίνυν ἐκεῖ ἀδελφὸν ἀπὸ ἀδελφοῦ, εὐεῖδη ἀπὸ δυσειδοῦς, φιλόκαλον ἀπὸ δυσείμου, νέον ἀπὸ γεγηρακότος; Οὐδαμῶς Πάντα ἠφάνισται, πάντα διέφθαρται. Μία ἢ ὕλη, ὥπερ 5 καὶ ἡ φύσις, τεθεώρηται. Καί γε εἰ ἐξηρευνήσατό τις ποῦ ποτε ἦν ἐν ἐκείνοις τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς ἡδονῆς ἢ τὸ ἀπολαυστικὸν τῆς τροφῆς ἢ τὸ ἀναπαυστικὸν τοῦ ὕπνου ἢ τινος ἄλλου τῶν κατ' ἔφεσιν σαρκὸς ἐγκειμένων τῷ δυστήνω ἡμῶν σαρκίῳ, οὔμενον γέλωτός φημι, μετεωρισμοῦ τε καὶ φιλιασμοῦ, καλλωπισμοῦ τε καὶ στρηνιασμοῦ, 10 βλακευμοῦ τε καὶ περπεριασμοῦ, οὐδαμῶς εὐρήσει· πάντα γὰρ ἀπέδρασε καὶ συμπεπόρευται τῷ παρελθόντι, εἰς τιμωρίαν αἰώνιον· ὅπερ ἀπείη ἐπὶ τινος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν λέγειν, καὶ μάλιστα ὅτι ὁ νυνὶ ὀσίως κομηθεὶς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον, καλῶς ἀμείψας τὰ ἐνταῦθα διὰ τῆς ἀνοθεύτου ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς αὐτοῦ· νέος, ἀλλὰ πολὺς 15 τῷ φρονήματι· μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ μέγας τῷ πνεύματι, οὐ οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ὡς ἐμὲ γινώσκειν μᾶλλον ὑμῶν σαρκός, καθ' ὅσον οἶόν τε· καὶ τὰ ἔξω δὲ καὶ ὑμῖν διέγνωσται πάντα καλὰ καὶ ἐπαίνου ἄξια· Ῥαφαὴλ ὁ καλός, ὁ εὐγενής ὡς ἀληθῶς τῇ τηρήσει τῆς θεομιμήτου εἰκόνας, τολμῶ καὶ λέγειν ὁ ἀξίως ὀμώνυμος τοῦ πρωτοστάτου τῶν 20 ἀγγέλων. Τοσοῦτον ἐγὼ περὶ τοῦ παιδὸς ἔχω ἤδη τὴν πληροφορίαν, ἔχετε δὲ καὶ αὐτοί· δίκαιον γάρ. Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκειμένον ἐπανέλθωμεν, ὅτι οὕτω καὶ τοιῶσδε μικρὸν ὕστερον καὶ ἡμεῖς παρελευσόμεθα, τὸ αὐτὸ ὅπερ ὀρῶμεν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν πεισόμενοι, ἤγουν ἀποθανούμενοι καὶ προτεθησόμενοι καὶ ἐνταφισόμενοι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 25 διαρρυσόμενοι καὶ ἀποτεφρωθησόμενοι.

Ἐπεὶ οὖν τοῦτο πάντως καὶ οὐκ ἔστιν, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, κατὰ τὸ ἀδόμενον, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὀσίως βιοτεύσωμεν, καθαρῶς πολιτευσώμεθα, ἀνενόχως καὶ ἀκατακρίτως, ἀμολύντως καὶ ἀρρύπως, οὐ μόνον τὴν σάρκα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἀγνήν 30 διαφυλάττοντες, τὴν μὲν ἀπὸ παντός πτώματος δουλαγωγοῦντες καὶ ὑποτάσσοντες αὐτὴν τῷ πνεύματι (ὡς ἂν μὴ ἐξαγριαίνουτο καὶ καταπανίστατο διὰ τῆς ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρὸς κινήσεως, μᾶλλον δὲ καθέλκοιτο καὶ ὑποπιιάζουτο, ἡρεμοῦσα καὶ οὐ σφριγῶσα τοῖς ἐξ αὐταρκεί-

1. Πρὸβλ. εὐχὴν νεκρωσίμου τρισαγίου· «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ἁμαρτήσεται».

γυμνά; δὲν εἶδαμε σχηματισμούς ἀηδεῖς καὶ ὅλα γενικὰ νὰ εἶναι ἕνας σωρὸς ἔλεεινὸς καὶ τέτοιος, ποῦ νὰ μὴ θέλει νὰ γίνῃ κανεὶς; Διακρίναμε λοιπὸν ἐκεῖ τὸν ἕνα ἀδελφὸ ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὸν ὁμορφο ἀπὸ τὸν ἄσχημο, τὸν καλοντυμένο ἀπὸ τὸν κακοντυμένο, τὸν νέο ἀπὸ τὸν γηρασμένο; Καθόλου. Ὅλα ἀφανίστηκαν, ὅλα καταστράφηκαν. Ἡ ὕλη ἐμφανίζεται ἴδια, ὅπως καὶ ἡ φύσις. Καὶ ἂν θελήσει κανεὶς νὰ ἐρευνήσῃ ποῦ βρίσκονται σ' ἐκείνους ἡ ἐπιθυμία τῆς ἡδονῆς, ἡ ἡ ἀπόλαυσις τῆς τροφῆς, ἡ ἡ ἀνάπαυσις τοῦ ὕπνου, ἡ κάποιου ἄλλου, ποῦ μὲ ἐπιθυμία τῆς σάρκας βρίσκονται μέσα στὸ δύστυχο σαρκίον μας, δὲν θὰ βρεῖ πουθενὰ οὔτε γέλιο, οὔτε φούσκωμα ἀπὸ ἔπαρσις, οὔτε φιλία καὶ καλλωπισμὸ καὶ ἀκολασία, βλακεία καὶ καύχησις. Γιατὶ ὅλα δραπέτευσαν καὶ συμπορεύθηκαν μὲ τὸ παρελθόν, γιὰ νὰ τιμωρηθοῦν αἰώνια, πρᾶγμα ποῦ δὲν ταιριάζει νὰ τὸ ποῦμε γιὰ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ αὐτὸς ποῦ τώρα κοιμήθηκε δίκαια, θὰ ζήσῃ αἰώνια, ἀφοῦ καλῶς ἀντάλλαξε τὰ ἐδῶ μὲ τὴν ἀνόθευτη ὑποταγὴ καὶ ὑπακοή του. Νέος, ἀλλὰ σεβαστὸς στὴ σύνεσις. Μικρὸς στὸ ἀνάστημα, ἀλλὰ μεγάλος στὸ πνεῦμα, στὸ ὁποῖο δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία τῆς σάρκα, ὅπως γνωρίζω ἐγὼ καλύτερα ἀπὸ σᾶς, ὅσο βέβαια εἶναι δυνατόν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ ποῦ εἶναι γνωστὰ καὶ σὲ σᾶς ὅλα εἶναι καλὰ καὶ ἀξιέπαινα. Ὁ Ραφαήλ ὁ καλός, ὁ πραγματικὰ εὐγενής μὲ τὴν διατήρησις τῆς θεομίμητης εἰκόνας, καί, τολμῶ νὰ πῶ, αὐτὸς ποῦ ἐπάξια εἶναι συνονόματος τοῦ πρωτοστάτη τῶν ἀγγέλων. Τόσα ἐγὼ γνωρίζω ἤδη γιὰ τὸ παιδί, ἀλλὰ καὶ ἐσεῖς. Γιατὶ εἶναι δίκαιο. Ἀλλὰ ἄς ξαναγυρίσουμε στὸ θέμα μας, γιατί ἔτσι καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ περάσουμε κι' ἐμεῖς, παθαίνοντες αὐτὸ ποῦ βλέπουμε στοὺς ἀδελφούς, ὅτι δηλαδὴ θὰ πεθάνουμε καὶ θὰ ἐκτεθοῦμε καὶ θὰ ἐνταφιασθοῦμε, ἀλλὰ καὶ θὰ διαλυθοῦμε καὶ θὰ ἀποτεφρωθοῦμε.

Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐτὸ θὰ γίνῃ ὅπως οἴηται, καὶ δὲν ὑπάρχει κάποιος ποῦ θὰ ζήσῃ καὶ δὲν θὰ δεῖ θάνατον, ὅπως ψάλλεται¹, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, νὰ ζήσουμε ὅσια, νὰ πολιτευθοῦμε καθαρὰ, χωρὶς ἐνοχὲς καὶ κατακρίσεις, χωρὶς μολυσμούς καὶ ἀκαθαρσίες, διατηρώντας ἀγνή ὄχι μόνον τὴν σάρκα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν, τὴν μὲν σάρκα προφυλάσσοντάς τὴν ἀπὸ κάθε πτώσις καὶ ὑποδουλώνοντάς καὶ ὑποτάσσοντάς τὴν στὸ πνεῦμα (γιὰ νὰ μὴ ἐξαγριώνεται καὶ ἐπαναστατεῖ μὲ τὴν κίνησις τῆς πάνω ἀπὸ τὸν ὀμφαλὸ κοιλιᾶς, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ σύρεται πρὸς τὰ κάτω καὶ νὰ πιέζεται, χάνοντας τὸ σφρῖγος τῆς καὶ ἡρεμώντας μὲ τὰ μέτρα

ας καὶ εὐταξίας μέτροις καὶ σταθμοῖς ἐπὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ὕπνου, καὶ ἀναπαύσεως, χαλινουμένη τῷ θείῳ φόβῳ ἄριστα), τὴν δὲ ἐκ λογισμῶν ἀκαθάρτων καὶ ἐννοιῶν τηροῦντες ἀσυνδύαστον, ὅλην πρὸς Θεὸν ἀναπτερουμένην, τὸ κάλλος ἐκείνου ὁρῶσαν καὶ φαντα-
5 ζομένην, ὅτι καὶ μόνον αὐτὸ ἐράσιμον καὶ ὠραῖον καὶ ἀγαπητὸν ὡς ἀληθῶς, τὰ δ' ἄλλα πάντα εἰδῶλα ἔρωτος καὶ οὐκ ἔρωτες, φαντασία κάλλους καὶ οὐ κάλλος, τῇ προσευχῇ καὶ ταῖς ψαλμωδίαις καὶ θεαίαις μελέταις περιφρουροῦντες αὐτήν, ὅπως ἀμφοτέρων εὐαρεστῶμεν τῷ καλῷ νυμφίῳ, Χριστῷ τῷ Θεῷ.

10 Καὶ εἰ οὕτω διανύσωμεν τὸν δρόμον, εὖ καὶ μακάριον· οὐ γὰρ ἀποθανούμεθα, ἀλλὰ ζήσομεν, οὐ διαρρησόμεθα. Εἰ καὶ διαρρησόμεθα, ἀλλὰ συστησόμεθα μικρὸν ὕστερον διὰ τῆς παλιγγενεσίας, ἐπαινεθησόμεθα δὲ παρὰ τῶν ἔτι ζώντων τὰ εἰκότα καὶ ψαλοῦσιν ἐφ' ἡμῖν εὐκταῖα τὰ ἐπιτάφια, ἐγκώμια ἡμῖν συνείροντες καὶ ἀξιούς
15 ψαλμοὺς ἐπάδοντες, τὸ «μακαρία ἡ ὁδός, ἣ πορεύῃ σήμερον, ὅτι ἠτομιάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως, καὶ ὅπου χορὸς ὁ τῶν ἀγγέλων»· καὶ τὸ «ἐν σκηναῖς δικαίων» καὶ ὅσα ἄλλα ἐπιφημίζεται, ἀναμνηστικὰ τῆς ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἡμῶν, τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγῶνων ἡμῶν, τῆς ἀγάπης καὶ πίστεως ἡμῶν, ἣν πρὸς ἀλλήλους καὶ
20 πρὸς τὸν καθηγούμενον εἰλικρινῶς ἐνεδειξάμεθα, τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἡμῶν μέχρις αὐτοῦ θανάτου, ἣν ἐν τῇ ἀθλητικῇ ἡμῶν ὑποταγῇ ἐφυλαξάμεθα. Καὶ ταῦτα τί πρὸς τὰ μέλλοντα; Μικρὰ καὶ μηδαμινὰ ἀπεικονίσματα καὶ ἰνδάλματα.

Σκόπει γὰρ μοι ἐκεῖνα, ἃ μέλλομεν ἀπολαύειν οἱ θείως βιοτεύον-
25 τες, ἡνίκα ὁ Θεὸς ἐμφανῶς ἦξει, ἡνίκα «προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν, τοῦ διακριῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ», ἡνίκα καθίσει κριτήριον φοβερὸν καὶ τῶν πράξεων ἡμῶν αἱ βίβλοι ἀνοιγήσονται, τῆς ἐκ δεξιῶν παραστάσεως, τῆς ἀγγελικῆς ἀναρρήσεως, τῆς εὐλογημένης φωνῆς καλούσης ἡμᾶς ἐπὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἐπὶ παρα-
30 δείσου ἀπόλαυσιν, ἐπὶ κόλπους Ἀβραάμ, ἐπὶ σκηνας ἁγίων καὶ δσίων. Ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα, ἐκεῖ ἀγαλλιασόμεθα, ἐκεῖ ἀπολαύσομεν, «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη», χαρὰν ὑπὲρ χαρὰν, φῶς ὑπὲρ φῶς, ζωὴν ὑπὲρ ζωὴν, δόξαν ὑπὲρ δόξαν, τιμὴν ὑπὲρ τιμὴν. Καὶ τίς εἴπη, τίς λαλήση,

2. Βλ. Προκείμενον νεκρώσιμης ἀκολουθίας. 3. Βλ. 5ο Εὐλογητάριο νεκρωσίμου ἀκολουθίας 4. Ψαλμ. 117, 15. 5. Ψαλμ. 49, 4. 6. Α' Κορ. 2, 9.

καὶ σταθμὰ τῆς αὐτάρκειας καὶ εὐταξίας στὸ φαγητό καὶ τὸ πιτό, στὸν ὕπνο καὶ στὴν ἀνάπαυση, χαλιναγωγούμενη ἄριστα ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ), ἐνῶ τὴν ψυχὴ φυλάγοντάς τὴν ἀσυμβίβαστη ἀπὸ τοὺς ἀκάθαρτους λογισμοὺς καὶ τὶς σκέψεις, νὰ πετᾷ ὅλη πρὸς τὸν Θεό, νὰ βλέπει καὶ νὰ φαντάζεται τὴν ὠραιότητα ἐκείνου, γιατί μόνο αὐτὴ εἶναι ἀξιέραστη καὶ ὠραία καὶ ἀγαπητὴ πραγματικά, ἐνῶ ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι φανταστικὰ ἐρωτικὰ πλάσματα καὶ ὄχι ἔρωτες, φαντασία ὠραιότητας καὶ ὄχι ὠραιότητα, περιφρουρώντας τὴν μὲ ψαλμωδίες καὶ θεῖες μελέτες, γιὰ νὰ ἀρέσουμε καὶ μὲ τὰ δύο (σῶμα καὶ ψυχὴ) στὸν καλὸ νυμφίον Χριστὸ τὸν Θεό.

Καὶ ἐὰν διανύσουμε τὸν δρόμο μὲ τὸν τρόπο αὐτό, εἶναι καλὸ καὶ μακάριο, γιατί δὲν θὰ πεθάνουμε, ἀλλὰ θὰ ζήσουμε, δὲν θὰ διαλυθοῦμε. Καὶ ἂν διαλυθοῦμε, θὰ συναρμολογηθοῦμε ὕστερα ἀπὸ λίγο μὲ τὴν παλιγγενεσία, καὶ θὰ ἐπαινεθοῦμε ἀπὸ ἐκείνους ποὺ θὰ ζοῦν ὅπως εἶναι φυσικὸ καὶ θὰ μᾶς ψάλλουν τὰ καθιερωμένα ἐπικήδεια, συνάπτοντας γιὰ μᾶς ἐγκώμια καὶ ψάλλοντας ἀντάξιους ψαλμούς, τό· «εἶναι μακάριος ὁ δρόμος τὸν ὁποῖο ὀδεύεις σήμερα, γιατί σοῦ ἔχει ἐτοιμαστῆ τόπος ἀνάπαυσης»², καὶ «ὅπου βρίσκεται ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων»³, καὶ τό· «τίς σκηνὲς τῶν δικαίων»⁴, καὶ ὅσα ἄλλα ψάλλονται, ποὺ θυμίζουν τὴν ὑπακοὴ καὶ τὴν ταπείνωσίν μας, τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀγῶνες μας, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ δείξαμε εἰλικρινὰ μεταξύ μας καὶ στὸν ἡγούμενο, τὴν ὑπομονὴ καὶ καρτερικότητά μας μέχρι καὶ τὸν θάνατο ἀκόμα, τὴν ὁποία διατηρήσαμε μὲ τὴν ἀσκητικὴν μας ὑποταγὴν. Καὶ αὐτὰ τί εἶναι μπροστὰ στὰ μελλοντικά; Μικρὲς καὶ μηδαμνὲς ἀπεικονίσεις καὶ πλάσματα τῆς φαντασίας.

Πρόσεξε σὲ παρακαλῶ καὶ ἐκεῖνα ποὺ πρόκειται νὰ ἀπολαύσουν αὐτοὶ ποὺ ζοῦν θεϊκά, ὅταν θὰ φανερωθεῖ ὁ Θεός, ὅταν «θὰ καλέσει τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ, γιὰ νὰ κρίνει τὸν λαὸ του»⁵, ὅταν θὰ στηθεῖ δικαστήριο φοβερό καὶ θὰ ἀνοίξουν τὰ βιβλία τῶν πράξεών μας, καὶ θὰ σταθοῦμε στὰ δεξιὰ του, καὶ θὰ μᾶς ἀνακηρύξουν οἱ ἄγγελοι καὶ θὰ μᾶς καλεῖ ἢ εὐλογημένη φωνὴ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, στὴν ἀπόλαυση τοῦ παραδείσου, στοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, στὶς σκηνὲς τῶν ἁγίων καὶ τῶν ὁσίων. Ἐκεῖ θὰ εὐφρανθοῦμε, ἐκεῖ θὰ δοκιμάσουμε ἀγαλλίαση, ἐκεῖ θὰ ἀπολαύσουμε «ἐκεῖνα ποὺ μάτι δὲν εἶδε καὶ αὐτὶ δὲν ἄκουσε καὶ νοῦς ἀνθρώπου δὲν συνέλαβε»⁶, χαρὰ ἀνώτερη ἀπὸ τὴν χαρὰ, φῶς ἀνώτερο ἀπὸ τὸ φῶς, ζωὴ ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ζωὴ, δόξα ἀνώτερη ἀπὸ τὴν δόξα, τιμὴ

τίς ἐννοηθῆ τὰ ἀλάλητα καὶ ἀδιανόητα; Πρὸς ταῦτα οὐκ ἐπειχθη-
 σόμεθα μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀδελφοί μου; οὐκ ὀξυποθήσομεν ἔτι καὶ
 ἔτι; οὐκ ἐπιδραμούμεθα θερμότερον μᾶλλον πρὸς ὑπακοήν, πρὸς
 ταπεινοφροσύνην, πρὸς ἀγνείαν, πρὸς εὐχαριστίαν, πρὸς προσευ-
 5 χήν, πρὸς ἀγογγυσίαν, πρὸς ὑπομονήν, πρὸς ἐργασίαν, πρὸς εὐθύ-
 τητα, πρὸς καθαριότητα, πρὸς πάντα τὰ τελειοῦντα καὶ καταρτίζον-
 τα τὸν ἔσω ἄνθρωπον, πρὸς πτωχείαν, πρὸς πένθος, πρὸς κατάνυ-
 ξιν, πρὸς εὐλάβειαν, πρὸς ὀνειδισμόν, πρὸς χλευασμόν, πρὸς ῥαπι-
 σμὸν καὶ κολαφισμόν, πρὸς αὐτὸν ὡς εἰπεῖν τὸν σταυρόν, ἵνα, σταυ-
 10 ρούμενοι ὡς συμπάσχοντες τῷ Χριστῷ, καὶ συνδοξασθῶμεν αὐτῷ ἐν
 τῷ μέλλοντι αἰῶνι; Ἄλλ' ἀτονήσωμεν ἄρα ὅλως ἢ ἀναπέσωμεν ἢ
 ἀχθεσθῶμεν ἢ ὀλιγορήσωμεν ἢ εἴπωμεν “ἀρκεῖ ἕως τοῦδε”; Ἡ
 ξενοπαθήσωμεν ἐπιτιμώμενοι ἢ γογγύσωμεν ἢ ἀπαυθαδιάσωμεν ἢ
 μεγαλορρημονήσωμεν ἢ ἀνυποτακτῆσωμεν ἢ τέλος ἀπορραγησώ-
 15 μεθα;

Φεῦ, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ πάντα οἴσωμεν προθύμως καὶ γενναίως,
 ὧ ἀδελφοί, συμβουλεύω καὶ δέομαι ὑμῶν. Εὐ³ δὲ ὄντως ἐφρόνησαν
 οἱ μακάριοι καὶ τρισμακάριοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, ὅσιοί τε καὶ
 δίκαιοι, καὶ πρό γε τούτων ἀπόστολοι, προφήται, πατριάρχαι καὶ
 20 πᾶς ὅστις οὖν τῶν σωθέντων, κενώσαντες τὰ αἵματα, συγκοπέντες
 ὑπὲρ Χριστοῦ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως τηρήσαντες διὰ θλί-
 ψων καὶ ὀδυνῶν, διὰ περιστάσεων καὶ κοπετῶν ὑστερούμενοι, ὡς
 γέγραπται, θλιδόμενοι, οἱ μὲν γὰρ δι' αἵματος, οἱ δὲ διὰ βίου ἐπέτυ-
 χον τῶν ἐπαγγελιῶν. Τί οὖν λείπει καὶ ἡμᾶς, τὰ αὐτὰ παθόντας, τὰ
 25 ἐκείνοις ὅμοια συναπολαῦσαι; Οὐδέν, ἢ μόνον τὸ θελήσαι. Ἐθελή-
 σαμεν δὲ ἤδη διὰ τῆς προλαβούσης ἀποταγῆς ἡμῶν, διὰ τῆς ἐκ κό-
 σμου ἀναχωρήσεως, τῆς ἐνταῦθα ἕως τοῦ παρόντος κακουχίας καὶ
 ταλαιπωρίας, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἐν τῇ ὑποταγῇ. Ἔτι μικρὸν
 θελήσωμεν καὶ μακάριοί ἐσμεν καὶ μακαρισθησόμεθα ἐξίσου τοῖς
 30 ἀγίοις καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν χάριτι καὶ φιλανθρω-
 πία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ δόξα, κρά-
 τος, τιμὴ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7. Ἐφ. 3, 16.

8. Ἐβρ. 11, 37.

ἀνώτερη ἀπὸ τὴν τιμὴ. Καὶ ποιὸς θὰ τὰ πεί, ποιὸς θὰ τὰ διηγηθεῖ, ποιὸς θὰ διανοηθεῖ αὐτὰ ποῦ δὲν λέγονται καὶ εἶναι ἀδιανόητα; Γι' αὐτὰ δὲν θὰ βιαστοῦμε ὅσο περισσότερο γίνεται, ἀδελφοί μου, δὲν θὰ τρέξουμε μὲ τὰ πόδια μας ἀκόμα γρηγορώτερα, δὲν θὰ τρέξουμε μὲ περισσότερο ζῆλο στὴν ὑπακοή, στὴν ταπεινοφροσύνη, στὴν ἀγνεία, στὴν εὐχαριστία, στὴν προσευχή, στὴν ἀγογγυσία, στὴν ὑπομονή, στὴν ἐργασία, στὴν εἰλικρίνεια, στὴν καθαρότητα, σὲ ὅλα αὐτὰ ποῦ τελειοποιοῦν καὶ ὀλοκληρώνουν τὸν ἐσωτερικὸ ἄνθρωπο⁷, στὴ φτώχεια, στὸ πένθος, στὴν κατάνυξη, στὴν εὐλάβεια, στὴν προσβολή, στὸν χλευασμὸ, στὰ ραπίσματα καὶ στοὺς ἐξευτελισμούς, πρὸς τὸν ἴδιο, ὅπως θὰ λέγαμε, τὸν σταυρὸ, ὥστε, σταυρούμενοι ὡς συμπάσχοντες μὲ τὸν Χριστό, νὰ δοξασθοῦμε μαζὶ σου στὴ μέλλουσα ζωή; Μήπως πρέπει νὰ ἀπονήσουμε τελείως ἢ νὰ ἀποθαρρυνθοῦμε ἢ νὰ δυσανασχετίσουμε ἢ νὰ ὀλιγωρήσουμε ἢ νὰ ποῦμε “φτάνει ὡς ἐδῶ”; “Ἡ νὰ μᾶς κακοφανεῖ ὅταν μᾶς ἐπιτιμήσουν ἢ νὰ γογγύσουμε ἢ νὰ αὐθαδιάσουμε ἢ νὰ ἀρχίσουμε τὰ καυχησιολογήματα ἢ νὰ δείξουμε ἀπειθεία ἢ τελικὰ νὰ ἀποσχισθοῦμε;

Ἄλλοίμονο, εἶθε νὰ μὴ συμβεῖ κάτι τέτοιο, ἀντίθετα, ἀδελφοί μου, σᾶς συμβουλεύω καὶ σᾶς παρακαλῶ, νὰ τὰ ὑπομείνουμε ὅλα πρόθυμα καὶ μὲ γενναιοδότητα. Καὶ πραγματικὰ σκέφθησαν καλὰ οἱ μακάριοι καὶ τρισμακάριοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, καὶ οἱ ὅσιοι καὶ οἱ δίκαιοι, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ἀπόστολοι, οἱ προφῆτες, οἱ πατριάρχες καὶ καθένας φυσικὰ ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ σῶθηκαν, οἱ ὅποιοι ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, σφαιγιάστηκαν γιὰ τὸν Χριστό, ὑπέμειναν τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως μὲ θλίψεις καὶ πόνο ψυχικό, μὲ δυσμενεῖς καταστάσεις καὶ θρήνους, «γεμᾶτοι στερήσεις καὶ θλίψεις», ὅπως εἶναι γραμμένο⁸, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κέρδισαν τὰ ὑποσχημένα ἀγαθὰ ἄλλοι μὲ τὸ αἷμα τους, καὶ ἄλλοι μὲ ὀλόκληρη τὴ ζωὴ τους. Τί μᾶς λείπει καὶ ἐμᾶς, ποῦ πάθαμε τὰ ἴδια, νὰ ἀπολαύσουμε καὶ τὰ ἴδια μὲ ἐκείνους; Τίποτε, παρὰ μόνο τὸ νὰ θελήσουμε. Καὶ θελήσαμε ἤδη μὲ τὴν ἀπάρνησή μας ποῦ προσηγήθηκε, μὲ τὴν ἀναχώρησή μας ἀπὸ τὸν κόσμον, μὲ τὴν ἐδῶ μέχρι τώρα κακουχία καὶ ταλαιπωρία, μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ καρτερία στὴν ὑποταγή. Ἀκόμα λίγο ἄς θελήσουμε, καὶ θὰ γίνουμε μακάριοι καὶ θὰ μακαρισθοῦμε ἰσότιμα μὲ τοὺς ἁγίους καὶ θὰ ἀπολαύσουμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ μὲ τὴ χάρη καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαζὶ μὲ τὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμη καὶ ἡ τιμὴ στὸν Πατέρα μαζὶ μὲ τὸ πανάγιο καὶ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 45'.

Ἵτι τοῖς ὄπλοις τῆς ἀρετῆς ἑαυτοὺς περιφράξαντες,
 εὐχερῶς ἀντιπαραταττόμεθα τὸν πικρὸν καὶ ἀσσύριον
 νοῦν διάβολον, καταβάλλοντες αὐτοῦ τὰς ποικίλας
 5 καὶ πολυτρόπους μηχανάς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, καὶ κυβερνήτης τοὺς συμπλωτῆρας καὶ
 στρατηγὸς τοὺς συστρατιώτας προσφθέγγεται καὶ προθυμοποιεῖ-
 ται, ὁ μὲν πρὸς τὴν δυσκολίαν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῶν
 κυμάτων, ὁ δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων παράστασιν καὶ τὴν συμβολι-
 10 κὴν τοῦ πολέμου πείραν, διεγείροντες ἑκάτεροι ἀμφοτέρους, εὐθαρ-
 σοποιῦντες πρὸς τὰ περισιτάμενα. Καὶ γὰρ τοίνυν ὁ ταπεινὸς καὶ ἐ-
 λάχιστος τὸ αὐτὸ ποιούμενος πρὸς ὑμᾶς τοὺς στρατιώτας τοῦ Χρι-
 στοῦ, παρακαλῶ καὶ ἐκδυσωπῶ, στήναι γενναίως πρὸς τὰς μεθοδεί-
 ας τοῦ διαδόλου, «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη», ὡς ὁ λόγος, «πρὸς αἵ-
 15 μα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμο-
 κράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου», πρὸς τὸν πικρὸν καὶ πο-
 λέμιον καὶ ἀσσύριον νοῦν διάβολον, πρὸς τὸν ἀρχέκακον καὶ σκο-
 λιὸν ὄφιν ἐκεῖνον, ὃς εὐθύς κατ' ἀρχὰς τῆς κοσμοποιΐας ἐν Παραδεί-
 σω εἰσδύσας κατὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ ἐκινήθη, καὶ τοῦτον
 20 δελεάσας τῇ γεύσει τῆς παρακοῆς τῆς ἀθανάτου τρυφῆς ἐξωστράκι-
 σεν, οἴκτιστον καὶ ταλαίπωρον θῖον παρασχόμενος αὐτῷ τὴν ἐνταῦ-
 θα διατριβήν. Αὐτὸς οὖν κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν ἐμπορευόμενος
 καὶ συμπλεκόμενος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων οἷα καὶ ἡλίκα ἐξετέλε-
 σεν καὶ ἐκτελεῖ, ἴσμεν ἅπαντες ἀναγινώσκοντες τὰς Γραφάς. Αὐτὸς
 25 ἔστι καὶ νῦν, ἀδελφοί μου ὁ ἐφευδρεύων ἡμῖν, ὁ συρίζων καὶ ἔρπων,
 ὁ σαίνων καὶ κολωκεύων, ὁ ὑποδύμενος τὰ ποικίλα καὶ πολύτροπα
 πρόσωπα τῆς ἀπάτης καὶ λανθανόντως εἰσερχόμενος καὶ ἐκπορευό-
 μενος καὶ θηρεύων ψυχὰς τὰς ἀστηρίκτους

Πολλῆς οὖν πρὸς τοῦτον νήψεως λοιπόν, πολλῆς ἀγρυπνίας,
 30 πολλῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐπιμελείας, ἵνα μὴ θάλλη καὶ τιτρώσκη, ἀλλ'
 ἵνα γινώσκηται οἷός ἐστι τοῖς νοήμασι καὶ τοῖς δελεάμασι, καὶ πρὸς
 τούτοις τὰ τρόπαια ἰστώντες τῆς εὐσεβείας πολεμοῦμεν καὶ ἀποτρε-
 πόμεθα αὐτόν, μὴ κατοκνοῦντες μηδὲ καταρραθυμοῦντες, ὁσάκις ἂν

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 96η.

“Οτι, ἂν περιφράξουμε τὸν ἑαυτὸ μας μὲ τὰ ὄπλα τῆς ἀρετῆς, εὐκόλα μπορούμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸν σκληρὸ καὶ ἀσσύριο νοῦ διάβολο, νικώντας τὶς διάφορες καὶ πολύμορφες ἐπινοήσεις του.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, καὶ ὁ κυβερνήτης ἑνὸς πλοίου αὐτοὺς ποὺ ταξιδεύουν μαζί του, καὶ ὁ στρατηγὸς τοὺς στρατιῶτες του τοὺς μιλοῦν καὶ τοὺς ἐνημερώνουν, ὁ μὲν κυβερνήτης γιὰ τὴ δυσκολία τῶν ἀνέμων καὶ τὴ βιαιότητα τῶν κυμάτων, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς γιὰ τὴν ἐμφάνιση τῶν ἐχθρῶν καὶ τὴν πιθανὴ συμπλοκὴ μαζί τους, τονώνοντας καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος καὶ τοὺς δύο, καὶ ἐμψυχώνοντάς τους γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ τοὺς περιβάλλουν. Καὶ ἐγὼ λοιπὸν ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος κάνοντας τὸ ἴδιο σὲ σᾶς τοὺς στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω ν’ ἀντισταθεῖτε γενναῖα σὶς μεθοδεῖες τοῦ διαδόλου, «γιατὶ ἡ πάλη μας», ὅπως λέγει ἡ Γραφή, «δὲν γίνεται μὲ σὰρκα καὶ αἷμα, ἀλλὰ μὲ τὶς ἀρχές καὶ τὶς ἐξουσίες, μὲ τοὺς κοσμοκράτορες τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ κόσμου»¹, μὲ τὸν σκληρὸ καὶ ἐχθρικὸ καὶ ἀσσύριο νοῦ διάβολο, μὲ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ κακοῦ καὶ στραβὸ ἐκείνο φίδι, τὸ ὁποῖο ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας μπαίνοντας μέσα στὸν Παράδεισο, κινήθηκε ἐναντίον τοῦ προπάτορά μας Ἀδάμ, καὶ δελεάζοντάς τον μὲ τὴ γεύση τῆς παρακοῆς, τὸν ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν ἀθάνατη ἀπόλαυση, προσφέροντάς του ἀξιοθρήνητη καὶ ταλαίπωρη ζωὴ, τὴν ἐδῶ διαμονή του. Αὐτὸς λοιπὸν ἐκμεταλλεῦόμενος καὶ συμπλεκόμενος ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ μὲ τὸ ἀνθρώπινο γένος, τὸ τί καὶ πόσο μέγала ἔκανε καὶ ἔξακολουθεῖ νὰ κάνει, τὰ γνωρίζουμε ὅλοι διαβάζοντας τὶς Γραφές. Αὐτὸς εἶναι καὶ τώρα, ἀδελφοί μου, ποὺ καιροφυλακτεῖ ἐναντίον μας, αὐτὸς ποὺ σφυρίζει καὶ σέρνεται καὶ μᾶς παραχαϊδεύει καὶ μᾶς κολακεύει, αὐτὸς ποὺ ὑποδύεται τὰ διάφορα καὶ πολύμορφα πρόσωπα τῆς ἀπάτης καὶ μπαίνει κρυφὰ καὶ φεύγει καὶ κυνηγáει τὶς ἀστήρικτες ψυχές.

Χρειάζεται λοιπὸν πολλὴ νηφαλιότητα, πολλὴ ἀγρυπνία, πολλὴ προσοχὴ καὶ φροντίδα, γιὰ νὰ μὴ μᾶς χτυπήσει καὶ μᾶς τραυματίσει, ἀλλὰ γιὰ νὰ γνωρίσουμε τί εἶδους εἶναι οἱ σκέψεις καὶ τὰ δολώματά του, καὶ προβάλλοντας σ’ αὐτὰ τὰ τρόπαια τῆς εὐσέβειας, νὰ τὸν πολεμοῦμε καὶ νὰ τὸν ἐμποδίζουμε, χωρὶς νὰ δειλιάζουμε, οὔτε νὰ ἀδιαφοροῦμε,

καὶ ὑποπίπτωμεν, ὑπὸ τὸ πταισιτὸν τυγχάνοντες, ἀλλ' ὥσπερ ἐκεῖνος οὐκ ἐνδίδωσιν οὐδ' ἀποκάμνει ἀποτυχῶν τῆς ἀπωλείας ἡμῶν, ἐὰν καὶ πλειστάκις τῆς ἡμέρας ἐπιδράμη, ὁ αὐτὸς δέ ἐστιν ὡς μηδ' ἀρξάμενος, ἐπεμβαίνων αὐθις καὶ δριμύτερον ἴσως συμπαραλαμβάνων 5 μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἕτερα πνεύματα τῆς πονηρίας, οὕτω παρακαλῶ καὶ ἡμεῖς μηδαμῶς ἀποστῶμεν, μηδ' ἀναπέσωμεν τῇ ῥαθυμίᾳ ἐν ταῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν ἐλλείψει, κἂν πολὺ τὸ ἐπιμελὲς ἐνδεικνύμεθα, ἀλλ' εἰς αἰὲν κατὰ τὸ ἴσον ἐκείνῳ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ πρόθυμον καὶ τὸ διεγερτικόν, τὸ εὐμετάμελον καὶ ὑπαρκτικόν, τὸ ἀ-
10 νανεωτικόν καὶ ἀνατατικόν, ὡς ἂν ἀντιρρόπου οὔσης τῆς πρὸς τὸν ἐναντίον δυνάμεως ἡμῶν ὁρᾷ Θεὸς καὶ εὐφραίνεται.

Ἐπικουροῦσιν ἡμῖν θεοκινήτως οἱ ἄγγελοι· οὐ γὰρ ἐφθάσαμεν, ἀδελφοί μου, εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀπειθείας, ἣτον ἀπολεμησίας, ἔν' ἡ-
15 συχάζῃ ὁ νοῦς ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς πάλης· τοῦτο γὰρ ἤδη τοῖς πολλοῖς ἄθλοις καὶ ἰδρωσὶ καὶ ἀγῶσι σὺν τῇ θείᾳ χάριτι ἀπεκληρώσαντο καὶ ἀποκληροῦνται οἱ ἀποκληρωσάμενοι· ἡμῖν δ', οἷς τὸ ἐμπαθὲς ἔτι ἐπικρατεῖ, χρεῖα τοῦ μὴ κατολιγωρεῖν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τε καὶ ὥραν μεταποιήσεως καὶ οἷον ἀρχοποιήσεως τῶν βελτιόνων. Καὶ τοῦτο τῶν ἀγωνιζομένων καὶ οὕτως
20 τῶν ἀθλούντων ὁ στέφανος, καὶ ἅγιον μὲν τὸ ἐν ὄροις φθάσαι τῆς ἀπαθείας, μακάριον δὲ καὶ τὸ δεύτερον, τὸ μὴ ἥττηθῆναι ἐν τοῖς πολέμοις, ἀλλ' ἐν τῷ αἰὲν διανίστασθαι οὕτω φθασθῆναι καὶ τελειοποιηθῆναι· τοῦ μαρτυρίου γὰρ καὶ οὕτως ἀπολήψεται τὸ στέφος, ἐπειδὴ οὐδεὶς στρατιώτης οἴκαδε ἐκ τοῦ πολέμου ἀναστρέφων καὶ τῷ
25 βασιλεῖ ἐπιδεικνύων τὰ ἐκ τῶν βελῶν στίγματα, τὰς ὠτειλάς τε καὶ τὰ τραύματα, καταισχύνεται ἢ κατακρίνεται, τοῦναντίον δὲ ἐπαινεῖται καὶ εἰσοικίζεται καὶ δωροφορεῖται καὶ στεφανηφορῶν πορεύεται.

Ἀγωνισώμεθα τοίνυν λοιπὸν ὡς στρατιῶται Χριστοῦ καὶ τὸν
30 καιρὸν μὴ ἄλλο τι ἠγησώμεθα, ἢ καιρὸν συμβολῆς ἐχθρῶν, τόξων καὶ βελῶν ἐπαναστάσεις, ὅτι «πολλοὶ οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ ὑψους», καθὼς γέγραπται, ὅλην τὴν ἡμέραν παρατάσσοντες πολέμους, παγίδα ἰστώντες, ἐνεδρεύοντες, ὀρύσσοντες βόθρον, μυρία μηχανώμενοι, ἀπλήρωτα διατιθέμενοι καὶ ὑποκρινόμενοι. Τίς οὖν αὐ-

2. Ἐφ. 6, 12.

3. Β' Τιμ. 2, 3.

4. Ψαλμ. 55, 3.

ὅσες φορές τυχόν πέφτουμε κάτω καὶ σκοντάφτουμε. Ἄλλ' ὅπως ἐκεῖνος δὲν ὑποχωρεῖ οὔτε ἀπογοητεύεται ὅταν δὲν πετυχαίνει τὴν ἀπώλειά μας, καὶ ὅταν ἀκόμα ἐπιτεθεῖ πολλές φορές τὴν ἡμέρα, ὁ ἴδιος εἶναι σὰν νὰ μὴ ἄρχισε κἀν, παρεμβαίνοντας πάλι ἴσως μάλιστα μὲ περισσότερη δριμύτητα, παίρνοντας μαζί του καὶ ἄλλα πονηρὰ πνεύματα², ἔτσι παρακαλῶ καὶ μεῖς νὰ μὴ παραιτηθοῦμε, οὔτε νὰ ξαναπέσουμε σὲ ραθυμία μὲ τίς κάθε μέρα καὶ ὥρα παραλείψεις μας, ἔστω καὶ ἂν δείχνουμε μεγάλη ἐπιμέλεια, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἀναφέρουμε πάντοτε ἐξίσου σ' ἐκεῖνον καὶ τὴν προθυμία καὶ τὴ διέγερση, τὴν εὐκολη μετάνοια καὶ τὴν ὑπαρξη, τὴν ἀνανέωση καὶ τὴν ἀνάτασή μας, ὥστε ὁ Θεός, βλέποντας ὅτι ἡ δύναμή μας εἶναι ἰσόρροπη πρὸς ἐκείνην τοῦ ἐχθροῦ, νὰ εὐφραίνεται.

Μᾶς βοηθοῦν κινούμενοι ἀπὸ τὸν Θεὸ οἱ ἄγγελοι, γιατί, ἀδελφοί μου, δὲν φτάσαμε ἀκόμα στὸ μέτρο τῆς ἀπάθειας, δηλαδή στὸ σημεῖο νὰ μὴ πολεμούμαστε, ὥστε νὰ ἡσυχάζει ὁ νοῦς μας ἀπὸ τὴν πάλη πρὸς αὐτούς. Γιατὶ αὐτὸ τὸ πέτυχαν καὶ τὸ πετυχαίνουν μὲ πολλοὺς ἄθλους καὶ ἰδρωῶτες καὶ ἀγῶνες μαζί μὲ τὴ θεία χάρη αὐτοὶ ποὺ τὸ πέτυχαν. Ἐμεῖς ὅμως στοὺς ὁποίους κυριαρχεῖ ἀκόμα ἡ ἐμμονή μας στὰ πάθη, πρέπει νὰ μὴ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν κάθε μέρα καὶ ὥρα μεταβολή μας πρὸς τὸ καλὸ καὶ τὴν κατὰ κάποιον τρόπο ἔναρξη πραγματοποίησης τῶν ἀνωτέρων. Καὶ αὐτὸ εἶναι γνώρισμα τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ στεφάνι τῶν ἀθλητῶν, καὶ εἶναι βέβαια ἅγιο τὸ νὰ φτάσουμε στὰ ὅρια τῆς ἀπάθειας, ἀλλ' εἶναι μακάριο καὶ τὸ δεύτερο, δηλαδή τὸ νὰ μὴ ἡττηθοῦμε στοὺς πολέμους, ἀλλὰ νὰ εἴμαστε πάντοτε ἔτοιμοι νὰ φτάσουμε στὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ νὰ τελειοποιηθοῦμε. Γιατὶ καὶ αὐτὸς θὰ λάβει τὸ στεφάνι τοῦ μαρτυρίου, γιατί κανένας στρατιώτης ἐπιστρέφοντας στὴν πατρίδα του καὶ δείχνοντας στὸν βασιλιὰ τὰ σημάδια ἀπὸ τὰ βέλη, τίς πληγές καὶ τὰ τραύματα, δὲν καταντροπιάζεται οὔτε κατακρίνεται, ἀλλ' ἀντίθετα ἐπαινεῖται, γίνεται δεκτὸς μέσα στὰ ἀνάκτορα, δέχεται δῶρα, καὶ φεύγει στεφανωμένος.

Ἄς ἀγωνισθοῦμε λοιπὸν σὰν στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ³, καὶ τὸν καιρὸ ἃς μὴ τὸν θεωρήσουμε ὡς τίποτε ἄλλο, παρὰ ὡς καιρὸ σύγκρουσης ἐχθρῶν καὶ ρίψεως τόξων καὶ βελῶν, γιατί «εἶναι πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ μᾶς πολεμοῦν ἀπὸ ψηλά»⁴, ὅπως εἶναι γραμμένο, παρατάσσοντας ὅλη τὴν ἡμέρα πολέμους, στήνοντας παγίδες, ὀργανώνοντας ἐνέδρες, σκάβοντας λάκκο, ἐπινοώντας μύρια ἄλλα, καὶ ἐργαζόμενοι ἀσταμάτητα καὶ μὲ κάθε ὑποκρισία. Ποιὸς λοιπὸν μπορεῖ νὰ τοὺς ξεφύγει; Ποιὸς θὰ

τούς φύγη, τίς διαδράσει, τίς οὐ προσκόψει τὸν πόδα, τίς οὐ περιοχε-
 θήσεται τοῖς σχοινίοις αὐτῶν, ταῖς παγίσι, ταῖς ἐπιβουλαῖς, τοῖς ὀλέ-
 θροις; Τίς ἄλλος ἢ, καθὼς τῷ μεγάλῳ Ἀντωνίῳ ἀπεκαλύφθη, ἡ τα-
 πεινοφροσύνη, ἡ σύζυγος ὑπακοή, ἡ ἄοκνος προσευχή, ἡ τοῦ ἔργου
 5 προθυμία, ἡ ἀναντίλογος εὐπειθία, ἡ ἀγόγγυστος εὐκνησία, ἡ ἔπει-
 ξις τοῦ ἀνυστάκτου λογισμοῦ, πρὸς ἀποτροπὴν τῶν αἰσχυρῶν ἐννοι-
 ῶν, πρὸς εἰσδοχὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρημάτων, ἡ κατεργήγορσις ὑ-
 πνου, εὐχῆς, ψαλμωδίας, ἀγρυπνίας, γονυκλισίας· ἐργασία καὶ σπου-
 δὴ ἢ πρὸς τούτων καὶ μετὰ τούτων ἐξαγόρευσις τῶν κρουπτῶν, φυγὴ
 10 παρρησίας, συμμετρία λόγου· τούτοις γὰρ καὶ τοῖς τοιούτοις ἡσφάλι-
 σται ὁ ἔνδον ἡμῶν ἄνθρωπος, ἀποτρέπεται ὁ δὲ ἐναντίας μηδὲν ἰσχύ-
 ων καθ' ἡμῶν.

Τογαροῦν τέκνα καὶ ἀδελφοί, πρόσχωμεν, μὴ διαβιδάσωμεν τὰς
 ἡμέρας ἡμῶν ἀκερδῶς. Ἦδη ἡ ἡμέρα παρήλθεν αὕτη καὶ ποῦ ποτε
 15 αὐτὴν ἔτι ὀψόμεθα καὶ τὸ ἔργον, ὃ εἰργασάμεθα, ἀπογέγραπται· καὶ
 εἰ μὲν καλόν, εὖγε· εἰδ' οὐχ οὕτως, ἀβάλε. Φυλαττώμεθα οὖν τὰς αἰ-
 σθήσεις ἀσύλους, κάτω νενευκότες ὡς τὰ πολλά. Ὁ ὀφθαλμὸς ἔστω
 σύννους, μὴ διαχεόμενος, μηδὲ περιελκόμενος ὧδε κακείσε· οὐ γὰρ
 ἔστιν ὄραν ἐν ὀφθαλμῷ· βλέπειν ἔστιν ἐν ψυχῇ· εἰκονίζει γὰρ ταύτην
 20 ὁ ἔξω ἄνθρωπος. Τὸ πρόσωπον μῆτε σκυθρωπόν, μῆτε διακεχυμέ-
 νον, ἀλλ' οἶον εὐκρατόν τε καὶ ἡμερον, τῇ κατηφείᾳ τὰ πολλά λαμ-
 πρυνόμενον, ἐκ δακρύων καὶ κατανύξεως ἐπιλαμπόμενον. Τὸ βάδι-
 σμα ὑμῶν ταπεινὸν καὶ ἀνέκπληκτον, μὴ σοβαρευόμενον διὰ τῆς ἀ-
 νατάσεως τῶν ὠμῶν καὶ τῆς συνδήσεως τῶν ὀφρύων, τῆς τε στρε-
 25 πτικῆς θηματίσεως καὶ τῆς σεισματικῆς ἀνατινάξεως. Ἡ λαλία ὡς
 αὐτῶς κεχαριτωμένη ἐν συμμετρίᾳ τοῦ λόγου καὶ ἐν συντονίᾳ τῆς
 φωνῆς καὶ ἐν καταστάσει τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν οὐχὶ
 ἐν ἀνοίξει μυκτῆρων, οὐδ' ἐν κινήσει χειρῶν καὶ συστροφῇ προ-
 σώπου· ἄρτιος γὰρ ἔστιν ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος κατὰ πάντα, ὄργανόν
 30 τι ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτῷ Πνεύματος κινούμενον καὶ πρὸς
 τὸ λέγειν καὶ πρὸς τὸ ὄραν καὶ πρὸς τὸ ἐσθίειν καὶ πρὸς τὸ πίνειν
 μηδὲ γὰρ ὧδε λυσσαδῶς ὄλον τὸν νοῦν εἰς τὸ βρωμα ἐνιλυσπῶντες,
 ἀλλ' ἐν ἀκροάσει τῆς προσοχῆς τῶν ἀναγνωσμάτων ἢ καὶ εὐσεβοῦς
 ἐννοίας τοὺς δαγμοὺς ἡμῶν ποιούμεθα, μὴ πενταδακτυλοῦντες, μηδ'
 35 ἐπαλλήλως μηδὲ χορογῶς αἴροντες καὶ φέροντες ἐν τῷ στόματι, μηδὲ

ἀποδράσει; Ποιὸς δὲν θὰ σκοντάψει τὸ πόδι του; Ποιὸς δὲν θὰ πιαστῆι στὰ σχοινιά τους, στὶς παγίδες, στὶς ἐπιθέσεις, στὶς καταστροφές τους; Ποιὸς ἄλλος παρά, ὅπως ἀποκαλύφθηκε στὸν μεγάλο Ἀντώνιο⁵, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ σύζυγος αὐτῆς ὑπακοή, ἡ ἀκούραστη προσευχή, ἡ προθυμία γιὰ ἐργασία, ἡ χωρὶς ἀντιλογία πειθαρχία, ἡ ἀγγόγυστη μετακίνηση, ἡ προθυμία γιὰ ἀνύστακτο λογισμὸ πρὸς ἀποτροπὴ τῶν αἰσchrῶν σκέψεων καὶ εἰσδοχὴ τῶν ἀγαθῶν θεωριῶν, ἡ ἐγρήγορση ἀπὸ τὸν ὕπνο, ἡ προσευχή, ἡ ψαλμωδία, ἡ ἀγρυπνία, ἡ γονυκλισία, ἡ ἐργασία καὶ ἡ προθυμία γι' αὐτὰ, καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ, ἡ ἐξομολόγηση τῶν κρυφῶν, ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀθυροστομίας, καὶ τὰ μετρημένα λόγια. Γιατὶ μὲ αὐτὰ καὶ μὲ τέτοια ἀσφαλίζεται ὁ ἐσωτερικὸς μας ἄνθρωπος, ἀποκρούεται ὁ ἐχθρὸς, μὴ ἔχοντας καμμιά δύναμη ἐναντίον μας.

Λοιπὸν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἃς προσέχουμε, νὰ μὴ περάσουμε τίς μέρες μας ἀνώφελα. Ἦδη ἡ ἡμέρα αὐτὴ πέρασε καὶ δὲν θὰ τὴν δοῦμε πιά ποτέ, καὶ τὸ ἔργο ποῦ κάναμε ἔχει καταγραφῆι. Καὶ ἂν εἶναι καλό, εὔγε, ἂν ὅμως ὄχι, ἀλλοίμονο. Ἄς φυλάγουμε λοιπὸν τίς αἰσθήσεις ἀπαρῆστας, ἔχοντες τίς περισσότερες φορές τὰ βλέμματά μας στραμμένα κάτω. Τὰ μάτια νὰ εἶναι συγκεντρωμένα, νὰ μὴ διασκορπίζονται καὶ νὰ μὴ στρέφονται ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ δοῦμε μὲ τὰ μάτια· μπορούμε νὰ δοῦμε μόνο μὲ τὴν ψυχὴ· γιατί ὁ ἔξω ἄνθρωπος αὐτὴν εἰκονίζει. Τὸ πρόσωπο νὰ μὴ εἶναι οὔτε σκυθρωπό, οὔτε ἔκλυτο, ἀλλὰ ἤπιο κατὰ κάποιον τρόπο καὶ ἡμερο, νὰ στολίζεται τὸν περισσότερο καιρὸ μὲ τὴν κατῆφεια, καὶ νὰ λαμπρύνεται μὲ τὰ δάκρυα καὶ τὴν κατάνυξη. Τὸ βᾶδισμά σας νὰ εἶναι ταπεινὸ καὶ ἀπαθές, νὰ μὴ εἶναι ἀγέρωχο μὲ ἀνασῆκωμα τῶν ὤμων καὶ σμίξιμο τῶν φρυδιῶν καὶ περπάτημα νευρῶδες μὲ παλμικὴ κίνηση. Ἐπίσης ὁ ὁμιλία νὰ εἶναι χαριτωμένη μὲ μετρημένα λόγια, μὲ ἀνάλογα συντονισμένη τὴ φωνὴ καὶ μὲ ἤρεμα τὰ μάτια καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ σώματος· ὄχι μὲ ἀνοιγμένα τὰ ρουθούνια, οὔτε μὲ κίνηση τῶν χεριῶν καὶ συσπάσεις τοῦ προσώπου. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀκέραιος σὲ ὅλα, ἐπειδὴ εἶναι ἓνα ὄργανο ποῦ κινεῖται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα ποῦ κατοικεῖ μέσα του καὶ ὅταν μιλάει καὶ ὅταν βλέπει καὶ ὅταν τρώει καὶ ὅταν πίνει. Γιατὶ οὔτε καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ ρίχνουμε ὅλο τὸν νοῦ μας μὲ τρόπο λυσσασμένον στὸ φαγητό, ἀλλὰ νὰ κάνουμε τίς δαγκωματιὰς ἔχοντας στραμμένη τὴν προσοχὴ μας στὰ ἀναγνώσματα ἢ στὶς εὐσεβεῖς ἔννοιες, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦμε καὶ τὰ πέντα δάκτυλα, οὔτε νὰ παίρνουμε τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο καὶ νὰ τὰ φέρνουμε στὸ στόμα, οὔτε νὰ

ὑπερμεγέθη τὰ δαγμεῖα λαμβάνοντες, ἀλλὰ κἂν ἐκ καμιάτου τις εἴη, κἂν ἐκ κόπου τοῦ τυχόντος, αἰρέτω μὲν τὰ μείζονα τυχόν πρὸς τὸν ἕτερον, τοσοῦτον δ' ὅσον καθήκει, ἵνα μὴ αἰσχύνῃν ἑαυτῶ ἐνεργάζηται διὰ τῆς ἀσχήμου ἐσθιάσεως πάντα γὰρ εὐσηχημόνως διδασκόμεθα καὶ κατὰ τάξιν ποιεῖν.

Οὕτω δέον παρατηρεῖσθαι ταῦτα, ὥσπερ καὶ ἐν ἐνδύμασι καὶ ἐν ὑποδήμασι. Μὴ παραχρᾶσθαι, μηδ' ὡς ἄλλοτρίων καταφρονεῖν, ἀλλ' ὡς δεσποτικοῖς προσέχειν. Καὶ περὶ πάντα ἔστω Κύριος ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν, ἵνα μὴ εἰς μακρὸν ἐκτείνωμεν τὴν κατήχησιν, εὐλογῶν καὶ 10 κατευοδῶν καὶ συντερίζων ὑμᾶς εἰς ἀνάληψιν τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων, εἰς διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων, εἰς καταρτισμὸν τῶν ἐγκριμένων, εἰς πάσαν εὐστάθειαν καὶ ἀγαθωσύνην, πληρῶν καὶ ἀποπληρῶν ὑμᾶς τῶν θείων αὐτοῦ δωρημάτων, ὅτι αὐτῶ πρόκειται πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 15 αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Z'.

Περὶ προκοπῆς τοῦ σεμνοῦ ἡμῶν βίου καὶ τοῦ θερμῶς διεγείρεσθαι πρὸς τὰς διακονίας, ὡς τῷ Θεῷ ἀναφερομένης τῆς ἐργασίας, καὶ τοῦ μὴ δουλικῶς ἐνάγειν τὴν 20 ἀδελφότητα, ἀλλ' ἀδελφικῶς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τῆς κατηχήσεως ἤδη κατὰ τὸ ἔθος γινόμενης, ἴσως ἔστι τινὰς ὑπολαμβάνειν καὶ λέγειν, ὅτι ἴσον ἐστὶ τὸ κατηχεῖσθαι ἡμᾶς τοῦ μὴ κατηχεῖσθαι, διὰ τὸ κατηχουμένους μηδὲ 25 λως προβαίνειν εἰς τι χρησιμώτερον τοὺς ἀκούοντας Ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει πρὸς μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ἀρετῆς, εἰ τοῦτο ἀποσκοπήσειέ τις, εὐρήσει πάντως οὐ ψευδῶς τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ ὅσον τις δοκεῖ προκόπτειν ἐν τῷ ἀγαθῷ, τοσοῦτον ἐπαισθάνεται ἀπολιμπάνεσθαι τοῦ τελείου· φύσις γὰρ τοιαύτη τῆς ἀρετῆς. Πρὸς δὲ τὴν ἀλήθειαν 30 ἐπιδίδωσιν ἕκαστος χάριτι Χριστοῦ εἰς τὸ βελτιώτερον καὶ ἐπαύξει ἐν ταῖς ἀγαθαῖς ἐργασίαις. Πῶς γὰρ ἂν καὶ μὴ ἐπιδώσειεν ψυχῇ, ὡς οἶον φυτὸν τι ἀρδευομένη καὶ κατασκαπτομένη ταῖς συνεχέσιν ὑπομνήσεσιν; Ἐπεὶ «καὶ ῥανίς ἐνδεδελοῦσα κοιλαίνει πέτραν», κατὰ τὸν

κάνουμε πολὺ μεγάλες μπουκιές. Ἄλλὰ καὶ ἂν κάποιος εἶναι κουρασμέ-
νος, ἢ ἂν τύχει καὶ ἔχει κοπιᾶσει πολὺ, νὰ παίρνει βέβαια τὰ μεγαλύτε-
ρα ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἀλλὰ τόσο ὅσο πρέπει, γιὰ νὰ μὴν ἐκτίθεται μὲ τὸν
ἄσχημο τρόπο πού τρώει, γιὰτὶ διδασκόμαστε ὅτι πρέπει ὅλα νὰ τὰ
κάνουμε μὲ εὐπρέπεια καὶ μὲ τάξη⁶.

Ἔτσι πρέπει νὰ προσέχονται αὐτὰ, ὅπως καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ
ὑποδήματα. Νὰ μὴ κάνουμε κατάχρηση, οὔτε νὰ τὰ περιφρονοῦμε σὰν
νὰ εἶναι ξένα, ἀλλὰ νὰ τὰ προσέχουμε σὰν νὰ εἶναι τοῦ Κυρίου. Καὶ σὲ
ὅλα ἃς εἶναι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μαζί σας, γιὰ νὰ μὴ παρατείνω τὴν κατή-
χηση, εὐλογώντας καὶ κατευοδώνοντας καὶ συνετίζοντάς σας, ὥστε νὰ
ἀναλαμβάνετε τὶς καλὲς ἀσχολίες, νὰ διορθώνετε τὰ σφάλματα, νὰ ἀ-
σκεῖστε σ' αὐτὰ πού εἶναι ἐγκεκριμένα, μὲ κάθε σταθερότητα καὶ καλω-
σύνη, γεμίζοντάς σας πλουσιοπάροχα μὲ τὶς θεϊκὲς δωρεές του, γιὰτὶ σ'
αὐτὸν πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, τώρα καὶ πάντοτε καὶ
στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 97η.

**Γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ σεμνοῦ βίου μας καὶ ὅτι πρέπει μὲ ζῆλο
νὰ ἐκτελοῦμε τὶς διακονίες μας, ἐπειδὴ ἡ ἐργασία ἀναφέρεται
στὸν Θεό, καὶ νὰ μὴ ὀδηγοῦμε τὴν ἀδελφότητα μὲ τρόπο
δουλικό, ἀλλὰ ἀδελφικό.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, καθὼς γίνεται ἤδη ἡ συνηθισμένη κατήχηση,
ἴσως μερικοὶ νὰ σκέφτονται καὶ νὰ λένε, ὅτι τὸ νὰ κατηχούμεστε εἶναι
ἴδιο μὲ τὸ νὰ μὴ κατηχούμεστε, ἐπειδὴ μὲ τὴν κατήχηση αὐτοὶ πού τὴν
ἀκοῦνε δὲν προχωροῦν καθ' ὅλου σὲ κάτι πιὸ ὠφέλιμο. Ὅμως δὲν εἶναι
ἔτσι. Γιὰτὶ ὡς πρὸς τὴν τελειότητα τῆς ἀρετῆς, ἂν κανεὶς τὴν ἐξετάσει, θὰ
βρεῖ ὅπωςδήποτε ὅτι δὲν εἶναι ψέμα αὐτὸ πού λέγεται, ἐπειδὴ ὅσο κα-
νεὶς φαίνεται ὅτι προκόβει στὸ ἀγαθὸ, τόσο περισσότερο αἰσθάνεται ὅτι
ὑπολείπεται ἀπὸ τὸ τέλειο, γιὰτὶ τέτοια εἶναι ἡ φύση τῆς ἀρετῆς. Στὴν
πραγματικότητα ὅμως προάγεται ὁ καθένας μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ
πρὸς τὸ καλύτερο καὶ αὐξάνει τὴν ἀρετὴ του μὲ τὶς καλὲς πράξεις του.
Γιὰτὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ παρουσιάσει βελτίωση ἢ ψυχὴ, ὅταν ποτί-
ζεται σὰν φυτὸ καὶ σκέφτεται καλὰ μὲ τὶς συνεχεῖς ὑπομνήσεις, Ἀφοῦ
καὶ «σταγόνα πού πέφτει ἀδιάκοπα, βαθουλώνει τὴν πέτρα», ὅπως λέγει

παροιμιώδη λόγον, ὡσπερ καὶ «ὀμιλῖαι κακαὶ φθείρουσιν ἡθὴ χρηστά», κατὰ τὸν ἀπόστολον. Ἐπιλογισώμεθα δέ, παρακαλῶ, ὅτι εἰ τῆς κατηχήσεως γινομένης ἐνισταμένην ἐν ἡμῖν ὁρῶμεν τὴν κακίαν, πόσῳ γε μᾶλλον, εἰ μὴ λόγος ἐλαλεῖτο καὶ ὑπόμνησις ἐξητεῖτο
5 καὶ ἀνεκαλύπτετο ταῦτα οὕτω καὶ ἐτέρως;

Ἄναγκαία οὖν ἡ κατήχησις καὶ λυσιτελοῦσα τὰ κράτιστα, πάτριος γάρ ἐστι καὶ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρων αἰδέσιμον. Ὡφελον δὲ τοιαῦτά με παραινεῖν ὑμᾶς, ὡς ἔχειν δύνάμιν ἐλκύσαι πάντας εἰς ἀγάπην Θεοῦ, εἰς ὁμόνοιαν εἰρηνικήν, εἰς εὐταξίαν θεοπρεπῆ, εἰς
10 πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπιτήδευσιν. Ἐγὼ δ' ὁρῶ ἑμαυτόν, ἀδελφοί μου, ἀπολιμπανόμενον τοῦ κατ' ἀξίαν, καὶ λόγου καὶ βίου, καὶ λυποῦμαι καὶ ἀσχάλλω καὶ ἀγωνιῶ καὶ ἀδημονῶ καὶ σφραδάζει μου ἡ ψυχὴ κάμνουσα τόνῳ πῶς καὶ ἡλίκως εὐρεθῶ ὑμῖν χρήσιμος ἀμφοτέρωθεν. Ἀλλ', εἰ καὶ ἀπολιμπάνομαι, αὐτοί, δέομαι, μηδ' ὀλως ὑπονο-
15 στήσητε, μηδὲ εἰς τὸ κατόπιν ἔλθοιτε, προβαίνοιτε δ' αἰεὶ καὶ προκόπτοιτε· καὶ ἀναβάσεις ἀγαθὰς ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν διατιθεσθε, ἐκ δόξης εἰς δόξαν ἀρετῆς μετερχόμενοι, καὶ ἀναθεωροῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων μιμεῖσθε τοὺς αὐτῶν τρόπους. Πῶς γὰρ ἐκεῖνοι δεδιώκασιν καὶ πῶς εὐηρεστήκεισαν τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ἢ διὰ ταπεινο-
20 φροσύνης καὶ ὑπακοῆς, ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, φέροντες καὶ ἔλκοντες τοὺς πόνους καὶ ἰδρωτάς τοὺς ἀσκητικούς, κατ' ἐγκράτειαν βρώματος καὶ πόματος, καθ' ὑπομονὴν ἐργοχείρου εὐτονίας. Εἶτα τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην ἀσπαζόμενοι, ἀποδιδράσκοντες φθόνου, ἔριδος, μίσους, ζήλου, προσπα-
25 θείας τῶν ἰδίων, ἐγκρατευόμενοι ῥημάτων ἀργῶν, συντυχιῶν ἀνωφελῶν, στρήνων καὶ γελώτων καὶ τῶν ἄλλων ὀλεθρίων παθῶν. Ζηλωταὶ τοίνυν αὐτῶν, εἴπερ καὶ τῆς μερίδος ἐφιέμεθα τούτων, γενέσθαι, ἀδελφοί τιμιώτατοι, καὶ μηδαμῶς ἐκλύεσθαι ταῖς ἀτονίαις, μηδὲ σαθροῦσθαι ταῖς ὀλιγοψυχίαις, ἀλλὰ πυρὸς θερμότερον τὸ καθ'
30 ἡμέραν διεγείρεσθαι εἰς τὰς προσοῦσας ἡμῖν ἐργασίας, πνευματικὰς τε λέγω λειτουργίας καὶ σωματικὰς διακονίας, τὸ δ' ὅλον εἰπεῖν, ἐπὶ παντὸς θεϊκᾶς.

Βλέπετε λοιπὸν οἰοί ἐστε, ἐν αἷς κατειλημμένοι ὑπάρχετε, ὅτι

1. Α' Κορ. 15, 33.

2. Ψαλμ. 83, 6.

ἡ παροιμία, ὅπως καὶ «οἱ κακὲς συναναστροφές διαφθείρουν τὰ καλὰ ἤθη»¹, σύμφωνα μὲ τὸν ἀπόστολο. "Ἄς σκεφθοῦμε, παρακαλῶ, καὶ τὸ ἔξῃς: "Ἄν, παρόλο πού γίνεται ἡ κατήχησις, βλέπουμε τὴν κακία νὰ ἔξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει ἀνάμεσά μας, πόσο μᾶλλον ἂν δὲν γινόνταν λόγος καὶ δὲν ἐπιδιωκόταν ἡ ὑπενθύμιση καὶ δὲν γινόνταν αὐτὰ φανερά μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο;

Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖα ἡ κατήχησις καὶ ὠφελεῖ πάρα πολὺ, ἐπειδὴ εἶναι πατροπαράδοτη, καὶ κάθε τι πού ἀνήκει στὴν ἀρχαιότητα εἶναι σεβαστό. Εἶθε, παρακινώντας σας μὲ τέτοια, νὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἔλκυσω ὅλους στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, στὴν ὁμόνοια καὶ εἰρήνη, στὴν τάξιν πού θέλει ὁ Θεός, σὲ κάθε πράξιν ἀγαθὴν. "Ὅμως ἐγὼ βλέπω τὸν ἑαυτό μου, ἀδελφοί μου, νὰ ὑπολείπεται πολὺ ἀπὸ αὐτὸ πού πρέπει καὶ στὸν λόγο καὶ στὸν βίον, καὶ λυπᾶμαι καὶ στενοχωριέμαι καὶ ἀγωνιῶ καὶ βρῖσκομαι σὲ ἀμηχανία καὶ σπασταρᾶ ἢ ψυχὴ μου κατόκινη ἀπὸ τὴν ἔντασιν μὲ ποιὸν τρόπο θὰ φανῶ σὲ σᾶς χρήσιμος ὅσο χρειάζεται καὶ ἀπὸ τίς δύο πλευρές. "Ὅμως, ἂν καὶ ὑπολείπομαι, σᾶς ἱκετεύω, σεῖς νὰ μὴ ξεπέσετε, οὔτε νὰ γυρίσετε πίσω, ἀλλὰ πάντοτε νὰ προχωρεῖτε μπροστὰ καὶ νὰ προκόβετε, καὶ νὰ βάζετε στὶς καρδιές σας σκοπὸ νὰ κάνετε ἀναβάσεις ἀγαθές², προχωρώντας ἀπὸ δόξα σὲ δόξα, καὶ, ἀνακαλώντας στὶς μνήμην σας τοὺς βίους τῶν ἀγίων, νὰ μιμῆστε τὸν τρόπο τῆς ζωῆς τους³. Πῶς δηλαδὴ ἔζησαν ἐκεῖνοι καὶ πῶς ἀλλιῶς ἔγιναν ἀρεστοὶ στὸν Κύριον, παρὰ μὲ τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑπακοήν, τὴν ὑποταγὴν καὶ τὴν πειθαρχίαν, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν καρτερίαν, ὑπομένοντας καὶ σύροντας μαζί τους τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἰδρώτες τοὺς ἀσκητικούς, μὲ ἐγκράτεια φαγητοῦ καὶ ποιοῦ, καὶ ἐμμόνην στὴν ἔντονη ἐργασία; "Ἐπειτα, ἀσπαζόμενοι τὴν ἀγάπην μεταξὺ τους, ἀπέφευγαν τὸν φθόνον, τὴν φιλονεικίαν, τὸ μῖσος, τὴν ζήλειαν, τὴν προσήλωσιν μὲ πάθος στὰ δικά τους, ἀσκώντας ἐγκράτεια στὰ αἰσχροὶ λόγια, στὶς ἀνωφελεῖς συναντήσεις, στὶς βρῖσιές, στὰ γέλια καὶ στὰ ὀλέθρια πάθη. "Οφείλομε λοιπὸν νὰ γίνουμε ζηλωτὲς τους, ἂν φυσικὰ ἐπιθυμοῦμε καὶ τὴν μερίδα τους, ἀδελφοί τιμιώτατοι, καὶ νὰ μὴ γινόμαστε ἄχρηστοι μὲ τίς νωθρότητες, οὔτε σαθροὶ μὲ τίς ὀλιγοψυχίας μας, ἀλλὰ νὰ ἀφοσιωνόμαστε κάθε μέρα μὲ περισσότερη θερμότητα ἀπὸ τὴν φωτιὰ στὶς ἐργασίας πού ἔχουμε, ἐννοῶ τὰ πνευματικὰ λειτουργήματα καὶ τὰ σωματικὰ διακονήματα, καὶ γιὰ νὰ μιλήσω γενικὰ, κάθε διακόνημα θεϊκόν.

Προσέχετε λοιπὸν ποιοὶ εἶστε, σὲ ποιῆς ἐργασίας ἔχετε δεσμευθεῖ,

οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ Θεῷ ἀναπέμπεται ὑμῶν ἡ ἐργασία. Βλέπε ὁ κατὰ τὸ
 κελλάριον, πῶς ἀόκνως ἐπιστήκεις τῇ διακονίᾳ, διανέμων ἐκάστῳ τὰ
 πρὸς χρείαν ἀπροσπαθῶς καὶ ἀπροσκλίτως. Βλέπε ὁ κατὰ τὸ ἀρι-
 στητήριον, πῶς ἀσφαλῶς διατίθεις τὰς τραπέζας, μὴ τι σφαλερὸν
 5 καὶ κρύφιον ἐν ὑμῖν γίνεται ἀτόπημα, ὅτι οὐ κέκρυπται τῷ παντεφό-
 ρῳ βλέμματι τοῦ Θεοῦ, εἰ καὶ λανθάνειν οἴεται τις ἄνθρωπον. Βλέπε
 ὁ κατὰ τὸ ἐψητήριον, πῶς τὰ ἐδέσματα τῶν ἀδελφῶν ἐψεῖς καὶ ἀ-
 παρτίξεις, μὴ τι κατ' ἀμέλειαν ὡς τὰ ὀφείλοντα ἡδέα γενέσθαι ἀνή-
 δεα ἀπεργαζόμενος διὰ ῥαθυμίας καὶ καταφρονήσεως. Βλέπε ὁ
 10 κατὰ τὸ θεστιάριον ἐφιστάμενος, ὅτι καὶ μᾶλλον ἢ διακονία ἐπίπο-
 νος πρὸς τὰς ἐβδομαρησίους ὑπαλλαγὰς μὴ δῶς ὕπνον τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς σου, μηδὲ τοῖς βλεφάροις σου νυσταγμόν, ἕως οὐ εὔροις τὸ δέον
 προσαρμόζειν ἐκάστῳ, στεργόντων ὑμῶν πάλιν τῶν λαμβανόντων
 καὶ ἀρκουμένων τῇ παροχῇ τοῦ δεδομένου, κἂν ὅποιον ἂν εἴῃ εὐ-
 15 τελές καὶ διερωγός καὶ ῥυπῶδες, ἔχοντος ἐκείνου μὲν τὸ κοῦμα τῆς
 ἐπιδόσεως, συῦ δὲ ἐξανύοντος τὸν τῆς ἀθλήσεως μισθὸν ὡς κατ' ὀ-
 φθαλμὸν τοῦ Κυρίου.

Πρὸς τὰς ἄλλας διακονίας (τὴν τοῦ σκυτείου καὶ μεμβραναρίου,
 τὴν τοῦ κανισκαρίου καὶ ὑφανταρίου, τὴν τοῦ χαλκείου καὶ θυρσεί-
 20 ου, τὴν τοῦ κηπουροῦ καὶ τεκτοναρίου, τὴν τοῦ ἀλιέως καὶ κανδη-
 λαρίου, τὴν τοῦ μάγκυπός τε καὶ εἴ τινος ἄλλου) οἱ προέχοντες ὡς ἐν
 προσώπῳ Κυρίου οὕτω παρίστασθε, οὕτως ἐργάζεσθε, οὕτως ἄγοιτε
 τοὺς μεθ' ὑμᾶς, καὶ μάλιστα οἱ τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάται· μὴ δουλο-
 πρεπῶς, μηδὲ μισθοπρεπῶς, ἀλλ' υἱικῶς καὶ ἀδελφικῶς ἐξερχόμενοι
 25 καὶ ἐργαζόμενοι τινὶ μὲν καιρῷ ἀναπανόμενοι, ἡνίκα πάρεστιν ὁ
 τοιοῦτος, αὐθις δὲ διανιστάμενοι καὶ προθύμως τὸ διὰ χειρας ἔχον-
 τες ἐργαλεῖον, ὡς ἀγιάζεσθαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα· μη-
 δεῖς προφασιζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, μηδὲ ψευδολογεῖτω
 ὡς πρὸς τὰ ἐλαφρότερα ἔργα μεταδιβάζεσθαι διὰ ἀδυναμίαν· εἰ μὲν
 30 γὰρ ἀληθές, ἐπιγνωσθήσεται παρὰ τῶν ἐπιστημόνως τὰ τοιαῦτα
 ἐπιτηρούντων· εἰ δὲ χάριν ἑτεροθρησκείας καὶ ὀλιγοψυχίας, μὴ ὑπο-
 κρινέσθω τὴν ἁμαρτίαν, ὅτι οὐκ εἰς ἀγαθὸν τάχα ἐνεχθήσεται ἡ τοι-
 αῦτη σκαιωρία. Χρὴ δὲ ἕκαστον τὰ ταπεινὰ καὶ βαρύτερα ἐκλέγε-

3. Ἐβρ. 13, 7.

4. Ψαλμ. 131, 4.

ὅτι δηλαδή ἡ ἐργασία σας ἀναφέρεται, ὄχι σὲ μένα, ἀλλὰ στὸν Θεό. Πρόσεχε ὁ ὑπεύθυνος τῆς ἀποθήκης, νὰ ἐκτελεῖς ἀκούραστα τὴ διακονία σου, μοιράζοντας στὸν καθένα αὐτὰ πού ἔχει ἀνάγκη, χωρὶς ἰδιαίτερη συμπάθεια σὲ κανέναν καὶ χωρὶς διακρίσεις. Πρόσεχε ὁ τραπεζάρχης πῶς ρυθμίζεις τὶς τράπεζες, γιὰ νὰ μὴ συμβαίνει μεταξύ σας κανένα λανθασμένο καὶ κρυφὸ ἀτόπημα, γιατί δὲν κρύβεται ἀπὸ τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ πού τὰ βλέπει ὅλα, ἔστω καὶ ἂν κάποιος νομίζει ὅτι μπορεῖ νὰ διαφύγει ἄνθρωπον. Πρόσεχε ὁ ὑπεύθυνος τοῦ μαγειρείου πῶς μαγειρεύεις καὶ παρασκευάζεις τὰ φαγητὰ τῶν ἀδελφῶν, μήπως ἀπὸ ἀμέλεια ἐκεῖνα πού πρέπει νὰ γίνουν γευστικά, τὰ κάνεις χωρὶς γεύση ἕξαιτίας τεμπελιᾶς καὶ περιφρόνησης. Πρόσεχε σὺ ὁ προϊστάμενος τοῦ ἱματιοφυλακίου, γιατί τὸ διακόνημά σου εἶναι πολὺ κουραστικὸ κατὰ τὶς ἐβδομαδιαῖες ἀλλαγές. Νὰ μὴ παραδώσεις τὰ μάτια σου στὸν ὕπνο, οὔτε τὰ βλέφαρά σου στὴ νύστα³, μέχρι πού νὰ βρεῖς αὐτὸ πού πρέπει νὰ ταιριάζει στὸν καθένα, ἐνῶ ἐσεῖς πού τὰ παίρνετε νὰ συναινέετε καὶ νὰ ἀρκεῖστε σ' αὐτὸ πού σᾶς δίνεται, ἔστω καὶ ἂν κάποιος εἶναι κατώτερης ποιότητας καὶ σκισμένο καὶ ἀκάθαρτο, καθόσον ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἁμαρτία πού σοῦ τὸ ἔδωσε, ἐνῶ ἐσὺ κερδίζεις τὸν μισθὸ τῆς ἄσκησης μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Κυρίου.

Στὰ ἄλλα διακονήματα (τοῦ ὑποδηματοποιείου, τοῦ ἐργαστηρίου τῶν μεμβρανῶν, τοῦ ἐργαστηρίου τῶν πανεριῶν, τοῦ ὑφαντηρίου, τοῦ χαλκουργείου καὶ τοῦ θυροδεψείου, τοῦ κηπουροῦ καὶ τοῦ μαραγκοῦ, τοῦ ψαροῦ καὶ τοῦ κανδυλανάφτη, τοῦ φούρναρη καὶ ὅποιουδήποτε ἄλλου) οἱ ὑπεύθυνοι νὰ εἶστε παρόντες καὶ νὰ ἐργάζεστε καὶ νὰ καθοδηγεῖτε τοὺς συνεργάτες σας ἔτσι, σὰν νὰ τὰ κάνετε μπροστὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, ἰδιαίτερα μάλιστα οἱ ἐργάτες τοῦ ἀμπελώνα. "Ὅχι σὰν δοῦλοι ἢ μισθωτοί, ἀλλὰ ὡς υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ βγαίνοντας ἔξω καὶ ἐργαζόμενοι, ἀναπαυόμενοι γιὰ κάποιον διάστημα, ὅταν εἶναι καιρὸς, καὶ πάλι ἐγειρομένοι καὶ παίρνοντας πρόθυμα τὸ ἐργαλεῖο στὰ χέρια σας, ὥστε νὰ ἀγιάζονται οἱ ψυχές σας καὶ τὰ σώματα, χωρὶς κανέναν νὰ προβάλλει προφάσεις ἁμαρτωλές⁴, οὔτε νὰ λέγει ψέματα γιὰ νὰ μεταφέρεται σὲ ἐλαφρότερα ἔργα ἕξαιτίας ἀδυναμίας. Γιατί, ἂν εἶναι ἀληθινὸ, θὰ γίνῃ γνωστὸ ἀπὸ αὐτοὺς πού ἀσκοῦν τὴν ἐποπτεία." Ἄν ὅμως γίνῃ ἀπὸ διαφορετικὴ σκοπιμότητα καὶ λιποψυχία, ὡς μὴν προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ τὴν ἁμαρτία του, γιατί δὲν θὰ τοῦ βγεῖ σὲ καλὸ αὐτὸ τὸ τέχνασμα. Ἀντίθετα ὁ καθένας πρέπει νὰ ἐπιλέγῃ τὰ ταπεινὰ καὶ τὰ πιὸ

σθαι, τὸ ὅσον δὲ ἐφ' ἑαυτῶ καὶ μὴ τὰ ἐναντία, εἴ περ ζητεῖ γενέσθαι Θεοῦ ἐργάτης.

Τοῦτο δὲ λέγω οὐχ ἵνα τὰ παρὰ τὴν δύνάμιν τις πράσσοι, ἀλλ' ἵνα μὴ ψευδηγορίας εἶδος καὶ τρόπος ἐπιφαίνεται μεταξὺ ὑμῶν
 5 (ἐνταῦθεν γὰρ αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ ἀκαταστασίαι καὶ αἱ τῶν ἔργων ἀσυμφθασίαι), ἀλλ' ἵνα τὰ πάντα καθαρῶς καὶ ἀδελφικῶς ἐκτελήτε, μῖας οὔσης ἐπὶ πάντων καὶ κοινῆς καὶ τῆς ζημίας τῶν κακῶν καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς τῶν πνευματικῶν ἔργων ἐπαυξήσεως καὶ τῆς τῶν σωματικῶν ἔργων ἀπαρτίσεως καὶ εἰ οὕτω φρονῶμεν
 10 καὶ ἐν ἀλλήλοις περιχωρῶμεν ἀγαπητικῶς καὶ ἀδελφικῶς, ὡς ἐν μιᾷ ψυχῇ οἱ πάντες, οὐδὲν συμβήσεται κατὰ τὸ ἐλλιπές, ἀλλ' εὐθυπορήσομεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀμείβοντες τὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνον καὶ φθάζοντες εἰς τὸ τῆς μεταστάσεως στάδιον, ἐν ᾧ καταξιώσειεν ἡμᾶς ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἡμῶν τῶν ἀφθάρτων καὶ αἰωνίων αὐτοῦ ἀγαθῶν,
 15 ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Η.

Διδασκαλία παραινετική περὶ τοῦ διατηρῆσαι τὴν ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν ἄψευστον καὶ ἀνόθευτον, ἣν ὠμολογήσαμεν
 20 ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεῖος ἀπόστολος; τί παραινεῖ λέγων, «ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ ἡμέρα σωτηρίας»· «ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός ὡς ἐν ἡμέρα εὐσχημόνως περιπατήσωμεν»; Ὡς
 25 ἀγαθὸς τοίνυν πατήρ καὶ διδάσκαλος διεγείρει ἡμῶν τὸ ῥάθυμον, τὸν τῆς ψυχῆς νυσταγμὸν ἀποτινάσσωσιν ἐκ τῶν νοητῶν ἡμῶν ὀφθαλμῶν, καταρτίζει ἡμῶν τὰ κατὰ Θεὸν διαθήματα, ἐμιθάζων ἡμᾶς εἰς τὴν τρίβον τῆς ἀγαθοεργίας. Ὑπακούσωμεν τοιγαροῦν τῆς θείας διδασκαλίας· διαναστῶμεν προθύμως ἐκνήψωμεν ἔτι καὶ ἔτι
 30 βαδίσωμεν προθυμότερον, ὅτι ἤδη ἡ ἡμέρα κέκλικε τῆς ἐκάστου ἡμῶν ζωῆς, καθὼς ὁρῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν προαρπαζομένους καὶ τὸ ὀλιγοστόν διάστημα τοῦ θείου ἡμῶν ἐν ἐκάστη ἡλικίᾳ ἐνθεω-

βαρειά ἔργα, καὶ ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν ὄχι τὰ ἀντίθετα, ἂν πραγματι ἐπιζητεῖ νὰ γίνει ἐργάτης τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τὸ λέγω αὐτὸ, ὄχι γιὰ νὰ κάνει κανεὶς περισσότερα ἀπὸ τὶς δυνάμεις του, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ παρουσιάζεται μεταξὺ σας καμμιά μορφή καὶ τρόπος ψευδολογίας (γιατὶ ἀπὸ αὐτὴν προκαλοῦνται οἱ ταραχῆς καὶ οἱ ἀνωμαλίες καὶ οἱ μὴ ἐκτελέσεις τῶν ἔργων), καὶ νὰ τὰ κάνετε ὅλα καθαρὰ καὶ ἀδελφικὰ, γιατί εἶναι ἴδια καὶ κοινὴ σὲ ὅλους καὶ ἡ ζημιὰ τῶν κακῶν καὶ ἡ ἐπιτυχία τῶν καλῶν καὶ ἡ αὔξησις τῶν πνευματικῶν ἔργων καὶ ἡ ὀλοκλήρωσις τῶν σωματικῶν ἔργων. Καὶ ἂν ἔτσι σκεπτόμαστε, τότε συνυπάρχομε μὲ ἀγάπη καὶ ἀδελφικὰ, ὅλοι μὲ μιὰ ψυχὴ, καὶ δὲν θὰ ἔχομε καμμιά ἔλλειψη, ἀλλὰ θὰ βαδίζομε σωστὰ περνώντας μέρα μὲ τὴ μέρα τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς μας καὶ θὰ φθάσομε στὸ στάδιον τῆς ἀναχώρησις, στὸ ὁποῖο εἶθε νὰ μᾶς ἀξιῶσιν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς μας καὶ τῶν ἀφθαρτῶν καὶ αἰώνιων ἀγαθῶν του, γιατί σ' αὐτὸν ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 98η.

Διδασκαλία συμβουλευτικὴ γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ διαφυλάξομε ἀδιάψευστη καὶ ἀνόθευτη τὴ μοναχικὴ μας ὑποταγὴν, τὴν ὁποία ὁμολογήσαμε μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, τί μᾶς διδάσκει ὁ θεῖος ἀπόστολος; τί μᾶς συμβουλεύει λέγοντας, «νά, τώρα εἶναι καιρὸς τῆς χάριτος, τώρα εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς σωτηρίας»¹. «ἄς πετάξομε λοιπὸν ἀπὸ πάνω μας τὰ ἔργα τοῦ σκοτοῦς, καὶ ἄς φορέσομε τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. Ἡ συμπεριφορὰ μας ἄς εἶναι σεμνή, ὅπως εἶναι τὴν ἡμέραν»²; Ὡς καλὸς λοιπὸν πατέρας καὶ δάσκαλος μᾶς ξυπνάει ἀπὸ τὴ ραθυμία, τινάζοντας ἀπὸ τὰ νοητὰ μάτια μας τὴ νύστα τῆς ψυχῆς, ρυθμίζοντας τὰ δῆματά μας ὅπως θέλει ὁ Θεός, καὶ ὀδηγώντας μας στὸ δρόμον τῆς ἀγαθοεργίας. Ἄς ὑπακούσομε λοιπὸν στὴ θεϊκὴν διδασκαλίαν· ἄς ξυπνήσομε πρόθυμα· ἄς γίνομε ἀκόμα πιὸ πολὺ νηφάλιοι· ἄς βαδίσομε μὲ μεγαλύτερη προθυμία, γιατί ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ καθενός μας πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος της, ἀφοῦ βλέπομε τοὺς ἀδελφούς μας νὰ ἀρπάζονται πρόωρα, καὶ τὸ λιγοστὸ διάστημα τῆς ζωῆς μας νὰ ἀφορᾷ κάθε ἡλικία, γιατί

ρούμενον· ἀρπάζονται γὰρ οὐ μόνον πρεσβῦται, μεσηλικοῦντές τε καὶ νεάζοντες, ἀλλὰ καὶ παῖδες καὶ βρέφη. Καὶ εἰ μὲν, ἕως ἔτι ὁ καιρὸς ἐνδοίῃ καὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν λείποιο χρόνος, σπουδάσωμεν καὶ ἀγωνισώμεθα εἴ ἂν ἔχοι· ζησόμεθα γὰρ εἰς αἰῶνας καὶ ἀπολαύσομεν 5 χαρᾶς ἀνεκλαλήτου· εἰ δ' ἀπαρασκευάστοις τῶν ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἀνετοίμοις τοῦ κατὰ ψυχὴν εὐτρεπισμοῦ ἐπισταίῃ ἡμῖν τὸ πέρασ τοῦ παρόντος βίου καὶ ἐπιδύοι ἡμῖν ὁ τῆς ζωῆς ἥλιος, οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ὄντως, καὶ σκότος ἐπὶ σκότῳ, καὶ ἀγγελία πονηρὰ ἐπ' ἀγγελίαν πονηροτέραν. Καὶ τίς ἐξαιρήσεται ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δράκοντος, 10 ἢ τίς ἔσται ἄνεσις ἡμῖν κολαζομένοις ὑπὲρ τῆς ἀπροσεξίας, ἐν ἧ κακῶς τὸν παραντίκα βίον μετηλλαξάμεθα; Λοιπὸν «ὁ ἀθετῶν ἀθετείτω, ὁ ἀνομῶν ἀνομείτω», καθὼς γέγραπται. Πρὸς τοὺς ἀποδράσαντας ὁ λόγος, μᾶλλον δὲ προσευκτέον ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἀνακλητέον· «οὐ γάρ τοι θέλει ὁ Θεὸς τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι 15 ψεὶ καὶ ζῆν αὐτόν».

Ἵμεῖς δὲ χάριτι Χριστοῦ, οἱ ἐν τῇ ἀθλητικῇ ὑμῶν ὑποταγῇ ὑπομεμενηκότες καὶ ἀδιαψεύστως ὑμῶν τὰς ὁμολογίας καὶ συνθήκας διαφυλάξαντες ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε, ὅτι πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν οὐρανοῖς ἀποθησαυρίζεται, εἴ- 20 περ προσέχετε καὶ ἐμμένετε, ἀκούετε καὶ πράττειτε, τηρεῖτε καὶ φυλάσσετε πάντα τὰ διατεταγμένα ὑμῖν ἐν Κυρίῳ καὶ πρὸς τῆς ἡμῶν ταπεινώσεως ὑπομιμνησκόμενα· οὐ γὰρ ὀφείλουσιν οἱ τινὸς δεσπότητος πιστοὶ θεράποντες ταῖς ἐπὶ τινῶν ὁμοδούλων ἀθετήσεσι πτοεῖσθαι καὶ παρασαλεύεσθαι τοῦ δέοντος, τὸναντίον δὲ καὶ 25 προσεκτικώτεροι καὶ φιλοδεσποτώτεροι καὶ στερεώτεροι τῷ φόβῳ καθίστασθαι, ὥσπερ οὐδὲ πιστοὶ στρατιῶται κατολιγωρεῖν ἐκ τῆς βασιλικῆς παραστάσεώς τε καὶ δουλείας, ἐσθ' ὅτε τῶν τινῶν συστρατιωτῶν κακοβουλίαις, φατρίαις τε καὶ ἀθετητικαῖς συσκευαῖς εἰσβληθέντων. Εἰ δ' ἐπὶ τῶν κάτω καὶ λυομένων ταῦτα, τί ἐπὶ τοῦ 30 μεγάλου καὶ πρώτου καὶ μόνου καὶ ἀληθινοῦ δεσπότητος τε καὶ βασιλέως τῶν βασιλέων; Ἐκεῖνῳ γὰρ ἐστρατεύθητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ὑπ' ἐκεῖνῳ τάττεσθε καὶ αὐτῷ δουλεύετε νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ὁ ἀθετῶν εἰς αὐτὸν ἀθετεῖ, καὶ ὁ ἀνομῶν εἰς αὐτὸν ἀνομεῖ, εἴπερ μὴ παρέργως ἀναγινώσκητε τὰ παρὰ τοῦ θείου καὶ μεγάλου

3. Ἦσ. 21, 2.

4. Ἦσ. 33, 11.

5. Λουκᾶ 6, 23.

δὲν ἄρπάζονται μόνο ἡλικιωμένοι, μεσήλικες καὶ νέοι, ἀλλὰ καὶ παιδιά, ἀκόμα καὶ βρέφη. Καὶ ἂν βέβαια, ὅσο μᾶς ἐπιτρέπει ὁ καιρὸς καὶ ὅσο χρόνο ζωῆς μᾶς μένει, βιαστοῦμε καὶ ἀγωνισθοῦμε, ἔχει καλῶς. Γιατί θὰ ζήσουμε αἰώνια καὶ θὰ ἀπολαύσουμε ἀπερίγραπτη χαρὰ. " Ἄν ὅμως ἔρθει τὸ τέλος τοῦ ἐδῶ βίου μας καὶ δύσει ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς μας, ἐνῶ εἴμαστε ἀπροετοίμαστοι σὲ καλὰ ἔργα καὶ ἀνέτοιμοι ὅσον ἀφορᾶ τὴν ψυχικὴ μας καθαρότητα, τότε πραγματικῶς ἀλλοίμονο πάνω στὸ ἀλλοίμονο, καὶ σκοτᾶδι πάνω στὸ σκοτᾶδι καὶ κακὴ ἀγγελία πάνω σὲ ἄλλη πιὸ κακὴ. Καὶ ποιὸς θὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ δράκοντα, ἢ ποιά ἀνεση θὰ ὑπάρχει γιὰ μᾶς πού θὰ κολαζόμαστε ἀπὸ ἀπροσεξία, μὲ τὴν ὁποία ἀνταλλάξαμε τὴ σύντομη αὐτὴ ζωὴ; Γιατί, ὅπως εἶναι γραμμένο, «αὐτὸς πού παραβαίνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἅς ἐξακολουθεῖ νὰ τὸ παραβαίνει, καὶ αὐτὸς πού παρανομεῖ, ἅς συνεχίσει νὰ παρανομεῖ»³. Ὁ λόγος ἀναφέρεται σ' αὐτοὺς πού δραπέτευσαν, ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ προσευχόμαστε γι' αὐτούς, γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν. Γιατί «ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατο τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψει καὶ νὰ ζήσει»⁴.

Σεῖς ὅμως πού μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ μείνατε πιστοὶ στὴν ἀσκητικὴ σας ὑποταγὴ καὶ διατηρήσατε ἀδιάψευστες τὶς ὁμολογίες καὶ συμφωνίες πού κάνατε μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους, νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε, γιατί ἀποταμιεύετε μεγάλη ἀμοιβὴ γιὰ σᾶς στοὺς οὐρανοὺς⁵, ἐφόσον βέβαια προσέχετε καὶ ἐπιμένετε καὶ ὑπακοῦτε καὶ κάνετε καὶ τηρεῖτε ὅλα ὅσα σᾶς διατάσσει ὁ Κύριος καὶ σᾶς ὑπενθυμίζει ἢ δική μου ταπεινότητα. Γιατί δὲν πρέπει οἱ πιστοὶ δοῦλοι κάποιου κυρίου νὰ φοβοῦνται ἀπὸ τὶς ἀθετήσεις μερικῶν συνδούλων τους, καὶ νὰ κλονίζονται ἀπὸ αὐτὸ πού πρέπει, ἀλλὰ ἀντίθετα πρέπει ἀπὸ τὸν φόβο νὰ γίνονται πιὸ προσεκτικοὶ καὶ νὰ ἀγαποῦν τὸν κύριό τους περισσότερο καὶ νὰ γίνονται σταθερότεροι, ὅπως οὔτε οἱ πιστοὶ στρατιῶτες ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴ βασιλικὴ παρουσία καὶ ὑπηρεσία, ἐπειδὴ κάποτε μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συστρατιῶτες τους ἐπηρεάζονται ἀπὸ κακὲς συμβουλές, φατρίες καὶ ἀθετικὲς μηχανορραφίες. Καὶ ἂν αὐτὰ συμβαίνουν στὰ ἐπίγεια καὶ φθαρτὰ, τί πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ τὸν μεγάλο καὶ πρῶτο καὶ μόνο ἀληθινὸ δεσπότη καὶ βασιλιὰ τῶν βασιλέων; Γιατί σ' ἐκεῖνον στρατευθήκατε, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, καὶ σ' ἐκεῖνον ὑποτάσσεσθε, καὶ σ' αὐτὸν ὑπηρετεῖτε νύχτα καὶ μέρα, καὶ ὁποῖος κάνει παράβαση, κάνει παράβαση σ' αὐτόν, καὶ ὁποῖος παρανομεῖ, παρανομεῖ σ' αὐτόν, ἂν δὲν διαβάσετε ἀδιάφορα αὐτὰ πού ἔχουν νομοθετηθεῖ ἀπὸ

Βασιλείου νομοθετούμενα, ἢ καὶ τὰ κατὰ τὴν ὁσίαν Κλίμακα κη-
ρουττόμενα.

Ἄλλ' ὅμως, καίπερ τηλικούτων ὄντων φοβεραῶν τῶν κριμαῶν
τῆς ἀποστασίας, κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου, οὐ παύονται τινες ἀπορρη-
5 γνυσθαι τῆς συναφείας, οὐχ ὑμῶν, ἀλλὰ δι' ὑμῶν τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος, ὡς φησιν ὁ αὐτὸς μέγας Βασίλειος· εἶτα καὶ τὸν Ἰούδαν μι-
μούμενοι, καθ' ἡμῶν καὶ καθ' ὑμῶν κινουντές τινες (οὐκ οἶδ' ὅ τι
εἶπω φυγῶν τὸ κατηγορήμα), ἵνα, εἰ οἶόν τε ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς διὰ
τὸ μὴ λύεσθαι καὶ συμπαρανομεῖν ἡμᾶς ἄρῃσι καὶ τὸ μνημονεύε-
10 σθαί με ἐν ζῶσιν. Ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς ἁμαρτίαις ἐπιγραφέςθω τὸ αἴ-
τιον· ἐγὼ γὰρ ὁ κακὸς ποιμὴν καὶ ἐγὼ ἀποτίσω τὸ κριμα. Πλὴν ὅτι
ἀνήγγειλα τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην, ἀλλ' ὡς δοκῶ οὐδ' ὀλιγάκις οὐ-
δὲ χάνως· Καὶ βλέπετε πῶς οἱ δοκοῦντες στήκειν στήκετε, πῶς οἱ
λογιζόμενοι ἑαυτοὺς ἀκινήτους εἶναι ἐν τῷ καλῷ ἀπαρασάλευτοι
15 διαμένετε, πῶς οἱ ὁμολογοῦντες τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ἐμοῦ τιθεῖν ἕνεκεν
ἀγάπης Θεοῦ τὰς ἐπιηρείας ὑποφέρετε· «οὐ γὰρ ὁ λέγων μοι», φησί,
«Κύριε, Κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς», ἐκεῖνός μου ἐστίν. Ἄ ἐπιφέρετε, ἐσαλεύθητε ἀκηκοότες;
Ἀλλὰ μηδαμῶς, στηρίζοισθε δ' ἐν Κυρίῳ μᾶλλον καὶ μένοιτε ἀδιά-
20 πτωτοι, βεβηκότες ἐν τῷ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐρείσματι.

Πλὴν προσέχετε καὶ γνωρίζετε οἷοις τρόποις ἀλίσκονται οἱ ἀ-
λισκόμενοι· θέλεις, γὰρ φησι, μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀ-
γαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον παρ' αὐτῆς. Θέλετε καὶ αὐτοὶ μὴ
φοβεῖσθαι τὸ πτώμα; Τὸ μαρτύριον διασώσασθε τῆς ὁμολογίας
25 ὑμῶν, τὰ κατ' αὐτὴν διατεταγμένα πράσσοιτε καὶ μηδαμῶς εἰς τὰ
ὀπίσω ὑπονοστήσητε, κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῆς πολυθλιψίας αὐτῆς·
ἐκ γὰρ τοῦ ὀλιγωρεῖν καὶ ἀνοικείως τοῦ ἐπαγγέλματος πορεύεσθαι,
ἤγουν τοῦ ἄρχεσθαι σκληρύνεσθαι, τραχύνεσθαι, αὐθαδίξεσθαι,
ἀλαξονεύεσθαι, ὑπερηφανεύεσθαι, εἶπουν ἐκ τοῦ γογγύζειν, ἐκ τοῦ
30 λαθροφαγεῖν, ἐκ τοῦ ψιθυρίζειν, ἐκ τοῦ περπερεύεσθαι, ἐκ τοῦ ἰδι-
ορρουθεῖν, ἐκ τοῦ μὴ ἐξαγορεύειν ἢ ἐκ τοῦ ἀφιέναι σαπρὸν λόγον,
ῥῆμα ὑβριστικόν, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἐπιδέχεσθαι εὐπειθῶς τὰ προστετα-
γμένα, τὰ διδόμενα κατὰ χρείαν ἐπὶ ἐνδύματος, βρώσεως, ὑποδήμα-
τος, ἀλλὰ ζητεῖν καὶ ἀναζητεῖν ἐκ τοῦ “δός μοι τοῦτο καὶ ἐκεῖνο”,

τὸν θεῖο καὶ μέγα Βασίλειο, ἢ καὶ ὅσα κηρύσσονται σύμφωνα μὲ τὴν ἁγία Κλίμακα.

Καὶ ὅμως, ἂν καὶ οἱ ἁμαρτίες τῆς ἀποστασίας εἶναι τόσο μεγάλες καὶ φοβερές, ἕξαιτίας τῶν δικῶν μου ἁμαρτιῶν, δὲν παύουν μερικοὶ νὰ ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν ἐνότητα, ὄχι τῆ δική σας, ἀλλὰ μέσα ἀπὸ σᾶς ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ὁ μέγας Βασίλειος. Ἐπειτα μιμούμενοι καὶ τὸν Ἰούδα, παρακινοῦν μερικοὺς ἐναντίον μου καὶ ἐναντίον σας (δὲν ξέρω τί νὰ πῶ γιὰ νὰ ἀποφύγω τὴν κατηγορία), μὲ σκοπὸ, ἂν εἶναι δυνατὸν, ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτούς, ἐπειδὴ δὲν διαλυόμαστε καὶ δὲν παρανομοῦμε μαζὶ μ' αὐτούς, νὰ σθήσουν ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομά μου ἀπὸ τοὺς ζωντανούς. Ἄλλὰ ἡ αἰτία πρέπει νὰ χρεωθεῖ σὺς δικές μου ἁμαρτίες. Γιατὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ κακὸς ποιμένας καὶ ἐγὼ θὰ πληρώσω τὸ κρῖμα. Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ κήρυξα τὴν τιμωρία πού ἔρχεται, καὶ μάλιστα νομίζω ὅτι τὸ ἔκανα ὄχι λίγες φορὲς οὔτε μὲ χαννότητα. Προσέχετε λοιπὸν ὅσοι εἶστε ἀμετακίνητοι, νὰ παραμένετε ἀμετακίνητοι στὸ καλὸ, ὅσοι ὁμολογεῖτε ὅτι θὰ προσφέρετε καὶ τὴ ζωὴ σας γιὰ μένα, νὰ ὑπομένετε τίς ἐπιθέσεις ἕξαιτίας τῆς ἀγάπης σας στὸν Θεό· γιατί λέγει· «ὄχι ἐκεῖνος πού μοῦ λέγει, Κύριε, Κύριε, ἀλλὰ ἐκεῖνος πού κάνει τὸ θέλημα τοῦ ἐπουράνιου Πατέρα μου»⁶, ἐκεῖνος εἶναι δικός μου. Μήπως κλονισθήκατε ἀκούοντας αὐτὰ πού ἔχετε; Μὴ κλονίζεσθε καθόλου, ἀλλὰ νὰ στηρίζεστε στὸν Κύριο μᾶλλον καὶ νὰ μένετε χωρὶς μεταπτώσεις, βαδίζοντας πάνω στὸ στήριγμα τῆς ταπεινοφροσύνης.

Ὅμως νὰ προσέχετε καὶ νὰ ξέρετε μὲ ποιоὺς τρόπους κυριεύονται αὐτοὶ πού κυριεύονται. Γιατὶ λέγει, θέλεις νὰ μὴ φοβᾶσαι τὴν ἐξουσία; Κάνε τὸ καλὸ, καὶ θὰ ἔχεις ἐπαίνους ἀπὸ αὐτή. Θέλετε καὶ σεῖς νὰ μὴ φοβᾶστε τὴν πτώση; Διατηρεῖστε τὸ μαρτύριο τῆς ὁμολογίας σας, κάνοντας ὅσα διατάσσει αὐτή, καὶ μὲ κανένα τρόπο μὴ ξαναγυρίζετε πίσω ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ τὰ ὅσα συμβαίνουν ἕξαιτίας αὐτῆς τῆς μεγάλης θλίψεως. Γιατὶ ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία καὶ ἀπὸ τὸ νὰ φέρεται κανεὶς κατὰ τρόπο πού δὲν ταιριάζει στὴν ἰδιότητα τοῦ μοναχοῦ, δηλαδή μὲ τὸ νὰ ἀρχίσει νὰ γίνεται σκληρός, νὰ ἐρεθίζεται, νὰ αὐθαδιάζει, νὰ ἀλαζονεύεται, νὰ ὑπερηφανεύεται, ἢ νὰ γογγύζει, νὰ τρώει κρυφὰ, νὰ ψιθυρίζει, νὰ καυχιέται, νὰ ζεῖ μὲ δικὸ του τρόπο, νὰ μὴ ἔξομολογεῖται, νὰ ἐκστομίζει αἰσχροὰ λόγια, βρισιῆς, ἢ νὰ μὴ δέχεται μὲ ὑπακοή αὐτὰ πού διατάσσεται, ἢ αὐτὰ πού τοῦ δίνουν ἀνάλογα μὲ τίς ἀνάγκες του σὲ ἔνδυμα, φαγητό, ὑποδήματα, ἀλλὰ νὰ ζητᾶ καὶ νὰ ἐπιμένει λέγοντας, “δὸς μου

καὶ “οὐκ ἀρέσκει μοι τόδε παρὰ τόδε”, καὶ “οὐτινος χάριν οὐκ ἔλαβον παρὰ τὸν ὀδεῖνα τὸ κάλλιον καὶ χρησιμώτερον, ἐπεὶ πρότερός εἰμι τῷ σχήματι καὶ πηλίκος καὶ τηλικούτος;”. Ἐκ τούτου κατὰ μικρὸν, ὡσπερ ἀπὸ κλίμακός τινος ὑψηλῆς, τῆς ἀρετῆς καταβιβαζόμενος καὶ οὐχὶ ἀναβιβαζόμενος, ἀποπίπτει εἰς τὸν βόθρον τῆς ἀποστασίας.

“Ὡστε, εἰ μὴ βούλησθε μηδὲ θέλητε ἀποστῆσαι, τὰ ἐφόδια αὐτῆς φεύγοιτε, ἅπερ εἰσὶ τὰ προειρημένα· ὁ γὰρ μὴ ἐκεῖνα φυλαττόμενος, πάντως, κἂν μὴ παρευθῆ, ἀλλὰ μικρὸν ὕστερον κρημνισθήσεται
10 καὶ ἀπολεσθήσεται καὶ ἰουδαῖσει, ὅπερ μὴ γένοιτό τινι. Διὰ τοῦτο γὰρ προλέγω καὶ οὐ ψεύδομαι, ὡς αὐτοὶ ἐπίστασθε καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως διὰ λείας ὁδοῦ καὶ εὐπόρου καὶ ἀγαθῆς ὀδεῦσαι ἐπὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἢ διὰ τῆς ἐναντίας, τῆς προειρημένης, ἣτοι δι’ ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας, μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς, εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς
15 διανεμομένοις καὶ ἀποδοχῆς, κἂν εὐτελές ἐστί τὸ διδόμενον, κἂν πενιχρόν, κἂν παρ’ ἀξίαν πρὸς τὴν τοῦ πέλας θεωρίαν.” Ἄλλος γὰρ ἐστὶν ὁ κριτῆς καὶ ὁ διανομεύς, καὶ ἀποδώσει Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως

Σοῦ δὲ ἔστω τὸ ὑπομονητικόν, ἀδελφέ, τὸ εὐχάριστον, τὸ ἀτά-
20 ραχον, τὸ ἀγόγγυστον, κἂν παραθεωρηθῆς πρὸς τοὺς ἄλλους, κἂν ἀπρονοήτως ὅλως διαμένοις. “Ὡστε, εἰ καὶ ἀνιμάντης περιπατοίης, εἰ καὶ ἀκούκουλλος, εἰ καὶ μονοχίτων, κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τοῦ κρούους, ὥστε σε τρομάσσειν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ μὴ συγκρατεῖσθαι τοῖς μέλεσι, μηδαμῶς ἀγανακτήσης, παρακαλῶ, μηδαμῶς πα-
25 ρακούσης, μηδαμῶς ἐπιφθέγξῃ ῥῆμα βλάσφημον. Τοῦτό σοι ἐγγελεύεται ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ· τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐπιφθεγγόμεθα· ταῦτα γὰρ τὰ ἄθλα τῶν ὑποτακτικῶν· διὰ ταῦτα μάρτυρες, διὰ ταῦτα στεφανίται τῷ πρωτάθλῳ τοῦ Κυρίου· εἰ δὲ μὴ ταῦτα, κενὸν τὸ ὄνομα, ματαία ἡ ἐλπίς. Καὶ ὡς προεῖπον ἐκ τῶν
30 ἀνοικείων λόγων καὶ τρόπων ταῖς κατὰ μικρὸν ὑποβάσεσιν μάρτυρος ἀρνητῆς ἀποδειχθήσῃ καὶ ἀντὶ ἀθλητοῦ λιποτάκτης, ἀντὶ στεφανίτου κατησχυμμένος οὐ μόνον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

αὐτὸ καὶ ἐκεῖνο”, καὶ “δὲν μοῦ ἀρέσει αὐτό, ἀλλὰ ἐκεῖνο”, καὶ “γιά ποιὸν λόγῳ δὲν πῆρα καλῦτερο καὶ πιὸ χρήσιμο ἀπὸ τὸν τάδε, ἀφοῦ προσηγοῦμαι ἀπὸ αὐτὸν στὸ σχῆμα, καὶ εἶμαι τόσο μεγάλος καὶ τόσο ἡλικιωμένος;” Ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖο ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ, σὰν ἀπὸ κάποια ψηλὰ σκάλα, νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὴν ἀρετὴ καὶ ὄχι νὰ ἀνεβαίνει, καὶ νὰ πέφτει στὸν βόθρο τῆς ἀποστασίας.

“Ὡστε, ἂν δὲν ἔχετε τέτοιες σκέψεις, οὔτε θέλετε νὰ ἀποστατήσετε, νὰ ἀποφεύγετε αὐτὰ ποῦ ὀδηγοῦν στὴν ἀποστασία, καὶ ποῦ εἶναι ὅσα ἀναφέρθηκαν. Γιατί, ὅποιος δὲν προφυλάσσεται ἀπὸ ἐκεῖνα, ἂν ὄχι ἀμέσως, ὅπως ὁποῦν ὅμως ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ γκρεμιστεῖ καὶ θὰ χαθεῖ καὶ θὰ μοιάσει τὸν Ἰούδα, πράγμα ποῦ δὲν τὸ εὐχομαι σὲ κανέναν. Γι’ αὐτὸ ἄλλωστε τὰ λέγω ἀπὸ πρὶν καὶ δὲν ψεύδομαι, ὅπως γνωρίζετε καὶ οἱ ἴδιοι, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ πᾶμε στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀπὸ δρόμο ὀμαλόν, εὐκόλο καὶ καλόν, παρὰ μόνο ἀπὸ τὸν ἀντίθετο ποῦ προεῖπα, δηλαδή μὲ τὴν ὑπακοή, τὴν πειθαρχία, τὴν ἀνεξικακία καὶ τὴν ὑπομονή, τὴν εὐχαριστία γιὰ αὐτὰ ποῦ μοιρᾶζονται καὶ τὴν ἀποδοχὴ τους, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ ποῦ δίνεται εἶναι κατώτερης ποιότητος, φτωχικὸ καὶ φτηνότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ πλησίον. Γιατί ἄλλος εἶναι ὁ κριτὴς καὶ αὐτὸς ποῦ τὰ μοιρᾶζει, καὶ ὁ Κύριος τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως θὰ τοῦ ἀνταποδώσει ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα του.

Σὺ ὅμως, ἀδελφε, νὰ εἶσαι ὑπομονητικὸς, εὐχαριστημένος, ἀτάραχος, ἀγόγγυστος, ἔστω καὶ ἂν παραμεληθεῖς σὲ σύγκριση πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔστω καὶ ἂν μείνεις τελείως παραγκωνισμένος. “Ὡστε λοιπόν, καὶ ἂν ἀκόμα περπατᾷς χωρὶς ἱμάτιο ἢ χωρὶς κουκούλα, ἢ μὲ ἓνα μόνο χιτῶνα αὐτὸν τὸν κρῦο καιρὸ, ὥστε νὰ τουρτουρίζεις ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ νὰ μὴ μπορεῖς νὰ συγκρατηθεῖς στὰ μέλη σου, νὰ μὴ ἀγανακτήσεις, παρακαλῶ, νὰ μὴ παρακούσεις, νὰ μὴ ἐκστομίσεις λέξη βλάσφημη. Αὐτὴ τὴν ἐντολὴ σου δίνει ὁ Χριστὸς μέσω τῶν ἁγίων του. Αὐτὸ προσθέτω καὶ ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός. Γιατί αὐτὰ εἶναι τὰ ἀγωνίσματα τῶν ὑποτακτικῶν, γι’ αὐτὰ ἀγωνίσθηκαν οἱ μάρτυρες, γι’ αὐτὰ ἐκεῖνοι ποῦ στεφανώνονται ἀπὸ τὸν πρωταθλητὴ Χριστό.” Ἄν δὲν ὑπῆρχαν αὐτὰ, θὰ ἦταν χωρὶς περιεχόμενο τὸ ὄνομά μας, μάταιη ἢ ἐλπίδα μας. Καὶ ὅπως εἶπα προηγουμένως, ἐξαιτίας τῶν ἀπρεπῶν λόγων καὶ τρόπων μὲ τίς σταδιακὲς καταβάσεις ἀπὸ μάρτυρας θὰ ἀποδειχθεῖς ἀρνητὴς, καὶ ἀντὶ ἀθλητὴς, θὰ γίνεις λιποτάκτης, καὶ ἀντὶ νὰ στεφανωθεῖς, θὰ καταντροπιαστεῖς, ὄχι μόνο στὴ ζωὴ αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ μέλλουσα.

Ἄλλ' ἀπειρή πᾶς κακίας ἀφ' ὑμῶν τρόπος καὶ λόγος, εἴη δ' ἐν ὑμῖν πᾶν παράδειγμα καὶ ὑπόδειγμα πατροπαράδοτον εἰς ἔτι πνευματικὸν ὑμῶν θησαύρισμα, εἰς ψυχῆς ἀγαλλίαμα, εἰς πλοῦτον περιουσίας ἀρετῶν, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ 5 Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Θ'.

*Παραινετικὸς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς,
καὶ περὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας.*

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, οὐχ οὕτω περὶ ὑμῶν ἐστὶ λέγειν νῦν, 10 καθάπερ πάλαι ἐν τοῖς προφήταις, ὅτι «ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν». Ἔστὲ γὰρ χάριτι Χριστοῦ νήφοντές τε καὶ γρηγοροῦντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δό- 15 ξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι. Ἐπᾶν γὰρ τὴν λήμην τῆς τοῦ κόσμου προσπαθείας περιήρατε ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῶν ὑμῶν, διὰ τῆς κατὰ τὴν ὑποταγὴν ἱερᾶς πολιτείας ὑμῶν, καὶ καθαρῶς βλέπετε τὰ πράγματα, τὴν τοῦ θίου λέγω ματαιότητα, τὴν ἐπάλληλον φορὰν ἐν πᾶσι τρόποις τῆς ἀνθρωπίνης περιδιτήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνον ἐστὶ 20 στάσιμον καὶ ἀγαπητὸν καὶ ἐραστόν, ὁ Θεός, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν φέρεσθαι διὰ τῆς ἐναρέτου διώσεως.

Εὐλογητὸς οὖν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων, ὁ καταξιώσας ὑ- 5 μᾶς τῆς μερίδος ταύτης μετόχους γενέσθαι καὶ ἐντὸς τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν εἶναι θίου. Τὰ ἄνω λοιπὸν βλέπωμεν, οὗ ἡ κεφαλὴ ἡμῶν ὁ 25 Χριστός. Περινοούμεθα μὴ τι τῶν χαμαιζήλων καὶ φθειρομένων καὶ ρεόντων, ἀλλὰ τῶν οὐρανίων καὶ ἐπουρανίων τὰ κάλλη, τῶν ἐκεῖσε ἀρρήτων καὶ ἀπορρήτων ἀγαθῶν τὰς ἀναπαύσεις καὶ ἀπολαύσεις, ὧν οὔτε νοῦς ἐφικέσθαι, οὔτε οὖς σημανθῆναι, οὔτε καρδία ἀναλή- 30 ψεσθαι οἷόν τέ ποτε διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγαθότητος. Ἐν τού- τοις, εἴπερ δάψῃ ὑμῖν δύναμιν Κύριος ὑπομονῆς μέχρι τέλους ἐνεγ- κεῖν τὸν ἀγῶνα τὸν προκειμένον ὑμῖν τῆς ἀσκήσεως, εὖ οἶδ' ὅτι φθά- σετε καὶ ἐπαναπαύσεσθε ἔνθα «ἀπέδρα ὀδύνη λύπη καὶ στενα-

1. Ἦσ. 6,9.

2. Α' Κορ. 2,9.

Ἐὰν μακριὰ ἀπὸ σαῶς κάθε λόγος καὶ τρόπος κακίας, ἀντίθετα νὰ ὑπάρχει μεταξύ σας κάθε παρὰδειγμα καὶ ὑπόδειγμα πατροπαράδοτο, γιὰ περισσότερη πνευματικὴ ἀποταμίευση, πρὸς ἀγαλλίαση τῆς ψυχῆς, πρὸς ἀφθονία πλούτου ἀρετῶν, πρὸς ἐφόδιο γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 99η.

**Συμβουλευτικὴ στὴν εἴσοδο τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς,
καὶ γιὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, δὲν εἶναι πρέπον τώρα νὰ πῶ γιὰ σαῶς, ἐκεῖνο ποῦ παλιὰ ἔλεγαν οἱ προφῆτες: «θὰ ἀκούτε μὲ τὰ αὐτιά σας καὶ δὲν θὰ καταλαβαίνετε, καὶ θὰ βλέπετε μὲ τὰ μάτια σας καὶ δὲν θὰ τὰ προσέχετε, γιὰτὶ ἡ καρδιὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἔγινε σκληρὴ καὶ μὲ τὰ αὐτιά τους ἄκουσαν βαρεῖα καὶ ἔκλεισαν τὰ μάτια τους γιὰ νὰ μὴ δοῦν»¹. Γιατὶ μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ εἶστε νηφάλιοι καὶ ἐπάγρυπνοι, βλέποντας μὲ ἀκάλυπτο τὸ πρόσωπό σας τὴ δόξα τοῦ Κυρίου. Γιατὶ ἀπὸ τότε ποῦ ἀφαιρέσατε ἀπὸ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σας τὴν τσίμπλα τῆς προσηλωσῆς σας στὸν κόσμον μὲ τὴν ἱερὴ πολιτεία τῆς ὑποταγῆς σας, καὶ καθαρὰ βλέπετε τὰ πράγματα, ἐννοῶ τὴ ματαιότητα τῆς ζωῆς, τὴν διαδοχικὴ κίνηση σὲ ὅλους τοὺς τρόπους τῆς ἀνθρώπινης περιστροφῆς, καὶ ὅτι μόνο ἓνα εἶναι στάσιμον καὶ ἀγαπητὸ καὶ ἀξιέραστο, ὁ Θεός, καὶ ἡ πορεία πρὸς Ἐκεῖνον μὲ τὴν ἐνάρετη διαβίωσή μας.

Ἄς εἶναι λοιπὸν εὐλογητὸς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς τῶν πατέρων, ὁ ὅποιος σαῶς ἀξίωσε νὰ γίνετε μέτοχοι αὐτῆς τῆς παρὰταξῆς καὶ νὰ βρῆσθε μέσα στὴν εὐσεβῆ ζωὴ. Ἄς βλέπουμε λοιπὸν πρὸς τὰ ἄνω, ὅπου βρῆσκειται ὁ Χριστός, ἡ κεφαλὴ μας. Ἄς σκεπτόμαστε καλὰ ὄχι κατὰ ἀπὸ τὰ γήινα ποῦ τρέχουν καὶ φθείρονται, ἀλλὰ τὶς ὠραιότητες τῶν οὐράνιων καὶ ἐπουράνιων, τῶν ἀγαθῶν ποῦ ὑπάρχουν ἐκεῖ, τὶς ἀναπαύσεις, τὶς ἀπολαύσεις, τὶς ὁποῖες οὔτε νοῦς μπορεῖ νὰ φτάσει, οὔτε αὐτὶ νὰ ἀκούσει, οὔτε καρδιὰ νὰ συλλάβει ποτέ², ἐξαιτίας τῆς ὑπερβολικῆς ἀγαθότητὸς τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ὅμως, ἂν ὁ Κύριος σαῶς δώσει δύναμη ὑπομονῆς καὶ κρατήσετε μέχρι τὸ τέλος τὸ ἀγῶνα αὐτὸν τῆς ἀσκησῆς σας, γνωρίζω καλὰ ὅτι θὰ φτάσετε καὶ θὰ ἀναπαυθεῖτε ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου

γμός», κατὰ τὸ γεγραμμένον, μέγα τότε εὐχαριστοῦντες τῷ Κυρίῳ,
 τῷ κεκληκότι ὑμᾶς εἰς τόδε τὸ ἱερὸν σχῆμα καὶ ὑπὲρ οὗ ἕκαστος κε-
 κοπίακεν ἀποφυγῆς τοῦδε τοῦ κακοῦ καὶ αἰρέσεως τοῦδε τοῦ ἀγα-
 θοῦ καὶ οὐδεμία αἰσθησις τῶν παρόντων ἀλγεινῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ μὴ
 5 πλείονας ἠγωνίσμεθα καὶ δεδώκαμεν πόνους, ὀδυρμούς τε καὶ κό-
 πους μέχρις αἵματος, μᾶλλον διαπληκτισόμεθα· οἷον γὰρ ἐστὶ, τέκνα
 καὶ ἀδελφοί, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυ-
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰδέσθαι, ὅπότεν ἦξη ἐμφανῶς μετὰ τῶν
 ἀναριθμητῶν μυριάδων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ καθίσῃ κρι-
 10 τήριον παγκόσμιον, συνάγων ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς γῆς πάν-
 τα τὰ ἔθνη, πᾶσαν ψυχὴν καὶ πνοήν, ἀνακαλύπτων τὰ ἔργα τοῦ σκό-
 τος καὶ φανερῶν τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, εὐθύνων τε ἐκάστου τὸ
 ἔργον καὶ τὴν προᾶξιν, πῶς οἱ μὲν ἀρθήσονται μετὰ χαρᾶς ἐν τῇ δεξιᾷ
 στάσει τοῦ Κυρίου, οἱ δὲ μετὰ αἰσχύνης ἀνυποίτου ἐν τῇ εὐωνύμῳ,
 15 καὶ οἱ μὲν ἀποκληρωθήσονται ἐν μοναῖς φωτειναῖς, ἐν κόλποις Ἀ-
 θραάμ, ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ Παραδείσου, ἐν χοροῖς ἀγγέλων, ἐν τῇ βασι-
 λείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ ἀπενεχθήσονται ἐν πυρὶ ἀσβέστῳ, ἐν βορᾷ
 σκωλήκων, ἐν ἀφεγγεῖ σκότει, ἐν θρυγμῶ ὀδόντων, ἐν τόποις ταρτά-
 ρων, ἐν δεσμοῖς ἀλύτοις, ἐν καταχθονίοις ᾄδου, ἐν ταῖς λοιπαῖς τιμω-
 20 ρίαις, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτημάτων· οἷον τότε οἱ μὲν ἐκ-
 λάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος, σκιρτήσουσιν ἐν εὐφροσύνῃ, ἀγαλλιάσονται
 ἐν θυμηδία καρδίας, δοξάσουσιν ἐν ὕμνοις ἀσιγήτοις, συνέσονται, ᾧ
 καλῶς δεδουλεύκασιν ἀγαθῷ δεσπότη, μάρτυρες τῆς αὐτοῦ ὁμολο-
 γίας, κενώσαντες τὰ αἵματα· ἀπόστολοι, προφήται, ὁμολογηταί, ὄ-
 25 σιοι καὶ δίκαιοι, κατόπιν τούτων τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἐπι-
 δειξάμενοι, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονασταί, λαϊκοί, πάντες ἐν παντὶ ἀγα-
 θῷ πληρώματι καὶ ἐπιτηδεύματι. Οἱ δὲ οἷον θρύξουσι καὶ στενάξου-
 σι καὶ ἀποκλαύσονται καὶ κατατακῆσονται καὶ ὀλολύξουσιν, οὐαὶ
 ἐπὶ οὐαὶ λέγοντες καὶ ἀβουλίαν ἐπὶ ἀβουλίαν καταμεμφόμενοι καὶ
 30 τῆς ἀνακλήσεως καιρὸν οὐκ ἔχοντες, ἐξαγκωνισμένοι τε καὶ δεδε-
 μένοι καὶ ὑπὸ ἀπότομων ἀγγέλων κατεπειγόμενοι καὶ κατατυπτόμε-
 νοι, μᾶλλον δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἐαυτῶν αὐτοκατάκριτοι καὶ αὐτοκατάδικοι
 εὐσερχόμενοι εἰς ἃς ἀπενεμήθησαν κατ' ἀξίαν βασάνους, οὐχὶ ἕως
 τόσοῦ καὶ τόσοῦ (οὐ γὰρ χρονικὴ ἔμφασις ἐκεῖσε), ἀλλ' εἰς αἰῶνας

3. Ἦσ. 35, 10.

4. Ματθ. 13, 43.

«ἔχει φύγει κάθε πόνος, λύπη καὶ στεναγμός»³, ὅπως εἶναι γραμμένο, εὐχαριστώντας τότε πολὺ τὸν Κύριο πού σᾶς κάλεσε σ' αὐτὸ ἔδῳ τὸ ἱερό σχῆμα, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ καθέννας κοπίασε ἀποφεύγοντας αὐτὸ ἔδῳ τὸ κακὸ καὶ προτιμώντας αὐτὸ ἔδῳ τὸ καλό. Καὶ δὲν θὰ αἰσθανόμαστε καθόλου τὰ τωρινὰ δεινὰ, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἐπιπλήττουμε τὸν ἑαυτὸ μας γιὰτὶ δὲν ἀγωνισθήκαμε περισσότερο καὶ δὲν ὑποφέραμε περισσότερους πόνους, θρήνους καὶ κόπους μέχρις αἵματος. Καὶ τί δὲν θὰ δοῦμε, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴ φοβερὴ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν θὰ ἔρθει φανερὰ μαζί μὲ τὶς ἀναρίθμητες μυριάδες τῶν ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ θὰ στήσει παγκόσμιο δικαστήριον, συγκεντρώνοντας ἀπὸ τὶς τέσσερις γωνίες τῆς γῆς ὅλα τὰ ἔθνη, κάθε ψυχὴ καὶ πνοή, ἀποκαλύπτοντας τὰ ἔργα τοῦ σκοτούς, καὶ φανερώνοντας τὶς ἐπιθυμίες τῶν καρδιῶν, δικάζοντας δίκαια τὰ ἔργα καὶ τὶς πράξεις τοῦ καθενός, ὅποτε ἄλλοι θὰ ὀδηγηθοῦν μὲ χαρὰ στὴ δεξιὰ παρὰταξὴ τοῦ Κυρίου, καὶ ἄλλοι μὲ ἀνυπόφορη ντροπὴ στὴν ἀριστερή, καὶ οἱ πρῶτοι θὰ μεταβοῦν σὲ διαμονὲς φωτεινές, στοὺς κόλπους τοῦ Ἄβραάμ, στὴν ἀπόλαυση τοῦ Παραδείσου, στὶς χορεῖες τῶν ἀγγέλων, στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι θὰ ὀδηγηθοῦν στὴ φωτιὰ πού δὲν σβήνει, στὸ φάγωμα ἀπὸ τὰ σκουλήκια, στὸ ἀφεγγο σκοτάδι, στὸ τρίξιμον τῶν δοντιῶν, στὰ σκοτεινὰ τάρταρα, στὰ ἄλυτα δεσμά, στὰ καταχθόνια τοῦ ᾄδη, στὶς ὑπόλοιπες τιμωρίες, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀμαρτίες τους. Τότε δηλαδὴ οἱ πρῶτοι θὰ λάμπουν ὅπως ὁ ἥλιος⁴, θὰ πηδοῦν ἀπὸ εὐφροσύνη, θὰ χαίρονται μὲ ἡδονὴ τῆς καρδιᾶς, θὰ δοξολογοῦν μὲ ἀσίγητους ὕμνους, θὰ εἶναι μὲ Ἐκεῖνον στὸν ὁποῖο καλῶς δούλεψαν, τὸν ἀγαθὸ Κύριο, οἱ μάρτυρες τῆς ὁμολογίας του, πού ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, οἱ ἀπόστολοι, οἱ προφῆτες, οἱ ὁμολογητές, οἱ ὅσοι καὶ δίκαιοι, ἔπειτα ἀπὸ αὐτοὺς ἐκεῖνοι πού ὑπέστησαν τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μοναχοί, λαϊκοί, ὅλοι ὅσοι ἀνήκουν σὲ κάθε ἀγαθὸ ὄμιλον καὶ ἐπάγγελμα. Ἀντίθετα οἱ ἄλλοι θὰ τρίζουν τὰ δόντια καὶ θὰ στενάζουν, θὰ κλαῖνε καὶ θὰ λειώνουν καὶ θὰ θρηνοῦν λέγοντας διαρκῶς “ἀλλοίμονο”, καὶ θὰ κατηγοροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους γιὰ ἔλλειψη θέλησης, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχουν πιά εὐκαιρία νὰ μετανοήσουν, δεμένοι ὀπισθάγκωνα, καὶ διαζόμενοι καὶ χτυπώμενοι ἀπὸ σκληροὺς ἀγγέλους, ἢ καλύτερα ὄντας οἱ ἴδιοι ἀπὸ μόνοι τους αὐτοκατάκριτοι καὶ καταδικασμένοι, θὰ ὀδηγοῦνται σὲ βάσανα πού τοὺς ἐπιβλήθηκαν ἀνάλογα μὲ ὅ,τι ἀξίζει ὁ καθέννας, ὄχι γιὰ τόσο ἢ τόσο χρόνο (γιατὶ ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἔννοια χρονι-

αίωνων· «ἀπελεύσονται», γὰρ φησιν, «οἱ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ εἰς κόλασιν ἀτελεύτητον».

Εἰ τοίνυν ἄρα ταῦτα ἐπιλογιζόμενοι ἐν αἰσθήσει καὶ οὐ κατὰ δόκησιν (οὐ γὰρ φάσμα τι, ἀλλὰ εἰκασία τῶν ἐκεῖσε λεγομένων),
 5 ἀκηδιάσωμεν ἐν οἷς ἐσμεν πόνοις καὶ ἰδρῶσιν, ἢ ὑπονοστήσωμεν κἂν μικρὸν εἰς τὰ ὀπίσω ἐκ τοῦ κατ' ἀρετὴν βίου, ἢ ὀλιγωρήσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς παραντίκα ζωῆς; ἢ οὐχὶ καὶ μᾶλλον διασεισθησώμεθα τὰς καρδίας καὶ διαναστησώμεθα θερμότερον πυρός, εἰς τὸ
 10 τελέσαι τὰ δόντα πρὶν ἡμέρας μεταστατικῆς; Διὸ πρόσχωμεν, ἀδελφοί μου, οὕτως ἀναλαμβάνειν· ὁ γὰρ μὴ ἐν τούτοις ὢν, ἤλω ὑπὸ τῶν παθῶν πάντως, ῥέγχει, καθεύδει, μυωπάζει, βαρυνκαρδεῖ, φιληδονεῖ, ζηλοῖ, περπερεύεται, ὀκνεῖ, ἀναδύεται, κύπτει κάτω ὡς ἄρκος ζητῶν μόνον τί φάγη καὶ πίνη· βρύχει ὡς λέων, εἰάν ἀποτύχη τῶν
 15 πονηρῶν βουλευμάτων· πηδᾷ ὡς πάρδος ποικιλολογῶν καὶ πολυτροπῶν διὰ τὰς ἡδονὰς· δολιεύεται ὡς ἀλώπηξ φθάσαι τὸ κατ' ἔφεισιν ζητούμενον· μηνιᾷ ὡς κάμηλος, ἀποδιδούς τὴν χρονίαν τὸ πέλας ἀντιλύπησιν· γαυριᾷ ὡς ἵππος θηλυμανῶν κατὰ σωμάτων ἐμψύχων καὶ ἀψύχων· ἀναιδεύεται ὡς λύκος παρρησιαζόμενος, εἰ τὸ ἀπολέσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἢ καὶ ἑτέρου.

20 Καὶ τί δεῖ λέγειν τὰ πολύμορφα τῆς κακίας πάθη, θηρίοις παντοίοις ἀτιθάσις οὐ μόνον παραβαλλόμενα, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντα ἐν ἀγριότητι; Ὁ δὲ ἐστὼς ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἀγαθοῦ λογισμοῦ, τῆς παραδειχθείσης εἰκόνας ἀλλοίως ὡς ἄγγελος φωτίζεται, ὡς τὰ Χερουβὶμ ἐξαστροτάπτεται, ὡς τὰ Σεραφὶμ πολυνοματεῖ, μὴ πού πῶς ποτε
 25 εὐρῶν χώραν εἰσπηδήσῃ ὁ δράκων· ἀνδρίζεται ὡς στρατιώτης, ῥομφαίαν πυρίνην τοῦ τιμητικοῦ λογισμοῦ ἐπιφέρων κατὰ τῆς ἁμαρτίας πυροκαυστεῖ τοὺς δαίμονας ταῖς ἀνάψεσι τῶν ἀγαθῶν ἐννοιῶν· πηγάζει ὡς κρήνη ἀένας τὰ καθαρὰ νάματα τῆς κατανύξεως τῶν δακρῶν· ἀνοικοδομεῖται ὡς ναὸς Κυρίου τοῖς χρυσεῖς λίθοις
 30 τῶν ἀρετῶν· πλήρης ἐστὶ δόξης, ταπεινώσεως, φωτός, προσευχῆς, ὡς ἀμνὸς ἄκακος, κατὰ μίμησιν τοῦ δεσπότου αὐτοῦ· οὐκ ἐρίζει, οὐδὲ κραυγάζει, ἀλλ', εἰ καὶ δέει τυθῆναι αὐτόν, εἶκει καὶ πείθεται τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· υἱὸς ἐστὶν ὑψίστου, δι' ὑπακοῆς καὶ τα-

κή), ἀλλὰ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Γιατὶ λέγει, «θὰ μεταβοῦν οἱ δίκαιοι σὲ αἰώνια ζωὴ, καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ σὲ κόλαση ποῦ δὲν θὰ ἔχει τέλος»⁵.

Ἄρα λοιπὸν ἀναλογιζόμενοι αὐτὰ πραγματικά καὶ ὄχι φαινομενικά (γιατὶ δὲν πρόκειται γιὰ κάποιο φάντασμα, ἀλλὰ γιὰ περιγραφή αὐτῶν ποὺ λέγονται γιὰ ἐκεῖ), θὰ ἀμελήσουμε τοὺς κόπους καὶ ἰδρωῶτες στοὺς ὁποίους βρισκόμαστε, ἢ θὰ ἐπιστρέψουμε ἔστω καὶ γιὰ λίγο πίσω ἀπὸ τὸν βίο τῆς ἀρετῆς, ἢ θὰ μειώσουμε μὲ ἀδιαφορία τὴν ἐπιμονή μας στὴν πρόσκαιρη ζωὴ; Ἡ ἀντίθετα θὰ νοιώσουμε κλονισμὸ στὶς καρδιές καὶ θὰ ἀναπηδήσουμε μὲ περισσότερη καὶ ἀπὸ τὴ φωτιὰ θερμὴ στὸ νὰ ἐκτελέσουμε αὐτὰ ποὺ πρέπει πρὶν νὰ ἔρθει ἡ ἡμέρα τῆς μετὰστασῆς μας; Γι' αὐτὸ ἅς προσέξουμε, ἀδελφοί μου, καὶ ἅς ἐμψυχώσουμε ἔτσι τὶς καρδιές μας. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ δὲν βρίσκεται σ' αὐτὰ, ἔχει αἰχμαλωτισθεῖ ὀπωσδήποτε ἀπὸ τὰ πάθη, ροχαλίζει, κοιμᾶται, εἶναι μύωπας, ἀναισθητος, ἡδυπαθής, ζηλεύει, καυχίεται, τεμπελιάζει, ἀρνεῖται, σκῦβει κάτω σὰν ἀρκούδα ψάχνοντας μόνο νὰ βρεῖ κάτι νὰ φάει καὶ νὰ πιεῖ. Μουγκρίζει σὰν λιοντάρι, ὅταν ἀστοχήσει στὶς πονηρές του σκέψεις. Πηδάει σὰν λεοπάρδαλη μιλώντας μὲ ποικίλους τρόπους γιὰ τὶς ἡδονές. Εἶναι ὕπουλος σὰν ἄλεπού γιὰ νὰ φτάσει σ' αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμεῖ καὶ ἀναζητᾶ. Εἶναι ἐκδικητικὸς σὰν καμήλα, ἀνταποδίδοντας στὸν πλησίον τὴν ἐκδίκηση ὕστερα ἀπὸ πολὺν χρόνον. Καυχίεται σὰν βαρβάτο ἄλογο μπροστὰ στὰ ἔμψυχα καὶ ἄψυχα σώματα. Φέρεται μὲ ἀναίδεια σὰν λύκος χωρὶς φόβον, γιὰ νὰ καταστρέψει τὴ ζωὴ τῆ δικῆ του ἢ καὶ ἄλλου.

Καὶ γιατί πρέπει νὰ ἀπαριθμῶ τὰ πολυποίκιλα πάθη τῆς κακίας, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνο παραβάλλονται πρὸς διάφορα ἀτίθασα θηρία, ἀλλὰ καὶ τὰ ξεπερνοῦν σὲ ἀγριότητα; Ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ στέκεται στὸν χῶρον τοῦ ἀγαθοῦ λογισμοῦ, ἀντίθετα πρὸς τὴν εἰκόνα ποὺ παρουσιάσθηκε, φωτίζεται σὰν ἄγγελος, ἀστράφτει σὰν τὰ Χερουδίμ, ἔχει πολλὰ μάτια σὰν τὰ Σεραφίμ, προσέχοντας μήπως κάποτε ὁ δράκος, βρίσκοντας τόπον, πηδήσει μέσα του. Εἶναι γενναῖος σὰν στρατιώτης, φέροντας τὸ πύρινον ξίφος τοῦ ἐπιτιμητικοῦ λογισμοῦ κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Καίει στὴ φωτιὰ τοὺς δαίμονες ἀνάβοντας τὶς ἀγαθὲς ἔννοιες. Ἀναβλύζει σὰν βρῦση ἀστείρευτη τὰ καθαρὰ νερὰ τῶν δακρύων τῆς κατανύξεως. Ἀνοικοδομεῖται σὰν ναὸς τοῦ Κυρίου μὲ τὶς χρυσὲς πέτρες τῶν ἀρετῶν. Εἶναι γεμᾶτος δόξα, ταπείνωση, φῶς, προσευχὴ, σὰν ἄκακο ἀρνί, μιμούμενος τὸν Δεσπότη του. Δὲν φιλονεικεῖ, δὲν κραυγάζει, ἀλλὰ κι ἂν χρειαστεῖ νὰ θυσιασθεῖ, ὑποχωρεῖ καὶ πειθαρχεῖ στὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς. Εἶναι υἱὸς τοῦ

πεινώσεως κατιῶν εἰς ὅπερ ἂν προσταγῇ. Καὶ μακρὸν ἂν εἶη καταλέγειν τὰ εἰκονίσματα τοῦ θεοειδοῦς ἀνδρός, διὰ τὸ μὴ μηκύνεσθαι τὴν κατήχησιν.

Δέδεικται οὖν ὑμῖν «ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος», ὡς φησιν ἡ Γραφή· ὁ 5 θέλει ἕκαστος αἰρήσεται. Ὑμεῖς δ', ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς προσηρήμεθα, καὶ νῦν παρακαλῶ, ἐλώμεθα τὸν ἀγαθόν, μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀλλήλους παραθήγοντες εἰς εὐσέβειαν, ἀλλήλους ὑπερβάλλοντες εἰς ταπείνωσιν, καί γε μάλιστα ὅτι καὶ ὁ καιρὸς τῆς Τεσσαρακοστῆς ὑφέστηκε, μηδὲν πλέον τῶν διατεταγμένων πράττοντες· οὐ 10 γὰρ ὁ θέλει τις ποιῶν, ἀλλ' ὁ ἐντέταλται πράττων, ἐπὶ βρώσεώς τε καὶ πόσεως καὶ τῶν λοιπῶν, τὸ πρωτεῖον ἔχει τῆς ἀσκήσεως. Ὅμως τὸ εἰς δύναμιν ἐπιδεικνύτω ἕκαστος· καθάρσιον γὰρ τοῦ παντός ἐνιαυτοῦ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τάσδε τὰς ἡμέρας διηγορεύκασιν, ἐν αἷς φωτισθεῖητε, ἀγνισθεῖητε, λαμπρυνθεῖητε, θεοποιηθεῖητε ἐν 15 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ρ'.

Παραινετικός, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστασθαι καὶ τροποῦσθαι τὰς προσβολὰς τοῦ διαδόλου, καὶ ὅτι πολλῆς ἡμῖν χρεία 20 νήψεως καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, εἰ ἀκούειν ζητεῖτε τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, ἐγὼ δ' ὡς χρέος ὑμῖν τοῦτον ἐκάστοτε διανέμω (δι' ὑμᾶς γὰρ δύναμίς μοι τοῦ λέγειν τι μικρόν), ὁμολογῶ συνεργεία τῆς τοῦ πατρός μου εὐχῆς τοῦτο μὲν ἐν τῇ παρούσῃ κατηχήσει, τοῦτο δὲ καὶ ἐν 25 ἄλλαις συνθέσεσι ποιημάτων καὶ συγγραμμάτων, μελισμοῦ τε καὶ εἴτινος ἄλλης εὐφυΐας λογικῆς τε καὶ πρακτικῆς. Ὅθεν δέδοικα καὶ τρέμω, μήπως εἰς κριμὰ μοι περιστήσεται τὸ δῶρον, διὰ τὴν ἀσύνθετον καὶ ταλαίπωρόν μου ψυχὴν· ἀλλὰ δέομαι ὑμῶν ἐκτενώς, παρακαλεῖτε, ἐκδυσωπεῖτε τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν ἀκατάκριτόν με δια- 30 τηρεῖσθαι ἐν τοῖς ὑπὲρ ἐμέ δι' ὑμᾶς διδομένοις μοι καὶ δέχεσθαι τὰ οἰκεῖα ὡς ὀφειλὴν ἀνυπέρθετον.

Τίς δὲ ὁ νῦν λόγος; «Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ

Ἐπίσταντος, κατεβαίνοντας μὲ ὑπακοή καὶ ταπείνωση ὅπου διαταχθεῖ. Ἄλλα θὰ πηγαινα μακριὰ ἀπαριθμώντας τὶς ὁμοιότητες τοῦ ὁμοίου μὲ τὸν Θεὸ ἄνδρα, καὶ τὸ παραλείπω γιὰ νὰ μὴ μακρύνω τὴν κατήχηση.

Δείχθηκε λοιπὸν σὲ σᾶς «ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος»⁶, ὅπως λέγει ἡ Γραφή. Ὁ καθένας διαλέγει ὅποιο προτιμᾷ. Ἐμεῖς ὅμως, ἀδελφοί, ὅπως προτιμήσαμε, ἔτσι καὶ τώρα παρακαλῶ, ἄς προτιμήσουμε τὸ καλὸ, ἐνισχύοντας ὅλο καὶ περισσότερο ὁ ἓνας τὸν ἄλλο στὴν εὐσέβεια, ξεπερνώντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλο σὲ ταπείνωση, τώρα μάλιστα πού εἶναι ὁ καιρὸς τῆς Τεσσαρακοστῆς, χωρὶς νὰ κάνουμε τίποτε περισσότερο ἀπὸ αὐτὰ πού διαταχθήκαμε. Γιατὶ ὄχι αὐτὸς πού κάνει ἐκεῖνο πού θέλει, ἀλλὰ αὐτὸς πού κάνει ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὅποιο διατάχθηκε, στὸ φαγητὸ καὶ στὸ πιοτὸ καὶ στὰ ἄλλα, αὐτὸς ἔχει τὰ πρωτεῖα τῆς ἀσκήσεως. Ὅμως ὁ καθένας ἄς παρουσιάζει ὅ,τι μπορεῖ. Γιατὶ τὸ μέσον ἐξαγνισμοῦ ὅλου τοῦ χρόνου μᾶς τὸ ἔδωσαν οἱ ἅγιοι πατέρες μας αὐτὲς τὶς ἡμέρες, κατὰ τὶς ὁποῖες εἶθε νὰ φωτισθεῖτε, νὰ ἐξαγνισθεῖτε, νὰ θεοποιηθεῖτε μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 100ῆ.

Συμβουλευτική, καὶ πῶς πρέπει νὰ ἀντιστεκόμαστε καὶ νὰ καταβάλλουμε τὶς ἐπιθέσεις τοῦ διαδόλου, καὶ ὅτι μᾶς χρειάζεται νηφαλιότητα κάθε μέρα.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἐφόσον ζητᾶτε νὰ ἀκούσετε τὸν ταπεινὸ λόγόν μου, καὶ ἐγὼ ὡς χρέος σᾶς τὸν προσφέρω κάθε φορὰ (γιατὶ γιὰ σᾶς ἔχω τὴ δύναμις νὰ λέγω κάτι ἀσήμαντο), ὁμολογῶ ὅτι τὸ κάνω μὲ τὴ βοήθεια τῆς εὐχῆς τοῦ πατέρα μου, τόσο μὲ τὴν παροῦσα κατήχηση, ὅσο καὶ μὲ ἄλλες συνθέσεις ποιημάτων καὶ συγγραμμάτων καὶ ὠδὲς καὶ μὲ κάθε ἄλλο λογικὸ καὶ πρακτικὸ εἶδος. Γι' αὐτὸ φοβᾶμαι καὶ τρέμω, μήπως τὸ δῶρον αὐτὸ συντελέσει στὴν κατάκρισή μου, ἐξαιτίας τῆς ἀσύνητης καὶ ταλαίπωρης ψυχῆς μου. Ἀλλὰ σᾶς ἱκετεύω ἀκατάπαυστα, παρακαλεῖτε, ἱκετεύετε τὸν φιλόανθρωπο Θεὸ νὰ μὴ κατακριθῶ γιὰ ὅσα μοῦ δίνονται πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου γιὰ σᾶς, καὶ νὰ δέχεσθε τὰ δικά μου λόγια ὡς ὀφειλὴ πού δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολή.

Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ σημερινὸς λόγος; «Ὅτι ἡ πάλη μας δὲν διεξάγεται

σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου», κατὰ τὸν ἀπόστολον. Ὁθεν πολλῆς ἡμῖν χρεία τῆς νήψεως, τῆς γρηγορήσεως, τῆς φροντίδος, τῆς ἐπιμελείας, τῆς ἐπέξεως καὶ γοργεύσεως, καὶ μέντοι τῆς τῶν 5 πνευματικῶν περιφράξεως, οἷον πίστεως ἀδιστάκτου ὡς περικεφαλαίας λαμβανομένης, ὑπακοῆς ἀνυποκρίτου καὶ ταπεινώσεως ἀπροσποιήτου, ὡς ἀσπίδος καὶ θυρεοῦ προβεβλημένων, ἐκάστου ἄλλου εἶδους τῶν ἐν ἀρετῇ κατηριθμημένων, ἵν' οὕτω δυνηθῆῃμεν τροποῦσθαι τοὺς ἀοράτως ἡμῖν ἐφισταμένους· πάρεστι γάρ, ὡς ἴστε, ἐκάστο- 10 τε ὁ μέγιστος οὗτος καὶ δεινὸς πόλεμος καὶ οὐδὲ μέχρις αὐτῆς τῆς προσευχῆς καὶ ἱερᾶς κοινωνίας ὑποστέλλεται· ἀνακινεῖ δὲ καὶ ἀναρριπίζει λογισμούς, οὓς οὐ θέμις καὶ γλώσση φθέγγεσθαι κατ' αὐτῶν τῶν θείων δώρων, κατ' αὐτῆς τῆς πίστεως ἡμῶν, κατ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Περιτρύζει οὖν λοιπὸν κεντουμένη ἢ ταπεινὴ ψυχὴ καὶ σφαδάζει 15 τοῖς ἀντιρρητικοῖς λογισμοῖς; Ἄλλ' εὐθὺς ἢ βοήθεια παρὰ Κυρίου καὶ ἡ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, τοῦ ἀποσοβεῖσθαι τὸν δράκοντα.

Διὸ οὐ δέον ἡμᾶς ἀθυμεῖν, οὐδὲ καταπίπτειν ἐν τοῖς τοιούτοις· τῇ γὰρ ἀφοβίᾳ τῆς καρδίας ἀπερικτύπητος ὁ νοῦς διαμένει τῆς τοιαύτης ἐνέδρας, οὐ μόνον λέγω ἐπὶ τοῦ τῆς μεταλήψεως καιροῦ, ἀλλὰ 20 καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ὥρας, ὅτι καλῶς ἡμῶν ἀναστρεφομένων καὶ γαληνιώντων κατὰ διάνοιαν, ἢ ἐκ φθασάσης κατανύξεως ἢ ἐκ καθαρᾶς προσευχῆς ἢ ἐξ ἀναγνώσματος ἢ τινος ἄλλης ἱερολογίας, κατεφίσταται ὁ ἀντίδικος ταράσσειν καὶ διασειῶν τὴν καρδίαν καὶ ὡς ἀπολιμένος εἰς κλύδωνα εἰσβάλλον, ἢ ὡς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ζόφον ἡμᾶς λο- 25 γισμῶν ἀνθυπεισάγων· καὶ γὰρ οὕτως ἔστιν ὁρᾶν ἐφ' ἡμῖν, ὡς ἐν διαστήματι τινος ἡμέρας, ὅτι πῆ μὲν φαιδρύνεται τῇ λάμπει τοῦ ἡλίου, πῆ δὲ στυγνάζει τῇ τῶν νεφῶν ἐπιρροίᾳ, καὶ αὐθις ἀνατέλλει καὶ πάλιν σκυθροπάζει τῇ τοῦ ἀέρος πολυτρόπῳ ἀλλοιώσει. Μὴ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἐσθ' ὅτε λαμπρυνόμεθα καὶ πεφωτίσμεθα ἐν τῷ μέρει τῆς 30 ἡμέρας διὰ τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας, εἶτα στυγνάζομεν καὶ ἐξοφώμεθα διὰ τῶν σκοτεινῶν λογισμῶν, καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμεθα εἰς φωτισμόν, ἐπιλαμβανόμενοι προσευχῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἀγαθῆς ἐργασίας, καὶ τοῦτο πολλαχῶς τῆς ἡμέρας; Ἄλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀέρος ἄλλως ἢ ἀλλοιώσις, φυσικὴ γὰρ καὶ ὡς ἡ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὄλων Θεοῦ σοφία

1. Ἐφ. 6, 12.

2. Ἐφ. 6, 14-18.

3. Ἐφ. 6, 16.

μέ σάρκα καὶ αἷμα, ἀλλὰ μέ τίς ἀρχές καὶ τίς ἐξουσίες, μέ τούς κοσμοκράτορες τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ κόσμου»¹, σύμφωνα μέ τόν ἀπόστολο. Γι' αὐτό χρειαζόμαστε μεγάλη νηφαλιότητα, ἐγρήγορση, φροντίδα, ἐπιμέλεια, διασύνη καὶ γρηγοράδα, ἀλλὰ καὶ περιφρούρηση τῶν πνευματικῶν, δηλαδή ἀποφασιστικῆ πίστη λαμβανόμενη ὡς περικεφαλαία², ἀνυπόκριτη ὑπακοή καὶ ἀπροσποίητη ταπείνωση, προβαλλόμενες σάν ἀσπίδα καὶ ἔμβλημα³, καὶ κάθε ἄλλο εἶδος ἀπὸ αὐτὰ πού συγκαταλέγονται στήν ἀρετή, γιά νά μπορέσουμε ἔτσι νά κατατροπώσουμε αὐτούς πού μᾶς ἐπιτίθενται ἀόρατα. Γιατί, ὅπως γνωρίζετε, ὑπάρχει κάθε τόσο αὐτός ὁ πολὺν μέγανος καὶ φοβερός πόλεμος, καὶ δέν ὑποχωρεῖ οὔτε κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἱερῆς κοινωνίας. Ἄνακινεῖ καὶ ἀνάβει λογισμούς ἐναντίον τῶν θείων δώρων, ἐναντίον τῆς ἴδιας τῆς πίστεώς μας καὶ ἐναντίον τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ, τούς ὁποίους λογισμούς δέν εἶναι σωστό νά τούς προφέρουμε μέ τὴ γλώσσα. Βγάζει λοιπὸν ὀξεῖες κραυγές ἢ ταπεινὴ ψυχὴ ὅταν κεντρίζεται καὶ σφαδάζει μέ τούς ἀντιρρητικούς λογισμούς; Ἄλλὰ ἀμέσως ἔρχεται ἡ βοήθεια ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ ἡ ἀνατολή ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, γιά νά διώξει τὸν δράκοντα.

Γι' αὐτὸ δέν πρέπει νά λιποψυχοῦμε, οὔτε νά χάνουμε τὸ θάρρος μας γι' αὐτά. Γιατί μέ τὴ γενναιότητα τῆς καρδιᾶς ὁ νοῦς παραμένει ἀχτύπητος ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐνέδρα, καὶ δέν ἐννοῶ μόνο τὴν ὥρα τῆς μεταλήψεως, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλη ὥρα, γιατί, ἐνῶ ἔμεῖς φερόμαστε καλὰ καὶ ἔχουμε ἤρεμη τὴ διάνοια, εἴτε ἀπὸ κατάνυξη στήν ὁποία βρισκόμαστε, εἴτε ἀπὸ καθαρὴ προσευχὴ, εἴτε ἀπὸ κάποιον ἀνάγνωσμα ἢ κάποιον ἄλλη ἱερολογία, ἔρχεται ὀρμητικὰ ὁ ἀντίπαλος ταράζοντας καὶ συγχύζοντας τὴν καρδιά μας καὶ βάζοντάς τὴν σάν ἀπὸ λιμάνι, σὲ θαλασσοταραχὴ, ἢ εἰσάγοντάς μας ἀντίστροφα ἀπὸ τὴν ἡμέρα σὸ ζοφερὸ σκοτάδι τῶν λογισμῶν. Αὐτὸ βέβαια μπορούμε νά τὸ δοῦμε καὶ στὸν ἑαυτὸ μας, ὁ ὁποῖος σὸ διάστημα μᾶς ἡμέρας, ἄλλοτε χαίρεται μέ τὴ λάμψη τοῦ ἡλίου, ἄλλοτε εἶναι κακόκεφος, ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ τὴ συννεφιά, καὶ πάλι ξαναβρίσκει τὸ κέφι του, καὶ πάλι κατσομφιάζει ἀνάλογα μέ τὴν διαφορετικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρα. Μήπως καὶ ἔμεῖς δέν συμβαίνει κάποτε νά λάμπουμε καὶ νά αἰσθανόμαστε φωτεινοὶ γιά ἓνα διάστημα τῆς ἡμέρας, ὅταν σκεφτόμαστε κάτι καλὸ, κι' ἔπειτα κατσομφιάζουμε καὶ σκοτεινιάζουμε κάνοντας σκοτεινοὺς λογισμούς, καὶ πάλι νά ξαναβρίσκουμε τὴ λάμψη κάνοντας προσευχὴ ἢ κάποιον ἄλλη καλὴ ἐργασία, καὶ αὐτὸ γίνεται πολλές φορές τὴν ἡμέρα; Ὅμως στήν περίπτωσιν τοῦ ἀέρα ἢ ἀλλοίωση εἶναι διαφορετικὴ, γιατί εἶναι φυσικὴ καὶ κατευθύνεται ἀνάλογα μέ

οἰκονομοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς διοικεῖται, ἐπὶ δὲ ἡμῶν προαιρετικὴ καὶ τοῦ αὐτεξουσίου. Εἰ γὰρ καὶ πειράται διὰ τῆς προσβολῆς ὁ διάβολος τὸ φῶς ἡμῶν σκυλαὶ τῆς ἀγαθῆς καταστάσεως, ἰσχύς ἡμῖν ἀποκρούεσθαι αὐτὸν καὶ ἀεὶ ἔχειν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης καταλάμποντα 5 τὸν νῦν ἡμῶν, ὥσπερ εἶχον οἱ ἅγιοι καὶ ἔχουσι οἱ καλῶς πολιτευόμενοι καὶ νοῦν γὰρ πολλοὶ ἅγιοι τυγχάνουσι καὶ ὡς «λίθοι τίμοι κυλίονται ἐπὶ τῆς γῆς», κατὰ τὸ γεγραμμένον, οὐκ ἐν τῷ σημείῳ καὶ τέρατα ποιεῖν (οὐ γὰρ ἐν τούτῳ ἡ ἀγιότης μόνον), ἀλλ' ἐν τῷ τὴν πίστιν ὀρθὴν τηρεῖν καὶ τὰς ἐντολὰς ἀπαρατρώτους, τῷ ἀγάπην ἔχειν εἰ- 10 λικρινῆ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τῷ καθαρεύειν μίσους, φθόνου, ἔριδος, τῷ συγχαίρειν τῇ τοῦ πέλας εὐδοκίμῃσει, τῷ ἀνώτερον εἶναι δόξης ἀνθρωπίνης, τῷ εἶσω τῶν ὄρων τῆς αὐταρκείας μένειν ἐπὶ βρώσεως, πόσεως καὶ τῶν ἄλλων χρειῶν τοῦ σώματος

Καὶ τοῦτο περὶ πάντα ἄνθρωπον, περὶ δὲ ὑμῶν καὶ μάλα τῶν 15 ἐκβεβηκότων τοῦ κόσμου καὶ ἐσταυρωμένων τῷ Κυρίῳ καὶ δῶρα μᾶλλον προσφερόντων τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὴν παρθενίαν, οὓς οὐκ ἂν πῶς τις εἴποι ἁγίους ἀλλ' ἐπιμείνωμεν φέροντες γενναίως τοὺς ὑποτακτικούς ἄθλους, τὰ τῆς ἀσκήσεως ἀλγεῖνά, τὴν ὀλιγοδειάν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τῆς νηστείας, τὴν κοπωτικὴν ἐργασίαν, τὴν εὐτελεῆ φορεσίαν τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ὑποδημάτων, τὴν λοιπὴν ἄλλη κακουχίαν, ἣνπερ καθ' ἐκάστην ἀνατλάται· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα καθυπομένοντες καὶ μὴ ὑπενδιδόντες ὄλως, μηδ' ἀπορρηγνύμενοι τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, μηδ' αὖ ἐν τοῖς πάθεσιν ὑποπίπτοντες, ἀλλὰ πάντοτε πᾶσι τρόποις πολεμοῦντες, ἅγιοι καὶ μετὰ 25 ἁγίων ταχθήσεσθε, καὶ ὁ χορὸς ὑμᾶς δέξεται τῶν ὁσίων, καὶ ἐναγαλλιάσεσθε ἐν σκηναῖς τῶν μαρτύρων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΑ'.

30 **Παραινετικὸς καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐκ ταπεινώσεως κατάγνωσις, καὶ τὸ ὅποῖον δεῖ εἶναι τὸν προεσιῶτα ἐν ἀδελφότητι.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, ἐννοούμενος τῆς προστασίας τὸ ἀξίω-

τὸ πῶς ἡ σοφία τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ρυθμίζει τὰ δικά μας πράγματα. Ἐνῶ σ' ἐμᾶς ἡ ἀλλαγὴ εἶναι προαιρετικὴ καὶ ὀφείλεται στὸ αὐτεξοῦσιο. Γιατί, ἂν καὶ ὁ διάβολος ἀποπειρᾶται μὲ τὴν ἐπίθεσή του νὰ ἐνοχλήσει τὸ φῶς τῆς καλῆς ψυχικῆς κατάστασής μας, ἐμεῖς μπορούμε νὰ τὸν ἀποκρούουμε καὶ νὰ ἔχουμε πάντοτε τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης⁴ νὰ καταλάμπει τὸν νοῦ μας, ὅπως τὸν εἶχαν οἱ ἅγιοι καὶ τὸν ἔχουν αὐτοὶ ποὺ πολιτεύονται καλά. Γιατί καὶ τώρα ὑπάρχουν πολλοὶ ἅγιοι, ποὺ σὰν «πολύτιμα πετράδια κυλιοῦνται στὴ γῆ»⁵, ὅπως εἶναι γραμμένο, ὄχι μὲ τὸ νὰ κάνουν θαύματα καὶ ἐνέργειες ποὺ προκαλοῦν κατάπληξη (γιατὶ ἡ ἀγιότητα δὲν ἔγκειται μόνο σ' αὐτὸ), ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ τηροῦν ὀρθὴ τὴν πίστη καὶ ἄτρωτες τὶς ἐντολές, μὲ τὸ νὰ ἔχουν εἰλικρινῆ ἀγάπη μὲ τὸν ἀδελφὸ τους, μὲ τὸ νὰ εἶναι καθαροὶ ἀπὸ μῖσος, φθῶν, φιλονεικία, μὲ τὸ νὰ χαίρονται μὲ τὴν πρόοδο τοῦ πλησίον, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη δόξα, μὲ τὸ νὰ παραμένουν μέσα στὰ ὅρια τῆς αὐτάρκειας σχετικὰ μὲ τὴν τροφή, τὸ πιοτὸ καὶ τὶς ἄλλες ἀνάγκες τοῦ σώματος.

Καὶ αὐτὸ ἰσχύει γιὰ κάθε ἄνθρωπο, περισσότερο ὅμως γιὰ μᾶς ποὺ ἐγκαταλείψαμε τὸν κόσμον καὶ σταυρωθήκαμε γιὰ τὸν Κύριον, καὶ προσφέρουμε ὡς δῶρα τὴν ἀκτημοσύνη καὶ τὴν παρθενία, καὶ ποὺ ὀλλιῶς δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μᾶς πεῖ ἀγίους. Ἀλλὰ νὰ ἐπιμένουμε ὑποφέροντας μὲ γενναιοῦτητα τοὺς ἀγῶνες τῆς ὑποταγῆς, τοὺς πόνους τῆς ἀσκήσεως, τὶς περιορισμένους ἀνάγκες κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς νηστείας, τὴν κοπιαστικὴ ἐργασία, τὰ φτωχικὰ φορέματα καὶ ὑποδήματα, ὅλες τὶς ἄλλες κακουχίες ποὺ κάθε μέρα ὑφίστασθε. Γιατὶ ὑπομένοντας αὐτὰ καὶ τὰ παρόμοια χωρὶς νὰ ὑποχωρεῖτε καὶ νὰ ἀποκόπτεστε ἀπὸ τὴν ὑποταγὴ σας, οὔτε καὶ νὰ ὑποκύπτετε στὰ πάθη, ἀλλὰ πολεμώντας πάντοτε μὲ κάθε τρόπο, θὰ εἴστε ἅγιοι καὶ θὰ καταταχθεῖτε μεταξὺ τῶν ἀγίων, καὶ θὰ σᾶς ὑποδεχθεῖ ὁ ὄμιλος τῶν ὁσίων καὶ θὰ χαίρεστε στὶς σκηνές τῶν μαρτύρων, μαζί μὲ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 101η.

Συμβουλευτικὴ καὶ ἀποδοκιμασία τοῦ ἑαυτοῦ του ἀπὸ ταπείνωση, καὶ ποιὸς ἀκριδῶς πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἡγούμενος στὴν ἀδελφότητα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, σκεπτόμενος τὸ ἀξίωμα τοῦ ἡγουμένου

μα καὶ τὴν ἔμμαντοῦ ἐπαισθανόμενος ἀναξιότητα, ἤνίκα λάβω καιρὸν νήψεως, δεδιῶ καὶ τρέμω, θρηγῶ καὶ καταπίπτω καὶ οἶον εὐχομαι διασπῆναί μοι τὴν γῆν, τοῦ καταπιεῖν με τὸν δαίμονα, ὅτι τῷ ὄντι ἀνδρός ἐστι τὸ ἐπιστατεῖν, ὡς αἰ ὑποθῆναι τῶν ἁγίων διαγορευούσιν, δυνατοῦ ἔργῳ καὶ λόγῳ «ἀκατηλεύτως πρεσβεύειν δυναμένου τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», ἑαυτὸν τε τύπον παντὸς προτιθέντος τοῖς ἐπομένοις, ὡς ἂν, ἐγγύθεν ἔχοντες τὸ τῆς ἀρετῆς παράδειγμα, χαρακτηρίζοιεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν θεοειδῆ καὶ οὐράνιον βίον τῆς ὑψηλῆς πολιτείας. Ἐγὼ δὲ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ἀναγνος, 10 ἀσύνθετος, περιπαθής, περιδεής, ἀσθενής τε ὁμοῦ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σῶματι· ἴστε γὰρ ὅτι καὶ ἐν ταύταις ταῖς ἁγίαις ἡμέραις οἶνοποτῶν εἰμι. Πῶς οὐκ ἂν λοιπὸν στενάξω καὶ ἀγωνιάσω καὶ καταγάγω τοῖς ὀφθαλμοῖς μου δάκρυα, τὸν ἐπηρτημένον μοι κίνδυνον τῆς πάντων ὑμῶν ἀπολογίας ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ ὑφορώμενος, ὅτε εὐθυνόμενος εὐθυνθήσομαι ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου, ὅπως τε διετέθην καὶ ἐφ' ὅσον ἐπέδωκα ἑμαυτὸν τὰ κατ' ἀξίαν ποιῶν καὶ λέγων, ὡς μὴ ἐλλυμπάνεσθαι τι τῶν εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ ὀφειλομένων γενέσθαι ἐν τε ὑμῖν τοῖς ἤδη σεσωσμένοις, διὰ τῆς ἀκαταγωνίστου ὑμῶν ἐνστάσεως, καὶ ἐν τοῖς δι' ἀπροσεξίαν καὶ ἀκρασίαν ἀποδε- 20 δρακόσι τῆς καλῆς ὑμῶν συνοδίας, ᾧ δέ τε κἀκεῖσε φερομένοις καὶ ζῶσι βίον τὸν αὐτόνομον καὶ ἀπολλύμενον; Εἰκότως οὖν ἐν ἐμοὶ ἢ ἀγωνία καὶ ἢ καταφόβησις.

Τί δεῖ οὖν πράξειν ἢ ὡς ἐπὶ πέλαγος τινὸς κυβερνήτου ἐμπεσόντος, ἐν ᾧ πολλοῦ διὰ τῆς ἀντιπνεύσεως τῶν ἀνέμων ἐγερθέντος κλύδωνος καὶ ἤδη καταποντίζεσθαι μέλλοντος, ἐπάραί με χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐπικουρίαν ἐπιζητεῖν εἰς τὸ διασωθῆναι μέχρι τινὸς λιμένος, συνεπιλαμβανομένου ὑμῶν ὡς ἐκάστοτε διαχειρίσεως, ὡς ἂν ὁ πρωρεὺς γρηγοροίῃ, ὅστις εἶη, καὶ ἐπισκῆπτοιτο πρὸς ὅπερ δεῖ ἀπευθύνεσθαι τὴν ναῦν, οἳ τε ἐγγύθεν συμπαρόντες 30 τῷ κυβερνήτῃ, συναιρούμενοι τὰ κατὰ ἀδυναμίαν αὐτῷ παραλιμπανόμενα, οἳ τε πρὸς ἕτερόν τι ἀποτεταγμένοι ἀνολιγώρως διανύοιεν τὸ χρειῶδες, πάντων ὑπακουόντων, πάντων διεγηγερομένων πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πάντων εὐήκοοῦντων ἐκ πρωτολογίας, πάντων συννευόντων εἰς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ, οὐδενὸς ὄντος ἀργοῦ καὶ ἀκινή-

1. Ἐφ. 1, 13.

2. Ψαλμ. 21, 7.

3. Ρωμ. 14, 10. Β' Κορ. 5, 10.

καὶ αἰσθανόμενος τὴ δική μου ἀναξιότητα, σὲ στιγμὲς νηφαλιότητος, φοβᾶμαι καὶ τρέμω, θρηνῶ καὶ χάνω τὸ θάρρος μου, καὶ κατὰ κάποιον τρόπο εὐχομαι νὰ ἀνοίξει ἡ γῆ νὰ μὲ καταπιεῖ τὸν δυστυχή, γιὰτὶ πραγματικὰ τὸ νὰ προΐσταται κανεὶς, ὅπως ὑπαγορευοῦν οἱ ὑποθήκες τῶν ἁγίων, εἶναι γνώρισμα ἀνθρώπου δυνατοῦ στὸν λόγο καὶ στὰ ἔργα ποὺ «νὰ μπορεῖ νὰ πιστεύει ἀνόθευτον τὸν λόγον τῆς ἀλήθειας»¹, καὶ νὰ προβάλει τὸν ἑαυτὸ του σ' αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν πρότυπο στὸ κάθε τι, ὥστε, ἔχοντας κοντὰ τους τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀρετῆς, νὰ μποροῦν νὰ συγκρίνουν τὸν ἑαυτὸ τους πρὸς τὸν θεόμορφο καὶ οὐράνιο βίον τῆς ὑψηλῆς πολιτείας. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι σκουλήκι καὶ ὄχι ἄνθρωπος², αἰσχρὸς, ἀσύνητος, γεμᾶτος πάθη καὶ φόβο, ἀδύνατος ψυχικὰ καὶ σωματικὰ. Γνωρίζετε ἑξᾶλλου ὅτι καὶ αὐτὲς τὶς ἅγιες μέρες πίνω κρασί. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ στενάξω καὶ νὰ μὴ εἶμαι ἀνήσυχος καὶ νὰ μὴ κατεδάσω στὰ μάτια μου δάκρυα, βλέποντας τὸν επικρεμάμενο κίνδυνον τῆς ἀπολογίας ὅλων σας στὸ φοβερὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ³, ὅταν θὰ δώσω λόγο γιὰ τὸν καθένα σας, γιὰ τὸ πῶς συμπεριφέρθηκα, κι' ἂν ἀφιέρωσα τὸν ἑαυτὸ μου κάνοντας καὶ λέγοντας αὐτὰ ποὺ σᾶς ἄξιζαν, ὥστε νὰ μὴ ἔχω παραλείψει κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνουν καὶ ποὺ ἀρέσουν σ' αὐτόν, καὶ σὲ σᾶς ποὺ ἤδη εἴστε σωσμένοι μὲ τὴν ἀκατάβλητη ἀντίστασή σας, καὶ σ' ἐκείνους ποὺ ἑξαιτίας ἀπροσεξίας καὶ ἀκράτειας ἔφυγαν ἀπὸ τὴν καλή μας συντροφιά καὶ περιφέρονται ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ ζοῦν ζωὴ ἀνεξάρτητη καὶ καταστρεπτική; Εἶναι εὐλογία λοιπὸν ἡ ἀγωνία καὶ ὁ μεγάλος φόβος μου.

Τί πρέπει νὰ κάνω λοιπόν, παρὰ σὰν ἓνας κυβερνήτης πλοίου ποὺ ἔπεσε σὲ πέλαγος, στὸ ὁποῖο σηκώθηκε μεγάλη τρικυμία μὲ τὸ φύσημα ἀντίθετων ἀνέμων καὶ πρόκειται νὰ βουλιάξει, νὰ σηκώσω τὰ χέρια μου στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ ζητήσω ἐπιτακτικὰ τὴν βοήθεια ἀπὸ ἐκεῖ, γιὰ νὰ σωθοῦμε σὲ κάποιον λιμάνι, βοηθώντας σας κάθε φορὰ στὴ διοίκηση, ὥστε ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τὴν κατεύθυνση τοῦ πλοίου νὰ βρῖσκεται σὲ ἐγρηγορήσει, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, καὶ νὰ ἐξετάζει προσεκτικὰ πρὸς τὰ ποῦ πρέπει νὰ κατευθυνθεῖ τὸ πλοῖο, καὶ αὐτοὶ ποὺ εἶναι κοντὰ στὸν κυβερνήτη νὰ ἀναλάβουν ὅσα ἐκεῖνος ἀπὸ ἀδυναμία του παραλείπει, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοποθετημένοι σὲ κάποιον ἄλλο πόστο χωρὶς καθυστέρηση νὰ ἐκτελοῦν αὐτὸ ποὺ χρειάζεται, καὶ ὅλοι νὰ ὑπακούουν, ὅλοι νὰ εἶναι σὲ ἐτοιμότητα γιὰ τὸ κοινὸ συμφέρον, ὅλοι νὰ πειθαρχοῦν μὲ τὸ πρῶτον, ὅλοι νὰ συμφωνοῦν μεταξύ τους μὲ ὁμοψυχία, χωρὶς κανέναν νὰ εἶναι

του, οὐδὲ καθεύδοντος καὶ ῥέγγοντος; Καὶ εἰ ἐκεῖσε οὕτω καὶ οὐδὲ πάντα καταλέγειν ὥρα καὶ πείρα, πόσον ἂν ἐπὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πλοίου, τούτου δὴ τοῦ πλείοντος πέλαγος ἀχανές καὶ ἀπεριόριστον, τοῦ ἔχοντος πολλὰ καὶ σφοδρότατα τῆς πονηρίας τὰ πνεύματα, τρικνυ-
 5 μίας τῶν παθῶν ἀνιούσας ὡς εἰπεῖν ἕως αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατιούσας πάλιν ἕως τῶν ἀθύσσω τῆς γῆς (τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐναντία πάθη), πέτρας τε ὑφάλους καὶ δυσκολίας ἄλλας μυρίας, μεμεστωμένου καὶ οὐποτε ἀπολήγοντος τῆς ταραχῆς, οὐδ' αὖ πάλιν σώματα ἀπολλύντος, ἀλλ' αὐτὰς τὰς ψυχὰς διὰ τῆς ναυαγήσεως εἰς αἰῶνας
 10 αἰῶνων; Οὐ φύγοιμεν καὶ λυτρωθεῖημεν, μέχρις ἂν καταντήσωμεν εἰς τὸ πέρας τοῦ θίου ὡς ἐν λιμένι εὐδία, εὐχαῖς ἁγίων καὶ πρό γε πάντων τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προδρομοῦ τε καὶ τοῦ Θεολόγου, τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, καὶ τῶν ἐξαιρέτων ἁγίων, ὧν ἐπικαλούμεθα τὰ σεβάσματα ὀνόματα κατὰ συνήθειαν.

15 Δῶμεν τοιγαροῦν λοιπὸν ἑαυτούς, ἀδελφοί, ὀλοτελῶς, παρακαλῶ, εἰς τὴν προκειμένην θεωρίαν· μοχθήσωμεν, ἀγωνισώμεθα, ἐλάσωμεν καὶ καταφθάσωμεν εἰς γῆν σωτηρίας μηδόλως ἀθυμήσωμεν, μηδόλως ἀκηδιάσωμεν. Εἰ καὶ τὰ πνεύματα πολλὰ τῆς πονηρίας, εἰ καὶ οἱ ἄνεμοι ἐναντίοι τῆς ἁμαρτίας, εἰ καὶ τὸ πέλαγος μέγα
 20 τῆς διαβιώσεως, εἰ καὶ ὁ κλύδων σφοδρὸς τῶν παθῶν, εἰ καὶ πέτραι πονηραὶ ἀφανεῖς τῆς ἀγνοίας, ἀλλ' ἔχομεν τὸν μέγαν βοηθὸν καὶ ὑπερασπιστὴν ἡμῶν Θεόν, τὸν καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπιτιμῶντα καὶ τὴν θάλασσαν φιμοῦντα καὶ τὸν κλύδωνα κοπάζοντα καὶ ἐμποιοῦντα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς γαλήνην ἀπαθείας θυμηρεστάτην, μόνον ἔὰν ἐν ἀ-
 25 ληθείᾳ ἐπικαλώμεθα, μόνον ἔὰν ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεως διεγειρόμενοι λέγωμεν, «σῶσον ἡμᾶς, ἐπιστάτα· ἀπολλύμεθα». Φιλόστοργός ἐστι, πατὴρ γὰρ ὑπάρχει· φιλοσυμπαθής ἐστι πρὸς τοὺς δούλους, δεσπότης γὰρ φιλάνθρωπος ὑπάρχει· ἐπικαμπτόμενός ἐστι πρὸς τοὺς οἰκείους μαθητάς, διδάσκαλος γὰρ ἀγαθὸς τυγχάνει· δι' οὓς
 30 γὰρ ἐξ οὐρανοῦ κατεφοίτησε, δι' οὓς δούλου μορφὴν ἀνέλαβε, δι' οὓς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν, πῶς οὐχὶ τούτους ἐπικαλουμένους ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ἐξελεῖται τῶν κινδύνων καὶ ἐπικουρήσει ἐν σπλάγχνοις εὐμενείας, διατηρῶν αὐτοὺς ἀβλαβεῖς ἐκ παντὸς νοουμένου κινδύνου; Μόνον νηφόντως καὶ γρηγορότως καὶ ἐπιστημόνως διερ-

4. Ἐφ. 6, 12.

5. Μάρκ. 4, 39.

6. Λουκᾶ 8, 24.

7. Φιλ. 2, 7.

ἀργὸς καὶ ἀκίνητος, οὔτε νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ ροχαλίζει; Καὶ ἂν ἐκεῖ συμβαίνουν αὐτά, καὶ δὲν εἶναι οὔτε ὥρα οὔτε καὶ τὰ γνωρίζω γιὰ νὰ τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα, πόσο μᾶλλον πρέπει νὰ γίνονται σ' αὐτὸ τὸ δικό μας πλοῖο, αὐτὸ ποὺ πλέει σὲ πέλαγος ἀπέραντο καὶ ἀπεριόριστο, καὶ ἔχει πολλὰ καὶ πολὺ δυνατὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, τρικυμίες τῶν παθῶν ποὺ ὑψώνονται μέχρι τὸν οὐρανὸ καὶ κατεβαίνουν πάλι μέχρι τὶς ἀδύσσοις τῆς γῆς (γιατὶ τέτοια εἶναι τὰ ἀντίθετα πάθη), καὶ εἶναι γεμᾶτο (τὸ πέλαγος) ἀπὸ πέτρες καὶ ὑφάλους καὶ μύριες ἄλλες δυσκολίες, καὶ δὲν σταματᾷ ποτὲ ἢ ἀναταραχὴ του, οὔτε καὶ πνίγει σώματα, ἀλλὰ τὶς ἴδιες τὶς ψυχὰς μὲ τὸ ναυᾶγιο στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων; Εὐχόμαι νὰ τὸ ἀποφύγουμε καὶ νὰ γλυτώσουμε, μέχρι νὰ φτάσουμε στὸ τέρμα τῆς ζωῆς, σὰν σὲ ἤσυχον λιμάνι, μὲ τὶς προσευχὰς τῶν ἀγίων καὶ πρὸ πάντων τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Ἰωάννη Θεολόγου, τῶν κυρίων μας, καὶ τῶν ἐξαιρέτων ἀγίων, τῶν ὁποίων τὰ σεβάσματα ὀνόματα συνηθίζουμε νὰ ἐπικαλούμαστε.

Ἄς παραδώσουμε λοιπόν, ἀδελφοί μου, τοὺς ἑαυτοὺς μας, παρακαλῶ, ὀλότελα σ' αὐτὸν τὸν θεωρητικὸ βίον, ὃς κοπιᾶσουμε, ὃς ἀγωνισθοῦμε, ὃς τρέξουμε καὶ ὃς φτάσουμε στὴ γῆ τῆς σωτηρίας, χωρὶς νὰ λιποψυχήσουμε καθόλου, οὔτε καὶ νὰ ἀδιαφορήσουμε. Ἄν καὶ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας⁴ εἶναι πολλὰ, ἂν καὶ οἱ ἄνεμοι τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἀντίθετοι, ἂν καὶ τὸ πέλαγος τῆς διαβίωσης εἶναι μεγάλο, ἂν καὶ ὁ κλύδονας τῶν παθῶν εἶναι βίαιος, ἂν καὶ ὑπάρχουν βράχοι κρυφοὶ τῆς ἀγνοίας, ὅμως ἔχουμε τὸν μεγάλο βοηθὸ καὶ ὑπερασπιστὴ μας Θεό, ὁ ὁποῖος καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπιτιμᾷ, καὶ τὴ θάλασσα φιμώνει, καὶ τὴ θαλασσοταραχὴ κοπάζει, καὶ προκαλεῖ στὶς ψυχὰς μας γαλήνη⁵, τὴν τόσο ἀγαπητὴ ἀπάθεια, μόνον ὅταν τὸν ἐπικαλούμαστε πραγματικῶς, μόνον ὅταν σὲ καιρὸ ἀναστάτωσης σηκωνόμαστε καὶ τοῦ λέγουμε: «Διδάσκαλε, σῶσε μας· χανόμαστε»⁶. Εἶναι γεμᾶτος στοργή, γιατί εἶναι Πατέρας. Συμπαθεῖ πολὺ τοὺς δούλους, γιατί εἶναι δεσπότης φιλάνθρωπος. Συγκινεῖται μὲ τοὺς μαθητὲς του, γιατί εἶναι δάσκαλος ἀγαθός. Γιατὶ πῶς εἶναι δυνατόν, αὐτοὺς γιὰ τοὺς ὁποίους κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, αὐτοὺς γιὰ τοὺς ὁποίους ἔλαβε μορφὴ δούλου⁷, αὐτοὺς γιὰ τοὺς ὁποίους σταυρώθηκε καὶ πέθανε, ὅταν τὸν ἐπικαλοῦνται νὰ μὴ τοὺς γλυτώσει ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ νὰ μὴ τοὺς βοηθήσει μὲ σπλαγχνικὴ εὐμένεια, διατηρώντας τοὺς ἀβλαβεῖς ἀπὸ κάθε νοητὸ κίνδυνον; Ἄρκεῖ μόνο νὰ διερχόμαστε τὶς μέρες μας μὲ νηφαλιότητα, ἐπαγρύπνη-

χόμεθα τὰς ἡμέρας ἡμῶν, πρὸς ὃ ἕκαστος ἀποτέτακται, τηρῶν τὴν
 διακονίαν αὐτοῦ μετὰ συνειδήσεως ἀκαταγνώστου, εἴτε ὁ παρα-
 καλῶν ἐν τῇ παράκλησει, εἴτε ὁ νουθετῶν ἐν τῇ νουθεσίᾳ, εἴτε ὁ ἐπι-
 τιμῶν ἐν τῇ ἐπιτιμῇ, ὁ ἐγκελευόμενος ἐν τῇ εὐδιακρισίᾳ τῆς κατὰ
 5 δύναμιν τοῦ ἐργαζομένου ἰσχύος, ὁ ὑπακούων ἐν τῇ ἀνυποκρίτῳ καὶ
 ἀγογγύστῳ μέχρις αὐτῶν τῶν ἀδυνάτων, εἰ τοῦτο τύχοι ἐπιταχθέν,
 εὐπειθείᾳ, μηδενὸς τὸ παράπαν ἀντανισταμένου καὶ ἀντιλογοῦντος
 «ἀντιλογίας», γὰρ φησιν, «ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ Κύριος ἄγγελον
 ἀνελεήμονα ἐπιπέμπει αὐτῷ», ὁ διανέμων τὰς χρείας ἐν ἰλαρότητι
 10 τῆς μεταδόσεως καὶ μὴν καὶ στυφότητι, ὅταν τινὲς ἀτακτοῖεν καὶ
 παρὰ τὸ εἰκὸς ἐπιζητοῦσι τὰ μὴ ὀφειλόμενα.

Ἐπὶ τοῦ κελλαρίτου ὁ λόγος, ἐπὶ τοῦ σκυτέως, ἐπὶ τοῦ βεστιαρί-
 ου, ἐπὶ τοῦ τραπεζαρίου, ἐπὶ τοῦ νοσοκόμου καὶ μέντοι ἐπὶ τοῦ πρω-
 τοκαλλιγράφου, τοῦ κανονάρχου, τοῦ ταξιάρχου, ἐπὶ οὗτινος ἄλλου
 15 τῶν διανεμόντων, πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ οἰκονόμου. Οἱ ἐπιτηροῦντες
 ἐν τῇ ἀνολιγώρῳ τῆς ἐπιτηρήσεως προθυμία, μὴ πού πῶς τις παρὰ
 τὸ δέον κινοῖτο λέγων τι ἢ πράττων τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸ φα-
 νεροῦσθαι πρὸς διόρθωσιν. Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀφυπνιστῶν κἂν τού-
 τοις καὶ ἐπὶ τῶν παιδευτῶν, εἰς τὸ ἔργον ἔχειν τὴν παιδείαν καὶ νου-
 20 θεσίαν καὶ μὴ παραλογίζεσθαι ὡς μικρὸν τὸ ἀξίωμα· εἰ γὰρ τοῦ
 «οὐαὶ» κληρονόμος ὁ ποτίζων ἀνατροπὴν θολερὰν τῷ πλησίον αὐ-
 τοῦ, πόσης οὐκ ἂν ἄξιος εἶη εὐλογίας ὁ διὰ νουθεσίας ἐπανάγων τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ;

Οὕτως ἔστω πᾶς ἐνεργῶν τὰ οἰκεῖα, πᾶς εὖ πράττων τὰ ὀφειλό-
 25 μενα, τὰ ἀνήκοντα, τὰ σωτήρια, καὶ μισθὸς ὑμῖν οὐ χρυσίον καὶ ἀρ-
 γύριον, οὐ κτήσις καὶ κατάσχεσις γῆς τινος καὶ περιουσίας, ὡσπερ
 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ, λέγοντος τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν, «σοὶ
 δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου», ἀλλ' αὐτὴ ἡ βασιλεία
 τῶν οὐρανῶν, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἢ ἀπόλαυσις, ἢ ἀγία γῆ τῶν
 30 προρέων, οἱ κληροὶ οἱ αἰδίοι, αἱ σκηναὶ τῶν ἁγίων, ἧς καταξιωθείη-
 μεν, τελοῦντες ὁσίως τὸν θίον ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

8. Ρωμ. 12, 8.

11. Ἀββακ. 2, 15.

9. Παροιμ. 17, 11.

12. Ἰακ. 5, 20.

10. Ἐφ. 6, 4.

13. Γεν. 13, 15. 15, 18.

ση καὶ ὑπευθυνότητα, ὁ καθένας στὸ διακὸνῆμα ποὺ τάχθηκε, τηρώ-
ντας τὴ διακονία του μὲ ἀκαταμάχητη συνείδηση, αὐτὸς ποὺ παρη-
γορεῖ τὴν παρηγοριά⁸, αὐτὸς ποὺ συμβουλεύει τὴ συμβουλή, αὐτὸς ποὺ
ἐπιτιμᾷ τὴν ἐπιτίμησι, αὐτὸς ποὺ διατάζει νὰ διακρίνει καλὰ τὴ δύνα-
μη ἐκείνου ποὺ ἐργάζεται ὅσο μπορεῖ, αὐτὸς ποὺ ὑπακούει, νὰ τὸ κάνει
μὲ ἀνυπόκριτη καὶ ἀγόγγυστη πειθαρχία, ποὺ νὰ φτάνει, ἂν χρειαστεῖ,
μέχρι τὰ ἀδύνατα, χωρὶς νὰ ἐπαναστατεῖ ἢ νὰ ἀντιλέγει καθόλου. Γιατὶ
λέγει· «ὁ κάθε κακὸς προβάλλει ἀντιλογίες, ὁ Κύριος ὅμως στέλνει σ'
αὐτὸν ἄγγελο ἀνελέητο»⁹. Αὐτὸς ποὺ μοιράζει τὰ ἀναγκαῖα, νὰ τὰ δίνει
μὲ εὐθυμία καὶ ὄχι μὲ σκυθρωπότητα, ὅταν κάποιον ἀτακτοῦν καὶ
ζητοῦν παράλογα αὐτὰ ποὺ δὲν τοὺς ὀφείλονται.

Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ τὸν ἀποθηκάριο, τὸν ὑποδηματοποιό, τὸν
ὑπεύθυνο τῆς ἱματιοθήκης, τὸν τραπεζάρχη, τὸν νοσοκόμο, ἀλλὰ καὶ
γιὰ τὸν ἀρχικαλλιγράφο, τὸν κανονάρχη, τὸν ὑπεύθυνο τῆς τάξεως, καὶ
ὅποιον ἄλλον διανέμει, καὶ πρὸ πάντων γιὰ τὸν οἰκονόμο. Αὐτοὶ ποὺ
ἐπιβλέπουν μὲ τὴν συνεχῆ προθυμία τῆς ἐπιτήρησης νὰ βλέπουν μήπως
κάποιος κάπου κινεῖται ἢ λέγει ἢ κάνει κάτι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ δὲν πρέπει,
γιὰ νὰ τὰ φανερώσουν καὶ νὰ διορθώνονται. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἀφυπνιστῆς
καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς καὶ οἱ ἐκπαιδευτῆς νὰ ἔχουν σὰν ἔργο τους τὴν
ἐκπαίδευση καὶ τὴν νοουθεσία¹⁰, καὶ νὰ μὴ θεωροῦν τὸ ἀξίωμα τους ἀνά-
ξιο λόγου. Γιατὶ, ἂν αὐτὸς ποὺ ποτίζει τοὺς ἀνθρώπους μὲ κρασί γιὰ νὰ
τοὺς θολώσει τὸν νοῦ¹¹, θὰ κληρονομήσει τὸ «ἀλλοίμονο», πόσης εὐλο-
γίας ἄξιος δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μὲ τὴν νοουθεσία του ἐπαναφέρει τὸν
ἀδελφὸ ἀπὸ τὴν πλάνη του στὸν ἴσιο δρόμο¹²;

Τέτοιος πρέπει νὰ εἶναι ὁ καθένας κατὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ διακονή-
ματός του, καθένας ποὺ κάνει αὐτὰ ποὺ ὀφείλει, αὐτὰ ποὺ πρέπει, αὐτὰ
ποὺ σώζουν, καὶ ἢ ἀνταμοιβή σας δὲν θὰ εἶναι χρυσὸς ἢ ἀσήμι, οὔτε
ἀπόκτηση καὶ κατοχὴ κάποιας γῆς καὶ περιουσίας, ὅπως συνέβη μὲ τὸν
πατριάρχη Ἀβραάμ, στὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς εἶπε, «τὴ γῆ αὐτὴ θὰ τὴν δώσω
σὲ σένα καὶ στοὺς ἀπογόνους σου»¹³, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν, ἡ ἀπόλαυση τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, ἡ ἅγια γῆ τῶν προάων¹⁴, οἱ κλη-
ροὶ οἱ αἰώνιοι, οἱ σκηνὲς τῶν ἁγίων, τὴν ὁποία εἶθε νὰ ἀξιωθοῦμε καὶ
ἐμεῖς, ζώντας τὴ ζωὴ μας μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ,
στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο
Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

14. Ψαλμ. 36, 11. Ματθ. 5, 5.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΒ΄.

*Περὶ ἀπροσπαθείας τοῦ ματαίου καὶ φθαρτοῦ βίου,
εὐτονίας τε καὶ προθυμίας τοῦ θεοπολιτεύτου
καὶ ἀσκητικοῦ ἡμῶν δρόμου.*

5 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, δρόμος τίς ἐστὶν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος, καὶ δρό-
μος οὐκ ἐν μιᾷ ἢ δευτέρᾳ ἢ πλείσταις ἡμέραις ἀποπληρούμενος, ἀλλ'
εἰς αἰὲ τῷ τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρῳ παρεκτεινόμενος, ἕως ἂν ἐκ τῶν
ἐνθένδε πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα χωρήσωμεν. Πόσης οὖν ἂν λοιπὸν
εὐτονίας χρεῖα; πόσης δυνάμεως καὶ νήψεως καὶ προθυμίας, ἵνα μὴ
10 ὀκλάζωμεν, ἵνα μὴ ἀπείπωμεν πρὸς τὸ τηλικούτον διάστημα, καὶ
ταῦτα ἔχοντες καὶ τὸν ἀντίδικον ἡμῶν ἐχθρὸν ἐμποδιστὴν καὶ ὑπο-
σκελιστὴν τῶν κατὰ Θεὸν διαθημάτων ἡμῶν, ἀλλ' οὖν καὶ ἀντιλήπτο-
ρα καὶ ἀλείπτῃν πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ συμποριστὴν τοῦ δρόμου
15 παντός, τὰς τε τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἐπικουρίας καὶ φυλακάς; «Ἴδου
γὰρ οὐ νυστάξει οὐδ' ὑπνώσει», φησὶν, «ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ».
Διὸ προθύμως ἐχώμεθα τοῦ δρόμου ἡμῶν, εὐτόνως τῆς ἐνοστάσεως
ἡμῶν, ἐπιθυμητικῶς τῆς προθυμίας ἡμῶν, μὴ πρὸς τὰ κάτω θέποντες,
ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω ἀποσκοποῦντες, ὅπερ ἰδίωμα τῶν τρεχόντων. Εἰ μὲν
20 οὖν πρὸς τὰ κάτω ἀπίδωμεν, πάντως ὀκηριὰ καὶ ἀθυμία καὶ ἀτονία
προσγενήσεται, ἐμπειρομένης τῆς διανοίας ἡμῶν ὧδε κἀκεῖσε εἰς τὰ
μάταια καὶ εἰς τὰ ἡδονικὰ τοῦ βίου τούτου, πρὸς πορνείαν, πρὸς γασ-
στριμαργίαν, πρὸς φιλοκτημοσύνην, πρὸς ἀπάτην τῶν ὀφθαλμῶν,
πρὸς θέατρα, πρὸς πανηγύρεις, πρὸς καλλωπισμούς, πρὸς φαντασίας,
25 πρὸς πᾶν οὖν ἄλλο τῶν τάχιστα ἀφισταμένων καὶ ἀπολλυμένων.

Τί γὰρ ἐπίμονον τῶν ἐν τῷ βίῳ καὶ οὐ παρερχόμενον ἐν ἰσότητι
ὄνειρου καὶ σκιαῆς δραπετετευούσης; Ἐμβλέψατε γὰρ καὶ ἴδετε ἀπὸ ἀρ-
χαίων γενεῶν ἕως τοῦ παρόντος, τίς ἢ τί ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κατα-
στάσεως, ἀλλ' οὐχὶ ἠλλοίωται καὶ ἠφάνισται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς εἰ-
30 πεῖν, μετ' ἤχου καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι, βασιλεῖς, σατράπαι, ἄρχον-
τες, δυνάσται, τρυφῶντες καὶ γανυριῶντες, πλουτοῦντες καὶ δοξαζό-
μενοι, ἀνεγείροντες οἰκίας καὶ πόλεις, φυτεύοντες ἀμπελῶνας καὶ πα-

1. Ψαλμ. 120, 4.

2. Ψαλμ. 9, 7.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 102η.

Γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ μάταιου καὶ φθαρτοῦ βίου, καὶ γιὰ τὴν ἄρτια ψυχικὴ κατάστασι καὶ προθυμία τῆς θεϊκῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἀσκητικοῦ μας δρόμου.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ ζωὴ μας εἶναι ἓνας δρόμος, καὶ δρόμος ποῦ δὲν τελειώνει σὲ μιὰ, δυό, ἢ περισσότερες μέρες, ἀλλὰ ἐκτείνεται συνεχῶς σ' ὅλο τὸ μῆκος τῆς ζωῆς μας, μέχρι ποῦ νὰ ἀναχωρήσουμε ἀπὸ τὰ ἐδῶ γιὰ τὴ μέλλουσα ζωὴ. Πόση λοιπὸν ἀντοχὴ χρειάζεται; Πόση δύναμη καὶ νηφαλιότητα καὶ προθυμία, γιὰ νὰ μὴ γονατίσουμε, γιὰ νὰ μὴν ἀποκάμουμε μπροστὰ στὸ τόσο μεγάλο διάστημα, καὶ ὅταν μάλιστα ἔχουμε καὶ τὸν ἀντίπαλό μας ἐχθρὸ νὰ μᾶς ἐμποδίζει καὶ νὰ μᾶς βάλει τρικλοποδιές στὰ βήματα ποῦ κάνουμε σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἔχουμε ἐπίσης καὶ βοηθὸ αὐτὸν ποῦ μᾶς προγυμνάζει στοὺς ἀγῶνες, καὶ συνοδοιπὸρο ἐπίσης στὸ δρόμο, ὄχι ὅποιον καὶ ὅποιον, ἀλλὰ τὸν Κύριο καὶ Δεσπότη τοῦ σύμπαντος, καθὼς καὶ τὶς βοήθειες καὶ τὴ φρούρηση τῶν ἀγίων ἀγγέλων· γιὰτὶ λέγει· «νά, δὲν νυστάζει, οὔτε κοιμᾶται αὐτὸς ποῦ φυλάει τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαόν»¹. Γι' αὐτὸ ἅς ἀφοσιωθοῦμε μὲ προθυμία στὸν δρόμο μας, μὲ καρτερία στὴν ἀντίστασή μας, μὲ πολλὴ προθυμία καὶ ζῆλο, χωρὶς νὰ βλέπουμε πρὸς τὰ κάτω, ἀλλὰ ἀποβλέποντας πρὸς τὰ ἄνω, ὅπως κάνουν οἱ δρομεῖς. Γιατί, ἂν κοιτάξουμε πρὸς τὰ κάτω, θὰ μᾶς πιᾶσει ὀκνηρία καὶ λιποψυχία, καθόσον ἡ σκέψη μας θὰ στρέφεται ἐδῶ κι' ἐκεῖ, στὰ μάταια καὶ στὰ ἡδονικὰ πράγματα τοῦ βίου αὐτοῦ, στὴν πορνεία, στὴ γαστριμαργία, στὴ φιλοκέρδεια, στὴν ἀπάτη τῶν ματιῶν, στὰ θεάτρα, στὰ πανηγύρια, στοὺς καλλωπισμοὺς, στὴν ἔπαρση καὶ σὲ κάθε ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ ποῦ πάρα πολὺ γρήγορα ἀπομακρύνονται καὶ χάνονται.

Καὶ πράγματι, ποῖο ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς ζωῆς παραμένει καὶ δὲν παρέρχεται, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ὄνειρο καὶ ἡ σκιὰ ποῦ χάνεται; Κοιτᾶτε λοιπὸν καὶ δεῖτε ἀπὸ τίς παλιές γενεές μέχρι τώρα ποῖος ἢ τί ἔμεινε στὴν ἴδια κατάστασι, καὶ δὲν ἀλλοιώθηκε καὶ δὲν ἀφανίσθηκε καὶ δὲν χάθηκε, ὅπως θὰ μπορούσα νὰ πῶ, μὲ πάταγο² ἀκόμα καὶ ἡ μνήμη του, ὅπως βασιλεῖς, διοικητές, ἄρχοντες, τύραννοι, ἄνθρωποι ποῦ ἀπολάμβαναν τὴ ζωὴ καὶ ὑπερηφανεύονταν, πλούσιοι καὶ δοξασμένοι, ποῦ ἐκτιζαν σπίτια καὶ πόλεις, ποῦ φύτευαν ἀμπέλια καὶ κήπους, ποῦ στολίζονταν

ραδείσους, ἐγκαλλωπιζόμενοι καὶ ὠραιζόμενοι, νυμφαγωγοῦντες καὶ νυμφαγωγούμενοι, πολυτεκνοῦντες καὶ εὐτεκνούμενοι, πλεονεκτοῦντες καὶ χρυσομανοῦντες, πάντα δρῶντες καὶ πάσχοντες, ὅσα κατ' εὐεξίαν σώματος καὶ αἵματος; Οὐδὲν οὖν ἐκ τοῦ αἰῶνος ἕως 5 τοῦ δεῦρο μεμένηκε καὶ διασέσωσται, ἀλλ' ὡς εἴρηται ἀπόλωλε καὶ ἠφάνισται, καὶ εἴθε τοῦτο, ἀλλὰ μὴ τετήρηται εἰς ἡμέραν ἀνταποδόσεως καὶ δικαιοδοσίας Θεοῦ, ἀποδιδόντος ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ταῦτα τοῦ παρόντος αἰῶνος· εἰ δὲ πρὸς τὸν μέλλοντα ἀποσκο-
10 πῆσωμεν, εἰ καὶ θλιβερὰ τὰ παρόντα καὶ ὀδυνηρὰ, εἰ καὶ κόπος καὶ μόχθος, εἰ καὶ νηστεία καὶ ἀγρυπνία, εἰ καὶ κοπή θελήματος, εἰ καὶ στέρησις ἐφέσεως, εἰ καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, ὅσα κατὰ τὸν ἀσκητικὸν δῖον καὶ τὴν ἀθλητικὴν ὑποταγὴν τεθεώρηται, οὐδαμῶς ἀκηδιάσωμεν, οὐδαμῶς ὀλιγορήσωμεν, οὐδαμῶς ἐπιστυγνάσωμεν τοῖς προσ-
15 πίπτουσι λυπηροῖς, οὐδαμῶς ἀπείπωμεν τοῖς ἐνισταμένοις πάθεσιν, ἀλλὰ θαρσαλέῳ φρονήματι καὶ πνεύματι τρέχοντες τρέξωμεν καὶ βαδίζοντε βαδίσωμεν, πρὸς οὐρανὸν ὀρῶντες, πρὸς Θεὸν ἀποβλέποντες, πρὸς βασιλείαν οὐρανῶν ἀνατεινόμενοι, πρὸς κτῆσιν τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ Παραδείσου, πρὸς τρυ-
20 φὴν τῆς ἀφθάρτου δόξης ἐκεῖνης, πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, πρὸς τὴν μακαριότητα τῶν ἀγγέλων. Καὶ τίς ὁ ἐφικνούμενος νοῦς ἢ λόγος τὴν ἐκεῖσε χαρὰν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἀπόλαυσιν; Οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν οὐκ ἐννοῆσαι, οὐκ ἀκοῦσαι, οὐ φράσαι. Οὕτως οὖν οἱ ἅγιοι πάντες δεδραμηκότες ἔδραμον καὶ νενικηκότες ἐνίκησαν, μάρ-
25 τυρες, ὅσιοι, δίκαιοι, εὐσεβεῖς, θεοφιλεῖς, μονάζοντες, λαϊκοί, ἄνδρες, γυναῖκες, νεώτεροι, πρεσβῦται, παιδείαν τινὰ ἠγησάμενοι τὰ ἐνταῦθα καὶ δερόμενοι καὶ τυπτόμενοι καὶ κοπτόμενοι καὶ ἀσκούμενοι καὶ ἐγκρατευόμενοι καὶ ἀγνευόμενοι, αἵρησάμενοι ὄναρ λυπηρὸν ἰδεῖν καὶ παθεῖν καὶ ἡμέραν πραγματεῖαν ἀληθινήν καὶ ἀγαθὴν
30 ἐπιτεύξασθαι.

Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς, εἴπερ τῆς αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν δόξης καὶ ἐπιτυχίας, ταῦτα καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν ἐν ταύτῃ τῇ θεοποθῆτῳ ἡμῶν πολιτείᾳ. Διὸ στέργωμεν, ἀδελφοί, ὑπομένωμεν, καρτερώμεν ἀνδρεῖῳ φρονήματι, ἀκαταπονήτῳ προθυμίᾳ, μὴ γυναικιζόμενοι, μὴ

καὶ καμάρωναν, παράνυμφοι καὶ γαμπροί, πολύτεκνοι καὶ μὲ καλὰ παιδιὰ, ἄπληστοι καὶ χρυσολάτρες, οἱ ὅποιοι ἔκαναν καὶ ὑφίσταντο τὰ πάντα, ὅσα συμβάλλουν στὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος; Δὲν ἔμεινε τίποτε λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου μέχρι σήμερον οὔτε διασώθηκε, ἀλλὰ, ὅπως εἶπα, χάθηκε καὶ ἔξαφανίσθηκε, καὶ μακάρι νὰ ἦταν μόνο αὐτὸ, καὶ νὰ μὴ εἶχε φυλαχθεῖ γιὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως καὶ ἀνταμοιβῆς τοῦ Θεοῦ, ὃ ὅποιος θὰ ἀνταποδώσει στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα του.

Αὐτὰ γιὰ τὴν ἐδῶ ζωὴν. Ἐάν ὅμως στρέψουμε τὸ βλέμμα μας πρὸς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, ἂν καὶ τὰ τωρινὰ εἶναι θλιβερὰ καὶ ὀδυνηρὰ, ἂν καὶ εἶναι κόπος καὶ μόχθος, ἂν καὶ εἶναι νηστεία καὶ ἀγρυπνία, ἂν καὶ εἶναι ἀποκοπὴ τοῦ θελήματος, ἂν καὶ εἶναι στέρξη τῆς ἐπιθυμίας, ἂν καὶ εἶναι αὐτὸ κί' ἐκεῖνο, ὅσα παρατηροῦνται στὴν ἀσκητικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀθλητικὴν ὑποταγὴν, δὲν πρέπει ν' ἀδιαφορήσουμε καθόλου, δὲν πρέπει ν' ἀμελήσουμε καθόλου, δὲν πρέπει νὰ λιποψυχήσουμε καθόλου μὲ τίς θλίψεις ποὺ μᾶς βρίσκουν, δὲν πρέπει νὰ ὑποχωρήσουμε στὰ πάθη ποὺ παρουσιάζονται, ἀλλὰ μὲ θαρραλέον φρόνημα καὶ πνεῦμα νὰ συνεχίσουμε νὰ τρέχουμε καὶ νὰ βαδίζουμε, κοιτώντας πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀποβλέποντας στὸν Θεόν, ἀτενίζοντας πρὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀγαθῶν ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένα, πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ Παραδείσου, πρὸς τὴν τρυφὴν τῆς ἀφθαρτῆς ἐκείνης δόξας, πρὸς τὸ ἀβασίλευτο φῶς, πρὸς τὴν μακαριότητα τῶν ἀγγέλων. Καὶ ποιὸς νοῦς ἢ λόγος μπορεῖ νὰ συλλάβει τὴν χαρὰ καὶ τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ποὺ ὑπάρχει ἐκεῖ; Δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν συλλάβει, οὔτε νὰ τὴν ἀκούσει, οὔτε νὰ τὴν περιγράψει. Ἐτσι λοιπὸν ὅλοι οἱ ἅγιοι ἔτρεξαν καὶ νίκησαν, μάρτυρες, ὅσοι, δίκαιοι, εὐσεβεῖς, θεοφιλεῖς, μοναχοί, λαϊκοί, ἄνδρες, γυναῖκες, νεώτεροι, ἡλικιωμένοι, θεωρώντας ὅλα τὰ ἐδῶ ἕνα εἶδος παιδείας, καὶ ὅταν δέρνονταν καὶ ὅταν χτυπιόνταν, καὶ ὅταν θρηνοῦσαν καὶ ὅταν ἀσκοῦνταν καὶ ἐγκρατεύονταν καὶ ἔμεναν ἀγνοί, θεωρώντας ὅτι εἶδαν καὶ ἔπαθαν ἕνα λυπηρὸ ὄνειρον, καὶ ὅτι θὰ συναντήσουν τὴν ἡμέραν ἐκείνην μὲ πραγματεία ἀληθινὴν καὶ καλὴν.

Ἐτσι καὶ ἐμεῖς λοιπὸν, ἂν βέβαια ἐπιθυμοῦμε τὴν δικὴν τους δόξαν καὶ ἐπιτυχίαν, πρέπει αὐτὰ νὰ κάνουμε καὶ νὰ ὑποστοῦμε σ' αὐτὴν τὴν θεοπόθητον πολιτείαν μας. Γι' αὐτὸ, ἀδελφοί, νὰ μένουμε ἀκλόνητοι στὴν προσπάθειάν μας, νὰ δείχνουμε ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν μὲ γενναῖον φρόνημα, μὲ ἀκαταπόνητην προθυμίαν, χωρὶς νὰ φερόμαστε σὰν γυναῖκες, οὔτε νὰ

καταθληνόμενοι, μὴ καθηδονευόμενοι, μᾶλλον δὲ μὴ ἀποκτηνούμενοι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ πόδας φέροντες, ἀνθ' ὧν ἐπὶ κεφαλῆς τὸν σοφὸν διακελεύει ὁ λόγος ἔχειν· οἱ γὰρ τὰ οὐράνια ἐννοούμενοι καὶ ἐν αὐτοῖς ἐνασχολούμενοι ὄντως ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν, οἱ δὲ εἰς τὰ μάτια καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγκυλινδούμενοι ἀληθῶς ἐπὶ πόδας τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρουσι, τὸ σκέτλιον καὶ τερατώδες ἀνθρώπῳ τινι κάτω τὴν κεφαλὴν ἔχοντα, ἄνω δὲ τοὺς πόδας περιπατεῖν σχετικώτερον δ' αὐτῷ μᾶλλον καὶ ἀπανθρώπότερον εἶη δ' ἄν, εἰ κατὰ ψυχὴν τοῦτο πάσχειν.

10 Ἄλλ' ἡμεῖς, πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὡς σοφοὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὕτω περιπατῶμεν, τὰ Θεοῦ καὶ θεῖα ἐννοούμενοι καὶ πράττοντες, ἃ ἐστὶ πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, ἐν κεφαλαίῳ, ἐξ ὧν ὑπομονὴ κραταία, ἀγνεΐα, φιλαδελφία, εἰρήνη, πραότης, ἐπιείκεια, ἀνδρεία, εὐστάθεια, ἐγκράτεια, πᾶσα ἀγαθωσύνη, «πᾶν δώρημα 15 τέλειον», πᾶσα ἀρετῶν ἀνθοφορία καὶ καρποφορία· τὰ γὰρ ἐναντία τῶν ἐναντίων, ἅτινά ἐστιν ἀπιστία, ἀνεπιστία, μῖσος, ἐξ ὧν ἀνυπομονησίαι, ὀλιγωρίαι, πορνεΐαι, μοιχεΐαι, παρρησίαι, φιληδονίαι, γαστριμαργίαι, περπερεΐαι, καλλωπισμοί, γέλωτες, ὕβρεις, φθόνοι, φόνοι, πᾶσά τις ἄλλη σατανικὴ πράξις καὶ ἐνέργεια. Οἱ τοῦ Θεοῦ τὰ 20 τοῦ Θεοῦ διώξωμεν, οἱ καθαροὶ τὰ τοῦ φωτός, οἱ ἀγνοὶ τὰ τῆς παρθενίας, οἱ εὐλαβεῖς τὰ τῆς ὀσιότητος, οἱ εἰρηνικοὶ τὰ τῆς φιλαδελφίας, οἱ ἀκενόδοξοι τὰ ἐν οὐρανῷ, οἱ ἀποτακτῆται κόσμου τὰ ὑπὲρ κόσμον.

Μὴ ἀμειφθήτω ἡ τάξις ἐν ἀταξίᾳ, ἵν' οἱ τοῦ φωτός τὰ τοῦ σκό- 25 τους διώκωμεν, οἱ τῆς ἀγνεΐας τὰ τῆς πορνείας, οἱ τῆς εὐλαβείας τὰ τῆς ἀταξίας, οἱ τῆς μισοδοξίας τὰ τῆς φιλοδοξίας, ἐπεὶ ἐλεεινόν, ἐπεὶ πονηρόν, ἐπεὶ θεομαχές, ἐπεὶ φιλοδαμόνιον, ἐπεὶ ὑπέκκαυμα τοῦ αἰωνίου πυρός· οἱ τοῦ κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ φιλοθέατροι τὰ τῶν θεάτρων, οἱ φιλοπαιγνεῖς τὰ τῶν παιγνίων, οἱ φιλόσαρκοι τὰ τῆς 30 σαρκός, οἱ φιλόπορνοι τὰ τῶν πορνευόντων, ὅπερ μὴ εἶη τις, κἂν οὕτω λέγωμεν. Ἄλλ' ἡμεῖς γε, ὡς ἀδελφοί, τὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς Θεοῦ, ὃ

3. Ἐκκλ. 2, 14.

4. Α' Κορ. 13, 13.

5. Ἰακ. 1, 17.

εἶμαστε θηλυπρεπεῖς, οὔτε καὶ νὰ παραδινόμαστε στίς ἡδονές, ἢ καλύτερα νὰ μὴ γινόμεσθε κτήνη καὶ φέρνουμε τὰ μάτια στὰ πόδια, ἀντὶ νὰ τὰ ἔχουμε στὸ κεφάλι, ὅπως διατάσσει ὁ σοφὸς λόγος³. Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν στὸ νοῦ τους τὰ οὐράνια καὶ ἀσχολοῦνται μὲ αὐτὰ πραγματικὰ ἔχουν τὰ μάτια στὸ κεφάλι, ἐνῶ ἑκεῖνοι ποὺ κυλιοῦνται μέσα στὰ μάτια, ἔχουν τὰ μάτια στὰ πόδια τους, παρουσιάζοντας τὸ ἀποτρόπαιο καὶ τερατῶδες θέαμα, ἄνθρωπος νὰ περπατᾷ ἔχοντας τὸ κεφάλι κάτω καὶ τὰ πόδια ἐπάνω. Πιὸ ἀποτρόπαιο ὅμως καὶ πιὸ ἀπάνθρωπο εἶναι, ἂν αὐτὸ τὸ παθαίνει στὴν ψυχὴ.

Ἐμεῖς ὅμως, πατέρες καὶ ἀδελφοί, νὰ βαδίζουμε ὡς σοφοί, ἔχοντας τὰ μάτια στὸ κεφάλι, ἔχοντας στὸ νοῦ μας καὶ ἐφαρμόζοντας τὰ τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα συνοπτικὰ εἶναι ἡ πίστις, ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ ἀγάπη⁴, ἀπὸ τίς ὁποῖες προέρχεται ἡ δυνατὴ ὑπομονή, ἡ ἀγνεία, ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν, ἡ εἰρήνη, ἡ πραότητα, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀνδρεία, ἡ σταθερότητα, ἡ ἐγκράτεια, κάθε καλωσύνη, «κάθε τέλειο δῶρο»⁵, κάθε ἀνθοφορία καὶ καρποφορία τῶν ἀρετῶν. Τὰ ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ ἀνήκουν στοὺς ἀντίθετους καὶ εἶναι ἡ ἀπιστία, ἡ ἔλλειψη ἐλπίδας, καὶ τὸ μῖσος. ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχονται οἱ ἀνυπομονησίαι, οἱ ἀμέλειαι, οἱ πορνεῖαι, οἱ μοιχεῖαι, οἱ ἀθυροστομίαι, οἱ φιληδονίαι, οἱ γαστριμαργίαι, οἱ ἀλαζονεῖαι, οἱ καλλωπισμοί, τὰ γέλια, οἱ ὕβρεις, οἱ φθόνοι, οἱ φόνοι, καὶ κάθε ἄλλη σατανικὴ πράξις καὶ ἐνέργεια. Ἐμεῖς ποὺ ἀνήκουμε στὸν Θεό, ἃς ἐπιδιώξουμε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, οἱ καθαροὶ τὰ ἔργα τοῦ φωτός, οἱ ἀγνοὶ τὰ ἔργα τῆς παρθενίας, οἱ εὐλαβεῖς τὰ ἔργα τῆς ὁσιότητος, οἱ εἰρηνικοὶ τὰ ἔργα τῆς φιλαδελφίας, οἱ χωρὶς κενοδοξία τὰ ἔργα τοῦ οὐρανοῦ, ἐμεῖς ποὺ ἀπαρνηθῆκαμε τὸν κόσμον τὰ ἔργα ποὺ εἶναι πάνω ἀπὸ τὸν κόσμον.

Νὰ μὴ ἀντικαθίσταται ἡ τάξις μὲ τὴν ἀταξία, ὥστε ἐμεῖς οἱ φωτεινοὶ νὰ ἐπιδιῶκουμε τὰ ἔργα τοῦ σκοτός, οἱ ἀγνοὶ τὰ ἔργα τῆς πορνείας, οἱ εὐλαβεῖς τὰ ἔργα τῆς ἀταξίας, ἐμεῖς ποὺ μισοῦμε τὴ δόξα, νὰ ἐπιδιῶκουμε τὰ ἔργα τῆς φιλοδοξίας, γιατί εἶναι ἔλεεινό, εἶναι κακό, εἶναι πόλεμος κατὰ τοῦ Θεοῦ, εἶναι φιλοδαιμονία, εἶναι ὑποδαύλιση τῆς αἰώνιας φωτιᾶς. Ὅσοι ἀνήκουν στὸν κόσμον κάνουν τὰ τοῦ κόσμου, οἱ θεατρόφιλοι τὰ τῶν θεάτρων, αὐτοὶ ποὺ ἀγαποῦν τὰ παιχνίδια ἀσχολοῦνται μὲ τὰ παιχνίδια, ὅσοι εἶναι φιλόσαρκοι κάνουν τὰ θελήματα τῆς σαρκας, οἱ φίλοι τῶν πορνῶν τὰ τῶν πορνῶν, πράγμα ποὺ εὐχομαι νὰ μὴ εἶναι κανεῖς, ἔστω καὶ ἂν τὰ ἀναφέρουμε. Ἀντίθετα ἐμεῖς, ἀδελφοί, νὰ κάνουμε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ εἶμαστε τοῦ Θεοῦ, φέροντας ἀνά-

κατ' αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸ ὄνομα λεγόμεθα· μοναχοὶ γὰρ καὶ ἀποτακτῖται καὶ ἀναχωρηταὶ καὶ παρθένοι καὶ θεραπευταὶ καὶ ἅγιοι κεκλήμεθα καὶ ὑπονοούμεθα παρὰ ἀνθρώπων εἶναι.

Μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἐξ ἡμῶν εἴη ἄθεος, μηδεὶς ταραχώδης, 5 μηδεὶς ὑβριστής, μηδεὶς φιλόπορονος, μηδεὶς γόγγυσος, μηδεὶς ψίθυρος, μηδεὶς ἀκηδιαστής, μηδεὶς ὀλίγωρος, ἐπεὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μεγάλη καὶ ἐγγὺς καὶ ἀνταποδοτικὴ· καὶ οὐχ οὕτω παροργίζεται Θεός, εἰ καὶ παροργίζεται ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ λαϊκῷ τάγματι κακουμένους κατὰ ψυχὴν, ὅσον ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἀνακειμένοις αὐτῷ ἐξ ὀλοκλήρου· 10 ὥσπερ δαὶ δεσπότης πλείω ἀγανάκτησιν πάντως ἐνέγκοι ἐπὶ τῶν κατὰ πρόσωπον παιόντων δούλων, παρὰ τοὺς πόρρω καὶ ἐν ἀποθύσῳ ὄντας. Ταῦτα δ' εἴρηταί μοι πολλαχῶς, εἰ καὶ ἀλλοτρόπως, διὰ τὸ ἐπιμένειν τὴν κακίαν καὶ διὰ τὸ πῆ μὲν διορθοῦσθαι καὶ πάλιν ὑποπίπτειν· καὶ οὐδὲ διὰ τοὺς ἀτάκτους μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ 15 τοὺς εὐτάκτους, καὶ οὐ διὰ τοὺς ἄρτι τὸ σχῆμα λαβόντας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πεπαλαιωμένους ἐν τῷ σχήματι· ὅσον γὰρ ὁ χρόνος, τοσοῦτον καὶ τὸ διάφορον τῆς πολιτείας διαφαίνεσθαι ὀφείλει, ἐπεὶ πρὸς τὸ μηδὲν ὀναῖσθαι ἐν τῇ παλαιότητι κατακρίσεως καὶ γελοίου αἴτιον ἢ παλαιότης, ὥσπερ καὶ πεπολιωμένον ἰδέσθαι ἄνδρα εἰς 20 σχολεῖον φοιτῶντα μετὰ νηπίων.

Αἱ διακονίαι τοίνυν οὐ παρ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ παρὰ Θεοῦ δι' ἐμοῦ δίδονται τῷ δεχομένῳ, καὶ οὐ μικραὶ, ἀλλὰ καὶ λίαν μεγάλαι, καὶ οὐκ ἄτιμοι, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἔντιμοι, ὑπὲρ ἃς δίδωσι βασιλεὺς ὁ ἐπὶ γῆς· εἰς γὰρ Θεοῦ λειτουργίαν καὶ δόξαν αὐταί. Ἡ 25 γήσεται ἄρα μικρὰν εἶναι ὁ ἀφυπνιστὴς τὴν οἰκειάν, ὁ ἐπιτηρητὴς τὴν ἰδίαν, ὁ παιδευτὴς τὴν σφετέραν, ὁ ἐπιστημονάρχης τὴν ἰδιαιτάτην; Καὶ πῶς οὐχὶ μωρόν; καὶ πῶς οὐχὶ ψεκτόν; καὶ πῶς οὐχὶ Θεὸν παροξύνει ὁ τοῦτο ὑπονοῶν καὶ τὴν προκριωτέραν, ὑπὲρ ἧς ἔστιν, αὐθαδεῖα ἀνθαιρούμενος; Ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ ἐπ' 30 αὐτῆς, ἧς ἔστι διακονίας, τὴν δύναμιν. Τί γὰρ ἔστιν ἀφυπνιστὴς, ἀλλ' ἢ τὸ προκατορθωκέναι αὐτὸν τὴν τοῦ ὑπνου τυραννίδα, ὅπερ

λογα πρὸς τὴν ἰδιότητά μας ὄνομα. Γιατὶ ἔχουμε ὀνομαστεῖ μοναχοί, καὶ ἀποτακτίτες καὶ ἀναχωρητῆς καὶ παρθένοι καὶ θεραπευτῆς καὶ ἅγιοι, καὶ θεωρούμαστε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἴμαστε.

Κανένας λοιπὸν ἀπὸ μᾶς νὰ μὴ εἶναι ἄθεος, κανένας ταραξίας, κανένας ὑβριστής, κανένας φίλος τῶν πορνῶν, κανένας γογγυστής, κανένας ψιθυριστής, κανένας ἀδιάφορος, κανένας ἀμελής, γιατί ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλη, βρίσκειται κοντὰ καὶ εἶναι ἀνταποδοτικὴ. Καὶ ὁ Θεός, ἂν ἐξοργίζεται, δὲν ἐξοργίζεται τόσο πολὺ γιὰ τὰ ψυχικὰ κακὰ ποὺ γίνονται στὴν τάξην τῶν λαϊκῶν, ὅσο γιὰ μᾶς ποὺ εἴμαστε ἐξολοκλήρου δικοὶ του. "Ὅπως δηλαδὴ ἓνας κύριος ἀγανακτεῖ ὅπωςδὴποτε περισσότερον γιὰ τοὺς δούλους ποὺ κάνουν παραβάσεις μπροστὰ του, παρὰ γιὰ ἐκείνους ποὺ βρίσκονται μακριὰ καὶ τίς κάνουν κρυφά. Αὐτὰ βέβαια τὰ ἔχω πεῖ πολλές φορές, ἂν καὶ μὲ ἄλλον τρόπο, ἐπειδὴ ἡ κακία ἐπιμένει καὶ ἐπειδὴ ἄλλοτε διορθώνονται οἱ ἄτακτοι, ἀλλὰ καὶ πάλι πέφτουν στὰ ἴδια. Καὶ δὲν τὰ λέγω μόνο γι' αὐτοὺς ποὺ εἶναι ἄτακτοι, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ὑπάκουους, καὶ ὄχι μόνο γι' αὐτοὺς ποὺ δέχθηκαν πρόσφατα τὸ σχῆμα, ἀλλὰ καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν παλιώσει μέσα στὸ σχῆμα. Καθὸσον ὅσο αὐξάνει ὁ χρόνος, τόσο περισσότερον πρέπει νὰ φαίνεται ἡ διαφορὰ τῆς διαγωγῆς· γιατί, ἂν δὲν ὠφελείσθε καθόλου μὲ τὸν καιρὸ, ἡ ἀρχαιότητα θὰ ἦταν αἰτία κατὰκρισης καὶ γελοιοποίησης, ὅπως ὅταν βλέπουμε ἓναν ἄνδρα μὲ ἄσπρα μαλλιά νὰ φοιτᾷ στὸ σχολεῖο μαζί μὲ νήπια.

Τὰ διακονήματα λοιπὸν δὲν προέρχονται ἀπὸ μένα τὸν ἀμαρτωλό, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ δίνονται ἀπὸ μένα σ' αὐτοὺς ποὺ τὰ δέχονται, καὶ δὲν εἶναι ἀσήμαντα, ἀντίθετα εἶναι πολὺ μεγάλα, καὶ ὄχι εὐκαταφρόνητα, ἀλλὰ πάρα πολὺ τιμητικὰ, ἀνώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δίνει ὁ ἐπίγειος βασιλιάς, γιατί γίνονται καὶ αὐτὰ γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Θὰ θεωρήσει ἐπομένως ὁ ἀφυπνιστής ὅτι εἶναι ἀσήμαντη ἡ δική του διακονία, ὁ ἐπιτηρητής τῆ δική του, ὁ ἐκπαιδευτής τῆ δική του, καὶ ὁ ἐπιστημονάρχης τὴν τελείως ξεχωριστὴ δική του διακονία; Καὶ πῶς δὲν εἶναι ἀνόητο αὐτό; πῶς δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτο; Καὶ πῶς δὲν ἐξοργίζει τὸν Θεό ὅποιος τὸ σκέφτεται αὐτό, καὶ μὲ αὐθάδεια προτιμᾷ τὴ διακονία ποὺ κρίνει ὅτι εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ αὐτὴν στὴν ὁποία εἶναι ταγμένος; Ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὐτὸς ἀγνοεῖ τὴν ἀξία ποὺ ἔχει ἡ διακονία στὴν ὁποία τὰχθηκε. Γιατὶ τί εἶναι ὁ ἀφυπνιστής, παρὰ ἐκεῖνος ποὺ κατόρθωσε πρῶτος νὰ ξεπεράσει τὴν τυραννικὴ ἐξουσία τοῦ ὕπνου, πράγμα

ἐστὶ τῶν λίαν ἀσκητικῶν, ταγῆναι ὑπὸ Θεοῦ ἄγγελός τις τοὺς λοι-
 πούς ἀδελφούς ἀφυπνίζων, πρὸς δόξαν καὶ αἶνον τῆς Τριάδος; Μέ-
 γιστον τὸ ἀξίωμα, ἀγγελικὸν τὸ διακόνημα. Τί δ' ἐπιτηρητής, ἀλλ' ἢ
 τὸ αὐτὸν ἐν ἐπιτηρήσει Θεοῦ ὄντα καὶ μὴ χρήζοντα τῆς ἐτέρων καὶ
 5 οὐ διασφαλλόμενον ἀπὸ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς, προκριθῆναι οἰο-
 νεὶ τῆς πάσης ἀδελφότητος ὀφθαλμὸν βλέποντα τὸ τῶν ἄλλων ἐν-
 διάστροφον; Τί δὲ παιδευτής; Οὐδὲν ἄλλο, ἢ διὰ τὸ πᾶσαν ἀταξίαν
 ἀποθέσθαι καὶ ἐπίμεστον πάσης εὐλάβειας γενέσθαι, προστῆναι τοῖς
 ἀπαιδευτοῖς καὶ ἀνουθετήτοισι, εἰς καταρτισμὸν καὶ ὠφελείας ὑπό-
 10 θεσιν.

Μέγα τοῦ ἐπιτηρητοῦ, μειζότερον τοῦ παιδευτοῦ, ὅτι ὁ μὲν ὁ
 βλέπει ἀναφέρει, ὁ δὲ καὶ βλέπων φθέγγεται καὶ συνεντίζει καὶ δια-
 λύει τὰς ἀταξίας ὡς ἄγγελός τις ἢ ὡς χριστός ἢ ὡς δεσπότης, τῇ
 οἰκείᾳ παρουσίᾳ ἀναστέλλων τὰς μάχας καὶ τὰς ἐν τῇ ἀδελφότητι
 15 δυσκολίας. Πρόσθετες καὶ τοῦ ἐπιστημονάρχου, ὡς πάσης ἐπιστήμης
 ἀποπληρωθέντος καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐπιστήμης ὑπόθεσις
 προκειμένου. Ἄλλ' οἱ μὲν φρονοῦντες τρέμουσι καὶ δεδοίκασι καὶ
 ἐφ' ἧς εἰσι διακονίας, οὐ λέγω οἰκονόμου ἢ κελλαρίτου ἢ βεστιαρίου
 ἢ ὑποδηματορράφου ἢ πρωτεύοντος ἐν τοῖς πολλοῖς ἢ πρωτοδιακο-
 20 νοῦντος, ἐν τῷ κήπῳ, λέγω, ἐν τῷ σκυτείῳ, ἐν τῷ μεμβραναρίῳ, ἐν
 τινὶ ἄλλῃ διακονίᾳ, ἀλλ' εἰ καὶ ξυλοκοπῶν μόνον ἐστὶν ἢ λαχανο-
 πλυτῶν. Θεοῦ γὰρ καὶ ὑπὲρ Θεοῦ τὰ γινόμενα διὰ τῶν ἀδελφῶν. Ὁ
 δὲ ἄφρων καὶ ἀσύνητος καὶ ὑπερήφανος μηδὲν ἦν ἔχει λογιζόμενος,
 μηδὲ ὑψηλὴν καὶ ἀγίαν καὶ ὑπὲρ τὴν οἰκείαν κατάστασιν, ζητεῖ τὴν
 25 οὐκ οὔσαν αὐτῷ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶν ἐπιτηρῶν, ζητεῖ παιδεύειν, καὶ εἰ
 ἔστι παιδεύων, ἐπιστημοναρχεῖν, καὶ εἰ ἔστιν ἐπιστημοναρχῶν, ζητεῖ
 ἱερατεύειν ἢ ἡγουμενεύειν, καὶ ἕκαστος τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς διακονί-
 αις κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.

Ἴδου ὑπέδειξα ὑμῖν τὴν δύναμιν τῶν διακονιῶν· παρακαλῶ
 30 ὑμᾶς μὴ ἀφρονεύειν, ἀλλὰ γινώσκειν ἐν ἧ ἔστε καὶ μηδ' ἀξίους ἡ-
 γεῖσθε τῆς ὑποδοχῆς· εἴαν γὰρ οὕτως ἕκαστος χαίρων καὶ προθυμού-
 μενος ἐνεργῆ τὴν διακονίαν, ἐν αὐτῇ εὐρίσκων τὸν Θεὸν καὶ οὐ πρὸς

πού εἶναι ἀπὸ τὰ πολὺ ἀσκητικά, τὸ νὰ ταχθεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸ σάν ἄγγελος πού ξυπνάει τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, γιὰ τὴ δόξα καὶ τὸν ἔπαινο τῆς ἁγίας Τριάδας; Εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο τὸ ἀξίωμα, εἶναι ἀγγελικὸ τὸ διακόνημα. Τί εἶναι ἐπίσης ὁ ἐπιτηρητής, παρὰ αὐτὸς πού βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιτήρηση τοῦ Θεοῦ, πού δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἐπιτήρηση ἄλλων, πού δὲ ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἐνάρετη διαγωγή, καὶ προκρίθηκε κατὰ κάποιον τρόπο νὰ εἶναι τὸ μάτι ὅλης τῆς ἀδελφότητος πού παρακολουθεῖ τὸ πῶς συμπεριφέρονται οἱ ἄλλοι; Καὶ ὁ ἐκπαιδευτὴς τί εἶναι; Τίποτε ἄλλο, παρὰ αὐτὸς πού, ἐπειδὴ ἔχει ἀποβάλλει κάθε ἀταξία καὶ εἶναι γεμᾶτος εὐλάβεια, προϊσταται στοὺς ἀπαίδευτους καὶ ἀνουθέτητους γιὰ νὰ τοὺς βοηθεῖ στὴν ἀσκησιὴ καὶ ὠφέλειά τους.

Εἶναι μεγάλο τὸ διακόνημα τοῦ ἐπιτηρητῆ, μεγαλύτερο ὅμως τοῦ ἐκπαιδευτῆ, γιὰτὶ ὁ πρῶτος ἀναφέρει αὐτὸ πού βλέπει, ἐνῶ ὁ δεύτερος, καὶ λέγει αὐτὸ πού βλέπει, καὶ σωφρονίζει καὶ διαλύει τὶς ἀταξίες, σάν κάποιος ἄγγελος, ἢ σάν ἀπεσταλμένος, ἢ σάν κύριος, πού μὲ τὴν παρουσία του σταματᾷ τὶς φιλονεικίες καὶ τὶς δυσκολίες τῆς ἀδελφότητος. Πρόσθεσε καὶ τὸ διακόνημα τοῦ ἐπιστημονάρχου, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ κάθε γνώση, γι' αὐτὸ ἔργο του ἔχει γιὰ νὰ μεταδίδει τὴ γνώση καὶ στοὺς ἄλλους. Καὶ οἱ συνετοὶ βέβαια τρέμουν καὶ φοβοῦνται καὶ γι' αὐτὲς τὶς διακονίες πού εἶναι ταγμένοι, δὲν ἐννοῶ τὸν οἰκονόμο ἢ τὸν ἀποθηκάριο ἢ τὸν ὑπεύθυνο τῆς ἱματιοθήκης ἢ τὸν ὑποδηματοποιὸ ἢ τὸν πρωτεύοντα μεταξὺ τῶν πολλῶν ἢ τὸν πρῶτο στὸ διακόνημα τοῦ κήπου, στὸ ὑποδηματοποιεῖο, στὸ ἐργαστήριον τῶν μεμβρανῶν ἢ σὲ ἄλλη διακονία, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀπλῶς κόβει ξύλα ἢ πλένει τὰ λαχανικά. Γιὰτὶ αὐτὰ πού γίνονται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ γίνονται γι' αὐτόν. Ἐνῶ ὁ ἄμυαλος καὶ ἀσύνητος καὶ ὑπερήφανος, περιφρονώντας τὸ διακόνημα πού ἔχει, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ὑψηλὸ καὶ ἅγιο καὶ ἀνώτερο ἀπὸ τὶς ἱκανότητές του, ζητᾷ ἐκεῖνο πού δὲν ἔχει, καὶ ἂν εἶναι ἐπιτηρητής, ζητᾷ νὰ γίνῃ ἐκπαιδευτής, ἂν εἶναι ἐκπαιδευτής, ζητᾷ νὰ γίνῃ ἐπιστημονάρχης, καὶ ἂν εἶναι ἐπιστημονάρχης, ζητᾷ νὰ ἱεραργεῖ ἢ νὰ γίνῃ ἡγούμενος, καὶ ὁ καθένας πού εἶναι ταγμένος στὰ ἄλλα διακονήματα, ἐνεργεῖ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο.

Νᾶ, σᾶς παρουσίασα τὴν ἀξία τῶν διακονημάτων. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ γίνεστε ἄφρονες, ἀλλὰ νὰ γνωρίζετε αὐτὸ στὸ ὁποῖο εἶστε τοποθετημένοι, καὶ νὰ θεωρεῖτε ὅτι δὲν εἴσατε ἀξιοὶ νὰ τὸ δεχθεῖτε. Γιὰτὶ, ἂν ὁ καθένας ἀσκεῖ ἔτσι μὲ χαρὰ καὶ προθυμία τὸ διακόνημά του, βρίσκο-

ἄλλην ἐξ αὐτοῦ ἐπικινούμενος, εἰ μὴ ὅτε κρινεῖ ὁ κρίνων καὶ μεθιστᾷ ὁ μεθιστῶν· εἰ δὲ οὐχ οὕτως, ἐντεῦθεν αἱ ταραχαί, αἱ ἀταξίαι, ἀργουσῶν τῶν διακονιῶν καὶ ἐπεισερχομένης τῆς ἀταξίας Ἐπισημασθε, παρακαλῶ μὴ οὕτω πράττωμεν, ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ θεο-
 5 πρεπῶς, ὅπερ καὶ ποιεῖτέ τινες ἐν ὑμῖν καθ' ὃν εἶρηκα λόγον· ὁρῶ γὰρ καὶ σκοπῶ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν καὶ ἐκ τῶν ἔνδοθεν, τὰς τῆς ψυχῆς ὑμῶν διαθέσεις. Εἰ ὅλως ζητεῖς εἶναι ὑψηλότερος καὶ ἀξιουῖσθαι τελε-
 ωτέρας διακονίας, ἣν ἔχεις τίμησον, ἀγίασον, δόξασον καὶ διὰ τῆς ἐν
 αὐτῇ ἐπιμελείας καὶ ἀγρυπνίας σου· καὶ μὴ θέλοντός σου πάντως ἡ-
 10 ξει καιρὸς ἐπιλαβέσθαι σε οὐ παρὰ σεαυτοῦ, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς ἀλη-
 θείας, καὶ τὴν ὑψηλοτέραν τῆς προκειμένης· «ὑπερηφάνοις γὰρ ἀντι-
 τάσσεται Κύριος» καὶ «πᾶς ὑψηλοκάρδιος βδελυκτὸς ἐνώπιον αὐ-
 τοῦ». Ὑμᾶς δὲ εἶη, πάντα ἐν φόβῳ Θεοῦ διαβιῶντας καὶ τῷ τῆς
 ταπεινώσεως χαρίσματι κατακεκοσμημένους, καὶ τὰ παρόντα καλῶς
 15 διαμεΐδειν καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς εἶη καλλιώτερον διαφαίνεσθαι ἐν πάσῃ
 ἀγαθῇ καταστάσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΓ'.

20 Ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἀγωνιστέον καὶ πολεμητέον ἐν τῇ πνευματικῇ
 ἡμῶν στρατείᾳ κατὰ τῶν ἐπιβαλλόντων ἡμῖν ἐναντίον
 λογισμῶν, ὡς ἂν ληψώμεθα παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου
 Χριστοῦ τὰ βραβεῖα τῆς νίκης.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πορευόμενοι πορεύεσθε τὴν ὁδὸν ὑμῶν ἐν
 25 εἰρήνῃ, καὶ χαίρω ὁρῶν ὑμᾶς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ καταστάσει, ἀλλ' ἐπειδὴ
 στρατιῶταί ἐστε Χριστοῦ (στρατιώτου δὲ ἴδιον τὸ τὰ πολέμου ἀεὶ ἐκ-
 μελετᾶν, τὴν τε πανοπλίαν κατηρτισμένην ἔχειν καὶ ἐμπαρᾶσκευον
 πρὸς τὴν ἐν καιρῷ συμβολὴν τῶν ἐναντίων), βλέπετε πῶς ἐστε ἡτοι-
 μασμένοι, πῶς τὰ ὅπλα ὑμῶν τὰ πνευματικά, οἷον ἠκονημένα καὶ
 30 κεκαθαρμένα καὶ ἐστιλβωμένα, ἡ ῥομφαία τῆς ὑπακοῆς, ὁ θώραξ
 τῆς πίστεως, ἡ περικεφαλαία τῆς σωτηρίου ἐλπίδος, ὁ θυρεὸς τῆς τα-
 πεινοφροσύνης, ἡ φαρέτρα τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν καὶ μέντοι καὶ τὸ

6. Παροιμ. 3, 34.

7. Παροιμ. 16, 5.

1. Ἐφ. 6, 14-18.

ντας σ' αὐτὸ τὸν Θεό, καὶ δὲν ἐπιδιώκει ἄλλο κινούμενος ἀπὸ μόνος του, παρὰ μόνο ὅταν θὰ κρίνει αὐτὸς πὺν κρίνει καὶ θὰ τὸν μεταθέσει αὐτὸς πὺν κάνει τις μεταθέσεις. Ἐν ὅμως δὲν γίνεται αὐτό, ἀπὸ ἐδῶ δημιουργοῦνται οἱ ταραχές, οἱ ἀταξίες, ἐπειδὴ δὲν ἐκτελοῦνται τὰ διακονήματα καὶ δημιουργεῖται ἀταξία. Σὰς παρακαλῶ λοιπὸν μὲ κανένα τρόπο νὰ μὴ ἐνεργοῦμε ἔτσι, ἀλλὰ ἤρεμα καὶ ὅπως πρέπει στὸν Θεό, πρῶγμα πὺν κάνετε μερικοὶ ἀπὸ σὰς μὲ τὸν τρόπο πὺν εἶπα. Γιατὶ βλέπω καὶ παρατηρῶ καὶ ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ τις διαθέσεις τῆς ψυχῆς σας. Ἐν πραγματικῶς ζητᾶς νὰ ἀνεβεῖς ψηλότερα καὶ νὰ ἀναλάβεις τελειότερο διακόνημα, τίμησε αὐτὸ πὺν ἔχεις, ἀγίασέ του, δόξασέ το μὲ τὴ φροντίδα καὶ τὴν ἀγρυπνία σου, καὶ χωρὶς νὰ θέλεις θὰ ἔρθει ὀψωσδήποτε καιρὸς νὰ τὸ λάβεις, ὄχι ἀπὸ μόνος σου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἀλήθεια, καὶ τὸ ψηλότερο ἀπὸ αὐτὸ πὺν ἔχεις τώρα. «Γιατὶ ὁ Κύριος ἀντιτάσσεται στοὺς ὑπερήφανους»⁶, καὶ «κάθε ὑπερήφανος εἶναι μισητὸς μπροστὰ του»⁷. Σεῖς ὅμως ὅλοι εἶθε, ζώντας μὲ φόβο Θεοῦ καὶ ὄντας στολισμένοι μὲ τὸ χάρισμα τῆς ταπείνωσης, καὶ τὰ παρόντα νὰ τὰ διανύσετε καλά, καὶ στὸ ἐξῆς νὰ φανεῖτε καλύτεροι σὲ κάθε ἀγαθὴ κατάσταση, μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 103η.

Ἔστιν πρὸς νὰ ἀγωνισθοῦμε καὶ νὰ πολεμήσουμε στὴν πνευματικὴ μας στρατεύση ἐναντίον τῶν λογισμῶν πὺν μᾶς πολιορκοῦν, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δεχθοῦμε ἀπὸ τὸν ἀγωνοθέτη Χριστὸ τὰ βραβεῖα τῆς νίκης.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐξακολουθεῖτε νὰ βαδίζετε τὸ δρόμο σας μὲ εἰρήνη καὶ χαίρομαι βλέποντάς σας σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἴσατε στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ (καὶ γνώρισμα τοῦ στρατιώτη εἶναι νὰ μελετᾶ διακρῶς τὰ τοῦ πολέμου καὶ νὰ ἔχει ἔτοιμη καὶ τακτοποιημένη τὴν πανοπλία του γιὰ νὰ συμπλακεῖ στὴν κατάλληλη στιγμή μὲ τοὺς ἀντιπάλους του), προσέχετε νὰ εἴστε ἐτοιμασμένοι, τὰ πνευματικὰ σας ὄπλα νὰ εἶναι ἀκονισμένα καὶ καθαρὰ καὶ γυαλισμένα, τὸ ξίφος τῆς ὑπακοῆς, ὁ θώρακς τῆς πίστεως, ἡ περικεφαλαία τῆς σωτήριας ἐλπίδας¹, τὸ ἔμβλημα τῆς ταπεινοφροσύνης, ἡ φαρέτρα τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν,

ὄχημα, ἤγουν τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα, καθάπερ τις ἵππος καλῶς γεγυμνασμένος, μήτε πολυσαρκῶν (ἐπειδὴ ἄχρηστος πρὸς τοὺς δρόμους), μήτε λίαν κατισχνωμένος (ἐπεὶ ἀργὸς πρὸς τὰς κινήσεις), καλῶς φέρων τὸν χαλινὸν τοῦ θείου φόβου, ὡς ἂν μὴ ἔξω φέρεται τῆς ἡνιοσχίας, μηδ' αὐτὸν καταβάλλοι τὸν ἐπιδάτην νοῦν ἀπαιδευσίας σκιρτήμασι. Τοιούτους ὑμᾶς θούλεται ὁ λόγος αἰεὶ εἶναι, ἐπειδὴ καθ' ἐκάστην ὁ πόλεμος, καθ' ὥραν ἢ μάχη, κατὰ ῥοπὴν τὰ τόξα.

Τίς οὖν ἐν ὑμῖν ἀριστεύς, τίς ἰσχυρός, τίς πολεμιστής, κόπτων τοὺς ὑπεναντίους λογισμοὺς ἐν χιλιάσι καὶ μυριάσι, καὶ πρῶτόν γε 10 τὸν ὑπερήφανον νοῦν κατασπάσας, ὡς τὸν Γολιάθ ἐκεῖνον ὁ θεῖος Δαβὶδ; Ἐξ οὗ τί γενήσεται; Τροπὴ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας, τῶν πολυμόρφων καὶ ποικίλων παθῶν τῆς ἁμαρτίας· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πρῶτον τῶν κακῶν καὶ τελευταῖον, δι' οὗ ἐκπέπτωκεν ἐκ τῶν οὐρανίων ἀψίδων καὶ τῆς ἀγγελικῆς λαμπροφορίας ὁ νῦν πειράζων ἡ- 15 μᾶς δράκων, καὶ ἐξ οὗ, ὥσπερ ἐκ τινος ῥίζης, ἔφυ τὰ μυρία βλαστήματα τῶν ἁμαρτημάτων. Ἀγωνιστέον οὖν καὶ πολεμητέον πρὸς ἕκαστον τῶν ἐπιβαλλόντων ἡμῖν, ἐπειδὴ ἄλλω ἄλλος πεπύεται πάθει καὶ ἄλλον ἄλλως τοξεύει ὁ σοφιστὴς τῆς κακίας ὄφις προστίθεται γὰρ ὁ μὲν τῇ πορνείᾳ, ἕτερος τῇ γαστρομαργία, ἄλλος τῇ ἀκηδία, 20 ἄλλος τῷ φθόνῳ, ἕτερος τῇ κενοδοξία, ἄλλος τῇ ὀργῇ, ἕτερος τῇ ἀπιστία, ἄλλος τῇ ἀποδράσει, ἕτερος τῇ φιλαντία, ἄλλος τῇ ἀργία, ἕτερος τῇ δυσμενείᾳ. Ταῦτα πάντα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖ πνεῦμα, τὸ σατανικόν, καὶ πολὺς πρὸς ταῦτα ὁ ἀγών. Πανταχόθεν ὁ ὀφθαλμὸς, ἐκατέρωθεν ὁ σκοπὸς, κυκλόθεν ὁ περιφραγμὸς Ὡς ἂν μὴ εἰσέλθῃ μὴ 25 πρόση, μὴ λάθῃ, μὴ χειρώσῃται, μὴ κτείνῃ καὶ ἀπολέσῃ, ἀντικαθεκτέον, ἀντιπολεμητέον. Ἔστι λαβεῖν ἅπαξ καὶ δοῦναι δεκάκις, πληγῆναι μικρὸν καὶ πληῆσαι καιρίαν. Ὁ κατὰ σῶμα τιρωσκόμενος ἰατρείας χρήζει, ὡσαύτως καὶ ὁ κατὰ πνεῦμα. Ἰατρεία δὲ ἢ δι' ἐξαγορεύσεως ἐπιτιμία. Καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξιτέον. Ὁ κατὰ σῶμα νικῶν 30 ἐν εἴληφε στέφος, ὁ δὲ κατὰ πνεῦμα μυρία τὰ βραβεῖα. Ὡστε καθ' ἡμέραν ἢ μάχη, καθ' ἡμέραν οἱ στέφανοι, καθ' ἐκάστην τὰ ἔπαθλα. Καὶ μακάριοί ἐστε, ἐφ' ὅσον ἐνίστασθε καὶ οὐ καταπίπτετε, ἐνισχύετε

ἀλλὰ καὶ τὸ ὄχημα, δηλ. τὸ πολύτιμο σῶμα σας, σὰν ἄλογο καλὰ γυμνασμένο, νὰ μὴ εἶναι παχύσαρκο (γιατὶ θὰ εἶναι ἄχρηστο γιὰ τὸ δρόμο), οὔτε πολὺ ἀδυνατισμένο (ἐπειδὴ εἶναι ἀργὸ στὶς κινήσεις), νὰ κρατᾶτε καλὰ τὸ χαλινάρι τοῦ θείου φόβου, γιὰ νὰ μὴ ὀδηγεῖται τὸ ἄρμα ἔξω ἀπὸ τὸν στόχο τῆς ὁδήγησής, οὔτε καὶ νὰ ρίχνει κάτω τὸν ἀναβάτη νοῦ με ἀνεκπαίδευτο πῆδημα. Τέτοιους θέλει νὰ εἴστε πάντοτε ὁ λόγος, ἐπειδὴ καθε μέρα γίνεται πόλεμος, καθε ὥρα μάχη, καθε στιγμή ρίχνοντα βέλη.

Ποιὸς λοιπὸν ἀπὸ σᾶς εἶναι ἄριστος; ποιὸς εἶναι δυνατός; ποιὸς εἶναι πολεμιστὴς ποὺ κόβει τοὺς ἀντίθετους λογισμοὺς κατὰ χιλιάδες καὶ μυριάδες, καὶ πρῶτον βέβαια ρίχνει κάτω τὸν ὑπεφῆφανο νοῦ, ὅπως ὁ θεῖος Δαβὶδ ἐκεῖνον τὸν Γολιάθ²; Καὶ ἀπὸ αὐτὸ τί θὰ γίνῃ; Κατατρόπωση τῶν πονηρῶν πνευμάτων³, τῶν πολύμορφων δηλαδή καὶ πολυποίκιλων παθῶν τῆς ἁμαρτίας. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο καὶ τελευταῖο ἀπὸ τὰ κακά, μετὰ τὸ ὁποῖο ἐξέπεσε ἀπὸ τὶς οὐράνιες ἀψίδες καὶ ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴ λαμπρότητα ὁ δράκος ποὺ τώρα μᾶς πειράζει, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖο, σὰν ἀπὸ κάποια ρίζα, φῦτρωσαν μύρια βλαστάρια τῶν ἁμαρτημάτων. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀγωνιζόμεσθε καὶ νὰ πολεμοῦμε σὲ καθε ἓνα ποὺ μᾶς ἐπιτίθεται, γιατί ὁ καθένας πληγώνεται ἀπὸ διαφορετικὸ πάθος, καὶ τὸν καθένα τὸν τοξεύει διαφορετικὰ τὸ σοφιστικὸ φίδι τῆς κακίας. Γιατὶ ἄλλος προσβάλλεται μετὰ τὴν πορνεία, ἄλλος μετὰ τὴν λαιμαργία, ἄλλος μετὰ τὴν ἀδιαφορία, ἄλλος μετὰ τὸν φθόνον, ἄλλος μετὰ τὴν κενοδοξία, ἄλλος μετὰ τὴν ὀργήν, ἄλλος μετὰ τὴν ἀπιστίαν, ἄλλος μετὰ τὴν δραπέτευσιν, ἄλλος μετὰ τὴν φιλαυτία, ἄλλος μετὰ τὴν ἀργίαν, ἄλλος μετὰ τὴν ἐχθρικὴν διάθεσιν. "Ὅλα αὐτὰ τὰ κάνει ἓνα καὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα, τὸ σατανικόν, καὶ χρειάζεται πολὺς ἀγῶνας σ' αὐτὰ. Τὸ μάτι νὰ κοιτάζει ἀπὸ παντοῦ, ὁ σκοπὸς νὰ προσέχει καὶ ἀπὸ τὶς δύο μεριές, ἢ περίφραξιν νὰ εἶναι γύρω γύρω. Γιὰ νὰ μὴ ἔρθῃ, νὰ μὴ πλησιάσῃ, νὰ μὴ μᾶς πιᾶσῃ, νὰ μὴ μᾶς αἰχμαλωτίσῃ, νὰ μὴ μᾶς σκοτώσῃ καὶ μᾶς ἐξαφανίσῃ, πρέπει νὰ ἀντεπιτεθοῦμε, νὰ πολεμήσομε ἐναντίον του. Εἶναι δυνατόν νὰ δεχθοῦμε ἓνα χτύπημα καὶ νὰ δώσομε δέκα, νὰ πληγωθοῦμε λίγο, καὶ νὰ τὸν πλήξομε καίρια. "Ὁποῖος πληγώνεται σωματικὰ χρειάζεται θεραπεία. Τὸ ἴδιον καὶ αὐτὸς ποὺ πληγώνεται πνευματικᾶ. Καὶ θεραπεία εἶναι τὸ ἐπιτίμιο ποὺ ἐπιβάλλεται μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν. Καὶ πάλι μετὰ τὴν θεραπεία νὰ βγοῦμε στὸν πόλεμον. "Εκεῖνος ποὺ νικᾷ σωματικὰ παίρνει ἓνα στεφάνιν, ἐνῶ αὐτὸς ποὺ νικᾷ πνευματικὰ παίρνει μύρια βραβεῖα. "Ὡστε ἡ μάχη εἶναι καθημερινή, καθημερινὰ καὶ τὰ στεφάνια, καθε μέρα καὶ τὰ ἔπαθλα. Καὶ εἴσατε μακάρι-

καὶ οὐκ ὀλιγωρεῖτε, μέχρις ἂν ὁ πόλεμος διαλυθεῖ διὰ τῆς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἡμῶν μεταστάσεως.

Θαρσεῖτε οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, θαρσεῖτε· Θεὸν ἔχομεν βοηθόν, ἐπίκουρον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἄγγελον, ἀντίληψιν παρὰ τῶν ἁγίων 5 (ἂν τὰ ὀνόματα ἐπικαλούμεθα), ὄπλον ἀήττητον τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, αὐτὴν τὴν πατρικὴν πίστιν, τὴν τῶν ἐπαγγελμάτων ἡμῶν πεποίθησιν, τὴν τῶν ἀδελφῶν σύμφραξιν. Οὐ φοβηθησόμεθα ἀπὸ μυριάδων λαοῦ, τῶν κυκλούντων ἡμᾶς ἀοράτων λογισμῶν· οὐ κάμψομεν γόνυ τῇ Βάαλ τῶν ἡδονῶν, οὐ προησόμεθα τὴν 10 σωφροσύνην ἡμῶν, ἣν ἐνυμφεύσατο Κύριος ἐν ἁγιασμῶ· οὐ ποιήσομεν τὰ μέλη ἡμῶν πορνείας καὶ ἀκαθαρσίας σκευή διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ὀλεθρίου παρρησίας καὶ μυσαρᾶς ἐργασίας, ὄντα Χριστοῦ μέλη, τοῦ ἀχράντου καὶ ἀθανάτου νυμφίου· οὐκ εἰσδεξόμεθα σύμβουλον τὸν ὄφιν, ἐκσκορακίσει ἡμᾶς τοῦ παραδεισιακοῦ κοινοβίου 15 βουλόμενον· οὐκ ἀνοιξομεν θύραν τοῖς κλέπταις δαίμοσι συλῆσαι ἡμῶν τὸν τῆς ψυχῆς θησαυρὸν καὶ αἰχμαλωτισθῆναι εἰς Ἀσσυρίους λογισμοὺς καὶ Βαβυλωνίους δουλείας.

Τί καλὸν μένειν ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ᾤκοδόμησεν ἡμῖν διὰ τῶν ποικίλων ἀρετῶν! Τί μακάριον ἀδούλωτον 20 τὸ τῆς ψυχῆς ἀξίωμα κεκτηῆσθαι ἀπὸ τῆς δουλοπαθοῦς ἀμαρτίας! Ψυχὴ ἀκυρίευτος ἐκ παθῶν ὅλη ἐστὶν ἐλευθέρη, ὅλη θεοειδής, ὅλη δεσπότης, ὅλη φωτεινὴ, ὅλη ἀγαλλιωμένη, εὐπρόθυμος, εὐπρόσιτος, θεοσύνναπτος, θεοσύγκρατος, οὐράνιος, λέγουσα ὡς δούλις ταῖς φυσικαῖς ἐνεργείαις, ἡνίκα δέον ἐστί, “τόδε ποιήσον” καὶ ποιεῖ, 25 καὶ τῷ ἄλλῳ “πορεύου” καὶ πορεύεται ἐν εἰρήνῃ· ἀλλ’ οὐχ ὡς ἡ ἀνδραποδισθεῖσα καὶ δουλωθεῖσα ὑπὸ τῶν τυράννων παθῶν, ἣν ἔστιν ὄραν πολλὰ καὶ δεινὰ πάσχουσαν, ἐλκομένην ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν εἰς δουλείαν παντὸς πάθους, πάσης πράξεως βδελυρᾶς προστασσομένη γὰρ ποιεῖ τὰ κελευόμενα παρὰ τῷ δαίμονι, καὶ εἶθε ἐνί, ἀλλὰ μὴ 30 πολλοῖς. Δεσπότης αὐτῆς ὁ τῆς ἡδονῆς, ὁ τοῦ φθόνου, ὁ τοῦ μίσους, ὁ τῆς ἔριδος, ὁ τῆς κοιλιωμανίας, ὁ τῆς ὀκνίας, ὁ τῆς ἀπιστίας, ὁ τῆς βλασφημίας, ὁ τοῦ θυμοῦ, ὁ τῆς ὑπερηφανίας, ὁ τοῦ ψεύδους, ὁ τῆς κλοπῆς, τῶν ἄλλων πάντων, ὧν τὰ ὀνόματα τίς ἂν καταριθμήσοιτο; Καὶ ὡς ἕκαστος ἐπιγινώσκει, ἐξ ὧν δουλοῦται, ὧνπέρ ἐστιν ὑποχέριος, ἐν τούτοις ἐλεεινὴ ἡ ψυχὴ, παναθλία ἡ ζωὴ αὐτῆς, ὅλη πενι-

οι, ἔφ' ὅσον ἀντιστέκεστε καὶ δὲν ὑποχωρεῖτε, ἐνδυναμώνεστε καὶ δὲν ἀδιαφορεῖτε, μέχρι νὰ διαλυθεῖ ὁ πόλεμος μὲ τὴν ἐκδημία μας ἀπὸ ἐδῶ.

Ἔχετε λοιπὸν θάρρος, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ἔχετε θάρρος. Ἔχουμε τὸν Θεὸ βοηθὸ μας⁴, ἄγγελο προστάτη τῆς ζωῆς μας, βοήθεια ἀπὸ τοὺς ἁγίους (τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐπικαλούμαστε), ἀνίκητο ὄπλο τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἴδια τὴν πατροπαράδοτη πίστη μας, τὴν πεποίθησι σὲς ὑποσχέσεις μας, τὴν συμπαράταξι τῶν ἀδελφῶν μας⁵. Δὲν θὰ γονατίσουμε μπροστὰ στὴ Βάαλ⁶ τῶν ἡδονῶν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψουμε τὴ σωφροσύνη μας, τὴν ὁποία νυμφεύθηκε ὁ Κύριος μὲ ἁγιασμό. Δὲν θὰ κάνουμε τὰ μέλη μας δοχεῖα πορνείας καὶ ἀκαθαρσίας μὲ τὴν μεταξύ μας ὀλέθρια ἐλευθεροστομία καὶ τὴ σιχαμερὴ ἐργασία, ἐπειδὴ εἶναι μέλη τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀμόλυντου καὶ ἀθάνατου νυμφίου. Δὲν θὰ δεχθοῦμε μέσα μας σύμβουλο τὸ φίδι, πού θέλει νὰ μᾶς διώξει ἀπὸ τὸ παραδεισιακὸ κοινόβιο. Δὲν θὰ ἀνοίξουμε τὴν πόρτα στοὺς κλέφτες δαίμονες γιὰ νὰ συλήσουν τὸ θησαυρὸ τῆς ψυχῆς μας καὶ νὰ αἰχμαλωτισθοῦμε σὲ Ἀσσύριους λογισμοὺς καὶ βαβυλωνιακὰς δουλεῖες.

Πόσο ὠραῖο εἶναι νὰ μένουμε στὴν πόλιν, τὴν ὁποία ἔκτισε ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας γιὰ μᾶς μὲ τίς ποικίλες ἀρετές! Πόσο μακάριο εἶναι νὰ ἔχουμε ἀδούλωτο τὸ ἀξίωμα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴ δουλοπρεπὴ ἁμαρτία! Ἡ ψυχὴ πού δὲν ἔχει κυριευθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη, εἶναι ὅλη ἐλεύθερη, ὅλη ὅμοια μὲ τὸν Θεό, ὅλη τοῦ Κυρίου, ὅλη φωτεινὴ, ὅλη χαρούμενη, πρόθυμη, εὐπρόσιτη, ἐνωμένη μὲ τὸν Θεό, ἀναμιγμένη μὲ τὸν Θεό, οὐράνια, λέγοντας σὲς φυσικὰς ἐνέργειες ὡς πρὸς δοῦλες, ὅταν εἶναι ἀπαραίτητο, “κάνε αὐτὸ”, καὶ τὸ κάνει, καὶ στὸν ἄλλο, “πήγαινε”, καὶ πηγαίνει εἰρηνικὰ. Ὅχι ὅμως ὅπως ἐκείνη πού αἰχμαλωτίσθηκε καὶ ὑποδουλώθηκε στὰ τυραννικὰ πάθη, τὴν ὁποία βλέπουμε νὰ ὑποφέρει πολλὰ καὶ φοβερὰ, συρόμενη πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ κἄθε πάθος, κἄθε σιχαμερὴ πράξι, γιὰ τὴ διατάζεται ἀπὸ τὸν δαίμονα καὶ κάνει αὐτὰ πού διατάζεται, καὶ μακάρι νὰ ἦταν ἓνας ὁ δαίμονας καὶ ὄχι πολλοί. Κυριαρχεῖ σ' αὐτὴν ὁ δαίμονας τῆς ἡδονῆς, τοῦ φθόνου, τοῦ μίσους, τῆς φιλονεικίας, τῆς λαιμαργίας, τῆς ὀκνηρίας, τῆς ἀπιστίας, τῆς βλασφημίας, τοῦ θυμοῦ, τῆς ὑπερηφάνειας, τοῦ ψεύδους, τῆς κλοπῆς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ τὰ ἀπαριθμήσῃ; Καὶ ὅπως γνωρίζει ὁ καθένας, ἀπὸ αὐτοὺς πού ὑποδουλώνονται, αὐτοὶ στοὺς ὁποίους εἶναι ὑποχείρια, μ' αὐτοὺς εἶναι ἄθλια ἢ ψυχὴ, πανάθλια ἢ ζωὴ τῆς, ὅλη φτωχὴ, ὅλη δύσμορφη, σκοτεινὴ, χωρὶς φῶς,

χρά, ὄλη δυσειδής, σκοτεινή, ἀφεγγής, ἀλαμπής, ἄθεος, ἄμορφος, δύσεμος, μισητή, καὶ τὸ ὄλως ὀραῖσθαι ὑπὸ τῶν εὖ φρονούντων.

Μὴ δὴ οὖν τὸ ἀξίωμα ἡμῶν καταβάλωμεν, ὡς τέκνα· μὴ δὴ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἀπεμπολήσωμεν· δεσπότης τυγχάνοντες, μὴ γενώμεθα δοῦλοι· μὴ θώμεθα τὸ φῶς ἡμῶν σκότος, μὴ μεταβάλωμεν τὸ κάλλος ἡμῶν εἰς ἀμορφίαν, μὴ στρέψωμεν τὸ πρόσωπον ἡμῶν ἀπὸ Θεοῦ ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς κακίας· μὴ ἀπεκδυσώμεθα τοὺς φωτεινοὺς χιτῶνας τῶν ἀρετῶν, ἐνδιδυσκόμενοι τὰ μεμελανωμένα ῥακία τῶν ἀνομημάτων· μὴ χρηματίζοντες υἱοὶ Θεοῦ χρηματίσωμεν τέκνα
10 διαδόλου, φωτὸς ἔκγονα γεγεννημένοι μὴ φανῶμεν σκότους ἐκτρώματα. Εἰ γὰρ ταῦτα σωματικῶς λαμβανόμενα πονηρὰ καὶ δύσχρηστα, πόσω γε πνευματικῶς οὐκ ἐλεεινὰ καὶ παγχάλεπα, καὶ λεγόμενα καὶ νοούμενα; Ἄλλὰ τίς φρονῶν δουλείαν αἰρεῖται τυγχάνων δεσπότης; Ἄλλὰ τίς υἱοθεσίαν Θεοῦ ἔχων, γέννημα διαδόλου φιλεῖ κα-
15 λεῖσθαι; Ἄλλὰ τίς ῥίπτων τὴν ἄρρητον εὐγένειαν τῆς ἀρετῆς, ἔλοιτο δυσγένειαν ἀναλαμβάνεσθαι τῆς ἐμπαθοῦς ζωῆς; Ἄλλὰ τίς ἀπὸ πλούτου πνευματικοῦ εἰς πενίαν ζητεῖ σαρκὸς φθάσαι; Ἄλλὰ τίς προαιρεῖται βασιλείαν οὐρανῶν ἀπολέσαι, κερδαίνων πῦρ καὶ σκότος καὶ τὰς αἰωνίους ἄλλας βασάνους; Οὐ σωφρόνων τὸ πράγμα, οὐ
20 λογισμὸν ἔχόντων τὸ δράμα, τινῶν δὲ ἀλογίστων ἢ ἀναισθητῶν. Ὡς ὄφελον τοὺς οὕτω πράττοντας οὕτω καὶ γενέσθαι, ἢ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ κτισθέντας ἐπὶ κληρονομία τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καταχθῆναι διὰ τῆς ἀλόγου φιλοπαθείας εἰς ταμεῖα ἄδου, κρίσεως αἰωνίας

25 Ἄλλὰ ἀνανήψωμεν οἱ μὴ νήφοντες, εἴπερ τίς νυστάζει· ἀναβλέψωμεν οἱ μὴ βλέποντες, εἴπερ τις φυφλώττει· ἀκούσωμεν οἱ μὴ ἀκούοντες, εἴπερ τις κωφεύει· ἀναλάβωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν, εἴπερ τις ὑπεχάλασε τοὺς τόνους τῆς εὐανδρείας· μοχθήσωμεν, διώξωμεν, ὡς ἂν, διὰ τοῦ εὖ πράττειν ἡμᾶς ἐν ἔξει τοῦ καλοῦ γενόμενοι, μεθ' ἡδύ-
30 τητος καὶ εὐμαρείας πράττωμεν τὰ θεῖα καὶ σωτήρια. Καὶ ἐγγὺς Κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7. Ψαλμ. 144, 18.

8. Ψαλμ. 33, 19.

χωρίς λάμψη, χωρίς Θεό, χωρίς μορφή, κακοντυμένη, μισητή και μόνο ἀπλῶς βλεπόμενη ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ σκέφτονται καλά.

Ἄς μὴ ἐξευτελίσουμε λοιπὸν τὸ ἀξίωμα μας, τέκνα μου, ἄς μὴ προδώσουμε τὴν ἐλευθερία μας. Ἄφοῦ εἴμαστε κύριοι, ἄς μὴ γίνουμε δοῦλοι. Ἄς μὴ κάνουμε τὸ φῶς μας σκοτάδι, ἄς μὴ μεταβάλουμε τὴν ὁμορφιά μας σὲ ἀσχήμια, ἄς μὴ στρέψουμε τὸ πρόσωπό μας ἀπὸ τὸν Θεὸ στὴν εἰκόνα τῆς κακίας. Ἄς μὴ βγάλουμε τοὺς φωτεινοὺς χιτῶνες τῶν ἀρετῶν καὶ φορέσουμε τὰ μαῦρα κουρέλια τῶν ἀμαρτιῶν. Ἐνῶ εἴμαστε υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, ἄς μὴ γίνουμε παιδιὰ τοῦ διαβόλου, κι' ἄφοῦ γίναμε τέκνα τοῦ φωτός, ἄς μὴν ἀποδειχθοῦμε ἐκτρώματα τοῦ σκότους. Γιατί, ἂν αὐτὰ, σωματικὰ ἐξεταζόμενα, εἶναι πονηρὰ καὶ ἄχρηστα, πόσο μᾶλλον πνευματικὰ εἶναι ἐλεεινὰ καὶ φοβερώτατα, καὶ ὅταν λέγονται καὶ ὅταν γίνονται; Ἀλλὰ ποιὸς λογικὸς ὄντας κύριος προτιμᾷ τὴ δουλεία; Ποιὸς θέλει νὰ γίνει υἱὸς τοῦ διαβόλου, ἐνῶ ἔχει τὴν υἰοθεσία τοῦ Θεοῦ; Καὶ ποιὸς ρίχνοντας τὴν ἀπερίγραπτη εὐγένεια τῆς ἀρετῆς, θὰ προτιμοῦσε νὰ πάρει τὴν ταπεινὴ καταγωγὴ τῆς γεμάτης πάθη ζωῆς; Ποιὸς ἐπίσης ἀπὸ τὸν πνευματικὸ πλοῦτο ζητᾷ νὰ μεταφερθεῖ στὴ φτώχεια τῆς σάρκα; Καὶ ποιὸς προτιμᾷ νὰ χάσει τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, κερδίζοντας φωτιὰ καὶ σκοτάδι καὶ ἄλλα αἰώνια βασανιστήρια; Αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι ποὺ κάνουν οἱ σώφρονες, οὔτε αὐτοὶ ποὺ ἔχουν λογικὸ, ἀλλὰ κάποιοι ἄμυαλοι καὶ ἀναίσθητοι. Ἐπρεπε βέβαια αὐτοὶ ποὺ ἐνεργοῦν ἔτσι, τέτοιοι καὶ νὰ γίνουν, καὶ ὄχι, ἐνῶ δημιουργήθηκαν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ κληρονομήσουν τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, νὰ κατεβοῦν, μὲ τὴν ἀλόγιστη ἀφοσίωσή τους στὰ πάθη, στὰ τάρταρα τοῦ ἄδη, σὲ καταδίκη αἰώνια.

Ἄλλὰ ὅσοι δὲν εἴμαστε νηφάλιοι ἄς ἀνανήψουμε, ἂν κάποιος νυστάξει. Ἄς στρέψουμε τὸ βλέμμα μας ψηλά, ὅσοι δὲν βλέπουμε, ἂν καιεὶς εἶναι τυλφός. Ἄς ἀκούσουμε ὅσοι δὲν ἀκοῦμε, ἂν κάποιος εἶναι κωφός. Ἄς ἀναλάβουμε τίς δυνάμεις μας, ἂν κάποιος χαλάρωσε τοὺς τόνους τῆς γενναιότητος. Ἄς κοπιάσουμε, ἄς ἐπιδιώξουμε, ὥστε μὲ τίς καλές μας πράξεις νὰ συνηθίσουμε τὸ καλὸ καὶ νὰ κάνουμε τὰ θεῖα καὶ σωτήρια μὲ εὐχαρίστηση καὶ εὐκολία. Καὶ ὁ Κύριος θὰ εἶναι κοντὰ σὲ ὅλους ὅσους τὸν ἐπικαλοῦνται μὲ εἰλικρίνεια⁷, καὶ θὰ σώσει αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ταπεινὸ φρόνημα⁸, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'.

Περὶ ἐπιμελείας καὶ καρποφορίας τοῦ πνευματικοῦ
ἡμῶν ἀμπελῶνος.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χθὲς ἐπειδὴ ἔτυχε τρυγᾶν ἡμᾶς τὰς ἀμπέ-
5 λους, εὐλογήσατε τάχα τὰ κλήματα, ἃ πολὺν εἶχον τὸν καρπὸν καὶ
ὑπὸ χειρᾶς ἡμῶν ἐτμήθη· ἠνιάθητε δὲ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπῆρχον βότρυες,
ἠδὲ θέαμα τοῖς ὄρωσιν ὑποδεικνύμενοι. Τί τοῦτο προομιασάμην;
Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμπελῶν Κυρίου γεγενημένοι, εἰ μὲν ἔχοιτε καρποὺς
πνευματικοὺς καὶ ἐστὲ οἴονεὶ πολυστάφυλοι, ἀξιοθαύμαστοι τῷ
10 γεωργῷ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀναφαίνοισθε· εἰ δὲ μή, ἄξιοι κατάρας καὶ
ἐκκοπῆς· «πᾶν γὰρ κλῆμα μὴ ποιῶν καρπὸν ἐκκόπτεται», φησί,
«καὶ εἰς πῦρ βάλλεται». Βλέπετε δὲ ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχε καρποφοροῦσά
ἐστὶν ἡ ἀμπελος, ἀλλ' ἐπειδὴ φυτεύεται πολλοῖς κόποις πρότερον,
αὐξουμένη καὶ τελειουμένη ἔρχεται εἰς καρπογονίαν, εἴθ' οὕτω τέ-
15 μνεται, σκάπτεται, χαρακοῦται, βλαστοτομεῖται, καθαίρεται τῶν
σκολόπων, τῶν ἀκανθῶν, τῆς ὅλης ὑλομανίας, καὶ οὕτως ἐν καιρῷ
δίδωσι τὸν καρπὸν, μετὰ τὸ πιανθῆναι καὶ κοπρισθῆναι καὶ φυλλο-
λογηθῆναι καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς κατ' ἐμπειρίαν ὁ γεωργῶν αὐτὴν κα-
ταγίνεται. Μὴ οὐχὶ καὶ ἐφ' ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐστὶν ὄραϊν; Τίς γὰρ καρπὸν
20 ἤνεγκε πνευματικόν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μὴ πεπονθῶς καὶ οἶον μὴ
φυτευθεὶς καὶ αὐξηθεὶς καὶ ἀνδρονθεὶς ἐν τῇ νοουμένῃ κατὰ Χρι-
στὸν ἡλικία, σκαφεῖς τε καὶ τμηθεῖς, χαρακωθείς τε καὶ περιφρα-
χθεὶς τροπικῶς ταῖς τοῦ Κυρίου ἐντολαῖς; Ὁ δὲ μὴ οὕτως, ἀτελής
καὶ ἄκαρπος, «καὶ τρυγῶσιν αὐτόν», κατὰ τὸ γεγραμμένον, «πάντες
25 οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδὸν» λυμαντικοὶ δαίμονες

Διὰ τοῦτο καταδεχόμεθα, παρακαλῶ, τὴν κατὰ ψυχὴν γεωρ-
γίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἐπιμελείας, αἵτινές εἰσιν αἱ ἀσκητικαὶ κατα-
στάσεις, αἱ καθήκουσαι εὐταξίαι, οἱ τῆς ἐγκρατείας πόνοι, οἱ τῆς
ἀγρυπνίας κόποι, αἱ τῶν ἐξαγορευέσεων ἐντροπαί, αἱ τῶν ἐπιτιμῆσε-
30 ων πληγαί, ἡ φυλακὴ τοῦ στόματος, ἡ ἀμετεώριστος καρδιά, ἡ ἀ-
κληνῆς πεποίθησις, ἡ ἀκαταμάχητος ἔνστασις τῶν λογισμῶν· ὁ γὰρ
μὴ ταῦτα καταδεχόμενος, καρπὸν φέρειν οὐ δύναται, κλῆμα Χρι-

1. Ματθ. 3, 10. 7, 19. Ἰω. 15, 2. 6.

2. Ψαλμ. 79, 13.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 104η.

Γιὰ τὴ φροντίδα καὶ καρποφορία τοῦ πνευματικοῦ
ἀμπελώνα.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, χθὲς πού τρυγούσαμε τὰ ἀμπέλια εὐλογήσατε ἴσως τὰ κλήματα, κόβοντας μὲ τὰ χέρια σας τὸν πολὺ καρπὸ πού εἶχαν, ἐνῶ αἰσθανόσασταν λύπη γιὰ ὅσα δὲν εἶχαν τσαμπιά, παρουσιάζοντας εὐχάριστο θέαμα σ' αὐτοὺς πού σᾶς ἔβλεπαν. Γιατὶ τὰ εἶπα αὐτὰ προλογίζοντας; Ἐπειδὴ καὶ σεῖς, πού ἔχετε γίνει ἀμπελώντας τοῦ Κυρίου, ἂν ἔχετε καρποὺς πνευματικούς καὶ εἶστε κατὰ κάποιον τρόπο πολυστάφυλοι, ἐμφανίζεστε ἄξιοι θαυμασμοῦ στὸν γεωργὸ τῶν ψυχῶν μας, ἂν ὅμως δὲν ἔχετε, εἴσατε ἄξιοι κατάρσας καὶ ξερριζώματος· γιατί λέγει· «κάθε κλημα πού δὲν κάνει καρπὸ, κόβεται καὶ ρίχνεται στὴ φωτιά»¹. Βλέπετε δηλαδή ὅτι τὸ ἀμπέλι δὲν καρποφορεῖ στὴν τύχη, ἀλλὰ φυτεύεται προηγουμένως μὲ πολλοὺς κόπους, καὶ ὅταν αὐξηθεῖ καὶ τελειοποιηθεῖ, φθάνει στὴν καρποφορία· ἔπειτα κλαδεύεται, σκάβεται, φράζεται μὲ πασσάλους, κορφολογεῖται, καθαρίζεται ἀπὸ τὰ ξερόκλαδα, τὰ ἀγκάθια καὶ ἀπὸ τοὺς λαίμαργους βλαστοὺς καὶ τὰ χόρτα πού αὐξάνονται γρήγορα, καὶ τότε στὸν κατάλληλον καιρὸ παράγει καρπὸ, ἀφοῦ προηγουμένως λιπανθεῖ μὲ κοπριά καὶ κοποῦν τὰ φύλλα του, καὶ γίνουν ὅλα τὰ ἄλλα πού ὁ γεωργὸς κάμνει ἀπὸ τὴν πείρα πού ἔχει. Μήπως δὲν μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς τὸ ἴδιο καὶ σὲ μᾶς; Γιατὶ ποιὸς παρήγαγε πνευματικὸν καρπὸν χωρὶς νὰ ὑποστεῖ ὅλα αὐτὰ, δηλαδή χωρὶς νὰ φυτευθεῖ, νὰ μεγαλώσει, νὰ ἀνδρωθεῖ στὴν κατὰ Χριστὸν ἡλικία, νὰ σκαφθεῖ, νὰ κοπεῖ, νὰ περιχαρακωθεῖ καὶ νὰ περιφραχθεῖ ὡς πρὸς τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του μὲ τὶς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου; Ἐνῶ ὅποιος δὲν τὰ ὑφίσταται αὐτὰ, εἶναι ἀτελής καὶ ἄκαρπος, «καὶ τὸν τρυγοῦν», ὅπως εἶναι γραμμένο, «ὅλοι ὅσοι περνοῦν ἀπὸ τὸ δρόμο»², δηλαδή οἱ καταστρεπτικοὶ δαίμονες.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ δεχόμεστε εὐχαρίστως τὴν καλλιέργεια τῆς ψυχῆς καὶ τὶς φροντίδες τῆς, πού εἶναι οἱ ἀσκητικὲς καταστάσεις, ἡ ἀπαραίτητη πειθαρχία, οἱ πόνοι τῆς ἐγκράτειας, οἱ κόποι τῆς ἀγρυπνίας, οἱ ντροπὲς τῆς ἐξομολόγησής, τὰ τραύματα τῶν ἐπιτιμήσεων, ἡ φρούρηση τοῦ στόματος, ἡ ἀπάραχη καρδιά, ἡ σταθερὴ πίστη, ἡ ἀκαταμάχητη ἀντίσταση τῶν λογισμῶν. Γιατὶ ὅποιος δὲν τὰ δέχεται αὐτὰ, δὲν μπορεῖ νὰ καρποφορήσει, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀνομασθεῖ κλημα τοῦ

στοῦ ὀνομάζεσθαι οὐχ οἶόν τε. Καὶ τίνος ἔνεκεν ἐληλύθαμεν ἐνταῦθα, ὧ ἀδελφοί, ἀλλ' οὐχ ἵνα καρπὸν πολὺν φέρωμεν, οὐχ ἵνα θρέψωμεν τὸν Κύριον τῇ νοητῇ ἡμῶν εὐκαρπία; Πεινᾷ ἡμῶν τὴν σωτηρίαν ὁ ἀγαθὸς δεσπότης· καί, εἰ μὲν εὖροι, εὐφραίνεται ἀπογευόμενος 5 τοῦ καρποῦ, εἰ δὲ μή γε, ὡς τὴν ἀκαρπίαν τῆς συκῆς ὑπὸ κατάραν ἴστησιν· ἤδη γὰρ αὐτὸς παραβάλλει καθ' ἐκάστην καὶ ἐπισκέπτεται, οἷοί ἐσμεν, καὶ διὰ τοῦτο χρεῖα ἀγῶνος, ἐπιμελείας, ζέσεως ψυχῆς, φροντίδος, ταπεινώσεως, ὑπακοῆς, προσοχῆς, ὑμνολογίας, πραότητος, συνέσεως, φιλεργίας, φιλαδελφίας, ὑπομονῆς, κραταιότητος, ἐλ- 10 πίδος, ὅπως ἂν ἀπαρτίσωμεν ἑαυτοὺς σκευὴ ἐκλογῆς, κατηρτισμένους ἐν ἀγίῳ Πνεύματι.

Κεκοπιάκατε, ὁμολογῶ, τεταλαιπωρήκατε ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ἠνέγκατε πολλὰ, ἠνύσατε διαύλους ἱκανούς, ἐνετρέψατε τὸν δόλιον, ἀπεκρούσασθε πολέμους, ἀπεσκορακίσασθε προσπαθείας, ἐγυμνώ- 15 θητε τῷ κόσμῳ, ἐσταρωθήτε ταῖς ἐπιθυμίαις, ἐφυλάξατε ἐντολάς, ἐτηρήσατε πίστιν πατρικὴν, γεγόνατε ἀπτόητοι τῶν ἀνθρωπίνων φόβων, ἠτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑπὲρ ἀγάπης τοῦ Κυρίου εἰς θάνατον. Πάντα ὑμῶν ἀποδεκτὰ καὶ ἐπαινετὰ καὶ εὐπρόσιτα, πάντα ἡγιασμένα καὶ πολύενκτα καὶ οὐράνια. Ἄλλ' ἔτι μικρὸν ὅσο ὑπομεί- 20 νωμεν, δέομαι ὑμῶν, ἀδελφοί τιμιώτατοι· στῶμεν ἀκλινεῖς ἐν τῇ πίστει· στῶμεν ἀπτόητοι ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πειρασμῶν, τῶν ἀοράτων τε καὶ ὄρατῶν· μὴ ἀκηδιάσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρον· μὴ ἐνδώσωμεν πρὸς τὸν καθημερινὸν πόλεμον τοῦ Βελίαρ. «Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ γὰρ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου», γέγρα- 25 πται· «Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω; Ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου, οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου, αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον», «ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν».

Οὕτω τοίνυν ἐπάδωμεν τοῖς λογισμοῖς, οὕτως ἀνδρειώμεθα κα- 30 τὰ ψυχὴν, οὕτω μεταχειριζώμεθα ἐν προθυμίᾳ τὰς διακονίας, εὐτακτοῦντες κατὰ πάντα, μὴ προφέροντες λόγον σαπρὸν, γογγυστικόν, ὑβριστικόν, καταλαλητικόν, φατριαστικόν, παρρησιαστικόν· οὕτω συναγειρώμεθα πρὸς τὰς ἐργασίας, πρὸς τὰς ἀγρυπνίας, πρὸς τὰς ψαλμωδίας πρωτόκλητοι, εὐκίνητοι, ἀπροφάσιστοι, ἰλαροπρόσω-

Χριστοῦ. Καὶ γιὰ ποιὸν λόγο ἦρθαμε ἐδῶ, ἀδελφοί; Δὲν ἦρθαμε γιὰ νὰ παραγάγουμε πολὺν καρπὸ; Δὲν ἦραθμε γιὰ νὰ θρέψουμε τὸν Κύριο μὲ τοὺς καλοὺς νοητοὺς καρποὺς μας; Ὁ ἀγαθὸς Δεσπότης ἐπιθυμεῖ διακαῶς τὴ σωτηρία μας, καὶ ὅταν βρεῖ καρποὺς, εὐφραίνεται γευόμενος αὐτούς, ἐνῶ ἀλλιῶς μᾶς καταριέται, ὅπως τὴν ἄκαρπη συκιᾶ³. Γιατὶ αὐτὸς ἤδη ἀπὸ τώρα παρακολουθεῖ κάθε μέρα καὶ παρατηρεῖ πῶς εἴμαστε, γι' αὐτὸ χρειάζεται ἀγῶνας, ἐπιμέλεια, θέρμη ψυχῆς, φροντίδα, ταπείνωση, ὑπακοή, προσοχή, ψαλμωδία, πραότητα, φρονημάδα, ἐργατικότητα, ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν, ὑπομονή, ἐνδυνάμωση, ἐλπίδα, γιὰ νὰ καταστήσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας σκευὴ ἐκλεκτά, τελειοποιημένους μὲ τὴ χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ὁμολογῶ ὅτι ἔχετε κοπιᾶσει, ὅτι ταλαιπωρηθήκατε μὲ ὅσα προσηγήθησαν, ὑποφέρατε πολλά, διανύσατε πολλὰ ἀγωνίσματα δρόμου, τρέψατε σὲ φυγὴ τὸν ὑπουλο, ἀποκρούσατε τοὺς πολέμους, πετάξατε ἀπὸ πάνω σας τὶς ἐπιθυμίες τῶν παθῶν, ἀπαλλαχθήκατε ἀπὸ τὸν κόσμον, σταυρωθήκατε ὡς πρὸς τὶς ἐπιθυμίες, φυλάξατε τὶς ἐντολές, τηρήσατε τὴν πατροπαράδοτη πίστη, μείνατε ἀπτῶντοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπινους φόβους, ἐτοιμάσατε τὶς καρδιές σας νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα αὐτὰ ποὺ κάνατε εἶναι ἀποδεκτὰ καὶ ἀξιέπαινα καὶ κατανοητὰ, ὅλα εἶναι ἁγιασμένα καὶ πολυπόθητα καὶ οὐράνια. Ἀλλὰ ἀκόμα λίγο νὰ ὑπομείνουμε σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί τιμώτατοι. Ἄς σταθοῦμε ἀμετακίνητοι στὴν πίστη. Ἄς σταθοῦμε ἀφοβοὶ στὶς ἐπιθέσεις τῶν πειρασμῶν, τῶν ἀόρατων καὶ τῶν ὄρατῶν. Ἄς μὴ ἀδιαφορήσουμε στὸ νὰ ἐπιμείνουμε γιὰ τὸ μέτρο τῆς ζωῆς μας. Ἄς μὴ ὑποχωρήσουμε στὸν καθημερινὸ πόλεμον τοῦ Βελίαρ. Γιατὶ ἔχει γραφεῖ· «ὁ Κύριος εἶναι βοηθός μου, κι' ἐγὼ θὰ δῶ τοὺς ἐχθροὺς μου ἠττημένους»⁴· «ὁ Κύριος εἶναι ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ ποιὸν θὰ δειλιάσω; Ὅταν μὲ πλησίαζαν οἱ κακοποιοὶ γιὰ νὰ φᾶνε τὶς σὰρκες μου, αὐτοὶ ποῦ μοῦ προξενούσαν θλίψεις καὶ οἱ ἐχθροὶ μου, κλονίστηκαν καὶ ἔπεσαν»⁵, ἐνῶ «ἐμεῖς σηκωθήκαμε καὶ σταθήκαμε ὄρθιοι»⁶.

Αὐτὰ λοιπὸν ἅς ἐπαναλαμβάνουμε στοὺς λογισμοὺς μας, ἔτσι ἅς ἐνισχυόμαστε ψυχικά, ἔτσι ἅς ἐκτελοῦμε τὰ διακονήματα μὲ προθυμία, πειθαρχώντας σὲ ὅλα, χωρὶς νὰ προφέρουμε λόγο κακὸ, γογγυστικὸ, ὑβριστικὸ, κακολογίας, φατριαστικὸ, ἀθυρόστομον. Ἐτσι νὰ πηγαίνουμε πρόθυμοι στὶς ἐργασίες, στὶς ἀγρυπνίες, στὶς ψαλμωδίες πρῶτοι, εὐκίνητοι, χωρὶς προφάσεις, μὲ χαρούμενο πρόσωπο. Ἐτσι νὰ συνδεόμαστε

ποι· οὕτω συναπτάμεθα πρὸς ἀλλήλους ἀπαρησίαστοι, καλομελέτητοι, ξενόκοσμοι, οὐρανόφρονες, ὀλιγολάλοι, ἀγελοίαστοι, ἀνεκτικοί, νικῶντες ἐν τῷ ἠττάσθαι, προβαλλομένου τοῦ “Συγχώρησον” ὄπλον κατὰ τοῦ διαδόλου μέγιστον, ἄκακοι, εἰρηνικοί. Εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν Πέτρον· «βόσκει τὰ ἄρνια μου· ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου». Εἰ φιλεῖτε ἄρνες τοῦ Κυρίου ἀκούειν καὶ πρόβατα ὀνομάζεσθαι, μὴ ὡς ἔριφοι σκιριτᾶται, μὴ ἐπὶ τὰς τῶν παθῶν ἀκάνθας ἴητε, μὴ πολυκραυγάζετε, ἀλλ’ ἠπίως καὶ εἰρηνικῶς ἄγοισθε, εἰς νομὰς ζωηφόρους τῶν ἐντολῶν τρεφόμενοι καὶ εἰς τόπον ἀπαθείας κατασκηνούμενοι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΕ’.

15

**Περὶ φυλακῆς καὶ καθάρσεως τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν
καὶ ἐξαγγέλσεως τῶν πονηρῶν ἐννοιῶν.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χαίρω μὲν ἀεὶ ὄρων ὑμᾶς διεξαγομένους ἐν ὁμονοίᾳ καὶ περιπορευομένους ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ· χαίρω δὲ μᾶλλον ἄρτι, ἐπὶ ἀκίνητοι μεμενήκατε καὶ διαμένετε ἐκ τῆς τῶν ἔξωθεν περιδινήσεως ἐδραιωμένοι, ἐν μηδενὶ πτυρόμενοι καὶ καταπίπτοντες τοῦ ἀθλητικοῦ καὶ θεοσθενοῦς φρονήματος. Καὶ ὡσπερ τὰ ὑπὸ ἀνέμων σαλευόμενα δένδρα μᾶλλον εὐριζώτερα καὶ ἐδραιότερα κατέστηκε τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἡμῖν συμβέβηκε, ταῖς τυχούσαις ἔξωθεν προσβολαῖς ῥιζωθεῖσί πως βαθύτερον καὶ ἀναδοθεῖσιν εἰς ὕψος εὐκαρπίας τῶν θεοδωρήτων ἐντολῶν· «δικαιος», γὰρ φησιν, «ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει· ὡσεὶ κέρδος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται». Ἀλλ’ ἐπεὶ οὐχ ἅπαξ ἔστι σεισθῆναι ἢ δίς, ὡσπερ οὐδὲ ῥιζωθῆναι τε καὶ ἐδρασθῆναι (πέφυκε γὰρ τοῦτο ἀεὶ γίνεσθαι, κατὰ τὸ ἀεικίνητον τῆς ἐνοχλήσεως τῶν τε νοητῶς προσβαλλόντων καὶ αἰσθητῶς), ἀναγκαῖον ἀεὶ προσέχειν καὶ ἐκάστοτε συντηρεῖν ἑαυτοὺς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ, μὴ ἐκκλίνοντας ἐκ τῶν ἐντολῶν δεξιᾶ τε καὶ ἀριστερᾶ, ἀλλὰ τὴν βασιλικωτάτην καὶ μέσην ἐξανύειν

7. Ἰω. 21, 16.

1. Ψαλμ. 91, 13.

μεταξύ μας, χωρίς ἀθυροστομίες, καλὰ μελετημένοι, ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὸν κόσμον, μὲ φρόνημα οὐράνιον, λιγομίλητοι, χωρὶς γέλια, ἀνεκτικοί, νικώντας μὲ τὸ νὰ ἠττάσθε, προβάλλοντας τὸ «συγχώρησέ με» ὄπλο πολὺ μεγάλο ἐναντίον τοῦ διαβόλου, ἄκακοι, εἰρηνικοί. Ὁ Κύριος εἶπε στὸν Πέτρο· «βόσκει τὰ ἀρνία μου· ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου»⁷. Ἐὰν θέλετε νὰ ἀκούσετε νὰ ὀνομάξετε ἀρνία καὶ πρόβατα τοῦ Κυρίου, νὰ μὴ ἀποσκιρτᾶτε σὰν τὰ κατσίκια, νὰ μὴ πηγαίνετε στὰ ἀγκάθια τῶν παθῶν, νὰ μὴ θγάζετε δυνατὲς κραυγές, ἀλλὰ νὰ ὀδηγεῖστε ἤπια καὶ εἰρηνικά, βόσκοντας στὶς βοσκές τῶν ἐντολῶν ποὺ δίνουν ζωὴ, καὶ κατασκηνώνοντας στὸν τόπον τῆς ἀπάθειας, μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 105η.

**Γιὰ τὴ φρούρηση καὶ τὴν κάθαρση τῶν αἰσθήσεων μας
καὶ τὴν ἐξομολόγηση τῶν πονηρῶν σκέψεων.**

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, χαίρομαι πάντοτε ὅταν σᾶς βλέπω νὰ ζεῖτε μὲ ὁμόνοια καὶ νὰ πορεύεστε ἐκτελώνοντας τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Χαίρομαι ὅμως περισσότερο τώρα ποὺ μείνατε καὶ μένετε ἀμετακίνητοι καὶ ἐδραιωμένοι ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς κραδασμοὺς, χωρὶς νὰ φοβᾶσθε μὲ τίποτε καὶ νὰ ἐκπλίπτετε ἀπὸ τὸ ἀθλητικὸ καὶ θεϊκῆς δύνάμεις φρόνημά σας. Καὶ ὅπως τὰ δένδρα ποὺ κουνιοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ἀποκτοῦν πιὸ βαθιές ρίζες καὶ γίνονται πιὸ σταθερὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἔτσι συνέβη καὶ μὲ μᾶς, οἱ ὅποιοι, μὲ τὶς ἐξωτερικὲς ἐπιθέσεις ποὺ μᾶς βρῆκαν, ριζώσαμε κάπως βαθύτερα καὶ ἀνεβάσαμε ψηλὰ τὸ ὕψος τῶν καρπῶν τῶν ἐντολῶν ποὺ μᾶς δωρήθηκαν ἀπὸ τὸν Θεό. Γιατὶ λέγει· «ὁ δίκαιος θὰ ἀνθήσει σὰν τὸν ἀειθαλῆ φοῖνικα, καὶ θὰ αὐξηθεῖ σὰν τὸν κέδρο τοῦ Λιβάνου»¹. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν συμβαίνει νὰ σεισθοῦμε μὰ μόνο ἢ δύο φορές, ὅπως οὔτε καὶ νὰ ριζώσουμε καὶ νὰ στερεωθοῦμε (γιατὶ αὐτὸ ἀπὸ τὴ φύση του γίνεται συνεχῶς, σύμφωνα μὲ τὴν ἀεικίνητη ἐνόχληση αὐτῶν ποὺ μᾶς ἐπιτίθενται νοητὰ καὶ αἰσθητὰ), εἶναι ἀπαραίτητο νὰ προσέχουμε πάντοτε καὶ νὰ διατηροῦμε κάθε φορὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας στὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ παρεκκλίνουμε ἀπὸ τὶς ἐντολές δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀλλὰ νὰ διανύουμε τὴ μέση καὶ βασιλικώτατη ὁδὸ, στὴν ὁποία

ὁδόν, ἐν ἧ πέφυκεν ἡ σωτηρία καὶ τὸ ἀπλανὲς τῆς ψυχῆς καὶ εὐδιά-
βατον.

Τοῦτο σκοπητέον καὶ τοῦτο προσεκτέον καὶ τοῦτο γνωστέον,
ὥσπερ αἰεὶ γρηγορῶν ἔστιν ὁ ὄφεις τῆς ἀπάτης, ὁ ἀρπάκτης τῶν ψυ-
5 χῶν διάβολος, ἵνα ταύτης ἡμᾶς ἀπαγάγη καὶ κρημνίσας πον ἐν ἐνί
τῶν παθῶν, θήραμα λάβῃ τὸ ἐλεεινότατον. Νικήσομεν δὲ αὐτὸν καὶ
ἀπλανεῖς ἐσόμεθα, εἰάν γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν, εἰάν τὰς αἰσθήσεις
ἡμῶν φυλαττώμεθα, τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν ἃ μὴ θέμις, τὴν
ἀκοὴν ἐκ τοῦ μὴ εἰσδέχεσθαι τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους καὶ συρισμοὺς
10 τοῦ δράκοντος, τὰς χεῖρας ἐκ τοῦ μὴ ἄπτεσθαι τι, μήτε τῶν οἰκείων
μελῶν μήτε τῶν ἀλλοτριῶν, κατὰ πάθος ἢ κίνησιν ἡδονῆς· τοὺς πό-
δας ἐκ τοῦ μὴ βαίνειν εἰς ὁδοὺς σχολιάς καὶ τόπους ἀποκρύφους καὶ
νοητῶς καὶ αἰσθητῶς· εἰάν γὰρ ταῦτα ποιήσωμεν καὶ περιφυλαττώ-
μεθα μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐξαγορεύσεως καὶ τῆς ζητουμένης ταπει-
15 νοφροσύνης καὶ εὐπειθείας, νενίκηται ὁ δράκων, ἐκσκοράκισται τῆς
καρδίας ὁ δόλιος. Τρίξει μὲν τοὺς ὁδόντας, ἀλλὰ πόρρω ἰστάμενος·
οὐδὲ γὰρ ἀποκάμνει ὁ δαίλαιος ἐπὶ πολὺ ἠττώμενος καὶ ἀποπεμπό-
μενος. Χαίρει δὲ ἡ ψυχὴ καὶ ἀνδρίζεται καὶ τὰς εἰς Θεὸν πορείας
μᾶλλον ἐν φωτὶ εὐρίσκουσα ἀνίσχιν εἰς τὰ ὑψηλότερα καὶ μετεωρό-
20 τερα, θεοποιουμένη καὶ οὐρανοποροῦσα· εἰάν δὲ τοῦναντίον, κεκρά-
τηται καὶ δεδούλωται ᾧ ἠττηται πάθει, καὶ συσκοτάζουσα ταῖς πο-
νηραῖς ἐννοίαις εἰς βάθη πον κακῶν καταφέρεται ὀδυνωμένη καὶ
κατατρυχομένη καὶ μὴ εὐρίσκουσα τόπον ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἐντεῦ-
θεν ἤδη τὸ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος πικρὸν ἀποκαρπομένη.

25 Ἀλλὰ μὴ ποτε τοῦτο πάθομεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑπο-
συρθείημεν ταῖς ἐξαπάταις τῆς ἁμαρτίας· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε καὶ γίνε-
ται, τάχιστα ἀνακοπτοίμεθα, ὥσπερ βέλος τι ἐνεχθέν καὶ πληῆξαν τὸ
προσπεσὸν ἀπορρίπτοντες καὶ τὸν πληγέντα τόπον ἰώμενοι τῷ
φαρμάκῳ τῆς μεταμελείας, εἴτε ὀφθαλμὸς, εἴτε ἀκοή, εἴτε χεὶρ εἴη
30 πταίσασα, καὶ ἐξ ὧν ἔστιν αἰεὶ γάννυσθαι τὴν ψυχὴν καὶ γήθειν καὶ
φωτίζεσθαι καὶ ἀγάλλεσθαι. Τί μὴ ἐντεῦθεν ἐρχόμεθα; Τὸ γὰρ διὰ
τῶν ἐναντίων ἠλίθιον καὶ μαρὸν καὶ οὐδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ἐφε-
κτικὸν καὶ ἐπιθυμητὸν· κάκεῖνα γὰρ ὀλισθήσοντα ἅπαξ πον ἢ δῖς,
φύγοιεν ἂν τὸν τόπον διὰ παρατηρήσεως, μὴ εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον

ἐκ φύσεως ὑπάρχει ἡ σωτηρία καὶ ἡ σταθερὴ καὶ εὐκόλη πορεία τῆς ψυχῆς.

Αὐτὸ πρέπει νὰ βλέπουμε καὶ αὐτὸ νὰ προσέχουμε καὶ αὐτὸ νὰ γνωρίζουμε, ὅτι τὸ φίδι τῆς ἀπάτης, ὁ ἄρπαγας τῶν ψυχῶν διάβολος, εἶναι πάντοτε ἄγρυπνος, μὲ σκοπὸ νὰ μᾶς ἀπαγάγει ἀπὸ τὸν δρόμο αὐτόν, καὶ ἀφοῦ μᾶς γκρεμίσει σὲ κάποιο πάθος, νὰ ἀποκομίσει ἓνα θήραμα ἐλεεινότατο. Θὰ τὸν νικῆσουμε ὅμως καὶ θὰ γίνουμε σταθεροί, ἂν εἴμαστε ἐπάγρυπνοι καὶ νηφάλιοι, ἂν προσέχουμε τὶς αἰσθήσεις μας, τὰ μάτια ἀπὸ τὸ νὰ μὴ βλέπουν αὐτὰ πού δὲν ἐπιτρέπεται, τὰ αὐτιά ἀπὸ τὸ νὰ μὴ δέχονται τὰ ἀπατηλὰ λόγια καὶ σφυρίγματα τοῦ δράκοντα, τὰ χέρια ἀπὸ τὸ νὰ μὴ πιάνουν κάτι, οὔτε τὰ δικὰ μας μέλη, οὔτε τῶν ἄλλων, μὲ πάθος καὶ κίνηση ἠδονικῆ. Τὰ πόδια ἀπὸ τὸ νὰ μὴ βαδίζουν σὲ δρόμους στραβούς καὶ τόπους ἀπόκρυφους, καὶ νοητὰ καὶ αἰσθητὰ. Γιατί, ἂν τὰ κά-νουμε αὐτὰ καὶ προφυλαγόμεσθε μὲ τὴν ἀπαραίτητη ἔξομολόγηση καὶ τὴν ἐπιδιωκόμενη ταπείνωση καὶ πειθαρχία, νικίεται ὁ δράκος, διώχεται ἀπὸ τὴν καρδιὰ ὁ ὕπουλος. Τρίζει βέβαια τὰ δόντια, ἀλλὰ στέκεται ἀπὸ μακριά, γιατί δὲν ἀπογοητεύεται ὁ τρομερὸς ὅταν νικίεται καὶ διώχεται πολλές φορές. Ἡ ψυχὴ ὅμως χαίρεται καὶ γίνεται ἀνδρεία καὶ βρίσκοντας φωτισμένες τὶς πορεῖες πού ὀδηγοῦν στὸν Θεό, ἀνεβαίνει στὰ πιὸ ψηλὰ καὶ μετέωρα, θεοποιούμενη καὶ νὰ βαδίζοντας στὸν οὐρανό. Ἄν ὅμως συμβεῖ τὸ ἀντίθετο, τότε δεσμεύεται καὶ ὑποδουλώνεται στὸ πάθος ἀπὸ τὸ ὁποῖο νικήθηκε, καὶ σκοτεινιάζοντας ἐντελῶς μὲ τὶς κακὲς σκέψεις, ὀδηγεῖται κάπου στὰ βάθη τῶν κακῶν θλιμμένη καὶ βασανισμένη, χωρὶς νὰ βρῖσκει τόπο ἀνάπαυσης, ἀλλὰ ἀπολαμβάνοντας ἀπὸ τώρα ἤδη τοὺς πικροὺς καρπούς τοῦ μέλλοντος.

“Ὅμως, εἴθε νὰ μὴ τὸ πάθουμε αὐτὸ ποτέ, τέκνα καὶ ἀδελφοί, οὔτε νὰ παρασυρθοῦμε ἀπὸ τὶς ἀπάτες τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ ἂν ἔχει συμβεῖ καὶ συμβαίνει, νὰ τὸ ἀποκόπτουμε γρήγορα, σὰν ἓνα βέλος πού ἐκτοξεύθηκε καὶ μᾶς ἐπληξε, ἀπορρίπτοντας αὐτὸ πού ἔπεσε ἐπάνω μας, καὶ θεραπεύοντας τὸ πληγωμένο σημεῖο μὲ τὸ φάρμακο τῆς μετάνοιας, εἴτε μάτι εἶναι, εἴτε αὐτί, εἴτε χέρι αὐτὸ πού ἔφταιξε, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα μπορεῖ ἡ ψυχὴ πάντοτε νὰ λάμπει, νὰ χαίρεται, νὰ φωτίζεται καὶ νὰ ἀγάλλεται. Γιατί δὲν ἐρχόμεσθε ἀπὸ ἐδῶ; Τὸ νὰ παραμένουμε στὰ ἀντίθετα, εἶναι ἡλίθιο καὶ ἀνόητο καὶ δὲν τὸ θέλουν οὔτε τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ τὰ ἄλογα ζῶα. Γιατὶ καὶ ἐκεῖνα, ἂν γλυστρήσουν μὰ ἢ δυὸ φορές κάπου, ἀποφεύγουν τὸν τόπο, προσέχοντας νὰ μὴ πέσουν στὴν ἴδια καταστρο-

ἐμπεισεῖν· ἡμεῖς δὲ οἱ εἰκόνη Θεοῦ τετιμημένοι καὶ λόγῳ σοφίας παι-
δαγωγούμενοι, χεῖρους ἵνα καὶ τῆς ἀλόγου φύσεώς ἐσμεν, φιλοῦντες
τὴν ταῦτοπάθειαν καὶ ζητοῦντες τὸν αὐτὸν κρημνὸν καὶ τὸν αὐτὸν
δόθρον τοῦ τυχόντος ἁμαρτήματος

5 Δεινὸν οὖν καὶ παγχάλεπον μετὰ τῆς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ἀ-
πωλείας καὶ τὸ ἐνταῦθα περίλυπον καὶ ὀδυνηρὸν μεταλαμβάνειν·
ἀλλ' ὡς σοφοὶ σοφῶς περιπατήσωμεν καὶ ὡς ἄγνοὶ παρθενικῶς δια-
διώσωμεν, ἵνα καὶ πρὸς τοὺς ἔξω πειρασμοὺς εὐσθενέστεροι καὶ
κραταιότεροι ἐσώμεθα· ψυχὴ γὰρ τὴν ἑαυτῆς φυλακὴν ἔχουσα καὶ
10 ἀπόρθητος ἐκ τῆς τῶν παθῶν ἐφόδου διαμένουσα οὐ πτοηθήσεται
πῦρ καὶ ξίφος καὶ θῆρας· οὐ δεῖσει βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας καὶ δυνά-
στας, οὐ θλίψιν καὶ στονοχωρίαν καὶ διωγμούς, οὐ μικρόν, οὐ μέγα,
ἀλλ' ἐτοίμως ἔχει λέγειν· «οὐ φοβηθήσομαι ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν
γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν». Εἰ δὲ ἐτέρως ἔ-
15 χουσα, πέφρικε καὶ καταδύεται, προπεπονθυῖα ἐκ τῶν ἔνδοθεν ἐπι-
βούλων. Τοὺς ἔνδοθεν οὖν φυλαξώμεθα καὶ τοὺς ἔξωθεν οὐ φοβη-
θησώμεθα, ἐν οἷς στηρίξοιεν ἡμᾶς ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύ-
ριος τῶν δυνάμεων, τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι
αὐτῷ πρόπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΣΤ'.

**Περὶ τοῦ στήναι ἡμᾶς ἀνδρείως καὶ κραταιῶς πρὸς τὴν
ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν καὶ τοῦ μετ' εὐχαριστίας
λαμβάνειν τὰ ἐσθήματα ἀπὸ τῶν διανεμόντων.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πρὸς τὴν σμικρότητα τῶν νυκτῶν βραχυ-
25 τάτην καὶ τὴν κατήχησιν ποιούμεθα· πάντῃ γὰρ ἀποσιωπῆσαι ἡμᾶς
οὐκ ἔνι, ὅπου γε καὶ ταύτης γενομένης ἔτι τὰς ἀταξίας ἐνεργοῦμεν
καὶ τὰς ἀπαιδευσίας ἐπιτελεῖν οὐ πανόμεθα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς
ἄρτι μᾶλλον, ἡνίκα καὶ πρὸς τοὺς ἔξω ἀγωνιζόμεθα δι' ἐντολὴν Κυ-
ρίου, στήναι κραταιότερον πρὸς τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ὑποταγὴν καὶ
30 ἀπευθύναι τὸν ἑαυτῶν βίον ἐπὶ πᾶσιν ὀρθοτομοῦντα καὶ κατὰ μη-
δὲν μολυνόμενόν τε καὶ κιβδηλευόμενον, ἵν' οὕτω μᾶλλον ἐπίδοι Θε-

φή. Καὶ ἔμεῖς οἱ τιμημένοι μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ποὺ καθοδηγοῦμα-
στε μὲ τὸν λόγο τῆς σοφίας, νὰ εἴμαστε χειρότεροι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλογη
φύση, ἐπιθυμώντας νὰ παθαίνουμε τὸ ἴδιο, καὶ ζητώντας νὰ πέσουμε
στὸν ἴδιο γκρεμὸ καὶ στὸν ἴδιο βόθρο τοῦ συνηθισμένου ἁμαρτήματος;

Εἶναι τρομερὸ λοιπὸν καὶ φοβερώτατο μαζί μὲ τὴν ἀπώλεια τοῦ
μελλοντικοῦ αἵωνα, καὶ τὴν ἐδῶ ζωὴ νὰ τὴν κάνουμε περίλυπη καὶ ὀδυ-
νηρή. Γι' αὐτὸ ὡς σοφοί, ἄς βαδίσουμε σοφά, καὶ ὡς ἄγνοί, ἄς ζήσουμε
παρθενικά, γιὰ νὰ εἴμαστε καὶ πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς πειρασμοὺς πιὸ
σταθεροὶ καὶ δυνατοί. Γιατὶ ἡ ψυχὴ ποὺ ἔχει τὴ δική της φρούρηση καὶ
παραμένει ἀπόρθητη ἀπὸ τὴν ἔφοδο τῶν παθῶν, δὲν θὰ φοβηθεῖ τὴ
φωτιά καὶ τὸ ξίφος καὶ τὰ θηρία. Δὲν θὰ φοβηθεῖ τοὺς βασιλεῖς καὶ
τοὺς ἄρχοντες καὶ τοὺς τυράννους, οὔτε τὴ θλίψη καὶ στενοχώρια καὶ
τοὺς διωγμοὺς, οὔτε τὸν μικρὸ οὔτε τὸν μεγάλο, ἀλλὰ εἶναι ἔτοιμη νὰ
πεῖ· «Δὲν θὰ φοβηθῶ ὅταν κλονίζεται ἡ γῆ καὶ μετακινοῦνται βουνὰ
μέσα στὴν καρδιά τῶν θαλασσῶν»². Ἐὰν ὅμως βρίσκεται σὲ διαφορετικὴ
κατάσταση, τρέμει ἀπὸ τὸ φόβο καὶ βουλιάζει, πάσχοντας ἐκ τῶν προτέ-
ρων ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐχθροὺς. Ἐὰς προφυλαχθοῦμε λοιπὸν ἀπὸ
τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐχθροὺς καὶ τότε δὲν θὰ φοβόμαστε τοὺς ἐξωτερι-
κοὺς, ἀπέναντι τοὺς ὁποίους εἶθε νὰ μᾶς στηρίζει τὸ δυνατό χέρι τοῦ
Θεοῦ, ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων, μὲ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ
πατέρας σας, γιὰτὶ σ' αὐτὸν πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση,
τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΤΗΧΗΣΗ 106η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ μείνουμε γενναῖα καὶ δυνατὰ στὴν ἀθλητικὴ
μας ὑποταγὴ καὶ νὰ παίρνομε μὲ εὐχαριστία τὰ ἐνδύματα
ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ τὰ διανέμουν.**

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀνάλογα πρὸς τὶς νύχτες ποὺ εἶναι μικρὲς,
κάμνω συντομώτατη καὶ τὴν κατήχηση. Γιατὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σιω-
πήσω τελείως, ἀφοῦ καὶ ὅταν γίνεται αὐτὴ δὲν παύουμε νὰ κάνουμε ἀτα-
ξίες καὶ νὰ φερόμαστε σὰν ἀπαίδευτοι. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν τώρα πε-
ρισσότερο, ὅταν ἀγωνιζόμαστε μὲ τοὺς ἔξω ἐκτελώντας τὴν ἐντολὴ τοῦ
Κυρίου, νὰ εἴσατε πιὸ γενναῖοι στὴν ἀσκητικὴ ὑποταγὴ σας, νὰ κατευ-
θύνετε τὴ ζωὴ σας σωστὰ σὲ ὅλα, καὶ νὰ μὴ μολύνεται μὲ τίποτε, οὔτε νὰ

ὅς καὶ ἄρεσθεῖς ταῖς ἀγαθοεργίαις ὑμῶν διεξαγάγη παραδόξως τὸν ἀγῶνα, ἀθλητὰς ὑμᾶς κατ' ἀμφοτέρα ἀποδεικνύων· οὐ γὰρ ἔστι μικρὸν τὸ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ ταπεινῇ, τῶν ἄλλων πως ὑποπτησόντων καὶ παραχωρούντων τοῖς πράγμασιν, ἡμᾶς σχεδὸν μόνους τοὺς 5 ἁμαρτωλοὺς ἀναγωνίζεσθαι καὶ ὑπεραθλεῖν τοῦ καλοῦ. Νεανικῆς τὸ ἔργον ψυχῆς, ζήλω Θεοῦ πεπυρωμένης τὸ κατόρθωμα καὶ τοὺς πατρικοὺς τρόπους ἰχνηλατούσης, μᾶλλον δὲ ἀγγελικῆς ἰσχύος ἐπικουρία καὶ Θεοῦ τοῦ μεγάλου τὸ δῶρον, ὅς ζητεῖ πάντοτε ψυχὰς κεκαθαρμένας ἐκ παθῶν καὶ ἀνανευούσας ἐκ τῆς τῶν κοσμικῶν φρονημά-
10 των μέθης, ἵνα τὴν αὐτοῦ χάριν μεταδοίῃ καὶ ἐνδείξηται ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ἔργα δυνάμεως τῆς αὐτοῦ μεγαλουργίας.

Ἄν τοίνυν οὕτως ἑαυτοὺς κατασκευάσωμεν, σκευὴ ἐκλογῆς ἀποδεδειγμένοι (ἐκλογῆς δὲ σκευὸς χρυσοῦν εἶναι ἢ ἀργυροῦν), ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα καθαρωτάτης πράξεως καὶ βίου ἀπαθοῦς
15 κατασκευάσματα, οὕτως ἐπελεύσεται ἐφ' ἡμᾶς Πνεῦμα ἅγιον καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάζουσα ἐπὶ τε τῇ παρουσίᾳ ὑποθέσει καὶ ἐν παντὶ ἄλλῳ πράγματι, δυναμοῦσα καὶ ἀπαρτίζουσα τὰ ἐπιζητούμενα ἡμῖν ἂν δὲ τὸναντίον σκευὴ ἀπωλείας (ἅπερ ἔοικε ξυλίνοις καὶ ὀστρακίνοις ἐργαλείοις, δηλονότι πονηραῖς τε καὶ ἀσέμνοις πράξε-
20 σιν), οὔτε τὸν Θεὸν ἔνοικον σχοίημεν οὔτε τί τῶν σωτηρίων ἀποτελέσοιμεν, κἂν δοκῶμεν διαγωνίζεσθαι. Διὰ τοῦτο πρόσχωμεν νηφόντως ἐκάστοτε καὶ ὑπενέγκωμεν τὸ τληπαθὲς τῆς ἀσκήσεως, τοῦτο μὲν ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ἀγρυπνίαις καὶ ψαλμωδίαις, τοῦτο δὲ ἐν ταῖς ἡμεριναῖς προσευχαῖς καὶ ἐργασίαις, μήτε ἐν ταῖς νυξί τῶν ἄλλων ψαλ-
25 λόντων ἐν ταῖς κοίταις εὗρισκόμενοι ἄνευ ἀσθενείας καὶ ἄλλης κατοχῆς εὐλόγους κατὰ διακονίαν, ἢ καὶ ἐγειρόμενοι καὶ εἰκῆ περιερχόμενοι καὶ τὸ στόμα μεμνκὸς ἔχοντες ἐκ θείας ὑμνολογίας (ζημία γὰρ οὐχ ἢ τυχοῦσα τῷ παθόντι), μήτε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ὠρῶν ἀπολιμπάνοντες δίχα τινὸς ἀνάγκης, ἢ τῶν ἔργων ἀφιστάμενοι καὶ παρὰ
30 καιρὸν διακινουῦντες, ἢ καὶ συμβάλλοντες λόγους καταστροφῆς, ἀλλ' οὐκ οἰκοδομῆς καὶ σωτηρίας τῆς πρὸς τὸ κοινὸν ὠφελείας. Ἐντεῦθεν γὰρ λέσχει καὶ ταραχαί, ὕβρεις καὶ ἀπέχθεται καὶ ἡ τοῦ Σατανᾶ χαρ-

1. Πράξ. 9, 15.

2. Λουκᾶ 1, 35.

3. Προφανῶς πρόκειται γιὰ τίς γνωστὲς ἢ ἄλλες ἀντίστοιχες ἀκολουθίες.

νοθεύεται, γιὰ νὰ τὴν προσέξει ἔτσι περισσότερο ὁ Θεός, καί, ἐφόσον εὐχαριστηθεῖ μὲ τὶς ἀγαθοεργίες σας, νὰ κατευθύνει τὸν ἀγῶνα σας κατὰ τρόπο θαυματουργικόν, ἀναδεικνύοντάς σας ἀθλητὲς καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ. Γιατὶ δὲν εἶναι λίγο σ' αὐτὴ τὴν ταπεινὴ γενεά, ὅταν οἱ ἄλλοι ἀπὸ φόβο ζαρώνουν καὶ ὑποχωροῦν μπροστὰ στις δυσκολίες, ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ σχεδὸν μόνοι νὰ ἀγωνιζόμεσθε καὶ νὰ ὑπερασπιζόμεσθε τὸ καλόν. Τὸ ἔργο μας εἶναι ἔργο νεανικῆς ψυχῆς, εἶναι κατόρθωμα ψυχῆς ποῦ πυρπολεῖται ἀπὸ τὸν ζῆλο τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη τῶν πατερικῶν μεθόδων, ἢ καλύτερα εἶναι βοήθεια τῆς ἀγγελικῆς δυνάμεως καὶ δῶρο τοῦ μεγάλου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ζητᾷ πάντοτε ψυχὰς καθαρισμένες ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ἀνώτερες ἀπὸ τὴ μέθη τῶν κοσμικῶν φρονημάτων, γιὰ νὰ μεταδώσει τὴ χάρι του καὶ νὰ παρουσιάσει στοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων ἔργα ἀντάξια πρὸς τὴ δύναμη τῆς μεγαλειότητάς του.

Ἄν λοιπὸν προετοιμάσουμε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀποδεικνυόμενοι σκευὴ ἐκλεκτὰ¹ (καὶ τὸ ἐκλεκτὸ σκεῦος εἶναι ἢ χρυσοῦ ἢ ἀσημένιο), τὰ ὁποῖα συμβολίζουν κατορθώματα καθαρῶτατης πράξεως καὶ ἀπαθοῦς βίου, τότε θὰ ἔρθει σὲ μᾶς τὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ θὰ μᾶς σκιασῇ ἢ δύναμη τοῦ Ὑψίστου², καὶ στὴν παροῦσα περίστασις, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἄλλη περίπτωση, ἐνισχύοντάς μας καὶ κάνοντας αὐτὰ ποῦ ἐπιζητοῦμε. Ἄν ὅμως ἀποδειχθοῦμε σκευὴ καταστροφῆς (τὰ ὁποῖα μοιάζουν μὲ ξύλινα καὶ πήλινα ἐργαλεῖα, δηλαδὴ μὲ πονηρὲς καὶ ἄσεμνες πράξεις), οὔτε τὸν Θεὸ θὰ ἔχουμε μέσα μας κάτοικο, οὔτε θὰ κατορθώσουμε τίποτε τὸ σωτήριον, ἔστω καὶ ἂν δίνουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀγωνιζόμεσθε. Γι' αὐτὸ νὰ προσέχουμε κάθε φορὰ μὲ νηφαλιότητα, καὶ νὰ ὑπομένουμε τὴν ταλαιπωρία τῆς ἀσκήσεως καὶ κατὰ τὶς νυχτερινὰς ἀγρυπνίας καὶ ψαλμωδίας, καὶ κατὰ τὶς ἡμερήσιες προσευχὰς καὶ ἐργασίας, ἀλλ' οὔτε τὶς νύχτες, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ψάλλουν, νὰ μένουμε στὰ κρεβάτια, χωρὶς νὰ εἴμαστε ἄρρωστοι, ἢ νὰ ἀσχολούμεσθε δικαιολογημένα μὲ ἄλλο διακόνημα, ἢ καὶ ὅταν σηκωνόμεσθε νὰ περιφερόμαστε ἄσκοπα, ἔχοντας τὸ στόμα μας κλειστὸ χωρὶς νὰ ψάλλουμε (γιατὶ εἶναι μεγάλη ζημιὰ γι' αὐτὸν ποῦ τὸ κάνει), οὔτε κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἐγκαταλείποντας τὶς ὥρες³ χωρὶς κανένα λόγο, ἢ ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὶς ἐργασίας σας, καὶ μετακινούμενοι ὅταν δὲν πρέπει, ἢ καὶ ἀνταλλάσσοντας λόγια καταστροφικὰ, καὶ ὄχι λόγια οἰκοδομῆς καὶ σωτηρίας ποῦ ἀποβλέπουν στὴν ὠφέλεια ὅλων. Γιατὶ ἀπὸ αὐτὰ προέρχονται οἱ ἀργόσχολες συνομιλίες καὶ οἱ ταραχές, οἱ ὕβρεις καὶ τὰ μίση καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἡ λύπη τοῦ

μοσύνη, λύπη δὲ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Καὶ τὸ λυπηῆσαι τὸ ἅγιον Πνεῦμα κατὰ τινα ἀργολογίαν ἠλίκον ὅτι ἔχει κίνδυνον, οἱ ἀναγινώσκοντες νοεῖτωσαν.

Εὐρίσκω δὲ ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἀταξίας ἐκ τῆς τῶν ἐνδυμάτων 5 γίνεται ἐπιδόσεως, ἄλλου κατ' ἄλλου ἔλκοντος τὸν διανομέα, καὶ τοῦ μὲν ζητοῦντος τὸ ἱμάτιον ἄκοπον καὶ ἰσοστάσιον καὶ μὴν καὶ τετριμμένον καὶ ψιλώτερον κατὰ τὴν ἄραν τοῦ θέρου, τοῦ δὲ τὸ κουκούλλιον ἀνεμπάλωτον καὶ καλλίχροον καὶ μὴν καὶ βαθύτατον. Καὶ ποῦ συμβαίνει ταῦτα συντρέχειν, μήτε τοσούτων ὄντων τῶν ἐσθημάτων ἢ 10 τῶν κουκουλλίων; Πόθεν γὰρ ἢ ἐκ τίνος ὑμῶν προσόδου καὶ ἔργου; Σκέπτεσθαι γὰρ ὀφείλει ἕκαστος, ὅσον εἰσφέρει ἢ εἰσήγαγεν ἐκ τοῦ κόσμου, ὅτε ταῦτα ζητοῖη, μήτε τοῦ λόγου τῆς ὑποταγῆς καταδεχομένου ἕκαστου τὸ ἴδιον θέλημα ἐκπληροῦν. Ἡ οὐχὶ καὶ ταῦτα δωρεὰν δίδωσι Θεὸς ἐκ πόρων, ἧν οἶδε καὶ ὅθεν βούλεται παραδό- 15 ξως καθ' ἕκαστην, καὶ ὅτι οὐδέ ἐσμεν ἄξιοι κατὰ τὰ προγεγενημένα ἢ καὶ γινόμενα ἀνομήματά τε καὶ ἁμαρτήματα ἡμῶν καὶ ἃ λαμβάνομεν ἔχειν; Ἀναμιμνησκέσθω ἕκαστος ὑμῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἕως ἐσχάτου, τί ὠφλήσε καὶ ὠμολόγησε καὶ ἐν οἷς ἐστι, καὶ εὐρήσει ὑπεύθυνον ἑαυτὸν ἐν τοῖς λεγομένοις καὶ παρ' ἀξίαν καὶ αὐτὸ ὃ 20 ἀμπέχεται ἔχειν. Εἰ τραχύτητα καὶ εὐτέλειαν καὶ πολυρροφίαν καὶ στενοκολοβίαν ἱματίων καὶ κουκουλλίων οὐ φέρομεν, εἰ φθειρῶν καὶ ψύλλων πληγὰς λαμβάνειν οὐκ ἀνεχόμεθα, ἐν τίνι ἔσται τὸ καύχημα ἡμῶν; ἐν τίνι μονάζομεν; ἐν τίνι ὑποτασσόμεθα; Καὶ μὴν ἄλλοι μονοχίτωνες, καὶ μὴν ἄλλοι διὰ χρόνους ἀνυπάλλακτον τὸ ἔνδυμα ἔχον- 25 τες, καὶ μὴν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὰ παραδείγματα, ἀλλ' εἰς τὰ καλὰ προσέχειν καὶ ζηλοῦν οὐ βουλόμεθα, εἰς δὲ τὰ ἐναντία καὶ μάλιστα. Καὶ ἐπεὶ ἦρεν ὁ δεῖνα ἱμάτιον ἢ κουκούλλιον καλόν, δοθέντος ἴσως κατὰ ἀσθένειαν ἢ κατὰ διάκρισιν φύσεώς τε καὶ στάσεως, ζῆλος κατὰ τοῦτο, ἐρεθισμός, ἀντιβολή, πρὸς τὸν διανομέα διαμάχησις. “Δὸς 30 κάμοι τὸ ὅμοιον ἐν τίνι διαφέρει ὁ ληψόμενος ἐμοῦ;” Καὶ μάλιστα εἰ τύχη παρὰ ἱερέως γενέσθαι, καὶ μάλιστα εἰ συμβῆ παρὰ τῶν τὴν εὐταξίαν διοικούντων φαίνεσθαι, ἢ τῶν δοκούντων εἶναί τι, μὴ ὄντων ἐν τοῖς τοιούτοις.

ἀγίου Πνεύματος. Καὶ τὸ νὰ λυπήσουμε τὸ ἅγιο Πνεῦμα⁴ κατὰ τὴ διάρ-
κεια κάποιας ἄσκοπης συζήτησης πόσο μεγάλο κίνδυνο περικλείει, οἱ
ἀναγνώστες ἄς τὸ καταλάβουν.

Βρίσκω ὅμως ὅτι ἡ περισσότερη ταραχὴ παρατηρεῖται κατὰ τὴ δια-
νομῇ τῶν ἐνδυμάτων, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἕνας στρέφει αὐτὸν πὺρ τὰ μοι-
ράζει ἐναντίον τοῦ ἄλλου, καὶ ὁ ἕνας ζητᾷ ἐνδυμα πὺρ νὰ μὴ εἶναι σχι-
σμένο καὶ νὰ εἶναι ἰσοδύναμο, καὶ μάλιστα ὄχι τριμμένο, καὶ νὰ εἶναι πιὸ
λεπτὸ κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ ἄλλος πάλι ζητᾷ ἢ κουκούλα
νὰ μὴ εἶναι μπαλωμένη καὶ τὸ χρῶμα της νὰ εἶναι καλὸ καὶ ὄχι πολὺ
σκοῦρο. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ, ὅταν οὔτε τὰ ἐνδύμα-
τα ἢ τὰ κουκούλια εἶναι τόσο πολλὰ; Ἀπὸ ποῦ ἄλλωστε ἢ ἀπὸ ποιὸ ἔσο-
δο ἢ ἔργο σας; Γιατὶ ὁ καθένας ὀφείλει, ὅταν τὰ ζητάει αὐτὰ, νὰ σκέφτε-
ται πόσο συνεισφέρει ἢ τί ἔφερε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλ’ οὔτε καὶ ἡ ὑπόσχε-
ση τῆς ὑποταγῆς ἐπιτρέπει νὰ ἱκανοποιεῖ ὁ καθένας τὸ δικό του θέλημα.
Ἡ μήπως καὶ αὐτὰ δὲν τὰ δίνει ὁ Θεὸς δωρεὰν ἀπὸ πόρους πὺρ αὐτὸς
γνωρίζει καὶ ἀπὸ ὅπου θέλει κάθε μέρα μὲ τρόπο θαυματουργικό, καὶ
ὅτι δὲν εἴμαστε ἄξιοι, σύμφωνα μὲ τὶς παρανομίες καὶ ἁμαρτίες πὺρ εἴχα-
με κάνει προσηγουμένως καὶ κάνουμε, νὰ ἔχουμε οὔτε καὶ αὐτὰ πὺρ παίρ-
νουμε; Ἄς σκέφτεται ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς, ἀπὸ τοὺς πρώτους μέχρι τοὺς
τελευταίους, τί ὑποχρεώσεις ἀνέλαβε καὶ ὁμολόγησε, καὶ σὲ τί κατάστα-
ση βρίσκεται, τότε θὰ δεῖ ὅτι ὁ ἑαυτὸς του εὐθύνεται γιὰ ὅσα λέγονται,
καὶ ὅτι ἀκόμα καὶ αὐτὸ πὺρ φορᾷ τὸ ἔχει χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζει. Ἄν δὲν
ὑποφέρουμε τὴν τραχύτητα καὶ τὴν κακὴν ποιότητα καὶ τὰ πολλὰ μπα-
λώματα καὶ τὰ στενὰ κολόβια (χιτῶνες) καὶ κουκούλια, ἢ δὲν ἀνεχόμε-
στε τὰ τσιμπήματα πὺρ προκαλοῦν οἱ ψεῖρες καὶ οἱ ψύλλοι, ποιὸ εἶναι
τότε τὸ καύχημά μας; γιὰ ποιὸ λόγο μονάζουμε; πρὸς τί ὑποτασσόμαστε;
Κι’ ὅμως ἄλλοι ἔχουν ἕνα μόνο χιτῶνα, ἄλλοι γιὰ πολλὰ χρόνια δὲν ἔχουν
ἀλλάξει τὸ ἐνδυμά τους, καὶ μάλιστα ὑπάρχουν παραδείγματα καὶ ἀνά-
μεσά μας, ἀλλὰ τὰ καλὰ δὲν τὰ προσέχουμε καὶ δὲν θέλουμε νὰ τὰ μιμη-
θοῦμε, παρὰ μόνο τὰ ἀντίθετα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ τὰδε πῆρε καλὸ ἱμάτιο ἢ
κουκούλιο, πὺρ τοῦ δόθηκε ἴσως λόγῳ ἀσθένειας ἢ μὲ ἐκτίμηση τῆς φυ-
σικῆς του κατάστασης καὶ τῆς στάσης του, ζήλεια γι’ αὐτό, ἔξαψη, σύγ-
κρουση, καυγᾶς μὲ ἐκεῖνον πὺρ τὸ ἔδωσε. “Δῶσε καὶ σὲ μένα ὁμοιοῦ· σὲ τί
διαφέρει αὐτὸς πὺρ τὸ πῆρε ἀπὸ μένα;” Καὶ μάλιστα ἂν τύχει αὐτὸ νὰ
γίνει ἀπὸ ἱερέα, καὶ ἰδιαίτερα ἂν συμβεῖ σὲ κάποιον ἀπὸ αὐτοὺς πὺρ ρυ-
θμίζουν τὴν τάξη, ἢ ἀπὸ αὐτοὺς πὺρ νομίζουν ὅτι εἶναι κάτι, ἐνῶ δὲν εἶ-
ναι μεταξὺ αὐτῶν.

Τί δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους εἶπωμεν, οἳ καὶ κατὰ στάσιν καὶ
 κατὰ ἡλικίαν καὶ κατὰ ἕξιν ἀγροικοτέραν ἢ πενεστέραν ὀφείλοντες
 φόβῳ καὶ τρόμῳ καὶ εὐχαριστία δέχεσθαι τὰ γινόμενα, ἐρίζουσι καὶ
 λακτίζουσι καὶ βατταρίζουσι, ἐπιζητοῦντες τὰ ὅμοια οἱ ἀνόμοιοι,
 5 κατὰ τὰ προορηθέντα; Ἰμάτιον οὐκ εἶχον ἐν τῷ κόσμῳ, ταχὺ εἰς ὑπαλ-
 λαγὴν καὶ ἄρτι καθ' ἑβδομάδα ὑπαλλάσσω ἀγριοῦμαι ὡς θηρίον
 καὶ καθηλακτῶ ὡς κύνων. Οἴκημα οὐκ εἶχον, εἰ μὴ ἐνοικικὸν ἢ καὶ
 κατὰ δεσποτείαν, καὶ τοῦτο πενιχρόν, ἄσφειτόν τε καὶ ἀμαρμάρω-
 τον καὶ κατερρυπωμένον, καὶ ἄρτι εἰς χρυσώροφα καὶ μαρμαρόπατα
 10 καὶ καθαρώτατα ἀυλιζόμενος ἐπελαθόμην ὁ τάλας, ὅτι ἐκ κόπου εἰς
 ἀνάπαυσιν ἐλήλυθα. Κλίνην οὐκ εἶχον, οὐδὲ σκεπάσματα, οὐδὲ προσ-
 κεφάλαιον εἰς τὸ ὑπνοῦν, εἰ μὴ ἐν τυχὸν μαλλωτάριον, ἢ ἄλλο τι τρα-
 χύτατον καὶ οἰκτρότατον, καὶ ἄρτι ἀνακλινόμενος εἰς ἐντονιασμένον
 κράδατον μετὰ σκεπασμάτων καὶ ὑποσκεπασμάτων καὶ προσκεφα-
 15 λαίου, οὐκ ἀνέχομαι. ἔχω γὰρ καὶ κωδιάριον καὶ ἐπώμιον, καὶ οὐκ
 ἑαρινόν, ἀλλὰ καὶ χειμερινόν, καὶ οὐ μέγα, ἀλλὰ καὶ μικρόν, ὑποδή-
 ματά τε καὶ καλίγια, καὶ οὐδ' οὕτως ὑποφέρω. Ὑβριζόμεν πρότερον
 καὶ ὑπέπτησον καὶ τῷ τυχόντι προσώπῳ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐτυπτόμην
 παρὰ παντός τοῦ εὐρισκομένου, καὶ ἄρτι οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ἐπίπλη-
 20 ξιν καὶ ὕβριν καὶ ὄνειδισμόν καταδέχομαι εἰσδέξασθαι. Υἱὸς ἐκα-
 λούμην τότε τοῦ δεῖνος πτωχοῦ ἀνθρώπου καὶ πενιχροῦ, καὶ ἄρτι
 υἱὸς Θεοῦ ὀνομαζόμενος καὶ υἱὸς φωτός, καὶ ἀπὸ τοῦ πνευματικῶς
 γεννήσαντος ὑβριοπαθῶ καὶ ἀλγύνομαι ἐν τοῖς τυχοῦσιν. Ἐὰρ οὐκ
 ἔστι πλάνη καὶ μέθοδος δαίμονος; ἄρα οὐκ ἔστιν ἀπάτη καὶ φενακι-
 25 σμός λογισμῶν; Καὶ οὐκ ἔχει τις λέγειν, εἴτερ καλῶς ἐν αἰσθήσει λά-
 βοι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἰ καὶ τὸ δοκεῖν εὐγενῆς ἦν κατὰ τὸν
 κόσμον (ἐάτω γὰρ τοὺς ἄλλους), εἰ καὶ ἐν πλούτῳ καὶ περισσίᾳ (ἀ-
 φείτω γὰρ τοὺς ἐτέρως ἔχοντας), ὅς οὐχ εὐρήσει ἑαυτὸν ἐν τοῖς λεγο-
 μένοις ὑπαίτιον καὶ ὑπεύθυνον, εἴ γε ὀρθοτομῶν ἔστι τὸν ἑαυτοῦ
 30 βίον.

Ἄλλὰ δεῦτε, ἀδελφοί μου, χωρήσωμεν θερμῶς πρὸς Θεὸν καὶ
 τρέψωμεν τὰς ἐναντίας δυνάμεις καὶ ἐνεργήσωμεν φιλαλήθως καὶ
 ἀξιαγάστως τὴν ἀσκησιν ἡμῶν, διαζόμενοι ἑαυτοὺς ἐν τοῖς λεγομέ-

5. Μᾶλλον μηλωτάριον (μηλωτή), δέρμα προβάτου, καὶ κατὰ συνεκδοχὴν κάθε ἀκατέργαστο μαλλοφόρο δέρμα.

Τί νὰ ποῦμε ὅμως καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ ὡς πρὸς τὶς συνήθειες εἶναι ἀκαλλιέργητοι ἢ φτωχότεροι, καὶ ἔπρεπε νὰ δέχονται αὐτὰ ποὺ γίνονται μὲ φόβο καὶ τρόμο καὶ εὐχαριστία, αὐτοὶ φιλονεικοῦν καὶ κλωτσοῦν καὶ βγάζουν ἀναρθρες κρυαγές, ζητώντας ὅμοια, αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἀνόμοιοι, σύμφωνα μὲ ὅσα εἰπώθησαν; Στὸν κόσμον δὲν εἶχα ἱμάτιον γιὰ νὰ ἀλλάξω γρηγορὰ, καὶ τώρα ποὺ ἀλλάζω καθὲς ἑβδομάδα, ἐξαγριώνομαι σὰν θηρίον καὶ γαυγίζω σὰν σκύλος. Κατοικίαν δὲν εἶχα, παρὰ μὲ ἐνοίκιον ἢ καὶ μὲ κυριότητα ἄλλου, καὶ αὐτὴ φτωχὴ, ἄβαφη, χωρὶς μάρμαρα καὶ βρώμικη, καὶ τώρα ποὺ μένω σὲ χρυσοτάβανα καὶ μαρμαροστρωμένα καὶ καθαρῶτα, λησμόνησα ὁ ταλαίπωρος, ὅτι ἀπὸ τὴν κόπωση ἤρθα στὴν ἀνάπαυσιν. Δὲν εἶχα οὔτε κρεβάτι, οὔτε σκεπάσματα, οὔτε προσκέφαλον γιὰ νὰ κοιμᾶμαι, παρὰ μόνον μᾶ προβειά⁶, ἢ καὶ τι ἄλλο πιὸ τραχὺ καὶ ἐλεινότερον, καὶ τώρα ποὺ κοιμᾶμαι σὲ κρεβάτι τεντωμένον μὲ σκεπάσματα καὶ κατωσέντονα καὶ μαξιλλάρι, δὲν τὸ ἀνέχομαι. Ἐχω ἐπίσης καὶ μικρὴ προβειὰ καὶ εἰδικὸ ἔνδυμα γιὰ τὸν ὦμον, καὶ ὄχι μόνον ἀνοιξιὰτικόν, ἀλλὰ καὶ χειμωνιάτικόν, καὶ ὄχι μόνον μεγάλο, ἀλλὰ καὶ μικρό, καὶ παπούτσι καὶ καλίγια⁶, καὶ οὔτε ἔτσι ὑποφέρω. Προηγουμένως βριζόμουν καὶ ζάρωνα ἀπὸ τὸν φόβον ἀπὸ ὅποιονδήποτε, ἀλλὰ καὶ δεχόμενον χτυπήματα ἀπὸ τὸν καθένα ποὺ συναντοῦσα, καὶ τώρα δὲν δέχομαι οὔτε τὴν παραμικρὴν ἐπίπληξιν καὶ βρισιὰ καὶ ταπείνωσιν. Τότε ὀνομαζόμενον υἱὸς τοῦ τὰδε φτωχοῦ ἀσήμαντου ἀνθρώπου, καὶ τώρα ποὺ ὀνομάζομαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ υἱὸς τοῦ φωτός, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ποὺ μὲ γέννησε πνευματικῶς ὑποφέρω καὶ πονῶ μὲ τὸ παραμικρό. Δὲν εἶναι λοιπὸν πλάνη καὶ μεθόδευσις τοῦ δαίμονα; Δὲν εἶναι ἀπάτη καὶ ψέμα τῶν λογισμῶν; Καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ, ἂν ἐξετάσῃ σωστὰ τὴ φύσιν τῶν πραγμάτων, καὶ ὅταν ἀκόμα νομίζει ὅτι ἦταν στὸν κόσμον εὐγενικῆς καταγωγῆς (ὡς ἀφήσουμε τοὺς ἄλλους), καὶ μὲ πλοῦτον καὶ περιουσίαν (ὡς ἀφήσουμε ἐκείνους ποὺ ἦταν σὲ διαφορετικὴν κατάστασιν), ὁ ὅποιος δὲν θὰ βρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενα κατηγορούμενον καὶ ὑπεύθυνον, ἂν στὴ ζωὴν τοῦ βαδίζει σωστὰ.

Ἄλλὰ ἔμπροσθεν, ἀδελφοί μου, ἃς προχωρήσουμε μὲ θέρμη πρὸς τὸν Θεόν, ἃς τρέψουμε σὲ φυγὴν τὶς ἀντίθετες δυνάμεις καὶ ἃς πραγματοποιήσουμε τὴν ἀσκησὴν μᾶς μὲ ἀλήθειαν καὶ ἀγάπην, πιέζοντας τοὺς ἑαυτοὺς

6. Ἄλλο εἶδος ὑποδημάτων, προφανῶς πολυτελέστερων, ἀφοῦ τὸ ἀναφέρει σὰν ἓνα ἐπὶ πλέον πλεονέκτημα.

νοις, ἵνα ἐντεῦθεν εὐμαρίζηται ἡμῶν ὁ βίος καὶ χαίρωμεν τῇ ἐλπίδι ἐν τῇ τῶν μισθῶν ἡμῶν ἀπολήψει, ὅτι ἐν τούτῳ ἐληλύθαμεν πάντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι, εὐγενεῖς καὶ ἀγενεῖς, ἔνδοξοι καὶ ἄδοξοι, ἵνα πάντες προσενέγκωμεν οὐ μόνον τὰ προδηλωθέντα, ἀλλὰ καὶ ῥαπί-
 5 σματα καὶ ἐμπτύσματα καὶ κολαφίσματα, ἐξορίας καὶ ἀπαγωγάς, σταυρὸν καὶ θάνατον τὸ τελευταῖον· καὶ εἰ ταῦτα πάθοιμεν, καὶ εἰ τὰ ἐλαφρότερα προκατορθώσωμεν, λογισθήσεται ἡμῖν καὶ τὰ μείζονα ἀπὸ τῆς προθέσεως ἀπειργάσθαι· εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις ἀσθενήσωμεν, δηλονότι ἐν τοῖς δευτέροις, οὐδὲ ἀψόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προτέ-
 10 ροις εὐδοώσει ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἔτι διαγωνιζομένοις, τοῖς τε διακονοῦσι καὶ διακονουμένοις, τοῖς τε δίδουσι καὶ λαμβάνουσιν· ἀμφοτέροις γὰρ ἐξ ἴσου ὁ κόπος, καὶ οἱ αὐτοὶ καὶ διακονοῦντες καὶ διακονούμενοι, καὶ διδόντες καὶ λαμβάνοντες, κατ' ἄλλας καὶ ἄλλας διακονίας εὐρισκόμενοι καὶ ἐν τοῖς δευτέροις καὶ μείζουσιν. Εἴπερ
 15 εὐδοκεῖ ἢ παραχωρεῖ, δάμη δύναμιν καὶ κραταίωσιν συμμόρφους γενέσθαι τοῖς παθήμασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'.

20 **Περὶ τοῦ μὴ παραδέχεσθαι τὴν συμβουλήν τοῦ σκολιοῦ ὄφews, ἀλλ' ἀποπέμπειν αὐτοῦ τὰς προσβολὰς δι' ἐξαγορεύσεως.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ μήτηρ φιλεῖ τὰ ἑαυτῆς ἔκγονα διατρέφειν (φύσεως γὰρ ἐστὶν ἰδίωμα ἐπὶ τὰ ἑαυτῆς τέκνα κατα-
 25 γίνεσθαι), πῶς οὐχὶ καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ποθοῦμεν ὑμᾶς διατρέ-
 φειν; Καὶ εἰ ἐκείνη ὧδε κάκεισε περιαθροῦσα καὶ περιτρέχουσα ἐρα-
 νίζεται τὰ τροφῆς ἐπιτήδεια, πῶς οὐχὶ καὶ ἡμεῖς οἱ πένητες συν-
 εισοίσωμεν ὑμῖν τὰ χρήσιμα; Ἀχθομαὶ δὲ ὅτι μὴ πλουσίως δυναίμην
 ὑμᾶς ἐκτρέφειν, μηδὲ ὅσον ἐπιζητεῖ ἡ ἔφεσις. Τίς δὲ ἡ τροφή; Αὐτὸς
 ὁ χορηγῶν αὐτὴν ἔφησεν· «ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα
 30 τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ὡ ἀδελφοί, δέδωκε καὶ ἡμῖν
 ἐξουσίαν καλεῖν αὐτὸν Πατέρα! Ἀγαπήσωμεν τὸν ἀγαπήσαντα ἡ-
 μᾶς Θεόν, καὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ δοῦναι

μας μὲ αὐτὰ πού λέγονται, ὥστε ἀπὸ ἐδῶ νὰ γίνεται εὐκόλη ἢ ζωὴ μας καὶ νὰ χαιρόμαστε μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔχουμε τὴν ἀμοιβή μας, γιατί γι' αὐτὸ ἤρθαμε ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, εὐγενεῖς καὶ ἀγενεῖς, ἔνδοξοι καὶ ἄδοξοι, ὥστε νὰ ὑπομείνουμε ἐπὶ πλέον, ὄχι μόνο αὐτὰ πού προαναφέρθηκαν, ἀλλὰ καὶ ραπίσματα καὶ ἐμπτυσμούς καὶ κολαφίσματα καὶ ἐξορίες καὶ ἀπαγωγές καὶ σταυρὸ καὶ τελευταῖα θάνατο. Καὶ ἂν τὰ ὑποστοῦμε αὐτὰ, καὶ ἂν κατορθώσουμε ἐκ τῶν προτέρων ἔστω καὶ τὰ πιὸ ἐλαφρά, θὰ ὑπολογιστοῦν σὲ μᾶς ὅτι ἔγιναν μὲ τὴν προῖθεσή μας καὶ τὰ ἀνώτερα. Ἐάν πάλι φανοῦμε ἀδύνατοι σ' ἐκεῖνα, δηλαδή στὰ δεύτερα, καὶ οὔτε κἂν τὰ ἀρχίσουμε, καὶ μὲ τὰ προηγούμενα θὰ διευκολύνει ὁ Κύριος καὶ Θεὸς τὸ δρόμο μας ἐφόσον ἀκόμα ἀγωνιζόμαστε, καὶ αὐτῶν πού διακονοῦν καὶ αὐτῶν πού διακονοῦνται, καὶ ἐκείνων πού δίνουν καὶ αὐτῶν πού παίρνουν, γιατί καὶ στοὺς δύο ὁ κόπος εἶναι ἴσος, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι καὶ διακονοῦν καὶ διακονοῦνται, καὶ δίνουν καὶ παίρνουν, εὐρισκόμενοι σὲ διαφορετικὲς διακονίες, καὶ στὰ δεύτερα καὶ στὰ ἀνώτερα. Εἴτε λοιπὸν διάκειται εὐμενῶς πρὸς αὐτὰ ἢ τὰ ἐπιτρέπει, εἴθε νὰ μᾶς δίνει δύναμη καὶ ἐνίσχυση νὰ μοιάσουμε αὐτὸν στὰ παθήματα, γιατί σ' αὐτὸν πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 107η.

Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεχόμαστε τὴ συμβουλή τοῦ διεστραμμένου φιδιοῦ, ἀλλὰ νὰ διώχνουμε τίς ἐπιθέσεις του μὲ τὴν ἐξομολόγησι.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἂν ἡ μητέρα ἐπιθυμεῖ νὰ τρέφει τὰ παιδιὰ της (γιατὶ εἶναι φυσικὸ της γνώρισμα τὸ νὰ καταγίνεται μὲ τὰ παιδιὰ της), πῶς νὰ μὴ ποθῶ καὶ ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ σᾶς τρέφω; Καὶ ἂν ἐκείνη προσέχοντας καὶ τρέχοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ συλλέγει αὐτὰ πού εἶναι κατάλληλα γιὰ τροφή, πῶς νὰ μὴ σᾶς προσφέρω καὶ ἐγὼ ὁ φτωχὸς αὐτὰ πού εἶναι χρήσιμα; Στενοχωριέμαι βέβαια πού δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τρέφω πλούσια, οὔτε ὅσο ἐπιζητεῖ ἢ ἐπιθυμία μου. Καὶ ποιά εἶναι ἡ τροφή; Μᾶς τὸ εἶπε αὐτὸς ὁ ἴδιος πού τὴν χορηγεῖ: «δική μου τροφή εἶναι νὰ κάνω τὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα μου»¹. Ὡ ἀδελφοί μου, ἔδωσε καὶ σὲ μᾶς τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ὀνομάζουμε Πατέρα. Ἄς ἀγαπήσουμε τὸν Θεὸ πού μᾶς ἀγάπησε, καὶ τόσο πολὺ μάλιστα, ὥστε

λύτρον ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. Πῶς δὲ ποιήσωμεν καὶ πῶς πράξωμεν; Ἐδείξατε μὲν οὖν τοῦτο καὶ διὰ τῆς τοῦ προτέρου ὑμῶν βίου ὁμολογίας· τίνος γὰρ ἔνεκεν ἀπεφύγετε κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου, ἀπηρνήσασθε γονεῖς καὶ τὰ γονέων, ἀπαλλοτριωθέντες ἀδελφῶν 5 καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ τᾶλλα ὅσα ἐν τῇ ματαιότητι τοῦ βίου ἐπιφαίνεται; Ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐπιδείξατε, παρακαλῶ, διὰ τὸ ὑποφέρειν ὑμᾶς τὴν θλιπτικὴν ὑποταγὴν, τοὺς πόνους καὶ τοὺς κόπους τῆς ἐγκρατείας, τὸ ἄχθος καὶ τὸ βάρος τῆς διακονίας, τὰς ἀτονίας, τὰς ὀλιγοψυχίας τῆς ἀγρυπνίας καὶ μέντοι τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη τῶν ἀορά- 10 των λογισμῶν, τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμήσεως, τὸ σκότος τῆς ἀκηδίας, τὴν τηκεδόνα τοῦ φθόνου, τῆς ἀθετήσεως τὸν ὄλεθρον, τῶν ἄλλων ἀπάντων, δι' ὧν πειράται κατενεγκεῖν ἡμᾶς εἰς ἄδου ταμεῖα ὁ ὀλοθρευτῆς τῶν ψυχῶν ἡμῶν διάβολος.

Ἀλλὰ θαρσεῖτε, τέκνα· βάλλεται γὰρ ἐκεῖνος καὶ καταβάλεται 15 δυνάμει Θεοῦ ἐν ὑμῖν, ἀλλ' οὐχ ὑμᾶς καταβάλλον φαίνεται. Τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ θρύχει, ἡνίκα ὄρᾳ ὑμᾶς εἰρηρικὴν καὶ ἀστασίασιον ζωὴν διεξάγοντας· βούλεται εἰσπηδῆσαι καὶ ἀρπάξαι ψυχὴν εἰς ἀπώλειαν, καὶ οὐχ ἔξει ὅθεν εἰσελεύσεται, ἐπειδὴν βλέπη ὑμᾶς πεφραγμένους καὶ τετειχισμένους τῷ νόμῳ Κυρίου. Ἰστησι παγίδας 20 καὶ θήρατρα, ὑπενεγκεῖν ὑμᾶς ἐν αὐτοῖς γλιχόμενος, καὶ ἀποτυγχάνων ὀδύρεται, ὅπηνίκα αἰσθάνεται ὑμᾶς δι' ἐξαγορεύσεως τὰ αὐτοῦ μηχανήματα διαλύοντας· οὐ γὰρ ἔχει χώραν οὐδὲ τόπον ἐκεῖ, οὐ ἔστι φόβος Θεοῦ, οὐ ὑπάρχει ἐντολῶν τήρησις, κανόνων ἐνέργεια, ἐπιτιμίων ὑποδοχή. Διὰ τοῦτο χαίρετε καὶ προθυμεῖσθε, εὐψυχεῖτε καὶ 25 εὐσθενεῖτε, κραταιοῦσθε καὶ δυναμοῦσθε, μηδὲ ὅπως διδόντες εἰσοδὸν τῷ ἀτιθάσῳ δαίμονι, μηδὲ ὅπως παραχωροῦντες ψιθυρίσειν εἰς τὸ οὐς τῆς ψυχῆς ὑμῶν τὸν σκολιὸν ἐκεῖνον ὄφιν. Ὅποταν ἔλθῃ, ἀποκρουέσθω, ἀποπεμπέσθω. Ἴστε, ὅπως ἐξηπάτησε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὅπως τε ἐξάπατᾷ καὶ νῦν τοὺς ἠπατημένους Ἐκεῖνα φθέγγ- 30 γεται καὶ συμβουλεύει, ἃ εἰς ἀθέτησιν φέρει, ἃ εἰς ὑπερηφανίαν ἐνεισιν, ἃ εἰς φθόνον παροτρύνει, εἰς ἐπιθυμίαν ἔλκει, εἰς ἀκρασίαν ἐνάγει, εἰς πᾶν ὃ τι οὖν τῶν τὴν ψυχὴν μολυνόντων καὶ ἀπολλύντων. Φεῦ τῆς συμβουλίας τοῦ δράκοντος!

Ἀλλ' ὑμεῖς ἐκεῖνα ἀεὶ μελετᾶτε καὶ ἐπακούετε, ἃ ὁ φύλαξ τῆς

2. Ἰω. 3, 16. Α' Ἰω. 4, 9.

3. Ματθ. 20, 28. Μάρκ. 10, 45.

νά προσφέρει² τὸν Υἱό του τὸν Μονογενῆ ὡς λύτρο³ γιὰ ὅλους ἐμᾶς. Πῶς ὅμως θὰ τὸ κάνουμε καὶ πῶς θὰ τὸ πραγματοποιήσουμε; Τὸ δείξατε βέβαια αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ὁμολογία τῆς προηγούμενης ζωῆς σας, γιατί γιὰ ποιὸν λόγο ἀποφύγατε τὸν κόσμο καὶ τὰ ἐγκόσμια, ἀπαρνηθήκατε τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τῶν γονέων, ἀποξενωθήκατε ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πού ἀναφέρονται στὴ ματαιότητα τῆς ζωῆς; Ὅμως, σᾶς παρακαλῶ, ἐπειδὴ ὑποφέρετε τὴ θλιβερὴ ὑποταγή, ἐξακολουθήστε νὰ δείχνετε τοὺς πόνους καὶ τοὺς κόπους τῆς ἐγκράτειας, τὸ φορτίο καὶ τὸ βᾶρος τῆς διακονίας, τὶς νωθρότητες, τὶς λιποψυχίες τῆς ἀγρυπνίας, καὶ φυσικὰ τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη τῶν ἀόρατων λογισμῶν, τὴ φωτιὰ τῶν ἐπιθυμιῶν, τὸ σκοτάδι τῆς ἀδιαφορίας, τὸν μαρασμὸ τοῦ φθόνου, τὴν καταστροφή τῆς ἀθέτησης, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μὲ τὰ ὁποῖα προσπαθεῖ ὁ ἐξολοθρευτὴς τῶν ψυχῶν μας διάβολος νὰ μᾶς κατεδάσει στοὺς θαλάμους τοῦ ἄδη.

Ἄλλὰ, τέκνα μου, ἔχετε θάρρος, γιατί ἐκεῖνος βάλλεται καὶ νικεῖται μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ μέσα σας, καὶ δὲν φαίνεται νὰ σᾶς νικᾷ. Τρίζει τὰ δόντια καὶ δαγκώνει, ὅταν σᾶς βλέπει νὰ κάνετε ζωὴ εἰρηνική, χωρὶς ἐξεγέρσεις. Θέλει νὰ πηδήσει μέσα σας καὶ νὰ ἀρπάξει τὴν ψυχὴ σας γιὰ νὰ τὴν καταστρέψει, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀπὸ ποῦ νὰ μπεῖ, ὅταν σᾶς βλέπει περιφραγμένους καὶ περικειχισμένους μὲ τὸν νόμο τοῦ Κυρίου. Στήνει παγίδες καὶ δόκανα ἐπιθυμώντας νὰ σᾶς παρασύρει σ' αὐτὰ καὶ ἐπειδὴ ἀποτυγχάνει θρηνεῖ, ὅταν αἰσθάνεται ὅτι σεῖς μὲ τὴν ἐξομολόγησι ἀχρηστεύετε ὅλα τὰ τεχνάσματά του, γιατί δὲν ἔχει χῶρο καὶ τόπο ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει φόβος Θεοῦ, ὅπου ὑπάρχει τήρηση τῶν ἐντολῶν, ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων, ἀποδοχὴ τῶν ἐπιτιμιῶν. Γι' αὐτὸ νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εἶστε πρόθυμοι, νὰ ἔχετε θάρρος καὶ νὰ εἶστε ἀκμαῖοι, νὰ εἶστε ἰσχυροὶ καὶ δυναμωμένοι, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπετε καθόλου τὴν εἴσοδο στὸν ἀτίθασο δαίμονα, χωρὶς νὰ ἀφήνετε νὰ σᾶς ψιθυρίζει στὸ αὐτὶ τῆς ψυχῆς ἐκεῖνο τὸ διεστραμμένο φίδι. Ὅταν ἔρχεται, νὰ τὸ ἀποκρούετε, νὰ τὸ διώχνετε. Γνωρίζετε μὲ ποιὸν τρόπο ἐξαπάτησε τὸν πρῶτο ἄνθρωπο, καὶ πῶς ἐξαπατᾷ καὶ τώρα τοὺς ἀπατημένους. Ὑπαγορεύει καὶ συμβουλεύει ἐκεῖνα πού ὀδηγοῦν στὴν ἄρνησι, ἐκεῖνα πού βάζουν μέσα μας τὴν ὑπερηφάνεια, ἐκεῖνα πού παροτρύνουν στὸν φθόνον, παρασύρει σὲ ἐπιθυμία, ὑποδεικνύει μὲ ἐπιμονὴ τὴν ἀσωτεία, καὶ γενικὰ ὅ,τι μολύνει καὶ καταστρέφει τὴν ψυχὴ. Ἄλλοίμονο (ἂν ὑπακούσουμε) στὴ συμβουλὴ τοῦ δράκοντα!

Σεῖς ὅμως νὰ μελετᾶτε καὶ νὰ ἀκοῦτε ἐκεῖνα πού σᾶς ὑπενθυμίζει

ζωῆς ἡμῶν καλῶς ὑπομνήσκει καὶ ὑποβάλλει, τὰ περὶ σωφροσύνης, τὰ περὶ ἀνδρείας, τὰ περὶ πολιτείας τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, τὰ περὶ μεταστάσεως, τὰ περὶ ἀναλογίας τῶν βεβιωμένων, τὰ περὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ μέντοι τῶν ἐναντίων κο-
5 λαστηρίων, πῶς καὶ ποίοις τρόποις ἐστὶ τῶν μὲν ἐπιτυχεῖν, τῶν δὲ ἀποφυγεῖν, ἴν', ἐν τούτοις καταγινομένοι καὶ ἐναδολεσχοῦμενοι ἔτι καὶ ἔτι, εὐπραγήσητε. Συνετιζεσθέ τε καὶ εὐθυπορήσοιτε τὴν ὁδὸν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἕως ἂν τὸ διωρισμένον μέτρον τῆς ζωῆς ἡμῶν τέλος δέξηται καὶ μεταστήσῃ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὀδυνηρῶν
10 πρὸς τὴν μέλλουσαν αἰδίου ἀνάπαυσιν ὃ καλῶς ὑφ' ἡμῶν λειτουργούμενος καὶ θεραπευόμενος δεσπότης

Ἡμεῖς μὲν σὺν ταῦτα ἠρανισάμεθα ὑμῖν εἰς τροφήν καὶ τὰ νῦν ὀλιγοστῶς πως ὑμεῖς δὲ ἀμείψασθέ με καὶ ἀντιθρέψατε τὸν ταπει-
νόν, ὃ τέκνα, ταῖς προσευχαῖς, ταῖς δεήσεσι, ταῖς ἐναρέτοις εὐπραγί-
15 αῖς καὶ εὐδοξίαις ὑμῶν, ἐν τῷ ἐνὶ στοιχοῦμενοι θελήματι, ἐν τῇ μιᾷ συναγόμενοι καρδίᾳ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀφθόνου ἀγαπήσεως, διὰ τῆς ἐπ' ἀλλήλοις συμπαθητικῆς εὐσπλαγχνίας, διὰ τῆς ἀνολιγώρου ἐν ταῖς διακονίαις λειτουργίας, διὰ τῆς ἔτι εὐτονίας τῆς ἐνισταμένης ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, ἵνα καὶ εὐμαρῶς τελειοῦντες τελέσοιτε καὶ
20 διανύοντες διανύσητε, ῥωννύμενοι καὶ ψυχῇ καὶ σώματι, χαιρόμενοι διὰ τῆς ἐλπίδος τῶν καταβαλλομένων ὑμῖν πόνων, ἀξιούμενοί τε καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀγίας ἀναστάσεως ἀκατακρίτως φθάσαι χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
25 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΗ'.

**Περὶ τῆς ἀποδράσεως τοῦ ἀδελφοῦ Ἐλπιδίου καὶ τῆς ὑπο-
στροφῆς Εὐθαλίου, καὶ τοῦ μετὰ προαιρέσεως ἐκτελεῖν
τὰς ἐργασίας, κατὰ τὴν καθήκουσαν ἡμῖν δύναμιν.**

30 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς ἀληθῶς γέγραπται, ὅτι «οὐ πλησθή-
σεται οὓς τοῦ ἀκούειν καὶ ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν». Ὅποσα γὰρ εἶπο-
μεν προλαβόντες περὶ ὠφελείας καὶ καταστάσεως, οὐδὲν ἐν τῷ
παρόντι εὐρίσκομεν περικρατούμενον εἰς τέλος καὶ διασωζόμενον,

καὶ σᾶς ὑπαγορεύει ὁ φύλακας τῆς ζωῆς σας καλῶς, τὰ σχετικὰ δηλαδή μὲ τὴ σωφροσύνη, τὴν ἀνδρεία, τὸν τρόπο ζωῆς τῶν ὁσίων πατέρων μας, τὰ σχετικὰ μὲ τὸν θάνατο, τὴ μετάσταση, τὴν ἀπολογία τῶν πράξεων σας καὶ τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ, καὶ φυσικὰ καὶ τὰ ἀντίστοιχα βασανιστήρια, πῶς καὶ μὲ ποιούς τρόπους εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχετε τὰ πρῶτα καὶ νὰ ἀποφύγετε τὰ δεύτερα, ὥστε, καταγιγνώμενοι καὶ ἀσχολούμενοι διαρκῶς μὲ αὐτὰ, νὰ ἐπιτύχετε τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Καὶ νὰ εἴσαστε συνετοὶ καὶ νὰ βαδίζετε τὸν ἴσιο δρόμο τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ μας, μέχρι πού νὰ δεχθεῖ τελικὰ τὸ ὀρισμένο μέτρο τῆς ζωῆς μας καὶ νὰ μᾶς μεταθέσει ἀπὸ τὶς θλίψεις τῆς ἐδῶ ζωῆς στὴν μέλλουσα αἰώνια ἀνάπαυση ὁ Δεσπότης πού ὑπηρετεῖται καὶ λατρεύεται ἀπὸ μᾶς καλῶς.

Ἐγὼ λοιπὸν περισυνέλεξα αὐτὰ τὰ κάπως λιγοστὰ γιὰ τὴν τροφή σας. Σεῖς ὅμως ἀνταμείψετε καὶ θρέψετε ἐμένα τὸν ταπεινὸ, τέκνα μου, μὲ τὶς προσευχάς, τὶς δεήσεις, τὶς ἐνάρετες πράξεις καὶ καλὰς φῆμες σας, συμβαδίζοντας μὲ τὸ ἕνα θέλημα, ἐνωμένοι σὲ μιὰ καρδιά μὲ τὴν μεταξὺ σας χωρὶς φθόνον ἀγάπη, μὲ τὴν μεταξὺ σας συμπαθητικὴ εὐσπλαγχνίας, μὲ τὴν χωρὶς ἀμέλεια ἀσκήση τοῦ διακονήματός σας, μὲ τὴν ἀκόμα πιὸ ἔντονη καρτερία κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ὥστε καὶ εὐκόλα νὰ τὴν τελειώσετε καὶ νὰ τὴν διανύσετε, ἐνισχυόμενοι ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, δοκιμάζοντας χαρὰ μὲ τὴν ἐλπίδα τῶν κόπων πού καταβάλλετε, καὶ νὰ ἀξιωθεῖτε νὰ φτάσετε καὶ στὴν ἁγία Ἀνάσταση ἀνεπίληπτοι, μὲ τὴ χάρη καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαζὶ μὲ τὸν ὁποῖο στὸν Πατέρα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμη, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνηση, μαζὶ καὶ μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 108η

Γιὰ τὴ φυγὴ τοῦ ἀδελφοῦ Ἐλπιδίου καὶ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Εὐθαλίου, καὶ ὅτι πρέπει μὲ ἐλεύθερη ἐκλογὴ νὰ ἐκτελοῦμε τὶς ἐργασίες, ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμή μας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, εἶναι ἀλήθεια, ὅπως ἔχει γραφεῖ, ὅτι «δὲν χορταίνει τὸ αὐτὶ νὰ ἀκούει καὶ τὸ μάτι νὰ βλέπει»¹. Γιατὶ ἀπὸ αὐτὰ πού εἶπα τὶς προηγούμενες φορές γιὰ τὴν ὠφέλεια καὶ τὴν τάξη, δὲν βρίσκω τίποτε νὰ διατηρεῖται τελικὰ καὶ νὰ διασώζεται, ἀλλὰ μόλις μπῆκε στὰ

ἀλλ' ὁμοῦ τε εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἀκοάς, καὶ εὐθύς ἀπέστη, ἢ μικρόν τι ἐπιμείνας ὁ λόγος ἐν τοῖς νήφουσι καὶ τῆς μνήμης ἀπώλισθεν, οὕτω τῆς φύσεως ἡμῶν μὴ διαρκούσης ἐγκρατεῖν τὰ παρακατατιθέμενα, ἀλλὰ πάλιν ἐπιδεομένης, ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ σῶμα βρώσεώς τε καὶ 5 πόσεως. Καὶ διὰ τοῦτο αἰεὶ χρεῖα οἶον ἐνσεπεῖρειν τὸν λόγον καὶ ἐγκατατίθεσθαι τὰ ἀγαθὰ ὑπομνήματα, εἴτε παρὰ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς λαμβάνοντας ἡμᾶς, εἴτε οἴκοθεν φέροντας· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἂν εἶη χρεῖα τινὸς διαλέξεως, εἴπερ διετηρεῖτο τὰ δεδογμένα καὶ κεκανονισμένα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς

10 Ἄλλ' ἐπειδὴ παραφθείρονται καὶ διολώλασιν, ἀναγκαῖον τὰ αὐτὰ αἰεὶ ἀνακνυλοῦν καὶ ἐκάστοτε νεάζειν, ἵν' ἐντεῦθεν δόξωμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν· τοῦτο δέ φημι ἐπὶ πολλαῖς μὲν ἄλλαις ὑποθέσεσιν, ὅσον δὲ κατὰ τὸ ἐνεστὸς διὰ τὸν Ἐλπίδιον, ὅτι πάντων ἀμνημονήσας καὶ πάντων ἀλογήσας καὶ πάντα καταπατή- 15 σας τὰ ἐφομολογηθέντα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἀγγέλων ᾗχετο εἰς τὸν τόπον τῆς ἀπωλείας, εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀποστασίας, εἰς τὸ ἔνεδρον τῆς ἀρνήσεως. Καὶ μὴ οὐκ ἦν παρὰ τοὺς πολλούς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ὑπουργὸν τοῦ ἀβδᾶ Βασιλείου, ἐν ἀναπαύσει σωματικῇ ἱματιζόμενος καὶ περιποιούμενος καὶ ἀναπατῶν ὧδε 20 κἀκεῖσε; Ἄλλ' οὐδὲν τὴν μελετήσασαν ψυχὴν ἀποστατεῖν δυσωπήσειεν, οὐχ ὑπαλλαγὴ καλλίστων ἱματίων τε καὶ ὑποδημάτων, οὐχ ἀβροτέρα δίαιτα βρώσεώς τε καὶ πόσεως, οὐχ ἀναπανστικὴ διακονία ἐργοχειροῦ τοῦ καὶ καθ' ἡσυχίαν. Καὶ τί λέγω τοῦτο καὶ ἐκεῖνο; Οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν εἰάν ποιήσῃ τις, κατὰ τὸ πατρικὸν ἀπόφθεγ- 25 μα, δυνηθῆ ἂν τὸν τοιοῦτον ἔλξαι πρὸς τὸ καλόν, ἐπὰν ταῖς ἐθελουσίαις ὁρμαῖς ἀποκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, πρὸς τὸ καταθύμιον ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, δίδωσι τὰς ἑαυτοῦ ῥοπάς; Ἄλλ' οὕτω μὲν ἐκεῖνος κακῶς βουλευσάμενος, ματαίως καὶ ὀλεθρίως τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς πέπραχεν, εἰ μὴ τις αὐτοῦ ἄψηται σπινθήρ ζωτικὸς 30 ἀνακαλούμενος ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν αὐτοῦ νεκρότητος νενεκρωμένος γὰρ ἐστι, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, καὶ ἐστερημένος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὁ δὲ τοιοῦτος ἄξιος θρήνου καὶ εὐχῆς ἐπιστρεπτικῆς.

Τί δὲ οὐ διανοούμεθα τὴν τοῦ διαβόλου ἀπάτην καὶ φεύγομεν τὸν ὄλισθον, ἐκ τῶν ἤδη ἠπατημένων καὶ παλινστροφησάντων δεδι- 35 σαγμένοι; Οὐδὲν γὰρ ἄλλο, ἢ τὸ ἀπολέσαι πᾶν ὃ τι οὖν καλὸν πέ-

αὐτιά σας, ἀμέσως ἔφυγε, ἢ ἀφοῦ ἔμεινε γιά λίγο ὁ λόγος στοὺς νηφάλιους, ἀμέσως γλίστρησε ἀπὸ τὴ μνήμη, γιατί ἡ φύση μας δὲν συγκρατεῖ διαρκῶς αὐτὰ ποὺ παρέχονται, ἀλλ' ἔχει πάλι ἀνάγκη, ὅπως συμβαίνει καὶ τὸ σῶμα ὡς πρὸς τὴν τροφή καὶ τὸ πιτό. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη πάντοτε νὰ σπέρνουμε κατὰ κάποιον τρόπο τὸν λόγο καὶ νὰ καταθέτουμε μέσα σας τὶς ἀγαθὲς ὑπομνήσεις, παίρνοντάς τις εἴτε ἀπὸ τὴ θεόπνευστη Γραφή, εἴτε προσφέροντάς τις ἀπὸ δική μου πείρα. Γιατί, ἂν διατηροῦνταν αὐτὰ ποὺ διδάχθηκαν καὶ ρυθμίστηκαν ἀπὸ παλιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχή, δὲν θὰ ὑπῆρχε τώρα καμμιά ἀνάγκη διάλεξης.

Ἐπειδὴ ὅμως ἀλλοιώνονται καὶ χάνονται, εἶναι ἀνάγκη τὰ ἴδια πάντοτε νὰ ἀνακυκλώνονται καὶ κάθε φορὰ νὰ ἀνανεώνονται, ὥστε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν νὰ ἐλπίσουμε ὅτι θὰ κατορθώσουμε τὴ σωτηρία μας. Καὶ τὸ λέγω αὐτὸ καὶ γιά πολλές ἄλλες περιπτώσεις, ἀλλὰ τώρα καὶ γιά τὸν Ἐλπίδιο, γιατί λησιμονώντας τα ὅλα, καὶ ἀψηφώντας τα ὅλα, καὶ καταπατώντας ὅλα ὅσα ὁμολόγησε μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ στοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ ἀγγέλου, ἀναχώρησε γιά τὸν τόπο τῆς καταστροφῆς, γιά τὸ βάραθρο τῆς ἀποστασίας, γιά τὴν ἐνέδρα τῆς ἀρνησης. Καὶ μήπως δὲν ξεχώριζε ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ἐπειδὴ ἦταν βοηθὸς τοῦ ἀβδᾶ Βασιλείου, φορώντας ἄνετα ροῦχα στὸ σῶμα, δεχόμενος περιποιήσεις, καὶ πηγαίνοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ; Ὅμως τὴν ψυχὴ ποὺ σκέφθηκε νὰ ἀποστατήσει τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὴν πτοήσει, οὔτε ἡ ἐναλλαγὴ τῶν πιὸ καλῶν ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, οὔτε τὸ ἀβροδίαιτο φαγητὸ καὶ πιτό, οὔτε ἡ ἀναπαυτικὴ καὶ ἡσυχὴ διακονία τοῦ ἐργοχείρου του. Καὶ γιατί λέγω αὐτὸ καὶ ἐκεῖνο; Οὔτε ἂν κάποιος κάνει καινούργιο οὐρανὸ καὶ γῆ², σύμφωνα μὲ τὸ πατερικὸ ἀπόφθεγμα, θὰ μπορέσει νὰ ἐλκύσει ἕναν τέτοιο πρὸς τὸ καλό, ὅταν ἐκεῖνος μὲ τὶς θεληματικὲς ὁρμές του, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο, παρασυρόμενος καὶ δελεαζόμενος ἀπὸ τὸν Σατανᾶ σ' αὐτὸ ποὺ ποθεῖ ἡ καρδιά του, ὑποκύνπει σὶς κλίσεις του; Ἄλλ' ἐκεῖνος βέβαια, κακῶς σκεπτόμενος, ἐνήργησε ἄσκοπα καὶ ὀλέθρια γιά τὴν ψυχὴ του, ἂν δὲν ἀνάψει κάποιος ζωτικὸς σπινθήρας του, γιά τὸν ἐπαναφέρει ἀπὸ τὴν ψυχικὴ του νέκρωση. Γιατί εἶναι νεκρωμένος, κατὰ τὸν ἅγιο Βασίλειο, καὶ στερημένος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι γιά κλάψιμο καὶ ἄξιος προσευχῆς γιά νὰ γυρίσει πίσω.

Γιατί ὅμως δὲν σκεφτόμαστε τὴν ἀπάτη τοῦ διαβόλου καὶ δὲν ἀποφεύγουμε τὸ γλίστρημα, διδασκόμενοι ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἤδη ἀπατήθηκαν καὶ ξαναγύρισαν πίσω; Γιατί τίποτε ἄλλο δὲν κέρδισε, ἀλλ' ἔχασε καὶ

πραγε δι' ὑπομονῆς ὁ πλανηθεὶς καὶ ὑποστρέψαι διακενῆς ὀψέ ποτε, ἐφ' ὅσον ἀπολήξει τῆς ἐμπαθοῦς προαιρέσεως καὶ τῆς φιληδόνου ὀρμῆς, ἐπιφερόμενος ἴσως οὐκ ὀλίγα τὰ παιίσματα, ἃ κατὰ τὸν τῆς πλάνης καιρὸν αὐτοῦ ἀπειργάσατο. Ἀπειὴ γὰρ λέγειν ἕως τοῦ τέ-
 5 λους ἐπιμενόντων μὴ γὰρ οὐχὶ μετὰ τὸ ἀραδῆσαι καὶ συντριβῆναι καὶ κατακοπῆναι πάλιν ὑποστρέφομεν; Ἦδη γινώσκομεν οἱ ἄλόντες, ἤδη καὶ ὃν ἀνέλπιστον εἶχον εἰς ὑποστροφὴν διὰ τὴν πολλὴν μανίαν, λέγω δὴ τὸν ἀδελφὸν Εὐθάλιον, πάλιν ὑποστρέφει, πάλιν μεταμελεῖ-
 10 ται, πάλιν παρακαλεῖ, πάλιν ὁμολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν, καίπερ ἔχων τὴν εὐθηνίαν, ὡς λέγει, τῆς σωματικῆς εὐζωΐας. Εἶτα οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν τεκμήρασαι ἡμᾶς τοὺς ἤδη ἰσταμένους καὶ ἀνεξαπατήτους, ἵνα μὴ ταῦτοπαθήσωμεν; Ἀλλ' οὐκ ἐνδέχεται ὡς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἢ τῶν ἰχθύων, εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἐπιπίπτομεν δέλεαρ, μᾶλλον δὲ καὶ ταῦτα οἶδε φεῖδεσθαι τοῦ ὀλισθηροῦ ποτε τόπου καὶ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ δις ἢ
 15 τρις ἐμπτώσεως.

Ἡμεῖς δὲ καὶ τῶν ἀλόγων ἐσμεν χεῖρους, ἀλλ' οὐχ οἱ πάντες ἤδη γὰρ πρὸς τοὺς ἀστηρίκτους μοι ὁ λόγος καὶ ἀνιδρύτους καὶ ὡς ἐπὶ ἀνέμης ὑπὸ τοῦ Βελίαρ γυριζομένους. Πόθεν σεσάθρωται ψυχὴ; ἢ ἐκ τίνος αἰτίας ἐνήσιν ἑαυτὴν εἰς ἓν τῶν κατὰ τῶν παθῶν ὀλίσθημα
 20 (οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς ἀποστασίας μοι μόνον ἢ ὑπόμνησις), ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἀμελεῖν τὰ προστεταγμένα καὶ ἐν οὐδενὶ ἠγεῖσθαι τὸ φυλάσειν τὰ μικρά, ὡς αὐτοὶ φασιν οἱ ἐνεργοῦντες, νομίζουσι; Μικρὸν δὲ καὶ μέγα ἁμάρτημα οὐκ ἔστι λέγειν, ὡς φησιν ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐπίσης γὰρ ἢ παρακοὴ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει, οἷον τὸ ἀκρατῶς βλέπειν πρὸς πρόσω-
 25 πα καὶ μὴ συστέλλειν ἑαυτοῦ τὴν ὄψιν ἐκάστοτε ἀπὸ τῆς βλαπτούσης θεωρίας, τὸ ἀδιαφορεῖν πρὸς γέλωτας καὶ κραυγὰς καὶ ἀπρεπεῖς ὁμιλίας καὶ ὠθισμούς καὶ ἀφὰς τὰς εἰς ἀλλήλους (ἐξ ὧν αἱ εἴσοδοι τῆς πορνείας, μᾶλλον δὲ ἀπωλείας), τὸ ἀνέργαστον εἶναι καὶ κατασκοπεῖν τὰ μὴ ἀνήκοντα (ἐξ ὧν φατρίαι καὶ πονηρίαι καὶ καταλαλιαὶ
 30 καὶ μερικαὶ φιλίαι), τὸ παρακούειν καὶ μὴ συνέρχεσθαι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ διωρισμένα παρὰ τῆς ταπεινώσεώς μου, ἐξ ὧν οἱ γογγυσμοὶ καὶ ὑπερηφανίαι καὶ ἀλαζονεῖαι,

3. Χειροκίνητο ἐργαλεῖο τῆς οἰκιακῆς ὑφαντικῆς, τὸ γνωστὸ ροδάνι.

κάθε καλὸ πού εἶχε κάνει μὲ ὑπομονὴ αὐτὸς πού παραπλανήθηκε, καὶ θὰ ἐπιστρέψει ἄδικα κάποτε ἀργὰ, ἀφοῦ φτάσει στὸ τέλος τῆς γεμάτης πάθη προαίρεσής του καὶ τῆς φιλήδονης ὁρμῆς του, κουβαλώνοντας ἴσως ὄχι λίγα ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα διέπραξε κατὰ τὸ διάστημα τῆς πλάνης του. Καὶ ἀποφεύγω νὰ μιλήσω γι' αὐτοὺς πού ἐπιμένουν μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους. Μήπως δηλαδή, ἀφοῦ ταραχθοῦμε καὶ συντριβοῦμε καὶ κατακοποῦμε, δὲν ἐπιστρέφουμε πάλι; Ἦδη γνωρίζουμε ὅσοι ἔχουμε συλληφθεῖ, ὅτι ἀκόμα καὶ αὐτὸς πού δὲν ἔλπιζα νὰ ἐπιστρέψει, ἐξαιτίας τῆς μεγάλης μανίας του, ἐννοῶ ὁ ἀδελφὸς Εὐθάλιος, πάλι ἐπιστρέφει, πάλι μετανοεῖ, πάλι παρακαλεῖ, πάλι ὁμολογεῖ τὴν ἁμαρτία του, ἂν καὶ εἶχε, ὅπως λέγει, μὲ ὑπερῷον τὴν σωματικὴν καλοπέραση. Δὲν πρέπει λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰ νὰ παραδειγματισθοῦμε ἐμεῖς πού ἤδη στεκόμαστε καὶ δὲν ἔχουμε ἐξαπατηθεῖ, γιὰ νὰ μὴ πάθουμε τὰ ἴδια; Ἀλλὰ δὲν δίνουμε προσοχή. Σὰν τὰ ἄλογα ζῶα καὶ τὰ ψάρια πέφτουμε πάλι στὸ ἴδιο δόλωμα. Ἡ καλύτερα, καὶ τὰ ζῶα γνωρίζουν νὰ προσέχουν στὸν ὀλισθηρὸ τόπο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἔπεσαν σ' αὐτὸν δύο ἢ τρεῖς φορές.

Ἐμεῖς ὅμως εἴμαστε χειρότεροι ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ὄχι ὅλοι βέβαια. Ἦδη δηλαδή ὁ λόγος μου στρέφεται σ' ἐκείνους πού δὲ στέκονται καλὰ καὶ δὲν εἶναι ἐδραιωμένοι, ἀλλὰ γυρίζουν ἀπὸ τὸν Βελίαρ σὰν σὲ ἀνέμη³. Ἀπὸ ποῦ σάπισε ἡ ψυχὴ; ἢ ἀπὸ ποιά αἰτία μπαίνει μόνη τῆς σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ὀλισθήματα τῶν παθῶν (γιατὶ ἡ ὑπόμνησή μου δὲν ἀναφέρεται μόνο στὴν ἀποστασία), παρὰ ἀπὸ τὸ ὅτι παραμελοῦν αὐτὰ πού ἔχουν διαταχθεῖ, καὶ δὲν θεωροῦν ἀπαραίτητο νὰ τηροῦν τὰ ἀσήμαντα, ὅπως λένε οἱ ἴδιοι πού τὰ παραθεωροῦν; Γιατὶ δὲν μποροῦμε νὰ μιῶμε γιὰ μικρὸ καὶ μεγάλο ἁμάρτημα, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Βασίλειος. Καθόσον ἡ παρακοὴ τιμωρεῖται ἐξίσου, ὅπως τὸ νὰ βλέπει κανεὶς μὲ ἀσέλγεια στὰ πρόσωπα καὶ νὰ μὴ συμμαζεῦει τὰ μάτια του κάθε φορὰ ἀπὸ τὸ νὰ βλέπουν κατὰ τρόπο πού βλάπτει, τὸ νὰ δείχνει ἀδιαφορία στοὺς γέλωτες καὶ τὶς κραυγὲς καὶ τὶς ἀπρεπεῖς συνομιλίες καὶ τὰ σπρωξίματα καὶ τὰ πιασίματα μὲ τοὺς ἄλλους (πράγματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχονται οἱ λογισμοὶ τῆς πορνείας, ἢ καλύτερα τῆς ἀπώλειας), τὸ νὰ παραμένει χωρὶς ἐργασία καὶ νὰ παρακολουθεῖ ἐκεῖνα πού δὲν πρέπει (ἀπὸ τὰ ὁποῖα προκαλοῦνται οἱ φατρίες καὶ οἱ κακίες καὶ οἱ κακολογίες καὶ οἱ ἐπὶ μέρους φιλίες), τὸ νὰ παρακοῦει καὶ νὰ μὴ πηγαίνει μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς στὰ καθήκοντα καὶ σ' αὐτὰ πού ἔχουν ὀρισθεῖ ἀπὸ τὴν ταπεινότητά μου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχονται οἱ γογγυσμοί, οἱ ὑπερηφάνειες καὶ οἱ ἀλαζονεῖες,

καὶ μάλιστα ὅτε καὶ ἐπὶ τῶν δοκούντων πρωτεύειν τὸ τοιοῦτον γένηται.

Μανθάνω ὅτι τινὲς κατὰ τὴν ἑφημερίαν τοῦ ζυμώματος οὐκ εὐκλητοῦσι κἂν ὡς ἱέρακες πρὸς τὸ βρῶμα (βρῶμα γὰρ αὐτῶν τὸ 5 ζυμούμενον καὶ ἐξοπτούμενον), καὶ τότε, ὅτε οὐδὲ κόπος τοσοῦτος, ὡς ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν μοναστηρίων, ἢ καὶ ὡς ἐν ἡμῖν τὸ πρότερον, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προκατεργάζεσθαι τὴν ζύμην. Ὁ θεὸς ἀνυπάλλακτος ἐκάστοτε τὴν διακονίαν ἐκπληροῖ, μόνος ἀνατλῶν τοὺς πόνους, καὶ ἡμεῖς πολλοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ οἱ μὲν τυχὸν πρὸς τὸ μόνον 10 ἴστασθαι καὶ τὴν εὐταξίαν συντηρεῖν· καὶ ὁμως οὐκ ἐν προαιρέσει οὐδὲ ἀγογγύστως δεχόμεθα τὴν ἑφημερίαν. «Ἔγνω θεὸς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ», οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τοὺς νόμους φυλάττειν τοὺς κεμένους, κατευτελίζοντες ὡς μικρὸν τὸ μέγα καὶ ὡσεὶ οὐδὲν λογιζόμενοι τὸ τοῦ ζυμώματος ἔργον, 15 οὐκ εἰδότες ὅτι ὑπὸ Κυρίου ἢ ἐκεῖσε κλησῖς καὶ πρὸς αὐτὸν ἢ γενομένη παρακοή. Μανθάνω ὅτι ἐν τῇ μεταφορᾷ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ τῆς θαλάσσης μετακομισμάτων οὐκ εὐθύς ἐκ πρωτολογίας ἐφίστανται τινες τοῖς λοιποῖς αὐτῶν ἀδελφοῖς, τοῦτο κακεῖνο προφασίζόμενοι ἴσως· τὰ γὰρ ἀληθινῶς λεγόμενα ἐν φωτὶ εἰσι πάντως καὶ 20 εὐπίστα καὶ εὐπαράδεκτα τοῖς ἐγκελευομένοις. Καὶ οὐ μικρὸν τὸ κακόν, πρῶτον μὲν ὅτι κοινὸν τὸ ἀνακομιζόμενον καὶ τῆς αὐτῆς χρείας ὃν ἀπαιτήσῃ πάντως τοὺς μετέχοντας τῆς ὁμοιοτρόπου κοπότητος ἀλλ' οἱ μὲν ὡς μὴ μεταληψόμενοι τῶν τοιούτων ἢ ὡς μὴ ἀδελφῶν ὄντων τῶν κοπιώντων ἢ ὡς ἀλόγων τινῶν ὑπαρχόντων τῶν ταλαιπω- 25 ρουμένων, οὐ συναίρονται τὴν ὁμοίαν ἐργασίαν, καθ' ὅσον καθήκει ἢ δύναμις μικρὸν γὰρ ξυλάριον ὁ τοιοῦτος δύναται αἶρειν, ἢ ἐν μόδιον φορτοῦσθαι ἀνετοβατῶν· τοῦτο δὲ μὴ ποιῶν προστίθῃσι καὶ ἕτερον βλάβος τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ, τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄλλον παραζηλῶν εἰς παρακοήν. Ἄξιά εἰσι τὰ ἀδέλφια παραχωρεῖσθαι ἐν τοῖς τοιού- 30 τοις, ἀλλ' αὐτοὶ προλαμβάνουσι τῶν ἄλλων.

Μηδαμῶς οὖν, ἀδελφοί, τὰ τοιαῦτα γένηται· ἐντεῦθεν γάρ, ὡς εἴρηται, ἢ ἀταξία καὶ πρὸς τὸ κοινὸν βλάβος καὶ ἢ κατὰ μικρὸν πτώσις, αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ λογομαχίαι, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα. Διατί μὴ σπανίζῃ τὸ ἐπιτιμᾶσθαί τινα; διατί, ἐν οἷς ἐστὶν εὐκόλως

4. Ἦσ. 1, 3.

5. Μέτρο σιτηρῶν, ποῦ ἀντιστοιχοῦσε μὲ 8, 75 λίτρες.

καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὸ συμβαίνει καὶ σ' αὐτούς πού ἐννοεῖται ὅτι εἶναι πρῶτοι.

Μαθαίνω ὅτι μερικοὶ ὅταν εἶναι ἡ σειρά τους στὸ ζήμωμα, δὲν πηγαίνουν πρόθυμα, οὔτε κἂν ὅπως τὰ γεράκια στὴν τροφή τους (γιατὶ τροφή τους εἶναι αὐτὸ πού ζημώνεται καὶ ψήνεται), καὶ μάλιστα τώρα πού ὁ κόπος δὲν εἶναι τόσο μεγάλος, ὅπως στὰ περισσότερα μοναστήρια, ἢ ὅπως συνέβηνε καὶ σὲ μᾶς πιὸ πρὶν, ἐπειδὴ ἡ ζύμη κατεργάζεται ἀρχικὰ ἀπὸ τὸ βόδι. Τὸ βόδι, ἴδιο κάθε φορά ἐκτελεῖ τὴ διακονία, ὑπομένοντας μόνο τοὺς κόπους, καὶ ἐμεῖς πού εἴμαστε πολλοὶ γιὰ τὸ ἴδιο, καὶ ὀρισμένοι μόνο στεκόμαστε καὶ ἐπιτηροῦμε τὴν τάξη, καὶ ὅμως δὲν δεχόμαστε τὴν ἐφημερία μὲ προθυμία καὶ χωρὶς γογγυσμό. «Τὸ βόδι γνωρίζει τὸν ἰδιοκτήτη του, καὶ ὁ ὄνος τὴ φάτνη τοῦ Κυρίου του»⁴, αὐτοὶ ὅμως δὲν γνωρίζουν νὰ τηροῦν τοὺς νόμους πού ὑπάρχουν, ἐξευτελίζοντας ὡς μηδαμινὸ τὸ μεγάλο, καὶ μὴ ὑπολογίζοντας τὸ ἔργο τοῦ ζυμώματος, μὴ γνωρίζοντας ὅτι ἀπὸ τὸν Κύριο ἐγίνε ἡ ἀνάθεσή του, καὶ σ' αὐτὸν ἀναφέρεται ἡ ἀνυπακοή. Μαθαίνω ὅτι κατὰ τὴ μεταφορὰ τοῦ σιταριοῦ καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν πού μεταφέρονται ἀπὸ τὴ θάλασσα, μερικοὶ δὲν ἔρχονται ἀμέσως μὲ τὸ πρῶτο νὰ βοηθήσουν τοὺς ἄλλους ἀδελφούς τους, προφασιζόμενοι προφανῶς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Γιατὶ αὐτὰ πού λέγονται μὲ εἰλικρίνεια, ὅπωςδὴποτε εἶναι φωτεινὰ καὶ γίνονται πιστευτὰ καὶ ἀποδεκτὰ ἀπὸ ἐκείνους πού δίνουν τὴν ἐντολή. Καὶ δὲν εἶναι μικρὸ τὸ κακὸ, πρῶτα ἐπειδὴ αὐτὸ πού μεταφέρεται εἶναι γιὰ ὅλους καὶ γιὰ τὴν ἴδια χρῆση, καὶ ἀπαιτεῖ ὅπωςδὴποτε ἀπὸ αὐτούς πού συμμετέχουν τὸν ἴδιο κόπο. Καὶ ὅμως ἄλλοι, σὰν νὰ μὴ πρόκειται νὰ κάνουν χρῆση αὐτῶν, ἢ σὰν νὰ μὴ εἶναι ἀδελφοὶ τους αὐτοὶ πού κοπιάζουν, ἢ σὰν νὰ εἶναι ἄλογα ζῶα αὐτοὶ πού ταλαιπωροῦνται, δὲν παίρνουν μέρος στὴν ὅμοια ἐργασία ὅσο τοὺς ἐπιτρέπει ἡ δύναμή τους. Γιατὶ μπορεῖ αὐτὸς νὰ σηκώσει ἓνα μικρὸ ξύλο, ἢ νὰ σηκώσει ἓνα μόδιον⁵ μεταφέροντάς το ἄνετα. Ὅταν λοιπὸν δὲν τὸν κάνει αὐτό, προσθέτει καὶ ἄλλη ζημιὰ στὴν ψυχὴ του, γιατί γίνεται αἴτιος νὰ παρακινηθεῖ καὶ ἄλλος σὲ ἀνυπακοή. Εἶναι ἄξια τὰ ἀδέλφια πού ὑποχωροῦν σ' αὐτούς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ νὰ προλαβαίνουν τοὺς ἄλλους.

Νὰ μὴ γίνονται λοιπὸν, ἀδελφοί, τέτοια. Γιατὶ ἀπὸ αὐτὰ, ὅπως εἰπώθηκε, προέρχεται ἡ ἀταξία καὶ ἡ κοινὴ βλάβη καὶ ἡ βαθμιαία πτώση, οἱ ταραχές καὶ οἱ λογομαχίες, οἱ τιμωρίες καὶ οἱ ἀξιόποινες πράξεις. Γιατὶ νὰ μὴ εἶναι σπάνια ἡ ἐπιτίμηση κάποιου; Γιατὶ, σὲ πράγματα

ὀρθοποδεῖν, ὑποσκελιζόμεθα ἀφρονεύοντες· Ἐκ τούτων ἡ ζωὴ καὶ ὁ
 θάνατος, ἐκ τούτων ἡ προκοπὴ καὶ ἡ ταλαιπωρία· οὕτω γὰρ εἶπεῖν
 ἀληθές, ἐπειδὴ ἡ ὑπακοὴ ζωὴ καὶ ἡ παρακοὴ θάνατος, καὶ ὁ ζυγὸς
 τοῦ Χριστοῦ ἑλαφρός, ὁ δὲ τοῦ διαβόλου βαρὺς καὶ ἡ πλήρωσις τῶν
 5 ἐντολῶν γλυκεῖα ὑπὲρ μέλι, τὸ δὲ παρακρούεσθαι αὐτὰς πικρότερον
 ἀψιθίου. Μὴ γὰρ ἐκ τοῦ παρακούειν οἰέσθω τις τὸ ἀναπανστικὸν
 ἑαυτῷ περιποιεῖσθαι· ἠπάτηται μεγάλως τὸναντίον δὲ μᾶλλον τὸ
 φορτικὸν καὶ ἐπαχθές καὶ δυσήνυτον περιποιούμενος, ἐκ δὲ τοῦ ὑπα-
 κούειν τὸ κοῦφον καὶ ἑλαφρὸν καὶ ἀναπανστικόν, κἂν ὅτι μάλιστα
 10 βαρύτερα εἶεν τὰ ἐντελλόμενα καὶ ὑπὲρ δύναμιν, εὐμαρίζοντος τοῦ
 Θεοῦ διὰ τῆς ἀγαθῆς προθέσεως τὰ πράγματα. Οὐ ψεύδονται οἱ
 ἅγιοι ταῦτα λέγοντες, ψεύδονται δὲ καὶ ἑαυτοὺς πλανῶσιν οἱ μὴ
 ταῦτα καταδεχόμενοι.

Ἄλλ' ἵνα καὶ ἑαυτοῖς τὰ κάλλιστα περιποιώμεθα καὶ Θεὸς ἐπι-
 15 κουρῇ ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν καὶ ἡ ταπεινώσις ἡμῶν ἀναπαύηται καὶ
 τὸ κοινὸν τῆς ἀδελφότητος εὐτακτῆ, συνθώμεθα τοῖς λελεγμένοις καὶ
 πράξωμεν τὰ ζητούμενα, ἵνα ἀπ' ἐντεῦθεν ἤδη τῶν μελλόντων ἀ-
 γαθῶν ἀποδείξῃς καρπούμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
 20 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΘ'.

**Περὶ ταπεινώσεως τοῦ καθηγουμένου, καὶ διδασκαλία
 πολιτείας τοῦ κατὰ Θεὸν ἡμῶν βίου, καὶ τοῦ μὴ
 ὑπαχθῆναι τῷ καίσαρι ἐν τῇ μοιχείᾳ.**

25 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ποιμένος ἴδιον τὸ ἐφίστα-
 σθαι ἐπιμελῶς τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ ποιμνῇ ἀγρουπνεῖν τε ἀόκνως
 ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν οἰκείων προβάτων, καὶ τὸ μὲν ἀρρωστοῦν
 ἐπισκέπτεσθαι, τὸ δὲ συντετριμμένον δεσμεῖν, καὶ τὸ μὲν πλανώμενον
 ἐπιστρέφειν, τὸ δὲ ἐναπομένον ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ὅσα ἄλλα ὁ προφη-
 30 τικὸς διακελεύεται λόγος. Οὕτω τοίνυν κἀμὲ τὸν δύστηνον χρῆ κά-

6. Βασικὸς κανόνας τῆς μοναχικῆς ζωῆς. 7. Ματθ. 11, 30. 8. Ψαλμ. 118, 103.
 9. Φυτό ἀρωματικὸ χρήσιμο στὴ φαρμακευτικὴ καὶ τὴν οἰνοποιία.

πού εἶναι δυνατὸ νὰ βαδίζουμε τὸν σωστὸ δρόμο, νὰ δεχόμεσθε τρικλοποδιές κάνοντας ἀνοησίες; Ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, ἀπὸ αὐτὰ ἡ προκοὴ καὶ ἡ ταλαιπωρία. Καὶ αὐτό, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἐπειδὴ ἡ ὑπακοὴ εἶναι ζωὴ καὶ ἡ παρακοὴ θάνατος⁶, καὶ ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἑλαφρός⁷, ἐνῶ τοῦ διαβόλου βαρὺς, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν εἶναι πιὸ γλυκεῖα καὶ ἀπὸ τὸ μέλι⁸, ἐνῶ ἡ ἀπόρριψη τους εἶναι πιὸ πικρὴ καὶ ἀπὸ τὸ ἀψίνθιο⁹. Νὰ μὴ νομίζει κανεὶς, ὅτι μὲ τὴν παρακοὴ θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνάπαυση τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀπατᾶται πάρα πολὺ. Μᾶλλον τὸ ἀντίθετο πετυχαίνει, δηλαδὴ τὸ φορτικόν, τὸ ὀχληρὸ καὶ δυσκολοκατόρθωτο. Ἐνῶ ἀπὸ τὴν ὑπακοὴ προέρχεται τὸ εὐκόλο, τὸ ἑλφρὸ καὶ τὸ ἀναπαυτικόν, ἔστω καὶ ἂν εἶναι πολὺ βαρεῖα καὶ πάνω ἀπὸ τίς δυνάμεις τοῦ αὐτὰ πού διατάσσονται, γιὰτὶ ὁ Θεὸς κάνει εὐκόλα τὰ πράγματα μὲ τὴν ἀγαθὴ πρόθεση. Δὲν λένε ψέματα οἱ ἅγιοι πού τὰ βεβαιώνουν αὐτὰ, ἀντίθετα λένε ψέματα καὶ παραπλανοῦν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἐκεῖνοι πού δὲν τὰ δέχονται αὐτὰ.

Ἄλλὰ γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε καὶ γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας τὰ πιὸ καλὰ καὶ νὰ ἐνισχύει καὶ ὁ Θεὸς τίς δυνάμεις μας, καὶ νὰ βρῖσκει ἀνάπαυση ἢ ταπείνωσὴ μου καὶ νὰ ἐπικρατεῖ τάξῃ στὸ κοινὸ τῆς ἀδελφότητος, ἃς συμμορφωνόμεσθε μ' αὐτὰ πού ἔχουν εἰπωθεῖ καὶ ἃς ἐκτελοῦμε αὐτὰ πού μᾶς ζητοῦνται, γιὰ νὰ ἀπολαμβάνουμε ἤδη ἀπὸ ἐδῶ τίς ἀποδείξεις τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 109η.

Γιὰ τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἡγουμένου, καὶ διδασκαλίαν γιὰ τὸν τρόπο τῆς σύμφωνης μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ζωῆς μας, καὶ γιὰ τὸ ὅτι δὲν ἀνέχθησαν τὴ μοιχεία τοῦ αὐτοκράτορα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, γνώρισμα τοῦ ποιμένα εἶναι φροντίζει ὑπεύθυνα τὸ ποίμνιον πού τοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ, νὰ ἀγρυπνεῖ ἀκούραστα γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν προβάτων του, καὶ τὸ μὲν ἄρρωστο νὰ τὸ φροντίζει, τὸ τραυματισμένον νὰ δένει τὴν πληγὴν του, ἐκεῖνον πού πλανήθηκε νὰ τὸ ξαναφέρει πίσω, ἐκεῖνον πού μένει στὸ ποίμνιον νὰ τὸ ἐνθαρρύνει, καὶ ὅσα ἄλλα λένε οἱ προφῆτες. Ἔτσι λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὁ

μνειν και κοπιᾶν ἀενάως ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ὡς ἀληθῶς Χριστοῦ προ-
 βάτων, ἡνίκα ἀναξίως κατεπιστεύθην ὑμῶν τὴν ἱερὰν προστασίαν,
 καὶ πῆ μὲν ταῦτα λέγειν, πῆ δὲ ἐκεῖνα, ὥσπερ ἐκ νομῶν εἰς νομὰς καὶ
 ἐκ χωρῶν ἐκ χώρας μετακαλούμενος καὶ μεταδιβάζων ὑμᾶς, εἴπερ
 5 καὶ δοίῃ Θεὸς τοῦτο δύνασθαι πράττειν, παρακαλούμενος ὑπὸ τῆς
 εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν καὶ τῆς ὑμῶν αὐτῶν πεποι-
 θήσεως. Ἐγὼ γὰρ ὁμολογῶ, ὥσπερ καὶ πολλάκις ὡμολόγησα, οἷός τέ
 εἰμι καὶ ὅσος ἀσθενῆς καὶ ἀνίκανος. Τοιγαροῦν ὡς ἄρονες ὄντες Χρι-
 στοῦ ποιμαίνεσθε θεοπρεπῶς, κατασκηνοῦμενοι ἐν ταῖς ζωηφόροις
 10 ἐντολαῖς «ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως», προφητικῶς εἰπεῖν, ἐκτρεφόμε-
 νοι, ὀδηγούμενοί τε ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης καὶ συμπάλλοντες
 ἐκεῖνο, ὅτι «ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου, οὐ φοβη-
 θήσομαι κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ». Καὶ γὰρ πεπορθῶς εἰμι ὅτι, εἴπερ
 μὴ ὀκλάσωμεν καὶ ἐκπέσωμεν ἀπὸ τῆς ἐγχειρισθείσης ἡμῖν καὶ ἐνερ-
 15 γουμένης πνευματικῆς καὶ πατρομμῆτου καταστάσεως, οὐδὲν ἡμᾶς
 περιέλη ἢ κατακρατήσῃ τῶν νοητῶς ἢ ὄρατῶς συμβαινόντων δυσ-
 χερῶν. «εἰ γὰρ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;» καὶ εἰ αὐτὸς ὑπερα-
 σπιστῆς ἡμῶν, «ἀπὸ τίνος δειλιάσωμεν;». Καὶ πῶς οὐχὶ ἔτι μᾶλλον
 καὶ μᾶλλον ἐπιδοίῃ πᾶσαν αὐτάρκειαν, καὶ σωματικὴν καὶ πνευματι-
 20 κήν, χαριτῶν καὶ δυναμῶν καὶ εὐφραίνων καὶ θαυμαστῶν ὑμᾶς κατὰ
 τὸν κόσμον τοῦτον ἐν ταῖς πολλαῖς καὶ ποικίλαις αὐτοῦ μεγαλοδω-
 ρεαῖς;

Ναί, ναί, τέκνα μου, οὕτω πιστεύετε καὶ οὕτω πεποιθήτετε καὶ κα-
 τὰ τοῦτο ἀναθάλλετε καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ οἷον εἰπεῖν ἔξανθεῖτε
 25 καὶ καρποφορεῖτε τὰς ἀθανάτους ἀρετάς, εὐωδιάζοντες ταῖς ἐνθέοις
 πράξεσιν ὡς τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ, πᾶσαν δυσωδίαν κακίας ἀποπεμ-
 πόμενοι ὡς θεοστρυγὴ καὶ ὀλέθριον. Μὴ γὰρ οὐχὶ πᾶσα πράξις ἡμῶν
 καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὡς θυσία ἀναφέρεται τῷ Δεσπότη Θεῷ, εἰς
 ὁσμὴν εὐωδίας; Ἀναφέρεται οὖν καὶ ἀνάγεται ἡ ἀληθινὴ τοῦ κό-
 30 σμου ἀποταγὴ ὑμῶν, ἢ πρὸς τοὺς κατὰ σάρκα ἀκάθελκτος διάστασις
 ὑμῶν, ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοινωνικὴ καὶ ἀμέριστος ζωὴ ὑμῶν. Καὶ ἵνα μὴ
 τοῦτο καὶ ἐκεῖνο διεξέρχωμαι, πολλὰ ὄντα, ἃ κατὰ ζῆλον πρὸς τὴν
 ἀρχαίαν ἐκείνην καὶ πάτριον πολιτείαν ἀποβλέψασιν ἐσπουδάσθη

1. Ψαλμ. 22, 2.
 4. Ρωμ. 8, 31.

2. Ψαλμ. 22, 3.
 5. Ψαλμ. 26, 1.

3. Ψαλμ. 22, 4.
 6. Ἐφ. 5, 2.

ταλαίπωρος πρέπει νὰ κουράζομαι καὶ νὰ κοπιᾶζω διαρκῶς γιὰ σᾶς πού εἴσαστε πραγματικά πρόβαρα τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ, ἂν καὶ ἀνάξιος, ἀνέλαβα τὴν εὐθύνη τῆς ἱερῆς προστασίας σας, καὶ ἄλλοτε νὰ σᾶς λέγω αὐτά, ἄλλοτε ἐκεῖνα, σὺν νὰ σᾶς καλῶ καὶ νὰ σᾶς μεταφέρω ἀπὸ ὀρισμένα λιβάδια σὲ ἄλλα, καὶ ἀπὸ κάποια χωράφια σὲ ἄλλα, ἐφόσον βέβαια μοῦ ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς νὰ μπορῶ νὰ τὸ κάνω αὐτό, ἐνθαρρυνόμενος ἀπὸ τὴν προσευχὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ ἀπὸ τὴ δική σας ἐμπιστοσύνη. Γιατὶ ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅπως ὁμολόγησα καὶ πολλές ἄλλες φορές, ποιὸς εἶμαι καὶ πόσο ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος εἶμαι. Ὅμως σὺν ἀρνιὰ τοῦ Χριστοῦ πού εἶστε, ποιμαίνεστε ὅπως θέλει ὁ Θεός, κατασκηνοῦμενοι σὲ ζωοφόρες ἐντολές του, σὺν «σὲ ἀναπαυτικά νερά»¹, γιὰ νὰ μιλήσω προφητικά, τρεφόμενοι καὶ ὀδηγοῦμενοι στοὺς δρόμους τῆς ἀρετῆς², καὶ ψάλλοντας ὅλοι μαζί ἐκεῖνο τό· «γιατί, καὶ ἂν ἀκόμα διαβῶ μέσα ἀπὸ χαράδρες σκοτεινές καὶ βρεθῶ ἀντιμέτωπος μὲ τὸν θάνατο, δὲν θὰ φοβηθῶ μήπως πάθω κάτι κακό, γιατί σὺ εἶσαι μαζί μου»³. Γιατὶ εἶμαι πεπεισμένος πῶς, ἂν δὲν λυγίσουμε καὶ δὲν ἐκπέσουμε ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ πατροπαράδοτη ιδιότητά μας πού μᾶς παραδόθηκε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τηρεῖται, κανένα ἀπὸ τὰ κακὰ πού μᾶς συμβαίνουν, νοσητὰ ἢ ἀόρατα, δὲν θὰ μπορέσει νὰ μᾶς ἀπομακρύνει ἢ νὰ μᾶς κυριέψει. Γιατὶ λέγει· «ἂν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας, ποιὸς μπορεῖ νὰ εἶναι ἐναντίον μας;»⁴ καὶ ἂν ἔχουμε αὐτὸν ὑπερασπιστὴ μας, «ἀπὸ ποιὸν θὰ φοβηθοῦμε;»⁵. Καὶ πῶς ἄρα δὲν θὰ μᾶς δίνει μὲ περισσότερη ἀπλοχεριὰ κάθε ἐπάρκεια, σωματικὴ καὶ πνευματικὴ, εὐνοώντας καὶ ἐνισχύοντάς μας, εὐφραίνοντας καὶ κάνοντάς μας ἄξιους θαυμασμοῦ στὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τίς πολλές καὶ ποικίλες καὶ μεγάλες δωρεές του;

Ναί, ναί, τέκνα μου, ἔτσι πιστεύετε καὶ ἔτσι εἶστε πεπεισμένοι, καὶ γι' αὐτὸ ἀκμάζετε κάθε μέρα καὶ, θὰ ἔλεγα, ἀνθίζετε καὶ παράγετε καρπούς, τίς ἀθάνατες ἀρετές, εὐωδιάζοντας μὲ τίς θεόπνευστες πράξεις σας, σὺν τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ, διώχνοντας κάθε δυσωδία τῆς κακίας ὡς θεομίσητη καὶ καταστρεπτικὴ. Μήπως δηλαδὴ κάθε πράξη σας καθημερινὰ δὲν ἀναφέρεται στὸν Δεσπότη Θεό, ὡς προσφορὰ πού εὐωδιάζει⁶; Πραγματικά ἀναφέρεται καὶ ἀνεβαίνει σ' αὐτὸν ἢ ἀληθινὴ ἀπάρνησή σας τοῦ κόσμου, ὁ ὀριστικὸς ἀποχωρισμὸς σας ἀπὸ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς σας, ἢ κοινὴ κοινωνικὴ καὶ ἀκέραιη ζωὴ σας. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρω διεξοδικὰ αὐτὸ καὶ ἐκεῖνο, ἐπειδὴ εἶναι πολλά, αὐτὰ πού, ἀποβλέποντας μὲ ζῆλο πρὸς τὴν ἀρχαία ἐκείνη καὶ πατροπαράδοτη πολι-

ὑμῖν κτηθῆναι καὶ θησαυρισθῆναι, οἷον τὸ μὴ ἀποτεταγμένως ὀνομάζεσθαι τινὶ ἴδιον, μέχρι τοῦ οἰόδηποτοῦν σκεύους, τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν φροντίδα ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα, καὶ ἐφ' ἐκάστῳ καὶ ἐπὶ τοῖς πᾶσι, τὸ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ὑπομονητικὸν 5 καὶ φερέπονον, καὶ τούτου μὴ ἀτονεῖν πρὸς πᾶσαν ἐντολήν, μάλιστα γὰρ πρὸς τὸ πάντας τοὺς θέλοντας σωθῆναι μὴ ἀποστρέφεσθαι, οἷοί πέρ εἰσι πτωχεύοντες ἢ χωλεύοντες κατ' ἀμφοτέρα· ἔπειτα τὸ μηδὲ δοῦλον μήτε θῆλυ κτήνος κεκτῆσθαι, ὃ κακῶς νῦν ἐπεισενεχθὲν ὁρᾶται ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τάγματι, ὥσπερ κοσμικῶν τινα ζωὴν βιοτεύειν αἰ- 10 ρουμένων, καὶ εἴ τι ἄλλο τὸ τῆς κραταιᾶς πρὸς Θεὸν καὶ πρὸς ἡμᾶς πίστεως ἔργον ἡμῶν ἐξαγγείλω.

Τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ, ἡνίκα γενναίως ὑπὲρ τοῦ μὴ προσίεσθαι τὴν τοῦ αὐτοκράτορος μοιχείαν συνεξήλθετε ἡμῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ συνεμασίχθητε καὶ συνεξωρίσθητε 15 ἄλλοι ἀλλαχοῦ, ὥσπερ πρόβατα, παταχθέντος τοῦ ποιμένος, εἰ καὶ τολμηρὸν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς εἰπεῖν, καὶ πρὸ τούτου, ἐφ' ὅσον ἐπὶ τὸ αὐτὸ μελετῶμεν, ὡς πράγματι ἐξεωθέντων ἡμῶν τῆνικάδε ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος συνεξήλθετε καὶ συνεισήλθετε ἡμῖν ἐνταῦθα, ἐν μηδενὶ κατακρατηθέντες τῶν ἀνθρωπίνων· τοῦτο δὲ καὶ νῦν, ἐὰν ὑπαναχω- 20 ρησάντων ἡμῶν τῶν Καθαρά, διὰ τὸ μὴ εἶσθαι ἡμᾶς εὐαγῶς ζῆν, συναποδιέστητε τῶν ἐκείσε οὕτω θερμῶς καὶ ἀνδρείως, ὡς μάρτυρες Χριστοῦ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ὁμολογήσαντες καὶ κρατύναντες ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Καὶ εὐλογητὸς Κύριος, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν ταπεινὴν ἡμῶν προσευχὴν καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν, 25 καὶ ὃς ἐκραταίωσεν ὑμᾶς ἀπαρασαλεύτους ἐκ τῆς κατὰ πίστιν ὑμῶν ἐδραιότητος διαμεῖναι, καὶ ὃς οὐ περιεῖλε λόγον ἀληθείας ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν εἰς τὸ ἀψευδεῖς φανῆναι τὰς πρὸς αὐτὸν φοβεραῖς συνθήκας ὑμῶν, καὶ ὃς ἐδοκίμασεν ὑμᾶς ὡς χρυσὸν ἐν καμίνῳ καὶ εὗρε τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως ἀκηλίδωτον καὶ ἄρρυτον, καὶ ὃς 30 ἀνέδειξεν ὑμᾶς τέκνα ἀληθινὰ καὶ οὐ μωμητὰ, υἱοὺς ἐγνωσμένους καὶ οὐκ ἀθετήσαντας, υἱοὺς φωτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ οὐχὶ σκοτόους καὶ ἀπειθείας, γενεὰν κατευθυνομένην καὶ μετὰ Θεοῦ πιστευομένην τῷ Πνεύματι, καὶ οὐχὶ σκολιὰν καὶ παραπικραίνουσαν, καὶ ὃς ὑπέδει-

7. Πρόκειται γιὰ τὸν Κωνσταντῖνο Στ' ποὺ βασίλευσε κατὰ τὰ ἔτη 780-797.

8. Ζαχ. 13, 7. Ματθ. 26, 31. Μάρκ. 14, 27.

9. Σοφ. Σολ. 3, 6.

10. Ἰακ. 1, 3. Α' Πέτρ. 1, 7.

11. Α' Θεσσ. 5, 5.

12. Ψαλμ. 77, 8.

τεία, προσπαθήσατε νὰ ἀποκτήσετε καὶ νὰ ἀποταμιεύσετε, ὅπως, γιὰ παράδειγμα, τὸ νὰ μὴ ὀνομάζετε τίποτε ἀποκλειστικὰ δικό σας, μέχρι καὶ τὸ ὅποιοδήποτε σκεῦος, τὸ νὰ ὑπάρχει μὰ καὶ ἡ ἴδια φροντίδα σὲ ὄλους καὶ σὲ ὅλα, καὶ γιὰ τὸν καθένα καὶ γιὰ ὄλους, ἡ ὑπομονὴ καὶ καρτερικότητά σας σὲ περίπτωση στενότητος τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ ὅτι δὲν δείχνετε ἀπροθυμία σὲ κάθε ἐντολή, καὶ ἰδιαίτερα στὸ νὰ μὴ ἀποφεύγετε ὄλους ὅσους θέλουν νὰ σωθοῦν, ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι, φτωχοὶ ἢ χωλοὶ καὶ στὰ δύο. Ἐπειτα τὸ ὅτι δὲν ἔχετε οὔτε δοῦλο, οὔτε θηλυκὸ ζῶο, πράγμα πού κακῶς φαίνεται πῶς πάει τώρα νὰ εἰσαχθεῖ στὸ τάγμα μας, σὰν νὰ θέλουν νὰ κάνουν κάποια ζωὴ τῶν κοσμηκῶν, καὶ ὅποιο ἄλλο ἔργο τῆς δυνατῆς πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς ἐμένα ἐμπιστοσύνης σας θὰ μπορούσα νὰ ἀναφέρω.

Αὐτὸ βέβαια τὸ δείξατε ἤδη καὶ στὸν χρόνον πού πέρασε, τότε πού, γιὰ νὰ μὴ ἐπιδοκιμάσετε τὴ μοιχεία τοῦ αὐτοκράτορα⁷ βγήκατε μαζί μου ἀπὸ τὸ μοναστήρι καὶ μαστιγωθήκατε μαζί μου καὶ ἐξορισθήκατε ἄλλοι ἐδῶ καὶ ἄλλοι ἐκεῖ, σὰν πρόβατα πού χτυπήθηκε ὁ βοσκός τους⁸, ἂν καὶ εἶναι τολμηρὸ νὰ τὸ πῶ καὶ γιὰ μένα αὐτό, καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτό, ἀφοῦ τὰ μελετοῦμε μαζί, ὅτι πραγματικὰ, ὅταν ἐξορίσθηκα ἐγὼ τότε ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ, βγήκατε καὶ μπήκατε μαζί μου καὶ σεῖς ἐδῶ, χωρὶς νὰ συκρατηθεῖτε μὲ τίποτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα. Αὐτὸ ἔγινε καὶ τώρα, ὅταν ἔφυγα ἐγὼ ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Καθαρὰ, ἐπειδὴ δὲν μὲ ἄφηναν νὰ ζῶ εὐσεβῶς, ἀποχωρήσατε μαζί μου ἀπὸ τὰ ἐκεῖ μὲ τόση θέρμη καὶ ἀνδρεία, ὁμολογώντας ὡς μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ τὴν καλὴ ὁμολογία, καὶ μεγαλύνοντάς τὴν μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ εἶναι εὐλογητὸς ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀπέρριψε τὴν ταπεινὴ προσευχὴ μου καὶ τὸ ἔλεός του ἀπὸ μᾶς, καὶ ὁ ὁποῖος σᾶς ἐνίσχυσε νὰ μείνετε ἀμετακίνητοι ἀπὸ τὴ σταθερότητα τῆς πίστεώς σας, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἀφήρεσε τὸν λόγο τῆς ἀλήθειας ἀπὸ τὸ στόμα σας, ὥστε νὰ φανεῖτε εἰλικρινεῖς στὶς φοβερὲς συμφωνίες σας πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ ὁποῖος σᾶς δοκίμασε ὅπως τὸ χρυσᾶφι στὸ καμίνι⁹, καὶ βρῆκε τὴ δοκιμασίαν τῆς πίστεώς σας¹⁰ χωρὶς κηλίδα καὶ ἀκαθαρσία, καὶ ὁ ὁποῖος σᾶς ἀνέδειξε τέκνα γνήσια καὶ ὄχι μεμπτὰ, υἱοὺς δοκιμασμένους πού δὲν τὸν ἀρνήθηκαν, υἱοὺς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἡμέρας¹¹, καὶ ὄχι τοῦ σκοτὸς καὶ τῆς ἀπειθείας, γενεὰ πού βαδίζει στὸν ἴσιο δρόμον καὶ στηρίζει τὴν ἐμπιστοσύνη της μαζί μὲ τὸν Θεὸ καὶ στὸ ἅγιο Πνεῦμα, καὶ δὲν εἶναι γενεὰ στρεβλὴ καὶ πού τὸν πικραίνει¹². Καὶ ὁ

12. Ψαλμ. 77, 8.

γμάτισεν ὑμᾶς ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τοῖς τε μοναδικοῖς καὶ μιγᾶσι
 μοναχοῦς ἀληθινούς, ὑποτακτίτας ἀκραιφνεῖς, ἀναχωρητὰς ὡς ἀλη-
 θῶς τοῦ κόσμου, ἀποτακτίτας πάσης κτήσεως καὶ ὑπάρξεως, ἄνω
 φρονοῦντας, ἄνω βλέποντας, ξένους καὶ παρεπιδήμους τῆς γῆς,
 5 πολίτας καὶ οἰκήτορας τῶν οὐρανῶν, κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων μαρ-
 τύρων, κατὰ ζῆλον τῶν ὁσίων καὶ δικαίων, εἰς δόξαν τοῦ πολυμνή-
 του κράτους αὐτοῦ

Τί οὖν ἐγὼ πρὸς ταῦτα φαίην ἐγκωμιστικὸν καὶ μακαριστικόν;
 Ἦ τί ἀντεισάξαιμι ἐγὼ ὁ τάλας, ἐγὼ ὁ ποιμὴν ὁ κακός; Οὐδέ γε τὸ
 10 αἷμά μου αὐτὸ ἐὰν χέω, τὰς σάρκας μου τε καταξάνω καὶ τὰ ὀσᾶ μου
 συντριψῶ, ἀντισηκώσω ὑμῖν τὴν χάριν· τὰ γὰρ παρὰ τοῦ Θεοῦ μεγά-
 λα καὶ ἀνεξιχνίαστα, καὶ ἐνταῦθα μὲν διδόμενα καὶ δοθησόμενα
 (πῶς γὰρ οὐκ ἀληθεύειν αὐτὸν ἀναγκαῖον, τὰ ἑκατονταπλασίονα
 νέμοντα;), ἐν τῷ μέλλοντι δὲ αἰῶνι τὰ μῆτε ὀφθαλμῶ ὄρατά, μῆτε
 15 ἀκοῆ χωρητά, μῆτε ἐννοία καταληπτά, «ἃ ἠτοίμασε», φησί, «πᾶσι
 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν». Τότε οὖν ὄψεσθε τί καλὸν ἤγαγεν ἡ ἀκλινῆς
 ὁμολογία ὑμῶν καὶ ἡ τῶν τῆδε ἡδέων παραθεώρησις καὶ παράβλε-
 ψις καὶ τότε ὄψεσθε, ὃ εἶπεῖν μὲν ἔλεεινόν, μὴ σιωπῆσαι δὲ ἀναγ-
 καῖον, διὰ τὸ ὑμῖν ἐδραῖον, τοὺς τέκνα μὲν καὶ ἀδελφοὺς χρηματίσαν-
 20 τας, ἀρνητὰς δὲ καὶ ἀθετητὰς διὰ πρόσκαιρον ἡδονὴν τῶν μικρῶν
 καὶ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ ὥρῶν ὀφθέντας, καταισχυνομένους καὶ ἡτι-
 μωμένους καὶ τὰς ἐναντίας ἀποφάσεις δεχομένους· Τί τότε ὄφελος
 τοῖς ἔλεεινοῖς καὶ ταλαιπώροις ἐν τῷ κρῖνεσθαι, ἢ νῖκα κεκρίκασι πα-
 τῆσαι τὸν νόμον αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ κοινὸν ἠγήσασθαι τὸ
 25 αἷμα τῆς διαθήκης αὐτοῦ; Καὶ τί τότε εἰς μετὰμελον τῶν ἐνθένδε
 ἀθλητικῶν ὑποταγῶν, ἐπὶ ἀνατελῆ ὑμῖν φῶς καὶ χαρὰ ἀνεκκλάλητος
 καὶ ζῶή καὶ ἀθανασία τῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν καταπαύσε-
 ως;

Ἀλλὰ φεῖσαι, φεῖσαι, Κύριε, καὶ σὺν τῷ ἡμᾶς σκέπειν καὶ φρου-
 30 ρεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου κἀκείνους πάντας ἐπανάγαγε καὶ ἀνακά-
 λησαι πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἐπισυνάφειαν, ἵνα πάντες οἴσωμέν σοι
 δόξαν καὶ αἶνον, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
 ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. (Ἀμήν)

13. Α' Κορ. 2, 9.

14. Ματθ. 26, 28.

ὅποῖος σᾶς πρόβαλε σὰν παράδειγμα στὴ γενεὰ αὐτή, καὶ στοὺς ἀναχωρητῆς καὶ στοὺς κοινοβιακοὺς, ὡς μοναχοὺς ἀληθινούς, ὑποτακτικούς ἀκέραιους, πραγματικούς ἀναχωρητῆς ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀρνητῆς κάθε κτήματος καὶ περιουσιακοῦ στοιχείου, ποὺ σκέφτεστε τὰ ἄνω, βλέπετε ἄνω, εἶστε ξένοι καὶ περαστικοὶ ἀπὸ τὴ γῆ, πολίτες καὶ κάτοικοι τῶν οὐρανῶν, μιμητῆς τῶν ἀγίων μαρτύρων, ζηλωτῆς τῶν ὁσίων καὶ δικαίων, πρὸς δόξα τῆς πολυύμνητης δύναμης του.

Τί ἐγκωμιαστικὸ καὶ μακάριο θὰ μπορούσα λοιπὸν ἐγὼ νὰ πῶ σ' αὐτὰ; Ἡ τί τὸ ἀντίστοιχο θὰ μπορούσα νὰ παρουσιάσω ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, ἐγὼ ὁ ποιμένας ὁ κακός; Γιατί, ἀκόμα καὶ τὸ αἷμά μου ἂν χύσω, ἂν ξεσκίσω τίς σάρκες μου καὶ τσακίσω τὰ κόκκαλά μου, δὲν θὰ μπορέσω νὰ ἀντισταθμίσω τὴ χάρη σας. Γιατί τὰ μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, ποὺ χορηγοῦνται καὶ θὰ χορηγηθοῦν καὶ ἐδῶ (γιατί πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀληθεύει ὁ λόγος του, ὅτι θὰ δώσει τὰ ἑκατονταπλάσια;), στὸν μελλοντικὸ ὅμως αἰῶνα θὰ δώσει αὐτὰ ποὺ οὔτε μὲ τὰ μάτια εἶναι ὄρατὰ, οὔτε καὶ στὰ αὐτιά χωροῦν, οὔτε μὲ τὸν νοῦ γίνονται καταληπτὰ, «τὰ ὅποια ἐτοίμασε», λέγει, «γιὰ ὅλους αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀγαποῦν»¹³. Τότε λοιπὸν θὰ δεῖτε τί καλὸ σᾶς πρόσφερε ἢ σταθερὴ ὁμολογία σας καὶ ἡ ἐγκατάλειψη καὶ παραμέληση τῶν ἐδῶ ἀπολαύσεων. Καὶ τότε θὰ δεῖτε, πρῶτον ποὺ εἶναι ἔλεεινὸ νὰ τὸ πεῖ κανεὶς, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ τὸ ἀποσιωπήσω, ἐπειδὴ σεῖς εἶστε ἀμετακίνητοι, θὰ δεῖτε τότε αὐτοὺς ποὺ ὑπῆρξαν τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἀλλὰ ἀποδείχθηκαν ἀρνητῆς καὶ ἀθετητῆς γιὰ προσωρινὴ ἡδονὴ λίγων καὶ μικρῶν ἡμερῶν, καταντροπιασμένους καὶ ἀτιμασμένους, νὰ δέχονται τίς ἀντίθετες ἀποφάσεις. Ποιὸ θὰ εἶναι τότε τὸ κέρδος σ' αὐτοὺς τοὺς ἔλεεινούς καὶ ταλαίπωρους κατὰ τὴ διάρκειά τῆς κρίσεως, τὴ στιγμή ποὺ ἀποφάσισαν νὰ πατήσουν τὸν νόμον του στὴν παροῦσα ζωὴ καὶ νὰ θεωρήσουν βέβηλον τὸ αἷμα τῆς διαθήκης του¹⁴; Καὶ ποιὸ τὸ ὄφελος τότε ἀπὸ τὴ μετάνοια γιὰ τίς ἐδῶ ἀσκητικὰς ὑποταγὰς, ὅταν θὰ ἀνατεῖλει σὲ σᾶς φῶς καὶ χαρὰ ἀπερίγραπτη καὶ ζωὴ καὶ ἀθανασία τῆς ἀνάπαυσης στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν;

Ἄλλὰ λυπήσου τους, Κύριε, λυπήσου τους, καὶ μαζί μὲ τὴ σκέπη καὶ περιφρούρηση ποὺ παρέχεις σὲ μᾶς μέσα στὶς μαρτυρίες τοῦ νόμου σου, φέρε καὶ ἐκείνους πίσω καὶ κάλεσέ τους νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ ἔνωθοῦν μαζί μας, ὥστε ὅλοι νὰ σοῦ προσφέρουμε δοξολογία καὶ ἔπαινον, στὸν Πατέρα καὶ στὸν Υἱὸ καὶ στὸ ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες. (Ἀμήν).

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙ΄.

*Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι ἡμᾶς τοὺς θεοφόρους ἡμῶν πατέρας,
ἀποφυγῆς τε τῶν παθῶν τῆς ἀτιμίας καὶ ἐγρηγόρσεως
καὶ πόνου τῆς κατὰ ψυχὴν ἡμῶν ἐργασίας.*

5 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, σπόρου μὲν καὶ ἀμητοῦ καὶ τρυγητοῦ
καιρὸς ἐστὶ τις ὠρισμένος, ἐν ᾧ ὁ γεωργὸς εὐρίσκει τὰ καταθύμια
ἐαυτῷ πορίζεσθαι· ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ ψυχὴν ἐργασίας πᾶς καιρὸς ἐστὶν
ἐπιτήδειος. Οὐ γὰρ βοῶν χρεῖα, οὐδὲ ἀρότρου, οὐδ' ἄλλων σκευῶν
τινῶν, ὧν ἡ ἀπουσία οὐκ ἔχει τὸ ἐνεργεῖν ἃ κατὰ τὴν γαιηπονίαν.
10 Προαιρέσεως δὲ μόνης καὶ ἐπιθυμίας ὀλοκλήρου χρεῖα, ἐν ἧ πεφύκα-
μεν σπεύρειν ὄντως τὰ καλὰ καὶ θερίζειν τὰ ἀγαθὰ εἰς ἀπόλαυσιν
αἰωνίαν, καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτί, ἐν πρωὶ καὶ
μεσημβρίᾳ, ἐν βρώσει καὶ πόσει, ἐν τῷ καθέζεσθαι καὶ ἀνίστασθαι, ἐν
ὀμιλίᾳ καὶ σιωπῇ, ἐν κινήματι καὶ στάματι, ἐν ἐργασίᾳ καὶ ἀργίᾳ,
15 εἴτερ ὅλως νήφωμεν καὶ γρηγορῶμεν, ἀλλὰ μὴ ἀποπλανώμεθα καὶ
ἀπατώμεθα τοῖς διαλογισμοῖς ἡμῶν, ὧδε κάκειῖσε περιφερόμενοι τῷ
νοῖ ἢ καὶ τῷ σώματι, καὶ ἐκδικούμενοι θελήματα ἡμῶν σαρκικά,
πλήσσοντες καὶ πλησσομένοι εἰς ἀλλήλους δι' ὀξύχολίας καὶ ἔριδος,
παρακοῆς καὶ γογγυσμοῦ, κενοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας, δικαιοῦντες
20 ἑαυτοὺς πρὸς τοὺς πλησίον καὶ τὸ νικᾶν ἀθέσμως ἐφιέμενοι· ταῦτα
γὰρ εἰσὶ τὰ μὴ ἔωντα τὸν νοῦν ἡμῶν σχολάζειν ἐν Κυρίῳ καὶ ἀναλο-
γίζεσθαι τὰ δέοντα καὶ ταπεινὸν εἶναι καὶ συντετρομιμένον καὶ πάντα
ὑποδέχεσθαι ἀσμένως τὰ συμβαίνοντα θλιβερά.

Ἀλλὰ μηδαμῶς οὕτως, ἀδελφοί, μηδαμῶς μηδὲ τὰς ἡμέρας τῆς
25 σωτηρίας ἡμῶν παραναλίσκωμεν καὶ παραπόλλωμεν ἀργία καὶ
ῥαθυμία καὶ ἀμελείᾳ· μηδὲ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν παρατρέχωμεν
καὶ διανύωμεν ἀνεμπορευτύως καὶ ἀκερδῶς, ἀλλ' ἐμπορευσώμεθα τὰς
ἀρετάς καὶ κερδήσωμεν τὰ πλούτη τῶν οὐρανίων, καὶ φρονήσωμεν
φρόνησιν, ἣν πεφρονήκασιν οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν μὴ ἡμέραν, μὴ
30 ὥραν παραπόλλοντες, ἀλλὰ στερεῶς καὶ ἐπιτεταμένως πρὸς τὴν
κάθαρσιν τῆς ψυχῆς ἐνιστάμενοι, πρὸς τὸν διαγωγὸν τῶν παθῶν, πρὸς
τὴν ἀναληπτικὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρίαν· μὴ τοὺς πόνους, τοὺς κό-
πους, τοὺς διὰ τῶν χειρῶν, τοὺς διὰ τῶν ποδῶν, τοὺς δι' ὅλων τῶν με-

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 110η.

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ μιμούμαστε τοὺς θεοφόρους πατέρες μας, καὶ νὰ ἀποφεύγουμε τὰ πάθη τῆς ἀτιμίας, καὶ γιὰ τὴν ἐργή-
γορση καὶ τὸν κόπο κατὰ τὴν ψυχικὴ ἐργασίας μας.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ὁ καιρὸς τῆς σπορᾶς, τοῦ θερισμοῦ καὶ τοῦ τρυγητοῦ εἶναι ὀρισμένος, κατὰ τὸν ὅποιο ὁ γεωργὸς μπορεῖ νὰ ἐξα-
σφαλίσει αὐτὰ ποῦ ἐπιθυμεῖ. Γιὰ τὴν ἐργασία τῆς καρδιᾶς ὅμως κάθε καιρὸς εἶναι κατάλληλος. Γιατὶ δὲν χρειάζονται βόδια, οὔτε ἀλέτρι, οὔτε κάποια ἄλλα ἐργαλεῖα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπουσία δὲν ἐπιτρέπει νὰ γίνουν οἱ ἐργασίες τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς. Χρειάζεται μόνο προαίρεση καὶ ἐπιθυμία μεγάλη, μὲ τὴν ὁποία μποροῦμε πραγματικὰ νὰ σπείρουμε τὰ καλὰ καὶ νὰ θερίσουμε τὰ ἀγαθὰ γιὰ νὰ τὰ ἀπολαμβάνουμε αἰώνια, καὶ αὐτὸ ὄχι μόνο τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ τὴ νύχτα καὶ τὸ πρωὶ καὶ τὸ μεσημέ-
ρι, καὶ ὅταν τρῶμε καὶ ὅταν πίνουμε, ὅταν καθόμαστε καὶ ὅταν σηκωνό-
μαστε, ὅταν μιλάμε καὶ ὅταν σωπαίνουμε, ὅταν κινούμαστε καὶ ὅταν στε-
κόμαστε, ὅταν ἐργαζόμαστε καὶ ὅταν ἀργοῦμε, ἔφόσον βέβαια εἴμαστε ἐξολοκλήρου νηφάλιοι καὶ ἀγρυπνοὶ, καὶ δὲν περιπλανώμαστε οὔτε πα-
ρασυρόμαστε μὲ τοὺς διαλογισμοὺς μας, περιφερόμενοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ τὸν νοῦ ἢ καὶ τὸ σῶμα μας καὶ ἱκανοποιώντας σαρκικὰ μας θελήματα, χτυπώντας καὶ χτυπώμενοι μεταξύ μας μὲ ἔξαψη καὶ φιλονεικία, μὲ πα-
ρακοή καὶ γογγυσμό, μὲ κενοδοξία καὶ ὑπερηφάνεια, δικαιώνοντας τοὺς ἑαυτοὺς μας στὸν πλησίον καὶ ἐπιθυμώντας νὰ νικᾶμε παρὰ νόμο.
Γιατὶ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἀφήνουν τὸν νοῦ νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὸν Κύριο καὶ νὰ σκέφτεται τὰ πρέποντα, νὰ εἶναι ταπεινὸς καὶ συντετριμμέ-
νος, καὶ νὰ δέχεται μὲ εὐχαρίστηση ὅλες τὶς θλίψεις ποῦ συμβαίνουν.

Ἄλλὰ ὄχι ἔτσι, ἀδελφοί, ὄχι. Οὔτε τὶς μέρες τῆς σωτηρίας μας νὰ τὶς καταναλώνουμε καὶ νὰ τὶς χάνουμε μὲ ἀργία καὶ τεμπελιά καὶ ἀδιαφο-
ρία, οὔτε τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μας νὰ τὰ προσπερνᾶμε καὶ νὰ τὰ διανύ-
σουμε ἀνεκμετάλλευτα καὶ χωρὶς κέρδος, ἀλλὰ ὡς ἀσκήσουμε τὶς ἀρετὲς καὶ ὡς κερδίσουμε τὰ πλοῦτη τῶν οὐρανῶν, ὡς ἔχουμε τὴ φρόνηση ποῦ εἶχαν οἱ ἅγιοι πατέρες μας, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχαναν οὔτε μέρα οὔτε ὥρα, ἀλλὰ παρέμεναν σταθερὰ καὶ μὲ ἀφοσίωση στὴν καθαρότητα τῆς ψυ-
χῆς, στὴν ἐκδίωξη τῶν παθῶν καὶ στὴν ἔντονη σκέψη τῶν ἀγαθῶν. Δὲν σταματοῦσαν τοὺς πόνους καὶ τοὺς κόπους, μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια,

λῶν ἐφιστάμενοι εἰς αὐτὸ τοῦτο καὶ ζητοῦντες τὸν Θεὸν ἐξ ὄλης καρ-
 διάς καὶ κρούοντες ἀπερικακῆτως. Καὶ μέντοι ἀνεώχθη αὐτοῖς ἐπιμέ-
 νουσιν ἢ εἴσοδος τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἢ θύρα τῆς ἀγάπης, ἢ
 πύλη τῆς δικαιοσύνης, ἢ τῆς ἀπαθείας ὁδὸς καὶ εἰσέβησαν καὶ εἰσε-
 5 ληλύθασιν καὶ εὖρον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ ἐπορίσαντο ἐν ὀλίγοις
 πόνοις ὃ ἐξήτουν, τὴν αἰδίων καὶ ἀμάραντον εὐφροσύνην· οὕτω γὰρ
 ἐκεῖνοι ἠσχόληντο περὶ φιλοπαθείας καὶ φιλοσαρκίας· οὕτω ἐφρόντι-
 ζον περὶ ἀρχῆς καὶ δόξης καὶ πρωτείου· οὕτω διεμάχοντο περὶ ἱματί-
 ου καὶ ὑποδήματος καὶ κουκουλλίου τε καὶ μανδύου, γραφείου τε καὶ
 10 πινακιδίου, λωρίου τε καὶ ἀναλάβου καὶ τῶν τοιούτων· οὕτω ἐχόλουν
 κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ὑπὲρ ῥήματος ὑβριστικῶς ἐπενεχθέντος αὐτοῖς, ἢ
 ἐμπαίγματος ἢ προσταγῆς κατ' ἐργασίαν ἢ ἄλλου τινός, ἀτιμίαν ἢ
 ἀδοξίαν ἢ κόπον περιφέροντες, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ προκειμένου αὐτοῖς ἀ-
 γῶνος σκοποῦντες αἰεὶ. Καὶ ὅτι ἢ τούτων ὑπομονὴ τὸ ζητούμενον ἐξή-
 15 ννε, πάντως ἔφερον πάντα μετὰ χαρμολύτης ἢ καὶ τελείας εὐφροσύ-
 νης τὸ μὲν γὰρ πρότερον τῶν εὖ ἀγωνιζομένων, τὸ δὲ δεύτερον τῶν
 ἀπαθεστάτων ἔργων.

Τίς δὲ μὴ οὐχ οὕτω διὰ τοὺς τινάς; Καὶ ἑμαυτὸν λέγω. Ἄλλ' ὑπὲρ
 μὲν τῶν προτέρων μικρὸς ὁ λόγος αὐτοῖς, ὑπὲρ δὲ τῶν δευτέρων πᾶ-
 20 σα ἢ ἔνστασις καὶ ἢ σπουδὴ, ὡς ὅτι δι' αὐτὸ τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ κόσμου
 καὶ ἤκασιν ἐνταῦθα, ἵνα πάθεισι δουλεύσωσι, μαχήσωνταί τε καὶ
 ἀγριωθῶσιν, ἐνδύσωνταί τε καὶ ὑποδήσωνται, ψεύσωνταί τε καὶ συ-
 κοφαντήσωσι, κλέψωσί τε καὶ ἀποσυλήσωσι καὶ φύγωσιν ἀπὸ Θεοῦ
 καὶ τοῦ μοναστηρίου· οὕτω γὰρ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν μου γίνεται καὶ
 25 γέγονε. Καὶ ἵνα τί ἐγεννήθημεν οἱ τοιοῦτοι; ἵνα τί εἰς φῶς ἦλθομεν
 τηλικούτου τοῦ ἁγίου σχήματος; ἵνα τί ἐψευσάμεθα Θεὸν ζῶντα,
 μᾶλλον δὲ ἵνα τί ἐλογισάμεθα μὴ εἶναι Θεόν, κατὰ τὸ «εἶπεν ἄφρων
 ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ· Οὐκ ἔστι Θεός»; Πᾶς γὰρ ὁ τὰ φαῦλα πράσων,
 διεφθαρμένος ἐστὶ καὶ κατεβδελυγμένος ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐ-
 30 τοῦ, Θεὸν ἀπαρνούμενος.

Οἵμοι τῶ ἀθλίῳ! Ποῦ ἐκλήθημεν καὶ ποῖα πράττομεν! Ἐξ ἀκα-
 θαρσίας τὸ δοκεῖν εἰς καθαρότητα, καὶ ἀκαθαρότεροι τῆς προτέρας
 ἡμῶν ζωῆς γινόμεθα· ἐκ φαυλότητος εἰς ὀσιότητα, καὶ ἀνοσιουργό-
 τεροι τοῦ κόσμου καθιστάμεθα. Ἐγενόμεθα μνηκτηρισμὸς καὶ γλευα-

1. Ἐξάρτημα τῆς μοναχικῆς ἀμφίσεως.

2. Ψαλμ. 13, 1.

μὲ ὅλα τὰ μέλη τους, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν, ἀναζητώντας τὸν Θεὸ μὲ ὅλη τὴν καρδιά καὶ κρούοντας τὴν θύρα του χωρὶς λιποψυχία. Καὶ πραγματικὰ ἀνοίχτηκε σ' αὐτοὺς ποὺ ἐπέμεναν νὰ χτυποῦν ἢ εἴσοδος τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἢ θύρα τῆς ἀγάπης, ἢ πύλη τῆς δικαίωσης, ὁ δρόμος τῆς ἀπάθειας, καὶ μπῆκαν καὶ βρῆκαν χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση καὶ κέρδισαν μὲ λίγους πόνους αὐτὸ ποὺ ζητοῦσαν, τὴν αἰώνια καὶ ἀμάραντη εὐφροσύνη. Γιατὶ ἐκεῖνοι δὲν ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν ἀφοσίωση στὰ πάθη καὶ στὴ σὰρκα. Δὲν φρόντιζαν γιὰ τὴν ἐξουσία καὶ τὴ δόξα καὶ τὸ πρωτεῖο. Δὲν μάχονταν γιὰ ροῦχα καὶ παπούτσια καὶ κουκουλλες καὶ μανδύες καὶ γιὰ ὄργανα γραφῆς καὶ πινακίδια, γιὰ λωριὰ καὶ ἀνάλαβο¹ καὶ ἄλλα τέτοια. Δὲν ὀργίζονταν ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ τους γιὰ κάποιον ὑβριστικὸ λόγον ποὺ λεγόταν ἐναντίον τους, ἢ γιὰ ἐμπαιγμὸ ἢ διαταγὴ κατὰ τὴν ἐργασία ἢ γιὰ κάτι ἄλλο, ἀλλὰ ὑπέμεναν κάθε περιφρόνηση ἢ ἀτιμία ἢ κόπο, ἀποβλέποντας διαρκῶς στὸν ἀγῶνα ποὺ εἶχαν μπροστὰ τους. Καὶ ἐπειδὴ ἢ ὑπομονὴ τους ἔφερε σὲ πέρας αὐτὸ ποὺ ζητοῦσαν, ὑπέφεραν ὅπωςδήποτε τὰ πάντα μὲ χαρμολύπη, ἢ καὶ μὲ τέλεια εὐφροσύνη. Τὸ πρῶτον βέβαια τὸ αἰσθάνονταν ἐκεῖνοι ποὺ ἀγωνίζονταν καλά, ἐνῶ τὸ δεύτερον ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν φτάσει σὲ τέλεια ἀπάθεια.

Καὶ ποιὸς δὲν θὰ ἤθελε νὰ μὴ πολιτεύεται ἔτσι, ἐκτὸς ἀπὸ μερικούς; Καὶ ἐννοῶ καὶ τὸν ἑαυτὸ μου. Ἄλλὰ γιὰ τὰ προηγούμενα βέβαια δίνουν μικρὴ σημασία, ἐνῶ γιὰ τὰ δεύτερα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια καὶ ζῆλο, σὰν νὰ ἔφυγαν γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἦρθαν ἐδῶ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ πάθη, νὰ φιλονεικοῦν καὶ νὰ καταντήσουν σὲ ἄγρια κατάσταση, νὰ φορέσουν ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, νὰ ποῦν ψέματα καὶ νὰ συκοφαντήσουν, νὰ κλέψουν καὶ νὰ ἀρπάξουν, καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ τὸ μοναστήρι. Αὐτὸ βέβαια γίνεται καὶ ἔγινε ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν μου. Καὶ γιατί γεννηθήκαμε ὅσοι εἴμαστε τέτοιοι; Γιατὶ ἦρθαμε σ' αὐτὸ τὸ τόσο μετὰ φῶς τοῦ ἁγίου σχήματος; Γιατὶ εἴπαμε ψέματα στὸν ἀληθινὸ Θεό, σύμφωνα μὲ τό, «εἶπε ὁ ἄφρων ἄνθρωπος μέσα του· δὲν ὑπάρχει Θεός»²; Γιατὶ ὁποῖος κάνει τὰ αἰσχροῦ εἶναι διαφθαρμένος καὶ σιχαμερὸς μὲ αὐτὰ ποὺ κάνει, ἀπαρνούμενος τὸν Θεό.

Ἄλλοίμονο σὲ μένα τὸν ἄθλιο! Ποῦ ἔχουμε κληθεῖ, καὶ ποιά εἶναι αὐτὰ ποὺ κάνουμε! Δίνομε τὴν ἐντύπωση ὅτι κληθήκαμε ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία στὴν καθαρότητα, καὶ γινόμαστε πιὸ ἀκάθαρτοι ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωὴ μας. Κληθήκαμε ἀπὸ τὴν κακία στὴν ἀγιότητα, καὶ γινόμαστε πιὸ ἀνόσιοι ἀπὸ τοὺς κοσμικούς. Γίναμε ρεζίλι καὶ περίγελως σ'

σμός τοῖς κύκλω ἡμῶν· τοῖς ἀκούουσι βλασφημία εἰς Θεόν· τοῖς γνω-
 ρίζουσιν ὄνειδισμός καὶ κατάγελως καὶ ἀβάλε ὅτε ἐγεννήθημεν, ὅτι
 μικρὸν ὑστερον ἐκζητήσῃ Κύριος ταῦτα πάντα, καὶ καθὼς οὐκ ἔδο-
 κημάσαμεν αὐτὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, ἀποδοκιμάσει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς
 5 μερίδος τῶν ἁγίων καὶ παραδώσει εἰς πῦρ ἀτελεύτητον. Ἀλλὰ δεῦρο
 ὑμεῖς οἱ ἔτι διασωζόμενοι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, φυλαξώμεθα τὴν
 παραγγελίαν τῶν ἁγίων, τὴν νουθεσίαν τῶν πατέρων· τηρήσωμεν
 τὰς ἑαυτῶν καρδίας ἀμάμους καὶ ἀνενόχους μὴ παραζηλοῦμεν ἐν
 πονηρευομένοις, μηδὲ ζηλοῦμεν τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ὅτι
 10 ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ
 ἀποπεσοῦνται.

Μὴ οὖν ὀρῶμεν πρὸς τοὺς πολλοὺς ἀμελεστέρως διακεμένους ἐν
 τῇ παρουσίᾳ γενεᾶ, ἀλλ' εἰς τοὺς σπανίους καὶ διεγηγερμένους ἐν θεο-
 σεβείᾳ, μᾶλλον δὲ εἰς τοὺς προωδευκότας δόσιους πατέρας ἡμῶν,
 15 κἀκεῖθεν τὸν βίον ἡμῶν ῥυθμίζωμεν καὶ ἐντεῦθεν ὑποδειγματιζώμε-
 θα καὶ εἰκονίζώμεθα· οὐδὲ γὰρ ζωγράφος ἀφείς τὸν ἀρχέτυπον χα-
 ρακτῆρα, τὸν κάλλιστα διαμεμορφωμένον, ἐκ τοῦ ὑστάτου καὶ δυσ-
 ειδοῦς μεταγράφει τὸ ἑαυτοῦ φιλοτέχνημα, ἀλλὰ πάντως σπεύδει ἐκ
 τοῦ προὔχοντος πάντων ἐν ὠραιότητι γραφέντα μεταποιεῖσθαι τὸ
 20 ἐγγραφόμενον. Ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἀφροσύνης τὸνναντίον
 ἐκ τῶν κακῶν καὶ ἀμόρφων, ἀφιέντες τὰς ἠγλαϊσμένας εἰκόνας, τὸν
 τῶν ἁγίων βίον, τὰ παραδείγματα λαμβάνομεν. Διὰ τοῦτο οὐ τελεσ-
 φοροῦμεν, διὰ τοῦτο οὐ προκόπτομεν οἷ γε ταῦτα σκοποῦντες. Δός
 μοι Ἀντώνιον τὸ φῶς τοῦ κόσμου, Ἰλαρίωνα τὸν μέγαν ἑωσφόρον,
 25 Παχώμιον τὸ κλέος τῶν μοναζόντων, Εὐθύμιον τὸν ἥλιον τῆς ἐρή-
 μου, Σάββαν τὸν ἀστέρα τὸν ἄδυτον, τοὺς καθ' ὑποταγὴν ἐκλάμπαν-
 τας, Δοσίθεον τὸν τῆς ἀδιακρίτου ὑπακοῆς λαμπτήρα, Μᾶρκον τὸ
 θεόγραπτον βιβλίον, Ζωσιμᾶν τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐγκαλλώπι-
 σμα, τοὺς λοιπούς, οὓς τίς ἀριθμήσειε γράφων; Τοὺς τοιούτους δεῖ
 30 μιμεῖσθαι, τούτων ἰχνηλατεῖν τὰς ἀρετάς· εἰ καὶ μὴ ἰσχύωμεν ἰσοῦ-
 σθαι, ἀλλ' οὖν γε οὐ πολὺ πόρρω τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν πολιτείας καὶ
 ἡμεῖς τὸν ἡμέτερον βίον παρορμήσωμεν.

Ναί, δέομαι ὑμῶν ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, στῶμεν ἡμέραν ἐξ
 ἡμέρας ἀκαταπόνητοι πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ βλέψωμεν κα-

αὐτοὺς ποὺ εἶναι γύρω μας· βλασφημία στὸν Θεὸ σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἀκοῦνε· ὄνειδος καὶ χλευασμὸς σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς γνωρίζουν· ἀλλοίμονο στὴ μέρα ποὺ γεννηθήκαμε, γιατί ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ τὰ ζητήσῃ ὁ Κύριος ὅλα αὐτὰ, καὶ ἐπειδὴ δὲν κρίναμε ἄξιο λόγου τὸ νὰ ἔχουμε ὀρθὴ γνώση γι' αὐτόν³, θὰ μᾶς ἀποκλείσει ἀπὸ τὴν παρὰταξὴ τῶν ἁγίων καὶ θὰ μᾶς παραδώσῃ στὴ φωτιὰ τὴν αἰῶνια. Ἄλλὰ ἐμπρὸς σεῖς ποὺ ἀκόμα σώζεστε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἅς φυλάξουμε τὴν παραγγελία τῶν ἁγίων, τὴ νουθεσία τῶν πατέρων. Ἄς τηρήσουμε καθαρὲς καὶ χωρὶς ἐνοχὴ τίς καρδιές μας. Ἄς μὴ μιμούμαστε τοὺς πονηροὺς, οὔτε νὰ ζηλεύουμε αὐτοὺς ποὺ κάνουν παρανομίες, γιατί γρήγορα θὰ ξεραθοῦν ὅπως τὸ χορτάρι, καὶ σὰν πράσινη χλόη γρήγορα θὰ μαραθοῦν⁴.

Ἄς μὴ προσέχουμε λοιπὸν τοὺς πολλοὺς ποὺ φέρονται μὲ ἀδιαφορία στὴν παροῦσα γενεά, ἀλλὰ τοὺς σπάνιους καὶ προσκολλημένους στὴ θεοσέβεια, ἢ καλύτερα τοὺς ὅσιους πατέρες μας ποὺ βάδισαν τὴν ὁδὸ τῆς εὐσέβειας πρὸ μπροστά, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ρυθμίζουμε τὴ ζωὴ μας, ἀπὸ ἐκείνους νὰ παραδειγματιζομαστε καὶ νὰ γινόμαστε ὅμοιοι. Γιατὶ οὔτε καὶ ἓνας ζωγράφος, ἀφήνοντας τὸ πρότυπο πρόσωπο ποὺ εἶναι ἄριστα σχηματισμένο, ἀντιγράφει τὸ δικό του φιλοτέχνημα ἀπὸ τὸ μεταγενέστερο καὶ ἄσχημο, ἀλλὰ ὅπωςδὴποτε ἐπιδιώκει ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ὑπερέχει ἀπὸ ὅλα σὲ ὠραιότητα, νὰ μετασηματίσῃ αὐτὸ ποὺ ζωγραφίζει. Ἀντίθετα ἡμεῖς, ἀπὸ ἀπροσεξία καὶ παραφροσύνη, ἀφήνοντας τίς δοξασμένες εἰκόνες, δηλαδὴ τὸ βίο τῶν ἁγίων, παίρνουμε τὰ παραδείγματά μας ἀπὸ τίς κακὲς καὶ ἄσχημες. Γι' αὐτὸ δὲν πετυχαίνουμε καλὸ ἀποτέλεσμα, γι' αὐτὸ δὲν προκόβουμε ὅσοι προσέχουμε αὐτὰ. Δὸς μου τὸν Ἀντώνιο, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸν Ἰλαρίωνα, τὸν μεγάλου φωστήρα, τὸν Παχώμιο, τὴ δόξα τῶν μοναχῶν, τὸν Εὐθύμιο, τὸν ἥλιο τῆς ἐρήμου, τὸν Σάββα, τὸ ἄστρο ποὺ δὲν βασιλεύει, ἐκείνους ποὺ διέπρεψαν στὴν ἀρετὴ τῆς ὑποταγῆς, τὸν Δοσίθεο, τὸν λαμπτήρα τῆς ἀνυπόκριτης ὑπακοῆς, τὸν Μάρκο, τὸ γραμμένο ἀπὸ τὸν Θεὸ βιβλίον, τὸν Ζωσιμᾶ, τὸ κόσμημα τῆς ταπεινοφροσύνης, τοὺς ὑπόλοιπους, τοὺς ὁποίους ποιὸς μπορεῖ νὰ τοὺς ἀπαριθμήσῃ γράφοντάς τους, Αὐτοὺς πρέπει νὰ μιμούμαστε, αὐτῶν νὰ ἀκολουθοῦμε τὰ ἴχνη τῶν ἀρετῶν. Ἄν καὶ δὲν μποροῦμε νὰ γίνουμε ἴσοι μ' αὐτοὺς, ὥσπὸσο ἅς ἀγκυροβολήσουμε καὶ ἡμεῖς τὴ δική μας ζωὴ ὄχι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ δική τους ὑψηλὴ πολιτεία.

Ναί, σᾶς ἱκετεύω, ἀδελφοί μου τιμώτατοι, ἅς σταθοῦμε μέρα μὲ τὴ μέρα ἀκούραστοι στὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ, καὶ ἅς δοῦμε καθαρὰ αὐτὰ ποὺ

θαρώς εἰς ἃ βλέπειν δεῖ καὶ ἄρωμεν ἄρμα πνευματικόν, ξίφος ὑπακοῆς, θώρακα πίστεως, ταπεινοφροσύνης περικεφαλαίαν ἐν τούτοις γὰρ ἠττηθήσονται οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν καὶ σὺν Χριστῷ νικήσομεν, καὶ νικήσαντες νομίμως τοὺς στεφάνους καὶ τὰ βραβεῖα ληψόμεθα 5 τῆς εὐανδρίας ἐν δικαιοσύνῃ Θεοῦ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΑ΄.

10 Ὅτι δεῖ ἀμέμπτως καὶ ἀνοθεύτως φυλάττειν τὴν μοναδικὴν ἡμῶν πολιτείαν, καὶ περὶ τοῦ ὑποίσειν πάντα πειρασμὸν μέχρι θανάτου δι' ἐντολὴν Θεοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀντὶ γραμμάτων ὁ ἀδβᾶς Πέτρος ἄγγελος ἡμῖν ἐγένετο τῆς περὶ πάντα ὑγείας ὑμῶν καὶ ὅτι ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐταξία διάγετε. Χαίρομεν, ὅσάκις ἂν ἀκούωμεν, καὶ εὐφροαινόμεθα· τί 15 γὰρ ἄλλο περισπούδαστον ἡμῖν καὶ ἐπιθυμούμενον, ἀλλ' ἢ τὸ ὑμᾶς εὐσεβῶς περιπατεῖν καὶ θεοπρεπῶς ἀναστρέφεσθαι, ποιοῦντας πάντα τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου, καὶ ἀνοθεύτως τὴν μοναδικὴν πολιτείαν διαφυλάττειν, ἐν ᾗ ἐγεννήθητε διὰ Πνεύματος καὶ δι' ἧς ἐλυτρώθητε τῶν ἀρχαίων παραπτωμάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐλάβετε 20 πνεῦμα δυνάμεως ἀπὸ προσώπου ὀρωμένων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, μηδὲν ὑποπτήσοντες τῶν παρόντων, πρὸς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι ἐν ἐμωμῆτῳ πολιτεία καὶ φυλακῇ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐντολῶν; Εὐχαριστήσατε, δοξάσατε, αἰνέσατε τὸν καλέσαντα ὑμᾶς Κύριον, τὸν βεβαιώσαντα ὑμᾶς ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἀνταποδιδόντες 25 ἀνταπόδοσιν οὐκ ἄλλην τινά, ἢ τὴν ἐν ὑπομονῇ καρτερίαν ὑμῶν τῆς ἀσκήσεως. Καὶ εἰ ἕως τοῦ δεῦρο οὕτω καλῶς διηγωνίσασθε, καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ ἐξῆς διανάστητε καὶ ἀναξέσατε πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ὑποταγὴν, τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐνισταμένης ἀγωνίας, διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καθηρημένου· παρὰ γὰρ 30 Κυρίου στέφανοι ὑμῖν πλέκονται καθ' ἐκάστην, ἐπὶ εὐπροθετῆτε πάντα ὑπομένειν ἢ μεθίστασθαι τῆς κατ' ἐντολὴν ἐδραιότητος ὑμῶν καὶ τῆς πρὸς τὴν ταπείνωσίν μου πειθαρχίας.

πρέπει νὰ βλέπουμε, καὶ ἄς πάρουμε ἄρμα πνευματικό, ξίφος ὑπακοῆς, θώρακα τῆς πίστεως, περικεφαλαία ταπεινοφροσύνης. Γιατὶ μ' αὐτὰ θὰ ἠττηθοῦν οἱ ἐχθροὶ μας καὶ θὰ νικήσουμε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄφοῦ νικήσουμε νόμιμα, θὰ δεχθοῦμε τὰ στεφάνια καὶ τὰ βραβεῖα τῆς ἀνδρείας μὲ τὴ δίκαιη κρίση τοῦ Θεοῦ στὸν μέλλοντα αἰῶνα, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 111η.

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ φυλάγουμε ἀψεγάδιαστη καὶ ἀνόθευτη
τῇ μοναχικῇ μας πολιτεία, καὶ νὰ ὑπομείνουμε τὰ πάντα
μέχρι θανάτου γιὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀντὶ νὰ μοῦ γράψει ὁ ἀββάς Πέτρος, μοῦ ἀνήγγειλε ὅτι ὑγιαίνετε σὲ ὅλα, καὶ ὅτι ζεῖτε μὲ εἰρήνη καὶ τάξη. Χαίρομαι κάθε φορὰ πού τὰ ἀκούω αὐτὰ καὶ εὐφραίνομαι. Γιατὶ τί ἄλλο εἶναι σπουδαιότερο καὶ πιὸ ἐπιθυμητὸ ἀπὸ τὸ νὰ ζεῖτε μὲ εὐσέβεια καὶ νὰ συμπεριφέρεστε ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό, ἐκτελώντας ὅλες τὶς ἐντολές τοῦ Κυρίου καὶ φυλάγοντας ἀνόθευτη τὴ μοναχικὴ πολιτεία στὴν ὁποία γεννηθήκατε μὲ τὴ χάρη τοῦ Πνεύματος, καὶ μὲ τὴν ὁποία ἀπαλλαχθήκατε ἀπὸ τὰ παλιὰ ἁμαρτήματα, καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ ἐλάβετε καὶ «πνεῦμα δυνάμεως»¹ ἀπέναντι στοὺς ὄρατους καὶ ἀόρατους ἐχθρούς, χωρὶς νὰ φοβᾶστε τίποτε ἀπὸ τὰ παρόντα, γιὰ νὰ λατρεύετε τὸν ζωντανὸ Θεὸ μὲ ἀμεπτὴ διαγωγή καὶ μὲ τήρηση τῶν ἀγίων ἐντολῶν του; Εὐχαριστήστε, δοξολογήστε, ὑμνήστε τὸν Κύριο πού σᾶς κάλεσε, αὐτὸν πού στερέωσε τὴν ἐμπιστοσύνη σας στὴν ἀγάπη του, χωρὶς νὰ τοῦ δίνετε κανένα ἄλλο ἀντάλλαγμα, παρὰ μόνο τὴν καρτερία τῆς ἀσκησῆς σας μὲ ὑπομονή. Καὶ ἐφόσον μέχρι τώρα ἀγωνισθήκατε τόσο καλά, σταθεῖτε ἀπὸ ἐδῶ καὶ μπρὸς ἀκόμα πιὸ σταθεροὶ καὶ ἀναθερμάνετε τὸν ἔρωτᾶ σας πρὸς τὸν Θεό, ἀπὸ τὴ μιᾶ μὲ τὴν ὑποταγή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὴν ὑπομονὴ τῆς ἀγωνίας πού ὑπάρχει σχετικὰ μὲ τὴν ὑπόθεση τοῦ καθηρημένου. Γιατὶ ἀπὸ τὸν Κύριο πλέκονται γιὰ σᾶς κάθε μέρα στεφάνια, ἂν ἔχετε τὴν διάθεση νὰ τὰ ὑπομείνετε ὅλα, καὶ δὲν μετακινεῖστε ἀπὸ τὴ σταθερότητά σας στὴν ἐντολὴ καὶ ἀπὸ τὴν πειθαρχία σας στὴν ταπεινότητά μου.

Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἀκαίρως ἑαυτὸν βούλομαι ἐπιρρίπτειν εἰς πειρασμούς, οὐδὲ παραπολαύειν θλίψεων καὶ ὀδυ-
 νῶν, μέμψεών τε καὶ μνηκτηρισμῶν, τυχόν δὲ καὶ ἐξορίας. Ἄλλ' ἐπει-
 δὴ ἢ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου ζωὴ αἰώνιος ἐστὶ καὶ ἢ παρακοὴ αὐτῆς θά-
 5 νατος, ἀναγκαζόμεθα πρεσβεύειν τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ συνέρχεσθαι
 τοῖς ἐναντιουμένοις αὐτήν. Εἰ προδοῦναι βουλόμεθα, ἐξ ἑτοίμου αἰ-
 τμαί, αἱ πρωτοκλισίαί, αἱ δόξαι, αἱ προεδρίαί παρὰ τε βασιλέων καὶ
 ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων. Ἄλλὰ τί τὸ ὄφελος, καθὼς γέγραπται,
 «ἐάν τις ὅλον τὸν κόσμον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;».
 10 Διὰ τοῦτο ἢ ἐνστασις ἡμῶν, διὰ τοῦτο οἱ ἀγῶνες καὶ δι' ἡμῶν εἰς ὑ-
 μᾶς διαβαίνοντες. «Ἄλλὰ θαρσεῖτε», λέγει Κύριος, «ἐγὼ νενίκηκα
 τὸν κόσμον». Διὰ τοῦτο δὲ ἐκεῖνος νενίκηκεν, ἵνα ἡμεῖς κατόπιν αὐ-
 τοῦ θαίνοντες ὡσαύτως νικήσωμεν. Ἐπεὶ ὡς Θεὸς ἐκεῖνος αἰεὶ νικῶν
 ἦν, νενίκηκεν αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος καὶ κατὰ πόδας εὐθύς ἐνίκησαν
 15 τὸν κόσμον οἱ ἀπόστολοι μετ' αὐτοῦ ἐνίκησαν οἱ μάρτυρες, ἔπειτα
 οἱ ὄσιοι. Πῶς; Εὐσεβῶς καὶ θεοπρεπῶς ζήσας Πῶς δὲ ἢ νίκη ἀπ'
 αὐτοῦ τοῦ δεσπότου Θεοῦ καὶ τῶν πάντων ἀγίων; Ἐρα ἀθλίπτως,
 ἀδασανίστως, ἀναιμιάκτως, ἀνεξορίστως; Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ καὶ διὰ
 σταυροῦ καὶ θανάτου. Οἴδατε τοὺς ὄνειδισμούς τοῦ Κυρίου, τοὺς
 20 ὀραπισμούς, τοὺς χλευασμούς Παρεδόθη, ἐκριτηριάσθη, ἐρραπίσθη,
 ἐνεπτύσθη, ἐσταυρώθη καὶ ἀναστὰς ἔσωσε τὸν κόσμον. Ὁμοιοτρό-
 πως οἱ μακάριοι ἀπόστολοι τὰ ἴσα πεπονθότες τῶν μαρτύρων. Τίς
 ἐξείποι τὰς βασάνους καὶ τὰ ἄθλα τῶν ὀσίων, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς
 ἐξορίας; Φησὶ γάρ· «πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ διω-
 25 χθήσονται, ἄνθρωποι δὲ πλάνοι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χει-
 ρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι».

Τί οὖν ξένον, εἰ καὶ ἡμεῖς θέλοντες κατ' ἴχνος θαίνειν τῶν ἀγί-
 ων πατέρων πανθάνειν ταῦτα, ἃ πανθάνομεν, ἢ καὶ ἕτερα; Οὐδέν'
 ἀλλ' ὅτι καὶ καταξιούμεθα παθεῖν, ὀφείλομεν εἰπεῖν ὅτι «τίς εἰμι ἐ-
 30 γώ, Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, ὅτι ἠγαπησάς με;». Στε-
 νὴ καὶ τεθλιμμένη ἢ ὁδὸς τῆς βασιλείας ἄνετος καὶ πλατεῖα ἢ τρί-
 βος τῆς ἀπωλείας χαρὰ κόσμου σαρκός τε καὶ αἵματος ἡδοναί· φό-
 βος ἀνθρώπινος, καταφρόνησις τῶν θείων νόμων, ἀμερμινία θανά-
 του. Εἰς δὲ τήνδε θλίψις κόσμων, πόνοι ἐκούσιοι, ἀνδρείας ἄθλα,

2. Ματθ. 16, 26.

3. Ἰω. 16, 33.

4. Β' Τιμ. 3, 12-13.

5. Ματθ. 6, 13-14.

Γιατί οὔτε καὶ ἐγώ, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, θέλω νὰ ρίξω τὸν ἑαυτό μου σὲ πειρασμοὺς σὲ ἀκατάλληλο καιρὸ, οὔτε νὰ ὑφίσταμαι θλίψεις καὶ πόνους σωματικούς, κατηγορίες καὶ ἐμπαιγμούς, καὶ ἴσως καὶ ἔξορίες. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου εἶναι αἰώνια ζωὴ, καὶ ἡ παρακοή της θάνατος, ἀναγκάζομαι νὰ πιστεύω τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ συντάσσομαι μ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι ἀντίθετοί της. Ἄν θέλουμε νὰ τὸν προδώσουμε, εἶναι ἔτοιμες οἱ τιμές, οἱ πρῶτες θέσεις στὰ δεῖπνα, οἱ δόξες, οἱ θέσεις κοντὰ στοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄλλους. Ἄλλὰ ποιὸ εἶναι τὸ ὄφελος, ὅπως εἶναι γραμμένο, «ἂν κανεὶς κερδίσει ὅλον τὸν κόσμον καὶ χάσει τὴν ψυχὴν του;»². Γι' αὐτὸ γίνεται ἡ ἀντίστασή μας, γι' αὐτὸ οἱ ἀγῶνες μέσω ἐμοῦ μεταβιβάζονται σὲ σᾶς. «Ἄλλὰ ἔχετε θάρρος», λέγει ὁ Κύριος, «ἐγὼ νίκησα τὸν κόσμον»³. Καὶ γι' αὐτὸ τὸν νίκησε ἐκεῖνος, ὥστε καὶ ἐμεῖς βαδίζοντας πίσω ἀπὸ αὐτὸν νὰ νικᾶμε ἐπίσης. Ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὡς Θεὸς πάντοτε νικοῦσε, νίκησε αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἀπὸ πίσω ἀμέσως νίκησαν τὸν κόσμον οἱ ἀπόστολοι, μετὰ ἀπὸ αὐτοὺς νίκησαν οἱ μάρτυρες, ἔπειτα οἱ ὅσοι. Μὲ ποιὸν τρόπο νίκησε; Ζώντας μὲ εὐσέβεια καὶ ὅπως πρέπει στὸν Θεό. Καὶ πῶς ἡ νίκη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Δεσπότη Θεὸ ἔγινε καὶ νίκη ὅλων τῶν ἀγίων; Ἄραγε χωρὶς θλίψεις, χωρὶς βασανιστήρια, χωρὶς αἵματα, χωρὶς ἔξορίες; Ὁχι βέβαια, ἀλλὰ καὶ μὲ σταυρὸ καὶ μὲ θάνατο. Γνωρίζετε τίς ἐμπαιγμοὺς τοῦ Κυρίου, τὰ ραπίσματα, τοὺς χλευασμούς. Προδόθηκε, δικάστηκε, ραπίστηκε, φτύστηκε, σταυρώθηκε καὶ μὲ τὴν ἀνάστασή του ἔσωσε τὸν κόσμον. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ οἱ μακάριοι ἀπόστολοι, ποὺ ἔπαθαν τὰ ἴδια μὲ τοὺς μάρτυρες. Ποιὸς μπορεῖ νὰ περιγράψει τὰ βασανιστήρια καὶ τοὺς ἄθλους τῶν ὁσίων, τοὺς ἀγῶνες καὶ τίς ἔξορίες; Γιατί λέγει· «ὅλοι ὅσοι θέλουν νὰ ζήσουν μὲ εὐσέβεια ἐνωμένοι μὲ τὸν Χριστὸ, θὰ διωχθοῦν, ἐνῶ οἱ πλάνοι ἄνθρωποι καὶ οἱ ἀγύρτες θὰ προκόψουν πρὸς τὸ χειρότερα, πλανώντας καὶ πλανώμενοι»⁴.

Τί τὸ παράξενο λοιπὸν ἂν καὶ ἐμεῖς ποὺ θέλουμε νὰ βαδίσουμε στὸ ἴχνη τῶν ἀγίων πατέρων παθαίνουμε αὐτὰ ποὺ παθαίνουμε ἢ καὶ ἄλλα; Τίποτε. Ἄλλὰ γιὰ τὸ ὅτι ἀξιωνόμαστε νὰ ὑποφέρουμε, πρέπει νὰ λέμε· «ποιὸς εἶμαι ἐγώ, Κύριε, καὶ ποιὸς εἶναι ὁ οἶκος τοῦ πατέρα μου, ὥστε νὰ μ' ἀγαπᾷς;»⁴. Στενὸς καὶ γεμᾶτος θλίψεις εἶναι ὁ δρόμος τῆς βασιλείας, ἐνῶ ἀνετος καὶ πλατὺς ὁ δρόμος τῆς ἀπάλειας⁵. Χαρὰ τοῦ κόσμου, ἡδονὲς τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος, φόβος ἀνθρώπινος, περιφρόνηση τῶν θείων νόμων, ἀδιαφορία γιὰ τὸν θάνατο. Ἐνῶ σ' αὐτὸν ἐδώ τὸ δρόμο θλίψεις τοῦ κόσμου, πόνου θεληματικοί, ἀθλήματα γενναῖα, ἀπαγω-

ἀπαγωγῆς ὑπόθεσις φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος «ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις πλανώμενοι, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς». Καὶ μὴ εὖρηταί τις τῶν ἀγίων ἀπαθῶς διελθῶν; Οὐδαμῶς.

5 Μὴ τοίνυν λοιπόν, τέκνα, ξενίζεσθε ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι, ἀλλὰ χαίρετε ὅτι κατελήφθητε καὶ ἐμπυριζέτω ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ κραταιότερον, ἵνα ἐντεῦθεν καὶ τὰς ἡδονὰς μαραίνητε καὶ τοὺς δαίμονας ἀποτρέπησθε. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἕνα, τοὺς πάντας ἐν δευτέρῳ ἔχει· ὁ φοβούμενος τὸν ἕνα, οὐδένα τῶν ἄλλων δύναται φοβεῖσθαι· ὁ
10 Θεὸν ἔχων ὑψηλότερος πάντων γέγονεν. Οὐ δύναται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ μὴ εἶναι φοβερός μόνος οὐ δύναται ὁ κόσμος νικηθεῖς ἅπαξ νικῆσαι τὸν νικήσαντα αὐτόν. Φρονεῖτε ὑγιῶς, φυλάττεσθε εὐσεβῶς, ποιούμενοι ἐντεύξεις καὶ προσευχὰς ὑπὲρ βασιλέων, ὑπὲρ ἀρχιερέων, ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, κατὰ τὸ κέλευσμα τοῦ ἀποστό-
15 λου. Ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν ἐστίν· εἰ γὰρ ὅπου εἰσὶ δύο καὶ τρεῖς πάρεστιν, ἐν ὑμῖν τοῖς τοιούτοις, κρατοῦσι τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ, πῶς οὐχὶ ἔσῃται; Μένωμεν τοίνυν ἕως τοῦ παρόντος, μὴ μετέχοντες τῆς ζύμης τῆς μοιχαλῆς. Καὶ εἰ μὲν οὕτως ἐῷσιν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, χάρις τῷ Θεῷ· αὐτὸς γὰρ εὐδοκεῖ τοῦτο. Εἰ δὲ οὐκ ἐῷσι, καὶ οὕτω χάρις
20 αὐτῶ· οὗτος γὰρ ἐστίν ὁ εὐοδώσων ἢ παραχωρῶν. Οὕτω καὶ οὐδὲν πάρεξ αὐτοῦ γίνεται ἐν τοῖς κρατοῦσι τὸν νόμον αὐτοῦ κράτιστον καὶ ἀγαθόν· κἂν τοῖς ἐναντίοις ὀφθήσεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, πολλάκις καὶ ἐνταῦθα. Ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, ὁ δὲ Κύριος σῶσθι πάντας ἡμᾶς, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. (Ἀμήν)

25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΒ'.

Ὅτι χρὴ ἐνάγειν τοὺς ἐπιστημονάρχας τὴν ἀδελφότητα θεοπρεπῶς, καὶ περὶ ἀκριθείας τοῦ θεολήπτου ἡμῶν δίου καὶ τοῦ ἐκφυγεῖν ἡμᾶς τὴν κακόλεθρον παρρησίαν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὁρῶν καὶ ἐπιγνώσκων οἶον
30 καὶ ἡλίκον τὸ ἔργον τῆς κατὰ Θεὸν προστασίας ὑμῶν καὶ ἐπαισθανό-

6. Ἐβρ. 11, 37.

7. Α' Τιμ. 2, 1-2.

8. Ματθ. 18, 20.

γές. Γιατί λέγει ὁ ἀπόστολος· «Στεροῦνταν, ὑπόφεραν θλίψεις, περιφέρονταν σέ ἐρημιές καί σέ βουνά, σέ σπήλαια καί στίς τρύπες τῆς γῆς»⁶. Μήπως μπορεῖ νά βρεθεῖ κανένας ἀπὸ τοὺς ἀγίους πού πέρασε χωρὶς νά πάθει; Κανένας.

Μὴ παραξενεύεστε λοιπόν, τέκνα μου, γι' αὐτὰ πού συμβαίνουν, ἀλλὰ νά χαίρεστε γιὰ τὸ ὅτι σᾶς συμβαίνουν καὶ νά σᾶς πυροπολεῖ ἢ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δυνατώτερα, ὥστε μὲ αὐτὴν νά μαραίνετε καὶ τίς ἡδονές καὶ νά ἀπομακρύνετε τοὺς δαίμονες. Ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν ἕνα, τοὺς βάζει ὅλους σέ δεύτερη μοῖρα. Αὐτὸς πού φοβᾶται τὸν ἕνα, δὲν μπορεῖ νά φοβηθεῖ κανέναν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Αὐτὸς πού ἔχει τὸν Θεό, ἔγινε πιὸ ψηλὸς ἀπὸ ὅλους. Δὲν μπορεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ νά μὴ εἶναι ὁ μόνος μεγάλος. Δὲν μπορεῖ ὁ κόσμος πού νικήθηκε μιὰ γιὰ πάντα, νά νικήσει αὐτὸν πού τὸν νίκησε. Νά φρονεῖτε σωστὰ, νά φυλάγεστε μὲ εὐσέβεια, κάνοντας δεήσεις καὶ προσευχὲς γιὰ τοὺς βασιλεῖς, γιὰ τοὺς ἀρχιερεῖς, γιὰ ὅλους ἐκείνους πού βρίσκονται σέ θέσεις ὑψηλές⁷, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ ἀποστόλου. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἀνάμεσά μας. Γιατί, ἐφόσον εἶναι παρὼν ἐκεῖ ὅπου βρίσκονται δύο καὶ τρεῖς⁸, πῶς δὲ θὰ εἶναι ἀνάμεσα σέ μᾶς πού τηροῦμε τὴν ἐντολή του; Ἄς μένουμε λοιπὸν μέχρις ἐδῶ, χωρὶς νά παίρνουμε μέρος στὴ διαφθορὰ τῆς μοιχείας. Καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι μᾶς ἐγκαταλείπουν ἔτσι, ὡς εὐχαριστοῦμε τὸν Θεό. Γιατί αὐτὸς τὸ θέλει αὐτό. Ἄν ὅμως δὲν μᾶς ἐγκαταλείπουν, καὶ πάλι ὡς τὸν εὐχαριστοῦμε. Γιατί αὐτὸς εἶναι πού θὰ μᾶς εὐοδώσει τὸν ἀγώνα μας ἢ θὰ τὰ ἐπιτρέψει αὐτὰ. Ἔτσι καὶ τίποτε δὲν γίνεται χωρὶς αὐτὸν σέ ἐκείνους πού τηροῦν τὸν νόμο του ὡς ὑψιστὸ ἀγαθὸ, καὶ ὡς τέτοιος θὰ ἐμφανισθεῖ στοὺς ἐχθροὺς τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως, πολλές φορές βέβαια καὶ ἐδῶ. Αὐτὰ λοιπὸν γι' αὐτὰ. Ὁ Κύριος ὅμως εἴθε νά μᾶς σώσει ὅλους ἐμᾶς, τώρα καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 112η

Ὅτι πρέπει οἱ ἐπιστημονάρχες νά ὀδηγοῦν τὴν ἀδελφότητα ὅπως πρέπει στὸν Θεό, καὶ γιὰ τὴν ἀκρίβεια τοῦ παραδομένου ἀπὸ τὸν Θεὸ βίου μας, καὶ νά ἀποφύγουμε τὴν ὀλέθρια ἀθυροστομία.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, βλέποντας καὶ γνωρίζοντας καλὰ τί εἶδους καὶ πόσο μεγάλο εἶναι τὸ ἔργο τῆς κατὰ Θεὸν προ-

μενος τῆς ἑμαυτοῦ ἀναξιότητος συντριβόμαι τὴν ταλαίπωρόν μου ψυχὴν, καὶ δέδοικα καὶ τρέμω καὶ ἰλιγγιῶ, ποῦ καὶ ποταπῶς δυνηθῶ ἄξει καὶ ποιῶμαι καὶ ὀδηγήσαι ὑμᾶς κατὰ τὸ τοῦ Κυρίου εὐάρεστον. Καὶ οὔτε ἡμέρα, οὔτε ὥρα, οὔτε εἴσοδος, οὔτε ἔξοδος, οὔτε 5 ὑγεία, οὔτε νόσος, οὔτε λύπη, οὔτε χαρά, οὔτε τις ἄλλη συμβᾶσα πρόφασις ἄνεσίν μοι φέρει· ἀλλὰ μεριμνῶ καὶ περισπῶμαι, καίπερ ἀδύνατος ὢν καὶ ἀσθενής κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ὥστε περισώσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀποδοῦναι δι' ἀγαθῆς πολιτείας ὡς θυσίαν εὐάρεστον. Τίς οὖν μοι λοιπὸν ἐστὶν ὁ πρὸς τοῦτο συναγωνιζόμενος; τίς ὁ συνεπι- 10 κουρῶν; τίς ὁ συναντιλαμβανόμενος; τίς ὁ ὑπερασπιζόμενος; τίς ἄλλος, ἢ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προστασία τῆς Θεοτόκου, τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ κυρίου καὶ πατρός μου καὶ πατρὸς ὑμῶν σὺν τῆς ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθῆς καὶ ἱερᾶς προθυμίας;

15 Ἴδου τοιγαροῦν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαία πρόοδος ἢ ἀπιούσα ἡμᾶς εἰς τὰ ἔξω μοναστήρια, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν δέον γὰρ κακείοις ἀπονέμειν τὰ εἰκότα, ἵνα μὴ τῇ σπάνει τῆς ἐπισκέψεως διαπίπτειεν καὶ κατὰ σῶμα καὶ ψυχὴν τὰ προστάγματα, ὥστε φαίνεσθαι ἡμᾶς ἐξ ἴσου τῶν πάντων πατέρας καὶ μὴ ἑτερομερεῖν ταῖς 20 ἐλλείψεσιν. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐν τῇ ἐξουθενημένῃ ἀπουσίᾳ μου ὑγιεῖς διαμῆνῃτε τὰς ὀλιγοστάς ἡμέρας τῆς ἀποδημίας, τὰς τάξεις ὑμῶν περιφυλάττοντες κατὰ τε ὑπακοὴν καὶ ταπεινώσιν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀγαθὴν κίνησιν καὶ προᾶξιν ὑμῶν. Οἱ ἄρχοντες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες μὴ 25 αὐθεντικῶς, μηδὲ αὐθαδῶς, μηδὲ ἐμπορευτικῶς, μηδ' ἄλλως πως ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ θεοπρεπῶς, ὠφελίμως, σωτηρίως, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἐκάστοτε, ὡς ὑπὸ Θεοῦ ὀρώμενοι καὶ κρινόμενοι καὶ λόγον ἀπαιτηθησόμενοι ἐφ' οἷς λέγετε καὶ πράττετε· οἱ ὑπακούοντες καὶ ὑποτασσόμενοι πρὸς τὸ εὐπειθῶς καὶ εὐηνίως ἔπεσθαι καὶ συνδιεξά- 30 γεσθαι εἰς τὰ προστασσόμενα καὶ ἐντελλόμενα ὑμῖν, πρῶτον μὲν παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου μου τοῦ κυρίου τοῦ καλογήρου, ἔπειτα καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν προυχόντων.

Τέκνα οὖν Θεοῦ ἐστε· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. Ἄρνες Χριστοῦ ἐστε· ὡς ἄρνες αὐτοῦ ἠπίως καὶ εὐμαρῶς ποιμαίνεσθε. Μὴ τις

1. Ρωμ. 12, 1.

2. Στους ὁποίους ἦταν ἀφιερωμένη ἡ Μονὴ Στουδίου.

3. Ὁ πρῶτος μετὰ τὸν ἡγούμενο ὑπεύθυνος τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς.

4. Α' Θεσ. 5, 5.

στασίας σας, καὶ αἰσθανόμενος τὴ δική μου ἀναξιότητα, συντριβομαι στὴν ταλαίπωρη ψυχὴ μου, καὶ φοβᾶμαι καὶ τρέμω καὶ ζαλίζομαι, ποῦ καὶ μὲ ποιὸν τρόπο θὰ μπορέσω νὰ σᾶς καθοδηγήσω καὶ νὰ σᾶς ποιμάνω καὶ νὰ σᾶς ὀδηγήσω ὅπως ἀρέσει στὸν Κύριο. Καὶ οὔτε ἡ ἡμέρα, οὔτε ἡ ὥρα, οὔτε ἡ εἴσοδος, οὔτε ἡ ἔξοδος, οὔτε ἡ ὑγεία, οὔτε ἡ ἀρρώστια, οὔτε ἡ λύπη, οὔτε ἡ χαρὰ, οὔτε κάποια ἄλλη εὐκαιρία μου φέρνει ἀνάπαυση, ἀλλ' ὅμως μεριμνῶ καὶ κάνω τὸ κάθε τι, ἂν καὶ εἶμαι ἀδύνατος καὶ ἐξασθενημένος ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, γιὰ νὰ σᾶς διασώσω καὶ νὰ σᾶς προσφέρω μὲ τὴν ἀγαθὴ διαγωγή σας ὡς θυσία ἀρεστὴ στὸν Θεό¹. Ποιὸς λοιπὸν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀγωνίζεται μαζί μου γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν; ποιὸς μὲ βοηθεῖ; ποιὸς μὲ συντρέχει; ποιὸς μὲ ὑπερασπίζεται; Ποιὸς ἄλλος, παρὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προστασία τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν κυρίων μας, τοῦ Ἰωάννη Προδρόμου καὶ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου², καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ κυρίου καὶ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, μαζί μὲ τὴ δική σας ἀγαθὴ καὶ ἱερὴ προθυμία;

Νὰ λοιπὸν ὅτι πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἔξοδος, ἡ ὁποία μὲ ὀδηγεῖ στὰ ἔξω μοναστήρια, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς ἀδελφούς μας. Γιατὶ πρέπει καὶ σ' ἐκείνους νὰ προσφέρω αὐτὰ ποὺ εἶναι εὐλογα, γιὰ νὰ μὴ καταντοῦν ἄχρηστα τὰ προστάγματα, ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, μὲ τίς σπάνιες ἐπισκέψεις μου, καὶ νὰ ἀποδεικνύομαι ἐξίσου πατέρας ὅλων, καὶ νὰ μὴ μεροληπτῶ μὲ τίς ἀπουσίες μου. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν, μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ταπεινὴ μου ἀπουσία νὰ παραμένετε ὑγιεῖς τίς λίγες μέρες τῆς ἀπουσίας μου ἀπὸ τὸ μοναστήρι, φυλάσσοντας τίς τάξεις σας ὡς πρὸς τὴν ὑπακοή καὶ τὴν ταπείνωση καὶ κάθε ἄλλη ἀγαθὴ κίνηση καὶ πράξι σας. Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῆς τάξεως νὰ μὴ φέρεστε μὲ αὐθαιρεσία, οὔτε μὲ αὐθάδεια, οὔτε κερδοσκοπικὰ, οὔτε μὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἀνθρώπινο τρόπο, ἀλλὰ ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό, μὲ τρόπο ποὺ ὠφελεῖ καὶ ὀδηγεῖ στὴ σωτηρία, ἀποβλέποντας κάθε φορὰ σ' αὐτὸ ποὺ ὠφελεῖ, ἐπειδὴ παρακολουθεῖστε ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ κρίνεστε καὶ θὰ δώσετε λόγο γι' αὐτὰ ποὺ λέτε καὶ κάνετε. Οἱ ὑφιστάμενοι καὶ οἱ ὑποτακτικοὶ νὰ ἀκολουθεῖτε μὲ πειθαρχία καὶ ὑποχωρητικότητα τίς ἐντολές, καὶ νὰ ἐκτελεῖτε αὐτὰ ποὺ σᾶς προστάζονται καὶ σᾶς παραγγέλλονται πρῶτα ἀπὸ τὸν ἀντιπρόσωπό μου τὸν κύριο καλόγηρο³, καὶ ἔπειτα καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἄρχοντες.

Εἴσατε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Νὰ φέρεστε σὰν παιδιὰ τοῦ φωτός⁴. Εἴσατε ἀρνιὰ τοῦ Χριστοῦ. Νὰ ποιμαίνεστε σὰν ἀρνιὰ αὐτοῦ ἡπια καὶ

ὡς ἔριφος ἀτακτεῖται καὶ σκιρτάτω, τὰς ἀκάνθας τῶν παθῶν ἐσθιόμενος· μὴ τις ὡς Ἰούδας πορευέσθω, συνῶν μὲν τοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἀδελφός, ἔξω δὲ σκοπῶν τε καὶ μελετώμενος τὰ τῆς προδοσίας καὶ ἀπωλείας τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· μὴ τις ὡς Ἡσαῦ διαγινωσκέσθω, φαυλίζων τὰ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ πρωτοτόκια διὰ κλεπτικῆς βρώσεως καὶ πόσεως, εἴτε ἐν τῇ θυρωρικῇ, εἴτε ἐν τῇ νοσοκομικῇ, εἴτε ἐν τῇ μαγικεπυτικῇ, εἴτε ἐν τῇ μεμβραναρικῇ, εἴτε ἐν τῇ σκνυτοτομικῇ, εἴτε ἐν τινὶ ἄλλῃ, ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον λέγω· μὴ ἐν ἀργία μένοντες καὶ διακονοῦντες ὧδε κἀκεῖσε ἀκαίρως καὶ ἀναλίσκοντες τὴν ἡμέραν εἰς μά-
10 την, κοπιῶντων τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τόνῳ, συγκαινομένων τε τῷ καύσῳ τῆς ἡμέρας καὶ ψυχομένων τῷ παγετῷ τῆς νυκτός. Φοβερόν τὸ κατάκρημα καὶ οὐδὲ τοῦ ἐσθίειν ἄξιοι κατὰ τὸν ἀπόστολον οἱ τοιοῦτοι. Ὁμοίως τοὺς πόδας ὑμῶν κινεῖτε ἐν τοῖς κατὰ Θεὸν διαθήμασιν, ἀλλὰ μὴ ἐν τόποις κρυπτοῖς καὶ πονηροῖς, μηδὲ ἐν συμβου-
15 λίοις καὶ συνεδρίοις ματαιότητος, «ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου μυριοπλάσιον ἡλίου φωτεινότεροι», κατὰ τὸ γεγραμμένον, «ἐπιβλέποντες πάσας τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη».

Τοῖνυν, εἰ καὶ ἐν παραδύστῳ ἢ τόπῳ, ἀλλ' ἐκεῖ, ἀδελφέ, βλέπει σε ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, ποῦ ἦσθα καὶ μετὰ τίνας ὁμιλεῖς καὶ τί πράτ-
20 τεις. Βλέπε, τέκνον, μὴ εὖρη σε τῷ Σατανᾷ συνομιλοῦντα, μὴ καταφθάσῃ σε διαθήκας ἀσωτίας διαθέμενον, μυσαιοπρατοῦντα, αἰσχουρογοῦντα, καὶ εἰ πρὸς τὸ παρὸν οὐκ ἀποδίδωσι (μακρόθυμος γὰρ ἐστίν), ἀλλ' οὖν ἐγγράφει τὴν ἁμαρτίαν, σημειοῦται τὸ πτώμα, ἐπιφωνῶν σοι ἀρρήτως καὶ ἀοράτως «ταῦτα ἐποίησας καὶ ἐσίγησα·
25 ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου», δηλονότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Ποῦ λοιπὸν φύγωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὰς χεῖρας τοῦ ἐξουσιάζοντος τὰ πάντα; Τί πράξωμεν σκαιὸν καὶ οὐ διαγνώσωμεν;

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, οὕτως, ἀλλὰ σωτηριῶς καὶ
30 εὐαρέστως, ἵνα χαίρῃ καὶ εὐφραίνηται, ἵνα ἐν τῷ διβλίῳ τῶν ζώντων ἐνσημαίνηται τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔργα καὶ ἐν καιρῷ ἀποκαλύψεως στεφανώσῃ ὑμᾶς τῷ τῆς δικαιοσύνης ἀμαράντῳ καὶ αἰωνίῳ στεφάνῳ. Μέγα κακὸν ἢ παρρησία καὶ ὀλέθριον φύγωμεν οἱ πάντες. Μὴ δίδω-

5. Γεν. 31-35.

7. Ψαλμ. 25, 4. Ψαλμ. 1, 1.

10. Φιλ. 4, 3. Ἀποκ. 3, 5. 22, 19.

6. Α' Κορ. 11, 29. Β' Θεσσ. 3, 10.

8. Σ. Σειρ. 23, 19.

9. Ψαλμ. 49, 21.

11. Β' Τιμ. 4, 8.

εὐκόλα. Καὶ κανέννας νὰ μὴν ἀτακτεῖ καὶ νὰ πηδᾷ σὰν κασίκι, τρώγοντας τὰ ἀγκάθια τῶν παθῶν. Κανέννας νὰ μὴ φέρεται σὰν Ἰούδας, ζώντας μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς σὰν ἀδελφός, ἀλλὰ ἔξω ἀποβλέποντας καὶ σχεδιάζοντας τὴν προδοσίαν καὶ τὴν καταστροφήν τῆς ψυχῆς του. Κανέννας νὰ μὴ μοιάζει τὸν Ἡσαΐ, πουλώνοντας σὲ ἔξευτελιστικὴν τιμὴν τὰ πρωτοτόκια τῆς σωτηρίας του⁵, μὲ κλεμμένη τροφὴ καὶ πιετό, εἴτε στὴ διακονίαν τοῦ θυρωροῦ, εἴτε τοῦ νοσοκόμου, εἴτε τοῦ ἄρτοποιοῦ, εἴτε τῆς ἐπεξεργασίας τῶν μεμβρανῶν, εἴτε τῆς ἐπεξεργασίας τῶν δερμάτων, εἴτε σὲ κάποιαν ἄλλην διακονίαν, γιὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὴν κάθε μιὰ χωριστὰ. Νὰ μὴ μένετε χωρὶς ἐργασία καὶ νὰ ὑπηρετεῖτε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνώφελα, περνώντας ἄσκοπα τὴν ἡμέραν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ σας κοπιᾶζουν ἐντατικὰ καὶ καίονται μὲ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ κρυώνουν μὲ τὴν παγωνιὰ τῆς νύχτας. Τὸ ἀμάρτημα εἶναι πολὺ βαρὺ καὶ δὲν πρέπει οὔτε νὰ τρῶνε ὅσοι εἶναι τέτοιοι, σύμφωνα μὲ τὸν ἀπόστολο⁶. Τὰ πόδια σας νὰ τὰ κινεῖτε στὰ θήματα ποὺ εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι σὲ τόπους κρυφούς καὶ πονηρούς, οὔτε σὲ συμβούλια καὶ συνέδρια ματαιότητος⁷, γιὰτι «τὰ μάτια τοῦ Κυρίου εἶναι μυριάδες φορὲς πιὸ φωτεινὰ ἀπὸ τὸν ἥλιον», ὅπως εἶναι γραμμένο, «παρακολουθώντας ὅλους τοὺς δρόμους σας καὶ γνωρίζοντας τὰ ἀπόκρυφα μέρη»⁸.

Λοιπὸν, καὶ ἂν ἀκόμα βρῖσκεσαι σὲ μέρος κρυφόν, καὶ ἐκεῖ, ἀδελφέ, τὸ ἀκοίμητο μάτι βλέπει ποῦ εἶσαι καὶ μὲ ποιὸν μιᾶς καὶ ἐνεργεῖς. Πρόσεχε, τέκνο μου, νὰ μὴ σέ βρεῖ νὰ συνομιλεῖς μὲ τὸν Σατανᾶ, νὰ μὴ σέ πιάσει νὰ συνάπτεις συμφωνίας ἀσωτίας, νὰ κάνεις πράξεις σιχαμερές, νὰ κάνεις ἔργα αἰσχροῦ, καὶ μολονότι πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἐπιφέρει τὴν τιμωρίαν (γιὰτι εἶναι ἀνεξίκακος), ὅμως γράφει τὴν ἁμαρτίαν, σημειώνει τὴν πώση, φωνάζοντάς σου μὲ τρόπο ποὺ δὲν λέγεται καὶ ἀόρατον, «ἔκανες αὐτὰ καὶ σιώπησα· νόμισες παράνομα, ὅτι εἶμαι ὁμοίος σου. Θὰ σὲ ἐλέγξω καὶ θὰ παρουσιάσω μπροστὰ σου τὶς ἁμαρτίες σου»⁹, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ποῦ λοιπὸν θὰ ἀποφύγουμε, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ μου, τὰ χέρια αὐτοῦ ποὺ ἐξουσιάζει τὰ πάντα; Ποιὸ κακὸ θὰ κάνουμε καὶ δὲν θὰ γίνῃ γνωστό;

Μὴ λοιπὸν, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, φέρεστε ἔτσι, ἀλλὰ μὲ τρόπο σωτήριο καὶ ἀρεστόν, γιὰ νὰ χαίρεται καὶ νὰ εὐφραίνεται καὶ νὰ σημειώνει στὸ βιβλίον τῆς ζωῆς¹⁰ τὰ καλά σας ἔργα, καὶ τὸν καιρὸ τῆς ἀποκαλύψεως νὰ σᾶς στεφανώσῃ μὲ τὸ ἀμάραντον καὶ αἰώνιον στεφάνιν τῆς δικαιοσύνης¹¹. Ἡ ἀθυροστομία εἶναι μεγάλο καὶ ὀλέθριον κακόν. Ἄς

μεν ταῖς κατὰ μικρὸν κλοπαῖς καὶ συγκαταθέσεσιν ἐγγύτητας εἰς ἀλλήλους, ὄψεις πρὸς ὄψεις, ὀφθαλμὸν πρὸς ὀφθαλμόν, σάρκα πρὸς σάρκα, ὀμιλοῦντες ἡδονικὰ καὶ ὑπομειδιῶντες πορνικὰ. Καὶ οὕτω λοιπὸν ὁ συνδεσμῶν τὴν ἀδικίαν καὶ ἀποτελῶν τὴν ἁμαρτίαν ἀνάπτει 5 τὸ πῦρ καὶ καίει τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς, καὶ τοὺς μὲν ὀλοκαύστους ἀπεργάζεται, τοὺς δὲ φλέγει, τοὺς δὲ ἀκρωτηριάζει. Καὶ ἀβάλε τῆς ζημίας. Διὰ μικρὰν καὶ ὀλεθρίαν ἡδονὴν ἀπόλλυται κάματος πολλῶν ἐτῶν ἀσκητικὸς καὶ πολύμοχθος. «Τίς ὠφέλεια», φησὶν, «ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;». Καὶ τί ἀπατώμεθα ἐν τού- 10 τοις, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί; Καὶ τί χαροποιοῦμεν τὸν Σατανᾶν καὶ λυποῦμεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; Καὶ ποῦ εἰσιν αἱ διαθήκαι καὶ αἱ συνταγαί, ἃς ἐθέμεθα ἐπὶ τοῦ θήματος τοῦ Θεοῦ, ὡς οὐχ ἀψόμεθα, ὡς οὐ θίξομεν κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν; Καὶ τί ῥυπτοῦμεν τὸν τῆς παρθενίας χιτῶνα, ὃν διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος τούτου ἐλάβομεν; Καὶ τί παρα- 15 βλησκοῦμεθα τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιοῦμεθα αὐτοῖς ἀλογιστεύοντες; Ἅγιοι οὖν κεκλήμεθα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀναγνοὶ ἐσμεν· εὐλογημένοι ὀνομαζόμεθα, καὶ ἀνευλόγητοι ὑπάρχομεν· καθάριοι καὶ Ναζηραῖοι, καὶ πεφήναμεν ῥυπαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι.

Ἄλλὰ δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν καὶ κλαύσωμεν 20 ἐναντίον Κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Ἄπ' ἐμοῦ ὅσοι μεμόλυσθε, καὶ ἀνανήψατε, παρακαλῶ, ἐκ τῆς μέθης καὶ κλοπῆς τῶν παθῶν καὶ ἀγνίσατε ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας· δέχεται γὰρ Κύριος μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς. Μὴ ἔστω δὲ ὑμῖν ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία καὶ ἡ πρὸς τὴν μετάνοιαν ἀποδοχὴ εἰς ὄλισθον παλμψυχίας· δεινὴ γὰρ ἡ 25 ἐπίνοια καὶ ὀλέθριος. Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιούσα, τί σοι μένει εἰς τὴν αὔριον· διὸ ἀσφαλῆς γενοῦ, ἵνα μὴ, σαθρὰ βουλευσόμενος, ζημιωθῆς τοὺς αἰῶνας κολαζόμενος ἀτελευτήτως.

Ταῦτα μακροτέρου μὲν ἦν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέρχομαι, ἵνα ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις τὸ ἀσφαλὲς ἔχητε καὶ οἱ ἀλόντες 30 καὶ οἱ μὴ ἀλόντες, καὶ οἱ εὐδρομοῦντες καὶ οἱ ἐστῶτες καὶ οἱ σαλευθέντες, οὕτω παρυπέμνησα. Δέομαι οὖν ὑμῶν. Ὑγιαίνοιτε πάντες,

12. Ψαλμ. 29, 10.

13. Ἐφ. 4, 30.

14. Ψαλμ. 48, 13. 21.

15. Οἱ Ναζηραῖοι ἦταν ἀφιερωμένοι στὸν Θεό, δὲν ἔκοβαν τὰ μαλλιά τους, δὲν ἔπιναν κρασί, δὲν πλησίαζαν νεκρούς, οὔτε τοὺς γονεῖς τους, καὶ ἀπεῖχαν ἀπὸ κάθε ἀκαθαρσία. Γνωστοὶ Ναζηραῖοι ἦταν ὁ Σαμψὼν (Κριτ. 13, 5) καὶ ὁ Ἰωάννης Πρόδρομος (Λουκᾶ 1, 15).

τὴν ἀποφεύγουμε ὅλοι. Νὰ μὴν ἐπιτρέπουμε μὲ τὶς φευγαλέες κρυφές συγκαταθέσεις τὸ πλησίασμα μεταξύ μας πρόσωπο μὲ πρόσωπο, μᾶτι μὲ μᾶτι, σὰρκα μὲ σὰρκα, μιλώντας ἡδονικὰ καὶ χαμογελώντας πορνικὰ. Γιατὶ ἐκεῖνος πού μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν συνεργεῖ στὴν ἄδικη πράξη καὶ συντελεῖ στὴν ἁμαρτία, ἀνάβει τὴ φωτιᾶ καὶ καίει τὸ σπίτι τῆς ψυχῆς, καὶ ἄλλους τοὺς καίει τελείως, ἄλλους τοὺς πυρπολεῖ, καὶ ἄλλους τοὺς ἀκρωτηριάζει. Καὶ ἀλλοίμονο στὴ ζημιὰ! Ἐξαιτίας μιᾶς σύντομης καὶ ὀλέθριας ἐντολῆς, χάνεται ὁ ἀσκητικὸς καὶ πολύμοχθος κόπος πολλῶν ἐτῶν. «Ποιά εἶναι ἡ ὠφέλειά μου», λέγει, «ἂν χυθεῖ τὸ αἷμα μου καὶ κατεβῶ στὴ φθορὰ τοῦ τάφου;»¹². Καὶ γιατί ξεγελιώμαστε μὲ αὐτά, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί; Γιατὶ κάνουμε τὸν Σατανᾶ νὰ χαίρεται καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα νὰ λυπᾶται¹³; Ποῦ εἶναι οἱ διαθήκες καὶ οἱ συμφωνίες πού κάναμε στὸ βῆμα τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ πλησιάσουμε, ὅτι δὲν θὰ ἀγγίξουμε καμμιά ἁμαρτία; Καὶ γιατί ρυπαίνουμε τὸν χιτῶνα τῆς παρθενίας, τὸν ὁποῖο ἐλάβαμε μὲ αὐτὸ τὸ ἅγιο σχῆμα; Καὶ γιατί ἐξισωνόμαστε μὲ τὰ ἀνόητα κτήνη καὶ γινόμαστε ὅμοιοι μὲ αὐτά¹⁴, φερόμενοι ἀσυλλόγιστα; Ὀνομασθήκαμε ἅγιοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εἴμαστε ἀνήθικοι. Ὀνομαζόμαστε εὐλογημένοι, καὶ εἴμαστε ἀνευλόγητοι· ὀνομαζόμαστε καθαροὶ καὶ ἀφιερωμένοι¹⁵, καὶ ἀποδειχθήκαμε ρυπαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι.

Ἄλλὰ ἐλάτε νὰ προσκυνήσουμε καὶ νὰ παρακαλέσουμε γονατιστοὶ καὶ νὰ κλάψουμε μπροστὰ στὸν Κύριο πού μᾶς δημιούργησε¹⁶. Ὅσοι μολυνθήκατε ἀπὸ μένα, παρακαλῶ νὰ ἀνανήψετε ἀπὸ τὴ μέθη καὶ τὰ κρυφὰ πάθη καὶ νὰ ἐξαγνίσετε τοὺς ἑαυτοὺς σας μὲ τὴ μετάνοια. Γιατὶ ὁ Κύριος τὴ δέχεται μέχρι τὴν τελευταία ἀναπνοή μας. Ὅμως ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς μετάνοιας νὰ μὴ σὰς ὀδηγήσει στὸ ὀλίσθημα τῆς ἐπανάληψης. Γιατὶ ἡ σκέψη αὐτὴ εἶναι φοβερὴ καὶ ὀλέθρια. Ἄνθρωπε, «δὲν γνωρίζεις τί θὰ φέρει ἡ αὐριανὴ ἡμέρα»¹⁷, τί σὲ περιμένει αὐριο. Γι' αὐτὸ ἀσφάλισου, γιὰ νὰ μὴ συμβεῖ, σκεπτόμενος σαθρὰ, χάσεις τοὺς αἰῶνες κολαζόμενος αἰῶνια.

Αὐτὰ βέβαια χρειάζονταν μακρότερο χρόνο γιὰ τὴν περίοδο αὐτὴ, ἀλλὰ ἐπειδὴ θγαίνω ἔξω, τὰ ὑπενθύμισα ἔτσι, γιὰ νὰ ἔχετε τὶς λίγες μέρες τῆς ἀπουσίας μου ἀσφάλεια, καὶ αὐτοὶ πού ἔχουν πέσει στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ, καὶ αὐτοὶ πού δὲν ἔχουν πέσει, καὶ αὐτοὶ πού βαδίζουν καλὰ, καὶ αὐτοὶ πού στέκονται, καὶ αὐτοὶ πού ἔχουν κλονιστεῖ. Σᾶς

16. Ψαλμ. 94, 6.

17. Παροιμ. 3, 28.

σώξοισθε πάντες, στηρίζεσθε ἀποπληροῦντες τὰ προστεταγμένα ὑμῖν, γρηγοροῦντες ἐν ταῖς ψαλμωδίαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς λουπαῖς καταστάσεσι, καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν εἶη μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

5

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΓ΄.

Περὶ τοῦ ὑποφέρειν τὰ δυσχερῆ τῆς ὑποταγῆς καὶ τοῦ εὐμενῶς δέχεσθαι τὰς ἐπιτιμήσεις παρὰ τοῦ καθηγουμένου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τοῦ ἐμπολιτεύεσθαι κατὰ μίμησιν τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἀποσιωπήσαί με πρὸς ὑμᾶς οὐχ
10 οἷόν τε, ἀλλ' αὐτὸν τὸν μηδαμινόν μου λόγον ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐκά-
στοτε προσφέρειν ὑμῖν· γέγραπται γάρ· «ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαί-
ρως ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον». Ἐπεὶ τοίνυν εἰς τοῦτο κεί-
μεθα, εἰ καὶ ἀναξίως, δέον τὰ ἐπιβάλλοντα ἡμῖν ἐνεργεῖν, καὶ πῆ μὲν
ἐλέγχειν, πῆ δὲ ἐπιτιμᾶν, εἶτα καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ δεούσῃ διδασκα-
15 λία· πολυτρόπως γὰρ ἡ σωτηρία ἡμῶν ἐνεργεῖται καὶ διαφόρῳ λόγῳ
καὶ ἀγωγῇ ἰατρεύεται τὰ κατὰ ψυχὴν ἡμῶν πάθη. Διὰ τοῦτο φροντίς
μου καὶ μέριμνα οὐκ ὀλίγη, ἀγὼν καὶ φόβος οὐχ ὁ τυχόν, ἵνα ὑμᾶς τὸ
ποῦνιον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ λαόν, τοὺς ἀγγελικοὺς ἄν-
δρας, τοὺς φυγάδας τοῦ κόσμου, τοὺς καθαρὸς λατρευτὰς τοῦ Χρι-
20 στοῦ, τοὺς μεμονωμένους ἀπὸ πάσης ματαιότητος κοσμικῆς, εἴ γε καὶ
οὕτω θιοτεύομεν, παραστήσαι τῷ Θεῷ μου ἀμώμους καὶ ἀμέμπτους
ἐν τελειότητι τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας.

Δέχεσθέ μου λοιπόν, δυσωπῶ, εὐμενῶς, ὥσπερ τὰς παρακλήσεις,
καὶ τὰς ἐπιτιμήσεις καὶ δι' ἐμοῦ καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων πρωτερόν-
25 των, καὶ ὡς τοὺς οἰκτιρισμοὺς καὶ τοὺς ἐλεγμούς, καὶ ὡς τὰς συμπαθεί-
ας καὶ τὰς ἀυστηρίας καὶ κλίνοντες τὸ οὐς ὑμῶν προσεκτικῶς δέχε-
σθε τὰ λεγόμενα μὴ ὡς ἐν καταφρονήσει, μὴ ὡς ἐν συνηθείᾳ ψιλῆ, μὴ
ὡς ῥήματα οὕτως ἀπλῶς λεγόμενα καὶ εἰς ἀέρα ῥέοντα, ἀλλ' ὡς ἐκ
πόνου ψυχῆς, ὡς ἐκ συνοχῆς καρδίας, ὡς ὑπὲρ ἀγάπης ὑμῶν εἰλι-
30 κρινοῦς καὶ σωτηρίας. Ναί, πιστεύσατε, τέκνα· καὶ γὰρ καιομένη
ἐστὶν ἡ καρδιά μου ἐν ὑμῖν καὶ ζηλοτυπῶ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν καὶ

παρακαλῶ λοιπὸν νὰ τὰ τηρήσετε. Εἴθε νὰ εἴσαστε ὅλοι ὑγιεῖς, νὰ σώξεστε ὅλοι, νὰ εἴστε σταθεροὶ ἐκπληρώνοντας αὐτὰ ποὺ ἔχετε διαταχθεῖ, ἀγρυπνώντας κατὰ τὶς ψαλμωδίας καὶ ὅλες τὶς ἄλλες περιπτώσεις, καὶ ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς μας εὐχόμεναι νὰ εἶναι μαζί σας, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 113η

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ὑπομένουμε τὶς δυσκολίες τῆς ὑποταγῆς καὶ νὰ δεχόμεστε εὐμενῶς τὶς παρατηρήσεις τοῦ ἡγουμένου. Καὶ ὅτι πρέπει νὰ φερόμαστε μιμούμενοι τοὺς ἅγιους πατέρες μας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, δὲν μπορῶ νὰ μὴ μιλήσω σὲ σᾶς, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς προσφέρω κἄθε φορὰ αὐτὸν τὸν τιποτένιο λόγο μου, γιατί εἶναι γραμμένο· «ἐπίμενε στὸν κατάλληλο καὶ ἀκατάλληλο καιρὸ, ἔλεγξε, ἐπιτίμησε, ἐνθάρρυνε»¹. Ἐπειδὴ λοιπὸν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν ὑπάρχω, ὃν καὶ ἀνάξια, πρέπει νὰ κἄνω αὐτὰ ποὺ ἐπιβάλλονται, καὶ ἄλλοτε νὰ ἐλέγχω, ἄλλοτε νὰ ἐπιτιμῶ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνθαρρύνω μὲ τὴν κατάλληλη διδασκαλία, γιατί ἡ σωτηρία μας γίνεται μὲ πολλοὺς τρόπους, καὶ μὲ διαφορετικὸ λόγο καὶ διαφορετικὴ ἀγωγή θεραπεύονται τὰ ψυχικὰ μας πάθη. Γι' αὐτὸ ἡ φροντίδα καὶ ἡ μέριμνά μου εἶναι μεγάλη, ἡ ἀγωνία καὶ ὁ φόβος μου ὄχι λίγος, προκειμένου νὰ παρουσιάσω στὸν Θεό μου ἄψογους καὶ ἄμεμπτους μὲ τέλεια ἐνάρετη ζωὴ, ἕσᾶς τὸ ποιμνιο τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ του, τοὺς ἀγγελικοὺς ἄνδρες, τοὺς φυγάδες τοῦ κόσμου, τοὺς καθαρὸς λάτρεις τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ἀποκομμένους ἀπὸ κἄθε κοσμικὴ ματαιότητα, ἐὰν ζοῦμε μὲ τὸν τρόπο αὐτόν.

Παρακαλῶ λοιπὸν, νὰ δέχεσθε εὐνοϊκᾶ, ὅπως τὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια, ἔτσι καὶ τὶς ἐπιτιμήσεις, καὶ ἀπὸ μένα καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους πρώτους, καὶ ὅπως δέχεσθε τὴν εὐσπλαγχνία, ἔτσι καὶ τοὺς ἐλέγχους, καὶ ὅπως δέχεσθε τὰ αἰσθήματα συμπάθειας, ἔτσι καὶ τὶς αὐστηρότητες, καὶ στήνοντας προσεκτικὰ τὸ αὐτί σας νὰ δέχεσθε αὐτὰ ποὺ λέγω ὄχι σὰν κάτι ποὺ γίνεται μὲ περιφρόνηση, ὄχι σὰν μιὰ ἀπλῆ συνήθεια, ὄχι σὰν λόγια ποὺ λέγονται ἔτσι ἀπλᾶ καὶ διαλύονται μέσα στὸν ἀέρα, ἀλλὰ σὰν λόγια ποὺ λέγονται μὲ πόνο ψυχῆς, μὲ σφίξιμο καρδιᾶς, μὲ περισσὴ ἀγάπη καὶ εἰλικρινῆ σωτηρία. Ναί, παιδιὰ μου, πιστέψτε με, γιατί πραγματικὰ καίεται ἡ καρδιά μου γιὰ σᾶς καὶ ποθῶ μὲ πολὺ ζῆλο τὴ σωτηρία σας, καὶ

εὐχομαι εὐχὴν τολμηράν, τὴν ἀπώλειαν τὴν ἐμὴν ὄψεσθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἢ τὴν ὑμῶν ἐκ Θεοῦ ἀπόπτωσιν. Ἀποπέσοιμεν δὲ πῶς ἄρα, ἢ ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἱερόν ἡμῶν ἐπάγγελμα βιοτεῦσαι; Ὅποιον δὲ τὸ ἐπάγγελμα, ἴστε· ἅγιον γὰρ καὶ ἀγγελικὸν ὑπάρχει, κατὰ τὰς φωνὰς 5 τῶν ἁγίων, μαρτυρικούς ἔχον τοὺς στεφάνους, τὰς ἀνταποδόσεις ἀθανάτους καὶ αἰωνίους. Περιπατήσωμεν οὖν κατ' αὐτό, δέομαι ὑμῶν, ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, καὶ τὴν εὐγένειαν αὐτοῦ μὴ καθυβρίσωμεν καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ μὴ ἀτιμάσωμεν ἐκ τῆς ἐναντιουμένης διαβιώσεως. Βιώσωμεν οὖν κατὰ μίμησιν τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν· πολιτευ-

10 σόμεθα κατ' ἴχνος τῆς ἀρετῆς αὐτῶν (τοῦτο δὲ δι' ὑπομονῆς κραταιᾶς καὶ εὐψυχίας θεοσθενοῦς κατορθοῦται), ἵνα καὶ τὸν λοιπὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνον ἐνέγκωμεν καθυποτασσόμενοι τῷ Κυρίῳ (οὐ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς), φυλάττοντες τὴν ἀγνείαν τοῦ σώματος ἡμῶν ἄσπιλον, ὡς νυμφαγαγηθεῖσαν Χριστῷ, ὑπακούοντες καὶ ταπεινού-

15 μενοι ἐν μιμῆσει τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν «μέχθρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» ἑαυτὸν ἐκδεδωκότος, αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἀπὸ σκοτότος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς τῆς ἀσκήσεως, ὃς ἤρε τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ πάλιν ἐκ φιλανθρωπίας διὰ τῆς ἐπενδύσεως τοῦ ἁγίου σχήματος

20 Μηκέτι οὖν λοιπὸν ἐν νυκτὶ τῶν παθῶν πορευσόμεθα· μηκέτι παραδάται νόμου γενοίμεθα· μηκέτι πλημμέλειαν πλημμελήσωμέντινα, ἣν ἀπαρησάμεθα, ἀλλ' ἐν θερμῇ διαθέσει, ἐν ἐπιθυμίᾳ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διαμείδωμεν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἐμπορευόμεθα τὰς ἐπιλειπομένας ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν, φέ-

25 ροντες τὰ παρόντα γενναίως, οἷά περ εἰσιν, εἴτε ἐν τροφῇ, εἴτε ἐν ποτῷ, εἴτε ἐν ἐνδύματι, εἴτε κατὰ τοὺς ἀοράτους πολεμοῦντας ἡμᾶς, εἴτε κατὰ τοὺς ὄρατῶς προσφερομένους ἡμῖν ἀδελφούς, ἐν λόγοις πληκτικοῖς, ἐν ἐξουδενώσεσιν, ἐν ἀτιμίαις, ἐν ἀφορισμοῖς ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ καθαρτήρια τῆς ψυχῆς φάρμακα· ταῦτα τὰ ἀυχήματα τῶν ἀλη-

30 θινῶν ὑποτακτικῶν· αὐταὶ αἱ προκοπαί. Δι' αὐτῶν σχεδὸν τις εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς συντόμως ἀνάβαινων διασώζεται· τὰ γὰρ ἐναντία τῶν προρρηθέντων, οἷον ὑπερηφανία, παρακοαί, ὕβρεις, ἔχθραι, φθόνοι, λαιδορίαί, ἔριδες, ἀνυποταξίαί, αὐθάδειαί, περπερεῖαι, κόροισι, πλησμοναί, φιλοσαρκίαί, φιλοκοσμίαί, γέλωτες, στρηνιασμοί, παρρησίαί, ἀπειή καὶ ἐννοεῖν ἐν ὑμῖν· ἐν τούτοις γὰρ οἱ ἄλόντες

2. Ρωμ. 9,3.

3. Φιλ. 2,8.

4. Κολ. 2,13.

κάνω τὴν τολμηρὴ εὐχή, νὰ δῶ τὴ δική μου καταδίκη τὴν ἡμέρα ἐκείνη, παρὰ τὴ δική σας ἀπόρριψη ἀπὸ τὸν Θεό². Πῶς ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπορριφθοῦμε, ἂν ζήσουμε σύμφωνα μὲ τὸ ἱερό μας ἐπάγγελμα; Ποιὸ βέβαια εἶναι τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ τὸ γνωρίζετε. Εἶναι ἅγιο καὶ ἀγγελικό, σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τῶν ἁγίων, ποῦ ἔχει στεφάνια μαρτύρων καὶ ἀνταμοιβὲς ἀθάνατες καὶ αἰώνιες. "Ἄς βαδίσουμε λοιπὸν σύμφωνα μὲ αὐτό, σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί μου τιμώτατοι, καὶ ἄς μὴ ἐξευτελίσουμε τὴν εὐγένειά του, οὔτε καὶ νὰ ἀτιμάσουμε τὴ δόξα του μὲ τὴν ἀντίθετη διαβίωσή μας." Ἄς ζήσουμε λοιπὸν μιμούμενοι τοὺς ὅσιους πατέρες μας. "Ἄς βαδίσουμε στὰ ἴχνη τῆς ἀρετῆς τους (καὶ αὐτὸ κατορθώνεται μὲ δυνατὴ ὑπομονὴ καὶ γενναιοψυχία ποῦ ἐνισχύεται ἀπὸ τὸν Θεὸ), γιὰ νὰ περάσουμε καὶ τὸν χρόνο τῆς ὑπόλοιπης ζωῆς μας ὑποταγμένοι ἐξολοκλήρου στὸν Κύριο (ὄχι σὲ μένα τὸν ἁμαρτωλό), φυλάγοντας ἀψεγάδιαστη τὴν ἀγνεία τοῦ σώματός σας, ἐπειδὴ ὀδηγήθηκε σὰν νύφη στὸν Χριστό, μὲ ὑπακοή καὶ ταπείνωση, μιμούμενοι ἐκεῖνον ποῦ γιὰ χάρη μας πρόσφερε τὸν ἑαυτό του «μέχρι θανάτου, καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ»³, τὸν ἴδιο τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ὁποῖος μᾶς κάλεσε ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ θαυμαστὸ φῶς τῆς ἄσκησης, ὁ ὁποῖος σήκωσε τὶς ἁμαρτίες μας⁴ καὶ πάλι ἀπὸ φιλάνθρωπία ντύνοντάς μας μὲ τὸ ἅγιο σχῆμα.

"Ἄς μὴ πορευθοῦμε λοιπὸν ξανά στὴ νύχτα τῶν παθῶν. "Ἄς μὴ ξαναγίνουμε παραβάτες τοῦ νόμου. "Ἄς μὴ ξανακάνουμε καμμιά ἁμαρτία, τὴν ὁποία ἀπαρνηθήκαμε, ἀλλὰ μὲ θερμὴ διάθεση, μὲ ἐπιθυμία τῶν μελλαντικῶν ἀγαθῶν, ἄς διανύσουμε τὸν ὑπόλοιπο χρόνο τῆς ζωῆς μας, ἄς ἐκμεταλλευτοῦμε τὶς ὑπολειπόμενες μέρες τῆς ἐδῶ παροικίας μας, ὑφιστάμενοι τὰ τωρινὰ δεινὰ μὲ γενναιότητα, ὅποια καὶ ἂν εἶναι, τόσο στὴν τροφὴ καὶ στὸ πιτό καὶ στὴν ἐνδυμασία, ὅσο καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποῦ μᾶς πολεμοῦν ἀόρατα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὰ ποῦ μᾶς προκαλοῦν οἱ ἀδελφοί μὲ λόγια τσουχτερά, μὲ περιφρόνηση, μὲ ταπεινώσεις μὲ διακρίσεις. Γιατὶ αὐτὰ εἶναι τὰ φάρμακα ποῦ καθαρίζουν τὴν ψυχὴ· αὐτὰ εἶναι τὰ καυχήματα τῶν ἀληθινῶν ὑποτακτικῶν· αὐτὲς εἶναι οἱ πρόοδοι. Μὲ αὐτὰ ἀνεβαίνοντας κανεὶς σύντομα σχεδὸν στὸ ψηλότερο σημεῖο τῆς ἀρετῆς σώζεται. Ἐνῶ τὰ ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ ποῦ προαναφέρθηκαν, ὅπως ὑπερηφάνειες, ἀνυπακοές, ὕβρεις, ἔχθρες, ζήλεις, κατηγορίες, φιλονεικίες, ἀπειθαρχεῖες, αὐθάδειες, ἀλαζονεῖες, χορτασμοί, ἀφθονίες, ἀγάπες τῆς σάρκας καὶ τοῦ κόσμου, γέλια, ἀσωτεῖες, ἀθυροστομίες, δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε νὰ τὰ σκέφτεστε μεταξύ σας. Γιατὶ αὐτοὶ ποῦ κυριεύθηκαν

υἱοὶ σκότους καὶ διαδόλου καὶ υἱοὶ ἀπειθείας καὶ ἀνομίας ἀναγορεύονται. Οὐκ εὐδοκεῖ Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τούτοις, οὐ κατοικεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ψυχαῖς αὐτῶν «Ἐπὶ τίνα», γάρ φησιν, «ἐπιβλέψω; οὐχὶ ἐπὶ τὸν προῶν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους;» μὴ ἐπὶ 5 τὸν αὐθάδη καὶ ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα; Καὶ ποῦ «ἐλευσόμεθα», φησί, «καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν;» (δηλαδή ἡ ἅγια Τριάς). Οὐχὶ εἰς τὴν πιστὴν καρδίαν καὶ τηροῦσαν τοὺς θεῖους λόγους; Μὴ εἰς τὴν ἄπιστον καὶ ἐνδοιάζουσαν καὶ ἀκατάστατον; Καὶ ἐν ποίοις ἐστὶν ἐν μέσῳ ὁ Χριστός; Οὐχὶ ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνό- 10 ματι αὐτοῦ; Μὴ ὅπου συνέδρια ἐπὶ τὸ αὐτὸ δύο ἢ τριῶν, πονηρὰ βουλευομένων ἀσωτείας καὶ ἀποδράσεως καὶ εἴ τινος ἄλλου πονηροῦ σκέμματος; Οὐδαμῶς, οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας Σατανᾶς.

Μὴ οὖν τις ἀλισκέτω, ἀδελφοί μου, ἐν τινι τῶν τοιούτων παρα- 15 πτωμάτων· ἀλλ', εἰ καὶ ὑπήχθη, θάπτον ἀνορθούσθω, δεχόμενος ὡς ἰατῆρια τῆς ψυχῆς τὰ ἐπιτίμια τοῦ σφάλματος. Ναί, δέομαι καὶ παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς, συνέλθετε εἰς ἀλλήλους εἰρηνικῶς καὶ θεοπρεπῶς ὁμονοήσατε καὶ ὁμοφρονήσατε τὰ πρὸς σύνεσιν καὶ εὐστάθειαν ἐν Κυρίῳ. Ἔσεσθε ἄνδρες ἐπιθυμιῶν τοῦ Πνεύματος· ἔσεσθε συνα- 20 γωγὴ Κυρίου, ἄθροισμα ἀγγελικόν, ἐπαινουμένη συναγωγή, ζηλωταὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, ἀλλήλους παραθήγοντες ἐν τοῖς καλοῖς, προτρέχοντες ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ, προλαμβάνοντες ἐν τῇ ὑπακοῇ, ἄμαχοι, ἀφιλένδεικτοι, ὀσιοπολίτευτοι, καρτερικοί, ἔμφρονες, θεοδί- 25 λοντι αἰῶνι ἀπολαύετε τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΔ'.

30 **Περὶ τοῦ ἐρευνᾶν τὰς θείας Γραφάς, ὡς ἂν μὴ ἀγνοῶμεν τὰς πολυμόρφους μηχανὰς τοῦ διαδόλου.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί ἡ παροῦσα κατήχησις; Ἴνα στῶμεν γεν-

5. Ἐφ. 5, 6. Κολ. 3, 6.

6. Ἦσ. 66, 2.

7. Ἰω. 14, 23.

8. Ματθ. 18, 20.

9. Ἐφ. 2, 2.

10. Δαν. 9, 23.

11. Ἰω. 6, 45.

ἀπὸ αὐτὰ, ἀνακηρύσσονται υἱοὶ τοῦ σκότους καὶ τοῦ διαδόλου καὶ τῆς ἀπειθείας καὶ τῆς παρανομίας⁵. Δὲν τοὺς δέχεται αὐτοὺς ὁ Κύριος καὶ Θεός, δὲν κατοικεῖ τὸ ἅγιο Πνεῦμα μέσα στὶς ψυχές τους. Γιατὶ λέγει· «σὲ ποιὸν νὰ ρίξω τὸ βλέμμα μου, παρὰ σ' αὐτὸν ποὺ εἶναι προῶς καὶ ἥσυχος καὶ τρέμει τὰ λόγια μου;»⁶· μήπως στὸν αὐθάδη καὶ ὑπερήφανο καὶ ἀλαζόνα; Καὶ ποῦ «θὰ ἔρθουμε», λέγει, «καὶ θὰ κατοικήσουμε μαζί του;»⁷ (δηλαδή ἡ ἅγια Τριάδα). Ὁχι στὴν καρδιὰ τὴν πιστὴν, αὐτὴν ποὺ τηρεῖ τοὺς θείους λόγους; Μήπως στὴν ἄπιστη καὶ αὐτὴν ποὺ ἔχει ἀμφιβολίες καὶ εἶναι ἀσταθής; Καὶ ἀνάμεσα σὲ ποιὸν βρῖσκεται ὁ Χριστός; Ὁχι ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν δύο ἢ τρεῖς στὸ ὄνομα αὐτοῦ⁸; Μήπως ὅπου ὑπάρχουν συνεδριάσεις δύο καὶ τριῶν καὶ ἀποφασίζουν πονηρίες ἀσωτείας καὶ ἀπόδρασης, καὶ κάνουν ὅποιαδήποτε ἄλλη κακὴ σκέψη; Καθόλου, καθόλου. Ἐκεῖ βρῖσκεται ὁ Σατανᾶς, ποὺ ἐνεργεῖ ἀνάμεσα στοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας⁹.

Ἄς μὴ ὑποκύνει κανένας, ἀδελφοί μου, σὲ κανένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ παραπτώματα. Ἄλλα καὶ ἂν ὑπέκνυσε, ἅς ἀνορθωθεῖ τὸ γρηγορότερο, δεχόμενος σὰν φάρμακα τῆς ψυχῆς τὰ ἐπιτίμια τοῦ σφάλματός του. Naί, σὰς παρακαλῶ καὶ σὰς ἱκετεῦω ὅλους σας, συμφιλιωθεῖτε μεταξύ σας εἰρηνικὰ καὶ ὅπως ἀρέσει στὸν Θεό. Μονοιάστε καὶ ἀποκτήστε τὸ ἴδιο φρόνημα μὲ σύνεση καὶ σταθερότητα μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου. Γίνετε ἄνδρες εὐγενῶν ἐπιθυμιῶν¹⁰ τοῦ Πνεύματος. Γίνετε συναγωγὴ τοῦ Κυρίου, συνάθροιση ἀγγελικὴ, συγκέντρωση ἐπαινετῆ, ζηλωτὲς τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, παρακινῶντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο στὰ καλά, παραβγαίνοντας στὴν ταπεινοφροσύνη, προλαβαίνοντας στὴν ὑπακοή, γίνετε φιλήσυχοι, μὴ ἀγαπᾶτε τὴν ἐπίδειξη, γίνεστε ἅγιοι στὴν διαγωγή, ὑπομονετικοί, λογικοί, διδαγμένοι ἀπὸ τὸν Θεό¹¹, ὥστε, ἀφοῦ ὑπηρετήσετε τὰ ἐδῶ μὲ τέτοια διαγωγή, νὰ ἀπολαύσετε στὸν μέλλοντα αἰῶνα τὶς αἰώνιες ἀναπαύσεις, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 114η

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ἐρευνοῦμε τὶς ἅγιες Γραφές, ὥστε νὰ μὴ ἀγνοοῦμε τὰ πολύμορφα δόλια τεχνάσμα τοῦ διαδόλου.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, γιατί γίνεται ἡ σημερινὴ κατήχηση; Γιὰ νὰ

ναίως, περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἡμῶν ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἄνω βλέποντες, ἄνω σκοποῦντες, τὰ ἄνω ζητοῦντες, περὶ τὰ οὐράνια καταγιγνώμενοι, περὶ τὴν φροντίδα τῆς ἀπολογίας, περὶ τὴν ἔξοδον τοῦ σώματος, περὶ τὴν ὑπάντησιν τοῦ κριτοῦ, περὶ τῶν θείων βίβλων, ἰχνηλατοῦντες τοὺς δίους τῶν ἁγίων, εἴ τι καλὸν εἴ τι χρήσιμον ἐκστηθίζοντες, ἐν κῶ ἔχοντες, καὶ ταῦτα προβαλλόμενοι ὡς βολίδας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὴ φιλαυτικῶς, μηδὲ κενοδοξικῶς (αὐτὸ γὰρ τοῦτο καθ' ἡμῶν ἐργαζόμεθα), ἀλλ' ἐνθέως καὶ ὠφελίμως καὶ ταπεινοφρόνως. Εἴ 10 τις ἐν πάθει ἐνοχλεῖται, μὴ ἀκηδιάτω, μηδὲ καταπιπτέτω (ἐγγὺς γὰρ Κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν καὶ ψυχὴ ζητοῦσα εὕρησει αὐτόν), μόνον στηκέτω, στεναξάτω, δακρυσάτω, ἐπαράτω τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, τυψάτω τὸ στήθος, ἐπιλογισάσθω τὴν αἰσχύνην τὴν μετὰ τὴν προᾶξιν ἐγγινομένην, καὶ οὐ λέγω τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θή- 15 ματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ τὴν ἐν ἀνθρώποις θριαμβευομένην, καὶ ἐντεῦθεν ἀνακοπτέσθω, ἐντεῦθεν στηριζέσθω. Τί γὰρ γέγραπται; «Υἱὲ μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται». Καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ· «μὴ σπεύσης ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς». 20 Δοκιμάζει ἡμῶν τὸν πόθον, εἰ ἐπιμένωμεν πρὸς αὐτόν, ὁ Κύριος, καὶ εἰ μὴ προκρίνωμεν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ τὴν μυσαρὰν προᾶξιν, τὴν ὀλεθρίαν καὶ θανάσιμον, τὴν γλυκόγευστον καὶ πικρόληκτον, τὴν μᾶλλον μαχαίρας διστόμου χολωδεστέραν καὶ τιμωρητικωτέραν. Καὶ οὐχ ὡς δείκνυσιν ὁ ἀλάστωρ ἐστὶ τὰ πράγματα· φῶς δεικνύει, κἀκεῖνο 25 σκότος ἐστίν· ἀγάπην τὸ δοκεῖν πνευματικὴν ὑποσπεῖρει, κἀκεῖνο μῖσος πάμμισόν ἐστι.

Σὺ οὖν, στρατιῶτα Χριστοῦ, μὴ ἀγνόει τὰ νοήματα αὐτοῦ, μηδὲ τὰ μηχανήματα αὐτοῦ. Εἰ ζωὴν ἐφίεσαι, ἐκζήτει τὸ φῶς, ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ φῶς. Τεκμαίρου οὖν ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς 30 ἑαυτοῦ ψυχῆς τίς ὁ παραγενόμενος, ἡμέτερος ἢ τῶν ὑπεναντίων; Ἐὰν μὲν ἀτάραχόν σου τὴν ψυχὴν διαφυλάττη, ἀμάλθακτον, ἀρρενωπόν, ἀνολίγωρον τῶν οὐρανίων θεωριῶν, τοῦ φόβου τῶν μελλόντων, τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, εὖ ἂν ἔχοι· ἀνοιξον

1. Ἐφ. 6, 15.

4. Παροιμ. 3, 11-12.

2. Κολ. 3, 1.

5. Σοφ. Σειράχ 2, 2.

3. Ψαλμ. 144, 18.

6. Β' Τιμ. 2, 3.

σταθοῦμε γενναῖα, ἀφοῦ ζώσαμε ὀλόγυρα τὴ μέση μας με τὴν ἀλήθεια καὶ φορέσαμε τὰ ὑποδήματά μας, ἔτοιμοι γιὰ τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς εἰρήνης¹, βλέποντας πρὸς τὰ ἄνω, σκοπεύοντας πρὸς τὰ ἄνω, ζητώντας τὰ ἄνω², ἀσχολούμενοι με τὰ οὐράνια, με τὴ φροντίδα τῆς ἀπολογίας, με τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὸ σῶμα, με τὴν προὑπάντηση τοῦ κριτῆ, με τὰ θεῖα βιβλία, ἀναζητώντας τὰ ἴχνη τῆς ζωῆς τῶν ἁγίων, ἀποστηθίζοντας ὅ,τι εἶναι καλὸ καὶ χρήσιμο, ἔχοντας το στό νοῦ, καὶ ρίχνοντας τα αὐτὰ σὰν βολίδες ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, ὄχι ἐγωϊστικά καὶ με ὑπερηφάνεια (γιατὶ αὐτὸ θὰ εἶναι ἐναντίον μας), ἀλλὰ με θεϊκὸ ζῆλο καὶ με τρόπο ὠφέλιμο καὶ ταπεινό. Ἐάν κάποιος ἐνοχλεῖται ἀπὸ πάθος, νὰ μὴ ἀδιαφορεῖ οὔτε νὰ ἀπογοητεύεται (γιατὶ ὁ Κύριος εἶναι κοντὰ σὲ ὅσους τὸν ἐπικαλοῦνται³, καὶ ἡ ψυχὴ ποὺ τὸν ζητᾷ τὸν βρίσκει), ἀρκεῖ μόνο νὰ στέκεται σταθερὰ, νὰ στενάζει, νὰ δακρῦσει, νὰ σηκώσει τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ, νὰ χτυπήσει τὸ στήθος, νὰ ἀναλογιστεῖ τὴν ντροπὴ ποὺ θὰ προκληθεῖ μετὰ τὴν πράξη, καὶ δὲν ἀναφέρω τὴ ντροπὴ μπροστὰ στὸ φοβερὸ θῆμα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνη ποὺ θὰ γίνεῖ μέσα του καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ με αὐτὰ ὡς συγκρατεῖται, ἀπὸ αὐτὰ ὡς στηρίζεται. Γιατὶ τί εἶναι γραμμένο; «υἱέ μου, μὴν παραμελεῖς τὴν παιδαγωγία τοῦ Κυρίου, καὶ νὰ μὴ λιποψυχεῖς ὅταν ἐλέγχεσαι ἀπὸ αὐτόν. Γιατὶ αὐτόν ποὺ ἀγαπᾷ ὁ Κύριος τὸν παιδαγωγεῖ με θλίψεις, καὶ μαστιγώνει κάθε υἱὸ του ποὺ τὸν παραδέχεται»⁴. Καὶ ἄλλοῦ πάλι· «νὰ μὴ βιαστεῖς νὰ φύγεις ἀπὸ τὸν Κύριο σὲ περίοδο δυσκολίας»⁵. Δοκιμάζει τὸν ζῆλο μας ὁ Κύριος, γιὰ νὰ δεῖ ἂν ἐπιμένουμε σ' αὐτόν, καὶ ἂν δὲν προτιμοῦμε ἀντὶ τῆς δικῆς του ἀγάπης, τὴ βδελυρὴν πράξη, τὴν ὀλέθρια καὶ θανάσιμη, αὐτὴν ποὺ ἔχει γλυκειὰ γεύση, ἀλλὰ στὸ τέλος εἶναι πικρὴ, αὐτὴν ποὺ εἶναι πιὸ ὀργισμένη καὶ ἐκδικητικὴ καὶ ἀπὸ δίκαιο μαχαίρι. Καὶ δὲν εἶναι τὰ πράγματα ὅπως τὰ δείχνει ὁ ἄθλιος διάβολος. Δείχνει φῶς, καὶ ἐκεῖνο εἶναι σκοτᾶδι. Φαίνεται σὰν ἀγάπη πνευματικὴ αὐτὸ ποὺ σπέρνει ὑπούλα, καὶ ἐκεῖνο εἶναι μῖσος μισητότατο.

Σὺ λοιπόν, στρατιώτῃ τοῦ Χριστοῦ⁶, νὰ μὴν ἀγνοεῖς τίς προθέσεις του, οὔτε τὰ δόλια τεχνάσματά του. Ἐάν ἐπιθυμεῖς τὴ ζωὴ, ἀναζήτησε τὸ φῶς, γιατί ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἐντολὴ του εἶναι φῶς. Νὰ βεβαιώνεσαι ἀπὸ τὴν κατάστασι τῆς ψυχῆς σου ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ ἦρθε, δικὸς μας ἢ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς; Ἐάν διατηρεῖ τὴν ψυχὴ σου ἀτάραχη, ὄχι μαλθακὴ, ἀρρενωπὴ, με ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ οὐράνια πράγματα, τὸν φόβο τῶν μελλόντων, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀγαθῶν ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένα, ἔχει καλῶς.

αὐτῷ τὰς πύλας τῆς καρδίας, εἶσδεξαι, συνεσιάσθητι, συνοίκησον, συνδείπνησον αὐτῷ, ἵνα σε θρέψῃ μᾶλλον πρὸς μείζονα ἔφεισιν Θεοῦ τε καὶ τῶν θείων. Εἰ δέ σου τὴν ψυχὴν ταράσσει, ὀχλαγωγεῖ, περιφέρει σου τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς σάρκα καὶ αἷμα κεχηνότας, 5 πρὸς κοσμικὰς σχέσεις καὶ προσπαθείας, πρὸς τὸ παρὸν ἢ δὴ ἐξοιστροῶν καὶ οἷον ἀναπαφλάζων σου τὴν ψυχὴν τῷ ἐμπυρισμῷ τῶν ἡδονῶν, φεῦ στήθι πόρρωθεν, διώξον τὸν δράκοντα. Ἦλθεν, ἵνα ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ καταβάλλῃ σου τοὺς πολυτετεῖς καμάτων, τὰς ἀθλητικὰς ἐνστάσεις, τὰς ἐν πολλοῖς δάκρυσι καὶ εὐχαῖς καὶ ἀνδρα- 10 γαθίαις. Ἦκει, ἵνα σὲ τὸν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ παρανάλωμα δείξῃ μιᾶς καὶ βραχείας ἡδονῆς παρεγένετο, ἵνα τὸν ἀριστεῖα κεράσας ἐν ψυχρὸν ποτήριον φαρμακοποσίας, ἡδονῆς, θανατώσῃ εἰς αἰῶνα.

Καὶ ταῦτα οὐχ ὡς ἀπαθὴς γράφω, ἀλλ' ὡς πειραθείς, μᾶλλον δὲ 15 ὡς πολυπαθὴς καὶ ὡς ἐξ ὧν ἀναγινώσκω, συνεπίσταμαι, καὶ ὡς ἐξ ὧν δεδίδαγμαί παρὰ τοῦ πατρὸς μου καὶ ἀκήκοα παρὰ πολλῶν, κατανοῶ· αὐτοὶ δὲ χάριτι Χριστοῦ παρ' ἑαυτοῖς τὸν ὠφελήμονα λόγον ἐξευρίσκοντες δύνασθε καὶ ἄλλους ὠφελεῖν, πλὴν ὅτι πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πρὸς τε ἑμᾶντὸν καὶ αὐτὸς εἴ τι λέγω λέγομι καὶ εἴ τι 20 γράφω γράφομι· χρεῖαν γὰρ μᾶλλον ἐγὼ πρὸ ὑμῶν ἔχω νοουθεσίας, τέκνα· πνεῖ γὰρ μᾶλλον περισσοτέρως ἐπ' ἐμὲ ὁ Σατανᾶς, εἵπερ ἔργον τοῦ πολεμοῦντος τὸν στρατηγὸν καταβαλεῖν πρῶτον, εἴθ' ὕστερον ἀκάματον αὐτῷ τὸ στρατόπεδον ἐλέσθαι. Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ, δέεσθε καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ταλαιπωρίας, ἵνα σῶν με ὁ Κύ- 25 ριος ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ ἀνώτερόν με διατηρήσῃ παντὸς πάθους τὸν παντοπαθῆ. Περὶ δὲ τῆς ἀσθενείας τῆς ταλαιπώρου σαρκός μου μᾶλλον ὑγιαίνω, οὐπω δὲ λαμβάνω τοιαύτην ῥῶσιν, πρὸς τὸ δύνασθαι με εἰς ὃ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου καὶ χρεωστῶ διαγενέσθαι ἐν μέσῳ ὑμῶν. Καὶ τοῦτο λελύπημαι σφόδρα, ἐγκοπήν ὑμῖν τάχα δι- 30 δούς· ἀλλὰ ὑμεῖς διὰ τὸν Κύριον ἀνέχεσθέ μου τῆς ἀσθενείας καὶ συγκροτεῖτέ με τοῖς κατ' ἀρετὴν ὑμῶν ἀντήμασι τὸν ταλαίπωρον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἔνοιξέ του τίς πύλες τῆς καρδιάς σου, δέξου τον μέσα, φάγε μαζί του, συγκατοίκησε, κάθισε σέ δείπνο μαζί του, γιά νά θρέψει περισσότερο τήν ἐπιθυμία σου γιά τόν Θεό καί τὰ θεῖα. Ἄν ὅμως σοῦ ταράζει τήν ψυχή, προκαλεῖ θόρυβο, κάνει τὰ μάτια σου νά χάσκουν πρὸς τή σάρκα καί τὸ αἷμα, πρὸς τίς κοσμικὲς σχέσεις καί προσπάθειες, κάνει τήν ψυχή σου νά τρέχει μὲ μανία σ' αὐτὸ πού τώρα εἶναι εὐχάριστο καί κατὰ κάποιον τρόπο νά κοχλάζει μὲ τὴ φωτιὰ τῶν ἡδονῶν, ἀλλοίμονο, στάσου μακριὰ, διώξε τὸν δράκοντα. Ἔρθε μὲ σκοπὸ μέσα σέ μιὰ στιγμή νά νικήσει τοὺς πολύχρονους κόπους σου, τοὺς ἀθλητικούς μὲ πείσμα ἀγῶνες, πού ἔκανες μὲ πολλὰ δάκρυα καί προσευχὲς καί ἀνδραγαθίες. Ἔρθε μὲ σκοπὸ νά κάνει ἐσένα τὸ στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ ἀποκαῖδι μιᾶς σύντομης ἡδονῆς. Ἔρθε μὲ σκοπὸ νά θανατώσει αἰώνια ἐσένα τὸν διακεκριμένο στὸν πόλεμο, κερνώντας σου ἓνα κρῦο ποτήρι δηλητηριασμένου ποτοῦ ἡδονῆς.

Καί αὐτὰ δὲν τὰ γράφω ὡς ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὰ πάθη, ἀλλὰ τὰ κατανοῶ ἐπειδὴ ἔχω δεχθεῖ πειρασμούς, ἢ καλύτερα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς πειρασμούς πού ἔχω δεχθεῖ, ἀλλὰ καί ἀπὸ αὐτὰ πού ἔμαθα διαβάζοντας, καί ἀπὸ αὐτὰ πού διδάχθηκα ἀπὸ τὸν πατέρα μου καί ἄκουσα ἀπὸ πολλοὺς. Καί οἱ ἴδιοι ὅμως μὲ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ μπορεῖτε καί στὸν ἑαυτό σας νά βρεῖτε τὸ λόγο πού ὠφελεῖ, καί νά ὠφελήσετε καί ἄλλους, ἀλλὰ ὅ,τι ἀποβλέπει πρὸς τὸ κοινὸ συμφέρον καί ἐγὼ ὅ,τι λέγω τὸ λέγω καί στὸν ἑαυτό μου, καί ὅ,τι γράφω τὸ γράφω καί πρὸς τὸν ἑαυτό μου. Γιατὶ πρὶν ἀπὸ σᾶς ἐγὼ ἔχω, παιδιὰ μου, μεγαλύτερη ἀνάγκη νοουθεσίας. Γιατὶ ὁ Σατανᾶς πνέει περισσότερο σέ μένα, ἐφόσον σκοπὸς τοῦ πολεμιστῆ εἶναι νά σκοτώσει πρῶτα τὸν στρατηγὸ, καί ἔπειτα νά κυριέψει χωρὶς κόπο τὸ στρατόπεδο. Γι' αὐτό, παρακαλῶ, νά δέεστε καί νά προσεύχεστε γιά τὴ δική μου ταλαιπωρία, γιά νά μὲ διατηρήσει ὁ Κύριος σῶον μὲ τίς προσευχὲς τοῦ πατέρα μου, καί νά μὲ προφυλάξει ἀπὸ κάθε πάθος ἐμένα τὸν πολυπαθῆ. Ὅσο γιά τὴν ἀσθένεια τῆς ταλαιπωρησῆς σάρκας μου, μᾶλλον ὑγιαίνω, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἀκόμα τόση δύναμη, ὥστε νά μπορῶ ὅσο ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή μου καί ὀφείλω νά βρεθῶ μεταξύ σας. Καί γι' αὐτὸ λυπήθηκα πάρα πολύ, μὴπως σᾶς γίνομαι ἐμπόδιο. Ἀλλὰ σεῖς γιά τὸν Κύριον ἀνεχθεῖτε τὴν ἀσθένειά μου καί κάνετε ἐμένα τὸν ταλαιπώρο νά χαρῶ μὲ τίς ἐπιδόσεις σας στὴν ἀρετή, μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καί ἡ δύναμη, τώρα καί πάντοτε καί στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΕ΄.

Ὅτι χρὴ ἐνοστήναι ἡμᾶς γενναίως πρὸς τὴν ἄθλησιν τῆς ὑποταγῆς, καὶ περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς διδασκαλίαις τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ τοῦ μὴ κεχηγνέναι πρὸς τὰ μάταια καὶ πρόσκαιρα.

5 Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἀπαιτούμεθα ὑμῖν διδόναι τὸ σιτομέτριον ἑκάστοτε, τό τε πνευματικὸν καὶ σωματικόν. Ἄλλ' ἐὰν μὲν τὸ πνευματικὸν μὴ δῶμεν, οὐχ ὄρω τινὰς τάχα δυσχεραίνοντας· ἐὰν δὲ μὴ τὸ σωματικόν, καὶ πάνυ, καίπερ οὐ τοσοῦτον τοῦ δευτέρου χρεία, ὅσον τοῦ προτέρου· «δώσω», γάρ φησιν, «αὐτοῖς οὐ λιμὸν ἄρτου,
10 οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ». Χαλεπὸν οὖν ἐστὶν ὄντως, ἐὰν μὴ περὶ τοῦ προτέρου τὸν πάντα ἀγῶνα ἔχωμεν. Διόπερ καὶ νῦν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ καὶ δέομαι, στήτε γενναίως πρὸς τὴν ἄθλησιν τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ὑποφέροντες τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτός, καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς,
15 ἀλλὰ νοητῶς μᾶλλον. Πάρεστι τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας ὑπὲρ τὴν χαλδαϊκὴν κάμινον ἀνακαιόμενον παρὰ τοῦ ἀοράτου Ναβουχοδονόσορ. Ἐπιτίθενται ἡμῖν τὰ λοιπὰ πάθη, ἄλλο κατ' ἄλλο διαμερίζον καὶ ἔλκον τὴν ἑλεεινὴν ψυχὴν, ὁ θυμὸς, ἡ ὀργή, ἡ μνησικακία, ἡ ὑπερηφανία, ἡ ἀκηδία τε καὶ χαύνωσις, ἡ προσπάθειά τε καὶ φιλαυτία, καὶ
20 τὸ μείζον τῶν κακῶν ἡ ἀπιστία.

Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς εὐανδρίας, τῆς μεγαλοψυχίας, πολλῆς τῆς ἀνολιγώρου κραταιότητος καὶ ἰσχύος, τῆς ὑπομονῆς, τῆς μακροθυμίας, νήψεώς τε καὶ γρηγόρσεως, ἵν' ἐντεῦθεν δυνηθῶμεν ἀποκρούσασθαι τοὺς ἐπηρητημένους ἡμῖν πειρασμοὺς καὶ δόλους τοῦ διαδόλου,
25 ἵνα μὴ κάμψωμεν γόνυ τῇ Βάαλ, ἵνα μὴ προσκυνήσωμεν τῇ εἰκόνι τῶν παθῶν, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ καλῶς ἐκτησάμεθα, ἵνα μὴ καταλύσωμεν ἃ Θεοῦ δυνάμει ὠκοδομήσαμεν. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως ἐκφύγωμεν ἐκ τῶν προειρημένων παθῶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ὀλοκαρδίως πεποιθέναι ἐπὶ
Κύριον καὶ ἐκ τοῦ ἐπιφέρεσθαι ἡμᾶς τὰ πνευματικὰ ὄπλα πρὸς
30 καθαίρεσιν τῶν ἐναντίων δυνάμεων; Τὰ δὲ πνευματικὰ ὄπλα ἢ προσευχὴ καὶ ἢ ἐλπίς, ἢ ταπεινοφροσύνη καὶ ἢ ὑπακοή, ἢ ἀγάπη καὶ ἢ

1. Λουκᾶ 12, 42.

2. Ἀμῶς 8, 11.

3. Δαν. 3, 19-22.

4. Γ Βασ. 19, 18.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 115η

Ὅτι πρέπει νὰ σταθοῦμε γενναῖα στήν ἀθληση τῆς ὑποταγῆς καὶ γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προσέχουμε στὶς διδασκαλίαι τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ νὰ μὴ χάσκουμε στὰ μάτια καὶ πρὸσκαιρα.

Ἀδελφοί μου, καὶ πατέρες, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σᾶς δίνω κάθε φορὰ τὴν κανονισμένη μερίδα τροφῆς¹, καὶ τὴν πνευματικὴ καὶ τὴ σωματικὴ. Ἀλλὰ ἂν δὲν σᾶς δώσω τὴν πνευματικὴν, δὲν βλέπω κάποιους νὰ δυσανασχετοῦν, ἂν ὅμως δὲν σᾶς δώσω τὴ σωματικὴν, δυσανασχετοῦν πάρα πολὺ, ἂν καὶ δὲν εἶναι τόσο μεγάλη ἡ ἀνάγκη τῆς δεύτερης ὅσο τῆς πρώτης. Γιατὶ λέγει· «θὰ τοὺς δώσω, ὄχι πείνα ψωμοῦ, οὔτε δίψα νεροῦ, ἀλλὰ στέρηση τῆς ἀκρόασης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ»². Εἶναι λοιπὸν πραγματικὰ φοβερό, ἂν δὲν κάνουμε ὅλον τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν πρώτην. Γι' αὐτὸ καὶ τώρα, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω καὶ σᾶς ἐκλιπαρῶ, σταθεῖτε γενναῖα στήν ἀσκησι τῆς ὑποταγῆς σας, ὑπομένοντας τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὴν παγωνιά τῆς νύχτας, καὶ πνευματικὰ καὶ αἰσθητὰ, κυρίως ὅμως πνευματικὰ. Ἡ φωτιὰ τῆς ἐπιθυμίας εἶναι παροῦσα καὶ φουντώνει περισσότερο ἀπὸ τὸ καμίνι τῆς Χαλδαίας³ ἀπὸ τὸν ἀόρατο Ναβουχοδονόσορα. Μᾶς ἐπιτίθενται τὰ ὑπόλοιπα πάθη, μοιράζοντας καὶ σύροντας τὴν ἑλεεινὴ ψυχὴ τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο, ὁ θυμὸς, ἡ ὀργή, ἡ μνησικακία, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἀφροντισία καὶ ἡ ἀποχαύνωση, ἡ προσήλωσι στὰ πάθη καὶ ἡ φιλαυτία, καί, τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ κακὰ, ἡ ἀπιστία.

Μᾶς χρειάζεται λοιπὸν πολλὴ ρωμαλεότητα καὶ μεγαλοψυχία, πολὺ δυνατὸ καὶ ἰσχυρὸ ἐνδιαφέρον, ὑπομονή, καρτερικότητα, νηφαλιότητα καὶ ἐπαγρύπνησι, γιὰ νὰ μπορέσουμε μὲ αὐτὰ νὰ ἀποκρούσουμε τοὺς πειρασμοὺς ποὺ κρέμονται ἀπὸ πάνω μας καὶ τὶς δολιότητες τοῦ διαβόλου, γιὰ νὰ μὴ γονατίσουμε μπροστὰ στήν Βὰαλ⁴, νὰ μὴ προσκυνήσουμε τὴν εἰκόνα τῶν παθῶν, γιὰ νὰ μὴ χάσουμε αὐτὰ ποὺ καλῶς ἀποκτήσαμε, γιὰ νὰ μὴ γκρεμίσουμε αὐτὰ ποὺ κτίσαμε μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ πῶς ἄλλιῶς θὰ μπορέσουμε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὰ πάθη ποὺ προαναφέρθηκαν, παρὰ μόνον μὲ τὸ νὰ ἔχουμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά ἐμπιστοσύνη στὸν Θεὸ, καὶ μὲ τὸ νὰ φέρουμε μαζί μας τὰ πνευματικὰ ὄπλα, γιὰ νὰ καταστρέψουμε τὶς ἀντίθετες δυνάμεις; Καὶ τὰ πνευματικὰ ὄπλα εἶναι ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἐλπίδα, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ὑπακοή, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ

πίστις, ἡ ἀπροσπάθεια καὶ ἡ παντελὴς μετάθεσις τοῦ νοῦ ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ, τὸ αἰεὶ μελετᾶν καὶ λαλεῖν περὶ σωτηρίας, τὸ μὴ ἀδιαφορεῖν ὡς ἔτυχεν ἐν ταῖς ὁράσεσιν, ἐν ταῖς ἀκοαῖς, ἐν τοῖς χεῖλεσιν, ἐν ταῖς χερσίν, ἀλλὰ πάντοθεν κατησφαλισθαι τῷ θεῷ φόβῳ καὶ τῇ περὶ Θεοῦ ἐννοίᾳ 5 καὶ ἀκόρεστον ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· εἰ μὴ γὰρ ταῦτα εἶεν, πῶς οὐκ ἀποπεσοῦμεθα εἰς ὄλεθρον ἁμαρτίας; πῶς οὐκ ἐμπεσοῦμεθα εἰς χεῖρας τῶν μισούντων ἡμᾶς ἐχθρῶν;

Οὐαί, οὐαί πόσα ἐσμὲν ἀκηκοότες, πόσα ἐπάδουσιν ἡμῖν αἱ Γραφαί, πόσα διδάσκουσιν ἡμᾶς οἱ θεοφόροι πατέρες, καὶ ὅμως ἐπι- 10 λανθανόμεθα, καὶ ὅμως οὐ φροντίζομεν! Καὶ οἶον ὡς ἐπὶ σπόρου βαλλομένου τῇ γῆ παρὰ τοῦ γεωργοῦ πρὶν ἀπὸ τοῦ ἀρότρου καταχωσθῆ, οὕτως ἐν ἡμῖν τὸν θεῖον λόγον ἀρπάζει ὡς ἐκ στόματος τὰ πονηρὰ πετεινὰ τοῦ Σατανᾶ, καὶ μένουσι μὲν ἀνενέργητοι οἱ πνευμα- 15 τικοὶ σπορεῖς, μένομεν δὲ ἡμεῖς ἄκαρποι, μὴ φέροντες βλαστὸν τῶν ἀρετῶν. Τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ κατανοῆσαι καὶ οὐχὶ τοῦτο, ὅποταν περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀνδρείας, περὶ δικαιοσύνης ἢ τινος ἄλλης ἀρετῆς, διαλέγονται ἡμῖν οἱ πατέρες καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀκρόασιν ὡς οὐδὲ ἀκηκοότες τοῖς ἐναντίοις ὁρώμενοι; Διηγοῦνται ἡμῖν περὶ κρίσεως καὶ δακρύων, καὶ ἡμεῖς ἐξιόντες ἀρχόμεθα γελᾶν καὶ ἀνακαγχάζειν 20 ἐπιστύφουσιν ἡμῶν τὰς ψυχὰς τοῖς τῆς ἀγνείας λόγοις, καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀκρόασιν λαγνεύομεν καὶ ὑποβλέπομεν ἀλλήλους πορνικῶς καὶ λόγους δίδομεν καὶ λαμβάνομεν παρρησιαστικούς ὑποτύπτουσιν ἡμᾶς πρὸς ταπεινοφροσύνην καὶ εὐηκοῖαν, καὶ μετὰ τὴν κατήχησιν ἐξογκούμεθα καὶ ἀγριαινόμεθα καὶ παρακούομεν περὶ νηστείας, καὶ 25 γαστριμαρογοῦμεν· περὶ ἀγρυπνίας, καὶ τῷ ὕπνῳ βαλλόμεθα· περὶ προὔτητος, καὶ τηνικαῦτα ὀργιζόμεθα· περὶ ἡσυχίας, καὶ παραυτὰ ἀρολογοῦμεν· περὶ εὐτονίας ἔργου, καὶ τηνικαῦτα ἀπεκλυόμεθα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῆς ἀναγγελιομένης ἡμῖν τρεπόμεθα. Οὐ λέγω περὶ τῶν νεοταγῶν μόνον, 30 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν δοκούντων εἶναί τι καὶ εἰς προστασίαν κεκλημένων, ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς ἱερουργίαν τεταγμένων. Φεῦ, ἀβάλε τῆς ἀπάτης, τί πανθάνομεν ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος Σατανᾶ! Ἴνα τί τὸ πρόσωπον ἡμῶν ἀποστρέφομεν ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος, ἀπὸ τοῦ ὠραίου κάλλους ἐκείνου καὶ ἀμηχάνου, κεχηνότες εἰς τὰ μάταια καὶ πρόσυλα καὶ ἀ- 35 πολλύμενα; Ἴνα τί φιλοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα τὰ πικρὰ καὶ πρόσκαιρα, ἐῶντες τὰ γλυκερὰ καὶ ἀθάνατα; Ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν κεκα-

πίστη, ἢ μὴ προσήλωσι σὰ πράγματα μὴ πάθος καὶ ἢ τέλεια μετὰθεση τοῦ νοῦ ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, τὸ νὰ μελετᾶμε πάντοτε καὶ νὰ μιλάμε γιὰ τὴ σωτηρία, τὸ νὰ μὴ δείχνουμε ἀδιαφορία ἔτσι στὴν τύχη γιὰ τὰ μάτια, γιὰ τὰ αὐτιά, γιὰ τὰ χεῖλη, γιὰ τὰ χέρια, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀσφαλίζουμε καλὰ μὲ τὸν θεῖο φόβο καὶ μὲ τὴ σκέψη τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἔχουμε ἀχώρταγην τὴν ἐπιθυμία τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν. Γιατὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν αὐτὰ, πῶς δὲν θὰ πέσουμε σὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν ποὺ μᾶς μισοῦν;

Ἄλλοίμονο, ἄλλοίμονο, πόσα ἔχουμε ἀκούσει, πόσα μᾶς ἐπαναλαμβάνουν οἱ Γραφεῖς, πόσα μᾶς διδάσκουν οἱ θεοφόροι πατέρες, καὶ ὅμως τὰ λησμονοῦμε, καὶ ὅμως δὲν φροντίζουμε! Καὶ σὰν νὰ εἶναι σπόρος ποὺ ρίχνεται στὴ γῆ ἀπὸ τὸν γεωργὸ πρὶν νὰ παραχωθεῖ ἀπὸ τὸ ἀλέτρι, ἔτσι καὶ σὲ μᾶς τὸν θεῖο λόγο τὸν ἀρπάζουν ἀπὸ τὸ στόμα μας τὰ πονηρὰ πτηνὰ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἔτσι οἱ πνευματικοὶ σπορεῖς μένουν ἀνενέργητοι, καὶ ἡμεῖς μένουμε ἄκαρποι, χωρὶς νὰ βλαστάνουμε ἀρετές. Γιατὶ τί ἄλλο μποροῦμε νὰ σκεφτοῦμε ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, ὅταν οἱ πατέρες μᾶς μιλοῦν γιὰ σωφροσύνη, γιὰ ἀνδρεία, γιὰ δικαιοσύνη, ἢ γιὰ κάποια ἄλλη ἀρετὴ, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀκρόαση ἐμφανίζομαστε μὲ τὰ ἀντίθετα, σὰν νὰ μὴ ἔχουμε ἀκούσει τίποτε; Μᾶς διηγοῦνται γιὰ κρίση καὶ γιὰ δάκρυα, καὶ ἡμεῖς βγαίνοντας ἔξω ἀρχίζουμε νὰ γελάμε καὶ νὰ παγνάζουμε. Μᾶς στύφουν τὶς ψυχῆς μὲ τοὺς λόγους γιὰ τὴν ἀγνόνητα, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀκρόασή τους μᾶς πιάνει λαγνεία καὶ βλέπουμε τοὺς ἄλλους πορνικὰ καὶ ἀνταλλάσσουμε λόγια ἀθυροστομα. Μᾶς σπρώχνουν πρὸς τὴν ταπεινοφροσύνη καὶ τὴν πρόθυμην ἀκρόαση, καὶ μετὰ τὴν κατήχησιν φουσκώνουμε καὶ ἐξαγριωνόμαστε καὶ παρακούουμε. Μᾶς μιλοῦν γιὰ νηστεία, καὶ μᾶς πιάνει λαιμαργία· γιὰ ἀγρυπνία, καὶ πέφτουμε στὸν ὕπνο· γιὰ πραότητα, καὶ ἀμέσως ὀργιζόμαστε· γιὰ ἡσυχία, καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ φλυαροῦμε· γιὰ ἐντατικὴ δουλειά, καὶ τότε παραλύουμε· καὶ γενικὰ, ἀνάλογα μὲ τὶς ἁμαρτίες μας παίρνουμε τὸν ἀντίθετο δρόμον ἀπὸ αὐτὸν ποὺ μᾶς κηρύττουν. Καὶ δὲν μιλῶ μόνο γιὰ τοὺς νέους, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ νομίζουν ὅτι εἶναι κάτι καὶ ἔχουν ὀριστεῖ νὰ προστατεύουν τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ εἶναι ταγμένοι καὶ νὰ ἱερουργοῦν. Ἄλλοίμονο, ἄλλοίμονο στὴν ἀπάτη, τί παθαίνουμε ἀπὸ τὸν ἀπατεῶνα Σατανᾶ! Γιατὶ ἀποστρέφουμε τὸ πρόσωπόν μας ἀπὸ τὸν Θεὸ τὸν ζωντανό, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὥραϊο καὶ ἀκαταγώνιστο κάλλος, καὶ χάσκουμε σὰ μάτια καὶ ὕλικά καὶ φθαρτά; Γιατὶ ἀγαπᾶμε καὶ ἀσπαζόμαστε τὰ πικρὰ καὶ τὰ πρόσκαιρα, ἀφήνοντας τὰ εὐχάριστα καὶ ἀθά-

θαρμένον τὸ ὄμμα καὶ ἡ ἀκοή τῆς ψυχῆς, διὰ τοῦτο ἀμβλυνποῦμεν καὶ ἀποπίπτομεν τῆς μεταλήψεως τῶν ἀγαθῶν.

Δεῦτε οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, πάλιν ἐναρξώμεθα οἱ ἤδη ἐπωκλακότες, πάλιν ἀναβιώσωμεν οἱ ἤδη ἀπονεκρωθέντες, πάλιν ἀνανήψωμεν οἱ ἤδη ἀπονυστάξαντες. Ἐν ἔστιν ἡμῖν μόνον, τὸ θελήσαι, καὶ τὸ πᾶν εἶργασται ἐν αὐτῇ γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ εὐπροθετοῦντες φθάσομεν εἰς μέτρα σωτηρίας οὐ γὰρ ἐσμεν συνδεδεμένοι τοῖς διωτικοῖς πράγμασιν ἵνα δύσληπτον ἔχωμεν τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἐνέργειαν, ἀλλ' εὐκόλον ἡμῖν τὸ δράξασθαι τῆς σωτηρίας κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, εἴπερ
10 βουλόμεθα, τῷ ἔωθεν εὐθύς ψάλλειν τὸ Δαυϊτικὸν ἐκεῖνο συνετώσ· «τὸ πρῶι εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου· τὸ πρῶι παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψει με». Καὶ τῇ τρίτῃ ὥρᾳ· «τὸ Πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ». Καὶ τῇ ἕκτῃ· «ῥῦσαί με ἀπὸ συμπτώματος μεσημβρινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας». Καὶ τῇ ἐνάτῃ· «κλῖνον, Κύριε, Κύριε,
15 τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου». Καὶ τῇ ἑσπέρᾳ· «εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον», καὶ ὅσα προηγούμενα καὶ ἐπόμενα. Ἐὰν γὰρ οὕτω καθ' ἐκάστην ἡμέραν ποιῶμεν καὶ ἀλλήλους ὑψοῦμεν καὶ φωτίζομεν δι' ἀγαθῶν τρόπων καὶ λόγων, ἀλλὰ μὴ καταβιβαίξομεν καὶ σκοτιζομεν διὰ ἀδιαφορίας καὶ λογολεσχίας, οὕτω δυνάμεθα σφῆξασθαι, δυνάμεθα τὰ ὠφλημένα ἡμῖν ἀπὸ πρῶι ἕως ἑσπέρας. Πάντως γὰρ οὐκ ἔστι μὴ παρεκτραπῆναι καὶ τὸν λίαν νήφοντα ἢ εἰς λόγον προπετηῆ ἢ εἰς ἐπιθυμίαν πονηρὰν ἢ εἰς ἄλλο τι πάθος, δι' ἰκεσίας πρὸς Θεὸν εὐκατανύκτου συγχωρηθῆναι, καὶ ὥσπερ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας διαβαίνοντες βαδιοῦμεν τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, ἀπεκδεχόμενοι τὸν καιρὸν τῆς ἀναλύ-
25 σεως, ἐν ᾧ οἱ στέφανοι καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀνταπόδοσις τῶν οὕτως ἀγωνιζομένων καὶ ἐκβιαζομένων ἑαυτοὺς διὰ Κύριον.

Προσέχετε λοιπὸν τῷ κόπῳ ὑμῶν, τοῖς ἀγῶσι, τοῖς θελήμασι, τὸ ῥάθυμον ἀποδιώκοντες, τὸ πρόθυμον ἀντιλαμβανόμενοι, πιστεύοντες, ὅτι δυνατόν ἐστι παντὶ τῷ θέλοντι εὖ βιοῦν ἐπανάγεσθαι εἰς τελειότητα καὶ κατορθοῦν τὰς ἀρετάς· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀλήθεια, πῶς οὐχὶ τὸ πρὸς αὐτὸν νεύειν ἐπιθυμητόν ἐστι καὶ εὐάνυστον; Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς, ὅπερ ἔστιν ἀληθὲς σκότος καὶ ψεῦδος

5. Ψαλμ. 5, 4.

8. Ψαλμ. 85, 1.

6. Ψαλμ. 50, 13.

9. Ψαλμ. 102, 1. 103, 1.

7. Ψαλμ. 90, 5-6.

νατα; Ἐπειδὴ δὲν εἶναι καθαρὸ τὸ μάτι καὶ τὸ αὐτὶ τῆς ψυχῆς, γι' αὐτὸ ἔχουμε ἀσθενῆ ὄραση καὶ ἀποφεύγουμε τὴν ἀποδοχὴ τῶν ἀγαθῶν.

Ἐμπρὸς λοιπὸν, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, νὰ ἀρχίσουμε πάλι ὅσοι ἔχουμε ἤδη λυγίσει, νὰ ξαναζήσουμε ὅσοι ἔχουμε ἤδη ἀπονεκρωθεῖ, νὰ ἀνανήψουμε πάλι ὅσοι ἔχουμε νυστάξει. Ἐνα μόνο χρειάζεται ἀπὸ μᾶς, νὰ θελήσουμε, καὶ τὸ πᾶν ἔχει γίνοι. Γιατὶ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἡμέρα, ἂν ἔχουμε προθυμία, μποροῦμε νὰ φτάσουμε τὰ μέτρα τῆς σωτηρίας. Καθόσον δὲν εἴμαστε δεμένοι μὲ τὰ βιωτικὰ πράγματα, ὥστε νὰ μᾶς εἶναι δύσκολη ἢ ἐνέργεια τοῦ καλοῦ, ἀλλ' εἶναι εὐκόλο γιὰ μᾶς νὰ πετύχουμε τὴ σωτηρία κάθε μέρα, ἂν βέβαια θέλουμε, μὲ τὸ νὰ ψάλλουμε μὲ σύνεση ἀμέσως μὲ τὸ ξημέρωμα ἐκεῖνο τὸ τοῦ Δαβίδ· «τὸ πρωὶ ἄκουσε καλὰ τὴ φωνή μου. Τὸ πρωὶ θὰ παρουσιασθῶ μπροστὰ σου καὶ θὰ μὲ δεῖς»⁵. Καὶ τὴν τρίτη ὥρα· «μὴ ἀφαιρέσεις τὸ ἅγιο Πνεῦμα σου ἀπὸ μένα»⁶. Καὶ τὴν ἕκτη· «γλύτωσέ με ἀπὸ ἀπροσδόκητο συμβάν πού μὲ βλάπτει τὸ μεσημέρι, καὶ ἀπὸ βέλος πού ρίχνεται κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας»⁷. Καὶ τὴν ἑνάτη· «Κύριε, κύριε, γεῖρε τὸ αὐτί σου καὶ ἄκουσέ με»⁸. Καὶ τὴν ἑσπέρα· «εὐλόγει, ψυχὴ μου, τὸν Κύριο»⁹, καὶ ὅσα προηγούμενα καὶ ἐπόμενα λέγονται τότε. Γιατὶ, ἂν ἐνεργοῦμε ἔτσι κάθε μέρα καὶ ὑψώνουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ τὸν φωτίζουμε μὲ λόγια καὶ τρόπους καλοῦς, καὶ δὲν τὸν κατεβάζουμε οὔτε τὸν σκοτίζουμε μὲ πράγματα ἀδιάφορα καὶ ἀργόσχολα, μποροῦμε ἔτσι νὰ σωθοῦμε, μποροῦμε νὰ διανύσουμε καλὰ τὸ μέτρο τῆς ἡμέρας, μποροῦμε νὰ ἀποδώσουμε αὐτὰ πού ὀφείλουμε ἀπὸ τὸ πρωὶ μέχρι τὸ βράδυ. Γιατὶ ὅπωςδήποτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ παρεκτραπῆ, ἀκόμα καὶ αὐτὸς πού εἶναι πολὺ προσεκτικὸς, ἢ σὲ λόγο ἀπερίσκεπτο, ἢ σὲ πονηρὴ ἐπιθυμία, ἢ σὲ κάποιον ἄλλο πάθος, καὶ νὰ μὴ συγχωρηθεῖ μὲ παράκληση κατανυκτικὴ πρὸς τὸν Θεό, καὶ ἔτσι περνώντας τὴ μιά μέρα μετὰ τὴν ἄλλη, νὰ βαδίσουμε τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, περιμένοντας τὸν καιρὸ τοῦ θανάτου, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ ἔρθουν τὰ στεφάνια καὶ ἡ χάρα καὶ ἡ ἀνταπόδοση αὐτῶν πού ἔτσι ἀγωνίζονται καὶ καταπιέζουν τὸν ἑαυτό τους γιὰ τὸν Κύριο.

Προσέχετε λοιπὸν τὸν κόπο σας, τοὺς ἀγῶνες, τὰ θελήματά σας, διώχνοντας τὴν τεμπελιά, ἀναλαμβάνοντες ἀντὶ γι' αὐτὴν τὴν προθυμία, πιστεύοντας ὅτι εἶναι δυνατόν, στὸν καθένα πού θέλει νὰ ζήσει καλὰ, νὰ ἐπανέλθει στὴν τελειότητα καὶ νὰ κατορθώσει τίς ἀρετές. Γιατὶ, ἐφόσον ὁ Θεὸς μας εἶναι φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀλήθεια, γιὰτὶ νὰ μὴ εἶναι ἐπιθυμητὴ καὶ εὐκόλοη ἢ προσήλωσή μας πρὸς αὐτόν; Καὶ ἂν ὁ Σατανᾶς, πρῶγμα

καὶ κρημνὸς καὶ ἀπώλεια, πῶς οὐχὶ ἢ πρὸς αὐτὸν νεῦσις θάνατος καὶ μάχαιρα καὶ ἀπώλεια; Διὸ τῆς ζωῆς ἡμῖν καὶ τοῦ θανάτου προκειμένων ἐλώμεθα τὴν ζωὴν, ἐλώμεθα τὸ φῶς, ἐλώμεθα τὴν ἀθανασίαν, φύγωμεν τὸ σκότος καὶ τὸν ζόφον καὶ τὴν ἀπώλειαν, ἵνα ἀξιωθῶμεν 5 βασιλείας οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΣΤ΄.

10 Ὅτι οὐ χρὴ ἀμελῶς διακειῖσθαι ἡμᾶς μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ὡς ἂν μὴ ἀπολέσωμεν τὰς προδιηνησμένας ἡμῖν ἀρετάς· καὶ περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Βαΐων καὶ τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, ἐπειδὴ πρὸς 15 τέρψιν ἀνθρωπίνην τοὺς ἀγῶνας καταβάλλονται, φθαρτοῖς στεφάνοις περιπλέκονται, κατὰ τὸν ἀπόστολον, ὑμῖν δὲ τοῖς τὸ πνευματικὸν στάδιον διαδραμοῦσι τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, οἷς ὁ ἀγωνοθέτης ἄφθαρτος καὶ τὸ θέατρον ἀγγελικόν, ἀμαράντινοι, δηλονότι οἱ τῆς δόξης στέφανοι. Οἷοι δὲ καὶ οἱ ἀγῶνες ὑμῶν; Νενηστεύκατε εὐτόνως, ἠγρυπνήκατε δεόντως, μεμελετήκατε νηφαλέως, εἰργάσασθε ἀνολι- 20 γῶρως, τετηρήκατε τὸν νοῦν ἐν ἀγνότητι, τὴν γλῶσσαν ἀπὸ καταλαλιᾶς, τὰ χεῖλη ἀπὸ ἀργολογίας, πάντα ὑμῶν τὰ μέλη ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, ὅπλα δικαιοσύνης παραστήσαντες, ὄργανα εὐαρμοστίας τῆς ἐνθέου διαδιώσεως. Οὕτω καλῶς καὶ εὐαποδέκτως διηνύσατε τὸν δρόμον ὑμῶν, ὡς οὐδέποτε δοκῶ πρότερον. Ἀλλὰ πόθεν; Ἐκ τῆς 25 καλλίστης ὑμῶν προσευχῆς, προσθήσω δὲ καὶ εὐχῆς τοῦ κοινου πατρὸς ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος, ἐξ ἧς «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον», ὡς γέγραπται. Ἐν τούτοις καμὲ εὐφράνατε τὸν ταπεινὸν πατέρα ὑμῶν, μᾶλλον δὲ ἐλάχιστον ἀδελφόν, ἐδεξιῶσασθε μάλα πλουσίως, ἀνεπαύσατε τῷ πνεύματι. Τί γάρ ἐστι 30 θυμηδέστερον πατρί, ἢ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ὁρᾶν δι' ἀρετῆς αὐξουμένους καὶ ἐν τῇ νοητῇ ἡλικίᾳ προκόπτοντας;

Ἀπέχω ὑμῶν τὰς χάριτας, ἀπέλαβον ὑμῶν τὰς εὐεργεσίας, ἀπω-

1. Α' Κορ. 9, 25.

2. Ρωμ. 6, 13.

3. Ἰακ. 1, 17.

πού εἶναι ἀληθινό, εἶναι σκοτάδι καὶ ψέμα καὶ γκρεμὸς καὶ ἀπώλεια, πῶς ἢ κλίση πρὸς αὐτὸν δὲν θὰ εἶναι θάνατος καὶ μάχαιρα καὶ ἀπώλεια; Γι' αὐτό, ἐπειδὴ ἔχουμε μπροστά μας τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο, ἄς προτιμήσουμε τὴ ζωὴ, ἄς προτιμήσουμε τὸ φῶς, ἄς προτιμήσουμε τὴν ἀθανασία, ἄς ἀποφύγουμε τὸ σκοτάδι καὶ τὸν ζόφο καὶ τὴν ἀπώλεια, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μετὰ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 116η

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ φερόμαστε μετὰ ἀμέλεια μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, γιὰ νὰ μὴ χάσουμε τὶς ἀρετὲς πού κατορθώσαμε προηγουμένως. Καὶ γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Βαΐων καὶ τοῦ πάθους τοῦ Σωτήρα.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, αὐτοὶ πού τρέχουν στὸ στάδιο, ἐπειδὴ τοὺς ἀγῶνες τοὺς κάνουν γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς ἀνθρώπους, στεφανώνονται μετὰ φθαρτὰ στεφάνια¹, σύμφωνα μετὰ τὸν ἀπόστολο, ἐνῶ σὲ σᾶς πού διανύσατε τὸ πνευματικὸ στάδιο τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, καὶ πού ὁ ἀγωνοθέτης εἶναι ἄφθαρτος καὶ τὸ θέαμα ἀγγελικόν, τὰ στεφάνια τῆς δόξας εἶναι ἀμαράντινα. Ποιοὶ ὅμως εἶναι οἱ ἀγῶνες σας; Νηστεύσατε ἐντατικά, ἀγρυπνήσατε ὅπως ἔπρεπε, μελετήσατε μετὰ νηφαλιότητα, ἐργαστήκατε χωρὶς περιφρόνηση, φυλάξατε τὸν νοῦ σας ἀγνόν, τὴ γλώσσα σας ἀπὸ τὴν κατάκριση, τὰ χεῖλη σας ἀπὸ τὴν φλυαρία, ὅλα τὰ μέλη σας ἀπὸ κάθε ἁμαρτία, κάνοντάς τα ὅπλα δικαιοσύνης², ὄργανα προσαρμοσμένα καλὰ στὴ θεϊκὴ διαβίωσή σας. Τόσο καλὰ καὶ εὐκολοπόδεκτα διανύσατε τὸ δρόμο σας, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, νομίζω. Καὶ πῶς τὸ πετύχατε αὐτό; Μετὰ τὴν πάρα πολλὴ καλὴ προσευχὴ σας, καὶ θὰ προσθέσω καὶ τὴν προσευχὴ τοῦ κοινοῦ πατέρα μας, ἢ καλύτερα μετὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποῖα προέρχεται «κάθε καλὴ χορήγησις καὶ κάθε δῶρο τέλειο»³, ὅπως εἶναι γραμμένο. Μετὰ αὐτὰ εὐχαριστήσατε καὶ ἐμένα τὸν ταπεινὸ πατέρα σας, ἢ καλύτερα τὸν ἐλάχιστο ἀδελφὸ σας, με δεξιωθήκατε πολὺ πλούσια, με ἀναπαύσατε πνευματικά. Γιατὶ τί εἶναι πιὸ μεγάλη ψυχικὴ εὐφροσύνη γιὰ τὸν πατέρα, ἀπὸ τὸ νὰ βλέπει τὰ παιδιά του νὰ μεγαλώνουν μετὰ ἀρετὴ καὶ νὰ προοδεύουν στὴ νοσητὴ ἡλικία; Εἶμαι γεμάτος ἀπὸ τὶς εὐχαριστίες σας, ἔχω ἀπολαύσει τὶς εὐεργε-

νάμην ὑμῶν τὰ ἀνδραγαθήματα, εἶδον ὑμᾶς ἀταράχως διελθόντας
 τὰς σεπτὰς ἡμέρας καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου· ἐώρακα ὑμῶν
 εὐκατάνυκτα καὶ ἰλαρὰ τὰ πρόσωπα, καὶ ἠσθόμην ὑμῶν τὴν κατὰ
 ψυχὴν λαμπρότητα ὑπὲρ χρυσίον, ὑπὲρ λίθους τιμίους, ὑπὲρ πᾶν
 5 ἄλλο τι τῶν κατὰ κόσμον ἐνδόξων καὶ πολυτελῶν. Καὶ εἰ καὶ πτω-
 χεύω τῷ πνεύματι, ἀλλ' ἄρτι πεπλούτηκα, καὶ οὐχ ὁ πατήρ τοῖς τέ-
 κνοις, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῷ παρὶ ἀντεστραμμένως τεθησαυρίζατε. Εἴη δὲ
 ὑμῶν ὁ πλοῦτος πεφυλαγμένος καὶ ἀνεπιβούλευτος πρὸς τὸ ἐξῆς
 Φανείη ὑμῶν τὰ ταμεῖα τῶν ἀγαθῶν ἀνεπιχείρητα καὶ ἀκλοπώτατα·
 10 χαρισθείη ὑμῖν χάρις ἐπὶ χάριτι, πλοῦτος ἐπὶ πλούτῳ μέχρι τέλους
 ζωῆς ὑμῶν. Ἔσται δὲ τοῦτο πῶς, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀμεριμνήσαι καὶ
 ἀναπεσεῖν κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον, καὶ μάλιστα ἠνίκα ἐπεισῆ τὸ ἅγιον
 Πάσχα, τοῦ καιροῦ ἐπιφέροντος ὑποστολὴν τῆς ψαλμωδίας, τῶν
 ὠρῶν, τῶν γονυκλιτικῶν προσευχῶν, τῶν τόνων τῶν νυκτερινῶν
 15 ἀγρυπνιῶν, προσθήκην ἐν τοῖς βρώμασι, φημί οἴνου, ἐλαίου, ὄψου
 καὶ τῶν κατ' ἀνεσιν ἄλλων τρόπων, ὕπνου μεσημβρινοῦ, διφαγίας,
 προόδου τε καὶ εἴ τινος τῶν συμβαινόντων, ὡς, εἴ μὴ εἴη νήφων ὁ
 νοῦς καὶ πάντα αὐτάρκως καὶ κατὰ τάξιν ποιούμενος, κινδυνεύσειεν
 ἂν ἀπολέσαι ἃ καλῶς ἐκτήσατο καὶ ἐκ πλουσίου ἀθρόον φανεῖται
 20 πένης καὶ ἐξ ὕψους δόξης κατενεχθήσεται εἰς ἀτιμίας πτώμα·

Διό, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἀσφαλῶς ἔχετε πάντοτε, μέχρις ἂν
 φύγομεν ἐκ τῶν ἐνθένδε πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀσφαλῆ καὶ ἄσυλα μεθιστάμε-
 νοι. Τί δὲ αἱ μακάριαι αὗται ἡμέραι, ἐν αἷς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν
 ἤκει τὸν Λάζαρον ἀναστῆσαι ἐκ νεκρῶν τετραήμερον; Εἴ τις οὖν
 25 ὑμῶν ἔχει νοῦν νενεκρωμένον καὶ οἶον δεδεμένον τοῖς πάθεσιν, αἰτη-
 σάτω, κλαυσάτω, ὡς αἱ περὶ Μάρθαν, καὶ ἀκούσειε, «Λάζαρε δεῦρο
 ἔξω», ἐξ ἐμπαθείας εἰς ἀπάθειαν. Τί γὰρ τὸ ἀντιστατοῦν τῷ λόγῳ καὶ
 οὐκ εἶκον τῇ θείᾳ φωνῇ, μόνον εἰ θερμῶς αἰτοῖμεθα καὶ προσκείμεθα;
 Καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν Θεὸς πάρεστι. Καὶ καθὼς φησιν, «ὁ
 30 Πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι», φίλον αὐτῷ πολ-
 λούς Λαζάρους νόας καθ' ἐκάστην ἐγείρειν τε καὶ ζωοποιεῖν.

Τί δὲ ἢ τῶν Βαῖων ὑπαντῆ καὶ προπομπῆ τοῦ βασιλέως τῶν

4. Ἰω. 11, 43.

5. Ἰω. 5, 17.

σίες σας, εἰσέπραξα τὰ ἀνδραγαθήματά σας, εἶδα ὅτι διανύσατε ἤρεμα τις ἅγιες ἡμέρες καὶ ἀγαλλίασε τὸ πνεῦμα μου. Εἶδα τὰ πρόσωπά σας κατανουκτικά καὶ χαρωπὰ καὶ αἰσθάνθηκα τὴν ψυχικὴ λάμψη σας ἀνώτερη ἀπὸ τὸ χρυσάφι, ἀνώτερη ἀπὸ τὰ πολύτιμα πετράδια, ἀνώτερη ἀπὸ κάθε τι ἄλλο ἀπὸ τὰ ἔνδοξα καὶ πολυτελῆ τοῦ κόσμου. Καὶ μολονότι εἶμαι φτωχὸς στὸ πνεῦμα, τώρα πλούτισα, καὶ δὲν πρόσφερα θησαυρὸ ἐγὼ ὁ πατέρας στὰ παιδιὰ μου, ἀλλὰ ἀντίστροφα σεῖς τὰ παιδιὰ στὸν πατέρα σας. Εἶθε ὁ πλοῦτος σας νὰ μείνει φυλαγμένος καὶ χωρὶς νὰ ὑποστῆ ἐπιβουλή στὸ ἔξῃς. Εἶθε νὰ ἐμφανισθοῦν τὰ ταμεῖα τῶν ἀγαθῶν σας ἀπροσμάχητα καὶ νὰ μὴ κλαποῦν. Εἶθε νὰ σᾶς χαρίζεται ἢ μὰ χάρη πᾶνω στὴν ἄλλη καὶ πλοῦτος πᾶνω στὸν πλοῦτο μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς σας. Καὶ αὐτὸ μὲ ποιὸ τρόπο θὰ γίνῃ; Μὲ τὸ νὰ μὴ ἀδιαφορήσετε καὶ χάσετε τὸ θάρρος στὸν ἀπὸ δῶ καὶ πέρα χρόνο σας, καὶ ἰδιαιτέρα ὅταν ἔρθῃ τὸ ἅγιο Πάσχα, ὅποτε ὁ καιρὸς φέρνει περιορισμὸ τῆς ψαλμωδίας, τῶν ὠρῶν, τῶν γονατιστῶν προσευχῶν, τῶν ἐντατικῶν νυχτερινῶν ἀγρυπνιῶν, αὔξησης τῶν τροφῶν, δηλαδὴ τοῦ κρασιοῦ, τοῦ λαδιοῦ, τοῦ κρέατος καὶ τῶν ἄλλων τρόπων τῆς ἀνεσης, τοῦ μεσημβρινοῦ ὕπνου, τοῦ διπλοῦ γεύματος, τῆς ἐξόδου, καὶ ὅλων τῶν ἄλλων πού γίνονται τότε, γιατί, ἂν ὁ νοῦς δὲν εἶναι νηφάλιος καὶ δὲν τὰ κάνει ὅλα μὲ αὐτάρκεια καὶ τάξη, θὰ κινδυνεύσει νὰ χάσει αὐτὰ πού καλῶς ἀπέκτησε, καὶ ἀπὸ πλούσιος πού εἶναι, θὰ ἐμφανισθεῖ ἀπότομα φτωχός, καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς δόξας θὰ καπέσει σὲ πτώμα ἀτιμίας.

Γι' αὐτὸ, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἰκετεύω, νὰ εἶστε πάντοτε ἀσάλευτοι, μέχρι νὰ φύγουμε ἀπὸ τὰ ἐδῶ, μετατιθέμενοι στὰ ἐκεῖ πού εἶναι ἀσφαλῆ καὶ ἀσύλητα. Καὶ τί σημαίνουν οἱ μακάριες αὐτὲς ἡμέρες, κατὰ τις ὁποῖες ἔρχεται ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας νὰ ἀναστήσει τὸν Λάζαρο ἀπὸ τοὺς νεκροὺς μετὰ ἀπὸ τέσσερες μέρες; Ἄν κάποιος ἀπὸ σᾶς ἔχει νοῦ νεκρωμένο καὶ κατὰ κάποιον τρόπο δεμένον μὲ τὰ πάθη, νὰ ζητήσῃ, νὰ κλάψῃ, ὅπως ἐκεῖνοι πού ἦταν γύρω ἀπὸ τὴν Μάρθα, καὶ θὰ ἀκούσῃ: «Λάζαρε, ἔλα ἔξω»⁴, ἀπὸ τὴν νέκρωση ἐξαιτίας τῶν παθῶν, στὴν ἀπάθεια. Γιατί, ποιὸ εἶναι αὐτὸ πού ἀντιστέκεται στὸν λόγο καὶ δὲν ὑπακούει στὴ θεϊκὴ φωνή, ὅταν φυσικὰ τὸ ζητᾶμε μὲ θέρμη καὶ μὲ πίστη; Καὶ ὄχι μόνο τότε, ἀλλὰ καὶ τώρα ὁ Θεὸς εἶναι παρών. Καὶ ὅπως λέγει, «ὁ Πατέρας μου πάντοτε ἐργάζεται, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι»⁵, τοῦ ἀρέσει νὰ ἀνασταίνει καὶ νὰ δίνει ζωὴν σὲ πολλὰ μυαλὰ πού μοιάζουν σὰν τὸν Λάζαρο.

Τί σημαίνει ἐπίσης ἡ ὑποδοχὴ τῶν Βαΐων καὶ ἡ τιμητικὴ συνοδεία

ἀπάντων; Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν ἐν Ἱερουσαλήμ εἰσεληλυθότος ἐσείσθη τὰ Ἱεροσόλυμα βοῶντα καὶ λέγοντα, «ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Μέγα γὰρ ἦν τὸ κατὰ τὸν Λάζαρον θεωρούμενον καὶ ἡ προφητεία πέρας ἐλάμβανεν. Ἐνταῦθα 5 δὲ ἡ πρὸς τὴν πόλιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἵσοδος αὐτῶ εἰ γένοιτο, σεισθήσεται πᾶσα δαιμονικὴ ἐπήρεια, ἀλαλαξούσης τῆς καρδίας ἡμῶν εὐχαριστήρια καὶ ὑμνητήρια. Οὕτω μεθαρμόζειν δεῖ τὰ πράγματα καὶ ἐνεργούσας ἀεὶ δεικνύειν ἐν ἑαυτῶ κατὰ τὰς ἐπιστασίας τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν τὰς τοῦ δεσπότητος θείας ἐπελεύσεις τε καὶ θεοσημεί- 10 ας. Πρόσεισι μετὰ τούτων εἰς ἐπιβουλάς ὁ ἀνεπιβούλευτος τῶ κράτει τῆς θεότητος συνεδριάζει κατ' αὐτοῦ τὸ τῶν Ἰουδαίων βουλευτήριον. Φύγοιμεν τῶν τοιούτων συνεδρίων καὶ τὸ λαλεῖν κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ Ἐνίσχεται ὁ δόλιος μαθητῆς εἰς τὸ τῆς προδοσίας ὀλετήριον, ἐκπορευόμενος καὶ εἰσπορευόμενος 15 δολερῶς καὶ λαλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν πρᾶσιν τοῦ διδασκάλου συμφωνούμενος. Τίς οὖν μὴ θρηνήσῃ καὶ στενάξῃ μετ' ἐκεῖνον καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνον πορευομένους, τοὺς τοῖς διδασκάλους ἐφισταμένους καὶ τὰ ὅμοια τυχόν ἔκτοπα συνεισπράττοντας; Μὴ ἡμῖν, Κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἡ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καὶ πιστῶν μαθητῶν Χριστῶ 20 συνεῖναί τε καὶ συναυλίζεσθαι, καὶ ἀγωνιῶσι μὲν κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῶν πειρασμῶν καὶ περιστάσεων συναγωνιᾶν, οὐ μὴν ἐξαρνεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ μέγθρι θανάτου κατατολμᾶν ὑπὲρ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, ὡς ἔδειξαν μετὰ ταῦτα οἱ ἀπόστολοι. Ὁ δὲ Χριστός μου καὶ προδίδοται καὶ κριτηρίῳ παρίσταται, ῥαπιζεταί τε καὶ μαστίζεται ὑπὸ χειρῶν 25 ὧν ἔπλασεν, χλευάζεται τε καὶ μνηκτριζέται, καὶ τέλος ἐπὶ σταυροῦ ἀνήσει, καθηλοῦται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ λογχεύεται, ὄξος καὶ χολὴν ποτίζεται καὶ πάντα ὑπομένει.

Τίς οὐκ αἰνεῖ τὸν φιλόανθρωπον; τίς οὐχ ὑμνεῖ τὸν οἰκτίρομον, ὅτι δι' ἡμᾶς τοιαῦτα τετέλεκεν; Ὁ ἀπαθὴς ἔπαθεν, ὁ ἀθάνατος ἐσταυ- 30 ροῦτο, ὁ ζωοπλάστης ἐνεκροῦτο, ὁ ἀπρόσιτος τῇ δόξῃ τῆς θεότητος ἠδόξει, κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν «τὸ εἶδος γὰρ αὐτοῦ ἄτιμον, ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐν πληγῇ ὧν καὶ εἰδῶς φέρειν μαλακίαν, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ· αὐτὸς δὲ

6. Ματθ. 21, 9. 7. Βουλευτήριον ὀνομαζόταν τὸ Μέγα Συνέδριον τῶν Ἑβραίων, ὃ Ἄρειος Πάγος, ὅπως θὰ λέγαμε, τὸ ὅποιο ἀποτελοῦνταν ἀπὸ 71 μέλη καὶ συζητοῦσαν θέματα θρησκευτικά, δικαστικά καὶ ἠθικά. 8. Ἦσ. 52, 14.

τοῦ βασιλιᾶ τῶν ὄλων; Ἐκεῖ, ὅταν μπῆκε στήν Ἱερουσαλήμ, σείστηκαν τὰ Ἱεροσόλυμα φωνάζοντας καὶ λέγοντας· «Ὡσαννά, ἃς εἶναι εὐλογημένος αὐτός ποῦ ἔρχεται σὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου»⁶, ἐπειδὴ αὐτὸ ποῦ ἐγινε μὲ τὸν Λάζαρο ἦταν μεγάλο θαῦμα, καὶ ἐκπληρωνόταν ἡ προφητεία. Ἐδῶ ὅμως σημαίνει ὅτι, ὅταν γίνει ἡ εἴσοδος αὐτοῦ στήν πόλη τῆς ψυχῆς μας, θὰ σεισθεῖ ὅλη ἡ δαιμονικὴ βλαβερὴ ἐπενέργεια, ἐνῶ ἡ καρδιά μας θὰ ψάλλει μεγαλόφωνα εὐχαριστήριους καὶ ἐπαινετικούς ὕμνους. Ἔτσι πρέπει νὰ προσαρμόζουμε τὰ γεγονότα καὶ νὰ δείχνουμε ὅτι οἱ θεϊκὲς ἐλεύσεις καὶ τὰ θαῦματα τοῦ Κυρίου ἐνεργοῦν πάντοτε ἰδιαίτερα ὅταν ἔρχονται οἱ δεσποτικὲς γιορτές. Προσέρχεται γιὰ νὰ δεχθεῖ σκευωρίες αὐτός ποῦ δὲν ἐπιβουλεύεται κανέναν μὲ τὴ δύναμη τῆς θεότητος. Συνεδριάζει ἐναντίον του ἡ βουλή⁷ τῶν Ἰουδαίων. Νὰ ἀποφεύγουμε τὰ συνέδρια τοῦ εἴδους αὐτοῦ καὶ τὸ νὰ μιᾶμε ἐναντίον τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Χριστοῦ του. Ὁ ὑπουλος μαθητῆς ἐνισχύεται στήν καταστροφικὴ προδοσία του, πηγαίνοντας καὶ ἐρχόμενος ὑπουλα καὶ μιλώντας στὸν ἴδιο τόπο καὶ συμφωνώντας τὴν πώληση τοῦ Διδασκάλου. Ποιὸς λοιπὸν δὲν θὰ θρηνήσει καὶ δὲν θὰ στενάξει μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ ἐκείνους ποῦ φέρονται σὰν αὐτὸν καὶ ἐκείνους ποῦ παρουσιάζονται στοὺς δασκάλους καὶ κάνουν τὰ ἴδια ἔκτροπα μ' ἐκεῖνον; Ὁχι αὐτὰ σὲ μᾶς, Κύριε, ὄχι σὲ μᾶς, ἀλλὰ νὰ εἴμαστε μαζὶ καὶ νὰ συναναστρεφόμεστε τοὺς ἄλλους ἀποστόλους καὶ πιστοὺς μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεων τῶν πειρασμῶν καὶ περιστάσεων καὶ νὰ ἔχουμε ἀγωνία, ὄχι ὅμως καὶ νὰ τὸν ἀπαρνηθῶμε, ἀλλὰ νὰ ριψοκινδυνεύουμε μέχρι θανάτου γιὰ τὸν λόγο τῆς ἀλήθειας, ὅπως ἔκαναν μετὰ ἀπὸ αὐτὰ οἱ ἀπόστολοι. Καὶ ὁ Χριστὸς μου καὶ προδίδεται καὶ στέκεται μπροστὰ σὸ δικαστήριον καὶ ραπίζεται καὶ μαστιγώνεται ἀπὸ τὰ χέρια ποῦ ἔπλασε, καὶ κοροϊδεύεται καὶ περιπαίζεται καὶ τελικὰ ἀνεβαίνει στὸν σταυρὸ, καρφώνεται στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια, πληγώνεται μὲ τὴ λόγχη, ποτίζεται μὲ ξύδι καὶ χολή καὶ ὑπομένει τὰ πάντα.

Ποιὸς δὲν δοξολογεῖ τὸν φιλόανθρωπο; Ποιὸς δὲν ὕμνεῖ τὸν σπλαγχνικὸ, ποῦ ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπέφερε γιὰ μᾶς; Αὐτὸς ποῦ εἶναι ἀπαθὴς ἔπαθε, ὁ ἀθάνατος σταυρώθηκε, ὁ δημιουργὸς τῆς ζωῆς νεκρώθηκε, ὁ ἀπλησίαστος ὡς πρὸς τὴ δόξα τῆς θεότητος, στερήθηκε τὴ δόξα, σύμφωνα μὲ τὸν προφήτη Ἡσαΐα⁸· γιὰ τὸ πρόσωπό του ἦταν ἄδοξο, καὶ κατώτερο ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐνῶ ἦταν πληγωμένος καὶ ἤξερε νὰ ὑποφέρει ταλαιπωρίες, ἐμεῖς νομίσαμε ὅτι βρῖσκεται σὲ ὀδυνηρὴ κατάσταση.

ὑπὲρ ἡμῶν ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν». Ἐὰρ γε, εἰ καὶ λιθίνη ψυχὴ εἴη, οὐ δύσωπηθείη ταῦτα ἐννοοῦσα καὶ ὁρῶσα ἐν τῷ Δεσπότη;

Ὅμοιοπαθήσωμεν αὐτῷ τοίνυν καὶ ἡμεῖς, φίλοι καὶ ἀδελφοί, 5 παρακαλῶ, καὶ ἀγαπήσωμεν ὑβρίζεσθαι, ἐρεσχελεῖσθαι, ὄνειδίζεσθαι, τυχόν δὲ καὶ ῥαπίζεσθαι καὶ ἐμπτύεσθαι, εἰ δέοι ἡμῖν καὶ σταυροῦσθαι καὶ ἀποθνήσκειν διὰ τῆς τῶν παθῶν νεκρώσεως, ἢ καὶ καιροῦ μαρτυρίου ἐπιστάντος, ἵνα ὡς συσταυρούμενοι καὶ συνδοξα- 10 σθησώμεθα, ὡς συνθαπτόμενοι καὶ συναναστησώμεθα, ὡς συμπάτων, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΖ΄.

15 **Περὶ τοῦ ἐγρηγόρως ποιμαίνειν τὸν καθηγούμενον τὰ λογικὰ πρόβατα, ὡς ἂν διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν διαφύγοιε τὰς ψυχολέθρους ἐπιβουλάς τοῦ ὄφεως, καὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκείων θελημάτων.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἔργον ποιμαντικῆς τί ἄλλο, ἢ τὸ ἐπιμελῶς 20 τὸν ποιμένα ἐφίστασθαι τῷ ποιμνίῳ νήφειν τε καὶ γρηγορεῖν, ὥδε κἀκεῖσε τὸ ὄμμα περιαθροῦντα, μή τι τῶν προβάτων ἀποπλανοῖτο ἢ ἐναπομένοιεν ἡσθηνηκὸς τυχόν ἢ φιλονομῶν, ὥσπερ εἶωθε συμβαίνειν, πρὸς τούτοις ἐξαιρέτον τὸ προσλαλεῖν τῇ ποιμνίῳ καὶ νόμιον αὐτῇ ἐμπνέειν μέλος; Ἐπὶ γὰρ φωνῇ ποιμένος ἀρθῆ ἔκ τοῦ ποιμνίου, 25 εὐθὺς ἢ τῶν θηρίων ἔφοδος, ὁ σκορπισμὸς τῶν θρεμμάτων, ἢ τῶν ἄλλως ἐπιβουλεύειν εἰωθότων ἐπήρεια. Εἰ τοίνυν ἐπὶ τῶν ἀλόγων θρεμμάτων τοιοῦτον τὸ ἀγώνισμα τῆς ἐπιστασίας (καὶ τὰ πλείω παρῆκεν ὁ λόγος, διὰ τὸ συντομεύειν), τί δ' ἂν εἵπομεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ ἐν τάξει ποιμένος τεθέντες ἐφ' ὑμῖν τοῖς τοῦ Κυρίου προβάτοις, 30 ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἀρχιποίμην ἡμῶν τὸ αἷμα ἐξέχεεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φάσκει, «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων»; Πόσης οὐκ ἂν ἤμεν ὑπεύθυνοι

Αὐτὸς ὅμως τραυματίσθηκε γιὰ τὶς παρανομίες μας καὶ ταλαιπωρήθηκε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας⁹. Ἄραγε ἀκόμα καὶ πέτρινη ἂν εἶναι μιὰ ψυχὴ δὲ θὰ ντραπεῖ ἐννοώντας καὶ βλέποντάς τα αὐτὰ στὸν Δεσπότη;

Ἄς πάθουμε λοιπὸν τὰ ἴδια μὲ αὐτόν, σᾶς παρακαλῶ, φίλοι καὶ ἀδελφοί μου, καὶ ἄς δεχθοῦμε νὰ βριζόμαστε, νὰ χλευαζόμαστε, νὰ κοροϊδευόμαστε, καὶ νὰ δεχτοῦμε ἀκόμα καὶ ραπίσματα καὶ φτυσίματα, ἂν μάλιστα χρειασεῖ ἀπὸ μᾶς ἀκόμα καὶ νὰ σταυρωθοῦμε καὶ νὰ πεθάνουμε μὲ τὴ νέκρωση τῶν παθῶν, ἢ ἂν ἔρθει καιρὸς μαρτυρίου, ὥστε, ἀφοῦ σταυρωθοῦμε μαζί του, καὶ νὰ δοξασθοῦμε μαζί του, καὶ ἀφοῦ θαφτοῦμε μαζί του, καὶ νὰ ἀναστηθοῦμε μαζί του, καὶ ἀφοῦ πάσχουμε μαζί του, καὶ νὰ βασιλέψουμε μαζί του, γιὰτὶ αὐτὸς εἶναι ὁ βασιλιὰς τῶν ὅλων, στὸν ὁποῖο ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 117η

**Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει ὁ ἡγούμενος νὰ ποιμαίνει ἐπάγρυπνος τὰ λογικὰ πρόβατα, ὥστε μὲ τὴ διδασκαλία τῶν ἀγίων Γραφῶν νὰ μπορέσουν νὰ ξεφύγουν τὶς ψυχοφθόρες ἐπιθέσεις τοῦ φαρμακεροῦ φιδιοῦ.
Ἐπίσης γιὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν δικῶν μας θελημάτων.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί ἄλλο εἶναι τὸ ἔργο τῆς ποιμαντικῆς ἀπὸ τὸ νὰ φροντίζει ὁ ποιμένας μὲ ἐπιμέλεια τὸ ποίμνιό του καὶ νὰ εἶναι νηφάλιος καὶ ἐπάγρυπνος, καὶ νὰ στρέφει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸ βλέμμα του, μήπως κανένα ἀπὸ τὰ πρόβατα παραπλανηθεῖ, ἢ ξεμείνει, ἐπειδὴ ἴσως ἀρρώστησε ἢ θέλει νὰ βοσκήσει, ὅπως συνήθως συμβαίνει, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ ἄριστο ἀπὸ ὅλα, τὸ νὰ μιλᾷ στὸ ποίμνιο καὶ νὰ τοῦ ἐμπνέει ποιμενικὸ μέλος; Γιατὶ ὅταν φύγει ἢ φωνῇ τοῦ ποιμένα ἀπὸ τὸ ποίμνιο, ἀμέσως γίνεται ἡ ἔφοδος τῶν θηρίων, τὸ σκόρπισμα τῶν προβάτων, ἢ βλαβερὴ ἐνέργεια ἐκείνων πού συνηθίζουν κατὰ διαφορετικὸ τρόπο νὰ προξενοῦν κακό. Ἄν λοιπὸν ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἐπίβλεψη τῶν ἄλογων προβάτων εἶναι τέτοιος (τὰ περισσότερα τὰ παρέλειψε ὁ λόγος, χάριν συντομίας), τί θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ἐμεῖς οἱ ταπεινοί, πού ἔχουμε τοποθετηθεῖ σὲ θέση ποιμένα σὲ σᾶς τὰ πρόβατα τοῦ Κυρίου, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἀρχιποιμένας μας ἔχυσε τὸ αἷμα του, ὅπως λέγει καὶ στὰ εὐαγγέλια, «ὁ καλὸς ποιμένας θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὰ πρόβατα»¹;

ἀγρυπνίας καὶ ἐπιμελείας, φροντίδος καὶ περιμεριμνήσεως, προσφωνήσεως ἐπιμελεστάτης, καὶ ταύτης ἀκαταλήκτου; Διὰ τοῦτο καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιφωνοῦμεν ὑμῖν, προσφθεγγόμεθα, ἀντὶ σύριγγός τινος τοὺς θεοπνεύστους λόγους προβαλλόμενοι ὑμῖν. «Σχολάσα-
5 τε», φησί, «καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός».

Σχολῆς τοιγαροῦν χρεῖα, ἀδελφοί μου, ἐπιθυμίας ἀκορέστου, νήψεως ἀνολιγώρου, ὑπομονῆς κραταιοτάτης, ἀνταναστάσεως πρὸς τοὺς πολεμίους ἐχθρούς, ἀνταγωνισμοῦ ἐκ τῆς τῶν προκοπτόντων συναμιλλήσεως ἐγγύθεν γὰρ οἱ νοητοὶ θῆρες, οἱ ἀρπάκται τῶν ψυ-
10 χῶν δαίμονες, ἐξ ὧν τὰ δῆγματα τῆς ἁμαρτίας, τὰ ῥήγματα τῆς ἀνομίας, τὰ ὀλοθρεύματα τῆς ἀσωτείας, μὴ τίς που ἐναπομένοιεν ἰδιογνωμῶν κατὰ ψυχήν, μὴ δ' αὖ ἀσθενήσειεν ὀλιγωρικῶς τοὺς ἀγῶνας, παρακαλῶ (οἰκειογνώμον γὰρ τὸ ἀσθενεῖν ἐνταῦθα), μηδὲ περιπλανοῖτο ταῖς ἰδιοβουλίαις, ὧδέ τε κάκεῖσε ὑποκλεπτόμενος ὑπὸ τῆς
15 φιληδονίας καὶ ἀπολλύμενος ὑπὸ τῆς φιλαυτίας, ἀλλ' εἰκέτω καὶ ἐμμενέτω πάσαις ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Κυρίου· φησί γὰρ αὐτός «τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς τῆς ἐμῆς ἀκούει, ἀλλοτρίῳ δὲ οὐκ ἀκολουθεῖ, ὅτι οὐκ οἶδασι τὴν φωνὴν τῶν ἀλλοτρίων».

Εἴθε γένοιτο ἡμῖν ἀξίους τῆς τοιαύτης προσφωνήσεως γεγενῆ-
20 σθαι καὶ ἐν προβάτοις Χριστοῦ ὑποτελεῖν· οὐ γὰρ ὁ Χριστός, ἐκεῖ ὁ ἀντάρτης διάβολος χώραν οὐκ ἔχει· οὐ ἡ φωνὴ τῶν προβάτων αὐτοῦ ἐνιζάνει, ἐκεῖ ὁ συρισμὸς τοῦ ὄφεως ἀποδιδράσκει. Ἔως δ' ἂν διέσωζε τὰ τῆς ψυχῆς ἀκροατήρια ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀδὰμ σῶα, τῶν θείων φωνῶν εἰσακούων, ἔνδον ἠϋλίζετο τοῦ Παραδείσου, ἀπέλαυε
25 θεωριῶν ὑψηλῶν, τροφῶν ἀθανάτων· ἐπὶ εἰσεδέξατο τὰ τοῦ ὄφεως ψιθυρίσματα, ἀπεγεύσατο τοῦ ξύλου τῆς ἁμαρτίας, ἤσθετο τὴν αἰσχύνην τῆς γυμνότητος, ὑπεκρύβη ἀπὸ Θεοῦ ἐρωτώμενος «ποῦ ἦς;»· «τῆς φωνῆς σου», φησὶν, «ἀκήκοα καὶ ἐκρύβην, ὅτι γυμνός εἰμι». Καὶ τίς ὁ ἐντήξας σοι τὸν φόβον, ὧ Ἀδὰμ, ὁ ὑποδείξας σοι τὴν γυμνότη-
30 τα, ἀλλ' ἡ δολερὰ ἐπακρόασις καὶ ἡ ἐν τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἀπόπτωσις; Εἴθ' οὕτως ἐξόριστος τοῦ ἁγίου χωρίου ἐκείνου γίνεται καὶ τὸν διὰ φθορᾶς ἐπάδυνον τοῦ βίου τρόπον ἀνατλᾶν κατακρίνεται.

Πόρρω λοιπὸν ὦμεν, ὧ ἀδελφοί, τῆς συμβουλῆς τοῦ ὄφεως μὴ

Πόση ἀγρυπνία δὲν εἶμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ κάνουμε, πόση ἐπιμέλεια, φροντίδα καὶ ἀγωνιώδη μέριμνα, καθὼς καὶ πολὺ μελετημένη ὁμιλία καὶ μάλιστα συνεχῆ; Γι' αὐτὸ καὶ τώρα ἀπὸ ἀνάγκη σᾶς μιλῶ, σᾶς ἀπευθύνω τὸ λόγο μου, παρουσιάζοντάς σας ἀντὶ γιὰ φλογέρα τὰ θεόπνευστα λόγια· γιατί λέγει· «προσέξτε, καὶ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός»².

Χρειάζεται λοιπὸν προσοχή, ἀδελφοί μου, ἀχόρταστη ἐπιθυμία, ἐπιμονὴ ἐπαγρύπνηση, πολὺ δυνατὴ ὑπομονή, ἀντεπίθεση πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ποὺ μᾶς πολεμοῦν, ἀνταγωνιστικότητα στὴν ἄμιλλα ποὺ γίνεται ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ προκόβουν, γιατί εἶναι κοντὰ τὰ νοητὰ θηρία, οἱ ἄρπαγες δαίμονες τῶν ψυχῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προέρχονται τὰ δαγκώματα τῆς ἁμαρτίας, τὰ σχίσματα τῆς παρανομίας, οἱ καταστροφές τῆς ἀσωτείας· νὰ μὴ ξεμείνει κάπου κανένας ἔχοντας δική του γνώμη στὴν ψυχὴ του, οὔτε νὰ ἐλαττώσει τοὺς ἀγῶνες του ἀπὸ ἀμέλεια, παρακαλῶ (γιατί τὸ νὰ δείχνουμε ἀδυναμία ἐδῶ σημαίνει ὅτι ἔχουμε ἰδιαίτερη γνώμη), οὔτε νὰ παραπλανιέται μὲ τίς ἰδιαίτερες θελήσεις του ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴ φιληδονία καὶ ὀδηγούμενος στὴν καταστροφή ἀπὸ τὴ φιλαυτία, ἀλλὰ νὰ παραδίνεται καὶ νὰ ἐμμένει σ' ὅλες τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου, γιατί αὐτὸς ὁ ἴδιος λέγει· «τὰ πρόβατα τὰ δικά μου ἀκούνε τὴ φωνή μου, ἐνῶ τὸν ξένο δὲν τὸν ἀκολουθοῦν, γιατί δὲν γνωρίζουν τὴ φωνὴ τῶν ξένων»³.

Μακάρι νὰ γίνουμε ἄξιοι αὐτῆς τῆς προσφώνησης καὶ νὰ βρεθοῦμε ἀνάμεσα στὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. Γιατί ὅπου εἶναι ὁ Χριστός, ἐκεῖ ὁ ἀντάρτης διάβολος δὲν ἔχει θέση. Ὅπου ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ προβάτου του, ἐκεῖ τὸ σφύριγμα τοῦ φιδιοῦ φεύγει. Ὅσον καιρὸ ὁ προπάτοράς μας Ἀδὰμ διατηροῦσε τὰ αὐτιά τῆς ψυχῆς του σῶα καὶ ἄκουε τίς θεῖες φωνές, ζοῦσε μέσα στὸν Παράδεισο, εἶχε τὴν εὐτυχία νὰ βλέπει πράγματα ὑψηλά, νὰ ἀπολαμβάνει τροφές ἀθάνατες. Ὅταν δέχθηκε τὰ ψιθυρίσματα τοῦ φιδιοῦ, ἔφαγε ἀπὸ τὸ δένδρο τῆς ἁμαρτίας, αἰσθάνθηκε τὴ ντροπὴ τῆς γυμνότητος, κρύφτηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ ὅταν ρωτήθηκε «ποῦ εἶσαι;». «Ἄκουσα τὴ φωνὴ σου», λέγει, «καὶ κρύφτηκα, ἐπειδὴ ἤμουν γυμνός»⁴. Καὶ ποιὸς ἔβαλε μέσα σου τὸν φόβο, Ἀδὰμ, αὐτὸς ποὺ σοῦ ὑπέδειξε ὅτι εἶσαι γυμνός, παρὰ ἡ δόλια ἀκρόαση καὶ ἡ ἔκπτωση ἀπὸ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ; Ἐπειτα ἕξαιτίας αὐτοῦ ἔξορίσθηκε ἀπὸ τὸν ἅγιον ἐκεῖνο χῶρο καὶ καταδικάσθηκε νὰ ὑπομένει τὸν ἐπώδυνο τρόπο τῆς ζωῆς τῆς φθορᾶς.

Ἄς μείνουμε λοιπὸν, ἀδελφοί μου, μακριὰ ἀπὸ τὴ συμβουλή τοῦ

προσειδεχώμεθα τὰς ἐπιβουλὰς τῶν παθῶν ὑπὸ τῆς ἐκείνου κα-
 κουργίας ἐξαρτυομένας. Γευστήρια διάφορα ὁ μυσαρὸς ἐργάτης τῆς
 ἀνομίας κατασκευάζων ἤκει, καθὼς τις τῶν ἁγίων τεθέατο, ἐνὶ ἐκά-
 στω πρὸς ὃ ἐπιρρεπῶς ἐπαισθάνεται ἔχειν ἡμᾶς εἰς πάθος ἐπιδιδούς.
 5 Δίδωσιν οὖν τῷ μὲν τὸ τῆς πορνείας γευστήριον, καὶ τοῦτο οὐχ ἓν,
 ἀλλὰ καὶ πολυειδὲς καὶ πολύμορφον (εἰ γὰρ διάφορα σώματα, δια-
 φόρως εὐρίσκεται τοὺς ἐθέλοντας ἐπηρεάζειν)· τῷ δὲ τοῦ φθόνου
 ταῖς παρενδοκιμήσει τῶν ἀδελφῶν πλήττεσθαι καὶ ἀμύσσεσθαι
 κατὰ τὸν Κάϊν, τῷ δὲ τῆς λαμαργίας ἀκορέστω ἐπιθυμίᾳ τῶν βρωμά-
 10 των ἐνίσχεσθαι κατὰ τὸν Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ μιᾶς βρώσεως ἀπέδοτο τὰ
 πρωτοτόκια· τῷ δὲ τῆς ἰδιογνωμοσύνης, σχεῖν τι λαθραίως καὶ ἀπο-
 θησαυρίσαι, κατὰ τὸν φιλάργυρον Γιεζῆ, τὸν ἀντὶ εὐλογίας λέπραν
 ἐκ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου κληρονομήσαντα· τῷ δὲ τῆς κατὰ τοῦ
 οἰκειῖου διδασκάλου πατρίας καὶ συσκηνίας, ὡς τὸν προδότην Ἰού-
 15 δαν τὸν πεπρακότα τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐν ὀλίγοις λήμμασιν. Καὶ
 ἀπλῶς τῷ μὲν τοῦτο, τῷ δὲ ἐκεῖνο (ποικίλος γὰρ ἐστὶ καὶ πολύτρο-
 πος), καταλαλιάς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἐνήσι φάρμακα τῆ ψυχῆ, μί-
 σους, ἀπεχθείας ἀποτοξεύει βέλη, κενοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας ἀπο-
 σφενδονᾶ λίθους.

20 Σκεπτέον τοίνυν καὶ προσεκτέον, ἀδελφοί μου· πῶς δὲ ἄλλως, ἢ
 ἐκ τοῦ περιβεβληθῆσθαι ἡμᾶς τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, τὴν τῆς ταπεινο-
 φροσύνης ἀσπίδα, τὴν τῆς ὑπακοῆς περικεφαλαίαν, τῶν λοιπῶν ἄλ-
 λων ἀρετῶν τὴν παντευχίαν; Εἴκωμεν καὶ πειθώμεθα. Γνωρίζων ἕ-
 καστος τὸν οἰκειῖον βαθμὸν, τὰ κατὰ τὸν βαθμὸν πραττέτω ἐν καθαρᾷ
 25 συνειδήσει. Φιλῶμεν ἀλλήλους εἰς ψυχὴν, ἀλλὰ μὴ εἰς σῶμα· ἐπὶ τὸν
 γὰρ τὸ πρῶτόν ἐστιν, ἰσότης τῆς ἀγάπης ἐν ἅπασιν, ἐκ γὰρ τοῦ δευτέ-
 ρου ὃ ἐν τινι πλεονασμός. Κάτω βάλλωμεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἄνω αἴ-
 ρωμεν τὸν νοῦν, μὴ λιχνιζόμενοι ταῖς ἐμπαθέσι διαβλέψεσι μῆτε ἀφῶ-
 μεν τὴν διάνοιαν στρέφεσθαι εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐμμακελλεύειν ἐκεῖσε
 30 ἐκ τῶν ποτὲ τεθεωρημένων καὶ πεπραγμένων. Παλαιοὶ ζωγράφοι καὶ
 καινοὶ ἐν ἡμῖν, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τῶν πρώτων, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν δευτέρων
 ἀλισκόμεθα. Καλὴ ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ φιλομάθεια τῶν πνευματικῶν

5. Γεν. 25, 33-34.

7. Α' Κορ. 2, 8.

6. Δ' Βασ. 5, 27.

8. Ἐφ. 6, 14-18.

φιδιου. " Ἄς μὴ δεχόμεσθε μέσα μας τὶς ἐπιθέσεις τῶν παθῶν οἱ ὁποῖες προέρχονται ἀπὸ τὴν κακουργία ἐκείνου. Ὁ μισητὸς ἐργάτης τῆς παρανομίας ἔρχεται κατασκευάζοντας διάφορα γευστικὰ ὄργανα, ὅπως εἶδε κάποιος ἀπὸ τοὺς ἁγίους, δίνοντας στὸν καθένα ἐκεῖνο πρὸς τὸ ὁποῖο καταλαβαίνει ὅτι ἔχουμε ἀδυναμία. Δίνει λοιπὸν στὸν ἕνα τὸ γευστικὸ ὄργανο τῆς πορνείας, καὶ μάλιστα ὄχι ἕνα, ἀλλὰ διάφορα καὶ μὲ πολλές μορφές (γιατὶ τὰ διάφορα σώματα ἐπηρεάζουν αὐτοὺς πού τὰ θέλουν κατὰ διάφορον τρόπο). Σὲ ἄλλον τὸ ὄργανο τοῦ φθόνου, τὸ ὁποῖο ἐρεθίζεται καὶ κεντρίζεται μὲ τὶς ἐπιτυχίες τῶν ἀδελφῶν, ὅπως ὁ Κάϊν. Σὲ ἄλλον δίνει τὸ γευστικὸ ὄργανο τῆς λαιμαργίας τὸ ὁποῖο ἱκανοποιεῖται μὲ τὴν ἀκόρεστη ἐπιθυμία τῶν φαγητῶν, ὅπως ὁ Ἡσαῦ, ὁ ὁποῖος γιὰ ἕνα πιάτο φαγητοῦ πούλησε τὰ πρωτοτόκια⁵. Σὲ ἄλλον δίνει τὸ πάθος τῆς διαφορετικῆς προσωπικῆς θέλησης, γιὰ νὰ ἔχει κάτι κρυφὸ καὶ νὰ τὸ ἀποταμεύει, ὅπως ἔκανε ὁ φιλάργυρος Γιεζῆ, ὁ ὁποῖος ἀντὶ γιὰ εὐλογία κληρονόμησε λέπρα ἀπὸ τὸν προφήτη Ἐλισσαῖο⁶. " Ἄλλον πάλι τὸν στρέφει ἐναντίον τῆς ὁμάδας καὶ τῆς συνεστίασης τοῦ διδασκάλου του, ὅπως τὸν προδότη Ἰούδα πού πούλησε τὸν Κύριο τῆς δόξης⁷ μὲ λίγα χρήματα. Καὶ γενικὰ στὸν ἕνα δίνει αὐτό, στὸν ἄλλον ἐκεῖνο (γιατὶ εἶναι πολύμορφος καὶ ἔχει πολλοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους ἐνεργεῖ), καὶ ἔτσι χύνει μέσα στὴν ψυχὴ τὸ δηλητήριον κακολογίας τοῦ πλησίον, ἐκτοξεύει βέλη μίσους καὶ ἀπέχθειας, καὶ ἐκσφενδονίζει πέτρες κενοδοξίας καὶ ὑπερηφάνειας.

Πρέπει λοιπὸν, ἀδελφοί μου, νὰ σκεπτόμαστε καὶ νὰ προσέχουμε. Καὶ πῶς ἀλλιῶς, παρὰ μόνον μὲ τὸ νὰ φορέσουμε τὸν θυρεὸ τῆς πίστεως, τὴν ἀσπίδα τῆς ταπεινοφροσύνης, τὴν περικεφαλαία τῆς ὑπακοῆς⁸, τὴν πανοπλία ὅλων τῶν ἄλλων ἀρετῶν; " Ἄς ὑπακούουμε καὶ ἅς πειθαρχοῦμε. Ὁ καθένας γνωρίζοντας τὸν βαθμὸν του, ἅς κάνει αὐτὰ πού ἀπαιτεῖ ὁ βαθμὸς του μὲ καθαρὴ συνείδηση. " Ἄς ἀγαποῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ψυχικά, ἀλλὰ ὄχι σωματικά. Γιατὶ ὅταν ὑπάρχει τὸ πρῶτον, ὑπάρχει ἰσότιμη ἀγάπη σὲ ὅλα, ἐνῶ μὲ τὸ δεύτερον γίνεται ἐξαιρέση σὲ κάποιον. Νὰ ἔχουμε τὰ μάτια στραμμένα κάτω, ἐνῶ τὸν νοῦν νὰ τὸν ὑψώνουμε πρὸς τὰ ἄνω, καὶ νὰ μὴ σκανδαλιζόμεσθε μὲ τὰ γεμᾶτα πάθος κοιτάγματα, οὔτε νὰ ἀφήνουμε τὴ σκέψη μας νὰ γυρίζει πίσω στὴν Αἴγυπτον καὶ νὰ ἀνασκαλίζει αὐτὰ πού κάποτε εἶδε καὶ ἔκανε ἐκεῖ. Μέσα μας ὑπάρχουν παλιοὶ καὶ νεοὶ ζωγράφοι, καὶ ἄλλοι κυριευόμεσθε ἀπὸ τοὺς πρώτους, ἐνῶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς δευτέρους. Ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ φιλομάθεια ὅλων τῶν

πάντων, ἀλλ' ἐὰν ἐν νενεκρωμένῳ θελήματι γίγνοιτο, κατὰ μόνην τὴν
 τοῦ ὀδηγοῦντος βούλησιν ὁ γὰρ ἐν ἑαυτῷ νεκρός, ἐν τῷ καθηγοῦντι
 ζῶν ἐστι, καὶ ὁ πρὸς ἑαυτὸν ἀκίνητος, ταῖς ὀρμαῖς πυρὸς σφοδρότε-
 ρος ἐν τῇ τοῦ διδασκάλου ἐπιθυμίᾳ κείται, ζῶν καὶ οὐ ζῶν ἐστιν,
 5 σπεύδων καὶ οὐ σπεύδων, φιλομαθῶν καὶ οὐ φιλομαθῶν, τὸ μὲν διὰ
 τὸ τοῦ καθηγουμένου θέλημα, τὸ δὲ διὰ τὸ ἀπόπεμπτον τῆς ἰδιογνω-
 μοσύνης. Ἐὰν οὕτω, καλὴ ἢ ἀνάληψις τῶν μαθημάτων καὶ συμφε-
 ρόντως εἰ δὲ μὴ οὕτως, τὸ ἀγροικίζειν προτιμητέον καὶ ἀμαθαίνειν,
 ἢ ἐντεῦθεν κατὰ προκοπὴν βαδιουῖμεν εἰς τὸ ζητούμενον. Τίς οὐκ
 10 ἐπιθυμεῖ πατὴρ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν εἶναι τῶν βελτίστων καὶ ἀξιαγά-
 στων; Τοσοῦτον δὲ ὁ πνευματικὸς πρὸς τὸν σωματικόν, ὅσον τὸ διά-
 φορον ψυχῆς πρὸς σάρκα.

Ἐρῶμεν καὶ φιλοῦμεν πλήρεις ὑμᾶς εἶναι παντὸς ἀγαθοῦ, ἀπὸ γε-
 γνώσεως, ἀπὸ συνέσεως, ἀπὸ εἰδήσεως, καὶ τοσοῦτον ὅσον, ὡς δοκῶ,
 15 οὐδὲ αὐτοὶ ἑαυτούς. Καὶ τοῦτο οἶδεν ὁ τῶν ἀφανῶν γνώστης, εἶδοιε δ'
 ἂν καὶ ὁ κοινὸς πατὴρ ἡμῶν οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀπόρητον τῶν ἐν ἐμοὶ
 βουλευμάτων, προσθήσω καὶ ἁμαρτημάτων. Τίς ἂν ἔδωκέ μοι ἰσχὴν
 ἓνα ἕκαστον ὑμῶν σοφίσει καὶ ἀπαρτίσει σκευὸς ἐκλογῆς εὐχρηστον
 τῷ Δεσπότη διὰ θίου τε καὶ θείας γνώσεως καὶ πράξεως; Ἄλλ' ἐπεὶ
 20 ταλαίπωρός εἰμι καὶ ῥυπαρός, ἀσθενοῦσαν ἔχω τὴν φύσιν· πλὴν διά-
 φορα τὰ παρὰ Χριστοῦ χαρίσματα, καὶ ᾧ μὲν δίδοται λόγος σοφίας,
 ἄλλω δὲ γνώσεως, ἑτέρω δὲ χάρισμα διακονίας, ἄλλω ἐμμελείας, ἄλλω
 ἀγρυπνίας, ἑτέρω ἐγκρατείας, ἄλλω περὶ βρωμάτων, ἄλλω πάλιν
 φιλεργίας καὶ ἀναλήψεως τῶν βαρυτέρων καμμάτων, ἄλλω περισσοτέ-
 25 ρας ὑμνολογίας δύναμις, καὶ μέντοι ἑτέρω πρὸς τὰ ἔξω πρόσωπα θεω-
 ρίας καὶ ὁμολογίας καὶ μέντοι καὶ πραγματείας, ἄλλω συμβουλῆς καὶ
 διαταγῆς καὶ διακρίσεως, ἑτέρω δουλείας καὶ πρὸς τὰ ἔσχατα ἔργα
 καὶ δοκοῦντα ῥυπαρότατα σχολῆς τε καὶ ἐπιμονῆς, εἴτε μαγειρικῆς
 φημι, εἴτε ἀρτοποιητικῆς, εἴτε ἀροτριωτικῆς, εἴτε ἀμπελοουργικῆς, εἴτε
 30 ἀλιευτικῆς ἢ ἄλλης εἰτινοσοῦν. Ταῦτα δὲ ἐνεργεῖ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦ-
 μα, καθὼς ὁ ἀπόστολος διδάσκει, καὶ πάντες ἐν σώμα ὄντες ἀλλήλους

πνευματικῶν εἶναι καλή, ἀλλὰ ὅταν γίνεται μὲ νεκρωμένο θέλημα, μὲ μόνη τὴ βούληση ἐκείνου ποῦ καθοδηγεῖ. Γιατὶ ἐκεῖνος ποῦ εἶναι καθε-
 αυτὸν νεκρός, ζεῖ μέσα στὸν καθοδηγητὴ του, καὶ αὐτὸς ποῦ εἶναι ἀκί-
 νητος ὡς πρὸς τὶς δικές του ὁρμές, γίνεται πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὴ φωτιὰ μὲ
 τὴν ἐπιθυμία τοῦ δασκάλου, εἶναι ζωντανὸς καὶ δὲν εἶναι, ἐνεργεῖ μὲ
 προθυμία καὶ χωρὶς προθυμία, εἶναι φιλομαθὴς καὶ δὲν εἶναι, τὸ πρῶτο
 βέβαια ἔξαιτίας τῆς θέλησης τοῦ καθοδηγητῆ του, ἐνῶ τὸ δεῦτερο
 ἐπειδὴ ἔχει ἀποβάλλει τὴ δική του θέληση. Ἐὰν γίνει ἔτσι ἡ μάθηση, εἶναι
 καλή καὶ συμφέρουσα. Ἄν ὅμως δὲν γίνει ἔτσι, εἶναι καλύτερα νὰ μεί-
 νουμε ἀγροῖκοι καὶ ἀμαθεῖς, γιὰ νὰ βαδίσουμε ἔτσι προοδευτικὰ πρὸς
 ἐκεῖνο ποῦ ζητᾶμε. Ποιὸς πατέρας δὲν θέλει ὁ γιὸς του νὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς
 καλύτερους καὶ πιὸ ἀξιαγάπητους; Καὶ ὁ πνευματικὸς πατέρας τὸ θέλει
 τόσο πιὸ πολύ, σὲ σχέση μὲ τὸν σωματικὸ, ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ δια-
 φορὰ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα.

Ἐπιθυμοῦμε καὶ θέλουμε νὰ εἶστε γεμᾶτοι ἀπὸ κάθε ἀγαθό, ἀπὸ
 γνώση, ἀπὸ σύνεση, ἀπὸ μάθηση, καὶ τόσο πολύ, ὅσο, νομίζω, πῶς δὲν
 τὸ θέλετε οὔτε σεῖς οἱ ἴδιοι. Καὶ αὐτὸ τὸ γνωρίζει Ἐκεῖνος ποῦ γνωρίζει
 τὰ κρυφά, ἀλλὰ τὸ γνωρίζει καὶ ὁ κοινὸς πατέρας μας. Γιατὶ τίποτε ἀπὸ
 τὶς δικές μου ἐπιθυμίες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες μου, δὲν εἶναι ἄγνω-
 στο σ' αὐτόν. Ποιὸς θὰ μοῦ ἔδινε δύναμη νὰ διδάξω τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς
 καὶ νὰ τὸν κάνω σκεῦος ἐκλεκτὸ καὶ χρήσιμο στὸν Δεσπότη μὲ τὴ ζωὴ
 του καὶ τὴ θεία γνώση καὶ πράξη; Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶμαι ταλαίπωρος καὶ
 ἀκάθαρος, ἔχω ἀσθενικὴ φύση. Ὡστόσο, τὰ χαρίσματα τοῦ Χριστοῦ
 εἶναι διάφορα, καὶ στὸν ἕνα δίνεται λόγος σοφίας, στὸν ἄλλο γνώσης,
 στὸν ἄλλο τὸ χάρισμα τῆς διακονίας, στὸν ἄλλο τῆς μελωδικότητος, στὸν
 ἄλλο τῆς ἀγρυπνίας, στὸν ἄλλο τῆς ἐγκράτειας, στὸν ἄλλο γιὰ τὰ τρόφι-
 μα, στὸν ἄλλον τὸ χάρισμα τῆς φιλοπονίας καὶ τὸ νὰ ἀναλαμβάνει τοὺς
 βαρύτερους κόπους, στὸν ἄλλο περισσότερη δύναμη στὸ νὰ ψάλλει, σὲ
 ἄλλον ἐπίσης τὸ νὰ βλέπει καὶ νὰ ἐξομολογεῖ τὰ πρόσωπα τὰ ἐκτὸς τῆς
 μονῆς, καὶ νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὶς ἐξωτερικὲς ὑποθέσεις, σὲ ἄλλον τὸ χάρι-
 σμα νὰ συμβουλεύει, νὰ βάζει τάξη καὶ νὰ ἀποφασίζει, σὲ ἄλλον τὸ χάρι-
 σμα νὰ συμβουλεύει, νὰ βάζει τάξη καὶ νὰ ἀποφασίζει, σὲ ἄλλον νὰ δου-
 λεύει στὰ κατώτερα ἔργα, ποῦ θεωροῦνται ὅτι εἶναι πιὸ ἀκάθαρτα σὲ
 ἀπασχόληση καὶ ἐπιμονή, ὅπως εἶναι ἡ μαγειρικὴ, τὸ ζύμωμα, τὸ ὄργω-
 μα, ἡ καλλιέργεια τῶν ἀμπελιῶν, τὸ ψάρεμα, ἢ ὅποιοδήποτε ἄλλο. Καὶ
 αὐτὰ τὰ κάνει τὸ ἕνα καὶ τὸ ἴδιο Πνεῦμα, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος⁹,

ἀντιδιδῶμεν τὰς οἰκείας ἐνεργείας καὶ εἰς ἀλλήλους περιχωροῦσι τὰ ἐκάστου πρὸς ἕκαστον χαρίσματα, ὡς ἐπὶ τῶν μελῶν ἔστιν ἰδεῖν τοῦ σώματος. Καὶ οὐχ ὅτι τὸ στόμα φθέγγεται καὶ διαλέγεται καὶ διαταράσσεται, κατεξανίσταται τῶν ποδῶν, ὡς τὴν ἐσχάτην χώραν λαχόντων καὶ πορευτικῆν· οὐδ' ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς ὄρα καὶ προβέβληται, κατεπαίρεται τῶν χειρῶν, ὡς δουλευουσῶν ταῖς ἐνεργείαις, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑφίζανόντων, ἀλλ' ἀνταποδίδωσιν ἕκαστῳ τὸ πλησιάζον, τὸ κατὰ χρέος, καὶ μένει τὸ ὅλον σῶμα ὁλόκληρον καὶ ἀπηρτισμένον πρὸς τὴν κατὰ χρεῖαν κίνησιν.

10 Οὕτω καὶ ἐφ' ἡμῖν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ λογιστέον· μόνον μὴ ἐξ ἐριθείας καὶ ἰδιοθελείας εἰτινοσοῦν ἔστω ἡ σπουδὴ, ὡς προλέλεχα· οὐδὲ γὰρ τὸ οὐς ἢ ἡ ῥίς ἀφ' ἑαυτῶν ἐξελέξαντο τὴν θέσιν, ἀλλ', ὡς ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ πλαστοουργοῦ Θεοῦ, τὴν οἰκείαν ἕκαστον χώραν λαχὸν ἀπείληφεν· καὶ ὡσπερ ἡ δόξα τῆς κεφαλῆς δόξα τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ δόξα τῶν χειρῶν δόξα τῶν ποδῶν, ἐκάστου μέλους πρὸς τὸ ἕτερον ἀναφερομένου τὴν τιμὴν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀδελφότητος ἴση ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα νῦν δὲ καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἔσται. Διό, εἰ καὶ χεῖρ εἰμι, οὐκ ἠλάττωμαι συνδοξάζεσθαι τῷ ὀφθαλμῷ μου· οὐδέ, εἰ πούς εἰμι, ἀποκέκρμαι τοῦ κλήρου τῆς τιμῆς τῶν χειλέων μου· ὁ
20 αὐτὸς γὰρ εἰμι ἐν πᾶσι, καὶ τιμώμενος καὶ δυσφημούμενος.

Σοφοὶ ἔστε τὰ θεῖα· σύνετε ἃ λέγω, μᾶλλον δὲ ἃ λέγουσι καὶ κελεύουσι καὶ διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, ἐν οἷς στηριχθεῖτε προκόπτοντες καὶ ἐπαυξούμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, τὸ σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν κατεργαζόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
25 πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'.

30 Ὅτι ὁ πίστιν ἀδιάρρηκτον πρὸς τὸν καθηγούμενον ἔχων καὶ προσθήκαις ἀρετῶν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἑαυτῷ θησαυρίζων, ἀξιοθήσεται καταταγῆναι ἐν τῷ κλήρῳ τῶν ἁγίων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ καὶ ἀχρεῖος ὁ λόγος μου

καὶ ἐπειδὴ ὅλοι εἴμαστε ἓνα σῶμα, ἀνταποδίδουμε τὶς δικές μας ἐνέργειες καὶ στοὺς ἄλλους, καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ καθενὸς παραχωροῦνται καὶ στοὺς ἄλλους, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος. Καὶ ἔτσι, ἐπειδὴ τὸ στόμα μιλάει καὶ συζητᾷ καὶ ὑφίσταται ταλαιπωρία, δὲν ἐπαναστατεῖ ἐναντίον τῶν ποδιῶν, ἐπειδὴ ἔχουν τὴν τελευταία θέση καὶ τὴ βάδιση. Οὔτε, ἐπειδὴ τὰ μάτια βλέπουν καὶ προσέχουν, φέρονται ὑπεροπτικὰ ἀπέναντι στὰ χέρια, ἐπειδὴ ὑπηρετοῦν τὶς ἐνέργειες, οὔτε καὶ τὰ ἀνώτερα πρὸς τὰ κατώτερα, ἀλλὰ ἀνταποδίδουν στὸ καθένα αὐτὸ πού εἶναι πιὸ κοντὰ, ἀπὸ ὑποχρέωση, καὶ ἔτσι ὅλο τὸ σῶμα παραμένει ἑνιαῖο καὶ ἔτοιμο γιὰ κάθε ἀναγκαία κίνηση.

Ἔτσι πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ γιὰ μᾶς, τὴν ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Ἄρκει μόνο, ὅπως εἶπα, νὰ μὴ ὑπάρχει κανένας πού νὰ κινεῖται ἀπὸ μεγαλομανία καὶ ἰδιοτέλεια. Γιατί, οὔτε τὸ αὐτὶ ἢ ἡ μύτη διάλεξαν ἀπὸ μόνα τους τὴ θέση αὐτή, ἀλλὰ τὸ κάθε μέλος ὅπως δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν πλάστη Θεό, ἔχει τὴ θέση πού τοῦ ἔλαχε. Καὶ ὅπως ἡ δόξα τοῦ κεφαλιοῦ εἶναι καὶ δόξα τῶν ματιῶν, καὶ ἡ δόξα τῶν χειρῶν εἶναι δόξα καὶ τῶν ποδιῶν, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ κάθε μέλους ἀναφέρεται καὶ στὰ ἄλλα, ἔτσι καὶ στὴν ἀδελφότητα ἢ τιμὴ καὶ ἡ δόξα εἶναι ἴση καὶ τώρα, ἀλλὰ καὶ στὸν μελλοντικὸ αἰῶνα. Γι' αὐτό, ἂν καὶ εἶμαι χέρι, δὲν εἶμαι κατώτερος ὥστε νὰ δοξάζομαι μαζί μὲ τὸ μάτι μου. Οὔτε, ἐπειδὴ εἶμαι πόδι, ἀποκλείστηκα ἀπὸ τὸ νὰ ἔχω τὴν τιμὴ τῶν χειρῶν μου. Γιατί εἶμαι ὁ ἴδιος σὲ ὅλα, καὶ ὅταν δοξάζομαι καὶ ὅταν ἀτιμάζομαι.

Γίνετε σοφοὶ στὰ θεῖα. Καταλάβετε αὐτὸ πού λέγω, ἢ καλύτερα αὐτὰ πού λένε, διατάζουν καὶ διδάσκουν οἱ ἅγιοι πατέρες μας, στοὺς ὁποίους εὐχομαι νὰ στηριχθεῖτε, προσοδεύοντας καὶ βελτιούμενοι μέρα μὲ τὴ μέρα, κερδίζοντας μὲ πολὺ κόπο τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν σας, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 118η.

Ἔστι αὐτὸς πού ἔχει σταθερὴ ἐμπιστοσύνη στὸν ἡγούμενο, καὶ ἀποταμιεύει μέρα μὲ τὴ μέρα πρόσθετες ἀρετὲς γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, θὰ ἀξιωθεῖ νὰ καταταγεῖ στὴ μερίδα τῶν ἁγίων.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἂν καὶ ὁ λόγος μου εἶναι

πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνωφελής, ἀλλ' οὖν κατ' ἐπιθυμίαν εἰμὶ πάντοτε
 προσομιλεῖν ὑμῖν τὰ δέοντα· ῥάγους γὰρ γίνεσθαι οἶδ' ὅτι ὑπομνησκό-
 μενοι καὶ ἐπιστημονικώτεροι καὶ νηφαλεωδέστεροι ἐπαδόμενοι, καὶ
 τὸ ὄλον ἀμφοτέροις, ἐμοί τε λέγοντι καὶ ὑμῖν ἀκούουσι, σωτήριον.
 5 Δέον γάρ μοι νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ὥσπερ οἱ τῶν ἀλόγων θρεμ-
 μάτων ἡγεμονεύοντες τῇ κατηχητικῇ φωνῇ αἰεὶ ὥσπερ τινὶ σύριγγι
 κεχρηῆσθαι, καὶ τοὺς μὲν ἐναπομένοντας διὰ ῥαθυμίας ἀνακαλεῖσθαι,
 τοὺς δὲ ἐπιστρέφειν ὀλισθαίνοντας δι' ἀπειθείας, ὑποστηρίζειν τε
 αὐτοὺς σαθρουμένους, καὶ τοὺς μὲν παρακαλεῖν, τοὺς δὲ νουθετεῖν,
 10 τοὺς δὲ προθυμεῖσθαι, ἐνίους τε ἐπιτιμῶν ἀτακτοῦντας, ἐπειδὴπερ τὸ
 ἀρρωστοῦν χηρῆζει καὶ τομῆς καὶ καύσεως καὶ τῶν ἄλλων πικροτά-
 των φαρμάκων τῆς ἰατρείας.

Ἄλλὰ τί πάθω ὁ τάλας, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν πολλῶν μέχρι τοῦ δεῦρο
 παρεσιώπησα, ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἐνεργούμενος; Διό, ἐπεὶπερ μικρόν
 15 τι ἐδραξάμην δυνάμεως, ἀναγκαῖον πάλιν τὸ σῆθηδες ἀποπληροῦν
 καὶ προσαγορεύειν καὶ προσασπάζεσθαι, ποιμαίνειν, καὶ ὀδηγεῖν
 ὑμᾶς, ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, ἐπὶ τοὺς τόπους
 τῆς ἀναπαύσεως τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Τίς δὲ ἄρα ὁ
 πιστὸς καὶ φρόνιμος, ὁ πάντα λόγον θεῖον ἐνωτιζόμενος καὶ τὴν ψυ-
 20 χὴν ἀνακαίων δι' ἐπιζητήσεως ἐργασίας ἀγαθῆς εἰς τὸν πόθον τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; Τίς ὁ ἐστὼς ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος
 ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ὑπομονῆς καὶ μηδαμῶς σαλευόμενος ταῖς ἀπὸ
 τῶν ἔξωθεν τε καὶ ἔσωθεν συμβαινούσαις προσκρούσεσι τῶν ἀορά-
 των ἐχθρῶν καὶ τῶν ὀρωμένων ἀδελφῶν; Τίς ὁ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
 25 προσθήκας ἐπὶ προσθήκαις ἀρετῶν θησαυριζόμενος καὶ μὴ ἐκλυόμε-
 νος ἐν ταῖς θεαῖς λειτουργίαις, ταῖς τε ἡμεριναῖς καὶ ταῖς νυκτερι-
 ναῖς; Τίς ὁ δεθεὶς ἐν πίστει δι' ὁμολογίας Θεοῦ πρὸς τὸν καθηγούμε-
 νον, ὡς ἀδιάρηκτον εἶναι μέχρις αἵματος ἐν ταῖς καθ' ἑκάστην ἡμέ-
 ραν ἐπεισερχομέναις ἀντιστάσεσι; Τίς ὁ ἄσχετος καὶ ἄφιλος παντὸς
 30 τοῦ κόσμου καὶ τῶν κατὰ σάρκα καὶ αἷμα κοινωνούντων, ὡς μόνῳ τῷ
 θεῷ ἔρωτι κατέχεσθαι; Τίς ὁ μὴ οἰκείῳ ἐν πᾶσι θελήματι κραταιούμε-
 νος, ἐν ἐφέσει δὲ ὧν αἰεὶ τῷ τοῦ προεστῶτος ἀποπληροῦν καὶ θερα-
 πεύειν; Τίς ὁ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς πάσας τοῦ κόσμου, δόξας τε
 καὶ λαμπρότητας, ἀρχάς τε καὶ ἐξουσίας καὶ βασιλείας ὡς ἐν ὄνειρῳ

ἀχρηστος σὲ σᾶς καὶ ἀνωφελής, ὅμως ἐπιθυμῶ πάντοτε νὰ μιλῶ μαζί σας αὐτὰ πού πρέπει. Γιατὶ γνωρίζω ὅτι γίνεστε καλύτεροι ὅταν σᾶς τὰ ὑπενθυμίζω καὶ πιὸ ἐπιδεκτικοὶ μάθησης καὶ πιὸ προσεκτικοὶ ὅταν σᾶς τὰ ἐπαναλαμβάνω, καὶ γενικὰ εἶναι σωτήριο καὶ στοὺς δύο, καὶ σὲ μένα πού σᾶς τὰ λέγω, καὶ σὲ σᾶς πού μὲ ἀκοῦτε. Γιατὶ πρέπει νύχτα καὶ μέρα, ὅπως οἱ ποιμένες τῶν ἄλογων ζώων, νὰ χρησιμοποιοῦ τὴν κατηχητικὴ φωνὴ σὰν φλογέρα, καὶ ἐκείνους πού μένουν πίσω ἀπὸ τεμπελιὰ νὰ τοὺς παρακινῶ, ἐκείνους πού ἐξαιτίας ἀπειθαρχίας δυσκολεύονται νὰ ἐπιστρέψουν, νὰ τοὺς ἐνισχύω ἐπειδὴ εἶναι ἀποκαμωμένοι, καὶ ἄλλους νὰ τοὺς παρηγορῶ, ἄλλους νὰ τοὺς νουθετῶ, ἄλλους νὰ τοὺς ἐνθαρρύνω, καὶ μερικοὺς νὰ τοὺς ἐπιτιμῶ ὅταν ἀτακτοῦν, γιατί αὐτὸ πού ἀρρωσταίνει ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἐγχείρηση καὶ κατυτηριασμό καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ πολὺ πικρὰ φάρμακα τῆς θεραπείας.

Τί θὰ πάθω ὅμως ὁ ταλαίπωρος, πού ἐδῶ καὶ πολλὰς μέρες ἔχω σιώπησα, ἐπειδὴ ἤμουν ἀσθενής; Γι' αὐτὸ μόλις ἀνέκτησα κάπως τὶς δυνάμεις μου, θεώρησα ἀπαραίτητο νὰ ἐκπληρώσω πάλι τὸ συνηθισμένο καθήκον μου, νὰ σᾶς μιλήσω καὶ νὰ σᾶς ἀσπασθῶ, καὶ νὰ σᾶς ποιμάνω καὶ νὰ σᾶς ὀδηγήσω, μὲ τὶς προσευχὰς τοῦ πατέρα μου καὶ πατέρα σας, στοὺς τόπους ἀναψυχῆς τῶν ἀγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ποιὸς ὅμως ἄραγε εἶναι ὁ πιστὸς καὶ συνετός, πού ἀκούει προσεκτικὰ κάθε θεϊκὸ λόγο καὶ φλογίζεται ἢ ψυχὴ του ἀναζητῶντας τον μὲ ἀγαθὲς πράξεις ἀπὸ τὸν πόθο του γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό; Ποιὸς στέκεται σταθερὸς καὶ ἀμετακίνητος πάνω στὴν πέτρα τῆς ὑπομονῆς καὶ δὲν μετακινεῖται καθόλου μὲ τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἀόρατων ἐχθρῶν καὶ τῶν ὄρατῶν ἀδελφῶν πού συμβαίνουν ἀπὸ ἔξω καὶ ἀπὸ μέσα; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού κάθε μέρα ἀποταμιεύει πρόσθετες ἀρετές, καὶ δὲν παραλύει κατὰ τὶς θεῖες ἀκολουθίες, τὶς ἡμερήσιες καὶ τὶς νυχτερινές; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού δέθηκε μὲ ἐμπιστοσύνη, μέσω τῆς ὁμολογίας πρὸς τὸν Θεό, μὲ τὸν ἡγούμενό του, ὥστε νὰ μένει ἀδιάσπαστος μέχρι θανάτου, κατὰ τὶς ἀντιδράσεις πού προκαλοῦνται κάθε μέρα; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού δὲν ἔχει σχέση οὔτε ἀγαπᾷ κάθε τι τὸ κοσμικόν, καὶ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς του, ἐπειδὴ διακατέχεται μόνο ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦ Θεοῦ; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού δὲν κυριαρχεῖται σὲ ὅλα ἀπὸ τὸ δικό του θέλημα, καὶ ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ ἐκτελεῖ καὶ νὰ ὑπηρετεῖ τὸ θέλημα τοῦ ἡγουμένου; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού ὅλες τὶς ἐπιθυμίες καὶ ἡδονές τοῦ κόσμου, τὶς τιμὰς καὶ τὰ μεγαλεῖα, τὶς ἀρχές καὶ τὶς ἐξουσίες καὶ τὶς βασιλεῖες τὶς θεωρεῖ ὡς

τιθέμενος διὰ τὴν ἀληθινὴν ὄντως ἡδονὴν καὶ εὐφροσύνην τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ διὰ τὸ μέγα ἀξίωμα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; Τίς ὁ γλιχόμενος καὶ ἐπιζητῶν τέλειος εἶναι κατὰ πᾶσαν ἐργασίαν Θεοῦ καὶ προαιρούμενος τῇ διαθέσει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὲρ 5 Χριστοῦ ἀποθνήσκειν; «Οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ Κυρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ Θεοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ», ὡς γέγραπται.

Τοιούτους τοιγαροῦν ἐπιζητεῖ ὑμᾶς ὁ λόγος εἶναι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τηλικούτους, προθυμουμένους αἰεὶ διεγρηγομένους, ἐκθύμους τῇ προθυμίᾳ, ζέοντας τῇ καρτερίᾳ, θερμοὺς τῇ ἐργασίᾳ, πεπυρωμένους τῇ θείᾳ ἐπιθυμίᾳ, τρέχοντας κατὰ ψυχὴν, ἰδρουῦντας κατὰ διάνοιαν, ἀρπάζοντας τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Καὶ γοῦν τίς ἐστὶν ὁ 10 δυνάμενος κερδησαὶ κατὰ κόσμον ἢ πολλὰ ἀμῆσασθαι ἢ καταπλουτῆσαι ἢ ἐπιτυχεῖν μεγάλου πράγματος, εἰ μὴ δρόμη καὶ καταδιώξη, ἐπιποθήση καὶ ζητήση, χώρας καὶ πόλεις ἀμείδων καὶ πολλὰς ἄλλας 15 ταλαιπωρίας ἀναδεχόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐπιτυχεῖν τὰ ἐπιθυμούμενα; Κατὰ πόσον οὖν λοιπὸν ὀξύτερα καὶ ἐπιμοχθότερα ὀφείλουσιν εἶναι τὰ ἡμέτερα ἀγωνίσματα; Ὅσον οὐδέ ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι οἱ μὲν σάρκα καὶ κόσμον ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ Θεὸν καὶ οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ, λοιπὸν ἀπορραθυμήσωμεν ταῖς ἐπιδιώσε- 20 σι τῆς παραντίκα ζωῆς, μηδὲ τὸ πολυχρόνιον τοῦ σχήματος ἐξίτηλον ἡμῶν ποιείτω τὸν τόνον τῆς ψυχῆς, μηδὲ τὸ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ ἐναποσθεννίτω τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, τουναντίον δὲ τονώτερον καὶ διαπυρώτερον ἀποδεικνύτω· καὶ στῶμεν πάντες γενναίως πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ ἀντικεμένου, ἐνωπλισμένοι τὴν πνευματικὴν παντευ- 25 χίαν, τὴν ὑπακοὴν φημι, τὴν ταπεινῶσιν, τὴν πραότητα, τὴν ἐλπίδα, τὴν πίστιν, τὴν καρτερίαν, τὴν εὐλάβειαν, τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, διὰ παντός τὴν αἰνεσὶν τοῦ Κυρίου ἔχοντες ἐν τῷ στόματι ἡμῶν, μεγαλύνοντες καὶ δοξάζοντες αὐτόν, ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ κλήρῳ τούτῳ τῷ ἀγίῳ καταταγῆναι, ἐν τῇ μερίδι τῶν ὀσίων αὐτοῦ, καὶ οὕτω 30 πάντα τὰ θεοφιλῆ κατεργαζόμενοι διαπεραιουῦμεν τὸν βίον ἡμῶν. Καὶ ὁποῖον τὸ πέρασ καὶ τὸ ἀνταπόδομα, δέδωκεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ εὐαγγελίοις εἰπὼν· «πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώ- 35 νιον κληρονομήσει».

1. Ψαλμ. 23, 5.

2. Ματθ. 11, 12.

3. Ἐφ. 6, 11.

ὄνειρα, ἕξαιτίας τῆς πραγματικῆς ἀληθινῆς ἡδονῆς καὶ εὐφροσύνης τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν καὶ ἕξαιτίας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ γίνῃ τέλειος σὲ κάθε ἐργασία τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει τὴν διάθεσιν κάθε μέρα νὰ πεθάνῃ γιὰ τὸν Χριστό; «Αὐτὸς θὰ δεχθῆ εὐλογία ἀπὸ τὸν Κύριον καὶ ἐλεημοσύνη ἀπὸ τὸν Θεὸν σωτήρα του»¹, ὅπως εἶναι γραμμένον.

Τέτοιοι λοιπὸν ζητᾶ νὰ εἴσατε ὁ λόγος, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, τόσο σπουδαῖοι, πάντοτε πρόθυμοι, ἐπάγρυπνοι, ὀλόψυχα πρόθυμοι, ζεστοὶ στὴν καρτερία, θερμοὶ στὴν ἐργασία, πυρωμένοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία γιὰ τὸν Θεόν, νὰ τρέχετε ψυχικὰ, νὰ ἰδρῶνετε διανοητικὰ, νὰ ἀρπάζετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν². Ποιὸς λοιπὸν εἶναι αὐτὸς ποὺ μπορεῖ κατὰ κόσμον νὰ κερδίσει ἢ νὰ θερίσει πολλὰ ἢ νὰ γίνῃ πάμπλουτος ἢ νὰ ἐπιτύχει κάποιο μεγάλο πρᾶγμα, ἂν δὲν τρέξει καὶ δὲν τὸ ἐπιδιώξει, ἂν δὲν τὸ ποθήσῃ καὶ τὸ ἀναζητήσῃ, διασχίζοντας χῶρες καὶ πόλεις, καὶ ἀναλαμβάνοντας πολλές ταλαιπωρίες γιὰ νὰ ἐπιτύχει αὐτὰ ποὺ ἐπιθυμεῖ; Πόσο λοιπὸν πιὸ ἔντονα καὶ κοπιαστικὰ πρέπει νὰ εἶναι τὰ δικά μας ἀγωνίσματα; Τόσο, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ, γιὰ αὐτοὺς ἐπιδιώκουν σαρκικὰ καὶ κοσμικὰ, ἐνῶ ἡμεῖς ἐπιδιώκουμε νὰ κερδίσουμε τὸν Θεὸν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν στοὺς οὐρανοὺς.

Ἄς μὴν ἐγκαταλείψουμε λοιπὸν, παρακαλῶ, ἀπὸ ραθυμία τὸν τρόπο διαβίωσης στὴν ἐδῶ ζωῆ, οὔτε τὸ ὅτι εἴμαστε ἐπὶ πολλὰ χρόνια στὸ μοναχικὸ σχῆμα νὰ ἐξαλείψῃ τὸν τόνο τῆς ψυχῆς μας, οὔτε ἡ προχωρημένη ἡλικία μας νὰ σθῆσῃ τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας μας, ἀντίθετα μάλιστα νὰ τὴν ἀποδείξῃ πιὸ ἔντονη καὶ πιὸ φλογερή. Καὶ ἄς ἀντισταθοῦμε ὅλοι γενναῖα στὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου³, ὀπλισμένοι μὲ τὴν πνευματικὴ πανοπλία, δηλαδὴ τὴν ὑπακοήν, τὴν εὐλάβειαν, τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, ἔχοντας διαρκῶς τὸν ἔπαινον τοῦ Κυρίου στὸ στόμα μας, μεγαλύνοντας καὶ δοξάζοντάς τον, γιὰτὶ μᾶς καταξίωσε νὰ καταταγοῦμε σ' αὐτὸν τὸν ἅγιον κληρὸν, στὴν μερίδα τῶν ὁσίων του, καὶ ἔτσι, ἐφαρμόζοντας ὅλα ὅσα ἀρέσουν στὸν Θεόν, νὰ διανύσουμε τὴν ζωὴν μας. Καὶ ποιὸ θὰ εἶναι τὸ τέρας καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ μας, μᾶς τὸ παρέδωσε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος στὰ ἅγια εὐαγγέλια τοῦ λέγοντας: «καθένας ποὺ ἄφησε σπῖτια ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφές ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ παιδιὰ ἢ χωράφια, γιὰ χάριν τοῦ ὀνόματός μου, θὰ πάρῃ ἕκατὸ φορὲς περισσότερα καὶ θὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνια ζωή»⁴.

4. Ματθ. 19, 29.

Οὕτω μὲν ταῦτα δι' ὀλίγων ὑμῖν τὸ παρὸν κατηγήσαμεν· εἴη δὲ
 καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς δι' εὐχῶν ὑμῶν δύναμις τοῦ πράττειν με τὰ προστε-
 ταγμένα μοι καὶ ἀνήκοντα. Ἔστι δέ μοι καὶ ἄλλος τις πρὸς ὑμᾶς λόγος
 πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ἀκούσατε. Ἐν τῇ προτέρᾳ μου ἀσθένειᾳ, ἐπειδὴ
 5 ἦλθον ἐπ' αὐτὰς τὰς πύλας τοῦ ἄδου, καθ' ὃ προσῆκεν ἐξελεξάμην
 ὑμῖν, τὸν μετ' ἐμὲ ἡγουμενεύσοντα, καθάπερ ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὀφείλοντα
 ἐπεξητήσατε, καὶ ἔδωκα ὑμῖν μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ θείας ἐπι-
 κρίσεως τὸν καλόγηρον· πάλιν δὲ ὠκονόμησεν ὁ Κύριος τοῦ ἐπιζῆν με
 δι' ὑμᾶς· Εἰτά τινες ἐξ ὑμῶν ἀπαιδευσία καὶ ἀταξία ἀγόμενοι (οὐ γὰρ
 10 τῶν προσεχόντων τοῦτο, οὐδὲ τῶν εὐφρόνων) ἤρξαντο φλυαρεῖν καὶ
 τὸν μὲν ἀποδοκιμάζειν, τὸν δὲ ἐγκρίνειν, καὶ κατέστησαν ἑαυτοὺς ἄρ-
 χοντας καὶ δικαστάς, μᾶλλον δὲ φατριαστάς, ἐπὶ σκανδάλῳ τῆς ἀδελ-
 φότητος. Τοῦτο τοιγαροῦν ἀκηκοώς, καλὸν ἠγησάμην ἀπορραπίσαι
 τὰς τοιαύτας φλυαρίας καὶ ἀθυροστομίας διὰ τῆς ἀσφάλειας. Ὁ τοί-
 15 νυν γέγονε, καλῶς καὶ ἐνθέσμως, καὶ πιστεύω ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου.
 Ἐπειδὴ δὲ ζῶ ἐγὼ ὁ τάλας ἔτι, ἀργὰ τὰ γεγενημένα· κύριος γὰρ εἰμι
 ἐπιδιατάσσεσθαι τῇ διαθήκῃ μου, ἐφ' ὅσον ζῶ, καθὼς λέγει ὁ ἀπόστο-
 λος. Ὡστε πάλιν ἄλλης διαθήκης μου χρεία, ὀπηνίκα κελεύει με ὁ
 Θεὸς ἐξέρχεσθαι τοῦ βίου. Ἡ δὲ διαθήκη μου τοιαύτη, κἂν ἁμαρτω-
 20 λός εἰμι, ὡς ἡ τῶν ἁγίων μου πατέρων (ἧν οὐκ εἰμι ἄξιός τοῦ κο-
 νιορτοῦ τῶν ποδῶν), τοῦ ἐν καιρῷ ἐξόδου μου ὑπὸ πάσης τῆς ἀδελφό-
 τητος ἐκλεχθῆναι τὸν προέχοντα ἐν ἀρετῇ καὶ γνώσει καὶ τοῦτον φα-
 νερωθῆναί μου, ἵνα δώσω ὑμῖν κεφαλὴν καὶ ἡγούμενον, οἷον ἂν εἴη,
 κἂν τε Πέτρος, κἂν τε Παῦλος, κἂν τε ἄλλο τι πρόσωπον ἀνυπονόη-
 25 τον οὕτω γὰρ ἔχει ἡ ἀλήθεια. Τὸ δέ γε νῦν ἔχον ὁ καλόγηρος ἀντιπρό-
 σωπὸν μου καὶ μόνον, ἐπειδὴ τοῦτο ἀναγκαῖον, διάδοχος δέ μου οὐ-
 δεὶς ὠρισμένος μέχρι τοῦ τότε καιροῦ. Λοιπὸν παύσασθε καὶ μηκέτι
 τὰς ἀκαιίρους ζητήσεις ποιεῖσθε· ὁ γὰρ ἄλους ἐπιτιμίῳς ὑποβληθήσε-
 ται βαρυτάτοις, ὡς αἴτιος ἀταξίας.
 30 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης κρατύνει καὶ βεβαιώσκει, στηρίξει καὶ
 ὀχυρώσει, βελτιώσκει καὶ κατακοσμήσει, ὑψώσκει καὶ τελειώσκει ἐν
 πάσῃ εὐπραξίᾳ, ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ καταστάσει, τοὺς μικροὺς καὶ
 τοὺς εὐδρομοῦντας, ἵνα πάντες ἐν ἐνὶ Πνεύματι σύμφωνον δοξολο-
 γίαν ἀναπέμψωμεν τῷ κράτει αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ

5. Ὁ πρῶτος τῇ τάξει μετὰ τὸν ἡγούμενο. Βλ. καὶ σελ. 444, ὑποσημ. 3.

6. Πράξ. 7, 27. 35.

7. Γαλ. 3, 15.

8. Β' Τιμ. 2, 23. Τίτ. 3, 9.

Αὐτὰ λοιπὸν τὰ λίγα σᾶς δίδαξα πρὸς τὸ παρὸν, καὶ εἶθε νὰ μπορῶ καὶ στὸ ἐξῆς μὲ τὶς προσευχὰς σας νὰ ἐκτελῶ αὐτὰ ποὺ ἔχω διαταχθεῖ καὶ ἀνήκουν στὰ καθήκοντά μου. Ἐχω ὅμως καὶ ἄλλον ἓνα λόγο πρὸς τὸ παρὸν γιὰ σᾶς, καὶ ἀκοῦστε τον. Κατὰ τὴν προηγούμενη ἀσθένειά μου, ἐπειδὴ εἶχα φτάσει στὶς πύλες τοῦ ἅδη, διάλεξα, ὅπως ἔπρεπε, γιὰ σᾶς αὐτὸν ποὺ θὰ γινόταν ἡγούμενος μετὰ ἀπὸ μένα, ὅπως μοῦ ζητήσατε νὰ κάνω, καὶ σᾶς ἔδωσα ὕστερα ἀπὸ πολλή σκέψη καὶ θεϊκὴ ἀπόφαση τὸν καλόγηρο⁵. Ὅμως ὁ Κύριος ἐπέτρεψε νὰ ζήσω γιὰ χάρη σας. Μερικοὶ ἀπὸ σᾶς λοιπὸν παρασυρόμενοι ἀπὸ ἄγνοια καὶ ἀταξία (γιατὶ αὐτὸ δὲν γίνεται ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ὑπερέχουν, οὔτε ἀπὸ τοὺς συνετοὺς), ἄρχισαν νὰ φλυαροῦν καὶ τὸν ἓνα νὰ τὸν ἀποδοκιμάζουν, ἐνῶ τὸν ἄλλο νὰ τὸν ἐγκρίνουν, καὶ ἔκαναν τοὺς ἑαυτοὺς τους ἄρχοντες καὶ δικαστές⁶, ἢ καλύτερα φατριαστές, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν σκανδαλισμὸ τῆς ἀδελφότητος. Ὅταν λοιπὸν τὸ ἄκουσα αὐτὸ θεώρησα καλὸ νὰ χτυπήσω αὐτὲς τὶς φλυαρίες καὶ ἀθυροστομίες μὲ τρόπο ἀσφαλῆ. Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ ἔγινε, ἔγινε καλῶς καὶ νομίμως, καί, πιστεύω, ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος ἀκόμα ζῶ, αὐτὰ ποὺ ἔγιναν εἶναι ἄκυρα. Γιατὶ εἶμαι κύριος νὰ ἀνασυντάξω τὴ διαθήκη μου ἐφόσον ζῶ, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος⁷. Ὡστε λοιπὸν ὑπάρχει ἀνάγκη ἄλλης διαθήκης μου, ὅταν ὀρίσει ὁ Θεὸς νὰ φύγω ἀπὸ τὴ ζωὴ. Καὶ ἡ διαθήκη μου αὕτη, ἂν καὶ εἶμαι ἁμαρτωλός, εἶναι σὰν τὴν διαθήκη τῶν ἁγίων πατέρων μου (ποὺ δὲν εἶμαι ἄξιος οὔτε τῆς σκόνης τῶν παπουτσιῶν τους), ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὸν θάνατό μου νὰ ἐκλεγεῖ ἀπὸ ὅλη τὴν ἀδελφότητα αὐτὸς ποὺ ὑπερέχει σὲ ἀρετὴ καὶ γνώση, καὶ αὐτὸ νὰ μοῦ γνωστοποιηθεῖ γιὰ νὰ σᾶς δώσω ἐπικεφαλῆς καὶ ἡγούμενο, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, εἴτε Πέτρος εἴτε Παῦλος, εἴτε ἄλλο πρόσωπο ἀνύποπτο, γιατί ἔτσι εἶναι σωστό. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ὁ καλόγηρος εἶναι ἀπλῶς ἀντιπρόσωπός μου, ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο, ἀλλὰ διάδοχός μου δὲν ἔχει ὀριστεῖ κανένας μέχρι τὴν ὥρα ἐκείνη. Παύσετε λοιπὸν καὶ μὴ κάνετε ἄκαιρες συζητήσεις⁸, γιατί ὅποιος συλληφθεῖ, θὰ ὑποβληθεῖ σὲ βαρῦτατα ἐπιτίμια, ὡς αἴτιος ἀταξίας.

Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης εἶθε νὰ δυναμώσει καὶ νὰ στερεώσει, νὰ στηρίξει καὶ νὰ περιφρουρήσει, νὰ βελτιώσει καὶ νὰ καταστολίσει, νὰ ἀνυψώσει καὶ νὰ ὀλοκληρώσει σὲ κάθε καλὴ πράξη, σὲ κάθε ἀκριβῆ γνώση καὶ κατάστασι τοὺς μικροὺς καὶ αὐτοὺς ποὺ τρέχουν καλῶς, ὥστε ὅλοι μαζί μὲ ἓνα πνεῦμα νὰ ἀναπέμψουμε σύμφωνη δοξολογία στὴ δύναμη αὐτοῦ, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ

ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΘ'.

Περὶ τῆς καλλίστης ἡμῶν συνδιαγωγῆς καὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι
5 ἐν τοῖς χαρίσμασιν, ἀλλ' ἐπεκτείνεσθαι αἰεὶ πρὸς τὰ κρείττονα.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἄλλοι μὲν συναγόμενοί τε καὶ συναθροιζόμενοι περὶ ἄλλων βουλεύονται, καὶ οἱ μὲν περὶ κέρδους τοῦ ἀπολλυμένου πλούτου, οἱ δὲ περὶ ἀξιώματος ἐπιτυχίαν τοῦ
10 συγκαταλυμένου τῷ παρόντι αἰῶνι, ἄλλοι περὶ τοῦ ἀνταμύνασθαι τὸν πλησίον καὶ ἐκνικῆσαι κατὰ τὸ σπουδαζόμενον, ἕτεροι ἐπὶ τοῦ γυναιῖκα ἀγαγέσθαι ἢ πλούτῳ κομῶσαν ἢ κάλλει κεκοσμημένην, καὶ μέντοι τινὲς ἐπὶ τὸ πολεμίους τροπώσασθαι σωματικούς. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ συνέδριον γίνονται ματαιότητος καὶ παρανομίας, ὧν ἀπεύχεται ὁ
15 θεοπάτωρ Δαβὶδ τὴν συγκαθέδραν καὶ εἴσοδον, καὶ ἀπλῶς κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ λόγους τοὺς ἐν τῷ βίῳ θεωρουμένους οἱ συνερχόμενοι συνέρχονται καὶ συμβουλεύονται. Ἡμῖν δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ συμβουλή καὶ ἡ συγκαθέδρα οὐδ' ὅτι οὖν περὶ τοιούτου (πῶς γὰρ τοῖς ἔξω κόσμου τὰ κατὰ κόσμον ἐφαρμόσει), ἀλλὰ περὶ σωτηρίας
20 ψυχῆς, περὶ ἀπαλλαγῆς σχέσεως κόσμου, περὶ κτήσεως ἀρετῶν, περὶ τροπώσεως καὶ καθαιρέσεως τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀποστατικῶν δυνάμεων, περὶ ἀμοιβῆς καὶ ἀπολαύσεως τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἀρρήτων καὶ ἀνηκούστων καὶ ἀνεπινοήτων ἀγαθῶν. Καὶ ᾧ τῆς καλῆς καὶ ἡλίκης ταύτης συνεδρεύ-
25 σεως! ἐν ἐκείνοις ὁ τερπόμενος καὶ συνεπαμννόμενος ὡς τὰ πολλὰ ὁ Σατανᾶς ἐστὶ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ· διὸ καὶ τὰς ἐπιτυχίας ἀποτυχίας ψυχῆς καταλαμβάνουσιν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοιούτῳ συνεδρίῳ ὁ Θεὸς ὡς ἀληθῶς χαίρει καὶ εὐφραίνεται καὶ συνεπικουρεῖ, χαίρουσι δὲ καὶ οἱ ἄγγελοι, ὡς γέγραπται, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι.

30 Ἐπεὶ τοιγαροῦν διέγνωμεν τὸ διάφορον τῶν ἐκατέρων συνεδρίων καὶ ὡς ἐν ἡμῖν τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀληθινὴ χαρὰ (οὐδὲν

δόξα καὶ ἡ δύναμη, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 119η.

**Γιὰ τὴν ἄριστη διαγωγή μας καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπερηφανευόμαστε
γιὰ τὰ χαρίσματά μας, ἀλλὰ νὰ προχωροῦμε πρὸς τὰ ἀνώτερα.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἄλλοι ὅταν συγκεντρώνονται καὶ συναθροίζονται σκέφτονται καὶ ἀποφασίζουν γιὰ ἄλλα πράγματα, ἄλλοι γιὰ κέρδος, ἄλλοι γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἀξιώματος ποὺ καταργεῖται μαζὶ μὲ τὸν παρόντα κόσμο, ἄλλοι γιὰ νὰ ἀνταγωνιστοῦν τὸν πλησίον καὶ νὰ τὸν νικήσουν ὅπως ἐπιθυμοῦν, ἄλλοι νὰ νυμφευθοῦν γυναῖκα ποὺ φημίζεται γιὰ τὸν πλοῦτο ἢ τὴν ὀμορφιά της, καὶ ἄλλοι γιὰ νὰ νικήσουν ἐχθροὺς σωματικούς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικοὶ ποὺ καταντοῦν συνέδριο ματαιότητος καὶ παρανομίας, μὲ τοὺς ὁποίους ὁ θεοπάτορας Δαβὶδ εὐχεται νὰ μὴ καθίσει μαζὶ¹ καὶ νὰ μὴ μπεῖ ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται αὐτοί, καὶ στὰ ὁποῖα συγκεντρώνονται καὶ ἀποφασίζουν μὲ πολλοὺς τρόπους καὶ λόγους αὐτοὶ ποὺ βλέπουν καὶ ἀποφασίζουν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Σὲ μᾶς ὅμως, ὅπως βλέπετε, ἡ συμβουλή καὶ ἡ συνάθροιση δὲν γίνεται γι' αὐτὸ (γιατὶ πῶς εἶναι δυνατόν οἱ ἔξω τοῦ κόσμου νὰ ἐφαρμόσουν τὰ κοσμικά), ἀλλὰ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς, γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὴ σχέση μὲ τὸν κόσμο, γιὰ τὴν ἀπόκτηση ἀρετῶν, γιὰ τὴν κατατρόπωση καὶ κατάργηση τοῦ ἄρχοντα τοῦ κόσμου αὐτοῦ καὶ τῶν δυνάμεων ποὺ ἀποστάτησαν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ κατευθύνονται ἀπὸ αὐτόν, γιὰ τὴν ἀμοιβὴ καὶ ἀπόλαυση τῶν ἀπερίγραπτων καὶ ἀνήκουστων καὶ ἀδιανόητων ἀγαθῶν στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ πόσο πραγματικὰ καλὴ καὶ μεγάλη εἶναι αὕτὴ ἡ συνέλευση! Στὰ συνέδρια ἐκεῖνα αὐτὸς ποὺ εὐχαρισπιέται καὶ τὰ ὑπερασπίζεται εἶναι τὶς περισσότερες φορὲς ὁ Σατανᾶς καὶ οἱ ὑπηρέτες του, γι' αὐτὸ καὶ τὶς ἐπιτυχίες τὶς κυριεύουν οἱ ἀποτυχίες τῆς ψυχῆς, ἐνῶ σ' αὐτὸ ἐδῶ καὶ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὸ συνέδριο ὁ Θεὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ χαίρεται πραγματικὰ καὶ εὐφραίνεται καὶ βοηθαεῖ, ἀλλὰ παράλληλα χαίρονται καὶ οἱ ἄγγελοι, ὅπως εἶναι γραμμένο, καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι.

Ἀφοῦ λοιπὸν διευκρινήσαμε τὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο συνεδρίων, καὶ ὅτι σὲ μᾶς βρίσκεται τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀληθινὴ χαρὰ (γιατὶ

γὰρ ψυχῆς σωζομένης χαριέστερον), ἐχώμεθα τούτου τοῦ καλοῦ
 συνεδρίου καὶ σπεύδωμεν ἐπ' αὐτὸ καὶ προθυμότερον συνερχώμεθα
 καὶ βουλευώμεθα καὶ συνδιασκεπτώμεθα περὶ τῶν ὄντως ζητητῶν
 καὶ ἐφετῶν, καὶ νῦν μὲν περὶ τῆς εἰς Θεὸν ἱεράς καὶ ζωοπύρου ἀγά-
 5 πης, μεθ' ἧς καὶ περὶ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀφθόνου καὶ ἀπαρρησιάστου,
 νῦν δὲ περὶ ἀπορραγῆς τῶν ὀλεθρίων καὶ γενικῶν παθῶν τῆς ψυχῆς,
 ἐπιθυμίας λέγω καὶ φιλοδοξίας καὶ τῆς ἀπὸ τούτων μυριοβρύτου πο-
 λυπαθείας καὶ πῆ μὲν περὶ ἀνυποκριτοῦ ὑπακοῆς καὶ χριστομιμῆτου
 ταπεινώσεως, τῆς μάλιστα ἐπιζητουμένης, πῆ δὲ περὶ τῆς ἀνοθεύτου
 10 ὑποταγῆς καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, δι' ἧς
 βάλλεται ὁ ἀντικείμενος καὶ εὐδρομεῖ ὁ ὑπήκοος. Καί γε τοῦτο ἐξαι-
 ρέτως ἡμῖν καὶ γνωστόον καὶ φυλακτέον οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἡμᾶς
 διαδραῖσαι τὰς παγίδας τοῦ ἐχθροῦ, οὐδὲ ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν
 τοῦ Χριστοῦ ἐρεῖσαι τὰ κατὰ Θεὸν ἡμῶν διαθήματα, οὐδὲ ἀναδείμα-
 15 σθαι οἶκον πνευματικόν, πεπληρωμένον πάσης ἀγαθοεργίας. Διὰ
 τοῦτο πιπτέτω τὸ ἰδιόρρυθμον, τὸ μεμψίμοιρον, τὸ φιλόδοξον, τὸ φι-
 λόπρωτον, τὸ οἰηματικόν, τὸ ἐνδεικτικόν, εἴτε ἐν εὐμελείᾳ εἴτε ἐν εὐ-
 φωνίᾳ, εἴτε ἐν εὐφυῖᾳ χειρουργικῇ, καλλιγραφικῇ, φημί, ἀμφιαστικῇ,
 λεπτουργικῇ, χαλκευτικῇ, ὑφαντικῇ, ἢ τινος οὖν ἄλλης, καὶ μάλι-
 20 στα ἐν ἀναγνώσει ἢ διαγνώσει τῶν θείων γραφικῶν ῥημάτων καὶ
 νοημάτων· ὁ γὰρ ἐν τι χάρισμα ἢ δύο ἢ καὶ πλεῖστα κεκτημένος ἐκ
 θείας δωρεᾶς, οὐκ ὀφείλει αἰρεσθαι καὶ ὑπερηφανεύεσθαι κατὰ τῶν
 ὑποδεεστέρων (ἀφροσύνη γάρ· ὅς καὶ ἐπιπλήσεται ὑπὸ τοῦ θείου
 ἀποστόλου, λέγοντος «τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί
 25 καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβάν;»), ταπεινοῦσθαι δὲ καὶ φοβεῖσθαι καὶ ὑπο-
 τρέμειν ὡς ἀνάξιος τῶν δωρεῶν, ἵνα τῆς κυριολέκτου φωνῆς ἀκούσῃ·
 «εὐ δούλε ἀγαθὸ καὶ πιστὸ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
 στήσω».

Οὕτως οὖν ὑμᾶς συμβιδάξει καὶ συναθροίζει ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸ
 30 Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐν τούτοις τὸ ἐπισύναγμα ὑμῶν αὖξει καὶ θάλ-
 λει καὶ μᾶλλον ἔτι καὶ ἔτι κρατύνεται καὶ ὑπὲρ μύρου παντὸς εὐωδίαν
 ἀφίησι θεόπνευστον τοῖς ὀσφραϊνομένοις τὰ κάλλιστα. Διὸ ἐπει-
 χθῶμεν, ἀδελφοί μου, ἐπειχθῶμεν ἐπιγινώμεθα ἔτι καὶ ἐπεγειρώμε-

τίποτε δὲν εἶναι πιὸ χαριτωμένο ἀπὸ τὴ σωζόμενη ψυχὴ), ἅς ἀφοσιωθοῦμε σ' αὐτὸ τὸ καλὸ συνέδριο καὶ ἅς πηγαίνουμε μὲ διασύνη σ' αὐτὸ καὶ ἅς συναθροισθῶμαστε πιὸ πρόθυμα καὶ ἅς σκεπτόμαστε καὶ ἅς ἀποφασίζουμε γι' αὐτὰ πού εἶναι πραγματικὰ ἄξια ἀναζήτησης καὶ ἐπιθυμητὰ, καὶ ἄλλοτε βέβαια γιὰ τὴν ἱερὴ καὶ φλογερὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, μαζὶ μὲ τὴν ἀφθονη καὶ χωρὶς ἀθυροστομίες ἀγάπη μεταξὺ μας, ἄλλοτε γιὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν καταστρεπτικῶν καὶ γενικῶν παθῶν τῆς ψυχῆς, ἐννοῶ τὴν ἐπιθυμία καὶ φιλοδοξία καὶ τὴν πολυπάθεια πού ἀναβλύζουν ἀπὸ αὐτές, ἄλλοτε γιὰ τὴν ἀνυπόκριτη ὑπακοὴ καὶ τὴ χριστομίμητη ταπείνωση, ἢ ὅποια ἐπιζητεῖται περισσότερο, καὶ ἄλλοτε πάλι γιὰ τὴν ἀνόθευτη ὑποταγὴ καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν ἡγούμενο, μὲ τὴν ὅποια χτυπιέται ὁ ἀντίπαλος καὶ βαδίζει σωστὰ στὸ δρόμο ὁ ὑπάκουος. Καὶ μάλιστα αὐτὸ πρέπει νὰ γνωρίζουμε καὶ νὰ τηροῦμε, γιατί ἄλλιῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφύγουμε τὶς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε νὰ στηρίξουμε στὴν ἀσάλευτη πέτρα τοῦ Χριστοῦ² τὰ κατὰ Θεὸν βήματά μας, οὔτε νὰ χτίσουμε οἶκο πνευματικὸν γεμᾶτο ἀπὸ κάθε ἀγαθοεργία. Γι' αὐτὸ ἅς καταλαγιάσει ἡ προσωπικὴ μας θέληση, ἢ μεμψιμοιρία, ἢ φιλοδοξία, ἢ φιλοπρωτεία, ἢ οἴηση, ἢ ἐπίδειξη, εἴτε στὴ μελωδία εἴτε στὴν καλλιφωνία, εἴτε στὴν εὐφυΐα τῆ χειροτεχνικῆ, τὴν καλλιγραφικῆ, τὴν ἐνδυματολογικῆ, τὴν λεπτουργικῆ, τὴν χαλκουργικῆ, τὴν ὑφαντικῆ καὶ ὅποιαδήποτε ἄλλη, καὶ μάλιστα στὴν ἀνάγνωση ἢ κατανόηση τῶν ἀγιογραφικῶν λόγων καὶ νοημάτων. Γιατὶ αὐτὸς πού ἔχει κάποιο χάρισμα ἓνα ἢ δύο ἢ καὶ περισσότερα ἀπὸ τὴ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν πρέπει νὰ καυχίεται καὶ νὰ ὑπερηφανεύεται ἀπέναντι στοὺς κατώτερους (γιατὶ εἶναι ἀφροσύνη. Αὐτὸς ἐπιπλήττεται καὶ ἀπὸ τὸν θεῖο ἀπόστολο, ὁ ὅποιος λέγει· «τί ἔχεις πού δὲν τὸ ἔλαβες; Καὶ ἀφοῦ τὸ ἔλαβες, γιατί καυχίεσαι σὰν νὰ μὴ τὸ ἔλαβες;»)³, ἀλλὰ νὰ ταπεινώνεται καὶ νὰ φοβάται καὶ νὰ τρέμει ὡς ἀνάξιος τῶν δωρεῶν, γιὰ νὰ ἀκούσει τὴ φωνὴ τοῦ Κυρίου πού λέγει· «Εἶγε δοῦλε καλὴ καὶ πιστέ. Στὰ λίγα φάνηκες πιστός, θὰ σὲ ἐγκαταστήσω σὲ πολλά»⁴.

Ἔτσι λοιπὸν σᾶς συμβιβάζει καὶ σᾶς συναθροίζει στὸν ἴδιο χῶρο τὸ ἅγιο Πνεῦμα, καὶ σ' αὐτές τὶς συναθροίσεις ἢ συγκέντρωσὴ σας αὐξάνεται καὶ ἀνθίζει ὅλο καὶ περισσότερο καὶ δυναμώνει καὶ ἀναδίδει εὐωδία θεόπνευστη, ἀνώτερη ἀπὸ κάθε μύρο, σ' ἐκείνους πού ὀσφραίνονται τὰ καλύτερα. Γι' αὐτὸ ἅς βιαστοῦμε, ἀδελφοί μου, ἅς βιαστοῦμε ἅς αὐξήσουμε περισσότερο τὴν προσπάθεια καὶ τὴν ἐπαγρύπνηση, τὸ ἓνα κα-

θα, τὸ μὲν κατορθοῦντες, τὸ δὲ διορθούμενοι, πρὸς μὲν τὸ ἐπανερχόμενοι, πρὸς δὲ τὸ κατεπειγόμενοι, καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦδε πονοῦντες, ἴν', ὁρῶν τὸ ἐπίπονον ὁ Θεός, εὐμαρίσῃ τὸ σπουδαζόμενον, ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀνδρειούμενοι, ὡς ἂν ὁ τὴν δειλίαν ἐπισπειρῶν ἐχθρὸς ἐξαφανισθῇ
5 τέλειον· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ μικρὸν ὅσον ὅσον ἢ δύναμις ἔχει ληπτέον (φίλον γὰρ Θεῷ τοῦτο), ἀπὸ δὲ τοῦτο, ἐπεὶ ὑπὲρ δύναμιν καὶ ἀξίαν, μηδὲ ἐφίεσθαι ἀβούλως, μηδὲ ζητεῖν καιρὸν εἰσελεύσεως. Τίνα δὲ ταῦτα; Τὰ μὲν πρότερα ἀρεταί, ἤγουν δάκρυον, προσευχή, γονυκλι-
10 σία, στεναγμός, κατάνυξις, στιχολογία, ἀνάγνωσις, ἐργόχειρον, ἀγρυπνία, ἡσυχία, νοῦ πρὸς Θεὸν ἐκδημία, κατήφεια, ὀφθαλμοῦ κατάνευσις, γέλωτος ἐγκράτεια, μελίσεως τρόπῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐκ τῶν ἐξανθούτων ἀρετῶν τῇ ἀδελφότητι συλαγωγοῦντος καὶ συνεισ-
φερομένου ἐκάστου· τὰ δὲ δεύτερα αἱ ἄλογοι καὶ κενόδοξοι ἐπιθυμίαι, τῆσδε τῆς διακονίας ἀναχώρησιν, τῆσδε ἐπιτεύξεως, τῆς μὲν ὡς
15 ἀχρήστου, τῆς δὲ ὡς τιμωτέρας, καὶ τῆς μὲν ὡς βαρείας, τῆς δὲ ὡς ἐλαφροτέρας καὶ συμφερούσης, καὶ τῆς μὲν ὡς ἀγροίκου, τῆς δὲ ὡς σοφίζούσης καὶ συνετιζούσης. Καὶ ἐπιλείπει με ἡ ὥρα διαρθροῦντα καὶ διεκλεγόμενον ἐν καθ' ἐν τῶν ἀβούλων καὶ ἀσυμφώνων ἐπιθυμημάτων· φιλοῦσι γὰρ οἱ μὲν οὐ καλλιγραφεῖν λέγω, ἀλλὰ παθο-
20 γραφεῖν, ἀφυεῖς ὄντες καὶ ἀσύνθετοι, οἱ δὲ διβλοφυλακεῖν, ἐσχατώτεροι ὄντες καὶ ἀπεριδέξιοι, οἱ δὲ ἱεροφρουρεῖν, ἀνιέροι ὄντες καὶ ἀσυντέλεστοι, οἱ δὲ πολυαναγνωστεῖν καὶ λεξολογεῖν, φιλόδοξοι ὄντες καὶ πλεονεκτικοὶ καὶ οὐ διδόντες Θεῷ χάριν ἐφ' οἷς ἔφθασαν ἀναξίως ἔχειν. Τίνες γὰρ καὶ εἶεν πρότερον; Καί γε τί οὐ βλέπουσι ποῦ
25 ἦσαν καὶ ποῦ κεῖνται; Ἐξ ἀλογίας εἰς λόγον, ἐξ ἀπαιδευσίας, εἴπερ καὶ στέργουσιν, εἰς παιδευσιν, ἐξ ἀγροικίας, εἴπερ καὶ προσέχουσιν, εἰς γνῶσιν. Καὶ γοῦν εἰσὶ τινες οἱ γε ἄλλα παρὰ ταῦτα ζητοῦντες ἐφεκτικώτερον, ὡς θεοδειδέστεροι τοῦ δοκεῖν, ἐγὼ δὲ λέγω ὡς ἀφρονέστεροί τε καὶ οἰηματικώτεροι. Τίνα δὲ ταῦτα; Πλείων τῶν ἄλλων
30 ἐγκράτειαν, τριχίνου ἐσθήματος φορεσίαν, τοπικὴν τινα ἡσυχίαν ὑπὲρ πάντα, λίθου βασταγὴν ἐπὶ στόματος, γονυκλισιῶν πλήθη, ἅπερ ἀπείρηται τοῖς πατράσιν ἐν ἀδελφότητι, ὡς ἀλληλόπληκτα καὶ

5. Σοφ. Σειράχ 3, 22.

6. Σοφ. Σειράχ 7, 4.

τορθώνοντάς το, καὶ τὸ ἄλλο διορθώνοντάς το, σὸ ἓνα ἐπανερχόμενοι, σὸ ἄλλο δείχνοντας ζῆλο καὶ γιὰ τὸ ἄλλο κοπιᾶζοντας, ὥστε βλέποντας ὁ Θεὸς τὴν ἐπίπονη προσπάθειά μας νὰ κάνει εὐκολώτερο αὐτὸ πού ἐπιδιώκουμε, γιὰ τὸ ἄλλο πάλι δείχνοντας γενναιότητα, γιὰ νὰ ἐξαφανιστεῖ τελείως ὁ ἐχθρὸς πού σπέρνει τὴ δειλία. Καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα νὰ παίρνουμε ὅσο ἐπιτρέπουν οἱ δυνάμεις μας (γιατὶ αὐτὸ ἀρεῖ στὸν Θεό), ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἐπειδὴ εἶναι πάνω ἀπὸ τίς δυνάμεις καὶ τὴν ἰκανότητά μας, οὔτε νὰ τὸ ἐπιθυμοῦμε ἀπερίσκεπτα, οὔτε νὰ ζητᾶμε εὐκαιρία νὰ τὸ ἀναλάβουμε. Καὶ ποιά εἶναι αὐτά; Τὰ πρῶτα εἶναι οἱ ἀρετές, δηλαδή τὰ δάκρυα, ἡ προσευχή, ἡ γονυκλισία, οἱ στεναγμοί, ἡ κατάνυξις, ἡ στιχολογία, ἡ ἀνάγνωσις, τὸ ἐργόχειρο, ἡ ἀγρυπνία, ἡ ἡσυχία, ἡ προσήλωσις τοῦ νοῦ στὸν Θεό, ἡ κατῆφεια, τὸ χαμήλωμα τῶν ματιῶν, ἡ συγκράτησις τοῦ γέλοιου, καὶ ἡ συνάθροισις τοῦ καθενός, κατὰ τὸν τρόπο τῆς μέλισσας, ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τῶν ἀρετῶν πού βλαστάνουν στὴν ἀδελφότητα καὶ ἡ συνεισφορὰ σ' αὐτές. Τὰ δεύτερα εἶναι οἱ παράλογες καὶ κενόδοξες ἐπιθυμίαι, ὅπως ἐγκατάλειψις τῆς μιᾶς διακονίας καὶ ἀνάληψις ἄλλης, ἐπειδὴ ἡ πρώτη εἶναι ἀχρηστὴ, ἐνῶ ἡ δεύτερη πιὸ τιμητικὴ, ἡ μία εἶναι βαρειά, ἐνῶ ἡ ἄλλη πιὸ ἐλαφριά καὶ συμφέρουσα, ἡ μία εἶναι ἄξεστη, ἐνῶ ἡ ἄλλη διδάσκει καὶ συνετίζει. Καὶ δὲν θὰ μοῦ φτάσει ἡ ὥρα γιὰ νὰ παραθέσω καὶ νὰ ἀναφέρω μία πρὸς μία τίς ἀπερίσκεπτες καὶ ἀσυμβίβαστες ἐπιθυμίαι. Γιατὶ ἄλλοι ἐπιθυμοῦν ὄχι νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιγραφία, ἀλλὰ μὲ τὰ πάθη, ἐνῶ εἶναι ἀδέξιοι καὶ ἀνόητοι, ἄλλοι νὰ φυλάγουν τὰ βιβλία, ἐνῶ εἶναι οἱ πιὸ τελευταῖοι καὶ τελείως ἀδέξιοι, ἄλλοι θέλουν νὰ φρουροῦν τὰ ἱερά, ἐνῶ εἶναι βέβηλοι καὶ ἀνολοκλήρωτοι, καὶ ἄλλοι τέλος θέλουν νὰ διαβάσουν πολὺ καὶ νὰ συλλέγουν λέξεις, ἐπειδὴ εἶναι φιλόδοξοι καὶ πλεονέκτες, καὶ δὲν εὐχαριστοῦν τὸν Θεὸ γι' αὐτὰ πού ἔχουν χωρὶς νὰ τὰ ἀξίζουν. Ποιοὶ δηλαδή ἦταν προηγουμένως; Γιατί δὲν βλέπουν ποῦ ἦταν πρὶν καὶ ποῦ βρίσκονται τώρα; Ἀπὸ τὸν παραλογισμὸ στὴ λογικὴ, ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν, ἢν βέβαια θέλουν, στὴν παιδείαν, ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν, ἢν φυσικὰ προσέχουν, στὴ γνώσιν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικοὶ ἄλλοι πού ζητοῦν ἄλλα, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτά, μὲ μεγαλύτερο πόθο, γιὰ νὰ φαίνονται πιὸ ὅμοιοι μὲ τὸν Θεό, ἀλλὰ ἐγὼ λέγω πιὸ ἀφρονες καὶ πιὸ ἐπαρμένοι. Καὶ ποιά εἶναι αὐτά; Περισσότερη ἐγκράτεια ἀπὸ τοὺς ἄλλους, νὰ φοροῦν τρίχινο ἔνδυμα, κάποια τοποθεσία πιὸ ἡσυχῆ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, νὰ ἔχουν σὸ στόμα τοὺς μὲν πέτρα, περισσότερες γονυκλισίαι, πράγματα πού ἀπογορεύονται στοὺς πατέρες τῆς ἀδελ-

ὑπερηφανόβουλα καὶ φθονοποιὰ καὶ διαρρηκτικὰ τῆς ὁμοψύχου συναφείας.

«Ἄ οὖν προσετάγη σοι», ἄφρων, «ταῦτα διανοοῦ», ὡς ἡ Σοφία λέγει, «καὶ μὴ ζήτην», φησὶ «παρὰ Κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν», καὶ μὴ ζήτην πολὺ δίκαιος γενέσθαι, μὴ σοφίζου περισσά· ἀρκοῦ δὲ τοῖς προστεταγμένοις καὶ ἐπιτεταγμένοις σοι καὶ προστίθει καὶ πλεονέκτει ἐν οἷς πολὺ τὸ κέρδος καὶ οὐδεμία ἔχθρα τῇ ἀδελφότητι καὶ λύσσα, χαρὰ δὲ καὶ ὁμοζηλία, ἐν τῷ ἀγογγύστῳ, ἐν τῷ ἀφθόνῳ, ἐν τῷ εὐηκόῳ, ἐν τῷ καταβεβλημένῳ φρονήματι, ἐν τῷ στέργειν καὶ στοιχεῖν ἐν πᾶσι, τοῖς τε διδομένοις τοῖς τε ἐντεταλμένοις βρώμασι, πόμασιν, ἐνδύμασιν, ὑποδήμασι, διακονίαις, ἀναγνώσεσι, ψαλμοδίαις, ἀποκρίσεσι, προόδοις, ὅποιαί ποτ' ἂν καὶ ἡνίκα ὡς καὶ ἐγγίνωνται, ἵνα ἐν τούτοις καὶ ὑπερφαίνοις καὶ ὑπεραυγάζοις καὶ προτερεύοις ὡς φωστήρ, ὡς ἀστήρ, ὡς ἄρχων πνευματικός.

15 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ διαβιδάσας ἡμᾶς τὸ ἐν ἐβδοματικὸν στάδιον τῶν ἁγίων νηστειῶν, ἀξιώσει καὶ ἐπὶ τὸ πέρασ ἐλθεῖν τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, ἵνα, τοὺς τῆς νίκης στεφάνους ἀναδησάμενοι, ἑορτάσωμεν τῷ Κυρίῳ ἑορτὴν τὴν ἐξόδιον καὶ πασχάλιον, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚ'.

**Περὶ φυλακῆς τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τοῦ μὴ μετ' αὐθεντίας
προστάσσειν τοὺς πρώτους τῇ ἀδελφότητι.**

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἤδη διωπτεύομεν τὸν ἱερὸν
25 χρόνον τῶν νηστειῶν καὶ ὡς εἰς τρίτον διάυλον τοῦ πνευματικοῦ δρόμου πάλιν ἐπεισερχόμεθα. Ζητεῖσθω δὲ ἐν ἡμῖν, εἰ κατώρθωται τὰ δέοντα καὶ ὀφειλόμενα, εἰ ἐκτησάμεθα ὑπακοὴν ἀναντίλογον καὶ ἀνυπόκριτον, εἰ ἡσπασάμεθα εὐλάβειαν εὐκατάνυκτον καὶ προσευχὴν ἐνεπίμονον, εἰ ἐπλουτήσαμεν δάκρυον θεοπαράκλητον καὶ
30 στεναγμὸν εὐσυναίσθητον, εἰ ἐθησαυρίσαμεν πίστιν ἀπρόσκοπτον καὶ ἐλπίδα ἀκαταίσχυντον, εἰ ἐφυλαξάμεθα ἀγογγυσίαν εὐπρόσιτον

φότητας, ἐπειδὴ πληγώνουν τοὺς ἄλλους, κρύβουν ὑπερηφάνεια, προκαλοῦν φθόνο καὶ διασποῦν τὴν ὁμόψυχη ἐνότητα.

«Νὰ σκέφτεσαι λοιπὸν αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχεις πάρει ἐντολή, ἄφρονα», ὅπως λέγει ἡ Σοφία⁵, «καὶ νὰ μὴ ζητᾷς ἀπὸ τὸν Κύριο ἀρχηγία, οὔτε ἀπὸ τὸν βασιλιὰ θρόνο»⁶, καὶ νὰ μὴ ζητᾷς νὰ γίνεις πολὺ δίκαιος, οὔτε περισσότερο σοφός. Καὶ νὰ ἀρκεῖσαι σ' αὐτὰ πού ἔχεις πάρει ἐντολή καὶ διαταγή, καὶ νὰ προσθέτεις καὶ νὰ πολλαπλασιάζεις αὐτὰ τὰ ὁποῖα φέρουν πολὺ κέρδος καὶ καμμιά ἔχθρα καὶ ὀργή στὴν ἀδελφότητα, ἀλλὰ χαρὰ καὶ προθυμία γιὰ μίμηση, χωρὶς γογγυσμό, χωρὶς φθόνο, μὲ ὑπακοή, μὲ ταπεινὸ φρόνημα, μὲ συγκατάθεση καὶ συμφωνία σὲ ὅλα, καὶ σ' αὐτὰ πού δίνονται καὶ σ' αὐτὰ πού διατάσσονται, ὅπως τροφές, πιοτᾶ, ἐνδύματα, ὑποδήματα, διακονήματα, ἀναγνώσεις, ψαλμωδίες, ἀπαντήσεις, ἐξόδους, ὅποιες καὶ ἂν εἶναι καὶ ὅταν γίνονται, ὥστε σ' αὐτὰ νὰ φέγγεις περισσότερο, νὰ ἀκτινοβολεῖς περισσότερο, νὰ προσηγεῖσαι σὰν φωστήρας, σὰν ἀστέρι, σὰν ἄρχοντας πνευματικός.

Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης⁷, αὐτὸς πού μᾶς ἀξίωσε νὰ διανύσουμε τὸ πρῶτο ἐβδομαδιαῖο στάδιο τῶν ἁγίων νηστειῶν, νὰ μᾶς ἀξιώσει νὰ φτάσουμε καὶ στὸ τέλος τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, ὥστε, ἀφοῦ φορέσουμε τὰ στεφάνια τῆς νίκης, νὰ γιορτάσουμε πρὸς τιμὴν τοῦ Κυρίου τὴν ἐπιτάφια καὶ πασχαλιάτικη γιορτή, στὸν ὁποῖο ἀνήκει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνηση, μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 120η

Γιὰ τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ νὰ μὴ διατάσσουν οἱ πρῶτοι τῆς ἀδελφότητος μὲ σκληρότητα.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα μου, ἤδη διανύουμε τὴν ἱερὴ περίοδο τῶν νηστειῶν καὶ μπαίνουμε στὸ τρίτο στάδιο τοῦ πνευματικοῦ δρόμου. Ἄς ἀναζητηθεῖ λοιπὸν μεταξύ μας ἂν ἔγιναν αὐτὰ πού ἔπρεπε καὶ ὀφείλαμε νὰ πράξουμε, ἂν ἀποκτήσαμε ὑπακοή χωρὶς ἀντιλογία καὶ ὑποκρισία, ἂν ἀσπασθήκαμε εὐλάβεια κατανυκτική καὶ προσευχὴ ἐπίμονη, ἂν παρακαλώντας τὸν Θεὸ χύσαμε ἀφθονα δάκρυα καὶ συνειδήτους στεναγμούς, ἂν ἀποταμεύσαμε πίστη ἀσφαλῆ καὶ ἐλπίδα πού δὲν ντροπιάζει, ἂν τηρήσαμε ἀγογγυσία ἀποδεχόμενοι αὐτὴν μὲ εὐκολία καὶ

καὶ ἐγκράτειαν ἰσοδύναμον, λόγου ἐναντιωματικοῦ σκληρότητα, ῥήματος ὑβριστικοῦ θρασύτητα, ἔριδα, μάχην, βασκανίαν, ἰδιορρυθμίαν, ταυτοβουλίαν ταῦτα γὰρ ἀπαιτεῖ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἐν τούτοις ἐγκρατευόμενοι τῷ ὄντι τρέχομεν τὸν τῆς εὐσεβείας δρόμον καὶ τὸν
5 καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι, ἐπὶ ἀμείψει τῶν ἀθανάτων καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν. Εἰ δέ, ὁ ἀπευχόμεθα, τάναντία εὐρίσκεται, ἤγουν παρακοῆς ὄλισθος, ὑπερηφανίας ὄλεθρος, γογγυσμοῦ ἔμπησις, ψιθυρισμοῦ ἄλωσις, ἰδιορρυθμίας παράλυσις, ἔριδος κατάπτωσις, σκληρότητος συντριβή, μίσους, ὀργῆς καὶ τῶν λοιπῶν μυσσρωτάτων παθῶν, οὐκέ-
10 τι, κἂν τοῖς θρώμασι νηστεύωμεν, δυνάμεθα νηστείαν δεκτὴν προσφέρειν τῷ Θεῷ, ἀλλὰ μωμητὴν καὶ βδελυκτὴν καὶ ἀπόπεμπτον.

Διὰ τοῦτο, τέκνα ἠγαπημένα, κατανοήσατε καὶ γνῶτε καὶ φυλάξασθε τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου ἐν πᾶσι καὶ οἱ πάντες, οἱ δευτερεύοντες ἀφ' ἡμῶν, οἱ οἰκονομοῦντες, οἱ ἐπιστημο-
15 ναρχοῦντες, οἱ παιδεύοντες, οἱ ἐπιτηροῦντες, οἱ ἀφυπνίζοντες, καὶ πρό γε τῶν πολλῶν οἱ κελλαρεύοντες καὶ ἀριστοποιοῦντες, οἱ διβλιοδοτοῦντες καὶ κανοναρχοῦντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐργοχειριάζοντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ ἀκούω οὐκ ἀγαθὴν ἀκοὴν ἐγὼ ὁ τάλας περὶ αὐτῶν, ὅτι μάχονται καὶ ἀντιλογοῦσι καὶ σκληρεῦνται, καὶ
20 ταῦτα οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς οἰκονομοῦσι καὶ διελέγξαι φείδομαι καὶ σιωπῆσαι φοβοῦμαι καὶ ἐπιτιμηῆσαι σφοδρότερον εὐλαβοῦμαι καὶ μὴ ὑπεξέρχεσθαι τοῖς πράγμασι κατὰ τὸ δέον ἀναγκάζομαι καὶ στενά μοι ἀμφοτέρωθεν. Ἀλλ' ἵνα καὶ ἑαυτῶν καὶ ἐμοῦ φείσωνται, ἀπορριψάτωσαν τὰ τῆς αἰσχύνης ἄξια· αἰσχὺνη γὰρ ἐ-
25 στιν ὑπὲρ τούτου καὶ ἐκείνου, κατὰ τὴν ἐγκελευομένην ἐπιταγὴν, ἀφηνιάζειν καὶ ἀνθαδιάζεσθαι καὶ λέγειν, “Οὐ ποιῶ τόδε, εἰ μὴ τόδε μοι δοθείη” καὶ “Οὐκ ἐγχειρίζομαι τοῦδε, εἰ μὴ ταῦτά μοι προσθείη”. Καὶ νοεῖτε οἷδ' ὅτι ἃ λέγω, ἐν οἷς οὐκ ἔστι κέρδος οὐδὲ λυσιτέ-
30 λεια αὐτῶν τε καὶ τῆ ἀδελφότητι, οὐδὲ ζημία ἐκ τῆς ὑπακοῆς τὸ καθόλου εἰς τὰ ἀμφότερα μέρη, θλίψις δὲ καὶ ταραχὴ καὶ ἀπέχθεια καὶ ζηλοτυπία πονηρὰ πρὸς τοὺς ὀρῶντάς τε καὶ ἀκούοντας. Καὶ ταῦτα διορθωθείη, παρακαλῶ, ἐπεὶ ἀναγκαῖόν με χρῆσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν οὐκ εἰς καθαίρεσιν εὐταξίας καὶ εὐσεβείας, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθωσιν δε-
δώρηταί μοι ὁ Κύριος

ισοδύναμη ἐγκράτεια, ἂν φυλαχθῆκαμε ἀπὸ τῆ σκληρότητα τῶν ἀντιρρητικῶν λόγων, ἀπὸ τῆ θρασύτητα τῶν ὑβριστικῶν λόγων, ἀπὸ φιλονεικία, λογομαχία, κακουργία, ἰδιόρρυθμη ζωὴ, προσωπικὴ μας θέληση. Γιατὶ αὐτὰ ἀπαιτεῖ ἡ ἐγκράτεια καὶ ὅταν τηροῦμε ἐγκράτεια σ' αὐτά, τρέχουμε πραγματικὰ τὸν δρόμο τῆς εὐσέβειας καὶ ἀγωνιζόμεστε τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν, μὲ ἀνταμοιβὴ τὰ ἀθάνατα καὶ αἰῶνια ἀγαθὰ. Ἐν ὅμως, πρῶτον πού ἀπευχόμεστε, βρεθοῦν τὰ ἀντίθετα, ὅπως γλίστρημα στὴν παρακοή, ὄλεθρος ὑπερηφάνειας, πτώση σὲ γογγυσμό, ἄλωση ἀπὸ ψιθυρισμό, παράλυση ἰδιόρρυθμης ζωῆς, κατάπτωση φιλονεικίας, καταστρεπτικὴ σκληρότητα, μίσος, ὀργὴ καὶ τὰ ἄλλα σιχαμερὰ πάθη, ἔστω κι' ἂν νηστεύουμε ἀπὸ τροφές, δὲν μποροῦμε νὰ προσφέρουμε νηστεία ἀποδεκτὴ στὸν Θεό, ἀλλὰ ἀξιοκατάκριτη, μισητὴ καὶ μὴ ἀποδεκτὴ.

Γι' αὐτό, τέκνα μου ἀγαπημένα, καταλάβετε καὶ μάθετε καὶ φυλάξτε τοὺς νόμους καὶ τὶς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου σὲ ὅλα καὶ ὅλοι· ὅσοι ἀπὸ σᾶς εἶστε δευτερεύοντες, οἰκονόμοι, ὑπεύθυνοι τῆς τάξεως, ἐκπαιδευτές, ἐπιτηρητές, ἀφυπνιστές, καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλους οἱ ἀποθηκάριοι καὶ οἱ μάγειροι, οἱ βιβλιοδέτες καὶ οἱ κανονάρχες, καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἀσχολούμενοι μὲ ἔργα χειρωνακτικά. Γιατὶ δὲν ἀκούω συνήθως καλὰ λόγια ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος γι' αὐτούς, ἀλλ' ἀκούω ὅτι φιλονεικοῦν καὶ ἀντιμιλοῦν καὶ δείχνουν σκληρότητα, καὶ μάλιστα ὅχι μὲ ὀποιοσδήποτε, ἀλλὰ μὲ τοὺς οἰκονόμους. Καὶ λυπᾶμαι νὰ τοὺς ἐλέγξω, ἀλλὰ φοβᾶμαι καὶ νὰ σιωπήσω· καὶ νὰ τοὺς ἐπιτιμήσω ἐντονώτερα ἐπιφυλάσσομαι, καὶ νὰ μὴν ἀποφύγω τὸ πρῶτον, ὅπως εἶναι σωστὸ, ἀναγκάζομαι, πιεζόμενος ἔτσι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Γι' αὐτό, ἂς λυπηθοῦν καὶ τοὺς ἑαυτοὺς τους καὶ ἐμένα καὶ ἂς ἀπορρίψουν αὐτὰ πού εἶναι ἄξια ντροπῆς. Γιατὶ εἶναι ντροπὴ τὸ νὰ μὴ ὑπακούουν καὶ νὰ αὐθαδιάζουν ἐναντίον τῆς ἐντολῆς πού παίρνουν, καὶ νὰ λένε· “Δὲν τὸ κάνω αὐτό, ἂν δὲ μοῦ δοθεῖ ἐκεῖνο”, καὶ “Δὲν ἀναλαμβάνω αὐτό, ἂν δὲν μοῦ προστεθοῦν αὐτά”. Καὶ ξέρω ὅτι καταλαβαίνετε αὐτὰ πού λέγω, ὅτι δηλαδὴ πρόκειται γιὰ πράγματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει κέρδος οὔτε ὠφέλεια καὶ σ' αὐτὸν καὶ στὴν ἀδελφότητα, οὔτε ζημιὰ ἀπὸ τὴν ὑπακοή γενικὰ καὶ στὶς δύο πλευρῆς, ἀλλὰ θλίψη καὶ ταραχὴ καὶ μῖσος καὶ πονηρὴ ζηλοτυπία σ' αὐτοὺς πού τὰ βλέπουν καὶ τὰ ἀκοῦνε. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ διορθωθοῦν καὶ αὐτὰ, γιατί εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κάνω χρῆση τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποῖα μοῦ ἔδωσε ὁ Κύριος ὅχι γιὰ νὰ καταργῶ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν ἐπαναφέρω.

Καὶ ὑμεῖς δὲ οἱ ἐντελλόμενοι καὶ ἐπιτάσσοντες, οἱ πρῶτοί τε καὶ οἱ μετέπειτα, δέομαι ὑμῶν, μὴ οὕτως ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἐκ κελεύσεως αὐθεντικῆς καὶ ἐξουσίας ἀσυμπαθοῦς καὶ ἀδιακρίτου ἐπάγοιτε τὰς διαταγὰς καὶ ἐπιταγὰς καὶ ἐπιτροπὰς τοῖς διακονοῦσιν, ἀλλὰ 5 μετὰ φειδοῦς ἀγαπητικῆς, μετὰ συγκρίσεως ἐμμελοῦς, μετὰ φρονήματος δεδοκιμασμένου, ὅπως μὴ ῥηθῆ καὶ ἐφ' ὑμῖν «ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ πρόσταγμα» καὶ ὁ παρὰ τοῦ κυρίου τῷ πονηρῷ δούλω· «πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα;», ἀλλ' 10 ἵνα μᾶλλον τὸ ἐν ταῖς Πράξεσιν εἰρημένον, τὸ «ἐκλεξόμεθα ἄνδρας πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης», ὥστε τῇ τοιαύτῃ χρήσει τῆς ἱερᾶς διακονίας καὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις μισθῶν ἐπαξιωθῆναι. Στέφανος δὲ ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ προὔχων, ὁ καὶ πρῶτος τῶν μαρτύρων καὶ εἷς τῶν ἀποστόλων. Οὐ 15 μικρὸν τοιγαροῦν τὸ ἐν τῇ ἐκείνου διακονίᾳ τετάχθαι, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ φοβερὸν καὶ ἀπρόσιτον. Ἐπεὶ δὲ τοὺς προέχοντας ἐλάβομεν, δέον καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς ὑπομνήσαι, ἵνα ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθῃ, ἐν τούτῳ καὶ μεμενηκῶς τῷ Κυρίῳ εὐαρεστοίῃ καὶ μὴ κατεξανίσταται ἕτερος ἐτέρου καὶ ἐπεμβαίνῃ ἐν τῇ διακονίᾳ, μηδ' αὖ ζῆτῆ τὰ παρ' 20 ἀξίαν ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀπαθείᾳ, μηδ' αὖ τὰ κατ' ἀξίαν καὶ ἀνεπισημόνως καὶ ἠπειγμένως, κἂν διὰ τὸ κοινωφελές, ἀλλὰ «πάντα εὐσημμόνως», ὡς ὁ λόγος, «καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»· οὐ γὰρ καλὸν τὸ καλόν, εἰ μὴ καλῶς λέγῃται καὶ πράττεται· εἰ τὸ δὲ ὁπότεν καὶ ὁ τρόπος ὁ χρόνος καὶ ὁ λόγος καθηκόντως καὶ ἀρμοδίως καὶ μεμετροημένως διαδείκνυ- 25 ται.

Ταῦτα ὡς σοφοῖς καὶ φρονίμοις ὑμῖν γνωρίζομαι· «μὴ γίνεσθε», γὰρ φησιν, «ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ», τὸ καλὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τελείως ἐν ἕκαστον τῶν γινομένων ὀφείλει γίνεσθαι. Οὐ βαρὺς ὑμῖν, σὺγγνωτε, ὁ λόγος, οὐδὲ κατὰ λύπησιν, οὐδὲ 30 κατ' ὀνειδίησιν, ἀλλ' ἐκ φιλαδελφίας, καὶ γὰρ καὶ οὐκ ἄξιος. Ἄλλ' οὖν πατὴρ ὑμῶν ἐμὶ καὶ πατρικῶς φλεγόμενος καὶ κηδόμενος ζητῶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τέκνα φωτὸς καὶ εὐσεβείας, ἅκακά τε καὶ ἅπλαστα

2. Ψαλμ. 93, 20.

5. Α' Κορ. 7, 21.

3. Ματθ. 18, 32-33.

6. Α' Κορ. 14, 40.

4. Πράξ. 6, 3.

7. Ἐφ. 5, 17.

Ἄλλὰ καὶ σεῖς πού δίνετε τὶς ἐντολὲς καὶ διατάζετε, καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ παρακάτω, σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὴ δίνετε ἔτσι ἅπλᾳ καὶ στὴν τύχη, μὲ ὕφος αὐταρχικὸ καὶ ἐξουσία πού δὲν εἶναι συμπαθὴς καὶ διακριτικὴ, τὶς διαταγὰς καὶ ἐντολὲς καὶ τὶς προτροπὰς σ' αὐτοὺς πού ἀσκοῦν τὰ διακονήματα, ἀλλὰ μὲ περίσκεψη γεμάτη ἀγάπη, μὲ κατάλληλη διάκριση, μὲ σκέψη βασανισμένη, γιὰ νὰ μὴ εἰπωθεῖ καὶ σὲ σᾶς τό, «αὐτὸς πού προκαλεῖ καταπίεση προστάζοντας»², καὶ ἐκεῖνο πού εἶπε ὁ Κύριος στὸν πονηρὸ δοῦλο· «ὄλο τὸ χρέος ἐκεῖνο σοῦ τὸ χάρισα, ἐπειδὴ μὲ παρακάλεσες. Δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ ἐλέησεις τὸν σύνδουλό σου, ὅπως σὲ ἐλέησα καὶ ἐγώ;»³, ἀλλὰ νὰ εἰπωθεῖ μᾶλλον αὐτὸ πού λέγεται στὶς Πράξεις· «ὡς ἐκλέξουμε ἄνδρες γεμάτους ἀπὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ σοφία, τοὺς ὁποίους θὰ τοποθετήσουμε στὸ ἔργο αὐτό»⁴, ὥστε, χρησιμοποιώντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν ἱερὴ διακονία σας, νὰ κερδίσετε καὶ τὶς ἴδιες μὲ ἐκείνους ἀμοιβές. Καὶ ἦταν μεταξὺ αὐτῶν ὁ Στέφανος πού προεῖχε, πού ἦταν καὶ πρῶτος μάρτυρας καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους. Δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα λοιπὸν τὸ ὅτι ταχθήκατε στὴ διακονία ἐκείνου, ἀντίθετα εἶναι καὶ μεγάλο καὶ φοβερὸ καὶ ἄφταστο. Ἐπειδὴ ὅμως μιλήσαμε γι' αὐτοὺς πού ἔχουν ἀνώτερες θέσεις μεταξὺ σας, πρέπει νὰ θυμίσω καὶ σὲ σᾶς τοὺς ὑπόλοιπους, ὁ καθένας σας μένοντας σ' αὐτὸ πού ἦταν ὅταν κλήθηκε⁵, νὰ εὐαρεστεῖ τὸν Κύριο καὶ νὰ μὴ ξεσηκώνεται ὁ ἓνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου καὶ νὰ παρεμβαίνει στὴ διακονία ἄλλου, οὔτε νὰ ζητᾶ αὐτὰ πού δὲν ἀξίζουν στὴ δική του ἀπάθεια, οὔτε πάλι αὐτὰ πού τοῦ ἀξίζουν νὰ τὰ ζητᾶ μὲ τρόπο ἀκατάλληλο καὶ ἐξαναγκαστικό, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ, ἀλλὰ «ὅλα νὰ γίνονται», ὅπως λέγει ἡ Γραφή, «μὲ εὐπρέπεια καὶ τάξη»⁶, γιὰ τὸ καλὸ δὲν εἶναι καλὸ, ἂν δὲν λέγεται καὶ δὲν γίνεται μὲ τρόπο καλὸ, ἐὰν δηλαδὴ τὸ πότε καὶ μὲ ποιὸν τρόπο καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ λόγος γίνεται φανερός ἔτσι πού πρέπει καὶ ταιριάζει καὶ μὲ μέτρο.

Αὐτὰ τὰ κᾶνω γνωστὰ σὲ σᾶς ἐπειδὴ εἴσαστε σοφοὶ καὶ λογικοί· γιὰ τὸ λέγει· «μὴ γίνεστε ἀνόητοι, ἀλλὰ νὰ καταλαβαίνετε ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ»⁷, τὸ καλὸ καὶ ἀρεστὸ καὶ τέλειο. Ὡστε δὲν πρέπει νὰ γίνεται μόνο καλὰ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τρόπον ἀρεστὸ καὶ τέλειο κάθε τι πού γίνεται. Δὲν εἶναι σκληρός, συγχωρεῖστε με, ὁ λόγος σὲ σᾶς, οὔτε γίνεται γιὰ νὰ σᾶς στενοχωρήσει, οὔτε νὰ σᾶς κατηγορήσει, ἀλλὰ ἀπὸ ἀδελφικὴ ἀγάπη· ἄλλωστε δὲν εἶμαι ἀξίος. Ὅμως εἶμαι πατέρας σας καὶ ἐπειδὴ φλέγομαι καὶ ἐνδιαφέρομαι πατρικὰ, ζητῶ τὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ νὰ εἶναι

καὶ ἀνώμητα ὑπάρχειν, δηλονότι ἐν τελειότητι τῆς ἐνθέου φρονήσεως. Δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ ἔτι, «πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα πάντες», ὡς φησι, «τὸ ἐν φρονῆτε». Ἡ δὲ τοῦ ἐνὸς φρόνησις ὁμοψυχίαν εἰσάγει καὶ εὐπείθειαν καὶ εὐταξίαν. Εὐφράνατε καὶ Θεὸν μᾶλλον καὶ μᾶλλον 5 καὶ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, τοὺς τε ἁγίους καὶ μακαρίους, ὧν καὶ ἐν ἴχνεσιν ἱεροῖς περιπατεῖτε, τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, ὅπως τῶν ἐναντίων ἐπιτηδευμάτων καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπορρηγνύμενοι καὶ τῶν τῆς εὐσεβείας ἐναρέτων πράξεων ἀνδρικῶς ἀντεχόμενοι καθ' ἑκάστην προκόπτομεν καὶ προκόπτοντες ὑψούμεθα καὶ τελειούμεθα, μέχρις 10 ἂν φθάσωμεν τὸ μακάριον πέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΑ΄.

15 **Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τῶν πατέρων διδασκαλίαις καὶ μὴ κεχηνέναι πρὸς τὰ παρόντα, ἀλλ' ἀποβλέπειν πρὸς τὰ μέλλοντα.**

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὄντος ἀναγκαίου ἡμῖν τοῦ λαλεῖν οὐ δυνάμεθα παρασιωπᾶν τὰ δέοντα, εἰ καὶ μὴ ἱκανοὶ ἐσμεν 20 πρὸς τοῦτο· εἰ γὰρ ὁ θρεμμάτων ἀλόγων ἐπιστατῶν πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα ἀναγκάζεται φροντίζειν τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ ποιμένης, ἐπιφωνεῖν τε καὶ λαλεῖν τὰ προσήκοντα, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ τῶν τιμίων ὑμῶν ψυχῶν τὴν προστασίαν ἐγκεχειρισμένοι, δεοίμεθα καὶ λαλεῖν καὶ φροντίζειν, μεριμνᾶν καὶ ἀγρυπνεῖν, καὶ 25 τοσοῦτον ὅσον δαπανῆσαι τὰς σάρκας καὶ τὰ ὀστέα, ἢ τάχα καὶ τὸ αἷμα κενῶσαι, καιροῦ καλοῦντος, καὶ ἕως τότε, ἕως ἂν καὶ ἐμπνέωμεν; Ὡστε εἰκότως ὁ ὑπομνηστικὸς λόγος εἰς ἀσφάλειαν μὲν τῶν εὐθυπορούντων, εἰς διέγερσιν δὲ τῶν ἀμελεστέρων, εἰς ἀνάστασιν τῶν πεπτωκότων, εἰς προθυμίαν τε τῶν εὐδρομούντων, αὐτῶν τε 30 ἡμῶν τῶν ταῦτα λαλούντων καὶ μᾶλλον ἢ ζήτησις, ὅτι «οἷον τὸ ἄρχον πέφυκε, τοιοῦτο καὶ τὸ ἀρχόμενον ὡς τὰ πολλὰ καθίστασθαι», ὡς ὁ μέγας ἔφη καὶ θεῖος Βασίλειος Ἀλλ' εἰ μὲν εἰς ἡμᾶς ἀπίδοιτε, οὐδε

παιδιά τοῦ φωτός καὶ τῆς εὐσέβειας, ἄκακα καὶ ἀπροσποίητα καὶ ἀψογα, δηλαδή μὲ τελειότητα τῆς θεϊκῆς σύνεσης. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν καὶ τώρα, «ὀλοκληρῶστε τὴ χαρὰ μου μὲ τὸ νὰ ἔχετε», ὅπως λέγει, «ὄλοι τὸ ἴδιο φρόνημα»⁸. Τὸ ἴδιο φρόνημα φέρνει ὁμοψυχία καὶ πειθαρχία καὶ εὐταξία. Κάνετε νὰ χαρεῖ ὅσο περισσότερο γίνεται καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἅγιοι ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ μακάριοι ὅσοι πατέρες μας, στὰ ἴχνη τῶν ὁποίων πατᾶτε, ὥστε, ἀποκοπτόμενοι καθὲ μέρα ἀπὸ τὶς ἀντίθετες ἐνασχολήσεις καὶ μένοντας προσηλωμένοι στὶς ἐνάρετες πράξεις τῆς εὐσέβειας μὲ γεναιότητα, νὰ προκόβουμε καθὲ μέρα, καὶ προκόβοντας νὰ ἀνυψωνόμαστε καὶ νὰ τελειοποιούμαστε, μέχρι νὰ φτάσουμε στὸ μακάριο τέλος τῆς ζωῆς μας μὲ τὴ χάρι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνηση, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 121η

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ προσέχουμε στὶς διδασκαλίες τῶν πατέρων καὶ νὰ μὴ χάσκουμε πρὸς τὰ προσκαιρα, ἀλλὰ νὰ προσβλέπουμε πρὸς τὰ μελλοντικά.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου, εἶναι ἀπαραίτητο σὲ μένα νὰ μιλῶ καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἀποσιωπῶ αὐτὰ ποὺ πρέπει, ἂν καὶ δὲν εἶμαι ἱκανὸς σ' αὐτό. Γιατί, ἂν αὐτὸς ποὺ προΐσταται σὲ ἄλογα ζῶα, ἀναγκάζεται νὰ φροντίζει καθὲ μέρα καὶ νύχτα τὸ ποίμνιο τοῦ τοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ, νὰ μιλάει σ' αὐτὰ καὶ νὰ λέγει αὐτὰ ποὺ πρέπει, πόσο μᾶλλον ἐγὼ ὁ ταπεινός, ποὺ ἔχω ἀναλάβει τὴν προστασία τῶν τίμων ψυχῶν σας, πρέπει νὰ μιλῶ καὶ νὰ φροντίζω καὶ νὰ μεριμνῶ καὶ νὰ ἀγρυπνῶ, καὶ τόσο πολὺ, ὥστε καὶ τὴ σάρκα καὶ τὰ ὀστέα μου νὰ θυσιάσω, ἀλλὰ καὶ τὸ αἷμα μου νὰ χύσω, ὅταν τὸ καλέσει ὁ καιρὸς, καὶ μέχρι τότε, ὅσο θὰ ἀναπνέω; Ὡστε δικαιολογημένα ὁ ὑπομνηστικὸς λόγος γίνεται γιὰ τὴν προφύλαξη αὐτῶν ποὺ βαδίζουν τὸν σωστὸ δρόμο, γιὰ τὴν ἀφύπνιση τῶν πιὸ ἀμελῶν, γιὰ τὴν ἀνέγερση αὐτῶν ποὺ ἔχουν πέσει, καὶ τὴν ἐνθάρρυνση αὐτῶν ποὺ τρέχουν καλῶς, ἀλλὰ καὶ γιὰ μένα τὸν ἴδιο ποὺ τὰ λέω αὐτά, καὶ πολὺ περισσότερο μάλιστα, ἀφοῦ εἶναι διαπιστωμένο ὅτι «ὅ,τι εἶναι αὐτὸ ποὺ ἄρχει, τέτοιο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνεται καὶ αὐτὸ ποὺ ἄρχεται», ὅπως εἶπε καὶ ὁ θεῖος Βασίλειος. Ἀλλά, ἂν ἀποβλέψετε σὲ

μία ὠφέλεια· ἐσμὲν γάρ, ὡς οἴδατε, παντάπασιν ἀχρεῖοι· εἰ δὲ εἰς τοὺς τῶν ὀσίων ἡμῶν πατέρων βίους καὶ τὰς διδασκαλίας, ἅς καθ' ἑκάστην ὡς εἶπεῖν καὶ δι' ἀκοῆς καὶ διὰ στόματος προφέρομεν, μιμησώμεθα ἂν τὰ κάλλιστα καὶ ῥυθμίσωμεν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν εὐκλεῆ καὶ 5 τῆς ὄντως ἐναρέτου ζωῆς ἀξιοθαύμαστον.

Μὴ πρόσχωμεν τοίνυν εἰς τοὺς πίπτοντας, εἴπερ υἱοὶ φωτὸς καὶ ἀναστάσεως καλεῖσθε καὶ ἀκούεσθε, μηδὲ εἰς τοὺς ῥαθύμους καὶ ἀμελῶς διαμείδοντας τὰς ἡμέρας, εἴπερ τῶν ἀγίων συμπολιταὶ φιλοῦμεν χρηματίζεσθαι· ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ θεοφρόνως πρὸς τὸ καλὸν 10 αἰεὶ παγιούμενοι, αὐξῶμεν καὶ παγιώμεθα ἐν τῇ μορφώσει τῆς κατ' ἀρετὴν ζωῆς, πίστιν ἀδίστακτον φέροντες, ἀγάπην ἀπαθῆ καὶ ἀπαρησίαστον ἐν τῷ χαρίσματι τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ὑπακοῆς, ἐν τῷ κλέει τῆς κατανύξεως, οὐδὲν ἐπιφερόμενοι σχολιὸν ἢ παρᾶνομον, δι' ὧν ἐστὶ λυπεῖν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ εὐφραίνειν 15 τὸν ἀντίπαλον. Γενοίμεθα εὐχάριστοι, ὑπομονητικοὶ πρὸς τὸν τῆς ἀσκήσεως δρόμον καὶ τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα. Μὴ βλέψωμεν πρὸς τὸ παρὸν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ἀποσκοπεύοντες, περιχαρῶς τὰ θεῖα κατασπαζώμεθα, θεωροῦντες καὶ ἐπινοοῦντες ὅθεν καὶ ὅπως ἐξήλθομεν, ὅτι ἀπὸ κόσμου καὶ οἶον ἀπὸ σκότους τῆς συγχύσεως τοῦ βίου 20 τούτου, ἀπὸ ταραχῆς καὶ ζάλης τῆς οἴονει κυματουμένης τῶν ἀνθρώπων δυσζωΐας ἴδε γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως τὰ νῦν ἔχει (ὀπηνίκα οἱ Ἄραβες ληΐζονται τὰ καθ' ἡμᾶς, πληθὺς πολλὴ ἐξεληλυθότες καὶ ἐναλλόμενοι εἰς τὰ τῶν Χριστιανῶν), οἷος πειρασμὸς καὶ θροῖσμὸς ἐν τοῖς βασιλεῦσιν, οἷα ἀνάγκη καὶ ὀδύνη ἐν τοῖς στρατεύμασιν, οἷος 25 κοπετὸς καὶ ὀδυρμὸς καὶ φόνος ἐν τοῖς αἰχμαλωτιζομένοις. Ἀρπάζονται ἄωρία ἐξάπινα ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, πρεσβῦται, παιδιά, θρέφη, πᾶσα ἐλεινὴ ἡλικία· χωρίζεται γυνὴ ἀπὸ ἀνδρός, ἀδελφὸς ἀπὸ ἀδελφοῦ, μήτηρ ἀπὸ παιδός, οἱ μὲν τὰς κεφαλὰς ἀποτεμνόμενοι κατέναντι τῶν οἰκειῶν καὶ συναίμων, οἱ δὲ ἐκ καταδρομῆς κα- 30 τασφαζόμενοι καὶ πίπτοντες κατὰ τοῦ τυχόντος τόπου καὶ οὐδὲ ταφῆς ἴσως ἀξιούμενοι· ἄλλοι σιδηροδέσμοι κατεχόμενοι καὶ ἐκ τόπου εἰς τόπον ἐλεινῶς μετερχόμενοι, λιμῶ καὶ δίψῃ πιεζόμενοι, μάστιγι καταστικτόμενοι· ὄρα ἢ μήτηρ τὸ οἰκεῖον τέκνον, ὃ κακῶς γεγέννη-

1. Α' Θεσσα. 5,5.

2. Ἐφ. 4,30.

μένα, δὲν θὰ ἔχετε καμμιά ὠφέλεια, γιατί, ὅπως ξέρετε, εἶμαι τελείως ἄθλιος. Ἄν ὅμως ἀποβλέψουμε τοὺς βίους τῶν ὁσίων πατέρων μας καὶ τὶς διδασκαλίαις τους, τὶς ὁποῖες, κατὰ κάποιον τρόπο, κάθε μέρα τὶς ἀναφέρουμε καὶ μὲ τὴν ἀκοή καὶ μὲ τὸ στόμα, τότε θὰ μπορέσουμε νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καλύτερα καὶ νὰ κάνουμε τὴ ζωὴ μας ἐνδοξη καὶ ἀξιοθαύμαστη ὅσον ἀφορᾷ τὴν πραγματικᾶ ἐνάρετη ζωὴ.

Ἄς μὴ δίνουμε σημασία λοιπὸν σ' αὐτοὺς ποὺ πέφτουν, ἐφόσον ὀνομάξεστε καὶ ἀκοῦτε νὰ σᾶς ἀποκαλοῦν υἱοὺς τοῦ φωτός¹ καὶ τῆς ἀναστάσεως, οὔτε σ' ἐκείνους ποὺ περνοῦν τὶς μέρες τους μὲ τεμπελιά καὶ ἀδιαφορία, ἂν φυσικᾶ θέλουμε νὰ εἶμαστε συμπολιτεῖς τῶν ἁγίων. Ἄλλὰ στερεοῦμενοι πάντοτε μὲ σταθερότητα καὶ εὐσέβεια στὸ καλὸ, ὡς βελτιωθοῦμε καὶ ὡς σταθεροποιηθοῦμε στὴ μὀρφωση τῆς ἐνάρετης ζωῆς, παρουσιάζοντας πίστη χωρὶς δισταγμούς, ἀγάπη χωρὶς πάθη καὶ θράσος, μὲ τὸ χάρισμα τῆς ταπεινοφροσύνης, μὲ τὸ κόσμημα τῆς ὑπακοῆς, μὲ τὴ δόξα τῆς κατάνυξης, χωρὶς νὰ φέρουμε μαζί μας τίποτε τὸ στραβὸ καὶ παράνομο, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ προκαλοῦμε λύπη στὸ ἅγιον Πνεῦμα², καὶ νὰ κάνουμε τὸν ἀντίπαλο νὰ χαίρεται. Ἄς γίνουμε εὐχάριστοι καὶ ὑπομονητικοὶ στὸ δρόμο τῆς ἀσκήσης καὶ στὸν κανὸνα τῆς ὑποταγῆς. Νὰ μὴ βλέπουμε τὸ παρὸν, ἀλλὰ, ἀποβλέποντας στὸ μέλλον, νὰ δεχόμεστε μὲ μεγάλη χαρὰ τὰ θεϊκὰ, ἐξετάζοντας καὶ κατανοώντας ἀπὸ ποῦ καὶ μὲ ποιὸν τρόπο βγήκαμε, ὅτι δηλαδὴ φύγαμε ἀπὸ τὸν κόσμο καί, σὰν ἀπὸ σκοτάδι, ἀπὸ τὴ σύγχυση αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἀναταραχὴ καὶ παραζάλη τῆς τρικυμισμένης ἀνθρώπινης κακοζωΐας. Πράγματι πρόσεξε μαζί μὲ τὰ ἄλλα, πῶς εἶναι ἡ τωρινὴ κατάσταση (τὴ στιγμή ποὺ πλῆθος μεγάλο Ἀράβων, ποὺ ἐξεστράτευσε καὶ εἰσέβαλε στὰ χριστιανικὰ ἐδάφη, λεηλατοῦν τὰ ὑπάρχοντά μας), τί ἀγωνία καὶ ταραχὴ τοὺς βασιλεῖς, τί ἀνάγκη καὶ θλίψη στὰ στρατεύματα, τί θρῆνος καὶ κλάματα καὶ φόνοι τῶν αἰχμαλώτων. Ἀρπάζονται πρὶν τὴν ὥρα τους ξαφνικὰ ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, ἡλικιωμένοι, παιδιὰ, βρέφη κάθε ἀξιολύπητη ἡλικία. Χωρίζεται γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ἀδελφὸς ἀπὸ τὸν ἀδελφόν, μητέρα ἀπὸ τὸ παιδί της, καὶ ἄλλοι ἀποκεφαλίζονται μπροστὰ τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς τους, ἄλλοι πάλι σφάζονται κατὰ τὴ διάρκεια ἐπιδρομῆς καὶ πέφτουν σ' ὅποιο μέρος τύχει, καὶ ἴσως μένουν ἄταφοι. Ἄλλοι κρατοῦνται σιδηροδέσμοι καὶ μεταφέρονται ἀπὸ τόπο σὲ τόπο σὲ κατάσταση ἔλεινῆ, ὑποφέρουν ἀπὸ πείνα καὶ δίψα καὶ εἶναι γεμάτοι πληγὲς ἀπὸ τὶς μαστιγώσεις. Ἡ μητέρα βλέπει τὸ παιδί της ποὺ

κεν, ἢ προσκρούόμενον ἢ ἀποσφαττόμενον ἢ ἐκλμπάνον ἀπὸ δίψης ἢ πείνης, καὶ οὐδεὶς ὁ ἐλεῶν καὶ οὐδαμοῦ φάρμακον βοηθείας· καὶ τὰ περιττότερα σιγητέον μᾶλλον ἢ ἐκπομπευτέον, τὰ ὀδυρμοῦ καὶ σιγῆς ἄξια. Ὡ Κύριε, σῶσον δὴ! ὦ Κύριε, εὐόδωσον δὴ! Φεῖσαι, φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου καὶ μὴ δῶς τὴν κληρονομίαν σου εἰς ὄνειδος! «Ἴνα τί το πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις, ἐπιλανθάνει τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν; ὅτι ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστήρ ἡμῶν. Ἀνάστα, Κύριε βοήθησον ἡμῖν καὶ λύτρωσον ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου».

10 Ἀλλὰ τίς καὶ πόθεν ἡ αἰτία, ἵνα τὸ ὄνομα τὸ πανάγιον βλασφημῆται δι' ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα οὕτω φθάσωμεν ὑπὸ χεῖρα τῶν ἀρνούμενων αὐτὸν καταληϊζέσθαι; Ἡ πάντως διὰ τὰς ἀνομίας καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἐν αἷς παραπικραίνομεν αὐτόν, μὴ φυλάσσοντες τὰ προστάγματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τοῦτο μαστιγοῦντος ἡ-
15 μᾶς καὶ κολάζοντος διὰ χειρῶν ἀνόμων. Ἐπεὶ οὖν τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα νῦν ἐλεεινά, τί ἡμῖν προσήκει τοῖς σχολάζουσι; Τί ἄλλο, ἢ ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀγωνιζομένων Χριστιανῶν ἀδελφῶν ἔχειν ἐκτενῆ εὐχὴν εἰς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὅπως, θαυματουργῶν κἀνταῦθα, μὴ εἰς τέλος ἀπώσῃται τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ ταῖς τῆς παναγίας Μη-
20 τρὸς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων λιταῖς ἐξευμενιζόμενος, διασκεδάσῃ βουλὰς ἐθνῶν, εἰς τὸ γενέσθαι τὴν ὁδὸν αὐτῶν σκοτός καὶ ὀλίθημα καὶ ἄγγελόν τινα οὐρανόθεν ἀντιπράττοντα καὶ διώκοντα αὐτούς, τοῦ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τὸν παρόντα καιρὸν εἰρηνικὸν καὶ ἀνεκπόρθητον τῶν ὑπαναντίων; Ἔσται δὲ ἡ εὐχὴ ἡμῶν εὐπρόσδεκτος,
25 εἴπερ ἐν φόβῳ αὐτοῦ διαζῶμεν, φεύγοντες τὰ αἵτια τῆς ἁμαρτίας, μὴ παρησιαζόμενοι, μὴ ποιοῦντες κρυπτὰ, ἃ οὐκ ἔστι λαθεῖν τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν τοῦ Θεοῦ, μὴ ὡς δοῦλοι μηδὲ ὡς μίσθιοι τὴν θείαν δουλείαν ἀνύοντες, ἀλλ' υἱικῶς διακείμενοι ὡς ἐκ προθυμίας, ὡς ἐκ χαρᾶς, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ καλοῦ ἐφέσεως καὶ ἀγαπήσεως, ἵνα καὶ τὸν μέ-
30 γαν καὶ ἀόρατον πόλεμον ἀποκρουσώμεθα, «τὰς ἀρχάς», λέγω, «καὶ ἐξουσίας καὶ τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκοτούς τοῦ αἰῶνος τούτου», καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν συνεπαμύνωμεν διὰ τῆς καθαρᾶς ἐντεύξεως

μὲ πόνο γέννησε νὰ χτυπιέται ἢ νὰ σφάζεται ἢ νὰ πεθαίνει ἀπὸ δίψα ἢ πείνα καὶ κανένας νὰ μὴ τὸ σπλαγχνίζεται καὶ ἀπὸ πουθενὰ νὰ μὴ τοῦ δίνεται φάρμακο βοήθειας. Καὶ τὰ περισσότερα πρέπει νὰ τὰ ἀποσιωπήσω μᾶλλον παρὰ νὰ τὰ διαπομπεύσω, αὐτὰ πού εἶναι ἄξια γιὰ κλάματα καὶ σιωπή. ὦ Κύριε, σῶσε μας ἐπὶ τέλους! ὦ Κύριε, δῶσε αἴσια ἔκβαση! Λυπήσου, λυπήσου τὸν λαὸ σου καὶ μὴ ἐπιτρέψεις ἡ κληρονομία σου νὰ χλευάζεται! «Γιατί στρέφεις ἄλλοῦ τὸ πρόσωπό σου καὶ λησμονεῖς τὴν ἀθλιότητά μας καὶ τὴ θλίψη μας; Ἡ ψυχὴ μας ἔπεσε ταπεινωμένη στὸ χῶμα καὶ κόλλησαν στὴ γῆ τὰ σπλάγχνα μας. Σήκω, Κύριε, βοήθησέ μας καὶ γλύτωσέ μας, γιὰ χάρη τοῦ ὀνόματός σου»³.

Ἄλλὰ ποιά εἶναι καὶ ἀπὸ ποῦ προέρχεται ἡ αἰτία, ὥστε νὰ διασύρεται τὸ πανάγιο ὄνομα ἕξαιτίας μας στὰ ἔθνη, καὶ νὰ φτάσουμε ἔτσι νὰ ληστευόμαστε ἀπὸ τὰ χέρια αὐτῶν πού τὸν ἀρνοῦνται; Ὅπως δὲ ποτε ἕξαιτίας τῶν παρανομῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν μας μὲ τίς ὁποῖες τὸν δυσάρεστήσαμε πάρα πολύ, μὴ τηρώντας τὰ προστάγματα καὶ τίς ἐντολές του, καὶ γι' αὐτὸ μᾶς μαστιγώνει καὶ μᾶς τιμωρεῖ μὲ τὰ χέρια τῶν παρανόμων. Ἀφοῦ λοιπὸν τέτοια καὶ τόσο μεγάλα εἶναι τώρα τὰ κακά, τί πρέπει νὰ κάνουμε ἡμεῖς πού εἴμαστε εὐκαιροί; Τί ἄλλο, ἀπὸ τὸ νὰ κάνουμε ἐκτενῆ προσευχὴ στὸν Κύριο καὶ Θεὸ μας ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μας πού ἀγωνίζονται γιὰ μᾶς, ὥστε, ἐπεμβαίνοντας θαυματουργικὰ καὶ στὴν περίπτωσή αὐτή, νὰ μὴ κρατήσῃ μακριὰ τοῦ λαοῦ του μέχρι τὸ τέλος, ἀλλὰ, ἕξευμενιζόμενος μὲ τίς παρακλήσεις τῆς παναγίας Μητέρας του καὶ ὅλων τῶν ἁγίων, νὰ συντριψῇ τίς βουλές τῶν ἐθνῶν, ὥστε νὰ γίνῃ ὁ δρόμος τοῦ σκοτεινοῦ καὶ γλιστεροῦ, καὶ νὰ στείλῃ ἕναν ἄγγελο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ νὰ τοὺς πολεμήσῃ καὶ νὰ τοὺς διώξῃ, ὥστε νὰ περάσουμε καὶ τὸν παρόντα καιρὸ εἰρηνικὸ καὶ χωρὶς λεηλασίες ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς; Καὶ θὰ εἶναι ἡ προσευχὴ μας εὐπρόσδεκτη, ἂν φυσικὰ ζοῦμε μὲ τὸν φόβο του, ἀποφεύγοντας τὰ αἵτια τῆς ἁμαρτίας, χωρὶς ἐλευθεροστομίες, χωρὶς νὰ κάνουμε πράξεις κρυφές, τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ διαφύγουν τὸ μεγάλο μάτι τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ἐκτελοῦμε τὴ θεία ἐργασία σὰν δούλοι ἢ σὰν μισθωτοί, ἀλλὰ ὡς υἱοὶ μὲ προθυμία καὶ χαρὰ, ἀπὸ τὴ μεγάλη μας ἐπιθυμία καὶ ἀγάπη μας τοῦ καλοῦ, ὥστε καὶ τὸν μεγάλο καὶ ἀόρατο πόλεμο νὰ ἀποκρούσουμε, δηλαδή «τίς ἀρχές καὶ τίς ἐξουσίες καὶ τοὺς κοσμοκράτορες τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ κόσμου»⁴, καὶ νὰ ἀμυνθοῦμε μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς μας μὲ τὴν καθαρὴ προσευχὴ μας στὸν Κύριό μας

4. Ἐφ. 6, 12.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΒ΄.

Περὶ τοῦ πενθεῖν τοὺς ἀπορραγέντας ἀδελφούς ἡμῶν
καὶ τοῦ κρατεῖν τὰς ἑαυτῶν γλώσσας.

5

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐδηλώθη ὑμῖν διὰ τῆς ἐν τῇ παρελθούσῃ
ἐσπέρα κατηχήσεως, ὅτι ἀπερράγησαν τῆς πνευματικῆς συναφείας
ἀδελφοὶ ἡμῶν τρεῖς ἀλλὰ τί ὅτι αὐτοὶ πρὸ τῆς κατηχήσεως διέγνωτε
10 καὶ εἰς μάτην ἡμεῖς ἀνέγνωμεν ὑμῖν τὰ γράμματα; Πόθεν δέ, ἢ πάν-
τως ἐκ τῶν εἰσελθόντων, μὴ φυλαξάντων τὴν κοινὴν ἐντολήν, μηδὲ
φοβηθέντων κριμα ἀπειλῆς Θεοῦ; Ἴδε τοίνυν, διὰ τοῦτο πίπτομεν
ὡσπερ φύλλα· ἴδε, διὰ τοῦτο διαλυόμεθα «ὡσπερ κηρὸς ἀπὸ προσώ-
που πυρός»· ἴδε, διὰ τοῦ ἐρχόμεθα οὐκ εἰς προκοπὴν τινα, ἀλλ' εἰς
15 κατόπιν. Ποῦ ἢ πυκνότης τῆς τῆς κατηχήσεως ἀσφαλείας; Μᾶλλον
δὲ ποῦ ἢ τῶν ἀγίων πατρικῆ παραγγελία; Τρεῖς ὥραι διηλθον, ὡς
φησιν ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύων τὸ ῥητὸν τῶν
Πράξεων περὶ τῆς Σαπφείρας, ὅτι οὐ διέγνω τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς
αὐτῆς Ἀνανίου· τοιαύτη γὰρ, φησίν, ἦν ἡ ἀσφάλεια τῶν μαθητῶν,
20 πρὸς τὸ μὴ ἔκφορα ποιεῖσθαι τοῖς συμφοιτηταῖς τὰ παρὰ τῶν διδα-
σκάλων γινόμενα, ἕως ἂν πρὸς αὐτῶν ἐδημηγοροῦντο· ἀλλ' αὐτοὶ
εἰκῆ ἀκούετε, εἰκῆ ἀναγινώσκετε, ἢ μόνον πρὸς τὸ γενέσθαι λεξίθη-
ρες καὶ κλεπτολόγοι, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, μόρφωσιν ὑποταγῆς ἔχον-
τες, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένοι.

25 Οὐχ οὕτω δὲ οἱ θεσπέσιοι ἡμῶν πατέρες, ἀλλ' οὐδὲ οἱ νῦν ὁμο-
ταγεῖς ὑμῶν· οὐδὲ γὰρ πάντας κατηγορήσω, ὅτι θεμιτόν, ἀλλὰ τοὺς
ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀκρατηγλώττους. Τὸ τοίνυν κάκεινοις ποιῆσαι τὸν
ὄλισθον τῆς ἀποστασίας τί, ἀλλ' ἢ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὅτι οὐκ ἐφύλαξαν
ἐντολήν; Εἰ γὰρ ἐφύλαττον, μεμενήκεισαν ἂν ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χρι-
30 στοῦ, ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τῆς ὁμολογίας, ἐν τῇ ὑπομονῇ τῶν παθημάτων,
ἐν τῇ φιλαδέλφῳ διαθέσει. Ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξαν, ἐκ τοῦ κατὰ μι-

1. Ψαλμ. 67, 3.

2. Πράξ. 5, 5 ἔ.

Ἰησοῦ Χριστοῦ, σὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 122η

Γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ πενθοῦμε τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ ἀποσκίρτησαν, καὶ νὰ συγκρατοῦμε τὴ γλώσσα μας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, σᾶς ἀνέφερα στὴν κατήχηση τῆς περασμένης νύχτας, ὅτι τρεῖς ἀδελφοὶ μας ἀποσκίρτησαν ἀπὸ τὴν πνευματικὴ μας ἔνωση. Ἀλλὰ γιατί, ἐνῶ σεῖς τὸ ξέρατε πρὶν ἀπὸ τὴν κατήχηση, ἐγὼ σᾶς διάβασα ἄδικα τὰ γράμματα; Καὶ ἀπὸ ποῦ τὸ γνωρίζατε, ἂν ὄχι ὅπως-δήποτε ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἦρθαν ἀπ' ἔξω, οἱ ὁποῖοι δὲν κράτησαν τὴν κοινὴ ἐντολή, οὔτε φοβήθηκαν τὴν κρίση τῆς ἀπειλῆς τοῦ Θεοῦ; Νὰ λοιπόν, γι' αὐτὸ πέφτουμε σὰν φύλλα. Νὰ, γι' αὐτὸ λειώνουμε «σὰν κερὶ μπροστὰ στὴ φωτιά»¹. Νὰ, γι' αὐτὸ δὲν πηγαίνουμε μπροστὰ, ἀλλὰ πίσω. Ποῦ πῆγε ἡ προφύλαξη ἀπὸ τὴ συχνότητα τῶν κατηχήσεων; Ἡ καλύτερα, ποῦ πῆγαν οἱ συμβουλές τῶν ἁγίων πατέρων; Πέρασαν τρεῖς ὥρες, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύοντας τὴν περικοπή τῶν Πράξεων γιὰ τὴν Σαπφείρα, καὶ δὲν γνώριζε τὸν θάνατο τοῦ ἀνδρα τῆς Ἀνανία², γιατί τόσο μεγάλη ἦταν ἡ ἐχεμύθεια τῶν μαθητῶν, γιὰ νὰ μὴ κοινολογοῦνται στοὺς συμμαθητές τους αὐτὰ ποὺ γίνονταν ἀπὸ τοὺς δασκάλους, μέχρι ποὺ νὰ ἀνακοινωνθοῦν ἀπὸ τοὺς ἴδιους. Ἀλλὰ σεῖς ἄδικα ἀκοῦτε, ἄδικα διαβάζετε, ἢ τὸ κάνετε μόνο γιὰ νὰ κυνηγήσετε λέξεις καὶ νὰ κλέψετε λόγια, γιὰ νὰ μιλήσω ἀποστολικά, «καὶ ἂν καὶ ἔχετε ἔξωτερικὰ τὴ μορφὴ τῆς ὑποταγῆς, ἀλλὰ μὲ τὴ ζωὴ σας ἀρνεῖστε τὴ δύναμή της»³.

Οἱ θεόπνευστοι πατέρες μας ὅμως δὲν ἐνεργοῦσαν ἔτσι, οὔτε αὐτοὶ ποὺ τώρα ἀνήκουν στὴν ἴδια τάξη μὲ σᾶς, καθόσον δὲν τοὺς κατηγοροῦ ὅλους, γιατί δὲν εἶναι σωστό, ἀλλὰ μόνο τοὺς ἀπαίδευτους καὶ αὐτοὺς ποὺ δὲν συγκρατοῦν τὴ γλώσσα τους. Γιατί λοιπόν καὶ ἐκεῖνοι ἔκαναν τὸ ὀλίσθημα τῆς ἀποστασίας, παρὰ γι' αὐτὸ ποὺ γίνεται λόγος, ὅτι δηλαδὴ δὲν τήρησαν τὴν ἐντολή; Γιατί, ἂν τὴν τηροῦσαν, θὰ μπορούσαν νὰ παραμείνουν στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ⁴, στὴν ὑπόσχεση ποὺ ὁμολόγησαν, στὴν ὑπομονὴ τῶν παθημάτων, σὰ φιλάδελφα αἰσθήματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ

3. Β΄ Τιμ. 3, 5.4. Α΄ Ἰω. 4, 16.

κρὸν λέγοντες καὶ ὑπονοοῦντες (τί γάρ ἐστιν, εἰάν εἶπω τοῦτο, ὡσπερ λέγει τις τῶν ἁγίων; τί ἐστιν, εἰάν ἐξερωτήσω ἐκεῖνο; εἰάν ἴδω τὸ τόδε, εἰάν ὑπονοήσω τὸ ἄλλο,), οὕτω λεληθότως καὶ ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ ἔσχατον τῆς κακίας ὑπηνέχθησαν· οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς τομῆς τὸ κοπτόμενον κέκοπται ὡς τὰ πολλά, ἀλλ' ἐξ ὑπαλλήλων καὶ συχνοτέρων. Καὶ εἴη ἂν οὐ τῆς τελευταίας μόνης ἢ αἰτία, ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν καὶ ἐκάστης τῶν πρὸ αὐτῆς. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ληπτέον τομαὶ γὰρ τινές εἰσι δριμεῖαι κατ' αὐτῆς καὶ ἡ τῶν τυχόντων ἐντολῶν παραθεώρησις, καὶ ἑτέρα τὴν ἑτέραν φέρουσα καὶ προκαλουμένη εἰς τὸν 10 ἔσχατον τῆς κακίας πυθμένα τὴν ἑλεεινὴν καὶ πανάθλιον ψυχὴν ἀπορρήγνυσι καὶ ἀποκόπτει, ὡς τὴν συκῆν ὄντως τὴν ἄκαρπον τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παραπέμπουσα. Ἄλλὰ «νῦν», φησί, «καιρὸς εὐπρόσδεκτος νῦν ἡμέρα σωτηρίας». «Ἀποθώμεθα», φησί, «τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως 15 περιπατήσωμεν· μὴ κῶμοις καὶ μέθαις» (οὐ τοὺς ἀπο οἴνου λέγω, ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ λογισμῶν ῥυπαρῶν καὶ πονηρῶν), «μὴ κοίταις καὶ ἀσελείαις» (ταύτας κατὰ τὸ γράμμα φάσκω), «ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας» διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν οἰκείων θελημάτων.

20 Ἴδε οὖν ἀπερράγη ὁ ἑλεεινὸς Θεότεκνος, ὁ ἄθλιος Πάπυλος· περὶ γὰρ τοῦ Ἀριστάρχου, εἰ καὶ ὑπέστρεψεν, ὡς λυμεῶνα, πολλαχῶς τοῦτο πεπονηκότα καὶ ἄλλους συναπόλλοντα, τέως οὐκ ἐδέξαντο εἰς Σακκουδιῶνα. Τίς οὖν ὑμῶν ἀκηκοῶς ἐστέναξεν ἐκ βάθους καρδίας; τίς ἔδρεξε δάκρυον θερμὸν ἐκ μέσης καρδίας; τίς ἤλγησε τὴν 25 ψυχὴν ἀδελφῶν φρονῶν; Ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀγάπη τῆς φιλαδελφίας καὶ τοῦτο ἐμακάρισεν ὁ ἅγιος Κλιμαξ, καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοὶ εἰσιν ἀληθῶς ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, ἀψευδῶς τέκνα Θεοῦ γνωριζόμενοι καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως σύσσωμοι, τὸ ἐν φρονοῦντες. Οἱ δὲ μὴ οὕτως ὑπολαβόντες, ἀλλὰ πεφλυαρηκότες ὡς παραδειγματίζοντες καὶ ὡς 30 ἐπιχαιρόμενοι καὶ ὡς ἡδυνόμενοι καὶ ὡς ἐπιγελάσαντες, τί ἄλλο ἄξιοι ἀκούειν, ἢ τὸ πολλῆς τόλμης ἂν εἴη τοὺς τοιούτους, καθὼς ὁ θεὸς καὶ μέγας Βασιλείος μέλη Χριστοῦ ὀνομάζειν, ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἄρχε-

δὲν τὴν τήρησαν, μὲ τὸ νὰ τὸ λένε καὶ νὰ τὸ ὑπονοοῦν κάθε λίγο (γιατὶ τί σημασία ἔχει, ἂν τὸ πῶ αὐτό, ὅπως λέγει κάποιος ἀπὸ τοὺς ἁγίους; Τί σημασία ἔχει ἂν ρωτήσω ἐκεῖνο, ἂν δῶ αὐτό, ἂν ὑπονοήσω τὸ ἄλλο;), καὶ ἔτσι ἀπαρατήρητα καὶ χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθοῦν ἔφτασαν στὸ ἔσχατο σημεῖο τῆς κακίας. Γιατὶ συνήθως δὲν κόβεται μὲ ἓνα χτυπήμα αὐτὸ ποὺ κόβεται, ἀλλὰ μὲ ἀπανωτὰ καὶ συχνὰ χτυπήματα. Καὶ δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ τελευταίου χτυπήματος τὸ κόψιμο, ἀλλὰ ἀναλογικὰ καὶ κάθε προηγουμένου χτυπήματος. Ἔτσι πρέπει νὰ σκεφτοῦμε καὶ γιὰ τὴν ψυχὴ. Γιατὶ καὶ ἡ παραμέληση τῶν ὁποίωνδήποτε ἐντολῶν εἶναι τομὲς κοφτερὲς κατὰ τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ μὲ φέρνοντας καὶ προκαλώντας τὴν ἄλλη, ἀποσπᾷ τὴν ψυχὴ στὸν ἔσχατο πυθμένα τῆς κακίας καὶ τὴν ἀποκόπτει, σὰν τὴν πραγματικὰ ἄκαρπη συκιᾷ, παραπέμποντάς τιν στὴν αἰῶνια φωτιά. Ἄλλὰ «τώρα», λέγει, «εἶναι καιρὸς εὐνοϊκός, τώρα εἶναι ἡμέρα σωτηρίας»⁵. «Ἄς πετάξουμε λοιπόν», λέγει, «τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἄς ὀπλισθοῦμε μὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. Ἄς συμπεριφεροῦμαστε σεμνὰ, ὅπως ὅταν εἶναι ἡμέρα· ὄχι μὲ συμπόσια καὶ μεθύσια (δὲν ἐννοῶ αὐτὰ ποὺ ὀφείλονται στὸ κρασί, ἀλλὰ τὰ ὀφειλόμενα στοὺς ἀκάθαρτους καὶ πονηροὺς λογισμοὺς), ὄχι μὲ ἀκολασίαι καὶ ἀσέλγειαι (αὐτὲς τίς ἐννοῶ κυριολεκτικὰ), ἀλλὰ ντυθεῖτε τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό, καὶ μὴ φροντίζετε γιὰ τὴ σάρκα, ἱκανοποιώντας τίς ἐπιθυμίας της»⁶, μὲ τὴν ἐκπλήρωση τῶν προσωπικῶν μας θελημάτων.

Νὰ λοιπὸν ἀποκόπηκε ὁ ἔλεινός Θεότεκνος, ὁ ἄθλιος Πάπυλος. Ὅσο γιὰ τὸν Ἀρίσταρχο, ἂν καὶ ἐπέστρεψε, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ἔκανε πολλές φορές καὶ παρέσυρε καὶ ἄλλους, ὡς διαφθορέα, τὴ φορὰ αὐτὴ δὲν τὸν δέχθηκαν στὴ μονὴ τοῦ Σακκουδίου. Ποιὸς λοιπὸν ἀπὸ σᾶς ἀκούοντάς το στέναξε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς του; Ποιὸς πόνεσε ψυχικὰ σκεφτόμενος ἀδελφικὰ; Γιατὶ σ' αὐτὸ φαίνεται ἡ ἀγάπη τῆς φιλαδελφίας, τὴν ὁποία μακαρίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακας, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, ἀναγνωριζόμενοι ἀληθινὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνωμένοι μὲ τὴν ταπεινότητά μου σὲ ἓνα σῶμα, ἐπειδὴ σκέφτονται τὸ ἴδιο⁷. Ἐνῶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν τὸ εἶδαν ἔτσι, ἀλλὰ φλυάρισαν καὶ τὸν διαπόμπευσαν, καὶ ἔδειξαν χαιρεκακία καὶ εὐχαριστήθηκαν καὶ τὸν περιέλασαν, τί ἄλλο εἶναι ἄξιο νὰ ἀκούσουν, παρὰ τὸ ὅτι εἶναι πολὺ παράτολμο νὰ τοὺς ὀνομάσει κανεὶς αὐτοὺς μέλη τοῦ Χριστοῦ, ὅπως λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, ἢ ὅτι ἐξουσιάζονται ἀπὸ αὐτὸν

σθαι ἢ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως εἶναι ὁμοψύχους καὶ ὁμοσώμους, κὰν τὸ ἔξωθεν ἐπιφαινόμενοι ὡς τέκνα, ἔνδοθεν τὴν ἀλλοτριώσιν κέκτηνται; Οὐκ ἔφθασας οὖν στάξαι δάκρυον, ὅπερ καὶ τοῦτο κατηγορίας κὰν στενάξαι πικρὸν ἠδύνασο. Οὐκ ἐτέλεσας τοῦτο· κὰν 5 ἀλγεινῶς διατεθῆναι ἰσχυρῆς οὐδὲ εἰς τοῦτο παρέστη τὸ ἐλαφρόν, κὰν σιωπὴν ἄγειν εὐκόλον. Ἄλλ' οὐαί μοι καὶ τοῖς καταφρονηταῖς τῶν ἐντολῶν, ὅτι, εἰ μὴ διορθωσώμεθα, ἔψεται ἡμῖν σκοτασμός, ὀργὴ ἀπ' οὐρανοῦ, πυρὸς αἰωνίου κατάκρισις. Οὐχ οὕτω δὲ οἱ τρισμακάριοι Ἅγιοι Τεσσαράκοντα, ἀλλ', ἠνίκα ἐλειποτάκτησεν ὁ εἰς αὐτῶν ἀπερ- 10 χόμενος πρὸς τὸ θαλανεῖον, πένθος ἀφόρητον ἐκείνοις κατέλιπεν, καὶ ὁπότεν ὁ Ἰούδας εἰς προδοσίαν ἐξοκέλας τοῦ Χριστοῦ ἀπέστη, ὁ χορὸς τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν ἀδημονίᾳ πολλῇ κατέστη.

Οὐχ οὕτω δὲ ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι, ὅτι μηδὲ τῶν στεφάνων αὐτῶν ἀξιωθησώμεθα, μηδὲ τῆς δόξης αὐτῶν ἀπολαύσομεν· τὰ γὰρ ὅμοια 15 τῆς ὁμοίους ἀνταποδίδοται, καὶ οὓς τινὰς ἕκαστος ἐξήλωσεν, ἐκείνων καὶ τοὺς στεφάνους λήψεται, πιστὸς πιστοῦ, ὑπομονητικὸς ὑπομονητικοῦ, ἀθλητὴς ἀθλητοῦ, ἀνεξάρνητος ἀνεξαρνήτου, φιλέντολος φιλεντόλου, ἀληθινὸς ἀληθινοῦ, καθαρὸς καθαρῶ· ὥσπερ καὶ ἔμπαι- 20 λιν ἄπιστος ἀπίστου, ἀπειθὴς ἀπειθοῦς, ὑψηλόφρων ὑψηλόφρονος, λειποτάκτης λειποτάκτου, πονηρὸς πονηροῦ, ψεύστης ψεύστου, ἀρ- νητὴς ἀρνητοῦ, ἀπαίδευτος ἀπαιδευτοῦ, καταφρονητὴς καταφρονη- τοῦ, μισάρετος μισαρέτου. Καὶ ἀλλοιώσις οὐκ ἔστιν, «οὐ γὰρ προσω- 25 ποληψία παρὰ τῷ Θεῷ» καὶ οὐδεμία «κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος», ἀλλὰ τὰ κατ' ἀξίαν ἐκάστω ἀπονενέμηται.

Διό, παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, ὁψὲ γοῦν ποτε ἀνανήψωμεν καὶ τὴν ἐπικειμένην λήμην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς διακονίας ἀποκα- 30 θάραντες διὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἐπιγνώσεως ἀληθείας βλέψωμεν· γευσώμεθα «ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος», ὅτι χρησταὶ αἱ ἅγιοι ἐντολαὶ αὐτοῦ, ὅτι «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται», ὅτι «στενὴ καὶ τεθλιμ- 30 μένη ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀπάγουσα», ἐπεὶ καὶ

8. Βλ. Συναξάριο 9. Μαρτίου.
10. Β' Κορ. 6, 14.

9. Ρωμ. 2, 11.
11. Α' Πέτρ. 2, 3.

(τὸν Χριστό), ἢ ὅτι ἀνήκουν στήν ἴδια ψυχὴ καὶ στὸ ἴδιο σῶμα μὲ τὴ δική μου ταπεινότητα, πού, ἂν καὶ ἐξωτερικὰ ἐμφανίζονται ὡς τέκνα, ὅμως ἐσωτερικὰ εἶναι ἀποξενωμένοι; Δὲν μπόρεσες λοιπὸν νὰ χύσεις ἓνα δάκρυ, πού κι' αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ κατηγορηθεῖ, μποροῦσες ὅμως νὰ στενάξεις πικρὰ. Δὲν τὸ ἔκανες καὶ αὐτό, μποροῦσες ὅμως νὰ αἰσθναθεῖς πόνο. Οὔτε αὐτὸ τὸ ἐλαφρὸ ἔκανες, μποροῦσες ὅμως νὰ τηρήσεις τουλάχιστον σιωπὴ πού ἦταν εὐκόλο. Ἀλλοίμονο ὅμως σὲ μένα καὶ σ' αὐτοὺς πού περιφρονοῦν τὶς ἐντολές, γιατί, ἂν δὲν διορθωθοῦμε, θὰ μᾶς βρεῖ σκοτοδίνη, ὀργὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, καὶ καταδίκη αἰώνιας φωτιᾶς. Ὅμως δὲν ἔκαναν τὸ ἴδιο οἱ τρισμακάριστοι ἅγιοι Τεσσαράκοντα⁸, ἀλλὰ, ὅταν λιποτάκτησε ὁ ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς πηγαίνοντας στὸ λουτρό, ἄφησε πένθος ἀβάσταχτο σ' ἐκείνους, καὶ ὅταν ὁ Ἰούδας παρασύρθηκε στὴν προδοσία καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸν Χριστό, ὁ χορὸς τῶν ἀγίων ἀποστόλων βυθίστηκε σὲ μεγάλη θλίψη.

Ἐμεῖς ὅμως οἱ ἄθλιοι δὲν κάναμε αὐτό, γι' αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ἀξιωθοῦμε τὰ στεφάνια τὰ δικὰ τους, γιατί τὰ ὅμοια ἀνταποδίδονται στοὺς ὁμοίους, καὶ ἐκείνους τῶν ὁποίων τὸ παράδειγμα ἀκολούθησε ὁ καθένας, ἐκείνων καὶ τὰ στεφάνια θὰ λάβει, δηλαδή ὁ πιστὸς τοῦ πιστοῦ, ὁ ὑπομονητικὸς τοῦ ὑπομονητικοῦ, ὁ ἀθλητὴς τοῦ ἀθλητῆ, αὐτὸς πού δὲν ἀρνήθηκε, ἐκείνου πού δὲν ἀρνήθηκε, ὁ τηρητὴς τῶν ἐντολῶν ἐκείνου πού τήρησε τὶς ἐντολές, ὁ γνήσιος τοῦ γνησίου, ὁ καθαρὸς τοῦ καθαροῦ. Ὅπως καί, ἀντίθετα, ὁ ἄπιστος τοῦ ἀπιστου, ὁ ἀπείθαρχος τοῦ ἀπείθαρχου, ὁ ὑπερήφανος τοῦ ὑπερήφανου, ὁ λιποτάκτης τοῦ λιποτάκτη, ὁ πονηρὸς τοῦ πονηροῦ, ὁ ψεύτης τοῦ ψεύτη, ὁ ἀρνητὴς τοῦ ἀρνητῆ, ὁ ἀπαίδευτος τοῦ ἀπαίδευτου, ὁ περιφρονητὴς τοῦ περιφρονητῆ, αὐτὸς πού μισεῖ τὶς ἀρετές, ἐκείνου πού μίσησε τὶς ἀρετές. Καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει διαφοροποίηση, «γιατὶ ὁ Θεὸς δὲν μεροληπτεῖ»⁹, καὶ «δὲν ὑπάρχει καμμιά ἐπικοινωνία τοῦ φωτὸς μὲ τὸ σκοτάδι»¹⁰, ἀλλὰ στὸν καθένα ἀπονέμονται αὐτὰ πού τοῦ ἀξίζουν.

Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, ἔστω καὶ ἄργα ὡς ἀνανήψουμε, καὶ καθαρίζοντας τὴν τσίμπλα ἀπὸ τὰ μάτια τῆς διακονίας μας, ὡς δοῦμε μὲ φόβο Θεοῦ καὶ ἐπίγνωση τῆς ἀλήθειας. Ἄς καταλάβουμε «ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθός»¹¹, ὅτι οἱ ἅγιες ἐντολές του εἶναι ἀγαθές, ὅτι «αὐτὸς πού θὰ δείξει ὑπομονὴ μέχρι τὸ τέλος, αὐτὸς θὰ σωθεῖ»¹², γιατί «εἶναι στενὸς καὶ στενόχωρος ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ στὴν αἰώνια ζωὴ»¹³,

12. Ματθ. 10, 22. 24, 13. Μάρκ. 13, 13.

13. Ματθ. 7, 14.

ἐλαφρόν τὸ φορτίον τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῖς δι' ἐλπίδος καὶ πίστεως
τρέχουσι. Καὶ μὴ τί γε πάθοιτε τὰ τῶν ἀπολωλότων, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν
ἐπιστροφῆς ἐκείνων προσεύχεσθε ἀδιαλείπτως, ἵνα δῶῃ αὐτοῖς ὁ
Κύριος καιρὸν ἐπιγνώσεως ἀναῆναι ἐκ τοῦ θυθοῦ τῆς ἀπωλείας,
5 ὥσπερ ἐξωρημένους ἐν τῷ τοῦ διαδόλου θελήματι. Ἴστε γὰρ οἷα καὶ
ἡλίκα οἱ μὲν αὐτῶν ἐν τῷ πρὸ ὀλίγου εἰργάσαντο καθ' ἡμῶν, μᾶλλον
δὲ κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ὥστε καὶ εἰς κριτήρια ὑμᾶς ἀχθῆναι τοὺς
τινὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ κατηγοροῦ καὶ ἐν ἴσῳ τοῦ Ἰούδα πεφρο-
νηκότος, καὶ λόγον ἀπαιτεῖσθαι περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὑπ' αὐτοῦ
10 προβληθέντων, ἡμῶν πεφυλακισμένων· ἑαυτοὺς δὲ στηρίζωμεν καὶ
κοπιᾶσωμεν ἔτι μικρὸν διὰ Θεόν· ἐπεὶ κἂν μὴ θέλωμεν, κοπιᾶσωμεν
καὶ ἀραδήσωμεν, καὶ συντριβησόμεθα καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ μέλλον-
τι αἰῶνι εἰς ἀπεράντους αἰῶνας

Ἐπεὶ οὖν καὶ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες, κοπιᾶσωμεν, αὐτοπροαί-
15 ρετον δι' ἀρετῆς κόπον ἐλώμεθα, ἵνα, εἰ καὶ μικρὸν κοπιᾶσωμεν (μι-
κρὸν γὰρ ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας), ἀναπαυσώμεθα ἀπεράν-
τως ἀνάπαυσιν τὴν γλυκεῖαν καὶ θαυμαστὴν καὶ ὑπερκόσμιον ἣν οὐκ
ἔστιν ἐκφράσαι οὐδὲ ἐννοῆσαι, ἣν πάντες οἱ ἅγιοι ἀπεκληρώσαντο ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰ-
20 ῶνας Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΓ'.

**Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν ἐν ταῖς διακονίαις, ἀλλ' ἀγρυπνεῖν
ὑπὲρ τῆς οἰκείας σωτηρίας.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸ αὐτὸ ὄφλημα ἐμοί τε καὶ ὑμῖν, μὴ ἀ-
25 μελεῖν τῆς ἐνδεχομένης δυνάμεως ἐν τῇ ἐνούση ἐκάστῳ διακονία. Τίς
δὲ ἢ ἐμὴ διακονία, ἀλλ' ἢ τὸ ἀγρυπνεῖν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν, ὡς λόγον
ἀποδώσων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, τὸ ὑπομνήσκειν καὶ διαγγέλειν τὰ δέ-
οντα καὶ ὠφέλιμα καὶ μερμιναῖα καὶ καταρτίζειν τοὺς πάντας ἐν ἐνὶ
πνεύματι καὶ φρονήματι τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης; Διόπερ καὶ νῦν τὸ
30 αὐτὸ ποιῶν, παρακαλῶ καὶ δέομαι, στήτε ἐν ᾗ ἐκλήθητε κλήσει ἀγία

ἀλλὰ τὸ φορτίο τῶν ἐντολῶν του εἶναι ἕλαφρό¹⁴, γιὰ ἐκείνους ποὺ τρέχουν μὲ ἐλπίδα καὶ πίστη. Καὶ εἶθε νὰ μὴ πάθετε αὐτὰ ποὺ ἔπαθαν ὅσοι χάθηκαν, ἀλλὰ νὰ προσεύχεστε συνεχῶς¹⁵ γιὰ τὴν ἐπιστροφή τους, ὥστε νὰ τοὺς δώσει ὁ Κύριος καιρὸ ἐπίγνωσης γιὰ νὰ ἀνανήψουν ἀπὸ τὸν βυθὸ τῆς ἀπώλειας, ὅπου εἶναι αἰχμάλωτοι στὸ θέλημα τοῦ διαβόλου. Γιατὶ γνωρίζετε τί καὶ πόσο σοβαρὰ ὀρισμένοι ἀπὸ αὐτοὺς ἔκαναν, λίγο πρὶν φύγουν. Ἐναντίον μας, ἢ καλύτερα ἔναντίον τῆς ψυχῆς τους, ὥστε μερικοὶ ἀπὸ σᾶς νὰ ὀδηγηθεῖτε ἀκόμα καὶ σὲ δικαστήρια ἀπὸ αὐτὸν τὸν κατήγορο, ποὺ σκέφθηκε ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ Ἰούδας, καὶ νὰ μοῦ ζητηθεῖ νὰ ἀπολογηθῶ γιὰ τὸν καθένα ποὺ εἶχε ἐκεῖνος προτείνει, ἐνῶ ἐγὼ βρισκόμουν στὴ φυλακὴ. Ὅμως ἂς μείνουμε σταθεροὶ καὶ ἂς κοπιάσουμε ἀκόμα λίγο γιὰ τὸν Θεό, γιατί, ἂν δὲν θελήσουμε, θὰ κοπιάσουμε καὶ θὰ βαδίσουμε μακριὰ του καὶ θὰ συντριβοῦμε καὶ ἐδῶ καὶ στὴ μέλλουσα ζωὴ αἰώνια.

Ἐφοῦ λοιπὸν, εἶτε θέλουμε εἶτε ὄχι, θὰ κοπιάσουμε, ἂς προτιμήσουμε τὸν προαιρετικὸ κόπο τῆς ἀρετῆς, ὥστε, κοπιᾶζοντας γιὰ μικρὸ χρονικὸ διάστημα (γιατὶ εἶναι μικρὸ σὲ σχέση μὲ τοὺς ἀπέραντους αἰῶνες), ν' ἀναπαυθοῦμε ἀτελείωτα μὲ τὴ γλυκεῖα καὶ θαυμαστὴ καὶ ὑπερκόσμια ἀνάπαυση, τὴν ὁποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφράσει οὔτε νὰ σκεφθεῖ κανεὶς, καὶ τὴν ὁποία κέρδισαν ὅλοι οἱ ἅγιοι μὲ τὴ χάρις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 123η

**Γιὰ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δείχνουμε ἀμέλεια στὶς διακονίες,
ἀλλὰ νὰ ἀγρυπνοῦμε γιὰ τὴ σωτηρία μας.**

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸ ἴδιο χρέος ἔχουμε καὶ ἐγὼ καὶ ἐσεῖς, νὰ μὴ παραλείπουμε νὰ ἐκτελοῦμε τὸ διακόνημα ποὺ ἔχει ὁ καθένας μὲ ὅση δύναμη ἔχουμε. Καὶ ποιὸ εἶναι τὸ δικό μου διακόνημα, παρὰ τὸ νὰ ἀγρυπνῶ γιὰ τίς ψυχές σας, γιατί θὰ δώσω λόγο τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως¹, τὸ νὰ ὑπενθυμίζω καὶ νὰ διδάσκω αὐτὰ ποὺ πρέπει καὶ εἶναι ὠφέλιμα, καὶ νὰ φροντίζω νὰ ἐκπαιδεύω ὅλους σας σὲ ἓνα πνεῦμα καὶ φρόνημα μὲ τὸν σύνδεσμο τῆς ἀγάπης; Γι' αὐτὸ καὶ τώρα κάνοντας τὸ ἴδιο, σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς ἱκετεύω, σταθεῖτε στὴν ἅγια κλήση ποὺ κληθήκατε ἀσά-

ἀσάλευτοι καὶ ἀμετακίνητοι, ἐνεργοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ· ἐπείχθητε αἰεὶ προθυμότερον καὶ θερμότερον ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου, ἐξορίζοντες πάντα πόθον ἀλλότριον ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν· ἐνδυναμώθητε ἐν τῷ κράτει τῆς ἀσκήσεως ὑμῶν, 5 διεξερχόμενοι πᾶσαν ἡμέραν προθυμότερον καὶ νηφαλεώτερον, κατὰ τε ἀγρυπνίαν καὶ ψαλμωδίαν, ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν, ἐργασίαν καὶ νηστείαν, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπισυμβαίνει ἐκάστοτε, αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξιν λαμβάνοντες τῆς σωτηρίας ἡμῶν, τὸν πολὺθλιπτον καὶ πολὺἰδρον ἡμῶν βίον, ὅτι ἀνατέλλει ἡμῖν ἀνάπαυσις αἰωνία ἀντὶ τῆς νῦν κακου- 10 χίας, καὶ εὐφροσύνη αἰδῖος ἀντὶ τῆς νῦν λυπηρᾶς διαθέσεως, ἐλευθερία ἀπαθείας ἀντὶ τῆς νῦν θλιπτικῆς ὑποταγῆς· λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος, μὴ σκοπεῖν ἡμᾶς τὰ παρόντα, ὅτι ταῦτα πρόσκαιρα καὶ φθαρτά, ἀλλὰ τὰ αἰώνια, ὅτι ταῦτα αἰδία καὶ μακάρια.

Ἐπεὶ τοίνυν ἠξιώθημεν ταύτης τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀγγελικοῦ σχή- 15 ματος, ἐπεὶ ἐπιθυμοῦμεν ζωῆς αἰωνίου καὶ στεφάνων ἀφθαρσίας, ἐπεὶ γλιχόμεθα νίθεσίαν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἴδε ὁ τόπος, ἴδε ὁ χρόνος, τὸ στάδιον καὶ ἡ πανήγυρις. Μὴ δὴ ἀμελήσωμεν, μηδὲ ἀτονήσωμεν, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς κερδαίνοντας χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ λίθους τιμίους ἢ ἄλλο τι τῶν φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, εὐψυχότεροι καὶ σπου- 20 δαιότεροι γενοίμεθα εἰς τὸ ἀρπάσαι βασιλείαν οὐρανῶν, θησαυροὺς τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· ἔστι δὲ τοῦτο οὐκ ἄλλοθεν πορίσασθαι, ἢ ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην προσοχῆς καὶ καθ' ὥραν, ὡς εἶπεῖν, μελέτης Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; Εὖ διαθώμεθα τὴν παρισταμένην διακονίαν, ὅτι οὐκ ἀνθρωπίνη οὐδὲ σαρκική ἐστίν, ἀλλὰ ἁγία καὶ σωτήριος θεοπρεπῶς 25 ἐκτελουμένη, ἢ κατὰ τὸ κελλάριόν φημι, ἢ κατὰ τὸ νοσοκομεῖον, ἢ κατὰ τὸ ἀριστητήριον, ἢ κατὰ τὸ σκυτεῖον, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Οὐ γὰρ τις τὴν ἐργασίαν σαρκὶ καὶ αἵματι ἀνατίθησιν, ἀλλὰ τῷ Δεσπότη Θεῷ, ἦν ὡς θυσίαν εὐάρεστον προσδεχόμενος, τὰς ἀξίας ἀμοιβὰς ἀποδώσειν ἐπαγγέλλεται ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι.

30 Μὴ οἰέσθω τις λοιπόν, κἂν τὴν ἐσχάτην ἔτυχε λαχόν, ἀνθρώπῳ προσφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἑαυτὸν ἀναδεχομένῳ Δεσπότη. Καὶ διὰ τοῦτο ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἐκτελείτω αὐτήν, αὐτὸν ἔχων ἐπόπτην, τὸν κατανοοῦντα τοῦ σκότους τὰ κρυπτὰ καὶ ἐκκαλύπτοντα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἡμῶν. Ἐὰν γὰρ οὕτως εἶς

λευτοι καὶ ἀμετακίνητοι, ἐφαρμόζοντας τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς νόμους του. Ἐπιδοθεῖτε πάντοτε μὲ περισσότερη προθυμία καὶ θέρμη στὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, διώχνοντας κάθε ξένον πόθο ἀπὸ τὶς καρδιὰς σας. Ἐνισχύστε τὴ δύναμη τῆς ἀσκησῆς σας, περνώντας κάθε μέρα μὲ περισσότερη προθυμία καὶ νηφαλιότητα καὶ στὴν ἀγρυπνία καὶ στὴν ψαλμωδία καὶ στὴν ὑπακοή καὶ στὴν ταπείνωση καὶ στὴν ἐργασία καὶ στὴ νηστεία καὶ σὲ ὅ,τι ἄλλο συμβαίνει κάθε φορὰ, παίρνοντας ὡς ἀπόδειξη τῆς σωτηρίας σας αὐτὸ τὸ ἴδιο, δηλαδή τὴν πολὺπαθη καὶ πολὺ κοπιαστικὴ ζωὴ σας, γιατί ἀνατέλλει γιὰ σᾶς αἰώνια ἀνάπαυση στὴ θέση τῆς κακουχίας, καὶ εὐφροσύνη αἰώνια στὴ θέση τῆς τωρινῆς θλίψεως, καὶ ἐλευθερία ἀπάθειας, στὴ θέση τῆς τωρινῆς γεμάτης ἀπὸ θλίψεις ὑποταγῆς. Γιατὶ ὁ ἀπόστολος μᾶς λέγει, νὰ μὴ προσέχουμε τὰ παρόντα, γιατί εἶναι πρόσκαιρα καὶ φθαρτὰ, ἀλλὰ τὰ αἰώνια, γιατί αὐτὰ εἶναι αἰώνια καὶ μακάρια².

Ἄφοῦ λοιπὸν ἀξιωθήκαμε αὐτῆς τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, ἀφοῦ ἐπιθυμοῦμε αἰώνια ζωὴ καὶ στεφάνια ἀφθαρτα, ἀφοῦ ὀρεγόμεστε τὴν υἰοθεσία καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, νὰ ὁ τόπος, νὰ ὁ χρόνος, τὸ στάδιο καὶ τὸ πανηγύρι. Ἄς μὴ ἀδιαφορήσουμε λοιπὸν, οὔτε νὰ χαλαρώσουμε, ἀλλὰ περισσότερο ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ κερδίζουν χρυσάφι ἢ ἀσῆμι ἢ πολὺτιμα πετράδια ἢ κάτι ἄλλο ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ θνητὰ, ὡς γίνουμε πιὸ ἀνδρεῖοι καὶ διαστικοὶ στὸ νὰ ἀρπάξουμε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν³, τοὺς θησαυροὺς τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ κερδίσουμε μὲ τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνο μὲ τὴν κάθε μέρα καὶ ὥρα, ὅπως θὰ λέγαμε, προσοχὴ καὶ μελέτη. Πῶς καὶ μὲ ποιὸν τρόπο; Μὲ τὸ νὰ ἀσκοῦμε καλὰ τὸ διακόνημα ποὺ κάνουμε, γιατί δὲν εἶναι ἀνθρώπινο οὔτε σαρκικό, ἀλλὰ ἅγιο καὶ σωτήριο, ὅταν γίνεται ὅπως θέλει ὁ Θεός, καὶ ἐννοῶ τὸ διακόνημα τοῦ ἀποθηκάριου, τοῦ νοσοκόμου, τοῦ τραπεζάρχη, τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων. Γιατὶ τὴν ἐργασία κανεὶς δὲν τὴν προσφέρει στοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ στὸν Δεσπότη Θεό, ὁ ὁποῖος τὴν δέχεται σὰν ἀρεστὴ θυσία⁴, καὶ ὑπόσχεται νὰ ἀνταποδώσει τὶς ἀντάξιες ἀμοιβὲς στὴ μέλλουσα ζωὴ.

Ἄς μὴ νομίζει λοιπὸν κανεὶς, ἔστω καὶ ἂν ἔχει τὸ τελευταῖο διακόνημα, ὅτι τὸ προσφέρει σὲ ἄνθρωπο, ἀλλὰ στὸν πάνω ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Δεσπότη, ποὺ τὸ δέχεται στὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ νὰ τὸ ἐκτελεῖτε μὲ φόβο καὶ τρόμο, ἔχοντας ἐπόπτη αὐτὸν ὁ ὁποῖος γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅσα γίνονται κρυφὰ στὸ σκοτάδι, καὶ φανερώνει τὶς ἐπιθυμίες τῆς

ἕκαστος λογιζώμεθα, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές, καὶ τὴν ἐν ἀλλήλοις δουλείαν ὡς θείαν ὑπηρεσίαν ἐνεργῶμεν, τὸ πᾶν ἐκτελοῦμεν τοῦ πράγματος, καὶ ἐντεῦθεν αἱ τῶν ἀρετῶν πασῶν ἀναλάμπουσιν ἡμῖν ἀκτίνες, ἀγάπη, εἰρήνη, πραότης, ἐπιείκεια, εὐπειθία, καὶ γνωσόμεθα τότε
5 ὅτι ὄντως ἐσμέν ἐν τοῖς ἴχνεσι τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, ζηλωταὶ τῆς ἐκείνων πολιτείας ἀποφαινόμενοι. Ἀναμνήσθητε γάρ, ὦ τέκνα, τοὺς μακαρίους ἐκείνους θίους, τὸν τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς δρόμον, τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ εὐπειθείας ἐξάαιρετον ἀξίωμα, καὶ πῶς ζητοῦντες ἐξηλώκασι τῷ Κυρίῳ· αὐτὸς γὰρ εἶρηκε, «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ,
10 ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ», ὅς, κατὰ τὸν ἀπόστολον, «οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἔταπεινώσεν ἑαυτὸν ὑπήκοος γενόμενος» τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ μέχρι θανάτου.

Καὶ τίς τοίνυν σέσωσται ἢ μεμακάρισται; Ἀλλ' ὅς ἐκείνον ἐμιμήσατο, ὅς ἔταπεινώθη, ὅς ὑπήκουσεν, ὅς ὑπετάγη, ὅς οὐκ ἠπειθήσεν,
15 ὅς ὑπήνεγκε πάντα τὰ παρόντα λυπηρά, ὅς ἐξουδενώθη, ὅς ἐμνηκτορίσθη, ὅς ἐνεπαίχθη, ὅς ἐξευτελίσθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ τάχα καὶ ἐρραπίσθη καὶ ἐδιώχθη καὶ ἐφυλακίσθη, ὡς καὶ τινες ὑμῶν μᾶλλον δὲ καὶ πάντες. Διὰ γὰρ τοῦ μέρους τὸ ὅλον σῶμα καὶ ἀτιμάζεται καὶ δοξάζεται· ὑπεμείνατε γὰρ καὶ αὐτοὶ χάριτι Χριστοῦ ἄθλησιν παθη-
20 μάτων, διὰ τὸν ἐκείνου φόβον καὶ πόθον μνηκτορισθέντες καὶ χλευασθέντες, ἀπαχθέντες καὶ φυλακισθέντες πρότερόν τε καὶ ὕστερον. Ἀλλὰ ὦ τῆς ζημίας, ὅτι οἱ μὴ ἐστηριγμένοι ἐπὶ τὴν νοητὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ χειμῶνος ἐληλυθότος καὶ ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ βροχῆς κατενεχθείσης, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐνανά-
25 γησαν παραντίκα ναυάγιον τὸ τῆς ἀποστασίας. Ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἀνακαλέσεται Κύριος, εἴ πως ἤδη ποτὲ ἐπιλήψονται τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ὑμᾶς δὲ περιφυλάξειε μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὡς στρατιώτας αὐτοῦ εὐσθενεῖς, ὡς θεράποντας αὐτοῦ πιστοὺς, ὡς ἄνδρας ἐπιθυμιῶν, ὡς λαὸν αὐτοῦ περιούσιον, ὡς ἐπισύναγμα ἱερώτατον, ἵνα «ἐν ταύτῃ
30 τῇ γενεᾷ τῇ», ὡς ἀληθῶς εἶπεῖν, «μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ» ἀναφανέντες ἐργάται τῶν ἐντολῶν, ζηλωταὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ἀπαρέγκλιτοι τῶν σωτηρίων προσταγμάτων, τῇ ὀρθοτομίᾳ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, τύχητε συγκληρονόμοι γενέσθαι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

καρδιάς μας. Γιατί ἂν ἔτσι σκεπτόμαστε ὁ καθένας, πράγμα πού εἶναι ἀληθινό, καί κάνουμε τή δουλειά μας πρὸς τοὺς ἄλλους σὰν θεϊκὴ ὑπηρεσία, κάνουμε στὸ ἀκέραιο τὸ καθήκον μας, καί ἀπὸ αὐτὸ θὰ πηγιάσουν οἱ ἀκτίνες ὅλων τῶν ἀρετῶν, ἀγάπη, εἰρήνη, πραότητα, ἐπιείκεια, πειθαρχία, καί θὰ γνωρίσουμε τότε ὅτι πραγματικὰ βρισκόμαστε στὰ ἴχνη τῶν ἀγίων πατέρων μας, ἀποδεικνυόμενοι μιμητὲς τῆς ζωῆς ἐκείνων. Θυμηθεῖτε λοιπὸν, παιδιὰ μου, τοὺς μακάριους ἐκείνους βίους, τὸν δρόμο τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς, τὴν ἐξαιρετὴ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ πειθαρχίας, καί τὸ πῶς μιμήθηκαν τὸν Κύριο· γιατί αὐτὸς εἶπε «μάθετε ἀπὸ μένα ὅτι εἶμαι πρῶτος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά»⁵, καί ὁ ὁποῖος «τὸ ὅτι ἦταν ἴσος πρὸς τὸν Θεό, δὲν τὸ θεώρησε σὰν ἄρπαγὴ, ἀλλὰ ταπείνωσε τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὸ νὰ γίνεи ὑπάκουος»⁶ στὸν Θεὸ καὶ Πατέρα μέχρι θανάτου.

Καὶ ποῖος λοιπὸν σώθηκε ἢ θεωρήθηκε μακάριος; Αὐτὸς φυσικὰ πού μιμήθηκε ἐκείνον, αὐτὸς πού ταπεινώθηκε, αὐτὸς πού ἔδειξε ὑπακοή, αὐτὸς πού ὑποτάχθηκε, αὐτὸς πού δὲν ἀπειθάρχησε, αὐτὸς πού ὑπέμεινε ὅλες τὶς τωρινὲς θλίψεις, αὐτὸς πού περιφρονήθηκε, αὐτὸς πού χλευάστηκε, αὐτὸς πού ἐμπαίχτηκε, αὐτὸς πού ἐξευτελίστηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἴσως μάλιστα καὶ ραπίστηκε καὶ διώχθηκε καὶ φυλακίστηκε, ὅπως καὶ μερικοὶ ἀπὸ σᾶς ἢ μᾶλλον ὅλοι σας. Καθόσον ἀπὸ τὸ μέρος ἀτιμάζεται καὶ δοξάζεται ὅλο τὸ σῶμα. Γιατί ὑπομείνατε καὶ σεῖς μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ δοκιμασία παθημάτων, ἐξαιτίας τοῦ φόβου καὶ τοῦ πόθου ἐκείνου, ἀφοῦ ἐμπαιχθήκατε, χλευασθήκατε, ἀπαχθήκατε καὶ φυλακισθήκατε στὴν ἀρχὴ καὶ ὕστερα. Ἀλλὰ πόσο μεγάλη ζημία! Αὐτοὶ πού δὲν ἦταν στηριγμένοι πάνω στὴ νοσητὴ πέτρα τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἦρθε ὁ χειμῶνας καὶ φύσηξαν ἄνεμοι καὶ ἔπεσε δυνατὴ βροχὴ, σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιον⁷, ναυάγησαν ἀμέσως τὸ ναυάγιο τῆς ἀποστασίας. Ἀλλὰ ἐκείνους βέβαια θὰ τοὺς ξανακαλέσει ὁ Κύριος, ἂν κάποτε ἐπιδιώξουν τὴ σωτηρία, σᾶς ὅμως εἶθε νὰ σᾶς φρουρήσει ὅσο εἶναι δυνατόν περισσότερο ὡς στρατιῶτες του σθεναροῦς, ὡς ὑπηρέτες του πιστοῦς, ὡς ἄνδρες εὐγενῶν ἐπιθυμιῶν⁸, ὡς λαὸν του ἐκλεκτόν⁹, ὡς συνάθροιση ἱερώτατη, ὥστε «σ' αὐτὴ τὴ γενεὰ τὴν πραγματικὰ μοιχαλίδα καὶ ἁμαρτωλὴ»¹⁰, ἀφοῦ φανεῖτε ἐργάτες τῶν ἐντολῶν, μιμητὲς τῆς εὐσέβειας καὶ ἀμετακίνητοι ἀπὸ τὰ σωτήρια προστάγματα, μὲ τὴν ὀρθὴ διδασκαλία τοῦ λόγου τῆς ἀλήθειας, νὰ μπορέσετε νὰ γίνετε συγκληρονόμοι τοῦ

8. Δαν. 9, 23.

9. Ἐξ. 19, 5. Τίτ. 2, 14.

10. Μάρκ. 8, 38.

στοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, κράτος, προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΣ ΡΚΔ΄.

5 Ἐλέγκτικὸς ἄμα καὶ διδακτικὸς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί δὴ ποτε σπεῖρει ὁ γεωργός, ἀλλ' ἵνα πάντως θερίσῃ; Καὶ τίνος ἔνεκεν κοπιᾷ ὁ πραγματευόμενος, ἀλλ' ἵνα πάντως κερδήσῃ; Οὕτω καὶ ὁ τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας διανέμων, τί ἄλλο ἐκ τοῦ πόνου ἐλπίζει, ἀλλ' ἢ τὴν τῶν ἀκουόντων πάντως προκοπὴν καὶ βελτίωσιν; Ἐφ' ὑμῖν δέ, οὐκ οἶδ' ὅπως αἱ ἁμαρτίαι μου ποιῶσιν, ἀνερέργητος γίνεται ὁ λόγος καὶ, πολλὰ σπεύροντες καὶ κοπιῶντες, ἀμούμεθα, ὡς εἰπεῖν, οὐδέν· λέγομεν γὰρ καὶ κατηχοῦμεν καὶ ὑπομνήσκομεν καὶ μέχρι ψιλῆς ἀκοῆς ὑμῶν κατὰ τὴν ὥραν ἢ τῶν ῥημάτων ὑπεισηλθε δύναμις καὶ θάπτον εὐθύς ἀπολανθάνοντες ἐπὶ τοῖς
15 αὐτοῖς ἔστε πλημμελήμασι. Καὶ θρηνῶ ἐπὶ τοῦτο καὶ κόπτομαι, μὴ δυνάμενος ὑμῶν τὴν ἀταξίαν ἀνακόψαι· ἀλλὰ πάντως παρὰ τῶν ταπεινῶν μου λόγων ἢ ἀσθένεια, ἢ ἀποτυχία γίνεται. Ἀλλ' εἰ παρ' ἐμοῦ τὸ ἀσθενές, οὐκ ἀκούετε τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς; οὐκ ἐνηχοῦνται ὑμῶν τὰ ὦτα ἐκάστοτε τὰ σωτήρια δόγματα; Τί ἐμβοῶσιν οἱ ἅγιοι πατέρες,
20 τί ἀναγγέλλουσι, τί διαμαρτύρονται, τί ἀπειλοῦσιν; Οὐχὶ ἄγουσιν ὑπ' ὄψιν ὑμῖν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο καὶ παραλόγιστον κριτήριον, ἐκεῖνο τὸ θῆμα τὸ φρικτὸν καὶ ἀδέκαστον, τὴν μεγάλην ἀπόφασιν ἐκείνην τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνείκαστον, τὰ κριτήρια καὶ βασανιστήρια τὰ αἰώνια, τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, τὸ ἐνδότερον καὶ ἐξώτερον, τὸν σκώληκα τὸν ἰοβό-
25 λον, τὸ χάσμα τὸ μέγα, τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὰ ταρταρώδη, καταχθόνια, τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, τὰ ἄλλα ὅσα κατονομάζεται;

Εἶτα ἄντικρυς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν οὐχ ὑποδεικνύουσι, τὴν ζωὴν τὴν ἀτελεύτητον, τὴν χαρὰν τὴν ἀνεκλάλητον, τὴν δόξαν τὴν ἀπρόσιτον, τὸ ἄφραστον φῶς, τὰ ἀμήχανα καὶ ἀπερινόητα κάλλη τοῦ Παραδείσου, τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, τὰς σκηναὶς τῶν ἁγίων, τὰς ἐπαύλεις τῶν δικαίων, τὰς χοροστασίας τῶν ἀγγέλων, τὰς εὐφροσύνας τὰς ἀκαταλήπτους καὶ οἷα ἄλλα ἀναφωνοῦσι; Καὶ οὐδε-

Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν¹¹, στὸν ὁποῖο ἀνήκει κάθε δόξα, τιμή, δύναμη, καὶ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΗ 124η

Ἐλεγκτική καὶ συνάμα διδακτική.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, γιατί σπέρνει συνήθως ὁ γεωργός; Σπέρνει ὅπωςδήποτε γιὰ νά θερίσει. Καὶ γιὰ ποιὸν λόγο κοπιάζει αὐτὸς ποὺ ἀσχολεῖται μὲ κάτι; Ὅπωςδήποτε γιὰ νά κερδίσει. Ἔτσι καὶ αὐτὸς ποὺ προσφέρει τὸ διδακτικὸ λόγο, τί ἄλλο ἐλπίζει ἀπὸ τὸν κόπο του, παρὰ τὴν προκοπὴ καὶ βελτίωση ὅπωςδήποτε τῶν ἀκροατῶν του; Σὲ σᾶς ὅμως δὲν ξέρω πῶς ἐνεργοῦν οἱ ἁμαρτίες μου καὶ μένει ὁ λόγος μου χωρὶς ἀποτέλεσμα, καὶ ἐνῶ σπέρνω καὶ κοπιάζω πολὺ, δὲν θερίζω τίποτε. Γιατί σᾶς ὁμιλῶ, σᾶς διδάσκω καὶ σᾶς ὑπενθυμίζω, καὶ μέσα στὰ αὐτιά σας τὴν ὥρα τῆς κατήχησης μπαίνει ἀπλῶς ὁ ἦχος τῶν λόγων, καὶ εὐθύς ἀμέσως ξεχνώντας τα ἐπαινέρχεστε στὰ ἴδια παραπτώματα. Καὶ θρηνῶ γι' αὐτὸ καὶ χτυπιέμαι, ἐπειδὴ δὲν μπορῶ νά σταματήσω τὴν ἀταξία, ὅπωςδήποτε ὅμως ἡ ἀποτυχία ὀφείλεται στὴν ἀδυναμία τῶν ταπεινῶν μου λόγων. Ἀλλ' ἐάν ἡ ἀδυναμία προέρχεται ἀπὸ μένα, δὲν ἀκοῦτε τὴ θεόπνευστη Γραφή; Δὲν ἀντηχοῦν κάθε φορὰ στὰ αὐτιά σας τὰ σωτήρια διδάγματα; Τί φωνάζουν οἱ ἅγιοι πατέρες, τί κηρύττουν, τί διαβεβαιώνουν; τί ἀπειλοῦν; Δὲν θέτουν ὑπόψη σας τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο καὶ ἀδύνατο νά παραπλανηθεῖ δικαστήριον, ἐκεῖνο τὸ φρικτὸ καὶ ἀδέκαστο βῆμα, τὴ μεγάλη ἐκείνη καὶ ἀσύλληπτη ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ, τὰ αἰώνια κολαστήρια καὶ βασανιστήρια, τὴ φωτιά ποὺ δὲν σβήνει, τὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ, τὸ δηλητηριῶδες σκουλήκι, τὸ μεγάλο βάραθρον, τὸ ὀλοσκοτεινὸ σκοτάδι, τὰ τρομερὰ βάθη τοῦ ἄδη, τὶς ἄλυτες ἀλυσίδες, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα περιγράφουν;

Ἐπειτα σὲ ἀντίθεση δὲν σᾶς δείχνουν τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, τὴν χωρὶς τέλος ζωὴν, τὴν ἀπερίγραπτη χαρὰ, τὴν ἀπλησίαστη δόξα, τὸ ἀπερίγραπτο φῶς, τὰ ἀκαταγώνιστα καὶ ἀσύλληπτα κάλλη τοῦ Παραδείσου, τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, τὶς σκηνὲς τῶν ἁγίων, τὶς κατοικίες τῶν δικαίων, τὶς χορωδίες τῶν ἀγγέλων, τὶς ἀτελείωτες εὐφροσύνες, καὶ ὅσα ἄλλα ὅμοια σᾶς φωνάζουν; Καὶ καμμιά διόρθωση ἀπὸ αὐτά, οὔτε μετὰ-

μία πρὸς ταῦτα διόρθωσις, οὐδὲ μεταμέλεια, ἀλλ' οἶον ἀπλοῦς λόγους
καὶ διακένους ἀκούομεν καὶ παρακούομεν, ζητοῦντες τὰς ἡδονὰς
καὶ τὰς προσπαθείας τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐκτελεῖν καὶ οἶον μυωπάζο-
μεν κάτω νενευκότες καὶ θρίθοντες, ὥσπερ τὰ ἄλογα ζῶα ζητοῦμεν τί
5 φάγωμεν καὶ τί πῖωμεν τήνδε τὴν ἡμέραν καὶ τήνδε, καὶ ποῖον λόγον
γελοιώδη κινήσωμεν εἰς χαύνωσιν τῆς οἰκειᾶς ψυχῆς καὶ τοῦ ἀκού-
οντος, καὶ πῶς προφασισώμεθα τὴν ὑπακοὴν διακρούοντες καὶ τὴν
ἐργασίαν διαλύοντες καὶ τὸ ψεῦδος εἰσδεχόμενοι καὶ τὴν ἀλήθειαν
ἀπαρνούμενοι, ἢ τάχα καὶ παρορησιαζόμενοι καὶ πονηρευόμενοι, ἐξε-
10 ρενῶντες ἐξερευνήσεις πονηρὰς καὶ οὐ προσηκούσας, καὶ ἐργαστή-
ριον οὐχ ὀσιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας καὶ ἀδικίας τὴν
ἐαυτῶν ψυχὴν ἀπεργαζόμενοι.

Δέον ἄνω βλέπειν, τὰ ἄνω φρονεῖν, τὰ ἄνω ζητεῖν, εἰδέναι ἡμᾶς
ὅποῖον καὶ ἡλίκον ἐπάγγελμα ἐνδεδύμεθα καὶ τίνι συντετάγμεθα καὶ
15 καθυπεθέμεθα, ὅτι τῷ Δεσπότη τῶν ὅλων Θεῷ, ἡλίκων δὲ καὶ ὄσων
ἁμαρτημάτων ἄφεσιν λαμβάνομεν τῶν κακῶς πεπραγμένων ἡμῖν διὰ
τοῦ προτέρου θείου, ὄσης ἄλλης διὰ τῆς μετὰ τὸ ἅγιον σχῆμα παραμε-
λήσεως ἡμῶν συγχωρήσεως ἀπηλαύσωμεν, καὶ ἐν τούτῳ τρέμειν καὶ
στένειν, συστέλλεσθαι καὶ κατανύσσεσθαι, ἀδιάχυτον ἔχειν τὴν καρ-
20 δίαν καὶ τὴν ὄψιν, μεμελετημένην τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τὴν πρὸς
τὸν κριτὴν ἀπολογία, τὴν ἐκ τοῦ σώματος ὑπαναχώρησιν, τὴν τῶν
φοβερῶν ἀγγέλων θεωρίαν, κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν.
Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μέχρι καὶ λόγου τοῦ τυχόντος ἀκρίβειαν ἔλκοντες
ὄλου διόλου σεμνοὶ καὶ ἐπιεικεῖς ὑπῆρχον, φωτεινοὶ καὶ εἰλικρινεῖς,
25 εὐσταθεῖς, ἄκακοι, πρᾶοι, εἰρηνικοί, ἄμαχοι, ἀφιλόσαρκοι, ἀφιλόκο-
σμοι, ἡσυχασταί, ὑμνολόγοι, εὐχάριστοι, εὐήκοοι, ταπεινόφρονες,
σκευῆ ὄντως ἐκλελεγμένα, κατηρητισμένα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἔνοι-
κον ἔχοντες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Τί οὖν λοιπὸν ἀμελοῦμεν ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι; τί νωθρευόμεθα; τί
30 ἐκλελύμεθα; τί οὐχ ἄπτεται ἡμῶν λόγος Θεοῦ τῶν ψυχῶν; τί οὐ κι-
νοῦμεν δάκρυα; τί οὐ μαλασσόμεθα τὰς λιθίνους καρδίας; τί οὐ καθ'
ἐκάστην ἡμέραν εἰς τὸ μείζον ἀνατρέχομεν; τί οὐκ ἀλλοιούμεθα τὴν
καλὴν ἀλλοίωσιν, καὶ εἶδος καὶ σχῆμα καὶ φωνὴν καὶ κίνημα ξένον
καὶ παρηλλαγμένον παρὰ τοὺς ἐν τῷ βίῳ ὄντας ἐνδεικνύμενοι, ὡς ἂν
35 φαινοίμεθα ἀπὸ κόσμου φυγόντες καὶ ὑπεράνω τῶν φρονημάτων

1. Ψαλμ. 63, 7.

2. Πράξ. 9, 15. Ρωμ. 9, 22.

3. Ρωμ. 8, 11.

νοια, ἀλλὰ σὰν νὰ εἶναι ἀπλᾶ καὶ κενὰ λόγια, τὰ ἀκοῦμε καὶ τὰ παρακοῦμε, ζητώντας νὰ ἱκανοποιήσουμε τὶς ἡδονές καὶ τὶς ἐπιθυμίες τῆς σάρκας μας, καὶ σὰν νὰ ἔχουμε μυωπία βλέπουμε πρὸς τὰ κάτω φορτωμένοι σὰν τὰ ἄλογα ζῶα, ζητώντας τί νὰ φᾶμε καὶ τί νὰ πιοῦμε, αὐτὴν ἢ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, καὶ ποιὸν γελοῖο λόγο θὰ ἐκστομίσουμε πρὸς ἀποχαύωση τῆς δικῆς μας ψυχῆς καὶ τῆς ψυχῆς ἐκείνου ποὺ μᾶς ἀκούει, καὶ πῶς θὰ δικαιολογήσουμε τὸ ὅτι ἀπορρίπτουμε τὴν ὑπακοή καὶ καταργοῦμε τὴν ἐργασία, τὸ ὅτι δεχόμεστε τὸ ψέμα καὶ ἀρνούνται τὴν ἀλήθεια, καὶ ἴσως μιλώντας μὲ ἐλευθεροστομία καὶ λέγοντας πράγματα πονηρά, κάνοντας πονηρές ἐξερευνήσεις¹ καὶ ἀνάρμοστες, καὶ μεταβάλλοντες τὴν ψυχὴ μας σὲ ἐργαστήριον ὄχι ἀγιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλὰ παρανομίας καὶ ἀδικίας.

Πρέπει νὰ βλέπουμε πρὸς τὰ ἄνω, νὰ σκεφτόμαστε τὰ ἄνω, νὰ ζητοῦμε τὰ ἄνω, νὰ ξέρουμε ποιὸ καὶ πόσο ὑψηλὸ σχῆμα φορέσαμε, καὶ σὲ ποιὸν συναχθήκαμε καὶ ὑποταχθήκαμε, δηλαδὴ στὸν Κύριον τῶν ὄλων Θεό, καὶ ἀπὸ πόσο μεγάλα καὶ πόσα ἁμαρτήματα, ποὺ κακῶς κάναμε στὴν προηγούμενη ζωὴ μας, ἀπαλλαχθήκαμε, καὶ πόση ἄλλη μεγάλη συγχώρηση ἀπολαύσαμε γιὰ τὶς παραλείψεις ποὺ κάναμε μετὰ τὸ ἅγιον σχῆμα, καὶ γι' αὐτὸ νὰ τρέμουμε καὶ νὰ στενάζουμε, νὰ ντρεπόμαστε καὶ νὰ αἰσθανόμαστε κατάνυξη, νὰ ἔχουμε τὴν καρδιὰ καὶ τὸ πρόσωπον συγκρατημένα, νὰ μελετᾶμε τὴν ὥρα τοῦ θανάτου, τὴν ἀπολογία μπροστὰ στὸν κριτὴ, τὸν ἀποχωρισμὸ ἀπὸ τὸ σῶμα, τὴ θέα τῶν φοβερῶν ἀγγέλων, ὅπως ἔκαναν οἱ ἅγιοι πατέρες μας. Γιατὶ ἐκεῖνοι, προσέχοντας μέχρι καὶ τὸν τελευταῖον λόγο τὴν ἀκρίβεια, ἦταν ἀπόλυτα σεμνοὶ καὶ ἐπεικεῖς, φωτεινοὶ καὶ εἰλικρινεῖς, σταθεροί, ἄκακοι, πρᾶοι, εἰρηνικοί, φιλησυχιοὶ, δὲν ἀγαποῦσαν τὴ σάρκα, οὔτε τὸν κόσμον, ἦταν ἀναχωρητές, ὑμνολόγοι, εὐχάριστοι, ὑπάκοοι, ταπεινοί, πραγματικὰ σκευὴ ἐκλεκτά, διαμορφωμένα γιὰ κάθε ἀγαθὸ² ἔργο, ἔχοντας μέσα τοὺς κάτοικον τὸ ἅγιον Πνεῦμα³.

Γιατί λοιπὸν ἐμεῖς οἱ ἄθλιοι ἀμελοῦμε; γιατί εἴμαστε νωθροί; γιατί διαλυόμαστε; γιατί δὲν βρίσκει ἀπήχηση σὲ τὶς ψυχές μας ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ; γιατί δὲν χύνουμε δάκρυα; γιατί δὲν μαλακώνουμε τὶς πέτρινες καρδιές μας; γιατί δὲν τρέχουμε κάθε μέρα στὸ ἀνώτερον; γιατί δὲν παθαίνουμε τὴν καλὴ ἀλλοίωση παρουσιάζοντας καὶ μορφὴ καὶ σχῆμα καὶ φωνὴ καὶ κίνησι ξένη καὶ διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶναι στὸν κόσμον, γιὰ νὰ φαινόμεσθε ὅτι φύγαμε ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ βρισκόμαστε

τῶν ἀνθρώπων ὄντες, διὰ πάσης εὐλαθείας καὶ ἡσυχίας διεξαγόμενοι
 πᾶσαν ἡμῶν προᾶξιν καὶ ἐνέργειαν; Ἦξει, ἦξει καὶ οὐ χρονιεῖ ἢ φο-
 βερὰ ἐκείνη καὶ φορικτὴ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς μεταστάσεως, ὁ ἄγγελος ὁ
 φοβερός καὶ ἀπότομος, ἢ λύσις τῆς πανηγύρεως, καὶ τότε στενάξομεν
 5 πικρὰ καὶ ὀδυνηρὰ καὶ ἀνόνητα οἱ ἡμεληκότες καὶ μὴ ἔχοντες λέγειν
 «ἐτοιμία ἢ καρδία μου, ὁ Θεός, ἐτοιμία ἢ καρδία μου».

Ἄλλὰ «δεῦτε», εἴπερ ἀκούετέ μου, «προσκυνήσωμεν καὶ προσ-
 πέσωμεν» αὐτῷ Χριστῷ τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν, στενάξομεν ἐκ καρδίας καὶ
 «ἐγγὺς Κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικακουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ», καὶ
 10 δίδωσι βοήθειαν ἐκτινάξασθαι ἡμᾶς τὴν πονηρὰν συνήθειαν, καὶ
 εἰσδέξεται ἡμᾶς εἰς τὴν ἐνάρετον διαγωγὴν, οὐ λέγω μὴ φαγεῖν, μη-
 δὲ πιεῖν, μηδὲ συντυχεῖν, μηδὲ συνομιλῆσαι ἀδελφῶ, οὐ λέγω μὴ κοι-
 μηθῆναι, μηδὲ ἀναπαυθῆναι· οὐ λέγω μὴ λαβεῖν ἄνεσιν, μηδὲ συνελ-
 θεῖν ἐν ἀλλήλοις εἰς ὁμιλίαν τινά, ἀλλὰ τὸ εὐτάκτως ταῦτα πάντα ἐν-
 15 εργεῖν καὶ μετρίως καὶ κατὰ τὸν δέοντα καιρὸν καὶ τόπον, ἵν', ἐντεῦ-
 θεν ἀρετὴν ἐπ' ἀρετῇ προσλαμβάνοντες καὶ προκοπὴν ἐπὶ προκοπῇ
 ἐξευρίσκοντες, εἰρηνικὸν τὸν βίον διατελώμεν, ἀστασίαστον, ὁμαλόν,
 ἀγγελοειδῆ, ὡς ἂν καὶ ἐγὼ ὁ τάλας προθυμότερος γένομι περὶ τὸ
 λέγειν, οἳ τε τὰ πρῶτα φέροντες λάβοιεν ἄνεσιν τοῦ ἐλέγχειν καὶ ἀντι-
 20 φθέγγεσθαι, οἳ διδάσκαλοι ἀπὸ τῶν μαθητευομένων, οἳ προέχοντες
 ἀπὸ τῶν ὑποδεεστέρων, καὶ πάντες ἐν ἅπασι συγκροτούμενοι ἐν ἀ-
 γάπῃ, ὁσίως τε καὶ δικαίως πολιτευόμενοι, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμέ-
 νων ἡμῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 25 αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

πάνω ἀπὸ αὐτὰ πού φρονοῦν οἱ ἄνθρωποι, διεκπεραιώνοντας κάθε μας πράξη καὶ ἐνέργεια μὲ κάθε εὐλάβεια καὶ ἡσυχία, Θὰ ἔρθει, θὰ ἔρθει καὶ δὲν θὰ ἀργήσῃ ἢ φοβερὴ ἐκείνη καὶ φορικτὴ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς μεταστάσεως, ὁ ἄγγελος ὁ φοβερός καὶ ξαφνικός, τὸ τέλος τοῦ πανηγυριοῦ, καὶ τότε θὰ στενάξουμε πικρὰ καὶ μὲ πόνο καὶ ἀνώφελα ὅσοι ἀμελήσαμε καὶ δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε· «ἡ καρδιά μου εἶναι ἔτοιμη, Θεέ μου, ἡ καρδιά μου εἶναι ἔτοιμη»⁴.

Ἄλλὰ «ἐλάτε», ἂν μὲ ἀκοῦτε, «νὰ προσκυνήσουμε καὶ νὰ πέσουμε μπροστά»⁵ στὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ τὸν Βασιλιὰ μας, νὰ στενάξουμε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μας, καὶ «ὁ Κύριος εἶναι κοντὰ σ' αὐτοὺς πού τὸν ἐπικαλοῦνται μὲ εἰλικρίνεια»⁶, καὶ μᾶς βοηθᾷ νὰ τινάξουμε ἀπὸ πάνω μας τὴν κακὴ συνήθεια καὶ θὰ μᾶς δεχθεῖ στὴν ἐνάρετη συμπεριφορά, δὲν λέγω νὰ μὴ τρώμε, οὔτε νὰ μὴ πίνουμε, οὔτε νὰ μὴ συναντήσουμε, οὔτε νὰ μὴ μιλήσουμε σὲ ἀδελφὸ, δὲν λέγω νὰ μὴ κοιμηθοῦμε, οὔτε νὰ μὴ ἀναπαυθοῦμε, οὔτε λέγω νὰ μὴ χαλαρώνουμε, οὔτε νὰ μὴ συγκεντρωθοῦμε μεταξύ μας σὲ κάποια ὁμιλία, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ κάνουμε μὲ τάξη καὶ μὲ μέτρο καὶ στὸν καιρὸ καὶ τὸν τρόπο πού πρέπει, ὥστε ἀπὸ αὐτὰ ἀποκτώντας τὴ μιὰ ἀρετὴ μετὰ τὴν ἄλλη, καὶ βρίσκοντας τὴ μιὰ πρόοδο πάνω στὴν ἄλλη, νὰ περνᾶμε ζωὴ εἰρηνικὴ, ἀστασίαστη, ὁμαλή, ὁμαδική, ὥστε καὶ ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος νὰ γίνω πιὸ πρόθυμος στὸ νὰ μιλῶ, καὶ αὐτοὶ πού εἶναι ἐπικεφαλῆς τῶν διακονιῶν νὰ ἔχουν εὐχέρεια νὰ ἐλέγχουν καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνουν τοὺς λόγους μου, οἱ δάσκαλοι ἀπὸ τοὺς μαθητὲς, οἱ προέχοντες ἀπὸ τοὺς κατώτερους, καὶ ὅλοι ὄντας ὀργανωμένοι μὲ ἀγάπη σὲ ὅλα καὶ συμπεριφερόμενοι μὲ ὁσιότητα καὶ δικαιοσύνη, νὰ κερδίσουμε τὰ ἀγαθὰ πού μᾶς ἔχει ὑποσχεθεῖ ὁ Θεός, μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

4. Ψαλμ. 56, 8.

5. Ψαλμ. 94, 6.

6. Ψαλμ. 144, 18.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουν κατὰ σειρά γιὰ τὰ χωρία τῆς Γραφῆς στὸ κεφάλαιο, τὸν στίχο καὶ τὴ σελίδα πού βρίσκονται, ἐνῶ γιὰ τὰ ὀνόματα καὶ πράγματα ἀπλῶς στὴ σελίδα πού βρίσκονται.

1. Εὐρετήριο χωρίων τῆς Γραφῆς

	Γένεσις				
1	26	260	3	13	146
3	1-24	60	4	4-8	146
	9 ἔ.	474	17	11	320
4	7	200		10-50	390
13	15	376		Βασιλειῶν Β΄	
15	18	376	7	18	194
18	27	50		Βασιλειῶν Γ΄	
19	11	316	19	18	392. 460
25	33-34	476		Βασιλειῶν Δ΄	
31	40	208			
31-35	-	446	5	27	476
37	20	58		Ψαλμοὶ	
	35	58			
	Ἔξοδος		1	2	240
16	2-3	310		3	20
19	5	84. 516	2	2	172
	6	72		4-5	172
29	33	106	3	4	392
32	26	106		7	392
	27	106	4	3	186. 330
33	1 ἔ.	164	5	4	464
	Ἀριθμοὶ		8	7	80. 260
16	12-13	212	9	7	258. 378
	30-33	212		15	156
	Δευτερονόμιον		12	3	316
32	35	102	13	1	254. 434
	Βασιλειῶν Α΄		16	14	128
			18	9	170
				11	162
2	8	276	19	9	398
	12 ἔ.	320	21	7	372
			22	2	282. 426

22	3	426	79	3	268
	4	426		13	396
23	3	276	83	6	104. 256. 348
	5	384		8	88
	7	212	85	1	464
	7-10	204	88	33	212
24	21	152	90	5-6	464
25	4	446. 488	91	13	174.320
	5	488	93	1	400
26	1	426		17	304
	1-2	398		20	498
	3	186	94	1-2	310
27	7	268		6	50. 70. 448. 522
28	11	198	99	4	50
29	10	448	100	6	198
30	22	56	102	1	464
31	9	318		12	274
32	18	42	103	1	464
33	15	42	103	32	236
	16-17	42	115	3	78. 194
	19	134. 394	117	7	398
36	1-2	436		15	336
	11	376	118	101	128
37	13	256	120	4	378
39	1	114. 184	123	3	172
	2	256	125	4	328
41	5	294. 326		5	172. 326
43	25-27	504	127	4	172
45	3	404	128	2	186
	11	84. 474	131	4	350
48	8-9	68		14	186
	13	168. 448	133	1	190
	21	448	134	2	190
59	4	336	140	4	188. 352
	21	446		7	128
50	13	464	141	8	134
	19	16. 110	144	18	134. 394. 456. 522
54	3	276			
55	3	342			
56	8	522	1	1	296
62	2	188	5	23	156
63	6	188	21	14	254
	7	520			
64	8	304			
67	3	506	2	13	52
	36	16	3	11-12	456
71	7	74		12	164
77	8	428		28	210. 448

*Iωδ

3	34	388	4	2	370
6	6	28			
	27-28	18			
16	5	388	1	2	52.172
24	12	262		3	172.422
29	16	184	5	21	28.200
	Ἐκκλησιαστής		6	9	360
			21	2	354
1	8	410	29	3	192
2	14	382		13	32.200
3	1	312	31	9	90
	Ἔσθθρ Ἄσθθρᾶτων		33	11	354
			35	3	32
4	6	256		10	252
	Σοφίᾶ Σολομῶντος			30	362
			52	14	470
3	1	22	53	2 ἔ.	472
		128.428	65	17	418
5	6	438	66	2	418
	23				
	Σοφίᾶ Σειροῦ				
2	2	456			
3	13	106	9	4	194
	22	12.492	12	3	188
7	4	492	18	17	102
15	17	366	26	21	102
23	19	76.168.446			
	Ὡσηῒ				
			3	39	50
1	2	172			
2	6	172			
10	8-9	188			
14	10	104	34	4-5	208
	Ἄμῶς				
			3	19-22	460
8	11	460	9	23	454.516
	Ἀβδακούμ				
2	15	376			
	Ἀγγαῖος				
2	6	236			
	Ζαχαρίας				
9	16	370			
13	7	428	3	10	396
	Μαλαχίας			11	300
				12	44
				16	228
2	6-7	110	4	5	54

4	8	196	25	21	490
5	5	376		23	98
	12	148		30	186
	14	296.300		33	180
	16	118		34	162.204.234.330
	39-42	158		34-41	236
6	13-14	440		39	68.162
	21	114		41	68
7	3	116		46	364
	13	106	26	28	430
	14	274.510		31	428
	21	128.356			
	24	490			
	25	516	1	9	228
8	11	68	3	22	80
	12	116	4	39	40.374
10	22	510	8	38	516
11	12	256.330.484.514	10	9	122
	15	216		45	256.414
	29	306.516	11	13-14	212
	30	424.512	12	42-43	178
12	24	80	13	13	510
	35	184		24	106
13	9	216		24-25	268
	30	44		24-27	102
	43	216.362.	14	428	428
	50	186			
	55	80			
16	12	258	1	35	406
	26	104.440	2	7	78
18	20	132.442.454		21	228
	32-33	498		28	228
19	29	484		47	228
20	16	290		51	306
	28	256.414	3	17	44
21	9	470		22	228
	13	186	4	20	228
	19	398	6	23	10.354
	19-21	212	8	8	216
	41	122		24	374
24	13	510	10	16	190
	29-30	236		18	92.210
	29-31	102		19	258.306
	31	268		42	310
	45	136	11	10	282
	46	186	12	42	136.460
	51	186	13	28	186
25	6	238	14	35	216

Μάρκος

Λουκάς

15	7	78	1	28	436
	10	120	2	5	30.102.130
	21	120		6	42.262
16	10	246		11	510
21	25-27	102	6	13	466
	34	10		17-18	42
23	34	80		23	158
			8	8	52
				11	520
1	2	72		15-17	204
	32	228		16	72
3	16	414		17	98.196.284.518
4	16	506		31	426
	34	412		31-32	134
5	17	468		35	256
6	38	200	9	3	206.452
	45	454		22	520
7	20	80		33	316
8	48	80	11	4	392
	52	80	12	1	444
10	5	474		5	330
	11	8.256.472		8	376
11	43	468	13	12-13	352
	52	72		13	326
12	36	72		13-14	508
14	23	454	14	10	372
15	2	396	15	5	228
	4	158		33	494
	6	396	16	20	494
	19	162			
16	33	306			
17	2	132	1	4	26
	20-21	100		6	316
21	16	400		10	198
	25-27	102	2	8	476
				9	74.336.360.430
			4	7	490
5	5 ε.	500		15	200
6	3	498	6	8-9	18
7	27	486		9-10	50
	35	486		15	168
9	15	56.70.22.406..520	7	7	26
20	26-27	48		21	498
	34	146	8	13	172
			9	25	464
				26	150.326
1	21	56	10	4	314
	27	168		24	192

Ἰωάννης

Πρόξεις

Ρωμαίους

Κορινθίους Α'

11	29	314.446	5	2	426
12	11 ἔ.	478		6	454
	27	324		12	168
13	7	180		17	498
	13	382	6	4	376
14	26	292		11	222.340.484
	40	144.302.312.498		12	46.342.374.390.504
15	26-28	80	14-18		368.388.476
	27	260		15	456
	31	172		16	368
	33	348		19	122
Κορινθίους Β'			Φιλιππησίους		
2	15	40	2	2	500.508
4	18	514		4	330
5	10	372		6-7	516
6	2	352.508		7	78.374
	14	510		8	306.452
	14-15	58.132		15	72
7	1	222.228	3	1	120.314
9	13	316		8	118.138
11	27	250		16	172
12	7	192		20	72
13	11	172		21	80
Γαλάτας			4	3	446
				4	120.202
2	18	304		5	134
3	15	486		18	514
4	5	204	Κολοσσαεῖς		
	26	266			
	27	294	1	20	126.212
5	24	310	2	13	452
6	2	180		23	88.118
	14	52.110.114	3	1	456
Ἐφεσίους				6	172.454
				12	48
1	13	372	Θεσσαλονικεῖς Α'		
	22	80			
2	2	172.454	1	2	26
	3	132.138.172	2	7	180
	8	82.90		8	112
3	12	96	5	5	56.72.104.128.240.428
	16	338		5	444.502
4	1	18		17	512
	13	212.308	Θεσσαλονικεῖς Β'		
	14	240			
	30	408.448.502	2	3	132
	31-32	50	3	8	146

3	10	146. 446	13	138
			37	338. 342
			37-38	250
1	15	162	37-39	96
2	1-2	442	12 1	232
3	2	118	12	32.
4	11	146	13 7	350
	15	146	17	512
6	12	498		
				Ἰακώβου
			1 3	428
2	3	342. 456. 458	6	28
	4	46	8	28. 102
	7	152	17	290. 382. 466
	12	98	2 23	104
	23	486	5 20	376
	24	118		
3	4	506		Πέτρου Α'
	5	506	1 7	428
	12-13	440	2 3	510
4	2	118. 450	9	72
	7	282. 496	5 4	10
	7-8	214	8	54. 70. 102. 206
	8	10. 108. 232. 246. 326. 446		
	10	68		Ἰωάννου Α'
			3 1	72
			4 9	414
				Ἰτιον
2	13	256		
	14	84. 516		Ἀποκάλυψις
3	9	486	3 5	446
			6 12-13	268
			14	268
			7 9	214
2	8	80	8 13	262
	9	260	9 12-13	262
4	13	326	11 14	262
	14	174	12 12	262
10	28	56	18 10	262
11	6	10	22 19	446
				Ἑβραίους

2. Εύρετήριο ονομάτων και πραγμάτων

Α

- Ἄβειρών 212.
 ἄβουλία 52. 60. 92. 190. 206. 260. 270.
 Ἄβραάμ 68. 74. 96. 336. 362. 376.
 ἀγαθοεργία 14. 150. 318. 406. 490.
 ἀγαθότης 54. 78. 278. 362. 466.
 ἀγαθωσύνη 300. 346. 382.
 ἀγαλλίαμα 360.
 ἀγαλλίασις 72. 76. 100. 172. 196. 252.
 268. 280. 292. 294. 310. 326. 330.
 434.
 ἀγανάκτησις 138. 180. 230. 236. 384.
 ἀγάπη 10. 14. 28. 32. 36. 40. 50. 86.
 102. 112. 114. 116. 118. 130. 132.
 138. 154. 160. 164. 182. 198. 212.
 222. 228. 234. 238. 242. 244. 246.
 250. 256. 276. 280. 290. 294. 298.
 330. 336. 348. 356. 370. 382. 398.
 434. 438. 442. 444. 450. 456. 460.
 476. 484. 502. 506. 512. 514. 516.
 522.
 ἀγάπη πνευματικῆ 44.
 ἀγιασμός 226.
 ἀγιότης 370.
 ἀγιωσύνη 82. 222.
 ἀγνεία 72. 110. 132. 134. 142. 162. 222.
 238. 272. 338. 382. 452.
 ἀγνοία 50. 374.
 ἀγνότης 466.
 ἀγνωσία 300. 302.
 ἀγογγυσία 224. 290. 338. 494.
 ἀγριότης 364.
 ἀγρυπνία 8. 14. 20. 56. 94. 120. 134.
 202. 232. 240. 250. 266. 274. 278.
 290. 294. 340. 344. 380. 388. 396.
 398. 414. 468. 474. 478. 492. 514.
 ἀγχίνοια 222.
 Ἄδὰμ 58. 92. 340. 474.
 ἀδημονία 510.
 ἀδηφαγία 162. 184.
 ἀδικία 448. 520.
 ἀδολεσχία 8. 16. 64. 164. 198. 204. 252.
 ἀδοξία 38. 434.
 ἀδράνεια 10.
 Ἄετιος 58.
 Ἄζαρίας 192.
 ἄζυμα 200.
 ἀθανασία 66. 74. 232. 300. 466.
 Ἄθανάσιος (μοναχός) 136.
 ἀθεία 92. 302.
 ἀθέτησις 210. 262.
 ἀθυμία 10. 40. 182. 378.
 ἀθυροστομία 486.
 Αἴγυπτος 310. 476.
 αἰσχρονομία 50.
 αἰσχύνη 68. 118. 218. 266. 310. 346.
 362. 456. 474. 496.
 ἀκαθαρσία 262. 392. 434.
 ἀκακία 120. 150.
 Ἄκάκιος (μοναχός) 120. 144. 152.
 154. 156. 168. 174.
 ἀκηδία 10. 38. 40. 182. 202. 258. 390.
 414. 460.
 ἀκρασία 372.
 ἀκραυγία 170.
 ἀκτημοσύνη 272. 310. 370.
 ἀλαζονεία 420.
 ἀλήθεια 14. 84. 128. 166. 260. 280.
 282. 292. 322. 346. 372. 440. 456.
 464. 470. 516. 520.
 ἀλληλοβλεψία 240.
 ἀλλοίωσις 80. 166. 510. 520.
 ἀλογία 492.
 ἄμαρτημα 252. 262. 300. 362. 390. 404.
 408. 420. 478. 520.
 ἄμαρτία 42. 44. 60. 80. 90. 92. 126.
 128. 148. 152. 166. 172. 184. 188.
 190. 198. 206. 212. 222. 236. 248.
 254. 260. 272. 282. 290. 316. 318.
 322. 334. 350. 356. 364. 390. 392.
 402. 434. 446. 448. 462. 466. 472.
 474. 504. 518.
 ἄμαρτωλός 10. 78. 82. 90. 112. 116.
 128. 130. 150. 162. 160. 166. 180.
 188. 190. 208. 212. 220. 236. 242.
 270. 276. 280. 294. 322. 330. 354.
 358. 364. 406. 412. 452. 486. 516.
 ἀμέλεια 40. 68. 82. 128. 208.
 ἀμεριμνία 16. 292. 316. 440.

ἄμιλλα 34. 266.
 ἄμοιβή 72. 218. 264. 294.
 ἀναγέννησις 78.
 ἀνάθεμα 206.
 ἀνακήρυξις 216.
 ἀναλγησία 70. 212. 254. 262.
 Ἄνανίας 506.
 ἀνάπαυσις 296. 326. 336.
 ἀνάστασις 70. 78. 416. 502.
 ἀνδραγαθία 458.
 ἀνδρεία 134. 266. 382. 416. 462.
 ἀνελπιστία 184. 382.
 ἀνεξικακία 224.
 ἀνόμημα 394. 408.
 ἀνομία 82. 106. 122. 212. 258. 272.
 316. 320. 436. 446. 454. 472. 474.
 476. 504.
 ἀνταπόδοσις 12. 14. 30. 38. 70. 90. 92.
 186. 234. 294. 326. 380. 464.
 ἀντιλογία 68. 142. 246. 296.
 Ἄντωνιος (ὁ Μέγας) 96. 344. 436.
 ἀνυπομονησία 258. 382.
 ἀνυποταξία 452.
 ἀπάθεια 132. 162. 196. 296. 342. 374.
 400. 434. 468. 498. 514.
 ἀπαιδευσία 390. 404. 486. 492.
 ἀπαλλοτριώσεις 86.
 ἀπάτη 194. 270. 296. 340. 378. 402.
 410. 418. 462.
 ἀπείθεια 56. 138. 172. 200. 428. 454.
 482.
 ἀπειλή 50. 146.
 ἀπέχθεια 406. 476. 496.
 ἀπιστία 40. 92. 258. 290. 382. 390. 392.
 460.
 ἀπλανία 260.
 ἀπλότης 120. 156. 224.
 ἀπόδρασις 184.
 ἀποκάλυψις 130.
 ἀπόλαυσις 216. 376. 380. 432. 488.
 ἀπολύτρωσις 72. 72. 188.
 ἀποστασία 258. 262. 506. 516.
 ἀποταγή 74. 308. 338. 426.
 ἀποτυχία 518.
 ἀπροσεξία 56. 128. 354. 372. 436.
 ἀπροσπάθεια 378. 462.
 ἀπώλεια 18. 56. 62. 92. 102. 128. 132.
 176. 256. 258. 280. 304. 316. 318.

404. 406. 414. 418. 420. 440. 446.
 452. 466. 512.
 Ἄραβες 502.
 ἀργία 118. 132.
 ἀργολογία 408. 466.
 ἀρετή 12. 16. 34. 36. 40. 44. 74. 82. 86.
 100. 104. 112. 118. 130. 132. 142.
 146. 180. 196. 208. 210. 222. 224.
 230. 248. 250. 252. 256. 260. 264.
 268. 272. 274. 284. 290. 296. 298.
 300. 316. 322. 324. 328. 330. 340.
 346. 348. 356. 360. 364. 368. 372.
 382. 392. 394. 426. 432. 436. 450.
 452. 458. 462. 464. 466. 476. 480.
 482. 486. 488. 492. 502. 512. 516.
 522.
 ἀρμονία 170.
 ἀρπαγή 82. 194.
 ἀσέλγεια 174. 262. 508.
 ἀσπλαγχνία 146.
 ἀσημοσύνη 168.
 ἀσωτεία 102. 446. 454. 474.
 ἀταξία 40. 90. 122. 180. 226. 230. 254.
 322. 382. 386. 388. 404. 408. 422.
 486.
 ἀτιμία 28. 38. 106. 434. 452. 468.
 ἀτονία 378.
 αὐθάδεια 68. 118. 296. 384. 452.
 αὐθεντία 156.
 αὐταρέσκεια 316. 324
 αὐτάρκεια 290. 308. 334. 370. 426.
 αὐτοβουλία 126.
 αὐτοθέλησις 156.
 αὐτοκρατορία 156.
 αὐτορρηθμία 118.
 ἀφθαρσία 22. 232. 260. 268. 514.
 ἀφθονία 40.
 ἀφοβία 254.
 ἀφροσύνη 50. 212. 270. 298. 436. 490.
 ἀχαριστία 300.

B

Βάαλ 330. 392. 460.
 βάπτισμα 80.
 Βαρσανούφιος 160. 162. 180.
 βασιλεία τοῦ Θεοῦ - τῶν οὐρανῶν
 12. 18. 28. 38. 50. 52. 66. 72. 74. 76.

82. 94. 108. 118. 134. 148. 162.
164. 168. 178. 194. 204. 232. 234.
236. 256. 262. 272. 274. 278. 330.
336. 358. 362. 376. 380. 394. 430.
440. 466. 484. 488. 514. 518.

βασιλείον ἱεράτευμα 72.

Βασιλείος (ὁ Μέγας) 24. 70. 200. 232.
356. 418. 420. 500. 508.

βασκανία 496.

Βεελζεβούλ 80.

Βελίαρ 58. 132. 144. 398. 420.

βλασφημία 50. 392. 436.

βοήθεια 208. 288.

βοήθεια Θεοῦ 192. 250. 258. 268. 368.

βρυγμός ὀδόντων 186. 362.

Γ

γαλήνη 374.

γαληνότης 224.

γαστριμαργία 68. 308. 378. 382. 390.

Γεράσιμος (μοναχός) 154. 160.

Γιεζή 476.

γλωσσομαχία 272.

γνώσις 104. 300. 302. 478. 486.

γογγυσμός 118. 132. 142. 252. 272.
296. 432. 496.

Γολιάθ 162. 390.

γονυκλισία 72. 94. 176. 344. 492.

γρηγόρησις 368. 460.

Γρηγόριος Θεολόγος 200.

Γρηγόριος (μοναχός) 152. 154.

Δ

Δαθάν 212.

δαιμόνιον - δαίμων, - ες 12. 80. 142.
162. 168. 188. 202. 214. 216. 254. 256.
258. 270. 364. 392. 396. 442. 474.

δαίμων γαστριμαργία 308.

δάκρυον 44. 54. 134. 172. 198. 344.
508. 520.

δακρυροΐα 290.

Δάλματος 298.

Δανιήλ (μοναχός) 180.

Δαυίδ 128. 134. 156. 162. 210. 236.
276. 310. 328. 390. 488.

δειλία 492.

διάκρισις 76. 478.

διδασκαλία 50.

διάθεσις 16. 30. 112. 506. 514.

διασπουδασία 204.

διαφθορά 210. 292. 448.

δικαιοδοσία 380.

δικαιοκρισία 14. 30. 130.

δικαιορρημοσύνη 92.

δικαιοσύνη 10. 32. 74. 92. 126. 130.
160. 186. 204. 212. 214. 232. 282.
308. 310. 326. 370. 426. 434. 438.
446. 462. 466. 520.

Διονύσιος (μοναχός) 152. 154. 156.

δίψα 46. 94. 172. 306. 504.

διψυχία 128. 238.

διωγμός 256. 404.

δόλος 460.

Δομετιανός (μοναχός) 132. 190.

δόξα βιωτική 130. 162.

δόξα Θεοῦ 10. 14. 18. 26. 30. 32. 42.
44. 48. 52. 66. 72. 76. 78. 82. 88. 94.
100. 104. 108. 116. 122. 130. 134.
138. 150. 158. 160. 162. 164. 170.
190. 194. 198. 202. 206. 212. 214.
216. 218. 228. 234. 242. 246. 248.
252. 258. 260. 262. 264. 268. 272.
284. 286. 292. 294. 298. 302. 308.
310. 314. 322. 326. 336. 338. 346.
348. 352. 360. 364. 366. 370. 376.
380. 384. 386. 394. 400. 404. 412.
416. 424. 430. 434. 438. 440. 452.
454. 458. 466. 468. 470. 472. 476.
480. 488. 494. 500. 506. 510. 512.
518. 522.

δόξα ἀνθρωπίνη 370.

δόξα κενή 28.

δοξολογία 50. 486.

Δοσίθεος 436.

δουλεία 42. 392. 394. 478. 504. 516.

δύναμις Θεοῦ 236. 414.

δυσελπιστία 184.

δυσζωία 502.

δυσμένεια 50.

δωρεά θεία 490.

Δωρόθεος (μοναχός) 66. 152.

Ε

ἐγκράτεια 16. 20. 56. 82. 86. 162. 182.

246. 302. 348. 382. 396. 478. 492.
496.
ἐγρήγορσις 304. 324. 432. .
Ἐδέμ 60.
ἐθελοθρησκεία 118. 176.
εἰκολογία 166.
εἰκὼν Θεοῦ 404.
εἰρήνη 40. 42. 74. 86. 132. 142. 144.
156. 166. 170. 174. 182. 198. 204.
228. 240. 280. 290. 298. 300. 316.
382. 388. 392. 438. 456. 484. 486.
494. 516.
ἐκδίκησις 68.
ἔλεγχος 230. 260.
ἐλεινολογία 62.
ἐλημοσύνη 484.
ἔλεος 174. 192. 428.
ἐλευθερία 72. 394. 514.
Ἐλισσαῖος 476.
Ἐλλην,- ες 234.
Ἐλπίδιος 416. 418.
ἐλπὶς 32. 40. 74. 114. 156. 212. 228.
264. 210. 282. 288. 310. 358. 382.
388. 398. 412. 416. 460. 484. 494.
ἐμμέλεια 478.
ἐμπάθεια 468.
ἐμπειρία 216.
ἐνέργεια φυσικὴ 392.
ἐντροπὴ 118. 396.
ἐξαγόρευσις 134. 144. 170. 182. 258.
402. 412. 414.
ἐξομολόγησις 50. 168. 176. 326.
ἐξορία 412. 440.
ἐξουδένωσις 246. 294. 306. 452.
ἐπαγγελία 118. 210.
ἔπαινος 40. 218.
ἔπαρσις 180. 210.
ἐπάχθεια 46.
ἐπιβουλή 260. 344. 470. 472.
ἐπιγνωμοσύνη 200.
ἐπίγνωσις 436. 512.
ἐπίγνωσις ἀληθείας 210.
ἐπιείκεια 382. 516.
ἐπιθύμημα 198. 2
ἐπιθυμία 32. 90. 114. 154. 166. 180.
192. 204. 206. 234. 240. 258. 276.
282. 304. 310. 330. 398. 414. 432.
452. 454. 456. 460. 462. 474. 476.
478. 482. 484. 490. 508. 516.
ἐπιθυμία ἄτοπος 238.
ἐπιμέλεια 40. 100. 152. 164. 178. 266.
306. 388. 396. 474.
ἐπιστήμη 386.
ἐπιτίμησις 136. 138. 218. 288. 376.
396. 450.
ἐπιτίμιον 144. 486.
Ἐπιφάνιος (μοναχὸς) 154. 206.
ἐργασία 40.
ἐρεσχελία 156.
ἔρις 156. 176. 272. 290. 348. 370. 392.
432. 452. 496.
ἔρως 166. 238. 336.
ἔρως ἀγαθοῦ 242.
ἔρως θεῖος 178. 240. 438. 482.
ἐσχατοσύνη 158.
ἕτεροθελία 118.
ἕτεροθρησκεία 350.
Εὐά 58.
εὐανδρεία 210. 394. 460.
εὐαρέστησις 204. 302.
εὐαρμοστία 466.
εὐβουλία 56.
εὐγένεια 394.
εὐδαιμονία 272.
εὐδιακρισία 376.
εὐδοκία 16. 38. 86. 324.
εὐδοξία 54. 416.
εὐελπία 156.
εὐεργεσία 90. 466.
εὐζωία 90. 114. 186. 210. 310. 420.
εὐηκοῖα 28. 462.
Εὐθάλιος 416.
εὐθυμία 148. 252. 208.
Εὐθύμιος 436.
εὐθύτης 132. 154. 200.
εὐκαρπία 398.
εὐκνησία 344.
εὐλάβεια 56. 106. 116. 174. 182. 338.
382. 386. 484. 494. 522.
Εὐλάλιος 54.
εὐλογία 146. 174. 190. 226. 300. 310.
476. 484.
εὐμάρεια 394.
εὐμένεια 374.
εὐνοησία 224.
Εὐόδιος (μοναχὸς) 152. 154. 156.

εὐπάθεια 234. 284.
 εὐπείθεια 80. 132. 138. 240. 258. 348.
 358. 376. 402. 500. 516.
 εὐπραγία 118. 416.
 εὐπραξία 162. 304. 486.
 εὐσέβεια 44. 72. 110. 128. 144. 162.
 260. 266. 318. 340. 366. 496. 498.
 500. 516.
 εὐσπλαγχνία 22. 114. 322. 416.
 εὐστάθεια 208. 382.
 εὐστάθεια 346. 454.
 Εὐστάθιος 206.
 εὐσημοσύνη 168. 176.
 εὐταξία 40. 82. 88. 116. 170. 190. 224.
 226. 228. 280. 304. 314. 322. 332.
 336. 348. 396. 422. 438. 496. 500.
 εὐτέλεια 306. 408.
 εὐτονία 378.
 εὐτραπεία 142.
 εὐφημία 216.
 εὐφροσύνη 34. 74. 86. 100. 148. 204.
 216. 262. 272. 282. 294. 310. 326.
 380. 434. 484. 514. 518.
 εὐχαριστία 88. 290. 300. 338. 358. 410.
 εὐχή 178.
 εὐψυχία 218. 266. 452.
 εὐωδία 82.
 Ἐφραΐμ 136.
 ἔχθρα 18. 98. 290. 452.

Z

ζῆλος 14. 48. 156. 208. 348. 406. 426.
 ζῆλος θεῖος 240.
 ζηλοτυπία 496.
 ζημία 270. 280. 448. 496. 516.
 ζωή 204.
 ζωή αἰώνιος 92. 120. 146. 166. 360.
 364. 440. 464. 484. 510. 514.
 ζωή ἔμπαθής 394.
 Ζωσιμάς 436.

H

ἡγεμονία 494.
 ἡδονή 28. 40. 68. 108. 114. 162. 180.
 182. 208. 210. 258. 260. 262. 270.
 272. 304. 330. 334. 364. 392. 402.

430. 440. 442. 448. 458. 484. 520.
 ἡδονή σαρκική 130.
 ἡλιος τῆς δικαιοσύνης 370.
 Ἡρακλᾶς 152-154.
 Ἡσαΐας 470.
 Ἡσαῦ 446. 476.
 ἡσυχία 144. 304. 324. 462. 492. 522.

Θ

Θαλάσσιος 106.
 θάνατος 166. 440.
 θέλημα 120. 198. 416.
 θέλημα (άνθρώπινον) 56. 64. 66. 86.
 116. 138. 150. 186. 216. 222. 270.
 278. 296. 312. 330. 380. 408. 464.
 472. 478. 482. 508.
 θέλημα διαβόλου 512.
 θέλημα Θεοῦ 128. 200. 202. 208. 226.
 412. 416. 498.
 θέλημα τῆς σαρκός 200.
 θέλημα πονηροῦ 188.
 θέλησις 34.
 θεογνωσία 128.
 Θεοδόσιος (μοναχός) 24. 134.
 Θεολόγος (Ἰωάννης) 12. 90. 126. 218.
 374. 444.
 θεοπραγία 154.
 θεοσεβεία 188. 248.
 θεοσημεία 470.
 Θεότεκνος 508.
 Θεοτόκος 90. 126. 218. 374. 444.
 θεοφοβία 162.
 Θεωνᾶς 190.
 θηριοβρωσία 70.
 θλίψις 40. 54. 66. 256. 338. 374. 404.
 440. 496. 504.
 θρασύτης 68. 142.
 θυμηδία 22. 252. 310. 362.
 θυμός 36. 50. 114. 172. 236. 392. 460.
 θυσία 164. 282. 426. 444. 514.
 θυσιαστήριον 82.

I

Ἰακώβ 68. 208.
 ἰδιοβουλία 474.
 ἰδιογνωμεῖν 198.

ἰδιογνωμία 118.
 ἰδιογνωμοσύνη 86. 476. 478.
 ἰδιοθελία 290. 380.
 ἰδιορρυθμία 40. 46. 298. 324. 496.
 Ἰερεμίας 204.
 ἱερολογία 176. 368.
 Ἰερουσαλήμ - Ἱεροσόλυμα 74. 90.
 166. 284. 294. 470.
 Ἰλαρίων 298. 436.
 ἰλαρότης 158.
 Ἰουδαῖος, - οἱ 470.
 Ἰούδας (προδότης) 64. 102. 122. 244.
 292. 356. 446. 476. 510. 512.
 Ἰσαὰκ 68.
 Ἰσραήλ 172. 378.
 Ἰσχυρίων 190.
 Ἰώβ 156. 296.
 Ἰωσήφ 58.

Κ

καθαριότης 338.
 κάθαρσις 122.
 Κάιν 476.
 κακία 30. 40. 50. 54. 56. 62. 64. 106.
 128. 132. 166. 182. 208. 212. 248.
 256. 258. 260. 262. 290. 304. 306.
 322. 326. 348. 360. 364. 384. 390.
 394. 426. 508.
 κακοβουλία 354.
 κακοπάθεια 148.
 κακουργία 102.
 κακουχία 338. 370. 514.
 καλοβουλία 90.
 Κάνδιδος 190.
 καρτερία 34. 66. 212. 216. 232. 242.
 244. 284. 336. 338. 348. 438. 484.
 κατάκριμα 446.
 καταλαλιά 18. 252. 272. 420. 466.
 κατάνυξις 16. 72. 134. 154. 272. 284.
 290. 338. 344. 364. 368. 492. 502.
 κατάρρα 300. 398.
 καταφρόνησις 52. 98. 180. 254. 350.
 440. 450.
 κατήφεια 172. 344. 492.
 κατόρθωμα 10. 16.
 καύχημα 408.
 κενοδοξία 40. 132. 142. 218. 262. 296.

304. 390. 432. 476.
 κέρδος ψυχικόν 330.
 κηδεμονία 112.
 κίνδυνος 128. 252. 256. 314. 372. 374.
 408.
 κλαυθμός 272.
 κλεψοφαγία 184.
 κληρονομία 66. 232. 284. 394.
 κλοπή 18. 262. 392.
 κοιλιομανία 392.
 κόλασις 68. 364.
 κολαφισμός 338.
 Κοσμάς 190.
 κοσμοποιία 340.
 κρίσις (αἰώνιος) 44. 56. 180. 220. 394.
 442. 446. 512.
 Κύριλλος 130.

Λ

Λάζαρος 468. 470.
 λαιμαργία 202-204. 476.
 Λίβανος 400.
 λογισμομαχία 238.
 λογισμός 368. 388.
 λογισμός πονηρός 68.
 λογισμός ρυπαρός 508.
 λογομαχία 64. 422.
 λοιδορία 452.
 Λουκιανός 24. 132. 190.
 λύπη 8. 18. 34. 148. 164. 176. 194. 252.
 444.
 λύπη ἄλογος 40. 272. 360. 408.
 λυσιτέλεια 84. 302. 496.
 λύτρωσις 68.

Μ

μακαριότης 82. 232. 294. 380.
 μακροθυμία 92. 92. 274. 358. 448. 460.
 μαλακία 470.
 Μάλχος 58.
 μανία 420.
 Μάρθα 468.
 Μάρκος (ἐρημίτης) 436.
 μαρτύριον συνειδήσεως 338. 362.
 μαρτύριον ὑπακοῆς 234.
 μαρτύριον ὑποταγῆς 246.

μαστίγωσις 278.
 ματαιολογία 12.
 ματαιότης 130. 186. 296. 310. 360.
 414. 446. 450. 490.
 μεγαλογωρεά 90. 426.
 μεγαλοψυχία 460.
 μεγαλωσύνη 10. 66.
 μέθη 406. 448. 508.
 Μελέτιος 148.
 μέμψις 18. 440.
 μέριμνα 8. 16. 148. 170. 194. 198. 282.
 450.
 μεταμέλεια 402. 520.
 μετάνοια 84. 128. 238. 448.
 μετάστασις 416.
 μετριοφροσύνη 12. 230.
 μέτρον τελειότητος 112.
 μικρολογία 158.
 μισαδελφία 98.
 μισθαποδοσία 28. 128-130. 208.
 μισθός 22.
 μισοδοξία 382.
 μῖσος 272. 348. 370. 382. 456. 496.
 μνησικακία 460.
 μοιχεία 382. 426. 428.
 μοχθηρία 260.
 Μονή Ἁγίου Χρυστοφόρου 116.
 130. 186.
 Μονή Σακκουδίωνος 116. 130. 136.
 134. 146. 150. 154. 164. 170. 174.
 190. 194. 198. 508.
 Μονή Τριφυλιανῶν 136. 182.
 Μονή τῶν Καθαρῶν 178.
 μονορρέπεια 156.
 μόχθος 202.
 μυκτηρισμός 306. 434. 440.
 μυστήριον 56. 332.
 Μω(υ)σῆς 56. 106. 212. 320.

N

Ναβουχοδονόσορ 460.
 Ναζιραῖοι 448.
 νέκρωσις παθῶν 130. 472.
 νηστεία 94. 202. 240. 250. 278. 294.
 370. 380. 452. 496. 514.
 νῆψις 266. 274. 304. 314. 340. 366. 378.
 460. 474.

Νικόλαος ἄβδᾶς 206.
 Νικόλαος (ἅγιος) 14.
 νόμος Θεοῦ-Κυρίου 240. 400. 430.
 νουθεσία 14. 42. 282. 298. 376. 436.
 458.
 Νῶνος 134.

Ξ

ξηροκοιτία 202.

Ο

ὀδύνη 272. 286. 338. 360. 440. 502.
 οἷσις 210. 230.
 οἰκονομία (θεία) 94.
 οἶνοποσία 162.
 ὀκηρία 272 378.
 ὀλιγοδεΐα 232. 370.
 ὀλιγοκτησία 234.
 ὀλιγοποσία 232.
 ὀλιγοσυντυχία 170.
 ὀλιγοψυχία 348. 350. 414.
 ὀλιγωρία 8. 54. 118. 184. 250. 316.
 382.
 ὀλοκαύτωμα 282.
 ὀμοζηλία 494.
 ὀμοιώσις 260. 394.
 ὀμοκτημοσύνη 86.
 ὀμολογία 104.
 ὀμόνοια 126. 170. 212. 228. 280. 348.
 400.
 ὀμοψυχία 116. 372. 500.
 ὄνειδισμός 278. 338. 436. 440.
 ὄνειδος 138. 504.
 ὄνησιφόρος 134.
 ὄνειδισμός 46. 230. 410.
 ὄξυχολία 304.
 ὄπλα δικαιοσύνης 162.
 ὄργη 50. 132. 138. 162. 172. 200. 236.
 256. 390. 460. 496. 510.
 ὄργη Θεοῦ 384.
 ὀσιότης 382. 434.
 ὀσμὴ εὐωδίας 426.
 ὄχλαγωγία 176.

Π

πάθημα,- τα 310. 506. 516.

πάθος 16. 40. 44. 78. 98. 110. 118. 120.
122. 130. 132. 136. 140. 142. 144.
158. 168. 172. 182. 186. 192. 204.
208. 260. 264. 270. 282. 290. 320.
348. 364. 370. 374. 380. 390. 392.
400. 402. 404. 406. 432. 434. 446.
450. 452. 456. 458. 464. 472. 476.
490. 496.

παιδεία 198. 376. 380. 456.

παλιγγενεσία 336.

παλιμβουλία 238. 262.

παλιμψυχία 448.

πανδαισία 88.

πανουργία 54. 136.

Πάπυλος 508.

παρακοή 44. 50. 68. 132. 142. 146.
176. 222. 246. 260. 272. 290. 300.
340. 420. 422. 424. 432. 440. 452.
496.

παραμυθία 38.

παρανομία 488.

παρθενία 188. 272. 310. 370. 382. 448.

παρησία 40. 68. 118. 132. 148. 168.
176. 192. 228. 240. 246. 264. 272.
344. 382. 392. 442. 446. 452.

Παῦλος 48. 96. 98. 214. 284. 486.

Παῦλος (μοναχός) 190.

Παχώμιος 436.

πειθαρχία 438.

πεῖνα 46. 504.

πειρασμός 34. 62. 96. 126. 304. 330.
398. 404. 438. 440. 460. 502.

πένθος 338. 510.

πεποίθησις 396. 426.

περιμερίμνησις 266. 474.

περιφρόνησις 70.

περπερεία 382. 452.

Πέτρος 180. 284. 400. 438. 486.

Πετρώνιος 54. 58.

πικρία 50.

πίστις 10. 16. 40. 56. 92. 102. 104. 112.
114. 128. 164. 170. 196. 214. 216.
222. 238. 242. 258. 268. 314. 322.
336. 368. 370. 382. 388. 392. 398.
428. 438. 462. 476. 480. 482. 484.
490. 494. 502. 512.

πλάνη 56. 190. 302. 376. 420.

πλεονεξία 194.

πλημμέλεια 140. 452.

πλοῦτος ἀκένωτος 294.

πλοῦτος πνευματικός 394.

πόθος 196. 482. 516.

πόθος θεῖος 90. 456.

Πολύβιος (μοναχός) 190.

πολυεργία 28.

πολυευχία 224.

πολυθλιψία 356.

πολυκραυγοσύνη 180.

πολυκτημοσύνη 234.

πολυλογία 40. 272.

πολυπάθεια 490.

πολυσαρκία 210.

πονηρία 46. 102. 122. 128. 254. 322.
342. 374. 390. 420.

πορνεία 140. 172. 202. 222. 262. 378.
382. 390. 392. 420. 476.

πραότης 40. 114. 132. 156. 158. 246.
290. 298. 306. 382. 398. 484. 516.

πραΰτης 152. 224. 226. 228. 462.

προαίρεσις 20. 34. 74. 198. 416. 420.
422. 432.

προδοσία 122. 446. 470. 510.

Πρόδρομος (Ἰωάννης) 12. 90. 126.
194. 218. 374. 444.

πρόθεσις 82.

προθυμία 10. 26. 32. 120. 124. 126.
132. 134. 176. 178. 218. 250. 266.
272. 308. 344. 378. 380. 398. 444.
500. 504.

προκοπή 32. 126. 146. 154. 156. 158.
208. 314. 452. 518. 522.

Προκόπιος (μοναχός) 254.

πρόνοια 276. 508.

προσδοκία 74. 118. 210. 326.

προσευχή 40. 48. 72. 100. 124. 144.
162. 164. 182. 272. 290. 304. 324.
336. 338. 344. 364. 368. 406. 416.
428. 442. 466. 468. 492. 494.

προσκύνησις 26. 32. 44. 72. 194. 212.
228. 298. 314. 322. 344. 352. 404.
412. 416. 472. 480. 494. 500. 518.

προσοχή 314. 398. 514.

προσπάθεια 68. 130. 132. 348. 398.
458. 460. 520.

προστασία 8. 500.

προσωποληψία 510.

προφασιολογία 92.
 προφητεία 470.
 πρωτεῖον 434.
 πρωτοκαθεδρία 158.
 πρωτοκλισία 158. 440.
 πρωτοτόκια 446. 476.
 πρωτοφάνεια 156.
 πτωχεία 232. 338. 504.
 πῦρ τό ἑξώτερον 92. 262.
 πώρωσις 54.

Ρ

ῥαθυμία 68. 182. 184. 238. 260. 342.
 350. 432. 482.
 ῥυπαροφορησία 202.
 ῥαπισμός 278. 338.
 ῥαστώνη 286.
 ῥαφαήλ 332.
 ῥώμη 206.

Σ

Σάββας (ἅγιος) 14. 16. 244. 436.
 Σαπφείρα 506.
 σάρκωσις 306.
 Σίλας (μοναχός) 254.
 Σιλουανός 148.
 Σιών 90. 156.
 σιωπή 28. 48. 332. 510.
 σκαιωρία 126. 350.
 σκεῦος ἀπωλεία 56. 406.
 σκεῦος ἐκλογῆς 56. 406. 478.
 σκληραγωγία 254.
 σκότος (διάβολος) 510. 518.
 σκότος ἑξώτερον 186.
 σκότωσις 60. 188.
 Σοφία 478. 494.
 Σταυράκιον 140.
 σταυρός 102. 112. 138. 256. 278. 306.
 338. 412. 440. 352. 470.
 σταύρωσις 78.
 στεναγμός 134. 172. 360. 492.
 στενοχωρία 40. 228. 232. 256. 404.
 428.
 Στέφανος (πρωτομάρτυς) 96. 498.
 στέφανος αἰώνιος 264. 266. 438. 446.
 452. 464. 494. 510.
 στέφανος ἀφθαρσία 514.

στέφανος τῆς δικαιοσύνης 10. 32. 48.
 92. 186. 214. 214. 218. 232. 246. 326.
 στέφανος δόξης 466.
 στεφάνωσις 216.
 στιχολογία 72. 120. 176. 182. 492.
 στοργή 106. 160.
 στρηνιασμός 118. 140.
 συγκατάβασις 38.
 συγχώρησις 156. 520.
 συκοφαντία 194.
 συμβουλή 474. 488.
 Συμεών ὁ δίκαιος 228.
 συμπάθεια 22. 238. 290. 292. 298.
 συμφορὰ 254.
 σύνεσις 398. 454.
 συντέλεια 60. 270.
 σχέσις φιλήδονος 222.
 Σωσάννα 174.
 σωτηρία 8. 10. 40. 48. 50. 100. 122.
 146. 150. 178. 220. 222. 240. 252.
 258-260. 276. 280. 288. 304. 314.
 316. 318. 328. 352. 374. 398. 402.
 406. 418. 432. 446. 462. 464. 488.
 508. 512. 516.
 Σωφρόνιος (μοναχός) 118. 144. 450.
 σωφρονισμός 236.
 σωφρονιστής 318.
 σωφροσύνη 416. 462.

Τ

ταλαιπωρία 60. 188. 208. 274. 306.
 338. 424. 458. 484.
 ταπεινοφροσύνη 44. 82. 102. 126. 132.
 142. 154. 170. 182. 190. 222. 246.
 258. 272. 290. 298. 302. 306. 338.
 344. 348. 388. 402. 436. 438. 454.
 460. 462. 476. 502. 516.
 ταπείνωσις 16. 40. 70. 78. 82. 92. 102.
 104. 112. 122. 124. 156. 158. 164.
 170. 180. 188. 196. 224. 228. 230.
 238. 264. 268. 276. 280. 284. 286.
 304. 306. 310. 336. 354. 356. 364.
 366. 368. 388. 398. 420. 424. 438.
 444. 484. 490. 508. 510. 514.
 ταραχή 128. 176. 246. 296. 298. 300.
 316. 352. 374. 388. 406. 422. 496.
 ταῦτοπάθεια 404.

τεκνογονία 310.
 τελειότης 112. 240. 280. 450. 500.
 τελείωσις 56.
 τιμή 26. 32. 42. 72. 194. 212. 228. 264.
 298. 314. 322. 336. 338. 346. 352.
 412. 416. 440. 472. 480. 494. 518.
 τιμωρία 56. 218. 256. 262. 264. 280.
 334. 362.
 τρόμος 410.
 τροπολογία 262.
 τρυφή 26. 68. 110. 204. 262. 342. 362.
 380.

Υ

ὑβρις 46. 246. 382. 406. 410. 452.
 υίοθεσία 204. 228. 232. 394. 514.
 ὑμνολογία 182. 398. 406.
 ὑπακοή 16. 20. 40. 44. 46. 70. 92. 102.
 108. 110. 116. 126. 132. 138. 142.
 170. 182. 196. 202. 216. 222. 224.
 234. 246. 250. 258. 256. 264. 268.
 272. 278. 282. 284. 292. 296. 300.
 328. 334. 336. 338. 344. 348. 364.
 368. 398. 424. 436. 438. 444. 454.
 460. 476. 484. 490. 494. 496. 502.
 516. 520.
 ὑπερηφάνια 40. 46. 68. 118. 132. 142.
 222. 246. 262. 298. 304. 392. 414.
 432. 452. 460. 476. 496.
 ὑπομονή 34. 66. 74. 92. 116. 182. 186.
 216. 228. 232. 242. 246. 266. 274.
 280. 284. 290. 298. 310. 316. 328.
 336. 338. 348. 358. 360. 382. 398.
 420. 434. 438. 452. 460. 474. 482.
 506.
 ὑποταγή 14. 26. 56. 72. 80. 114. 116.
 170. 172. 182. 186. 188. 196. 202.
 232. 246. 256. 264. 266. 294. 298.
 314. 326. 334. 336. 338. 348. 352.
 354. 380. 404. 408. 436. 438. 450.
 460. 490. 502. 506. 514. 516.
 ὑποταγή μαρτυρική 264. 266.
 ὑψηλοφροσύνη 50. 212.

Φ

φαρμακοποσία 458.

φατρία 290.
 φατριασμός 118.
 φαυλότης 434.
 φθόνος 36. 56. 158. 222. 262. 272. 304.
 348. 370. 390. 392. 414. 452. 476.
 φθορά 242.
 φιλαδελφία 222. 382. 398. 498.
 φιλαμαρτία 184.
 φιλανθρωπία 38. 136. 254. 262. 264.
 308. 314. 338. 416. 452.
 φιλαργυρία 210.
 φιλαρχία 40.
 φιλαυτία 390. 460. 474.
 φιλεργία 124. 330. 398. 478.
 φιληδονία 40. 70. 184. 222. 260. 262.
 298. 382. 374.
 φιλήδονος 240.
 φιλία σαρκική 86.
 φιλοδοξία 272. 298. 382. 490.
 φιλοθεΐα 224.
 φιλοκοσμία 40. 452.
 φιλοκτημοσύνη 378.
 φιλοπάθεια 394. 434.
 φιλοσαρκία 40. 128. 132. 184. 222.
 238. 434. 452.
 φιλοστοργία 54. 146.
 φιλοτεκνία 54.
 φιλοφροσύνη 298.
 Φινεές 320.
 φόβος 90.
 φόβος θεΐος-Θεοῦ 12. 44. 156. 182.
 186. 226. 232. 326. 336. 390. 410.
 414. 462. 504.
 φόνος 262. 382. 502.
 φρόνημα 62. 74. 102. 156. 180. 192.
 210. 246. 380. 400. 406. 494. 498.
 520.
 φρόνησις 104. 120. 122. 296. 432. 500.
 φροντίς 8. 198. 220. 230. 238. 268. 282.
 286. 306. 368. 398. 428. 450. 456.
 474.
 φῶς 336. 452. 464. 466. 502. 510.
 φῶς ἀνέσπερον 380.

Χ

χαμευνία 94. 294.
 χαρά 10. 34. 86. 88. 92. 98. 148. 164.

194. 210. 216. 254. 262. 268. 292.
 294. 312. 330. 336. 362. 380. 430.
 444. 464. 488. 490. 500. 504.
 χάρισμα 26. 28. 184. 240. 298. 388.
 478. 480. 488. 490. 502.
 Χαρίτων (μοναχός) 292. 294.
 χαρμολύπη 434.
 χαρμοσύνη 406-408.
 χαύνωσις 10. 182. 230. 460. 520.
 χλευασμός 306. 338. 434. 440.
 χρηστότης 146. 152. 182. 224.
 Χριστιανός 502. 504.
 Χρυσόστομος 84. 506.

Ψ

ψαλμωδία 18. 48. 56. 120. 134. 142.
 184. 192. 202. 222. 232. 250. 284. 290.
 324. 336. 344. 406. 450. 468. 494. 514.
 ψευδηγορία 352.
 ψεῦδος 110. 186. 392. 464. 520.
 ψυθιρισμός 118. 142. 272. 496.

Ω

ᾠριγενιασταί 68.
 ὠφέλεια 12. 194. 198. 210. 226. 258.
 260. 386. 406. 416. 502.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς		Σελίς
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΔ΄.	8	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΕ΄	164
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΕ΄.	14	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΣΤ΄.	170
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΣΤ΄.	20	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΖ΄	174
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΖ΄.	26	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΗ΄.	178
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΘ΄.	30	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΘ΄	182
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Μ΄.	32	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ο΄.	186
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΑ΄	38	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΑ΄	190
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΒ΄.	44	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΒ΄.	194
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΓ΄	48	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΓ΄	198
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΔ΄.	52	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ΄.	202
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ΄	58	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ΄	206
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΣΤ΄.	66	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΣΤ΄.	212
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ΄	72	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΖ΄	218
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΗ΄.	78	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΗ΄.	228
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΘ΄	82	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΘ΄	234
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ν΄.	88	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Π΄.	242
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΑ΄	94	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΑ΄	248
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΒ΄.	100	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΒ΄.	252
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΓ΄	104	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΓ΄	258
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΔ΄.	108	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΔ΄.	264
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΕ΄	112	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΕ΄.	274
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΣΤ΄.	116	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΣΤ΄.	280
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ΄	122	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ΄	286
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΗ΄.	126	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ΄.	292
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΘ΄	130	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΘ΄	298
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ξ.	136	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ς.	302
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΑ΄	144	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ςΑ΄	308
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΒ΄.	146	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ςΒ΄	314
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΓ΄	150	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ςΓ΄	322
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΔ΄.	154	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ςΔ΄	326
	158	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ςΕ΄	332

	Σελίς		Σελίς
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΣΤ'	340	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΓ'	432
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΖ'	346	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΑ'	438
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΗ'	352	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΒ'	442
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΘ'	360	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΓ'	450
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ρ'	366	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΔ'	454
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΑ'	370	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΕ'	460
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΒ'	378	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΣΤ.	466
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΓ'	388	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΖ'	472
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'	396	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'	480
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΕ'	400	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΘ'	488
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΣΤ.	404	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚ'	494
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'	412	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΑ'	500
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΗ'	416	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΒ'	506
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΘ'	424	ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΓ'	512
		ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΔ'	518
ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ			525-542
1. Εύρετήριο χωρίων τῆς Γραφῆς			525
2. Εύρετήριο ὀνομάτων καὶ πραγμάτων			532

*Φωτοστοιχειοθεσία: «ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ» ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΜΕΡΕΤΑΚΗ
Μενελάου 3 – Τηλ. 283 880 – Θεσσαλονίκη*

Ἐκτύπωση Ὀφσετ: «G RAFO» Α. Ε – Τηλ. 281 188 – Θεσσαλονίκη

Βιβλιοδεσία: Ἄφοι ΒΑΡΟΥΣΙΑΔΗ, Λαχανᾶ 17, Τηλ. 839 414 – Θεσ/νίκη

Κεντρικὴ διάθεση: Βιβλιοπωλεῖο Ε. ΜΕΡΕΤΑΚΗ

Μενελάου 3 – Θεσσαλονίκη – Τηλ. 283 880 – (Οἰκίας 696 653)